
BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
23 E
15

TRACTATVS, CONSILIA, DECISIONES,

Repetitiones, & Commentaria;

IN MATERIA FEVDORVM, ET SVCCESSIONE FILIORVM COMITVM, ET BARONVM REGNI NEAPOLITANI:

Clarissimi viri IOANNIS THOMÆ MINADOI Patritij Neapolitani, & olim Caroli V. Imperatoris, & Philippi Regis in Regno Neapolitano à Consilijs:

Cum Repetitione c. primi, An agnatus, in vsibus feudorum Clarissimi Viri BARTHOLOMAEI CAMERARII.

Opus nunc denuò in lucem editum, & à quamplurimis erroribus castigatum, & non modò Iureconsultis vtilissimum, sed omnibus in vtraque facultate versantibus valde necessarium.

Accessit hac nostra editione Index locupletissimus rerum omnium notabilium, sententiarumq; insignium, qua in opere continentur.

CVM PRIVILEGIIS.

VENETIIS,
Sumptibus Ioannis Leonardi Cæpollarij, Bibliopolæ Neapolitani
M D XCI.

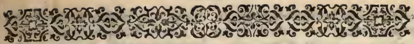
AD EVNDEM ILLVSTR. PRINCIPEM FABIVS MINADOVS.

Princeps ab alto sanguine
Mendociorum Principum
Prognate. summus Inclyta
Splendor decusq; Iberia
Tuas me auentem maximè
Claras per vrbes Itelas
Differre laudes, ingeni.
Cum vena nostri conscia,
Pudorq; magna paruulis.
Vetant modis ne deteram,
Quis te togatum dixerit
Digne? quis armis pectora
Circumdatum Vulcanus?
O patre claro clarior
O patruis illustrior
Virtute, honore, gloria,
Nulli secundis, Regius
Excellit vt volucribus
Ales minister fulminis:
Sic inter omnes Principes
Siue intuemur intimam
Partem Deorum imaginem,
Siue oris vnicum decus,
Seu facta clara, tu emines.
Pacata testis Bœtica,
Nuper redundans sanguine.
Testes caterua quæ impijs
Circundata armis, omnia
Compleuerant formidine.
Mox vt fugaces asperum
Ceruí leonem, quem fames
Insana agit per mutos
Saltus furentem, te & tua
Perhorruerunt milites
Virtute vinci nescios.
Iam testis est Neapolis,
Neapolis te præside
Miro triumphans gaudio.
Cœlum en refulget purius,
Dies it alma grattor
Custode nullo pascua,
Tuti greges perambulant,
En nuda tantum veritas,
Fideq; cani polliui
Timens, pudorq; cernitur.
Nephas, seuera comprimit
Lex, pœna culpam corrigit:
Quis vel tumultuantium
Cæcum furorem ciuium,
Vel horreat te Præside
Quæ comminantur Barbari?
Dijs cara nostra ciuitas
Precesq; cordi, tempora
Tui beata patrui
Desideranti, præpotens
Quæ præstet id quod poscimus
Nitentiori lumine.
Affluxit hæc virtus tua.
Ille ille, iniqua heu sidera
Heu vana spes, heu ludicra
Mortalium dementia,
Puluis breui vrna clauditur.
Cunctis bonis quidem occidit
Valde, mihi sed maximè

Meaq;

Meaq́; genti flebilis.
Faxint benigni Cœlites
Qui nobilem Neapolim
Tuentur, ut longissimo
Te perfruamur tempore.
Quod si mihi dent virgines
Summi Tonantis filiæ
Lucos amœnos ingredi,
Ubi volantis Pegasi
Fons manat undis vitreis,
Non ullus orbis angulus
Erit, Marina quem Thetis
Magno sinu complectitur,
Ubi canente me arbore
Frontem reuincto Delphica,
Non Indici Mendocij
Nomen vagetur inclytum.
Hoc olim erit, sed interim
Parentis hæc opuscula
Quæ sint apud te pignora
Mentis tibi addictæ accipe.

FINIS.

INDEX RERVM OMNIVM LOCORVMQVE INSIGNIVM,

Quæ in hoc opere MINADOI continentur.

A Actus

 di.

Bonorum

D

Delatum

F

Fides

Frater

Hęre-

I

Inter-

debent

L

M

Mascu-

Index

Notarius

Protestatio

Ratio

S

T

Testi-

V

Venditio

Volun-

FINIS.

INDEX VOCVM RERVMQVE OMNIVM NOTABILIVM,

quæ in hac Repet. CAMERARII *continentur.*

A

C

D

E

F

Feudum

Lex

Pater

Q

R

S

Stipu-

T

V

FINIS.

Registrum,

• a b c d e.

Omnes sunt Terniones, pręter • d e, Duerniones.

CLARISSIMI VIRI

IOANNIS THOMAE MINADOI

REPETITIO

Constitutionis Regni. In aliquibus, De successione filiorum Comitum & Baronum. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Filiorum successionem fuisse à iure naturali introductam.*

Intellectus. c.ius naturale. 1. dist.

2 *Alimenta filiis iure naturali à parentibus deberi, licet coactio à iure ciuili processerit.*

Alimenta non debentur à patre, nisi inquantum facere potest, etiam si promiserit & iurauerit.

3 *Filium ingratum ita alimentis posse priuari sicut exhaeredari.*

4 *Patrem egentẽ filius tenetur alere.*

5 *Patri à filio summam reuerentiã deberi, ideo contra patrem actio famosa, doliue filio non datur.*

6 *Filius olim quicqd acqrebat, patri acqrebat, nec lis inter eos esse poterat.*

7 *Filios non legitimè natos ab ea mutua pietate minimè fuisse exclusos.*

8 *Successio qualiter iure ciuili fuerit disposita.*

9 *Filios in potestate in primo gradu existentes suos domesticos haeredes fecit ius ciuile exclusis emancipatis.*

10 *Emancipati filij à praetore ad bonorũ possessionem vocati iure etiam Caesareo admissi sunt.*

11 *Seruos poenae, perduellionum ac haereticorum filios & nepotes, certis ex causis ingratos, existentes apud hostes & similes, cũ quibus testamẽti factio nõ est ius honorariũ exclusit.*

Quinimò etiam foeminas.

12 *Foeminis successio postea illis fuit restituta beneficio. l. maximũ uitium. C. de lib. praet.*

13 *Filij vt succederent, quod prius ex voluntate patris procedebat ad necessitatem redactum fuit.*

14 *Successio filiorum, quam paternus affectus introduxerat, ad certã summam, quam legitimam appellamus, iure naturae debitam, vnde processit, legis auctoritate taxata est.*

15 *Legitima iure naturae filiis d. bita, quare statuto augeri & minui potest.*

16 *Feuda dabantur ad vitam recipientis tantum.*

17 *Feudali in successione lex Domini concedentis attenditur.*

18 *Feuda personalia cum persona extinguuntur, nec iure naturali transeũt in filium.*

19 *Feudorum concessio deinde ad eum filiũ extensa est, quem Dñs elegisset.*

20 *Feudorum successio postquã ad filios propagata est, praeter ea feuda, quae dignitatem habent, ad omnes filios deferri coepit.*

21 *Feudum qui pro hęredibus recepisset, adhuc ꝑ filiis hęredib. recepisse vr̃.*

22 *Feudum si pater in filiũ quouis titulo transferre velit licita est alienatio, quae refutatio magis diceretur.*

23 *Feudi à successione exclusi fuerũt mẽtecapti, surdi, muti, clerici et imperfecti.*

24 *Ius speciale Francorum primogenitos*

tũ ad successionẽ vocauit & remisit, quãuis forte eßẽt minus ĩhabiles.

25 Jus Francorum primogenituræ magis, q̃ Dño fauere voluit. Cum et diuino & humano iure primogenitura dignior & honorabilior habita fuerit.

26 Primogenito ex ꝓuidentia iuris Francorum vbi ius quęsitũ est, pater præiudicare non potest, si tanquam hęres vocatus non fuit, secus in feudo nouo non contemplatione filij quęsito.

27 Feudum totũ primogeniti legitima vocatur, quod pater secundogenito dare non posset, quod certum est in feudo non hæreditario.

28 Pater cum assensu regio potest filio primogenito hęredi præiudicare, nec inuentarium releuat, etiã si nihil aliud habeat primogenitus, cessante dolo & fraude patris.

29 Primogenito si pater in feudo præiudicare velit, quas difficultates declinare habeat.

30 Filiis aliis, præter primogenitum, iure Francorum viuentibus vita & militia seruata est, nisi feudum fuerit à patre emptum, cuius pretij partẽ per collationem aliis petere liceat.

31 Lucrata per filium ex patris pecunia non venirent in collationem.

32 Fructus feudi præcepti per primogenitum non venire in collationem.

33 Feudo legato siue promisso sine aßensu deberi æstimationem.

34 Creditor hypotecarius, qui habet facultatem rei distrahendæ, non potest cogi ad rem recipiendam.

35 Creditor quilibet hęreditarius, q̃ vellet res hęreditarias distrahi admittitur saluo iure recipiendi, quando iustus emptor non reperiretur.

36 Successionis species tres sunt.

37 Succeßor multifariam dicitur.

38 Succeßorẽ non poße tollere, quæ à prædeceßoribus rectè conceßa sunt.

39 Actus realis factus per habentẽ potestatẽ administrandi, obligat successorẽ.

40 Succeßor obligatione personali non tenetur, q̃ gesta à prædecessore rata habenda sint, cuius non est hęres.

41 Paragium non debetur in feudo ex pacto & prouidentia.

42 Filij in feudo ex pacto & prouidentia nõ sunt successores feudi, nec vt hęredes patris admittunt ad feudum.

43 Patris factum non nocet filio in feudis ex pacto & prouidentia.

44 Successio est verbum aptum comprehendere successionem hęreditariam & ex pacto.

45 Successorium edictum in feudis quando locum habere dicatur.

46 Feuda hæreditaria non dicuntur, quæ ex pacto debentur: quia hæreditas pacto dari non potest.

47 Beneficio & cõuentione alterius quod mihi directò acquiritur, dici non potest à defuncto relictum, nec in illius hæreditate comprehensum.

48 Paragiũ an debeat in feudo ex pacto.

49 Successoris appositione de vniuersali intelligi, nisi subiecta materia aliud suadeat.

50 Successor, qui de iure succedere debet in feudo dicitur hæres in illo feudo etiã alio instituto hærede vniuersali.

51 Hęres pro rata feudi tantum tenetur ad paragium.

52 Releuium non debetur de feudo legato cũ assensu. Nisi reseruetur. nu. 53.

De

De successione.

1
Vccessionem † Filiorum vario modo à iure dispositam fuisse constat. Primò enim iure naturali nulla fuit nec personarum nec bonorum differentia, sed omnes simpliciter admittebantur. c. ius naturale. 1. distin. ibi [*Filiorum successio,*] & licèt aliqui putent illum tex. esse corrigendum vt dicat [*Susceptio & non successio,*] vt cócordet cum l. 1. §. ius naturale. ff. de iusti & iur. & institu. de iur. natur. §. ius naturale. quasi non possit eo iure, quod cõmune est omnibus animalibus, successio considerari: tamen ex ijs quæ in d. c. ius naturale. subiunguntur, non de illo simplici iure naturali, quod commune est omnibus animalibus, loqui, tenendum est, cùm ea quæ ratione naturali constant, ad illud ius referantur, quod solum hominibus à Deo communicatum est, vt Alber. de Rosa. in d. l. j. §. ius naturale. in princ. declarat, & optimè ibidem Fortu. & per Moder. post Aret. & Soci. in l. 1. ff. de acquiren. poss. Vnde inspecto naturali instinctu, quo erga liberos mouemur. l. nam etsi parentibus. ff. de inoffi. test. l. scripto. ff. vnde lib. hac ratione naturali, qua ad successionem parentum filij vocantur. l. cum ratione. ff. de bon. damnat. de iure naturali rectè dicimus eã fuisse introductam. Declarat optimè Ioan. And. in regul. fine culpa,
2 in Mercurial. † Qua ratione aliméta quoq; debentur, ibi [*Educatio*] licèt necessitas ac coactio iure ciuili inducta sit. l. si quis à liberis. cum concord. ff. de libe. agnoscen. in Auth. Si pater. C. diuor. fact. debentur enim à patre valente, filio ægenti & non ingrato. l. fi. ibi Bar. C. de alend. liber. Bart. in d. l.
3 siquis à liberis. † Et ideo posset filius ingratus ea ingratitudine, quę lege reprobatur, alimentis priuari, sicut exhæredari. glo. in §. si igitur in Auth. vt cũ de appella. cogno. in d. l. si quis. Bart. in l. diuus. ff. ad leg. Pompe. de parric. per Cano. in c. cum haberet. de eo, qui dux. quã
4 pollu. Nec filius † eandem pietaté erga patrem ægentem debet omittere; nam ab eo pater eatenus cogendus est, quatenus facere potest l. inter eos. ff. de re iud. etiam si ex causa onerosa filio prouenissent, vel etiam se integrè soluturum iurauerit, quasi huic naturali pietati renunciari non possit, vt verius visum est sacro Consilio in causa Marchionis sancti Lucidi, per nota. in l. alia. §. eleganter. ff. sol. matr. in c. Odoardus. de solutio. in c. cùm cótingat, de iureiuran. fuitq; in ea causa, dilata solutio secundùm naturam huius exceptionis facto arbitrio eius summæ quam præstare non potuisse videbatur, quò neuter ipsorum inedia laboraret: prout declarat Glo. & Andr. de Isern. in consti. regni Comitibus, & in constit. Dignum. Itaque

post mortem exequi potuisset in solidum, ita intelligẽdo, quæ latè scribuntur in l. diuus. ff. de reg. iu. in §. item si. Inst. de actio. in d. l. inter eos, & in l. sunt qui, & in l. maritum. ff. solu. matr. in l. ij. C. quod cum eo, in l. rei iudicatæ. ff. soluto
5 matri. † Ex hac naturali ratione illud etiam prouenit, quòd summa reuerentia patri debeatur, in l. venia. C. de in ius vocan. ideo contra patrem actio famosa, & doli filio non datur. l. non debet. in fi. ff. de dolo, in l. si superstite. C. eod. & iustum metum sæpe inducit. l. i. ff. quar. rer. act. in l. soluto matrimo. §. quòd si in patris. ff. solu. matri. Nec vllus affectus vincit paternũ, l. isti quidem. ff. quod met. cau. &
6 quicquid † olim filius quærebat nec momẽto apud eum remanebat, quin patri acquireretur; l. placet. ff. de acqui. hæredita. & ideo lis nulla inter eos esse poterat. ff. de iu
7 di. l. lis nulla. † Ab hac etiam mutua pietate, quæ iure naturali constat, filios non legitimè natos, minimè omnino fuisse exclusos,
* * communis opinio est. d. §. ius naturale. in d. c. cùm haberet. Auth. licèt. C. de natur. libe. & in c. per venerabilem, qui fil. sint legit. per Soci. & alios in l. 1. ff. sol. matrim. Pala. in c. per vestras. de don. inter vir. & vxo. Multiplicatis deinde
8 hominibus † & excrescente malitia, iure gentium differentia personarum inducta est per captiuitatem & seruitutem, vt in §. ius autem gentium. instiu. de iur. natu. ac per formã matrimonij, vt declarat Alber. post Iacobũ de Aren. in d. §. ius naturale: & sic restricta fuit illa succedendi facultas & effectus iuris naturalis. l. si seruus. ff. de acquir. hæred. in l. si id quod. ff. de condi. indeb. vbi gl. nec filius ancillæ cum filio liberæ hęres erit, dicitur in Genesi. c. 21. not. in Auth. quib. mod. natu. effi. legi. §. liberi. & in Auth. quib. mod. effi. sui. §. na
9 turæ. Ius † autem ciuile de successione filiorum aliter pro temporũ qualitate disposuit: nam etsi fecerit filium hæredem domesticum, quem suum vocat, & quasi dominum etiam viuo patre, vt Institu. de hæred. qualita. & differen. §. sed sui, & primum succedendi gradũ ac locum filio constituerit, Auth. in successione. C. de legit. hæred. l. in suis. ff. de lib. & posthum. non tamen omnes filios ad successionem admitti voluit, sed eos qui in potestate patris extarent exclusis
10 emancipatis: † qui demum à prætore vocati ad bonorum possessionem iure etiam Cæsareo admissi sunt. l. meminimus. C. de legit. hæred. ac eos qui ex legitimis nuptijs procreati essent, insti. de hæredi. quæ ab intesta. defer. §. 1. vbi gl. in ver. naturalis. l. 1. & Auth. ex
11 complexu. C. de natura. libe. † Seruos pœnæ Perduellionum ac hęreticorum filios & nepotes: certis ex causis ingratos, existẽtes apud hostes, ac similes cum quibus testamenti factio non est, à successione exclusit. l. n. C. de hær. instit. l. in metal-

metallum. C. de his quæ pro non script. haben. l. Manichęos. C. de hæreti. l. quisquis. C. ad leg. Iul. maiesta. in Auth. quib. mod. natural. effic. sui. §. fin. collatio. 7. Institu. de hęredita. quæ ab intesta. §. interdum: quinimmo etiam fœminas
12 excludebat: † quod postea illis restitutum est beneficio l. maximũ vitium. C. de lib. præter. de quo latè dicã in præmissis ad l. quinimò
13 † quod ex volũtate patris procedebat, vt filij succederent, ad necessitatem redactum est, vt contra voluntatem etiam admittantur, præteriti nullum dicant testamẽtum. ff. & C. de liber. præterit. Exhæredati non ritè, querela proposita de inofficioso testamento, rumpant patris dispositionẽ. ff. & C. de inoffic. testa. Ad cuius exemplũ etiam prætor bonorum possessionẽ contra tabu. proposuerat, vt ff. de bo-
14 no. pos. contra tab. † Sed ne quod naturalis ratio, & paternus affectus introduxerat, ad necessitatem redactum nimis videretur grauare parentes si de vniuersa successione ac hæreditate lege cautum esset, ad certam summam seu portionem hęc necessitas restricta est: quam summam & portionem legitimam appellamus, iure naturæ debitam, vt ad eius denominationem & nuncupationem initium iuris naturæ spectemus, & legis au ctoritatem, quæ taxauit, no. in Authen. nouissima. C. de inoffi. testa. in l. fi. C. de bon. quæ lib. in l. sanci
15 mus. C. de nupt. Ideoq; † statuto augeri & minui potest, per Doct. in d. §. ius naturale, & in locis pręd ictis, & in c. Raynutius. extra de testa. per Salyce. in d. l. sancimus.
16 † In his verò quæ iure feudi concedebantur, nimirum si filius nullo modo anteà succedebat, dabantur enim ad vitam recipientis.
17 † Lex Domini cõcedentis attenditur l. in re mandata. C. manda. ca.
18 porrò. de priuileg. † quę personalia sunt, nec iure naturali trãseunt in filium, extinguũtur cum persona, licèt pater & filius vna persona fingantur, not. in l. fin. C. de impub. & vox vna dicatur vtriusque, §. ei qui, institu. de inutili. sti-
19 pu. † Deindè ad eum filium concessio extensa est, quem Dominus elegisset ac comprobasset. c. 1. §. &
20 quia, qui feud. dar. poss. † vbi autem ad filios propagata est successio, præter ea feuda quæ dignitatem habent, c. 1. de feud. March. c. Imperialem. §. præterea. de prohibi. feud. aliena. per Federi. ad oẽs filios deferebantur. c. 1. §. omnes filij, si de feud. fuer. contro. d. c. 1. §. cum verò Conradus. Et si nihil in concessione diceretur, pro filijs etiam patrem recepisse videbatur, argu. l. si pactum. ff. de proba. And. de Iser. in d. §. & quia, & in c. 1. de succes. feu. c. 1. de duob. fratr. à cap. inuest. & in d. §. omnes filij. col. fi.
21 † Et si pro hæredibus recepisset, adhuc pro filijs hæredibus recepisse videtur. Auth. in successione, de
22 legi. hære. Ideoq; † si pater in filium quouis titulo transferre voluisset,

 luisset,

luisset, licita est alienatio, quæ refutatio magis diceretur, vt in c. Titius, si de feud. fuer. contro. in c. 1. §. & si libellum, in c. 1. §. sed & res, per quos fiat inuestitu. c. 1. de aliena. feu. pat. etiam si feudum sit hæreditarium, quia filius (vt dixi) cõprehẽsus est in inuestitura, & sic tollitur dubitatio Loffre. in §. j. in c.
23 de natu. succ. feu. † Exclusit tamẽ, mentecaptos, surdos, mutos, clericos & imperfectos: quia seruire Domino non potuissent, c. 1. an mutus, surdus, & in c. 1. de milit. vasal. qui arm. Post quas feudorũ
24 consuetudines † ius speciale Francorum primogenitos tantum ad successionem vocauit atque admisit, vt in consti. vt de success. quæ est sequens: & potest succedi iure hæreditario, vt communiter in regno, vel non hæreditario, secundum formam inuestituræ, & ita sunt intelligenda, quę de hoc scribit glo. Parisien. in ver. pour son droict. Et huius iuris Francorum prouidentia, non est similis ei de qua loquitur text. in d. §. & quia. Nam ibi erat in facultate Domini quem ex filijs inuestire voluisset. At secundum ius Frãcorum tenetur inuestire primogenitũ, quamuis forte esset minus habilis aut Domino minus acceptus, quàm
25 foret secundogenitus. † Voluit hoc ius magis fauere primogenituræ quàm Domino, cum & diuino, & humano iure primogenitura dignior & honoratior habita fuerit, vt not. in c. licèt. de vot. & per Doct. tractantes de primogenitura, & hanc dignitatẽ ac priuilegium hoc ius sequendo, Domini commodum aut fauorem non respexit, vt sæpe docuit experientia, præter id quod vnus succederet, & ita intellige quod dicit Matth. in d. constitu. comitibus.
26 prima quæst. † Et ex hac prouidẽtia iuris Francorum primogenito ius quæsitum est, vt illi pater præiudicare nequeat, si tanquam hæres vocatus non fuit. c. 1. de succes. feu. per Andr. & in c. 1. de aliena. feu. pat. & in c. 1. an agnatus, nisi in feudo nouo ab ipso patre non contemplatione filij quæsito, vt in d. c. 1. de alien. feu. pat. probat latè Loffr. in suo amplo cons. quòd est primum, & in d. c. §. præterea
27 Ducatus, & inde est † quòd totum feudum primogeniti legitima nuncupatur, quasi lege solus ad id admittatur. Nec dare posset pater filio secundogenito, secundum Andr. in d. c. omnes filij. ibi [*Item si vasallus*] quod certum est in feudo non hæreditario, vt dixi.
28 aliàs cum † assensu regio pater pręiudicat filio hęredi, nec inuentarium releuat, d. c. 1. de aliena. feu. pat. Neapo. in consuetu. & si testator: quia non hęreditaria conseruantur in l. fi. §. & si præfatam. C. de iur. deliber. etiam si nihil aliud habeat primogenitus, cessante dolo & fraude patris, prout fuit sæpe iudicatum, quicquid dixit Iacob. de Beluis. in c. Titius. si de feu. fuer. contro. de quo latè per Loffre. in d. cons.

d. conſil. 1. Nec placet diſtinctio, quòd valeat venditio, non donatio, quoniam vtroque modo poſſet filius primogenitus à patre expendente pecuniam fraudari, vt aliàs dicebam in cauſa Buzzutorũ:
29 † Difficultas tantum eſſet, ſi non fuiſſet Domino expreſſum, quòd eſſet ſecundogenitus, Dominus ignoraret: & forte primogenitus non eſſet legitimam habiturus, quæ poſſent aſſenſus ſubreptionẽ arguere, quia de leui Rex non conſenſiſſet. c. ſuper literis. de reſcrip. faciunt quæ dicuntur per gloſ. Pariſien. in loco prçallegato. † Alijs
30 verò filijs viuentibus iure Francorum vita & militia ſeruata eſt, vt in conſtitu. Comitibus, niſi feudũ fuerit à patre emptum, cum eius pretij partem per collationẽ alijs petere liceat, ſecundùm Andr. de Iſer. in d. §. Præterea ducatus. Luc. de Pen. in l. 1. C. de Impo. lucra. deſcript. Quam opinionem latè diſcutit & defendit per multas col. Loffr. in d. c. præterea ducatus. & viuens mecum, vt pleraq; alia contulit, in quibus aſcripta ſunt me tacito, quæ tunc dicebam, ſed omnino hæc ſententia defendi non pôt, conſiderando quòd aut feudum eſt hæreditarium, in quo primogenitus ſuccedit, prout communis eſt inueſtitura, & vſus in Regno, & tunc nullum ius conſideratur in vita, niſi poſt mortem, argu. l. fina. C. de pact. ſi omnino poſt mortem eſt habiturus, & pater viuens alienat, ceſſant omnes regulæ collationis, & præſumptus titulus donationis & retrotrahitio, & quæcunq; pro hac opinione conſiderantur per Andr. & Loffre. aut feudum eſt ex pacto & prouidentia, & adhuc quia loquimur de feudo nouo empto à patre, filius qui eſt deterioris conditionis quàm agnatus. d. c. 1. An agna. ſimiliter ius eius à morte patris pendet, vt ceſſet collatio, per ea quæ dicuntur per Bart. in l. j. §. nec caſtrenſe. ff. de collatio. bonor. in l. quodcumque. ff. de verborum oblig. cũ aliis ibi adductis. viuunt eo iure Francorum primogenitus & ſecundogenitus, ergo ceſſat ius commune in ſpetialiter prouiſis. c. 1. de oper. nou. nunt. c. 1. de feud. cog. Conſtitutio Regni Comitibus, tantum vitam & militiã præſtat: non diſtinguit de feudo empto vel non empto, & pøtuit dicere & non dixit, ſtandum eſt iuri Francorum & inueſtituræ: quibus primogenitus tantum ad vitam & militiam tenetur, l. tractabatur. de militar. teſta. l. de pretio. de publici. cum vulga. ſiue igitur conſideretur feudum vt feudum, ſiue conſideretur pretium, cuius cauſa feudum habet: quia emptum, totum poſt mortem conſequitur, vt dixi, in vita contra patrem non agit, nec reuocat, vt in c. 1. de aliena. feu. pat. contra Dominum, vt inueſtiat nequaquam: quia actio præſupponit obligationẽ. l. licèt. §. ea obligatio. ff. de procura. obligatio non eſt nata ante mortem, quia

quia oportet eum esse hæredem, ergo nec actio. Per hæc breuibus meo iudicio corruunt omnia quę pro illa opinione considerantur. licèt iam vsu recepta sit, ob quam infinitæ lites ortę sunt, & sępe primogenitus cogitur feudum vendere, contra mentem acquirentis, vt fratribus partem pretij soluat: & sequendo hunc vsum, si frater secundogenitus partem non petierit, ad aliquod interesse sibi frater primogenitus nō tenetur, tum quia non est dies appositus obligationi, & vbi nulla petitio, nulla mora regularis. l. si insulam. l. si pupillus. ff. de verb. oblig. in l. optimam. C. de contrahen. & commit. stipu. in l. traiectitię, ff. de eo quod cert. loc. & propriè in his terminis est casus in l. si quis filium. §. stipulatio. ff. de colla. bono. tum quia secundum dictum vsum ac interpretationem secundogenitus eligere ac declarare debet quod maluerit. l. quod in hęredē. §. eligere. ff. de tribut. & ita in causa arbitraria aliàs iudicauimus, & pro his
31 allegabam † quòd lucrata per filium ex patris pecunia non veniunt in collationem. Bart. & Bal. in l. si patruus. C. commu. vtri. iud. per Deci. in consi. 21. per Moder. in l. si emancipati. C. de collatio.
32 ideo † si filius primogenitus fructus feudi habuerit, teneaturque ad partem pretij, cuius pretij respectu lucrari videatur, ad restitutionem seu collationem ipsorum fructuum fratribus nō tenebitur, & licèt æstimatio rei quæ conferri deberet quando non possit præstari, veniat in collationem, vt in d. §. nec castrense, in d. §. imputari, vt not. in l. illud, & in l. si emancipati. Tamen secundum illam interpretationem & opinionem Andre. id quod impensum est datur, siue pluris siue minoris feudū valeat tempore mortis, quod sæpe iudicatum est contra doctrinā communem, quæ est in materia collationis, & exinde apparet veritas illius opinionis. Non tamen nouum est, vt aliud pro alio soluatur, vt in l. potest. & in l. penul. ff. de leg. 1. & in l. generali. §. vsufructum. ff. de vsufruct. lega. &
33 † feudo legato vel promisso sine assensu bona fide iudicauimus ęstimationem deberi, quasi non omnino feudum in commercio nostro non sit; cùm assensus in his habenti hæredem facile præstari soleat, & consueuerit. argu. l. apud Iulianum. §. fi. ff. de lega. j. per Iacobi. de feud. ver. Princeps. vers. 44. Et similiter hæres inuentarium conficiens rem præstat pro debito quantitatis, in l. fi. §. & si præfatam. ibi Pau. de Cast. not.
34 C. de iur. delibe. † Quod aliàs temperabam non procedere in venditore hypothecario qui potuisset curare rem distrahendam auctore Iudice, nec cogi ad rē recipiendam. Idemq; visum est sacro Con
35 silio etiam in † quolibet creditore hæreditario: qui vellet res hæreditarias distrahi, saluo iure in

solutum

solutum recipiendi, quãdo iustus emptor non reperiretur. Quo casu eam æstimationem admittendam duximus, secundum quam licitator tutus fuisset, vt pote si nõ minus sexta parte iustæ æstimationis licitãdo vicisset, per ea quæ dicuntur in l.diem. §.arbitrorum. ff.de arbitr. Hæc conclusa sunt in causa creditorum Illust. Dom. Petri de Toledo, olim huius Regni Viceregis memoriæ celebris. Apud nos verò recepit augmentũ portio filiorum ex consuetudine quæ incip. & si testator, vt quo ad bona non per patrem quæsita, sed ab auo, & progenitoribus siue ex paterna vel materna patris linea obuenerint, integra debeatur medietas condictione ex ea consuetudine. In qua scribit latè Neapo. & hæc dixisse sufficiat de successione ad titulum.

¶ Dicam alia in interpretatione legis inferius: scribit multa Nicol. de success.in tracta. & Matthæ. de Laud.in dispu.prima, & Neapod. in prima consuet.in ver.in stirpẽ. ¶ Sed quid sit successio, vel successorem esse quid importet, vidẽda sunt quæ dicuntur per Bal. in l. 2. prima oppo. C. de pact. vbi tres
36 † species successionis considerat: ex voluntate & facto testatoris, ex facto contrahentium, ex dispositione legis.l.ij.C.de hær.vel actio. ven.l.j.J.si ex affe.ff.ad Trebell.l.tutores.C.ad leg. Iul. de vi. l. si constante.§.fi. & l. si marito. ff. solut. matr. l. j. C. de his qui sibi ascrib.
37 in testam.d.l.2.C.de pact. † & successor dicitur etiam in prælatura, præbenda, vel canonicatu. c. j. de cler. qui inuesti.fec.not.Abb.in c. cum omnes. de constitu.c.relatũ. de præben. c. quod sicut. de elect. & Imperator in Imperio, & Rex in Regno, & Papa, alter alteri successor dicitur, not. Andr.in d.c.j. qui succ.tenean.l.j. §.omnibus.C. de vete.iur.enucle.c.cum olim.de re iud.c.j.de sequestr.poss.& fruct. c.quod quis.35.q.9.c.literis. de rescript.c.innotuit.de elect. c. Apostolica.8.q.j. c. ad decorem.de in-
38 stitu. vbi decernitur † successorẽ non posse tollere quæ à prædecessoribus rectè concessa sunt, & ideo voluit Inno.& Ant.de But.in c.fi.
39 ne prælat.vices suas: quòd † actus realis factus per habentem potestatem administrãdi, obligat successorẽ, idem decidit Bald. in l.j. ff.de constitu. princip. Cyn. Bald. & Salyc.in l.emptorem. C. locat. nota. in cap. veniens. de transactio.per Socyn. in consil. 34. volu.3.Curt.in consi.1.col.13. Allegat multa Rom.in cõsi.327.& in consil.116.vbi alle.d.c.j. qui succes.tenẽ.& ibi Andre.declarat in ver.eo tenore. Vnde non immerito Rex Catho.pragmaticam ædidit Thori, super obseruantia gestorũ prædecessorum Regum, quorum hæres non fuerat. Quæ pragmatica licèt diuersa capita contineret, ad vnum redacta est per Carolum Quintum Imperatorẽ nostrum, scilicet vt nullo casu procedatur contra

contra gesta per illos Reges: ex declaratione facta in causa Comitis Condoranni. Atque in hoc aduer
40 tendum, † quòd nõ ideo successor obligatione personali tenebitur, quòd rata habenda sint gesta à prædecessore, cuius hæres non est. Ita sæpe diximus, dum aduersus fiscum fuisset dictum, fiscum de euictione teneri, quia promissa fuisset ab illis Regibus: citra Alfonsum primum, vt fuit solenniter inter nos discussum & firmatũ in causa Comitis Seminariæ. Quod attinet ad materiã, de qua hæc rubrica loquitur, importat hæreditatem, quæ est successio. l. hæreditas. ff. de reg. iur. not. Andr. in c.1. de feud. cogn. l. ex legato, in vers. successerunt. C. de legat. & dicit Bar. hunc esse communẽ vsum loquendi in cons. 52. Et ex hoc visum est aliquibus hunc titulum & sequentem legem intelligi, de feudis hæreditarijs, non autem pacti & prouidentiæ: & adducunt autoritatem Andr. de Isern. Dicentis
41 in constit. Comitibus, † quòd paragium non debetur in feudo ex pacto & prouidentia; & videtur fundari ex his quæ dicit idẽ And. in c.1. qui success. tene. in fi. & ali-
42 bi sæpe, † quòd filij in feudo ex pacto & prouidentia, non sunt successores feudi, nec ut hæredes patris ad feudum admittũtur. c.1. §. hoc quoque. qui feud. dar. poss.
43 d. c.1. an agnatus. & † in illis factũ patris filio non nocet. arg. l. si arrogator. ff. de adopt. l. cũ a matre. C. de rei vind. l. iij. ff. de interdic. &
44 releg. Sed ego magis puto † successionem hãc, de qua tractamus, tam ad feuda hæreditaria, quàm ex pacto & prouidentia posse pertinere. Cum vocabulum successionis generale sit aptum comprehendere titulum hæreditariũ: per quem defuncto succeditur, & titulum ex pacto & prouidentia, per quẽ succeditur in feud. Probatur apertè hoc vltimum in c.1. de success. Quòd loquitur in feudo ex pacto & prouidentia, & tamen dicit de successione feudi; & in c. 1. de grad. succ. in feud. & in c.1. §. & si clientulus. de alien. feud. & in c.1. de feud. cognit. cum simil. Proba-
45 tur etiam hoc, † quòd in his feudis locum habere dicatur successorium edictum; ut in c. 1. §. donare. qualit. olim feud. aliena. pot. per Moder. in rubr. C. de successo. edict. quod nullo modo adaptari deberet ad feuda ex pacto & prouidentia, nisi in illis etiam succedi rectè ac propriè dici posset: non propterea quia pactum præcedat, ideo non dicatur, lege successionẽ deferri de gradu in gradum: quia pactum & prouidentia recipiut interpretationem à lege, l. lege obuenire, ff. de verb. sig. c.1, de feud. cognit. c.1. de grad. c.1. de nar. success. feud. Neapo. dicit dari conditionem ex lege pro eo quod pactum ciuium & consuetudo induxit.

¶ Non obstant in contrarium allegata: quia intelliguntur, ut non succe-

succedatur iure hæreditario, capiendo successorem pro hærede: non tamen sequitur quòd ex pacto successor etiam dici non pos-
46 sit, per prædicta. † Nec mirum, quòd ea quæ ex pacto debentur, non dicatur hæreditaria, quia hereditas pacto dari non potest, l. pactũ quod dotali. & l. fi. C. de pact.
47 † eoq; ipso quòd alterius beneficio & conuentione mihi directò quicquam acquiritur, dici nõ potest à defuncto relictum, nec in illius hęreditate comprehensum. d. l. 1. §. nec castrense. ff. de colla. bon. d. l. si arrogator. l. omnimodo. §. imputari. C. de inoff. testa. l. si quis in sacris. in fin. C. de proxim. sacr. scrin. lib. 12.

¶ Non obstat dum And. dicit incidenter, in hoc feudo paragium non præstari: quia in hoc articulo, quem ab alijs discussum non
48 vidi, distinguendum puto. † Aut loquimur de iure feudorũ, & absque dubio considerari nõ potest id oneris inesse feudo, vel feudatario pro fœminis, quas illud ius nõ admittit, ut infra dicam in præmissis ad interpretationem legis. Aut loquimur secundum tempora constitutionis huius, & tũc aut feudum concessum & receptũ est pro filijs masculis: & tunc aut sumus in feudo nouo quęsito per patrem; quia deterioris conditionis est filius quàm agnatus, vt dixi, cũ oporteat hęredẽ esse. d. c. 1. an agnatus. videtur ad illud teneri, ad qđ pater cogi tenebatur, & sic ad maritandum & dotandum sororem: Aut sumus in feudis antiquis & quæsitis supra patrem, in quibus superior ratio cessat; & tunc quia iure & pacto fœminæ excluduntur, nec aliqua legitima nec ius sibi in hoc feudo competere considerari potest, dico fœminam à petitione paragij exclusam, sicut dixi de iure feudorum. & hoc casu procedat opinio And. in d. constit. Comitibus. Aut feudum conceditur pro filijs & descendẽtibus: & hoc casu videtur omnino dicẽdum, quòd cum reprobata sit sexus differentia per hanc constitutionem & sequentem, recipiat hęc cõcessio & pactum interpretationem à iure huius constitutionis, vt præstari debeat paragiũ à masculis, per ea quæ latè dicentur infra, super tex. constitutionis. Concludo itaque sub hoc verbo, De successione in hac rubrica posito, etiam posse non hæreditaria comprehendi secundum distinctionẽ prædictam. Aliud quoque hęc rubrica indicare videtur, dũ de successione dicit, quòd hęc lex de vniuersali successore sit intelligenda, prout aliàs declaratur in l. quærit. §. nihil interest. ff. de eden. ibi Ias. in 2. not. & Bal. in l. emptorem. C. loca. quia verba intelligenda sunt in potentiore significatu. l. quędã. ff. de stat. homi. & hoc videt' probari ex text. l. huius, vt in ea dicemus, dum onus dotandi sororem filio imponitur, cui tota hæreditas defertur, sed certè hæc determinatio,

49 minatio, † quòd appoſitione ſuc
ceſſoris,intelligatur de vniuerſali,
temperanda eſt, niſi ſubiecta ma-
teria aliud ſuadeat: quæ ſemper
inſpicienda eſt, & ex eius qualita-
te fieri debet omnis interpretatio
ſecundùm Bal.in l.ij.C.commod.
Alex.in rubr. & in l.j.ff.de iuriſdi.
omn.iudic. & in rubr.ff.ſol.matr.
col.6.Andr.in c.1.qual.olim feud.
aliena. pot. & propriè in hac ma-
teria de præſtando paragio, dixi
ſupra, particularem ſucceſſorem
cõtineri in feudo ex pacto & pro-
50 uidentia. † Item ſi procederet opi
nio, quòd patruus excluderet filiũ
primogeniti, vt arguit Andr. in
conſtit. Comitibus. pen.col. tunc
ſi filius primogeniti fuiſſet hæres
inſtitutus vniuerſalis ſine aſſenſu
Regio, patruus caperet feudum,
& diceretur hæres particularis in
feudo, & nepos eſſet hæres vniuer
ſalis in omnibus alijs bonis & iu-
51 ribus defuncti. † Item ſi cum aſ-
ſenſu regio pater teſtaretur parti-
culariter de feudis inter filios ſuos
eos inſtituendo, ſine dubio quili-
bet pro rata feudi & portionis ſuę
ad paragium teneretur. Secus ſi
legando, vno hærede vniuerſali
52 inſtituto, † quia hic legatarius ad
onera non tenetur, ſicut nec ad
Releuium curiæ quod præſtatur
ab hærede ſuccedente in feudis ex
53 cõſuetudine Regni: † & ideo ad-
uertatur in præſtatione aſſenſus
Regij ſuper legato, vt reſeruetur
Releuium quod eſſet præſtãdum,
aliàs legatarius, qui non eſt habi-
turus inueſtituram, cùm habeat
aſſenſum, non poteſt moleſtari,
nec hæres vniuerſalis qui non ha-
bet feudum; & ex his videtur de-
ceptus Iaſ.in d.2.not.dum ſubijcit
limitationem de feudo recepto
pro ſe & hæredibus & ſucceſſori-
bus quibuſcumque: quaſi ſimpli-
citer conceſſum intelligeretur pro
hærede vniuerſali tantum: nam
intelligi poteſt etiam de filio hæ-
rede ac ſucceſſore,ſeu de alio agna
to,qui ſecundùm conſuetudinem
feudorum ac Regni conſtitutio-
nes poſſet ſuccedere in feudo, etiã
quòd non eſſet hæres vniuerſalis,
vt latè per Andr.in d.c.1.an agna.
& in d.§.& ſi clientulus; cum ſim.
& hunc ſucceſſorem eſſe dicimus,
vt ſuprà probaui: cætera dicam
in textu.

SVMMARIVM.

1 Filij naturales, etiam quòd fuerint legitimati non ſuccedunt in feudis, niſi ex certa ſcientia fuerint etiam quoad feuda legitimati, uel per ſubſequens matrimonium, cum ſolennitate ad id requiſita.

2 Filius naturalis, qui poſtea fuit legitimatus expreſſè ad feuda, an excludat ſororem legitimam primogenitam à ſucceſſione.

3 Filij naturales quamuis latè legitimentur & reſtituantur natalibus, non admittuntur in regno Neap. ad honores ſedilium, quibus alij eiuſdem familiæ admittuntur.

4 Legitimatus per ſubſequens matrimonium, an excludat ſecundogenitũ legitimum

legitimum ratione primogenituræ.

5 Clericus non succedit in feudis, etiam quòd velit dimittere habitum.

6 Cardinalis non succedit in feudo. Quid in officijs transmissibilibus ad hæredes.

7 Clericus, qui esset primogenitus, & excludatur à successione feudi, habebit vitam & militiam in feudis.

8 Clericus primogenitus non excluditur ab alio, sed seipsum excludit.

9 Consuetudo est stricti iuris, quatenus loquitur, eatenus disponit.

10 Vita & militia datur loco alimentorum clerico, potius quàm constitutionis iure.

11 Filio rite exhæredato non debentur alimenta.

12 Vitam & militiam ex feudo secundogenitis deberi, constitutione Regni expressè cautum est.

13 Vita & militia est onus feudi, sicut paragium. An de his compromitti possit, cum de onere feudi non possit tractari sine lege aut Dñi permissu.

14 Dispositio illa non potest dici contra libertatem ecclesiasticam, per quam limitatur potestas subiectorum circa res suas, etiam si talis limitatio induceret priuationem lucri personarum ecclesiasticarum.

15 Ecclesiarum naturali facultati quando nihil detrahitur circa res uel personas, ea dispositio non potest dici contra libertatem Ecclesiæ.

16 Feuda cum concedantur & teneantur à Rege, quicquid circa ea disponitur, non potest dici contra libertatem Ecclesiæ.

17 Clericus an possit habere feudum, pro quo præstatur seruitium reale, ut in Regno Neap. in quo præstatur Adhoa.

18 Clericus in minoribus ordinibus, vel in prima tonsura tantum, an possit succedere in feudo.

19 Argumentum à ratione legis expressa fortissimum est.

20 Clericus ad clericatum in fraudem inductus, ut excluderetur à feudi successione, qua cautela iura feudi recuperet. num. 22.

21 Clericatus character semel affixus, etiam per dolum remanet.

22 Constitutio Regni, in aliquibus, vt clerici filij excludantur, an intelligi possit respectu etiam bonorum burgensaticorum.

23 Constitutio laicorum quantumuis fauorabilis non includit clericos ex defectu potestatis.

24 Lex ciuilis quando est generalis, & rationalis, & fauorabilis, & canones non contradicunt, habet locum etiam in clericis.

25 Filiorum appellatione in Regno, tam masculi, quàm fœminæ continentur in successione feudorum, etiam dignitatem habentium. & nu. 27.

26 Masculinum non concipit fœmininum de iure communi in successione feudorum Comitatus & dignitatis.

28 Masculinum an in contractibus concipiat fœmininum de iure communi. De consuetudine tamen Regni fœminæ includuntur. nu. 33.

29 Filiorum appellatione in Regno Neap. in his, quæ respiciunt successiones & contractus, veniunt fœminæ.

30 Fœminæ in his, quæ respiciunt successionem & in contractibus, salua

 præro-

litatem & habilitatem perſonæ; quæ magis in feudis requiritur, vt in conſtit. Honorem. not. Caſſan. in conſi. 8. verſ. 3. Sed cùm non reperitur integra in filio etiam legitimato, per multa quæ congerit Io. Licirier. in d. trac. primogenituræ. lib. 1. q. 13. Bal. in c. 1. de conſtit. Bal. in l. ſi ita quis. §. is cui. ff. de legat. 2. Bal. in c. per tuas. de maior. & obed. vnde inoleuit vſus in hac
3 ciuitate, † quòd quamuis latè legitimentur & reſtituantur natalibus, nõ admittuntur ad honores ſedilium, quibus alij eiuſdẽ familiæ potiuntur, etiã ſi fortè naſcantur ex matre nobili, ſecundũ Mat theſ. in diſput. Augerius. Sed an iure vel iniuria non decido. Putarem in propoſita quæſtione dicẽdum, quòd prius legitimanti inſinuetur de filia, vt non ſit argumẽtis certandum: ita ſentit Iacob. de Beluiſ. in §. ſi verò, quem refert & ſequitur Salic. in auth. idemq́; C. de natu. lib. Et iſta procedunt ex mẽte Luc. de Penn. in l. eos. C. de his qui ſponte. lib. x. Ab eadem dubitatione non longe eſt illud mot. Siquis filiam habeat legitimã, deinde naturalem filium, quẽ prius ſuſceperat ex concubina, per ſubſequens matrimonium legitimet, an filia excludenda ſit? Dubium facit, quòd in c. tãta. & in c. 1. qui fil. ſint legi. ſoli admittuntur ad ſucceſſionem, vel cum alijs. De excluſione non fit mentio, ergo nõ eſt dicendum, lege nõ expreſſa, quòd ſuſceptus ex concubina repellat᷑ à ſucceſſione in feudo, Comitatu, vel Baronia, filiam ex nobili matrimonio procreatam, eaque eſſet ſolam dotem ab ignobiliori manu habitura, ab abſurdo vitando, l. nam abſurdum. ff. de bon. liber. ꝑ Bal. in auth. ſed nouo iure. C. de Epiſ. & cler. à ceſſante lege, l. illam. C. de colla. videretur non excludi, & in terminis feudalibus naturales non excludũt, ꝙ etiam ſi poſtea legitimi fiant non admittũtur, §. naturales. in cap. 1. ſi de feud. conten. ſit. vbi nulla fit diſtinctio, licèt Glo. & Doct. aliter ſentiant; ſed hæc quæſtio per aliam deter-
4 minatur, quæ illis ſimilis eſt, † de legitimato per ſubſequens matrimonium, an excludat ſecundogenitum, ratione primogenituræ. de qua latè ſcribitur per Goffre. & Hoſt. per Ioan. And. in regul. ſine culpa. in mercu. & determinat pro ſecundogenito; latè tractatur per Anto. Roſell. Alberi. & Io. Licirier. in prællega. locis. per D. Matthe. in d. §. Naturalis. & per Præpoſit. in d. c. per venerabilem. Iaſ. & Moder. in l. Gallus. in §. & quid ſi tñ. ff. de lib. & poſthum. latiſſimè per Luc. de Penn. in l. eos. in 2. q. C. de his qui ſpõte. lib. x. Et iſta quæſtio videtur fortior in Regno, vbi prærogatiuam ætatis attendendam dicit conſtit. ſequens. ibi, Sexus & ætatis prerogatiua ſeruata; nulla facta mẽtione verbi legitimi. & hãc quæſtionem determinat Andr. in d. §. naturales. ſi de feud. cõten. ſit. & in c. 1. de mat. ad morga. contr.

in fauorem primogeniti: & ita tenent multi, vt per Curt. in tracta. feud. 3.part. q.2. ¶ Mihi videtur, ad determinationem huius quæstionis, pro parte legitimati non debuisse adduci tex. in l.cum quis. C.de natur.liber.ad quem se refert tex.in §.fin.Instit.de nup. Nam illa iura loquuntur in ea controuersia, quæ erat inter susceptos post matrimonium contractum, & eũ qui susceptus erat ex eadẽ matre, atque in hac controuersia disponitur vt hic sit legitimus,& adducuntur duæ rationes in l. quarum neutra hunc casum,de quo loquimur,includit. Prima est,quia affectio prioris sobolis præstitit occasionem matrimonio: isto casu natus est nulla occasione prioris sobolis, immo aduersus priorem sobolem. Secunda ratio est, quia verisimile videtur, ab initio patrẽ hanc intẽtionem habuisse; postquàm cum illa contraxit: quæ ratio nõ adaptatur in hoc casu, quo cum alia prius contraxit,atq; hoc clarius in fine percipitur ibi § *Sed qui ex iisdem matrimonijs procreati sunt, simili perfruantur fortuna* § & ita loquitur tex. in Auth. quib. mod.effi.sui.§.quis igitur dotalia, vers.affectus enim. & vers.quapropter. & in Auth.quib.mod.effi.legi.§.1. Idemq; dicendum est per l. nuper.C.eod.tit.hunc casum non determinari, cùm in eisdem ferè terminis loquatur: idem quoque dicendum est de tex.in c.1. qui fil. sint legi. vbi patruus excludere filium intendebat,non erant in eodem gradu; vt in proposita quæstione,ideo ꝑ eo nõ debet adduci. ¶Nec obstat tex.in c.tanta.vbi videtur legitimationem ex vi matrimonij prouenire; & ideo concludo generaliter omni casu idẽ operari debere. Nam meo iudicio nõ ex vi sacramenti, atque ex natura matrimonij hic effectus producitur; sed ex attributione & concessione facta per legem positiuam, vt probatur in d. §.fi.ibi,ex nostra constitutione. ita ꝙ prioris iuris non fiebant legitimi antea nati, & probat clarius l.diui.C.de natu. in eo igitᵉ casu in quo lex tribuit hanc vim, habet legitimandi potentiam. Et rectè dicetur ex vi matrimonij fieri legitimum: sed vbi legem aut cõsuetudinem non habemus,remanere debet antiqui ac prioris iuris dispositio: nec placet intellectus Ias.in d.§.& quid si tantum,ad c.tanta. ꝙ post contractũ videlicet habeatur legitimus:quia sufficit eo tempore quo de successione tractatur legitimus reperiatur & primogenitus, si per illum tex.aliquid de concursu vel exclusione aliorum. Tota igitur vis ac fundamentum consistit, ꝙ tex. in §.reliqui. in Auth.quib. mod.effi. sui.dicit expressè hęc verba §*Semel enim eos efficientes legitimos, damus habere etiam successiones illas, quas habent hi qui ab initio legitimi sunt*§. Idem apertè dicitur in §.adoptionis,in hæc verba §*Nihil de successione super talibus dicendum est, nam*

sicut

sicut in cæteris ab initio legitimis, oportet etiam in eis fieri successiones?
¶De clericis hæc rubr. non loquitur, dum dicit de successione filiorum Comitum & Baronũ, † quia
5 clericus non succedit in feudis.c.1. §.qui clericus, si de feud. defunct. & in c.an mutus,& in c.1.de milit. vassal.qui arm.bell.depos.cap.1.in fin.de feud.fœm.etiam ꝙ prius velit dimittere habitum, vt in dictis iurib. sed hæc latè scribuntur per Curt.in suo tract.3.par.q.x.& tangit Capici.decis.32. Quod ego am
6 plio † etiã si esset Cardinalis,contra id quod consuluit Ias.in consi. 117.in 4.vol.quia eius rationes nihil stringunt: cùm in materia feudorum Cardinales non reperiantur priuilegiati.& in eis ratio eadẽ militat, quæ in cæteris excludendis,& idẽ dico in officijs quę forte ad hęredem transire possent, quia per Capitulum Regni clerici sunt inhabiles ad officia: quo videnda sunt q̃ scribit Palat. in c. p vestras.
7 ¶Sed vtrum† clericus qui esset primogenitus & excludatur à successione feudi, habebit vitam & militiam in istis feudis,per consti.Comitibus. duæ sunt difficultates:Prima, quia clericus, & hæc iam diu decisa est, quòd debeatur vita & militia, primò in causa Prioris Bari,& me aduocante in causa Abbatis Carrafæ, cũ Ill.Principe Hostiliani, & ego attentaui vnum & obtinui, quod antea nunquam fuerat iudicatum, vt etiã in linea transuersali ascẽdẽti deberetur, meas allegationes retulit, conscripsit in sua Paraphrasi D. Loffred. Secunda difficultas est, quòd ideo debetur secundogenito, quia excluditur à successione de consuetudine iuris Francorum: quia primogenitus pręfertur.d.const.Co-
8 mitibus.† Sed hic non excluditur ab alio, sed se ipsum exclusit. l.si ex causa. §.nunc videndum. vers. ei subueniatur. ff.de mino.c.1.§.prętera. quibus mod. feud. amitta.
9 Prætereà † consuetudo est stricti iuris, quatenus loquitur, eatenus disponit: in l.de quibus. ff.de leg. in §.ex nõ scripto. Inst.de iur.nat. in c.fi.de consuet. Ex diuerso vide
10 tur, ꝙ † hæc vita & militia detur loco alimentorum, & sic in piam causam, quo casu fit extensio etiã in cõsuetudine & statutis, per no. in l.illud.C.de sacrosan.eccl.in l.si verò.§.de viro.ff.sol.matr. Prætera exclusio clerici ex successione tanq̃ exorbitans & odiosa, quia contra libertatem ecclesiasticam, debet restringi, vt quantò minus possit lædat: sed dando vitam & militiam minus lędit. Prętereà magis videtur attendendus effectus q̃ causa, not.in l.debitor. ff.ad Trebell. Bart. in l.si is qui pro emptore.ff.de vsucap.sed licèt clericus ratione ordinis excludatur, in effectu æquè excluditur, sicuti secundogenitus ratione ætatis. Sed adhuc pro prima opinione potest considerari, quòd secundogenitus est comprehensus & vocatus ad successionem,licèt ei primoge-

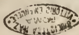
nitus præferatur, ideo valet refutatio fratris primogeniti, dum carret liberis in secundogenitum, tamquàm proximè successurum sine assensu. Nimirum si ex fructibus debeat ali secundogenitus. At hic qui fuerat primogenitus, ratione clericatus omnino exclusus, ideo
11 nec debet ali ex feudo † probatur hoc in filio exhæredato. not. in §. causas. in Auth. vt cum de appel. cogno. & de iure ciuili in filijs spurijs, licèt de æquitate canonica aliter statuat. c. cũ haberet. de eo qui dux. Et si dicatur, ꝙ hac ratione attenta, nec secundogenitus clericus deberet habere vitam & militiam. Respõdetur, quòd habemus constitutionem expressam, ꝙ de-
12 tur † vita & militia secundogenitis. Qualitas clericatus ab ea non repellit, quia nõ est quid feudale, cùm præstetur in pecunia, nimirũ si fuerit iudicatum pro secundogenito: sed primogenitus clericus, excluditur expresse à successione, & de vita & militia legem nõ habet, & in causa Abbatis Carrafæ emanauit rescriptum Imperatoris nostri Caroli V. Dat. Boloniæ in anno 1530. subscriptum pro Regente à Domino. Io. Antonio Muscetta, quòd vita & militia non præstaretur, in casu constitu. non comprehensæ, nec de extensione aliqua tractari deberet: & ꝑ hoc rescriptum oportuit me ostẽdere, ꝙ ille casus cõstitutione comprehendebatur: quia eramus in linea ascendente: hoc rescriptum facit legem. §. sed quod Principi. Institu. de iur. natur. gent. & ciuil.
13 † sine dubio vita & militia est onus feudi, sicuti paragium, vt in c. alienationis actus: nõ potest tractari de onere feudi sine lege, aut domini permissu. c. 1. §. profectò. qual. olim feud. pot. alien. c. Imperialem, cum sim. de prohib. feud. alien. per Feder. & ideo verum debeatur, compromitti non potest, licèt etiam circa quãtitatem compromittendam repugnauerit D. Io. Martialis tunc Collega meus, quia ex quãtitate feudum lædi potest. Et ego dicebam, quòd aperto feudo potuisset Dominus se defendere, non obstante laudo super quantitate vitæ & militię, fuit discussum inter fratres de Sarracenis & possessores post rebellionem Baronis Torellæ.
¶ Nec obstat ꝙ fieret contra libertatem ecclesiasticam, quoniã hoc non videtur verum in hac materia feudali, per duas rationes quas assignat in simili Alberic. de Rosat. in tractat. statut. 2. par. q. 2. Pri-
14 mò, † ꝙ illa dispositio non potest dici contra libertatem ecclesię, per quam limitatur potestas subiecto rum circa res suas, allegat Iacob. Butr. in auth. cassa. C. de sacrosan. eccl. etiam si talis limitatio induceret priuationem lucri personarũ ecclesiasticarum. l. j. ff. ad leg. Falc. §. ad municipium. l. siquis ad declinandam. C. de Episcop. & cler. ff. de inoff. testam. l. Papinianus. §. si Imperator. Sed in materia feudali

dali potestas succedendi tollitur & limitatur per dominum feudi, cuius feudi ratione etiā clerici essent subiecti Domino laico. c. verum. & c. cæterum. de iudic. ergo non fit contra libertatem ecclesiæ.
15 Secundò, † quando naturali facultati ecclesiarum nihil detrahitur circa res vel personas, ea res nō potest dici cōtra libertatem ecclesiæ: quia secundum Alberi. ibi, Libertas est naturalis facultas, eius quod cuique facere libet, nisi vi aut iure prohibetur. l. libertas. ff. de stat. homi. Inst. de iur. perso. Sed exclusio fit iure circa feuda, quæ conceduntur & tenentur ab ipso Rege: ergo
16 † quicquid circa feuda disponitur, non potest dici contra libertatem ecclesiæ: & propterea clericus non potest de aliquo cōqueri, qui potius voluit esse miles spiritualis, q̃ carnalis, vt not. per Andr. in d. c. 1. de milit. vassal. & in c. 1. de cler. qui inuest. & in c. 1. si de feud. dif. mili. licèt aliquando æquiparentur miles cælestis militiæ & terrestris, secundum gl. in l. miles. ff. de re iud. in c. Odoardus. de solut. in l. stipendia. de execut. rei iud. nisi aliter in vno quàm in alio iure cautum sit, vt per Abb. in c. 1. de cleric. ægrot. per Alexan. & alios in d. l. miles. In hoc dubio fuit transactum inter Don Colam Caietanum clericum primogenitum & Don Ferdinandum secundogenitū, qui successit in feudis. Putarem, q̄ si aliūde hic clericus non haberet, deberēt sibi præstari alimenta à fratre de fructibus feudi hæreditarij: magis officio iudicis quàm condictione ex constit. Comitibus. ex his quæ dicuntur de dote. ¶ Limitatur ista conclusio tribus modis inter cæte-
17 ros per Doct. † Primò non habere locū quando ratione feudi præstaretur seruitium reale, vt in Regno, in quo præstatur Adoha, vt per Abb. in c. in præsentia, de probа. & per feudistas in d. c. 1. de milit. vasal. qui arm. & Andr. in d. c. 1. de cler. qui inuest. fec. cū locis vulgar. Ista limitatio in Regno non admittitur secundùm Capic. in decis. 32. Quia Rex præcisè pōt compellere, vt seruiat feudatarius personaliter, secundùm Andr. in cap. quis dicatur Dux. Ego autem dicò ad hoc, quantumcunque Rex elegerit, Adoham præstari pro seruitio, vti communiter, numquàm tamen clericus fuit admissus. Nam quamuis præstetur Adoha, adhuc debet vasallus Dominum periclitantem sponte adiuuare, nec derelinquere. c. 1. hic finitur lex. & si de feud. fuer. controuer. §. licèt vasallus. Glo. in verbo, Requisitus, in c. 1. de nou. for. fidelit. si posset Dominum adiuuare: & nō facit, quia est contra formam fidelitatis, de qua in c. 1. de nou. for. fidelit. Ideò etiam q̄ præstetur Adoha, interest Regis non habere clericos feudatarios, sed milites. Secundò li-
18 mitatur, † quando clericus esset in sacris constitutus, secus si esset clericus in minoribus ordinibus, vel in prima tonsura, secundùm Bal. in d.

in d.c.1.si de feud.def.mil.per Car
di.in §. & quia vidimus. qui feud.
dar.poss. per Lucam de Penn.in l.
nullus.C.de decur.lib.x. Istud etiã
nequaquam videtur verum. Pri-
mò, quia tex.in c.1.de benef.fœm.
excludit clericum etiam si habitũ
prius posuerit. Hoc non potest
intelligi de eo qui est in sacris. in
Auth. de sanc.Episc. §. & genera-
liter.ergo loquitur de non consti-
tuto in sacris. ¶Secundò arguen-
19 do † à ratione lege expressa, in d.
c.1.de milit. vasal. qui arma bell.
Quod est fortissimum argumen-
tum, vt not.in l.cùm patet. §.dul-
cissimis. ff.de leg.2.in l.ij.C.de no
xalib.Dicitur enim in d.c.1. de mi
lit.vasal.desijt esse miles seculi,qui
effectus est miles Christi. Nec be-
neficium pertinet ad eum qui nõ
debet gerere officium, ista ratio
pertinet etiam ad eos qui nõ sunt
in sacris.c.duo sunt genera,de sen
ten.excomm.c.si clericus.& c.si di
ligenti.de foro comp. ergo ista li-
mitatio non videtur vera.
20 ¶Tertiò limitatur, † quando quis
fuisset inductus in fraudem ad cle
ricatum,vt excluderetur. Ita limi-
tat Curt.in præalleg.loco, allegat
Iacob.de Beluis.in d.c.1.de benefi.
fœmi. ista limitatio non videtur
vera, retentis terminis conclusio-
nis communis, quòd loquitur de
21 constituto in sacris, quia † chara-
cter clericatus semel affixus etiam
per dolum, remanet c. constituit.
20. q. 3. & in spiritualibus fraus &
dolus alterius non irritat nec an-
nullat actum. c. cùm dilectus. de
his quæ vi metusve cau. Dicebam
aliàs in quodam Comite, qui vo-
lens prouidere de beneficijs secun
dogenito, qui erat infans, fecit
clericari filium primogenitum, vt
effecto maiore secundogenito, re-
nunciaret illi beneficia, quòd tunc
quia omnino cessat consensus hu
ius primogeniti ad clericatũ, non
excludatur à successione feudi. Ista
differentia consideratur per Abb.
in d.c.cùm dilectus. per ea quæ di
cuntur per Io.Andr.in c.1.de com
moda.& not.in c.cùm locum. de
sponsal. Cautela erit, quod dum dubi
tatur de morte patris, renunciet
beneficia, & dimittat habitum cle
ricalem, qui non est in sacris, licèt
per const. Clementis VII. tenẽtes
beneficia non includantur sub cẽ-
suris, non incedentes in habitu &
tonsura, prout sæpe iudicauimus;
nisi sit satis minimum beneficiũ,
vnde fraus detegatur: iudicauimus
in quodam clerico Auersano in-
quisito qui non fuit remissus. Ad
hoc igitur vt succedat in feudo,
renuntiet statim beneficia, & di-
mittat habitum antequàm feudũ
aperiatur domino, vel proximio-
ri,& sic cessabunt argumenta An-
dre.in d.c.1.de milit.vasal. Et mi-
ror, quod Capici.collega meus in de-
cis.115.adducat autoritatem And.
in d.c.1.de milit.vasal.& de bene-
fic. fœmi. ad decisionem illius ca-
sus, in quo existente illa in mona-
sterio, pater fuerat mortuus,&erat
feudum acquisitum primogenitæ:
quo

quo casu Andr. tenet contrarium in d.cap.1. de benefi.fœmi.& ideo ipsemet innititur regulis tertij ordinis, sed illa decisio reijcienda est à numero decisionum. S.C.vt etiã multa quę ipse sibi nullo iudicante conscripsit.

¶ Sed vt de clericis & personis ec-
22 clesiasticis, hoc verbum † filiorũ, & hæc constitutio intelligi possit respectu bonorum burgensatico-
23 rum: dubitationem facit, † ꝙ cõstitutio laicorum quantumuis fauorabilis non includit clericos ex defectu potestatis. c. Ecclesia Sanctæ Mariæ. de constit. auth.cassa. C.de sacrosan. eccl. scribit multa Neap. in procemio consuetu. in verb.Tenorem.Circa consuetudines illas, vtrum ligent clericos: vnde sequeretur, ꝙ clericus frater nõ excluderet sororem dotando, sed simul succederet cum sorore: sed dicas ꝙ non oportet hanc dubitationẽ facere de clerico in hac constitutione; cùm per eum soror excludatur, & sic non tangitur clericus: & si soror esset monialis, dicas in constitutione.receptum est, tamen in Regno est iudicatum, ꝙ etiam si clericus sit frater, hoc iure sorores vel admittimus, vel exclu-
24 dimus. Et pro hoc facit, † ꝙ lex ciuilis quando est generalis & rationabilis & fauorabilis, & canones non contradicunt, habet locũ etiam in clericis: ita tenet Abb.in d.c. Ecclesia S.Mariæ, in tertio casu, & sequuntur Feli. & Dec. & allegant tex. in c.1.de oper.no.nun. cum alijs vt per eos. ¶ Ex hoc Filiorũ verbo, huius rubricę, quod ex nigro declaratur, (vt communibus vtar verbis) secundùm Alex. in l.j. ff. si cert. pet. potest colligi,
25 † ꝙ in Regno appellatione filiorum, tam masculi quàm fœminæ cõtinentur: quia tractatur hic de successione filiorum masculorũ, & præcipuè fœminarum, vt infrà dicetur, & vnica ratione ac verbo, De successione filiorum præponitur. Et licèt regulariter de iure cõmuni appellatione filiorum comprehendantur fœminæ, vt per gl. in c.generali. de elec.in 6. per Bar. in l.j.in l. liberorum. in l.pronuntiatio.ff.de verb.sign. & in l.siquis id quod.ibi Ias.latè.ff.de iurisdict. omn.iud. Deci.in l. fœminæ.ff.de reg. iur. ideo appellatione fratris venit soror.Bar.in l.Lucius.§.quęsitum. ff.de leg.3. licèt secus sit de consuetudine Neapolitana: & nepotis appellatione neptis continetur. Bal.in l.scimus.in fin. C.de inoff.testa. Alex.in l.j.C.de succes. edic.in l.tres fratres.ff. de pac.Pau. & Alexand.in l.humanitatis.C.de
26 impu. † tamen in materia feudali seu in successione feudorum Comitatus & dignitatis de iure communi masculinum non concipit foemininũ: vt per Abb. in c. cùm dilecti. de arbitr. Ias. in d.l.siquis id quod, in prima limita. Martin. de Laud. in tracta.de primogenitura, Innoc.& Abb.in c.significauit.de rescript. Io.de Imol. & Philip. in c. grandi. de suppl. neglig. prælat.

34 ¶Nec obſtat, † q in contractibus verba ſtricte accipimus, l. quicquid aſtringendæ. de verb. oblig. quoniam intelligenda ſunt ſecundum cōſuetudinem Regni. l.ſemper in ſtipulationibus, ff. de regul. iur. l. quod ſi nolit. §. quia aſſidua. ff. de ædilit. edict. latè tractatur per Feli. & Dec. in c. cum M. Ferrarienſis, de conſti. Dec. in d. l. ſemper in ſtipulationibus. faciunt dicta per And. in conſt. vt de ſucceſſ. & in c. Imperialem. §. præterea Ducatus. de prohib. feud. alien. per Feder. & in c. 1. §. huius autem generis: quæ ſit prim. cau. benef. amitten. & in c. 1. §. & ſi libellum, de alien. feud. pat. per Loffr. in conſi. 1. nu. 118. cū ſeq. & 121. in pen. & vlt. col. & in d. conſil. 39. & Mod. Pariſ. in d. tit. §. 22. & dicam infra.

¶ Ex hac eadem rubrica & verbo
35 † Filiorum, in ea poſito, colligi̇ poterit, nepotes filiorum appellatione contineri: quia non de filijs tantum, ſed etiam de nepotibus conſtitutio loquitur: & ita declarat Andr. in conſtit. ſeq. in ver. filij
36 autem fratrum, † & in fauorabilibus ſine dubio procedit. l. iuſta interpretatione. ff. de verb. ſigni. Bar. in d. l. liberorum, eod. tit. & dicit Alciat. in l. venia. C. de in ius voc.
37 † quòd etiam in ſtatuto excludēte filias per maſculum, neptis continetur, quia fauorabilis eſt diſpoſitio, vt infra dicetur. Et pro hoc facit tex. ponderatus à Zaſ. in l. ij. ff. de orig. iur. ibi, Demarathi filiū, cùm de Tarquinio loquatur, qui fuit Demarathi nepos: & dicit
38 hoc procedere, † cùm ſubiectę materiæ ratio diuerſum non exigit, vt latè per Doct. in l. Gallus. §. inſtituens. de libe. & poſthum. & in ſimili ſtatuto ita conſiderat Alex. in conſi. 89. vol. 6. Nec inconuenit Rubrum minus indicare quàm in nigro contineatur, ſicut aliquando generalior eſt ipſa lege, ſeu nigro. ſecūdum Bar. & alios in d. l. j. ff. ſi cert. pet. quia vnum per aliud declaratur, ſecundum gl. & Bald. in l. j. in verbo, retractare. C. ne liceat tertiò prouoc. Bal. in l. fi. ff. de hære. inſtit. Glo. in c. fi. de offi. deleg. in 6. & in c. tibi. de reſcri. in 6. per Imol. in rubr. ff. de verb. oblig. Luc. de Penn. in rubr. de iur. fiſci. not. Andr. de Iſer. in rub. quæ ſint regal. circa princ. Et hoc apparet
39 † in iſta rubrica, quæ licèt dicat de ſucceſſione filiorum Comitum & Baronum, tamen in lege diſponitur de filijs & nepotib. de quibuſcunque militibus & burgenſibus, vt infrà dicetur; & hæc ſatis ad verbum filiorum.

SVMMARIVM.

1 Comes qui dicatur ſecundum noſtra tempora.

2 Comites qui dicerent apud Romanos.

3 Dux qui diceretur apud Romanos, & vnde proceſſit hoc nomen, cuius titulo hodie quis illuſtratur.

4 Feudum, nouum eſſe nomen, licèt non deſint, qui illud à Græco tractum eſſe autument.

5 Duces fuiſſe à ciuitatib. adſcitos atq; electos

5 electos tanquam officiales & iustitiæ ministros.

6 Duces & Comites in plerisque Italiæ ciuitatibus Regalia omnia exercent, & sunt tanquam præsides prouinciarum, quia qualibet Baronia est vna prouincia.

7 Regnum Neap. totum reputatur vna prouincia, ideo Regalia non transeunt in infeudatum, siue Comitis, aut Ducis titulo sit illustratus.

8 Baro seu Comes est suorum vassallorũ iudex ordinarius, non tamen habet cognitionem appellationum, nisi expresse dicatur in priuilegio.

9 A Barone appellatur ad iustitiarium prouinciæ, in qua feuda sunt sita.

10 Baro & Comes non habet collationem beneficiorum in terris suis.

11 Rex, ex quo est vnctus sacro chrismate, habet beneficiorum collationẽ, & de eis tanquam iudex ecclesiasticus cognoscere potest, alijs tamen id communicare nequit.

12 Præsentationi ad beneficia pertinentiũ cognitio spectat ad Papam vel ad ordinarium, nisi quo ad effectum denegandi executionem collationis factæ in præiudicium sui iurispatr.

13 Ius patronatus Regium non transit in Baronem, nisi expresse dicatur in priuilegio, licet aliàs transiret cum vniuersitate.

14 Portulaniæ ius, quod specificè solet impetrari, non transfertur per simplicem infeudationem.

15 Iurisdictio concessa censetur per simplicem infeudationem, cumulatiuè tamen ad maius magistratum, qui in Regno Neap. dicitur magna Curia.

16 Captura præfertur in Regno priuilegijs quibuscunque, & non fit remissio, ex causa publicæ vtilitatis ob multitudinem malefactorum.

17 Duces & Comites Regni Neap. an subalterni & sic nomine tñ, an realiter dici possint Duces & Comites.

18 Baronia quæ sit.

19 Baro vt species, & vt genus quomodo accipiatur.

20 Baronibus bannitos, seu malefactores receptantibus pœna imposita habet locum in istis qui habent casas & tuguria in eorum feudis.

21 Duces, Marchiones & Principes an sub nomine Baronum comprehendantur in cõstitutione Regni, in aliq̃bus.

22 Cardinales non comprehenduntur sub generali qualibet dispositione.

23 Extensionem de persona ad personam, ad exclusionem et damnum alterius, fieri ius non patitur.

24 Constitutio fauorabilis est extendenda ex identitate rationis ad eos qui sub generali expressorum vocabulo comprehenduntur.

25 Expressio gratia exempli facta dispositionem non restringit.

26 Principes qui strictè sint, qui q; largo sumpto vocabulo.

27 Princeps agentium in rebus, dignitas officij est.

28 Princeps appellat̃ primogenitus Regis.

29 Primogenitus Regis Neap. appellatur Dux Calabriæ.

30 Princeps propriè dicitur Rex, vel Imperator, et is dicitur solutus legib.

31 Principis, qui superiorem non recognoscit, uoluntas habetur pro iusta causa.

32 In Principe semper præsumitur iusta causa,

causa, ut probatio in contrarium non admittatur.

33 Sacrilegij instar est, disputare de Principis potestate.

34 Principes, ut secundas habeãt appellationes, cognoscãt de crimine læsæ maiestatis, & similia iura, in eos quibus castra vendunt, non transferũt, licèt eadẽ iura in venditione expreßißent.

35 Feuda titulata nõ veniũt in obligatione omniũ bonorũ feudaliũ, nec in aßensu præstito super tali obligatione.

36 Baro an poßit constituere dotariũ uxori suæ super castro vel terra, vsque ad num. 42.

37 Castrum, quod est de dote ecclesiæ, & titulus ipsius non post alienari, etiam in casu permisso.

38 Obligationem inter generalem, uniuersalem & indefinitam quæ differentia sit.

39 Specialiter exprimi cum aliquid non est necesse, æquale ius est in genere quod in specie.

40 Specialem notam quæ merentur, veniunt sub obligatione, quando verba sunt prægnantia & geminata.

41 Iuramentum habet vim specifici, & quid in instrumentis ex communi stylo appositum operetur.

42 Feudis super omnib. habenti generalem hypothecam, etiam cũ assensu Regis, quando super alijs bonis potest satisfieri, feuda titulata excipiuntur.

43 Creditoris electio ex quauis generali hypotheca, debet esse discreta, vt nisi in defectum Burgensaticorum feuda censeantur obligata.

44 Comites & Marchiones in Regno vocantur ex cõs usu cancellariæ Consiliarij collaterales, ideo præferuntur cæteris officialibus Regijs, præter eos qui tribunalibus præsunt, eosdem etiam in actu consilio assidentes procedunt.

45 Feudatarij oẽs, licèt Ducibus, Marchionibus & Comitibus titulo inferiores, Consiliarij Regij nuncupantur, quia tenentur etiam consilio Regẽ iuuare.

46 Feudo priuari potest, qui consiliũ contra Dñm alij per literas dedit, licèt ad illum literæ non perueniſſent.

47 Conatus quando in feudatarijs puniatur, vt ob conatum solum ipsi feudo priuentur.

48 Feuda & sic dignitates tpales an sint compatibiles cum dignitatibus ecclesiasticis, & sic an Episcopus poßit esse Comes, Marchio, Dux.

49 Comes creatus qui erat popularis, an remaneat popularis, vt ad munera popularia quibus antea vsus fuerat, astringi poßit. & multis nu. seq.

50 Notarius creatus Doctor vel Eps, non desinit esse doctor uel Episcopus.

51 Senatoriam dignitatem adepti, quò ad onera et incommoda desinunt esse municipes, secus quò ad commoda, & quò ad volentes.

52 Feudatarius non potest astringi, nec debet ea facere, propter quæ non poßet esse in Curia sine dedecore.

53 Plebei tenentes castra non debent contribuere cum plebeis.

54 Vasalli non poßunt prohibere ne medio, idest Prorege omisso vadant ad Regem pro eorum negocijs.

55 Barones non poßunt mittere ad Regẽ pro eorum negocijs inconsulto Prorege, & sine suis literis, quia primò adeundus est Vicerex.

56 *Barones non possunt congregari sine licentia Viceregis, & debent congregari in loco publico.*
57 *Indulgentia Principis licèt sit latè interpretanda, tamen non comprehendit uasallos Baronum, quia non præsumitur iurisdictionem Baronibus Principem voluisse tollere.*
58 *Vasalli Baronum includuntur in principis indulto facto ob publicam utilitatem, vt in banno, quod qui occiderit bannitum non possit molestari.*
59 *Barones sunt vocandi ad parlamentum, vt vocant, quando Rex voluerit subuentionem à regnicolis ex consuetudine Regni. & quid quando Rex voluerit aliquid imponere pro publica vtilitate.*
60 *Feudatarij ad id astringi non possunt, ad quod ex lege feudi non tenentur, uel ex cõsuetudine loci, ut ad Adohã, pro maritanda sorore, amita, vel militia fratris, aut pro releuio.*
61 *Princeps põt ex cã necessitatis imponere subditis ut soluat certa quantitate nõ uocatis Baronib. nec uniuersitatib.*
62 *Frumentorũ pretij taxatio à Principe fieri potest ob populorum vtilitatem, et ubius quàm sit iustum pretium, quando fames sit magna, & pauperes iusto pretio emere nequirent.*

Comitum & Baronum.

1 Idendum esset, † quis dicatur Comes, & de hoc habetur in cap. j. quis dicatur Dux, Comes, vel Marchio, in vsib. feud. & per Andre. & Matthe. in constitu. post mortem, per glos. in l. eos. C. de excusat. muner. lib. 10. † apud Ro-
2 manos verò Comites adiutores & ministri Imperij siue proconsulũ & prætorum dicebãtur, qui ab ipsa republica designabantur, vt Cicero ad Quintum fratrem testatur, & declarat Steph. in cõment. linguæ Latinæ primo volum. sicut hodie Comites in quibusdam oppidis à Dominio Venetorũ cõ-
3 stituuntur sicut prætores. † Duces quoque à ducendo exercitu dicti sunt, vt Cicero de Oratore lib. j. & Steph. ij. Hinc opinor initia sumpserunt, qui per Imperatores, aut Reges Comites & Duces postea in ciuitatibus aut oppidis constituti sunt, participes facti iurisdictionis ac imperij, licèt magnopere differant ab antiquis: qui hodie his titulis illustrãtur, sicuti de feudis & vasallis Zasius coniecturatur in l. j. ff. de orig. iur. in verbo Curias, dum clientes Romanorũ vasallis ac feudis à fœdere dictis, initium præstitisse affirmat: licèt Andre. de Ifer. in prælud. feudo. q. 4.
4 dicat, † feudum esse nouum nomen, & iuri Romano incognitũ, quod sequitur Capici. in deci. 168. & hoc tanq̃ verius probat Mod. Paris. in cõsuetu. Parisien. in principio tituli primi. Et si mihi cum cæteris super hoc nomine diuinare licèt, à græco vocabulo tractum dicerem, quod est φεῦγω quod Budeus in suis adnotationibus declarat, reatũ significare, quasi quòd

datum

datum receptumq; est, nisi Domino fidelis sit, reatũ inducat: quod in feudo magis quàm in cõtractibus alijs inductum est. Ideò hoc ita datum nomen à nexu reatus accepit. & hoc vulgares nostri exprimunt, dum illud appellant lo
5 fego: † fuerunt quoque Duces aliquando ab eisdem ciuitatibus sibi adsciti, atque electi, tanquam officiales seu iustitiæ ministri, atque hodie etiam eliguntur, testatur Blondus & Bald. in l. decernimus. col. j. C. de sacr. sant. eccle. & Roce. de Curt. in c. fi. de consuet. & Iaco-
6 bin. in verbo Dux. j. q. † In plerisq; etiam ciuitatibus Italiæ, Duces & Comites Regalia omnia exercent, vt not. in c. nimis. de iureiur. Bal. in l. j. C. de hæred. vel act. vend. Ludo. Rom. in consi. 59. Doct. in l. j. C. de sum. Trini. & fide Catho. & declarat Corne. in cons. 200. vol. j. & secundùm Bald. in c. j. de pace Constan. in verb. criminibus. Illi Comites & Duces sunt tanquam præsides prouinciarum, quia quælibet Baronia est vna prouincia, per gloss. in l. fin. C. de longi tempo. præscrip. latè declarat Petr. Belluc. in suo Spec. princip. Rubr. 13. ver. sed pone. In Regno tamẽ isto,
7 † quod totum vna prouincia reputatur, per constit. regni, quæ incip. consuetudinem, Regalia nõ transeunt in infeudatum, nisi exprimantur, vt in const. ea quæ ad decus, & in consti. Ducũ. c. j. quæ sint Regal. iuxta no. in l. j. C. de bo. vacan. lib. 10. & in c. j. de capit. qui Cur. ven. Bald. in l. mercatores, de commer. & mercat. in c. j. de constitu. per Moder. in l. Imperium. in fin. ff. de iurisdict. omn. iud. Ale
8 xand. cons. 51. volu. j. † Est tamen Iudex ordinarius suorum vasallorum Baro seu Comes, vt in consti tu. officiorum. Non tamen habet cognitionem appellationum, nisi expressè dicatur in priuilegio.
9 † quia à Barone appellatur ad iusticiarium prouinciæ, in qua feuda sunt sita, vt in constitu. Iusticiarij. Declarat latissimè hanc materiam Modern. Paris. in d. tit. j.
10 in gloss. 5. in verbo le fief. † Sicuti non habet collationem beneficiorum, quæ fortasse spectant ad
11 Regem † in illis terris, quia fungitur vice Episcopi, seu Papæ, ex quo est vnctus sacro Chrismate, & hoc non potest alijs communicare, & ideo de illis beneficijs, quæ ad suam collationem meram spectant, potest ipse tanquam Ecclesiasticus cognoscere, vt per Steph. Aufre. in c. j. de offi or. reg. 3. fallẽ.
12 25. † cum aliàs de pertinẽtibus ad presentationem tantum cognitio spectet ad Papam, vel ad ordinarium. c. quãto. de iudi. nisi quò ad effectum denegandi exequutionẽ collationis factæ in præiudicium sui iuris patro. vt per Guid. Pap. in decis. 374. per Ale. in l. Titia, ff. sol. mat. Et hanc distinctionem inter collationem & presentationem sępe fecimus cum Domino Nicolao Maiorana & Ioanne Martiale collegis meis, & consultoribus olim

C 2 apud

apud Capellanum maiorem, vt scripsi in quadam mea decisione.
13 † Quin etiam in Baronem non transit ius patronatus Regium nisi expresse dicatur in priuilegio, licèt aliàs transiret cum vniuersitate, vt not. in d. cap. quanto. Ita declarauit Rex Robertus per literas suas directas Episcopo Aquinati, quarum initium est, miranter accepimus: & ego eas legi in antiquo Registro, quod erat pęnes Galeatium Florimõtem Episcopum
14 Aquinatem. Nec habebit ius † Portulaniæ quod specificè solet impetrari: vt fuit in sacro Concilio iudicatum in causa Abbatis S. Petri
15 cum Duce Nuceriæ: † Et per simplicem infeudationem iurisdictio concessa censetur, & in dubio cumulatiuè ad iurisdictionem regiã seu magnam Curiam, iuxta dispositionem Reginę Ioannæ secundę quæ incip. Cùm non humanę: ad quam non aduerterunt quidã Regnicolę, faciunt no. in c. cæterum, de iudic. & in c. pastoralis. de offi. ordina. & in c. cùm contingat. de foro compe. Nisi ex priuilegio sit specialiter derogatum per clausulam priuatiuam iurisdictioni magnæ Curiæ, quo casu nec habet locum præuentio, nec prorogatio, vt probat Capic. decis. 9. & latè Petrus Bellu. in suo Spec. in §. tractandum. Sed hodie per banna præ-
16 fertur † captura priuilegijs quibuscunque, & non fit remissio ex causa publicæ vtilitatis, ꝑpter multitudinem malefactorum. l. itẽ si verberatum. ff. ad leg. Aquil. l. aut facta. §. crassatores. ff. de pęn. Et in quantum Par. de Put. in d. trac. re-
17 integra. q. 2. dicit † ꝙ Comites & Duces huius Regni dicuntur subalterni, & sunt nomine tantum Comites & Duces, & non re, quia recognoscunt superiorem, mihi visum est, ꝙ dicat contra text. in d. c. 1. quis dicatur Dux. vbi de proprietate nominis & dignitatis tractatur, & in eo consideratur superioris infeudantis recognitio, & inuestitura, & dicitur Dux & Marchio, & sic nõ minus realiter possunt dici Comites vel Duces hi q inuestiti sunt in hoc Regno, in quo Rex est Monarcha, quàm hi qui ab Imperatoribus alibi constituti sunt: nã recognitio inuestientis non tollit effectum dignitatis, nec habere regalia est de proprietate Comitum vel Ducum, per illũ tex. Nec maior administratio immutat substãtiam, nec minor minuit in c. pastoralis. de offi. ord. c. sanè. de off. dele. sicut dr̃ de Ep̃o & Cardinali p Ant. in l. j. §. si qs. de ap-
18 pel. licèt alter sit dignior. † Baronia verò in hoc Regno Castrum dicitur, seu Castra, quod seu quæ habẽt sub se feudum quaternatum; vel quando Rex ex certa scientia feudum in Baroniam concedit: secundùm And. in c. 1. §. similiter. de capi. qui cur. vendi. & in c. 1. de controuer. feud. ap. par. ter. & Loff. in c. Imperialem. §. præterea Ducatus, in vers. nec Dominus. de prohib. feud. alien. per Fede. Matth. in const.

19 conſtit. ſiquis Baro. † Sed hodie hoc nomen Baro, poteſt ſtare ſicut ſpecies propriè, & eſt is de quo dixi, & vt ſpecies impropriè & abuſiuè, & erunt omnes qui feudum tenent quaternatum cum vaſallis, & habent vocem in parlamētis ſeu conuocatione Baronum: magis autem impropriè, quando feudum eſt ſine vaſallis: & iſti licèt non habeant vocem in parlamentis, tamen in ſeruitijs & oneribus quæ imponũtur Baronibus, comprehenduntur ſecundum eorum
20 taxam: & aliàs dicebam, † ꝙ pœna impoſita Baronibus receptantibus bannitos ſeu malefactores, habent locum in iſtis qui habent caſas & tuguria in eorum feudis, & ſcienter receptant. Alio modo capitur hoc nomen vt genus; & comprehendit ſecũdum communem vſum loquendi, quoſcunque Principes, Duces, Marchiones & Comites: & Princeps agentium in rebus, dignitas erat officij: vt l. j. in prin. C. de prin. age. in reb. lib. xij. Et ideo conſuetudo Baronum de qua dicam in 4. not. in conſt. comprehendit omnes iſtos: & vulgò dicitur, La guerra de li Baruni, quando aduerſus Ferdinandũ primum conſpirauerũt quamplures Principes, Duces & Comites Regni: & quando conuocantur Barones ad publicum conuentum, tã Principes quàm Duces & Marchiones, hoc Baronum nomine comprehenduntur: ſed quod ad iſtam rubricam attinet, videt̃ du-
21 bitari poſſe, † num Duces, Marchiones & Principes hoc verbo comprehendantur, per ea quæ in ſimili dubitauit D. Matth. in conſtit. Comite vel Barone; nam iſti tituli ſeu dignitates differunt nomine & effectu: vt in tit. quis dicatur Dux, Marchio. in vſib. feud. Præterea potuiſſet dicere de Ducibus & Marchionibus: non dixit, ergo videtur de eis noluiſſe diſponere. argum. l. vnic. §. fin aũt. C. de cadu. toll. Prætereà dignitates iſtæ ſunt magnæ dignitates, de quibus debebat fieri ſpecialis mentio, ergo non veniunt: per arg. à ſimili cum cæteris, vel ſub appellatione ipſorum, de quibus expreſsè loquitur conſtitutio. argu. l. item apud Labeonē. §. pen. ff. de iniur. c. pen. ibi Abb. de iureiur. per Roma. in
22 conſ. 340. † Sicuti dicimus de Cardinalib. qui non veniunt, nec cõprehenduntur ſub generali qualibet diſpoſitione, vt dicit gl. in reg. Cancel. Rom. in 3. Reg. arg. c. fi. de offi. deleg. in 6. in c. ne cui. de priuil. in 6. c. omnem. de ſciſma. eod. lib. licèt Bal. contra in l. iubemus. C. de ſacroſ. eccl. not. in c. ex geſtis. de cler. non reſid. per Rom. in conſil. 448. Prætereà ſi diceremus habere locum hanc conſtitutionem
23 in Ducibus & Marchionibus † fieret extenſio de perſona ad perſonam, ad excluſionem & damnum alterius contra communes regulas, de quibus in d. §. de viro. & in d. §. & quid ſi tantum, cum vulg. per Curtium in dicto conſil. 7.

24 ¶In contrarium est veritas, † quia cõstitutio est fauorabilis, & debet comprehẽdere etiã Duces & Principes, qui etiam Barones appellantur, & in eis militat ratio conseruandæ agnationis, per ea quæ dicuntur in simili in l. maximũ vitium, per Bal. C. de lib. præter. per Bart. in d. l. si constante. 9. q. prim. par. ff. sol. matr. Bal. in l. qui se patris. C. vnd. lib. Ias. in l. non dubiũ. C. de leg. not. in c. cùm dilecta. in §. nos autem. de confirm. vtili vel inutil. Alex. in consi. 89. vol. 6. & vt dixi, verbum Baro hic stabit vt genus, & vt species, vt in l. adoptio, ff. de adopti. & ita potest intelligi tex. in c. grandi, de suppl. neglig. prælat. dum præponit Baronem, & tradit Moder. in consuet. Paris.

25 tit. 1. §. 20. Et sic † expressio de Comite est facta gratia exempli: ideo non restringit. l. ob æs, ibi not. C. de præd. mino. l. dãni infecti. ff. de dam. infect. Glo. in l. j. §. quod vulgo, ff. de vi & vi ar. & ita fuit semper in hoc regno iudicatũ & obseruatum; & consuetudo est optima interpres ll. l. minimè. ff. de le-

26 gib. † Et isti Duces & Marchiones possunt etiam largo sumpto vocabulo dici Principes, probatur in c. de pac. Constã. vers. hi autẽ sunt Principes: & nominat Duces & Comites, quia sunt primi in Curia Regis, & inter cæteros obtinent

27 principatum, † & Princeps agentium in rebus dignitas officij est: vt C. de princ. agen. in reb. lib. xij.

28 Hodie verò in his, † Princeps ap-

29 pellat primogenitus Regis, † put in hoc Regno primogenitus Regis appellat Dux Calabriæ: & isti non venient in generali dispositione per Regem facta de Principibus & Ducibus; quia sicut non includitur persona disponentis in quacunque dispositione, vt dicã infra: ita nec videtur ꝙ filius Regis includatur, qui etiam viuo patre dicitur Rex, vt not. in l. in suis. ff. de lib. & posthum. nisi in priuilegiatis & fauorabilibus, quia si de quo minus, ergo & de quo magis, auth. multo magis. C. de sacros. ec-

30 cles. † Princeps propriè dicit Rex vel Imperator, Institu. in procem. § *Et Princeps Romanus victor existat* & Princeps dicitur solutus legib. l. digna vox. C. de legibus: & l. Prin-

31 ceps. ff. de legib. † de hoc Principe qui superiorem non recognoscit, dicimus ꝙ eius voluntas habetur pro iusta causa. Glo. in l. relegati.

32 ff. de pœn. † & semper in eo præsumitur iusta causa: vt probatio in contrarium non admittatur. Cy. in l. rescripta. & in l. fi. C. si contra ius vel vtil. publ. Moder. in c. quæ in ecclesiarum. de const. plenè per Curt. in consil. 44. & 48. Rom. con

33 sil. 436. & 352. † & sacrilegij instar est disputare de ptãte Principis. l. disputare. C. de crim. sacril. Dixit multa Iacob. in d. tracta. de feud. vers. Princeps. & de hoc sunt notanda quædam verba Appiani in procem. libri belli Carthagi. vers. x.

34 † Et Principibus istis inferioribus ego aliàs dicebam multa tolerari debere

debere in signum eorum autoritatis, & propter maiorem statum, vt habere secundas appellationes, cognoscere de crimine læsæ Maiestatis, excepto primo capite, & de similibus, quę quidem iura, ipsis alienantibus eorũ castra & terras non videbantur debere transire in emptores, in forma si nõ exprimantur: & ipsis exprimentibus non debere Dominos Regentes Cancellariam admittere, sed eas clausulas debere deleri à libellis ꝑ assensu oblatis. Multa quoque in istis Comitibus & Ducibus aliter statuta sunt quàm in cæteris, quæ breuitatis causa prętereo, vt in c.1. de feud. March. & in d.constitu.si aliquis Baro. & in constit. mulier quæ dotarium. & in c.1. qui feud. dar.pos.& in c.1.qui dicatur Dux. & in const.prosequentes.& in constitu.pœnam eorum, & Iacobi. in sua inuestit.in verbo Comes. Andre.& D.Matth. in cõst. si aliquis. & per gl.in Reg. Cancellariæ Romanæ, in Regul.1.Iulij 2. Dixit tamen D. Matthe.in decis.265. in 3.
35 fall. † ꝙ feuda titulata non veniũt in obligatione omnium bonorũ feudalium, nec in assensu præstito super dicta obligatione: per ea q̃ ipse allegat, & probatur secũdum eum, in d.constit. si aliquis Baro,
36 dum disponit † ꝙ aliquis Baro nõ possit constituere dotarium vxori suæ super castro vel terra, vnde cognominatur Baronia, seu Comitatus. Et faciunt dicta per Capici. in decis.31.in fine. & per Loffre.in c.si facta, si de feud. def. milit. vbi tractat an in Capitulis pacis comprehendantur Regalia; & pro ista opinione, ꝙ in generali obligatione titulata non veniunt, facit tex. in c.mónemus.12.q. vbi dicitur, ꝙ Episcopus nõ alienet res sui tituli; & iõ dicebat Petr. de Villa in consil.suo incip. Ad conseruationem
37 iurium, † ꝙ castrum quod erat de dote ecclesiæ & titulus ipsius alienari non potuisset, etiam in casu permisso, per dictũ Inn. in c. Rainaldus.de testa.& in c.fin.de accu. e.veritatis.de dol.& contu. & licèt hodie hæc inuestigatio non sit necessaria, cùm per pragmaticã Cæsareæ Maiestatis, quæ fuit edita tẽpore quo erat locumtenens generalis Dominus Cardinalis Columna, sit prohibitum; tamen ante illam pragmaticam audio sæpe contrarium fuisse iudicatum, ꝙ in generali obligatione, etiam non facta expressione titulatorum, fuit processum ad distractionem per hypothecariam, vel assistentiam ex generali assensu super obligatione omnium bonorum feudalium: nec ex stylo notariorũ nec ex forma Cancellariæ in assensib. de titulatis expresse fiebat mentio. Ita mihi priores illi prudentissimi viri mei collegæ referebant. Nec obstat ratio Matthæi, de regula l.obligatione generali.& l.deniq;. ff.de pigno.& l.1. C.quæ res pign. nam illa iura non procedunt in obligatione omnium bonorum, vt declarat Deci. in l.omnia. ff. si cert. pet.

cert. peta. & in consi. 30. quicquid dicat Negusan. in tract. de hypot.
38 in 2. par. 2. memb. † Nam inter obligationem generalem, vniuersalem & indefinitam est differētia, per Bar. in l. si pluribus. ff. de leg. 2. Ias. in l. j. ff. de offi. eius cui manda. est iurisd. Et licèt aliqua in istis feudis titulatis aliter statuta sint, vt dixi proximè, & tradit Dec. in cōsil. 89. Tamen quò ad obligationē ipsorum, de qua tractamus, nihil est diuersimodè statutum, sufficit ꝙ in hoc non sit aliqua differētia cum cęteris, vt idem iudicetur: declarat post alios Dec. in c. constitutus. de appella. & in c. translato. de
39 constit. Ideoq; † cùm non est necesse aliquid specialiter exprimi, & æquale ius est in genere, quod in specie. l. ij. C. de pigno. ibi, Æquale ius, secus si de iure requireret specialiter obligari, vt in c. in generali. si de feu. defunc. milit. Nec videntur non comprehendi, quia specialem notam requirant, quoniam in hoc (vt dixi) nil habent de
40 iure quod ab alijs differăt; † quin etiam ea quæ specialem notam merentur, veniunt sub obligatione, quando verba sunt pregnātia & geminata, prout solent in instrumentis apponi. Glo. in l. balista. vers. quasi specialiter. & in l. fideicommissum. in verbo specialiter, ff. ad Trebellianum.
41 ¶ Accedit etiam his † ꝙ de cōmuni stylo in instrumētis huiusmodi obligationum apponitur iuramentū, quod habet vim specifici. Not. in c. 1. de deposito. & in l. cùm pater. §. filijs matrem. ff. de lega. 2. Non obstat constitutio, si aliquis Baro, quia procedit quando dotarium constitueretur sine assensu Regio: nam per illam cōstitutionem data est licētia constituendi sine assensu dotarium, super alia terra vel castro quàm super capite Baroniæ. Standum est in eo casu dictæ constitutioni. l. prospexit. ff. qui & à quib. Sed quando obligatio feudorum fiebat cum assensu Regio eramus extra casum dictæ constitutionis, & per consequens obligatio recipiebat interpretationem à iure communi, per quod omnia comprehenduntur, quæ specialiter obligari non prohibentur, l. j. & fi. C. quæ res pign. qui omne dicit nihil excludit. l. à procuratore. C. manda. Dec. in d. cons. 30. & si consideramus assensum generalem, certè comprehendit omnia quæ de iure continētur sub expressis, vt declarat Andr. de Isern. in c. Imperialem. in princ. de prohib. feud. alien. per Feder. ideo oportuit Cæsarem ab illa sanctione & potestate concessa pro Regibus assentiendi excipere feuda titulata & magni momēti. Et hæc discussio his prodesset quæ ante pragmaticam gesta erant. Limitarem
42 tamen prædicta † non habere locum respectu executionis faciēdę, quando aliunde super alijs bonis posset satisfieri ipsis creditoribus habentibus huiusmodi hypothecam: quia cum creditoris arbitriū

debeat

debeat esse regulatum, vt per glo. iuncto tex.in l.quamdiu. C.de distrac.pign.potius exequi debet super alijs bonis seu feudis q̃ super titulatis, seu capite Baroniæ:argu. eorum quę dicuntur in l.stipẽdia. C.de execut. rei iud. in l.commodis. ff.de re iudi. in l.executores,& ibi glo. C.quæ res pigno. Et ideo aliàs fuit iudicatum in sacro Concilio & in Regia Camera summa-
43 riè, † quòd petita assistentia pro debito super terra Montis Pelusij, & super terra Sereni & alijs terris huius Regni cũ vasallis & introitibus, sententia fuit lata super introitibus tantum, ex quibus satis fieri poterat creditoribus, quia electio debet esse discreta, vt dixi. sed quando aliter nõ posset satisfieri, satis iniquum videretur ꝙ titulata non venirent in obligationẽ, maximè quia consueuerunt Barones etiam titulata obligare, vt patet ex communi forma notariorũ; vnde cessat argumentum de non verisimili, per d.l.j. C.quæ res pign.oblig.poss.Et ideo circumscripto defectu prãtis ex pragmatica, sufficeret per prædicta. quò ad obligãtes illa generalis omnium bonorum feudalium obligatio: ideoque nouissimè in formula assensus proui sum est, ꝙ quò ad feuda non censeantur obligata nisi in defectum
44 Burgensaticorum. † Isti habentes titulum Comitatus, Marchionatus vocantur ex communi forma Cancellariæ, Consiliarij Collaterales,& ideo præferuntur cæteris officialibus Regijs, præter eos qui tribunalibus præsunt: licèt eos Comites, Marchiones, Duces & Principes illi præcedant: quod ex speciali priuilegio in ordinem collateralis consilij adsciti sunt, nã illi actu consiliũ præstant, & ideo digniores per tex.in l.ij. C.vt digni.ordo serue.lib.xij.declarat Bal.in proœ. ff.1.col.in fin.& seq.faciunt dicta per Ias.in l.ij. C. de inoffic.testam. Alex.in l.à diuo Pio.§.sic quoque. in 4.col.de re iud. Abb.& Imol.in c.tua.de his quę fi.à præl.in c.cùm literis. de testibus,in cap. cùm te. de rescriptis. per Luc. de Penn. in l.neminem, in fi.C.de decur.lib.x.
45 † Cæteri feudatarij Consiliarij Regij nuncupantur; quia tenentur etiam consilio Regem iuuare, nõ hostes Regios. in c.1. de forma fidel.& in c.1.de nou.for.fidel.& in c.1.in glo.qualiter iur.deb.vas.domino fidel.& gl.in extrauagan.ad
46 reprimen. in verbo Tangat. † Et ideo pro consilio & exhortatione facta per literas ad Ferdinandum Sanseuerinum, Antonius Grisonus feudo priuatus & peremptus fuit: consilio collaterali, & Patribus ita iudicantibus: licèt ad illum literæ non peruenissent: quæ decisio addenda est his quæ dicũtur in l.si quis non dicam rapere. C.de
47 Episco.& cler.& Feli. late, † quando conatus puniat, in tit.qui sint rebell. in verbo Machinantur. & in c.1.§.item si fidelis.in gl.in verbo Exercuerit, quibus mod. feud.
48 amitt.cum sim. † Et istæ dignitates

tes temporales sint compatibiles cũ dignitatibus ecclesiasticis, quia ex certa scientia Regis Episcopus potest esse Comes & habere feuda: vt in d.c.1.de mili.vasal.& Comes potest fieri Episcopus, vt per glo. in c.eos. in verbo Seculares. 2.q.3. c.inter dilectos, de fid.instr.in c.fi. qui cler.vel mona.in 6.in c.ex par
49 te. de for. compe. † Sed verũ creatus Comes, qui erat popularis, remaneat popularis, fuit dubitatum in persona Ioannis Caroli tramõtani, viri (vt aiunt) del populo, quo nomine plebs Neapolitana significatur, cum de iure populi appellatione etiam nobiles contineantur.§.plebiscitum. insti.de iur.natural. gen. & ciuil. fuit hic creatus Comes Materæ, & videbatur potuisse astringi ad munera popularia, quibus antea vsus fuerat, per ea quæ dicunt Vital. & Imol. in l. falsa demonstratio. ff.de condi.&
50 demonstrat. † ꝙ notarius creatus Doctor, non desinit esse notarius, sicut nec effectus Episcopus: vidi instrumenta reassumpta per Notarium Episcopum Neritoni, sicut Monachus effectus Abbas nõ desinit esse monachus.l.fin. de symo. & Pedona effecta Regina nõ desinit esse Pedona, secundum aliquos, vt in quæstione, De scaccomatto, per Bart. in d.l.falsa demõstratio. ff.de condi. & demonstra. Bart. Paul. & Alex.in l.legatum.§. siquis ex officio.ff.de lega.3.

¶ In contrarium videbatur, ꝙ ille ordo popularium non esset cõpatibilis cũ dignitate: quia non conuenit, Comitem & feudatarium Regium, qui est effectus nobilis, sedere & esse collegam cum cerdonibus & sutoribus & plebeis, ideo non debet ad munera illius ordinis astringi, probatur per tex.in l. vniuersos.C.de decur.lib.x.vbi tabellio effectus decurio abstinet à tabellionatu, & probatur per id quod dicit Bal. in l.quisquis. C.de Episc.& cler.quòd Rector qui promiserat scribere librum, ante dignitatem, non poterat astringi ad scribendum, quia suæ non conuenit dignitati. & allegant Iac. Butr. ita tenentem, & sequitur Dec.in c. quoniam Abbas. in 3. not. de offi. deleg.& de Comite videtur tex.in l.eos. C.de excusa. mu. lib.x.probatur etiam expressè per tex. in l.mu
51 niceps.ff.ad municip.† vbi senatoriam dignitatem adepti, quò ad onera & incommoda, desinunt esse municipes: secus quò ad commoda. l.senatores. ff.de senator.l. pen. C.de incolis lib.x. & in simili casu per illum tex.consuluit Alex. in cons.121.vol.5. nec quicquã videtur magis onerosum & incommodum quàm subire onera cum his qui sunt gradu & ordine inferiores, patet quia datur in pęnam, in c.at si clerici.de iud.& in milite ab ordine & gradu misso, probat per text.in l.in maiorib. C.quemadmo.ciui.mun.lib.xij. Quòd maioribus honoribus functi, ad minores non sunt euocandi, probatur etiam in l. honores. §. hi qui. ff.de

ff.de decu.argum.à contrario sensu, q plebei non possunt vti muneribus positorum in dignitate, ergo nec positi in dignitate debēt cogi ad munera plebeiorū: & hoc clarius probat tex.in l.iij. §.prçses. ff.de muner.& honor. q munera sunt distribuenda secundum gradus & dignitates non sine distinctione: ergo non cum plebeis, & licèt aliquando exercuerit popularia, non tamen sibi perpetuò prçiudicauit. l. qui conditioni. C.de his qui sponte. lib. x. & in l.is qui certa.ff.de immunit. Bart.in consil. incip. Commune Spoleti. Roma.
52 in cons.252.& 44. Nec debet † feudatarius ea facere propter quæ nō posset esse in curia sine dedecore. cap.1.ibi glo.an ille qui inter. frat. do; l. neque famosi . C. de dignita. libro x.

¶Non obstant cōtraria, quia procedunt quò ad ea quæ sunt commoda, & quò ad volentes, d.l.municeps. & ideo non potuerunt cogi à nobilibus sedilium, vt per eos eorum funera curentur, vt habeāt vestem lugubrem & facem cereã: vt fuit dictum in funere D.de forteza Regis Cancellariani; & licèt illa munera videantur honorabilia inter plebeios, tamen non sunt nobilibus honorabilia, & in hoc stādum est communi æstimationi, q̃ est in loco & patria, secundū Bart. in l.j. C.de dignit.lib.x. Audiui q non potuit cogi dictus Comes ad munera plebis, & cum hoc dixissem D.Petro Sarriano effecto Regio Consiliario, noluit amplius se in plebeis immiscere: & hanc conclusionem firmat notabilis deci-
53 sio Guid.Pap.num.385. q † plebei tenentes castra non debent contribuere cum plebeis. Patet ex his quç diximus specialiter in Baronibus
54 esse statuta: † & ideo quāuis vasalli nō possint prohiberi ne ueniāt ad Regē, vt per Luc. de Pen. in l.j.
55 C.vt nemo ad suum pat.lib.xj. †tamen Barones non possunt mittere ad Regem pro eorum negotijs inconsulto Prorege & sine suis literis, quia primò adeūdus est Vicerex, & illud quod per ipsum expediri potest. non esse petendum à Rege per nūcium siue legatum; casus est expressus in l.iij.& fi.C.de legat.lib.x. Per quem tex.ego dicebam. q Ferdinandus Sanseuerinus potuit repelli à Cæsare duni fuit missus sine literis & consensu Viceregis. vnde in l.siquis decurio.C. de decurio.lib.x. & per d.l.fi. pro-
56 batur † q Barones nō possunt cōgregari sine licentia Viceregis; & debent cōgregari in Curia seu loco publico. Et ideo tempore quo Dux Albaniæ veniebat ad inuasionem Regni & Barones congregauissent se ad ædem Sancti Dominici, fuerunt grauiter reprehensi per Andream Carrafam tunc locū tenentem in hoc Regno Don Caroli de la Noy tunc Viceregis. faciūt ea quæ dicit Bal.in l.j.ff.quod cuiusque vniuersi.nom. & ideo cū esset facta apud Sanctum Laurentium vnio Baronum & populi in anno

anno 1547. Ego, licèt vocatus vt Baro terræ molinariç nolui interesse, faciunt quæ dicuntur in l.ij. C.de monopol.& in l.j.& ij. C.de
57 seditio.† Itē licèt indulgentia Principis sit latè interpretanda, tamen non comprehendit vasallos Baronum, quia non præsumitur iurisdictionem Baronibus Principem voluisse tollere. Et ita fuit obseruatum in primo indulto facto per
58 Regem nostrum Philippū,† quod limitarem non procedere quādo indultum fieret ob publicam vtilitatem, vt in banno facto, q̄ qui ceperit vel occiderit bannitū non possit molestari pro quocunque delicto: quia etiam vasalli Baronū includuntur, vt suprà dixi in prin. super hoc verbo Comitum. probatur ex his q̄ in simili dicit Bart. & Bal. in l. si quis in graui. §. hi quoque. ff. ad Syllan. Salic. in l. ij. C. de noxa. & in l. iubemus. C. de sacros. eccles. & in l. nullus. C. de curi. publi. lib. 12.
59 ¶ Item † Barones sunt vocandi ad parlamentum, vt aiunt, quando Rex voluerit subuentionem à regnicolis in consuetudine Regni. Sed vtrum quando Rex voluerit aliquid imponere pro publica vtilitate sint Barones vocandi? videbatur q̄ sic, quia tractatur de eorū interesse. c. cum omnes. de constit. not. in l. de vnoquoque. ff. de re iu dic. per Bart. in l. omnes populi. ff. de iust. & iur. in c. cùm ecclesia. de cau. poss. & propr. in l. non ambigitur. ff. de legib. in l. fi. C. qui bon.
60 ced. poss. † Ad illud enim ad quod ex l. feudi non tenentur, vel ex cōsuetudine Regni, vt ad Adoham, vel pro maritanda sorore & amita, vel militia fratris, aut pro releuio, feudatarij non possunt astringi. c. 1. §. præterea. de leg. Corrad. Gl. in cap. 1. quid sit inuestit. & in c. 1. qualiter Domi. proprie. priuet. & extant quamplura capitula concessa per Regem Cath. & Maiestatem Cæsar. Contrarium videtur dicendum, per regul. is qui potest inuitis. ff. de regu. iur. l. iiij. §. 1. ff. de
61 fideicom. libe. † Potest enim Princeps ex causa necessitatis imponere subditis. Glos. in rub. C. de super indict. lib. xij. vnde in Sicilia frumento extrahendo dicitur fieri superimpositū & in tractis (vt aiūt) & alijs exituris mercium fit impositio per Regem. & propterea pro claudendis tractis non vocatis Baronibus & vniuersitatibus potuit prouideri q̄ solueretur certa quantitas. Ista probantur satis apertè in l. quoties vrgente necessitate. C. vt nemi. lice. in empt. spec. lib. x. & ibi
62 Luc. de Penn. post Bar. † & non solum pro seruitio Curiæ, sed etiam ob populorum vtilitatem potest fieri taxatio pretij frumentorum etiam vilius q̄ sit iustum pretium, quando fames sit magna, & pauperes iusto pretio emere nequirēt, quod vidimus aliquoties seruari, & est notatu dignū secundū Luc. in d. l. quoties, faciunt latè dicta per Felin. in c. nonnulli. col. 20. de rescrip. Roma. cons. 436. & 310.

SVM-

SVMMARIVM.

1 Deſcendentium cauſa prima eſt in ſucceſſione.

2 Fœminæ iure ciuili cum maſculis ad parentum ſucceſſionem æqualiter uocantur, ſublata ſexus differentia, quam contra legem 12. tabularum poſteritas induxerat.

3 Feudorum conſuetudines poſt legem 12. tabularum ſucceſſerunt, ex quibus à ſucceſſione fœminæ excluduntur.

4 Fœmineus ſexus de iure feudorum eſt incognitus, nec habet virtutem repræſentationis vt ſuccedat in locum patris, & repræſentet patrem.

5 Feudum ſi ſit pretio acquiſitum, an in eo fœminæ ſuccedant.

6 Fœminas in feudo ſuccedere, feudi contra naturam eſt.

7 Patruum feudatarij filiam à ſucceſſione feudi excludere in quibus feudis obtineat, longa theorica diſcutitur.

8 L. vindicantem, ff. de euict. interpretatur.

9 Feudi natura an mutari ſeu alterari intelligatur, ſi feudum fœminæ à Principe concedatur.

10 Fœminas in feudis nō ſuccedere, niſi ex ſpeciali pacto expreſſè prouiſum ſit.

11 Ratione legis aut diſpoſitionis correcta aut ſublata, etiam ipſa diſpoſitio ſublata cenſetur.

12 Feudum inhabili quando conceditur, cenſetur conceſſum vt poſſit ſeruire per ſubſtitutum.

13 Fœminarum ſucceſſio in feudo fœmineo, an ſit ex natura feudi.

14 Subſtitutus filio naturali non excluditur per filios naturales.

15 Feudum vbi conceditur fœminæ, filia deſcendens ab ea, non cenſetur aliquo iure inhabilis, quia lex feudorum à paterno, non à materno feudo excludit.

16 Interpretatio vel extenſio non debet fieri ab expreſſa diſpoſitione ad præſumptam inter perſonas odioſas.

17 Filius naturalis licèt fuit prædilectus ſubſtituto in expreſſa diſpoſitione, non tamen licèt argui ex præſumptione iuris, vt nepos etiam eius uideatur prædilectus.

18 Statuto quamuis filij naturales eſſent habiles ad ſuccedendum, non ideo tamen facerent deficere fideicommiſſum, licèt ſecus ſit in legitimis iuris præſumptione.

19 Præſumptio iuris ceſſat, vbi non militat fauor reſpectu eius cuius gratia ius præſumit.

20 Princeps in conceſſionibus ſuis uidetur ſubintellexiſſe quod ius vult.

21 Feudū ſi fœminæ & filijs ſeu hęredibus ſuis conceſſum ſit, videtur Princeps de maſculis tantùm ſenſiſſe.

22 Princeps etiam ſi vtatur verbis generaliſſimis quibuſcunque, nunquam inueſtitura cenſetur alios ad ſucceſſionem uocare, quàm eos qui aliàs de iure poſſent ſuccedere. Duas tamen limitationes ibi habes ab auctore traditas nu. 23. & 24.

25 Conceſſio facta, quòd quis liberè teſtari poſſit, intelligitur tamen ſecundùm regulas iuris.

26 Conceſſio Principis in dubio recipit interpretationem à iure communi.

27 Quando per iura feudorum, etiam à ſimili arguendo, caſus decidi non pōt,

 tunc

tunc ad iura ciuilia recurrendum est.

28 Pacta apposita in inuestituris feudorũ, intelliguntur secundum consuetudinem feudorum.

29 Filia licèt non à materno, sed à paterno feudo expreßè excludatur, tamen ratio exclusionis est generalis, nec respicit personam eius cui succeditur, sed succedentis.

30 Interpretatio eo fortius sumenda est, quòd concordat cum iure antiquo.

31 Quantominus potest, interpretandum est fore à iure communi recessum.

32 Sicut in his, quæ contra regulas iuris expreßè inducta sunt, non sequimur regulas iuris; ita in his, in quib. nihil contra regulas iuris exprimitur, non debemus à iuris regulas deuiare.

33 Princeps dum inuestit fœminam de feudo, tacitè ipsam habilitat, quæ seruire non potest.

34 Dispensatio est, quæ fit fauore fœminæ ut admittatur ad successionem in feudis deficientibus masculis.

35 Habilitationes sunt strictè interpretandæ, & personam non egrediuntur.

36 Pactum non excedit personam paciscentis.

37 Feudum per se sumptum licèt sit gratia seu beneficium, tamen quia inducitur relaxatio iuris communis, talis interpretatio non debet admitti, quæ sit contra naturam feudi.

38 Feudum, ad quod fœminæ admittuntur, an dici poßit priuilegium.

39 Priuilegia, quæ conceduntur alicui magno Principi cum casibus reseruatis, non transeunt in generali alienatione cum assensu, facta personis inferioribus, quibus talia Rex non fuisset concessurus.

40 Speciali indigentia expreßione non ueniunt in generali dispositione.

41 Generalitas rationis operatur, ut licèt semel sit ipsa ratio rescissa & sublata in persona unius, duret tamen in cæteris firma.

42 Intellectus ad cap. 1. de natur. success. feud.

43 C. j. §. ad filias. de grad. succ. uerus ab auctore affertur intellectus.

44 Fœmina, quando ad feudum admittitur, dicitur contra legem feudorum uocari, ideo masculus à lege præfertur, ut minus natura feudi lædatur.

45 Feudum pacto trahitur extra naturales terminos feudi, tamen ad terminos pacti tantùm.

46 Taciti & expreßi quamuis idem sit iudicium, tamẽ cùm pactum sit contra naturam eius cui adijcitur, sufficit operari aliquo casu.

47 Fœmina si ex pacto admittitur ad feudum, an sit necesse ipsam esse hæredem inuestiti.

48 Feudo in antiquo oportet quòd filius sit hæres patris, & in hoc deterioris conditionis est filius quàm agnatus.

49 Feudum si recipiatur pro se & hæredibus masculis & fœminis, propter uerbum Hæredibus, non obstante pacto requiritur, quòd fœmina sit hæres etiam agnata.

50 Fœmina adhuc non succedit in feudo masculis extantibus, licèt à fœmina fuerit facta concessio.

51 Feudi si non sit certa natura, illudq; cõcedat̃ uiuenti iure Francorũ, intelligit̃ concessum; q. in eo primogenitus succedat:

succedat: si verò uiuatur iure Longobardorum, intelligitur sub illius iuris determinatione concessum.

52 *Feudum intelligitur concessum secundum propriam naturam feudi.*

53 *Actus natura potius, & subiecta materia est spectanda, quàm facientis actum qualitas.*

54 *Personæ qualitatem concedentis tunc attendi oportet, quando voluntatis est quæstio: secus in feudo, cùm sit certa illius à iure determinatio.*

55 *Voluntas illius frustra consideratur, cui potestas deficiat.*

56 *Tacita ex mente subintelligi illud non potest, quod sit contra regulam.*

57 *Voluntas & intentio tacita, si non transit in dispositionem vbi requiritur, nihil operatur.*

58 *Iure Longobardo fœminæ non sunt penitus inhabiles ad succedendum.*

59 *Ius Longobardum fuit ius commune in Regno.*

60 *Ius Fràcorum est ius speciale in Regno.*

61 *Fœminæ nisi maritatæ & dotatæ essent ab eo, de cuius successione tractatur, non essent à succedendo exclusæ.*

62 *Frater si dotasset sororem de bonis sibi obuentis à patre pro rata paragij debiti ipsi sorori in hæreditate patris, nihilominus soror non excluderetur.*

63 *Statutum excludens sororem dotatam à fratre à successione fratris non excludit sororem dotatam à fratre de portione bonorum paternorum ipsi debita.*

64 *Differentia inter ius Longobardum et ius Francorum circa dotationem.*

65 *Forma inducta uidetur per illa uerba, Tunc excluditur, qñ fuerit dotata etc.*

66 *Formæ specificè est satisfaciendum.*

67 *Bona dicuntur deducto ære alieno.*

68 *Filia dici potest indotata si pro maiori parte de bonis ipsius filiæ dos data fuerit.*

69 *Frater in dubio censetur dotasse de eo, quod debebat sorori.*

70 *Aditione proprium est effectum patrimonium.*

71 *Filia exclusa à succedendo patri, non est exclusa per mediam personã filij.*

72 *Effectum magis consideratum à legislatore quàm nudum nomen.*

73 *Glo. in const. seq. verbo Dotatæ, declaratio.*

74 *Dotatio voluntaria non excludit sicut necessaria.*

75 *Frater sororem de suo dotare non tenetur.*

76 *Fœminę non succedunt in bonis Comitis, Baronis & militis.*

77 *Consanguinei in gradu remotiori non succedunt exclusis fœminis.*

Textus constitutionis.

IN ALIQVIBUS. Cũ in ista cõstitutione, de successione descendentium dispo
1 natur; † quorũ prima est causa. auth. in successione, C. de legit. hæred. c. 1. de grad. succed. in feud. l. pater filium. ff. de inoffi. testam. Præmittendum est,
2 † ꝙ iure ciuili fœminæ cum masculis ad parentum successionem æqualiter vocantur, sublata sexus differentia quam contra legẽ duo decim tabularum posteritas indu-

 xerat.

xerat.l.maximum vitium.C.de liber. præterit.l.lex duodecim tabularum, C.de legit.hære. Illa enim naturalis ratio, quæ filios ad ſucceſſionē vocat, vt in l. cùm ratio. ff.de bon.damn.l.ſcripto. ff.vnde lib.& in l.nam & ſi.ff.de inoffi.teſtam. c.ius naturale. j.diſtin.inter mares & fœminas non diſtinguit, ideò lex duodecim tabu. naturalē rationem ſequuta, differentiā inter eos non conſtituit.l.ij. C.de legit.hæred.d.l.lex 12.tab.§. ſed hæc quidem vetuſtas.inſtit.de exhæreda.liber.

3 † Succeſſerunt deinde feudorum conſuetudines, ex quibus à ſucceſſione fœminæ penitùs excluduntur, vt in c.1. §. hoc autem notandum, qui feud. dar. poſſ. & in c.1.in fin.quid ſit inueſtit. & de grad.ſucce. verſ.ad filias. & in c.1. quemadmodum.ad fin. & dę ſucceſ.feud. §. filia verò.cum ſimil. & dicit Neapoda. in conſuet. ſi moriatur.in verbo Pronepotib.col.2.

4 † q; ſexus fœmineus de iure feudorum eſt incognitus nec habet virtutem repræſentationis, vt ſuccedat in locum patris & repræſentet patrem.c.1.de eo qui ſibi & hęred. ſuis. faciunt dicta per Bar. in l. liberorum.in antepen.col.verſ.quæro,pone.ff.de verbo.ſigni. per Salice. & Cyn.in l.j. C. de adulterijs.

5 † etiam ſi feudum eſſet pretio acquiſitum, ſecundùm Andr.in d.§. hoc autem. & Cardi. in §.& quia. eo. tit. licèt aliqui teneant contrarium, vt Odofr. in ſumma. feud. tit.qui ſucce.in feud.Iacob.de Beluiſ. & Nicol. de Neap.poſt glo.in c.1.de benef.fratr.& in c.1.de feuda.in vic.leg.commiſſo. Lud. Roma.in conſ.1.& Curt.Iun.in tract. feud.de ſucce. feud.limit. Quibus poteſt reſpōderi per rationes Cardinalis in d. §. & quia vidimus. & Curt.Sen.in conſi.49.col.1.de quo per Soci.in conſi.257. 2.lib.& Deci.in conſi.139. in princ.& 208. Et propterea dixit Iacob. de Ardiz.in

6 ſum.de ſucceſ. feud. col.3. † q; eſt contra feudi naturam fęminas in feudo ſuccedere. & dicit Bald.in l. ſi familiæ. C.famil. erciſcun. quòd

7 † filia feudatarij ad excludendum patruum non poterit opponere exceptionem l. vindicantem. ff.de euict.q; in diuiſione patri ſuo feu-

8 dum obuenerit, † quia diſpoſitio l. vindicātem. quando ex natura rei ſuccedit euictio locum non habet, vti etiam tenent ibi Cyn.Paul. & Salic. agitur enim per patruum ſecundum naturam rei ad excluſionem fęminæ à ſucceſſione feudi. argum.l.ſi ſeruus. ff.de euictio. ſequitur Crot. in l. qui Romæ. §. duo fratres.col.19. ff.de verb. obli. Aret.in conſ.3.& Curt.in conſ.49. & ſeq.Loffr.in conſ.14.nu.59.licèt agenti remedio adipiſcendę. l.fin. de edict.Diui Adri.non obſtet exceptio, q; ſit fęmina,vt per Io.Andre.in add.Specu. in tit.de teſtam. §.pen.circa fi.& per Bal.& Iaſ.in d. l.fin.Curt.in trac.feud. 2.par.q.21. quia poſſet demonſtrare poſtea ſe habilem: quod dictum non procedit ſine dubio: per ea quæ dicuntur

cuntur in d.l.fin. & in l.si de vi.ff. de iud.& in l.ij.eo.tit.de edic.Diui Adria. & in c.Imperialem. de prohib.feu.alienat. per Federic. Ange. in consi.139.incip. Nautius. declarat & allegat plura D. Matthe. in decis.119. & limit. Albert. Brun.in consi.18.col.3.in fine. cum sequen. Hinc oritur notabilis disceptatio,
9 † an huiusmodi feudi natura mutata, seu alterata intelligatur, si feudum fœminæ à principe concedatur, vt tunc descendens fœmina succedat, & Obertus de Orto & Girar.Capi.in cap.1.in princ.part.de feu.fœmi.Bal.& Aluarot. post antiquiores in c.1. de natur.succ.feu. per illum tex.ibi, Nisi fœmineum sit, tenent apertè quod sic.& in eandé sententiam inclinat Rom.in consil.367.col.fi. & dicit esse communem, Io.de Rip. in 1.libro respõs. cap.1. fol.7. Et propterea Curt.in tract.feud.3.par.col.2.reprehendit Andr. tenentem.........post glo.in d.cap.1.de feu.fœm. & in d.c.1.de
10 natu.succ.feu.3.col.† quod nisi ex speciali pacto expressè prouisum fuisset, fœminę nõ succederent:& pro illorum opinione cõtra gl.& Andre.satis videtur facere, quod rationes exclusionis fœminarum, quæ habentur in d. §. hæc autem notandum.per glo.& alios. & Andr.Tiraquel.de legib. cõnubialib. in gl. vel illa, quod non possint leuare faidá, Glo.in c.1. an mutus, vel aliàs imperfectus. vers. in similib. per Bal. in l. quoties. C.de suis & legit. vbi considerat, quinque rationes fuerũt neglectæ ab ipso concedente dum cõcessit fœminæ. Ideo ipsa ét exclusiua dispositio reiecta censeri debet ex mente concedentis. argum.cap.cùm venissent. de iudic.
11 l.ex facto.ff.de vulg.& pup. † correcta enim & sublata legis ac dispositionis ratione, etiam ipsa dispositio sublata censetur. Gl.in l.j. vers.prouidentia. ff.de legi.tut. & in l.j. C.eo.tit.per Alex.in l.j.col.3. ff.solu.matr. Ias.in l.siquis filium. C.de inoffi.testam. Alex.in l.j.col.
12 antepen.ff.si cert.pet.† vt in simili quando conceditur feudum inhabili, censetur concessum vt possit seruire per substitutum, secũdum Andr.in c.1. de milit.vasal.qui arma belli.in fi. Spec. in tit.de feud. §.quoniam. vers.21.& Andr.in d. c.1.de benef.fœmi. Nec obstat fortissimum fundamentum quod dicit se facere D. Mattheus in d. c.1. de feud.fœmi.in princ. quod fœmina nõ debet habere maius priuilegiũ quàm masculus in feudo, vt sicut masculo inuestito fœmina in feudo nõ succedit, ita nec fęminæ succedatur. Ná adhoc dupliciter respondetur. Primò, quod non inconuenit id Principe volente, de cuius interesse tractatur. l.in re mãdata. C.mand.l.in commodato.§.sicut. ff.commo.Glos.in cõstitu.sequen. vers. voluntas enim ipsius concedentis demõstrata est ex cõcessione facta inhabili ad seruiendum, per quam sublata censetur ratio exclusionis fœminarũ, vt prędixi, secũdum opin. Oberti & Girardi.

Secundò respondetur, tenendo il-
13 lorum opinionem volentium, † ꝙ
successio fœminarum in tali feu-
do est ex natura feudi, per text. in
d. c. 1. de natur. succes. feu. ibi, Nisi
fœmineum, vt in cap. 1. §. ad filias.
de grad. succe. in feu. ibi, Nisi eius
conditionis sit feudum, ꝙ fœmi-
nã, cui feudum conceditur, nõ ha
bet hoc ex priuilegio, nisi secun-
dariò & consecutiuè ex natura feu
di, prout multa conceduntur, quę
aliàs concedi videretur inconue-
niens. l. ij. ibi glo. & Bal. C. de na-
tur. lib. l. si aliena. §. pater. ff. de vsu-
cap. not. in l. iij. C. de iudi. Adduci-
tur etiam pro hac opinione Ober.
& Girar. elegans decis. Pet. de An-
char. in consil. 341. incip. Pro ma-
iori intelligentia. col. 3. vbi voluit,
ꝙ concessio facta per fęminã ope-
ratur, vt fęmina non excludatur à
successione eius cui facta fuerit cõ
cessio. arg. l. plenum. §. equitij. ff. de
vsu & habit. l. ex facto. §. si quis ro-
gatus, ff. ad Trebel. Potentiore igi-
tur ratione videtur, vt nõ exclnda
tur, si fuerit concessio facta fœmi-
næ, & illam sententiam firmat Bal.
in receptione emphyteusis, in c. q
in ecclesiarum, de cõsti. Ias. in l. sed
& si hac. §. liberos. 1. no. ff. de in ius
voc. Catell. in memor. verb. Immu
nitates. & licèt Ias. contra opinio-
nem Petri de Ancha. adducat tex.
in l. generaliter, §. cùm autẽ. C. de
14 instit. & substitu. † vbi substitutus
filio naturali nõ excluditur per fi-
lios naturales, prout ponderãt ibi
Ang. Paul. de Cast. & alij, tamẽ idẽ
Ias. in d. §. cùm autem. in fi. Respõ-
det, ꝙ ibi versatur substituti præ-
iudicium, quę solutio in proposi-
to casu nõ tollit argumentũ: nam
considerari potest alterius præiu-
dicium, quando superesset frater
morientis qui posset aliàs succede-
re, vt in c. 1. de succ. feud. vel agna-
tus, quãdo feudum effectum esset
antiquum, vt in c. 1. de succ. feu. &
in c. 1. de grad. succ. in feu. cũ sim.
hi enim à fœmina excluderẽtur si
esset proximior, & posset ex ratio-
ne prædicta succedere, itaque per
illum tex. firmaretur potius cõtra-
ria sententia, quàm tolleretur solu-
tio Ias. & licet illum text. variè Do-
cto. intelligant, vt per Mod. post
Abb. in c. in præsentia. de probat.
& Soci. in l. cùm auus. ff. de cõdi. &
demõstra. Alex. in d. l. ex facto. §. si
quis rogatus. Tamen quod attinet
ad quæstionẽ istam, dici potest, ꝙ
15 hic casus est diuersus ab illo: † nam
quãdo feudum conceditur fœmi-
næ, filia descendẽs ab ea, non cen-
setur aliquo iure inhabilis, quia
lex feudorum à paterno nõ à ma-
terno feudo excludit. d. c. 1. §. ad fi-
lias. cum simil. nec est aliàs odiosa
filia fœmina, vnde interpretatio q
resultat ex illa concessione, cõcor-
dat cum iure ciuili, quod nullam,
vt dixi, differẽtiam constituit. d. l.
maximum vitium. Sed in termi-
nis dicti §. cum autẽ. sumus inter
16 psonas odiosas, † quarum fauore
nõ debet fieri aliqua interpretatio,
& extẽsio ab expressa dispositione
17 ad præsumptam, † vt sicuti filius
natu-

naturalis fuit prædilectus ſubſtitu to in expreſſa diſpoſitione, ita ẽt videatur prædilectus nepos ex præ ſumptione iuris, probatur in l. hu manitatis. C. de natu. lib. ibi § *Si hoc pater naturalis* § & in l. fin. in fine. eo. titu. ibi § *In quibus voluntate* § vbi ſecundum verum intellectum expreſſa diſpoſitio pro naturalib. permittitur. Sed tacita quæ reſul taſſet ex præſumptione legis, vt in d. l. cùm ratio, nõ admittit: odioſi enim ſunt mero iure etiam natu rales. d. l. fin. verſi. filijs enim. & in l. legem Anaſtaſij. eo. tit. & ideo ſe cundum aliquos dicit Io. de Imol.
18 in d. §. ſi quis rogatus, † ꝙ etiam ſi per ſtatutum eſſent habiles ad ſuc cedendum, non facerent deficere fideicommiſſum: quia tanquàm perſonæ viles & odioſæ nõ debẽt gaudere huiuſmodi iuris præſum ptione, vbi non eſt expreſsè diſpo ſitum, ſequitur Soci. in conſi. 249. col. 17. in fi. vol. 2. De quo tamẽ la tius per Mod. ibi, & in d. c. in præ ſentia, & faciunt ea quæ de odio ſis perſonis dicuntur, vt non cen ſeantur in generali diſpoſitione. l. Lucius Titius teſtamento, §. Lu cius Titius Damam. ff. de legatis 2. c. alma, de ſenten. excom. Anchar.
19 in conſi. 159. in fi. † & iuris pręſum ptio ceſſat, vbi nõ militat fauor re ſpectu eius cuius gratia ius præ ſumit.

¶ Contrariam tamen opinionem arbitror eſſe veriorem, quam gloſ. & Andr. (vt dixi) tenent, ac Iacob. de Ardiz. vir magnæ auctoritatis & doctrinæ in 3. par. ſummæ tit. 1. col. 4. & Paris de Put. in ſuo cõpen. in tit. qui feu. dar. poſſ. poſt Andr. ibi. & in cap. 1. quemad. feu. ad fili. perti. & videtur apertè fundari ea ratione qua Andr. vtitur in d. c. 1. de benefi. fœm. & in c. 1. §. huius au tem generis, ex qui. cau. feu. amitt. & in c. 1. de eo qui ſib. & hære. ſuis.
20 & in c. 1. de cap. Conra. † ꝙ Prin ceps in cõceſsionibus ſuis videtur ſubintellexiſſe quod ius vult. l. quæ ro. §. inter locatorem. ff. loca. c. cau ſam. de reſcrip. c. 1. §. filia verò. de ſucceſſ. feu. c. cum dilectus. de con ſuet. not. in l. hæredes mei. §. cùm ita. ff. ad Trebell. Bart. in l. vt iuſiu randi. §. ſi liberi. ff. de oper. libert. Bal. in l. precibus. C. de imp. & alijs ſubſt. col. 18. Aret. in l. iij. ff. de leg. j. Iaſ. in l. omnes populi. ff. de iuſt. & iur. col. 8. Alex. in conſil. 87. col. 9. vol. 2. & Geminia. in ſingula. 24.
21 † ergo concedendo fœminæ & fi lijs ſeu hæredibus videtur de ma ſculis tantum ſenſiſſe, vt ius vult. d. cap. 1. de natu. ſucceſſ. feu. ꝙ fœ mina penitus excludatur. d. §. hoc autem notandum. & per iſtam ra tionem fundatur opinio Bal. in c. primo, §. donare. qualit. olim feu. aliena. & in l. cùm virum. C. de fi
22 deicomm. † Quòd etiam ſi Prin ceps vtatur verbis generaliſsimis quibuſcunque, nunquam in inue ſtitura cenſetur alios ad ſucceſsio nem vocare, quàm eos qui aliàs de iure poſſent ſuccedere, licèt idem Bal. in c. Imperialem. de prohibit. feu. alie. & in l. j. q. 34. ff. de rer. diui.

aliter

aliter teneat: cuius vltima opinio
23 esset verior, † quando illud verbũ, Quibuscunque, nihil operaretur, vt tenent Alberi. in l. fin. C. de iure emph. Io. de Imol. in l. qui Romæ. §. duo fratres. ff. de verbo. oblig. & per eundem in prælud. feu. col. 18. Alex. in consi. 2. vol. 5. Ias. in consi. 155. in 5. vol. & in consi. 17. vol. 3. & per Moder. latè in l. Gallus. ff. de liber. & posthum. & in c. in præsentia. de probat. bonus tex. in l. si ita fuerit. ff. de leg. 3. & in simili tenet Paul. de Cast. in l. j. C. de fide instr. Glo. in clem. 1. de iud. vers. quibuscunque. & allegat multa Dec. in
24 cap. 1. col. 19. vers. † secundò limitatur, de probat. & latius disputatur per eundem in d. c. in præsentia, col. 22. Ægid. Bellame. in consi. 48. col. fin. in princ. Curt. in d. tract. col. fi. 3. par. & in consi. 1. post dictũ tracta. In simplici igit' dispositione semper illa interpretatio fieri debet per quam iuris regulæ obseruantur, vt per Bal. in l. j. col. 2. C. de iur. emph. Glo. in cap. cupientes, §. quod si per viginti, de electio. in l. fin. C. de indi. vid. toll. Bal. in c. 1. de alien. iud. mut. & in c. 2. de feud. dat. in vic. leg. commisso. Alberic. de Rosat. in 2. part. statuto. q. 109. Ludo. Rom. in consi. 483. & 499. & dixit notabiliter Bal. in l. si quãdo,
25 C. de inoffi. testam. † ꝙ concessio facta, ꝙ quis liberè testetur, intelligitur tamen secundum regulas iuris, vt latè reassumit Andr. Sicul. in tract. de præstan. Card. 2. q. Basi. in princ. & ita etiã tenet Bartholo. de Capua in constitut. Regni post
26 mortem, in additio. † Quia in dubio concessio Principis recipit interpretationem à iure communi. Allegat text. in l. ex facto, secundo responso, ff. de vulga. & pupillari substitu.

¶ Non obstat illud quod pro contraria parte dicebam, debere illam interpretationem fieri, quæ faciat pro filia, vt concordemus cum iure ciuili: in materia feudorum de-
27 bemus stare regulis feudorum, † & quando per iura feudorum, etiam à simili arguendo, casus decidi nõ potest, tunc ad iura ciuilia recurrendum est, c. 1. de feud. cogn. not.
28 in c. 1. de oper. no. nunciat. † Et ꝙ pacta apposita in inuestituris feudorum intelligãtur secundum cõsuetudinem feudorum, est text. in cap. 1. de eo qui sibi & hære. in c. 1. §. quinetiam, Episco. vel Abb. Glo. in cap. 1. quid. sit inuest. in fin. not. Bald. in consil. 1. & 2. vol. 1. Alex. in consi. 59. in 2. col. vol. 5. & in consil. 29. col. fi. in 1. vol. Curt. in 3. par. tract. q. 12. & 17. Paris de reintegr. feud. chart. 34. col. 4. Glo. Parisien.
29 §. 22. tit. 1. † Et licet non à materno sed à paterno feudo expressè filia excludatur, vt suprà dicebam: tamen ratio exclusionis est generalis, nec respicit personam eius cui succeditur sed succedentis, ideo nõ est distinguendum inter feudum patris & feudum matris, vt p And. hic in . verbo Parentum successionem, vbi dicetur: & sic potest hic casus decidi, arg. vt per gl. in d. c. 1.

in vers.

in vers. comprehensus. immo vi-
detur expressè decidi in c.1.de feu.
fœmi. secundum vnum intellectū
de quo infra: & ꝙ etiam à mater-
no feudo excludatur, satis probat
tex. in c.1.in quib.cau.feud.amitt.
in fi.ibi {*Si de eis nominatim dictum
sit*} vbi nō distinguit de patre vel
matre, sed generaliter loquitur in
30 accipiente feudum.† & tanto for-
tius hæc interpretatio suméda est,
ꝙ concordat cum iure antiquo,
quo filij matribus minimè succe-
debant, vt inst. ad Tertull.in prin.
prout in simili cōsiderat & arguit
Curt. in consi. 10. col. 4.vers.con-
firmantur præmissa.

¶ Nec obstat, ꝙ qualitas semel in
prima acquirente approbata cen-
seatur etiam in descendentibus re-
cepta.l.ij.C.de lib.& eor.lib.Quo-
niam responderi potest, diuersam
esse rationem in prima acquiren-
te, ab ea quæ est in descendenti-
bus: nam in prima expressit con-
cedens, quod voluit & potuit, &
seruari debet etiam contra regulas
iuris.l.fin.C.de legi.l.j.ff.de const.
princip.in l.fin.C.si contra ius vel
vtilita.publi.c.tenor, de priuil.c.1.
de cap.Corra.per Bald.in procem.
feud. quia in claris non est opus
coniecturis.l.cōtinuus, §.cum ita.
ff.de verb.oblig. & ita in simili re-
spondet Dec.in cons.191.col.3. sed
in descendentibus legem aliā suc-
cessionis non expresit, sed sub iu-
ris dispositione reliquit, l.commo
dissimè, ff.de libe. & posthum.l.in
his.ff.de condi.& demonst.eo prę-
31 sertim † ꝙ quanto minus potest
interpretandum est fore à iure cōi
recessum.l.quamquam.C.de testa.
milit.l.si serui vestri. C.de noxa.&
in similibus terminis tenent And.
in cap.1. ex quib.cau. feud.amitta.
Alex.in cons.10.vol.3. Aret.in cō-
32 sil.14. col.4. † & sicut in his, quæ
contra regulas iuris expressè indu-
cta sunt, non sequimur regulas iu
ris. l.in his quæ contra.ff.de legib.
ita in his in quibus nihil cōtra re-
gulas iuris exprimitur, non debe-
mus à iuris regula deuiare. d. l. si
quando, C.de inoffi.testa.per Bal.
in c.cum non liceat. de præscript.
Bart. in l.j. §.lex Falcidia. ff.ad leg.
Falcid.in l.si verò. §.de viro. ff.sol.
33 matr.† Præterea dum Princeps in-
uestit fœminā de feudo tacitè ip-
sam habilitat, quæ seruire non po
test, vt in c.fin.per gl.de elect.in 6.
c.ad hæc. de postul.pl. not. in c.1.
de æta.& qualit.in fi.gl.in c.qui in
aliquo.50.distin.per Bald.in l.eam
quam, C. de fideicō. & propriè in
terminis huius constitut. dicit D.
34 Matth.in decis.320.† ꝙ est dispen
satio quę fit fauore fœminæ, vt ad-
mittatur ad successionem in feu-
dis deficientibus masculis, vt infrà
dicam.

35 ¶ Sed † istæ habilitationes sunt stri
ctè interpretandæ, & personā non
egrediuntur, vt in simili loquitur
Bald.in consi.112.1.vol.c.1.& 2. de
fil.presbyt.glo.in cap.ordinarij.in
vers.dispensatio, de offic.ordi. per
Bart.in l.si tibi. §.pactum conuen
tum, ff.de pact.in l. quia tale.ff.sol.
matr.

matr. & in istis terminis conside-
36 rat Andr. † pactum non excedere personam, in c.1. qui feud. dar. pos. & ideo habilitatus ad succedendū patri, non est habilis ad succedendum agnatis patris quando nō sit restitutus natalibus, vt per Paul. & Soc. in l. adoptiuum, §. patronum. lo 2. ff. de in ius voc. & tenet Neapo. in cōsuet. siquis vel siqua. vers. legit. vers. sed quid si. & in vers. ex parte patris. vers. sed qui sint. Dec. in consi. 316. col. 3. vol. 2. & Curt. in
37 consi. 74. † Et licèt feudum de per se sumptum sit gratia seu beneficium, vt dicit Bal. in prælud. feud. col. 8. & ideo latè debeat interpretari quò ad ea quę soli concedenti præiudicant. c. cùm dilecti, per Io. Andr. de dona. l. fi. de const. prin. per Ang. in consi. 236. tamen quia induceretur relaxatio iuris cōmunis, quam non præsumitur Principē facere voluisse, per iura præallegata: immo potius voluisse se iuri communi reddere conformē & quia actus non potest operari contra intentionem agentis. l. nō omnis, ff. si cert. pet. ideo talis interpretatio non debet admitti cōtra feudi natutam: & ita sentit Bal. & Aluarot. in c. 1. §. filia, de succes. feud. Declarando tex. in c. 1. de eo qui sibi & hære. suis. nam esset potius priuilegium, vt tenet Bald. in prælud. feud. col. 8. & Ias. in prelud.
38 col. 11. vers. † An autem possit dici priuilegium, & quoniam non extenditur de persona ad personam, Andr. in c. Imperialem. in prin. de prohib. feud. alien. per Federic. l. si vnius, §. ante omnia, ff. de pactis. sicuti de gratia facta Baroni, q̃ nō præsit vasallo, determinat Par. de reintegr. feud. chart. 66. col. 1. Præterea potuit concedentem aliqua ratio mouere, quæ erat in matre, prima acquirente, quæ nō foret in descendentibus, iuxta not. in l. generaliter. in princ. C. de reb. credit. in glo. in verbo, A principali. in fi. glo. in c. 1. §. siquis. vers. præstanda. si de inuestit. inter Domi. & vasallis oriat. & ita in simili respondet Dec. in d. c. in præsentia. col. 19. vbi allegat tex. in c. 1. & c. nunquam. & pen. 56. distin. Et per hoc fuit sæpe
39 iudicatum in sacro Concilio, † q̃ priuilegia, quæ conceduntur alicui magno Principi cum casibus reseruatis, non transeunt in generali alienatione cum assensu, facta personis inferioribus, quibus talia Rex non fuisset concessurus. arg. l. licitatio. §. fin. de publica. in l. tutorem, ff. de his quib. vt indign. & per Paul. de Castr. in cons. 8. col. 2. & vlt. 1. vol. nouorum. in l. cùm pa
40 tronus, ff. de leg. 2. † & specialiter exprimenda nō veniunt in generali dispositione. l. non tantum, §. non tamen omnia, ff. de excus. tut. Innoc. in c. ex his, de offic. delega. Quinimmo quoniā ratio, quæ fęminas excludit, est generalis omnes comprehendens, ideo licèt fœmina fuerit semel ad feudum admissa, non per hoc fœminæ descēdentes ab ea debent admitti, argu. tex. in l. pr̃. §. quindecim, ff. de le. 3.

Quo

Quo arg. vtitur Bald. in l. fi. col. 2.
41 C. de ſuis & legit.† quoniam generalitas rationis operatur, vt licet ſemel ſit ipſa ratio reſciſſa & ſublata in perſona vnius, duret tamen in cæteris firma, vt tenet Bar. in d. l. pater. §. fundum. Raph. Cuman. in l. filiusfamilias, §. diui. col. fin. & ibi Claud. col. antepen. ff. de leg. 1. & comprobat Crot. col. 14. in fine. & in proprijs terminis tenet Bald. in conſil. 1. incip. Dominus Iordanus. vol. 1. col. 2. & facit tex. notab. iuncta glo. in c. 1. de eo qui ſib. & hæred. & ibi Bal. reſpondet ad tex. in d. §. quindecim, & aliter Cur. in tract. feud. 2. par. q. 4. col. 3. in fine.

42 ¶Non † obſtat tex. in c. 1. de natu. ſucceſ. feud. dici poterit, non determinari hoc in illo tex. ſed ꝙ tantúmodo relatiuè ponitur opinio quorundam ibi: tunc enim ſuccedit filia matri & patri, ſecundum quoſdam: & ꝙ illorum opinio nõ ſit vera, demonſtratur apertè in c. 1. de feud. fœmi. vbi contra opinionem Oberti & Girardi arguitur, ꝙ ex ea ſequeretur, fœminam ſuccedere etiam maſculis extantibus: quod eſt falſum: eſt autem falſum, quia talis natura huiuſmodi feudi per conſuetudinẽ aliquam attributa non reperitur, nec ratione conſtaret per ſuperius allegata, & ſi talis natura eſſet, vt ad fœmineam prolem tranſiret, ſine dubio etiam extantibus maſculis tranſiret, vt infrà probabo: & ſic ex iſto falsò probatur opinio illorum eſſe falſam, prout And. declarat in d. cap. 1. §. & quia vidimus. col. 2. qui feud. dar. poſſ. & cenſetur eſſe reprobata in l. ſi fuerit. ff. de rebus dub. l. per ſeruum, §. denique. ff. de vſu & habi. Si igitur in d. c. 1. de feud. fœmi. reprobatur, neceſſe eſt dicere, ꝙ in c. 1. de natur. ſucce. feud. non approbatur, ne contrarietas & repugnantia inducatur, ſed potius altera lex per alteram, vt prædixi, declaretur. l. ſed & poſteriores, ff. de legib. vt per Bart. in l. fin. §. idem quęſiit. ff. de cond. indeb. l. cùm falſa. in fi. C. de iuris &
43 fact. ignor.† Neque tex. in c. 1. §. ad filias. de grad. ſucc. dum dicit *Niſi eius conditionis ſit feudum* debet intelligi de feudo conceſſo fœminæ, quia poteſt intelligi quãdo ad nullum ſeruicium datum eſſet, ſecũdum opinionẽ Bald. in d. §. & quia vidimus. Rom. in ſingul. 178. Moder. in d. c. in præſentia. licet Curt. aliter ſentiat in d. ſuo trac. 5. limit. vel ſi conſuetudo alia aliter induxiſſet, vt not. in d. §. hoc autẽ notandum, per Andr. & Bald. in conſil. 143. col. 2. vol. 1. & iõ idẽ Obert. in cap. 1. quib. cau. feud. amitta. & in c. 1. de feud. March. & in cap. 1. §. hoc autem. qui feud. dare poſſ. de ſolo pact. loquut. eſt. Et licet Aluarot. dicat, ꝙ illud cap. 1. de benefic. fœm. ſit factũm ab Oberto, qui compilauit opus, & non eſt veriſimile ꝙ opinionem ſuam reprobatam reliquerit. Tamen reſpondetur, ꝙ ille text. & quamplures alij, ſicut c. hic finitur lex: nõ ab Oberto ſint, ſed ab alijs ſcripti: patet ex diuer-

diuersitate stili: & q in tertia persona de Oberto loquatur, vti etiã de Girardo, in §. profectò. de leg. Conra. & in c. 1. si de feud. vasal. & manifestè probatur in c. 1. §. similiter. de capi. qui cur. vend. & opinio Obert. & Girard. similiter reprobatur, secundum opinionem Mediolanensium in c. 1. qui testes sint necessarij. & contra opinionẽ ipsius dicitur iudicatum in cap. 1. de gradib. & opinio Obert. reprobatur, & approbat opinio Girar. in cap. 1. de leg. Conra. §. 1. in fi. Ex quibus constat post compilationem Oberti fuisse alia ab alijs adiecta: vel secundum glo. Parisien. in pri. sui operis, ipse idem Obertus sibi ipsi sæpe contrarius est, dum varias opiniones refert, nec in aliqua se firmare videtur, & sic ista opinio remanet firma: & si aliam opinionem teneremus, posset etiã reprobari quædam cõcordia, quã dicit Curt. in d. 3. part. sui tracta. col. 2. se considerasse, videlicet, q extantibus masculis fœmina non succedat; si enim dicimus secundum Obertum, q ex feudi fœminei conditione filia matri succedit, per tex. in d. c. 1. de natu. succ. feud. certè non deberet per existentiam masculorum excludi, quoniã constitueret differentia sexus contra rationem naturalem, vt suprà dixi. d. l. maximum vitium. nulla lege nec feudi natura id dictante: quòd si diceretur, nonne concesso feudo p masculis & fœminis, masculi præferuntur, c. 1. de eo qui sibi & hæred. c. 1. in fin. Episcop. vel Abba. Ergo consequentia seu illatio facta cõtra opinionem Ober. & Girar. in d. c. 1. de feud. fœmi. nõ est bona: quia non sequitur de necessitate ex præmissis. l. ij. §. ex his. ff. de verb. oblig. Respondetur il-
44 lud esse ob id † q fœmina contra legem feudorum vocatur, & ideo masculus à lege præfertur, vt minus natura & ius feudi lædatur,
45 l. ij. ff. de noxalib. † Pactum enim trahit feudum extra naturales terminos feudi, ad terminos pacti, secundum Bal. in d. c. 1. §. & quia vidimus. in 6. col. & in l. j. §. sed & si quis. C. de lati. liber. toll. & in c. 1. de feud. non haben. propr. natur. feud. ideò donec superest masculus nõ patet aditus fœminę ad successionem, vt dicit tex. in d. c. 1. de eo qui sibi. Bal. in d. l. fin. C. de suis & legi. Sed isto casu fœmina nõ ex pacto, sed ex huiusmodi feudi natura vocaretur, per illum tex. secũdum istam opinionem, ideo talis restrictio nulla lege distinguente
46 fieri non debet: † & quamuis taciti & expressi idem sit iudicium, l. cum quid. ff. si cert. pet. & sic, vti in expressa prouisione concedẽtis vt fœminæ succedant admittitur illa distinctio, de qua in d. c. 1. de eo qui sibi & hæred. cum similib. ita & fortius videtur in prouisione tacita, arg. auth. multo magis. C. de sacrosan. eccles. Tamen cum istud pactum sit contra naturam feudi, sufficit operari aliquo casu per rationem prædictam, vt in d.

cap. 1.

cap. 1. de eo qui ſibi & hæred. c.1. de duob.fratrib.& ita in ſimilibus terminis Curt.d.conſil.49.col.44. ſecus tamen eſt in feudo fęmineo, ſecundum illam opinionē Obert. & Girar.quia cùm natura feudi nō repugnet, nulla eſt reſtringendi ratio, c.cùm ceſſante. de appellat. quia ſeparatorum ſeparata eſt determinatio: ergo etiam maſculis extātib. fœmina ſuccederet,prout conſiderabatur in d. c.1. de feud.
47 fęm.ſi talis eſſet natura feudi. †Eſt tamen aduertendū,ꝙ eo caſu quo filia ex pacto admitteretur, feudū diceretur ex pacto & prouidentia, ſecundum Bald. in conſil.82.incipiente, Proponitur ꝙ inueſtiturę, col.2.in princ. vol.1. dum dixit,ꝙ nō oporteret filium eſſe hæredem patris,& ſequitur D.Matth.in c.1. §.& quia. 7.col.qui feud.dare poſ. Quod dictum non eſt ſimpliciter verum, quia licèt ſit ex pacto admiſſa in feudo nouo,debet tamen hæres eſſe, vt in c.1.& ibi And.an
48 agna.& † in antiquo oportet ꝙ ſit hæres patris, & in hoc deterioris conditionis eſt filius quàm agnatus.d.cap.1. & in c.1.ſi vaſall. feud. priue.& dixi ſuprà in rub.in prin. Nec videtur, ꝙ ſit differentia inter marem & fœminam, quia in vtroque militat ratio pacti, qua mouetur Bald. Et tamen oportet maſculum eſſe hæredem, & militat ratio qua mouetur And.& alij, ꝙ filius debeat eſſe hæręs, ideo in vtroq; debet pariter determinari,
49 l.illud.ff.ad leg.Aquil. † Præterea ſi feudum recipiatur pro ſe & hæredibus maſculis & fœminis, propter verbum hæredibus, non obſtante pacto,requiritur ꝙ fœmina ſit hęres etiam agnata in ipſo feudo, vt in d. cap.1. de eo qui ſibi & hære.& in d.c.1.an agna.l.nō tantum.ibi glo.ff.de peti.hæred.& ita tenet Neapo.in conſuetu.incip.Et ſi teſtator. in verbo Diſponere. Curt. conſ.1. & eſt vera opinio,vt per Loffre.in conſi.1. quicquid teneat Deci.in conſi.185. & D. Matthe.in conſti.ſequenti. in penul.& antepen.col.& ſic non erit ſimpliciter verum, ꝙ non debeat fœmina hæres eſſe, quia ex pacto admittatur.

50 ¶Subſequenter etiam dico,†ꝙ licèt à fœmina fuerit facta cōceſſio, adhuc fœmina non ſuccedit per regulam & iura præallegata,quicquid nouiſſimè dicat Cur.in conſil.181.2.part. Nec obſtat,ꝙ in cōtrarium facere videbatur tex.l.plenum. §.equitij. ff. de vſu & habita. qui textus in argumētum pro opinione Petri de Ancha. adducitur, quoniam in his procedit quę non habent certam iuris regulam, vt latè per Roma.conſil.178. & dixit Luc. de Penn.in l.j. C.de impo.lu-
51 crat.deſcript.lib.10.†Quòd ſi non ſit certa feudi natura,illudq; concedatur viuenti iure Francorum, intelligatur cōceſſum ꝙ in eo primogenitus ſuccedat:ſi viuatur iure Longobardorum, intelligitur ſub illius iuris determinatione cōceſſū, ſequit D.Matth.in deci.248.

52 alias † cōcessio feudi cēseret facta secūdum propriam naturā feudi, prout dixit And. in cōst. dignum, & D. Matth. in consti. Post mortē. col. iij. vers. in contrarium. Bal. in c. 1. de feu. dato. in vic. l. cōmissor. Par. de reintegr. char. 74. & gl. Paris. in tit. 1. §. 22. Sed circa fœminas habemus certam iuris determinationem, quam concedentem sequi voluisse præsumit, p iura allegata,
53 maximè † q. potius naturę actus, & subiecta materia est spectanda, q̃ facientis actumq; qualitas, Petr. de Anc. in l. tres fratres. ff. de pact. Anto. de But. in c. si pro debilitate. de off. dele. Alex. in cōs. 30. vol. 4. Dec. in reg. quoties idem. de reg. iur. & ita videntur intelligenda quæ dicuntur per Inn. & Abb. in c. pastoralis. de donat. Bal. in l. ex milit. de test. mil. Ias. in auth. ingressi. col. 6. C. de sacros. eccl. ideo illius legis ratio ad p̄sentis quæstionis decisionem adduci nō debet. ¶ Non obstat, non videri fœminam suum sexum abominatam, per tex. in d. c. siquis rogatus, dū à qualitate personę substituentis in dignitate cōstitutæ naturales excluduntur: ita à qualitate personæ concedentis, nō intelligantur exclusę feminæ. Qm̄
54 responderetur, † ideo qualitatē personæ cōsiderari in §. si quis rogatus; quia voluntatis erat qō, vt ibi dicit de quibus filijs intellexisset, quę voluntas illis coniecturis deprehendi oportet, cū aliter ex dispositione legis nō potuisset. Sed in quęstione proposita nulla debet esse volūtatis quæstio cōcedentis, cùm certa sit iuris determinatio, fęminam non succedere, vt prædixi: sub qua determinatione iuris videt huiusmodi casus relictus. l. si extraneus. ff. de cond. ob caus. c. causam, quę. de rescri. Et si voluntatem respicimus, considerare debemus, q. aut hic casus ponat in Regina & Principe nō habente superiorē, prout loquit Pet. de Anc. & satis de volūtate constat, dum patitur illas feudorū consuetudines obseruari, per quas fęminæ excludunt, arg. l. pręcipimus, C. de appel. cessat ratio nō præsumptę abhominationis sui sexus, ex huiusmodi tolerantia, per no. in l. quę dotis. ff. sol. mat. in l. fi. ff. de iuris. om. iudi. c. 2. de p̄b. in 6. l. Labeo. ff. de aqua plu. arc. l. Titia. §. Lucius, in gl. de leg. 2. Aut ponat hic casus in inferiore, si nō habeat potestatem derogandi legibus, vel dandi alia legē q̃ feudum maneat,
55 † sine dubio frustra consideramus illius voluntatem cui p̄tās deficiat. c. ius publicū. j. dist. c. si diligēti. de fo. cōp. c. 1. §. profecto. de leg. Cōra. & de alie. feud. §. inde pōt. quinimò si p̄tātem habeat, quis infeudando pacta q̃ voluerit rei suæ imponere poterit. d. l. in re mandata. C. mād.
56 Tn̄ cùm non dixerit, † non pōt ex tacita mente subintelligi, quod sit contra regulā, vt in l. precib. C. de imp. & alijs subst. l. fi. C. de insti. & subst. l. ij. ff. de vulg. & pup. & propriè in d. §. si quis rogatus. dixerūt Imol. & Alex. q. q̄ñ tacitū esset cōtra regulas iuris p expresso nō hr.

Sed in §. si quis rogatus, per exclusionem fideicommissarij ex voluntate defuncti, nihil fit contra regulas iuris, vt ibi per Docto. isto casu fieret, vt dixi; ergo argumentum non militat. Nec sufficit dicere, ꝙ fœmina infeudans non fuit suo sexui contraria, si in illius fauorẽ ex-
57 pressè non disposuit: † quia voluntas & intentio tacita, si nõ trãsit in dispositionẽ vbi requiritur, nihil operatur. l. quidam cum filiũ. ff. de hæred. instit. Bal. & Imol. in l. quoties, §. tantundem. eod. tit. Imol. & Cuma. in l. si res obligata. in prin. ff. de legat. 1. Alexand. in l. iij. C. de liber. præter. Bal. in l. cum mirum, C. de fideiusso. Ias. in l. cùm quid. ff. si cert. peta. col. 5. vbi allegat. isto casu non disposuit vt fœminæ ad succedendum admitterentur: igitur intrepidè tenendum est fœminas non admitti, licèt fœmina infeudauerit.

¶ Nec circa feudorum successionẽ aduersus iura communia legemq; 12. tabularum consuetudo feudalis
58 induxit; † fuit tamen & ius aliud, quod Lõgobardum appellat, quo nõ ita repulsę sunt fœminæ, vt essent pęnitus ad succedendũ inhabiles, sed tantummodo dotatas à patre vel fratre ꝑ masculos repelli disposuit. l. si pater. & l. si quis filiã. de success. & in l. si sororis. & in l. si quis habuerit. eod. tit. in Longob. & ibi per Carol. & in pragmatica Reginæ Ioannæ, quæ dicitur la filingeria, per glo. in consti. sequen. in vers. coniuga. Asten. in 2. artic. sui tract. statuto. col. 2. & declarat latè Neapodan. in 1. consuetu. in verbo in stirpem. & declarat circa hæc multa gl. in c. 1. §. hoc autem. in vers. legibus, qui feud. dar. poss.
59 & Marã. in suis dispu. q. x. Et † istud ius Longobardum fuit ius cõmune in Regno, vt in const. incip. Puritatẽ. vbi dicit Andreas, ꝙ nemo ab illius obseruantia debebat excusari, vt in cõst. vt vniuersis, & in c. Imperialem. §. præterea Ducatus. de prohi. feud. alien. per Fede. & in prælud. feud. 3. par. Hoc tamen ali-
60 ter reformauit ius Francorũ, † qđ est ius speciale in Regno, secũdùm Andr. in d. const. seq. & D. Matth.
61 in decis. 248. vt † nisi fœminę maritatæ & dotatę essent, ab eo eiusq; bonis, de cuius successione tractaretur, non essent à succedendo exclusę, secundum gl. Marini de Caramanico relatã in d. Regia pragmatica. & videtur satis rationi consonũ, per ea quæ dicũtur per And. hic, & in constit. seq. Doct. in l. j. §. veteres. ff. de acquir. possess. Ias. in l. vt liberis. 3. col. C. de collatio. & hoc adeo esset verum, secundũ aliquos relatos per Andr. in d. c. 1. de
62 natu. succ. feud. col. 6. ꝙ † etiam si frater dotasset sororẽ de bonis sibi obuentis à patre, pro rata paragij debiti ipsi sorori, in hæreditate patris, nihilominus soror non excluderetur. probatur per id quod notabiliter decidit Bal. in l. neq; mater. in fin. C. de iur. dot. vbi voluit,
63 quòd † statutum excludens sororem dotatam à fratre à successione

fratris, non excludit sororem do-
tatam à fratre de portione bono-
rum paternorum ipsi sorori debi-
ta, & ita etiam consuluit Petr. Phi-
lipp. Corn. in cons. 171. vol. 4. & de-
terminat Io. Campeg. in tract. dot.
vltimæ par. q. 35. & q. 64. & in for-
tioribus terminis consuluit Soci.
in consi. 121. col. 2. 1. vol. vbi plura
allegat, ꝙ quando dotatur de bo-
nis communibus, non est exclusa
per statutum. & istam opinionem
in Regno cõtra fiscum tenet Lof-
fre. in c. 1. de natur, succ. feud. pon-
derãdo Regiam pragmaticã dum
loquitur de dote legata. Et vltra ip-
sum hanc conclusionem videtur
fundari posse aliter ex dicta Regia
64 pragmatica, dum † facit differen-
tiã inter ius Francorum & ius Lon
gobardorum. de iure enim Lõgo-
bardo non attenditur, nisi ꝙ fue-
rit dotata, siue à patre siue à fratre,
non distincto de cuius bonis; sed
de iure Francorum requisitum est
pro forma, ꝙ de bonis eius, de cu-
ius successione tractatur, dotari
65 debuerit. Et † ꝙ sit inducta for-
ma, satis apparet per illa verba.
§ *Tunc excluditur quando fuerit do-
tata &c.* § per ea quæ dicuntur per
Bal. in l. cùm eorum, C. de senten.
Bal. in l. si duo patroni. §. siquis iu-
rauerit. ff. de iureiu. & per verbum,
non aliter. l. de his. ff. de transact.
l. fi. C. de vend. rer. ciui. lib. xj. not.
in l. j. ff. de verb. oblig. l. non aliter.
ff. de adopt. Vnde si secus dicerem
vtriq; differẽtia in hoc inter vtrũq;
ius considerata per Regiam prag-
66 maticam nulla esset, & † formę nõ
satisfieret specificè, vt requiritur
§. aliud quoq; capitulum. in auth.
vt cum de appell. cogno. per Mo-
der. in l. Gallus. §. & quid si tãtum.
67 ff. de liber. & posthu. Bona † enim
dicuntur deducto ære alieno, &
consequenter deducta portione le-
gitima, seu paragio debito ipsi so-
rori. l. rem in bonis. ff. de acquir.
rer. domi. Ergo dos dari debet de
bonis fratris deducto eo quod de
iure sorori competebat, aliàs non
censebitur dotata de bonis fratris,
nec erit exclusa. Et istam conclu-
sionem firmant dicta per Curt. in
consil. 27. col. penult. versic. ex his
68 ꝙ † filia dici potest indotata, si ꝑ
maiori parte de bonis ipsius filiæ
dos data fuerit. & in terminis si-
milis statuti sentit idem Capra in
consil. 73. in 2. dub. ex quo dos de-
bet dari de bonis dotãtis, nec pos-
set hoc casu dici sororem dotatã
de bonis fratris, & quòd sit salua
actio ipsi sorori ad petendũ illud
quod iure sibi debebatur, sicuti di
cimus in patre dotante, per tex. in
l. fin. C. de dot. promis. prout con-
suluit Ioan. de Monte Sperello, re-
lat. per Bald. Nouell. in tracta. dot.
69 4. par. 6. priuilegio. Quoniam † fra
ter in dubio censebitur dotasse de
eo quod debebat sorori, & non de
suo; quia de suo non tenebatur,
cùm haberet aliunde, arg. l. si cum
dotem, §. si pater. ff. sol. matrim. &
dicam in 7. not. & actus debet cen
seri gestus ex ea causa, ex qua fieri
debebat. l. fi. C. de alim. pup. pstan.

l.Gallus. §.quidam rectè. ibi glos. ff.de liber.& posthu.maximè cùm totaliter acquirat liberationem:& post mortem,& ibi not.ff.quando ex facto tut. per Bart.in prima disputa.col.fin.Bal.in similib.termi. in l.fin.C.de dot.promiss.glo.in l. creditor.§.1.ff.mand. Bart.& Alex. in l.j.§.nuntiatio. ff.de oper. noui nunt.& ita in specie tenet Io.Fabr. post Bald. in d.l.fi. C.de dot.promiss. quos sequitur Campeg.in d. tract. dot. 1.part.q.24. & sentit D.
70 Matth.in 8.q.circa fi.&† quamuis per aditionem proprium sit effectum patrimoniū. l. si auia. C. de dona.cum similib.not. Bal.in c.1. Episcop.vel Abb.per Doct.in c.q̃uis.de pact. & in d.l.j. §.veteres.ff.
71 de acquir. poss. & † ideo exclusa à succedendo patri, non est exclusa per mediam personam fratris, vt tenet Rom.in consi.168.& Aretin. cons.161.in 2.col.Curt.in cons.63. Ias.in l.venia.C.de in ius voc. quia succeditur fratri immediatè, vt habetur in l. si donatione. C.de collatio. & in l. pactum dotali. eod. titu. Tamen isto casu duo considerantur. Primò, ꝙ (vt prædixi) de bonis ipsius fratris debet dotari: taliter ꝙ deducitur debitum. Secundò, ꝙ pręsumitur dotata de eo quod sibi debetur per pręallegata, & quæ per Curt.Iun.in cons.10.in 4.col.circa fin. Bart.in l.j.4.col. & ibi Alex. ff.sol.matri. Ideo cùm sit dotata de eo quod sibi debetur, non potest dici fore exclusam: ef-
72 fectum† enim magis legislatorem considerasse dotationis credēdum est, ex bonis ipsius fratris, q̃ corticem & nudum nomen. c. relatum. de cleric.non residen.l.j.§.hoc autem.ff.quod quisque iur.l.ij.C.cōmunia de lega. per Aret. in l.si ita stipulatus fuero.§.possum.ff.de verbor. oblig. & pro huius opinionis corroboratione faciunt plura adducta per Albert. Asten.in d.tract. statutorum excludentium fœminas. art.6. 4.membr.q.10. & in 6. arti.quæst.16.
73 ¶Nec † obstat illud quod dicit gl. in const.sequenti, in vers. dotatæ. & Andr. in d.c.1. de natu. success. feud.col.8.in fin. ꝙ soror debet esse contenta de eo quod in die votorum habuerit, quoniam extitit contenta, & extitisse præsumitur respectu dotatis. l.si de certa. C.de transact. non respectu alterius successionis.arg.l.stipulatio ista.§.Grisogonus. ff.de verbo.oblig.l.quicquid astringēdæ.eo.tit. bonus tex. in l. emptor.§.fin.ff.de pact.l.cum de indebito.ff.de probat. Et hanc opinionem sentit esse veram Luc. de Penn.in l.fin.C.quando & quibus quarta pars. lib.x. licèt dicat p Regiam curiam tempore suo non seruari,& D.Matth.in constit.seq. not.x. & tenendo pręcedētem opinionem, posset dubitari, ꝙ si frater de suo manifesto dotauerit, vltra illud quod sorori deberetur ꝑ paragio in hęreditate patris, quòd sufficiebat ad ipsam maritandam secundum paragium, & frater excedere voluit paragium, vti hodie

fit à quampluribus, an excludatur tanquàm dotata à successione fra-
74 tris; Et dubium facit; † quia ista dotatio est voluntaria, non necessaria: ideo non excludit, secundum Andr.& D. Matth. in consti. seq. Nec est simpliciter verũ, quod D. Matth. sentit in ver. in vlteriori
75 autem gradu. q.3. ꝙ † frater teneatur dotare. de suo: nam immo de suo non tenetur, vt prædixi, sicut nec patruus. glos. in l.cum plures. §.penult. ff. de administ. tut. Bal. in auth. res quæ. C. comm. de legatis. Ang. Imol. & Bulgari. in l. j. ff. solu. matrim. Io. Campeg. in tract. dot. q.13. & q.19. & latius dicã inferius: ergo taliter dotata non excluditur à successione fratris. & hæc est magna restrictio ad constitu. sequen. ideo ad ibi dicenda me remitto.

¶ Post hæc (vt arbitror) iura, successit praua quædam consuetudo, quæ materiam præstitit huic constitutioni condendæ, cuius consuetudinis in præfatione constitutionis huius mentionem facit Imperator Federicus, & quatuor disponebat, ex quibus eius prauitas
76 declaratur. † Primò, † ꝙ in bonis Comitis, Baronis vel militis fœminæ non succedant: & istud est contra ius ciuile seu legẽ duodecim tabularum, sub ratione naturali fundatam, de qua in d. l. maximum vitium. & in quantum excludit ẽt non existẽtibus masculis, est etiam contra Longobardum & ius Francorum, vt suprà dixi. Secundò, ꝙ
77 † consanguinei succedãt etiam in gradu remotiori, & istud est contra iura ciuilia, & contra iura feudorum, vt in c.1. §. hoc quoque. de success. feud. c.1. in fi. de feu. March. cap.1. de grad. succe. in feud. & sic non bene dicit glo. in seq. constit. ꝙ consuetudo, de qua hic, est consuetudo feudalis: nam consuetudo feudalis est contra istam consuetudinem reprobatam, & ista consuetudo reprobata erat particularis in Regno, quasi generaliter seruaretur illud, quod disponitur in ista constit. Vnde arguitur, ꝙ iam ante istam constit. consuetudo feudalis simpliciter excludens fœminam nõ seruabatur in Regno: sed ꝙ potuisset succedere, prælato tamen masculo, & propterea nõ potest dici correctum, quod nõ fuerat inductum. l. decem. cum simil. ff. de verbor. oblig. & ideo dixi, ꝙ ante istam constit. præcedebat ius Longobardum & ius Francorum, per quæ iura, fœminæ non erant exclusæ, sicuti de iure feudorum, & pro hoc facit tex. in c.1. de feud. cogn. & tangit Capi. in c. Imperialem. de prohibit. feud. alienat. per Feder. col.256. ¶ Tertiò, ꝙ tales cõsanguinei baliatum assumant. vnde successionem vsurpant, & quò ad baliatum est contra consti. Regni minoribus, ibi concesserit: nã baiulatus à Rege conceditur, vt supra in constit. si quando, & habetur in fin. huius constit. nisi fuerit in testamento relictus, vt in c. Regni, incip. Feudatarius. per Andr. in const. minoribus, & ideo nulli-

ter fa-

ter faciunt iudices inferiores aut Barones qui dant baiulum, vt in d.const.minoribus.in princi.quia debet haberi recursus ad Regem vel ad Viceregem Regni absente Rege: iuxta ea quæ in simili per Andr. dicuntur in c. Imperialem. in princ.de prohib.feud.alien. per Federic. col.5. Felin. in c.ex parte. de constit. & D.Matth. in constit. vtilitate speciali.3.not. Quartò, quod maritent illas pro eorum dispositione, & istud est contra ius Francorũ & Lõgobardorum, ante istã constitutionem: quia in casu quo per existentiam masculorum excludebantur, vtique maritari debebant & dotari, vt videtur probare dicta pragmatica Reginæ Ioannæ, & in d.l.si quis filiam.cum concord.de success. in Longob. & communiter determinatur in statuto excludente fœminas, per Moder. in c.quamuis.de pact.in 6. glos.& Bald.in l.j. C.de legitim.hære. per Loffr.in consi.14.& pro libito erat dos prestanda, sed pro viribus patrimonij, vt infrà dicemus. Ad tollendam igitur hanc prauam consuetudinem, licèt esset particularis in aliquibus Regni partibus, facta est hæc constitutio generalis, vt in simili in c.quæ in ecclesiarum. de constit.in c.quasi.de rer.permut.

SVMMARIVM.

1 *Præfatio operatur ad considerandam legislatoris rationem.*

2 *Dispositio subsequens ampliatur & restringitur secundum rationem.*

3 *Dispositio an sit odiosa vel fauorabilis, considerari debet, in quo se fundat dispositionis præfatio.*

Diuisio textus.

HIS ad euidentiam premissis. Diuiditur ista consti. in duas principales partes, quarũ in prima ponitur proœmium seu prefatio, vnde descendit occasio determinãdi, prout suprà declaraui. 1 Multum † enim operatur ad considerandam rationem legislatoris huiusmodi præfatio. l.fi.ff.de hære.instit. per Bald. in j.constitu.C. 2 §.quibus.in princip.& † dispositio subsequens ampliatur & restringitur secundum præfationem, glo. in rubr. C.ob chirograph.pecun. probat Ioan.de Imol.in consi.158. circa fin.& Fulgo.in consi.158. per tex.in l.regul.§.fi. ff. de iur.& fact. 3 ignor. & ad † cognoscendum an sit fauorabilis vel odiosa dispositio, cõsiderari debet in quo se fundat dispositionis præfatio, vt dicit Ludo.de Rom.in consi.90.& principalis intentio est in fauorem fœminarum secundum verba litere, & ea quæ prædixi: quoniam de successione masculorum non erat dubium.

¶In secunda parte ponitur dispositio.Secunda ibi,Hac igitur: Quę pars diuiditur in tres partes:in prima generaliter vocat masculos & fœminas ad successionem patris, vt celeatur vocata femina ad succeden-

cedendum non obstāte sexus differētia, quæ fuerat introducta post antiquam iuris dispositionem. In secunda distinguit illam generalē regulam, præferendo masculos cū onere maritandi fœminas de paragio, quando masculi cum fœminis concurrerent. In tertia dat legem, quando fœminæ solæ patri superessent, vt succedant. Hac tamen distinctione adiecta, vt si minores essent, habeant à Rege balium, & iuxta Regiam ordinationem maritentur. Secunda ibi, Si autem filij. Tertia ibi, Cæterum. Et ista diuisio sit loco summarij & declarationis in nube, propter multa quæ ad particularem intelligentiam sunt dicenda.

SVMMARIVM.

1 *Consuetudines iuri positiuo derogant.*
2 *Consuetudines ligant etiam Principē.*
3 *Princeps est dominus legum non Dominum.*
4 *Consuetudines prauas Princeps tollere debet.*
5 *Princeps obligatur à dictamine rōnis.*
6 *Princeps tenetur seruare leges eorum, quibus obedire non tenetur, non vt leges, sed vt rationes.*
7 *Obligatio nulla esse potest, vbi deficit ratio.*
8 *Princeps an possit inuitis subditis statuere, quòd fœmina succedat.*
9 *Consuetudo est ius ciuile.*
10 *Consuetudo post legem inducta vincit legem.*
11 *Princeps potest tollere ea quæ sunt iuris ciuilis etiam sine causa.*
12 *Lex posterior vincit consuetudinem.*
13 *Princeps potest tollere consuetudinem præteritam & futuram.*
14 *Princeps est lex animata in terris.*
15 *Res de facili redit in pristinum statū.*
16 *Fœmina de iure communi æqualiter succedit cum masculis.*
17 *Iuramentum etsi præstitum sit de seruandis consuetudinibus, poterit impetrari gratia per iurantem cum clausula non obstante.*
18 *Consuetudinis expressa derogatio requiritur in dispositione Principis.*
19 *Consuetudo rationabilis esse debet.*
20 *Naturæ accusatores dicuntur inter masculos & fœminas differentiam facientes.*
21 *Paragium non est minus legitima.*
22 *Ratio naturalis declaratur per aliam rationem.*
23 *Pater decedens videtur vocasse filios masculos ad successionem ab intestato exclusis fœminis.*
24 *Cōsuetudo est tacitum pactum ciuium ratione consensus.*
25 *Pacta Princeps non tollit: quia sunt de iuregentium.*
26 *Differentia non est inter contractus nominatos & innominatos.*
27 *Obligatio oritur ex consensu.*
28 *Ciuilis ratio naturalia iura tollere non potest.*
29 *Obligatio orta ut orienda, an possit tolli à Principe.*
30 *Libertas arbitrij est quid facti.*
31 *Consensus effectus secundum ius naturale astringit.*
32 *Consensus præstitus quòd non sit præstitus lex ciuilis non operatur.*
33 *Consensus quòd non habeatur pro præstito*

stituto est per fictionem.

34 Veritas inspicitur non fictio in his, quę sunt iuris naturalis.

35 Obligatio maior est, qua tenemur ex consensu, quàm illa qua tenemur ex legibus.

36 Consensus iuris naturalis vinculum non poterit per legem tolli.

37 Obligatio quærenda de eo impediri non potest, quo obligatio oritur ex consensu.

38 Lex ciuilis quando aliquid statuit ad communem vtilitatem, obligat in foro conscientiæ.

39 Lex etsi rationabilis libertatē arbitrij impedire non potest.

40 Æquitas si cessat in consensu, cessat etiam vinculum naturale.

41 Factum versatur in pacto, idest consensus.

42 Lex in his, quæ in facto consistunt, potestatem non habet.

43 Princeps in his, quæ sunt de iuregentium, non disponit in præiudicium subditorum absque rationabili causa.

44 Lex esset iusta, quæ tolleret prauos mores.

45 Dominium quæsitum de iure gentium tolli potest per Principem ex iusta causa.

46 Lex, quæ fundatur sub ratione naturali æqualitatis seruandę, potentior est ipsa consuetudine.

47 Princeps est superior populo.

48 Consuetudinem non esse pactum neque conuentionem.

49 Dictio velut, est nota similitudinis.

50 Consensus præstitus in consuetudine non censetur præstitus contra ius superioris, habentis potestatem legis condendę et derogandi consuetudini.

51 Princeps licet non possit tollere iusgentium, non sequitur quòd non possit tollere consuetudinem.

52 Exceptio naturalis quando tollitur, solum tollitur propositio & forma.

53 Verba derogatoria tollunt legem, non obligationem naturalem.

54 Appellatione sublata censetur sublata formalitas appellationis non defensio.

55 Defensio est de iure naturali.

56 Testādi facultas libera censetur relicta.

57 Filius institui potest sub conditione potestatiua.

58 Princeps in modico potest præiudicare etiam in quæsitis iuregentium.

59 Intestatus decedens videtur voluisse decedere secundū dispositionem legis.

60 Paterno affectu pariter ad masculos & fœminas hæreditatem deuolui noluisse.

61 Ratio naturalis debet attēdi & pferri.

62 Filijs nec re nec spe infallibili ius aliquod quæsitum est patre viuente.

63 Spes succedendi considerari non debet, quam lex detestatur.

64 Consuetudinem in materia testamenti posse tolli.

65 Princeps potest tollere ius quærendum de iuregentium.

66 Princeps ligatur consuetudinibus feudalibus sicut suo contractu.

67 Princeps licèt de plenitudine potestatis possit rem alteri tollere, non potest tamen feuda tollere. sed contra nu. 71.

68 Consuetudines feudales sunt Imperatoris sicut elementa.

69 Dominus non potest inuitis vasallis alterare naturam feudi.

70 Rei suæ vnusquisque legem imponit.

Nota

OTA primò ex ista
1 cõstitutione, ꝙ † li-
cèt cõsuetudines iu-
ri positiuo derogét.
l.de quibus. ff.de le-
gib.c.1. & penult.de consuet. & in
cap.2.eo.tit.lib.6. c.cum venissent.
de eo qui mitti. in poss. c.veniẽtes.
de iureiur. Nec sint in potestate
Principis, secundum Bal. in cap. 1.
3.col.de his qui feud.dar.pos. & in
2 §.& quia,col.11.vbi dixit, ꝙ † con-
suetudines ligant etiam Principẽ,
vt multa allegat D. Matth.in præ-
lud.q.6. & tradit Martin.Laud. in
tracta. suo de Princip. & Rocc.de
Curt.post alios in c.fi. de consuet.
q.9. & dicit Bal. in conclusionibus
3 iuris Canonici, ꝙ † Princeps est do
minus legum, non dominus mo-
rum, comprobat Andr. Sicul. in
consi.26. col.7. vol.2. Tamen hoc
habet locum in consuetudinibus,
quę habent rationem,& non sunt
4 prauæ, quia † prauas consuetudi-
nes Princeps tollere debet, vt hic
fecit: non obstante, ꝙ fuerint à po
pulo approbatæ, vt latè dicit D.
Matth.in consti.Regni,incip. Re-
5 giæ Maiestati,in prin.quia † Prin-
ceps obligatur à dictamine ratio-
nis,secundum Bald.in l.si aquam.
C.de seruitu. & aqua. per Cano.in
c.nouit.de iud.Felin.& Dec.in c.1.
in princ. de probar. & propter di-
ctamen rationis dixit And.in prę-
lud. feud.q.2.in fin.vers.& de istis.
6 ꝙ † Princeps tenetur seruare leges
eorũ,quibus obedire non tenetur,
non vt leges sed vt rationes:faciũt
ea quæ dicit Bald. in l.nemo. C.de
senten. & interlocut. & in cap.1.§.
ad hæc.de pac.iurà.fir. Ias.in l.illã.
7 4.col.C.de colla.vbi † ergo deficit
ratio, nulla potest esse obligatio,
vt dicit Andr.in rubr. quæ sint re-
gal.col.3. vers.attendendi.
¶ Sed hic cadit dubitatio. nũquid
8 † si de consuetudine Regni fœmi-
na dotata nõ succedit, possit Prin
ceps in præiudicium masculorum
inuitis subditis statuere, ꝙ fœmina
succedat;& videtur dicendũ ꝙ sic:
quia si ista consuetudo est praua,
ergo potest & debet tolli per præ-
9 dicta.Præterea † consuetudo est ius
ciuile, vt Institu.de iur.natur.§.ex
10 non scripto : sed † Princeps potest
tollere ea quę sunt iuris ciuilis etiã
sine causa, vt not.in l.fi.C.si cõtra
ius vel vtilit. publ. in c. quæ in ec-
11 clesiarum.de const. & † cõsuetudo
post legem inducta vincit legem.
l.venditor.§.si constat. ff.commu.
12 præd. sed † lex posterior vincit cõ-
suetudinem. l.iij.ibi gl.in §.diuus.
ff.de sepul.vio. gl.in §.pen.in vers.
desuetudine.in procem.institu. Et
13 † Princeps potest tollere consuetu-
dinem præteritam & futuram, di-
cit Andr. in procem.istarum cõst.
col.10. in fi.cum seq. Felin. in c.2.
14 de proba.quia † est lex animata in
terris.in auth.de consulib.in §.pe-
nult. l.prohibitum, C.de iur.fisci.
lib.10. Ergo ista consuetudo po-
test tolli,& disponi, ꝙ fœmina suc
15 cedat.Præterea,quælibet † res de fa
cili redit in priorem aut pristinũ
statum,seu ad ius commune. glo.
in d.c.

in d.c.ſtatutum. in ver. numeran. de præb.in 6. Alex.in l.ſi conſtāte. in princ.ff.ſol.matr.per Felin.in c. cum omnes.col.10.de conſti.verſ.
16 quarta concluſio. Sed † de iure cōmuni (circunſcripta cōſuetudine) fœmina æqualiter ſuccedit, per allegata in præfationibus d. l.maximum vitium. Ergo potuit de facili per Principem diſponi, non obſtante contraria conſuetudine, ꝙ fœmina cum maſculis ſuccedat, & ꝙ Princeps tollat conſuetudines ſatis probatur per tex.in c.1.de conſuet.& per totum.c.Cuma.de elec. clem.1.de rer.permut.c.1.de cleric. ægrot.clem.in pleriſq;.& clem.ſtatutum.de elect.c.1.de conſtit. in 6. cum ſim. & dicunt notabiliter Domini de Rota in deciſ. 249. incip.
17 Siquis iuret.quòd † etiam ſi fuerit præſtitum iuramentum de ſeruandis conſuetudinibus, poterit impetrari gratia per iurantem, cū clauſula non obſtante conſuetudine, cum cauſa & ſine cauſa. Requiri-
18 tur † tamen expreſſa derogatio cōſuetudinis, in diſpoſitione Principis, quia illas præſumitur ignorare, cum ſint facti.c.1.de conſt.in 6. Bal.in l.fi.C.ſenten.reſc. non poſſ. l.fin. C.ſi contra ius. Et debet fieri mentio ſi eſſent confirmatę auctoritate Principis vel iuramento, ſecundum Io.And. in add.Specu.in tit.de teſta.in prin. niſi eſſent omnino conformes iuri communi, ſecundum Innoc. in c.veniens. de reſcript. ergo poſſunt conſuetudines tolli per Principem etiā confirmatę & iuratæ. ¶ In contrarium tamen adducuntur plura. Et pri-
19 mò, ꝙ † talis conſuetudo eſt rationabilis, patet ex iſto tex.ibi, Fœmina maritata & dotata ſecundum paragium excluditur. Nec obſtat,
20 ꝙ † ex hoc accuſatores videamur naturæ. d.l.maximum vitium. cū concor. quia illud procederet quādo in totum excluderetur, vel qñ non maritaretur ſecundum paragium, prout erat conſuetudo, quę reprobať in principio huius con-
21 ſtitutionis. Paragium † enim, vt infrà dicemus, ſecundum Andre.hic non eſt minus legitima, & ſic in effectu habet, quod à iure habere debet.l.quoniam nouella. & in authen.nouiſſima, C.de inoffi.teſta. & conſiderat Socin. in conſil.263. col.2. in medio ibi, per conſequēs auferebat, in 2.vol. & quāuis ſecundum rationem naturalem æquali-
22 ter deberet ſuccedere: † tamen iſta ratio naturalis declaratur per aliā rationē: nam, quòd maſculus præferatur fœminæ eſt ſecundum rationem naturalem, prout probat Aſten.in d.tract.2.art. & ideo non eſt inconueniens, vt plus habeat maſculus, poſtquàm fœmina habet, quod lex neceſſariò conceſſit.
23 Tanto fortius ꝙ † pater decedens videtur vocaſſe filios maſculos ad ſucceſſionem ab inteſtato excluſis fęminis à communi voto parentum.arg.l.conficiuntur. ff.de iure codicil. vt conſiderat Pau.de Caſt. in conſi.341.incip. Præſuppoſito, ꝙ dictum ſtatutum.col.pen. & ſequitur

quitur Crot. in l. omnes populi. ff. de iusti. & iur. pen. char. de quo tamen infrà dicetur, ideo talis consuetudo non debet videri irrationabilis tanquàm conformis tacitæ menti paternæ, ac propterea non debet eam posse Principem tollere, per supradicta.

24 ¶ Secundò adducitur, quod † consuetudo est tacitum pactum ciuium ratione consensus, not. in d. l. de quibus. & in l. ij. C. quæ sit longa consuetu. Io. Andr. Domin. & Philip. in c. 2. de consuet. in 6. & Archid. in c. consuetudine. 11. dist. Ant. de But. & alij in c. cum omnes. de cōstit. Bart. in d. l. oēs populi. Neapo. in proœm. consuet. in vers. seu. & in consuet. si moriatur. in vers. re-

25 linquere. Pacta † autem & conuētiones Princeps non tollit; quia sunt de iure gentium, & illis etiam ipse Princeps obligatur, vt in c. 1. de pact. & in c. 1. de prob. Abb. in c. nouit. de iud. Bald. in l. rescripta. col. fi. C. de precib. Imper. offeren. Aret. in l. j. ff. de acqui. poss. Bald. in c. 1. de natur. feud. Iacobi. post Bal. in rubr. C. de pact. vbi allegat ad hoc Arist. in lib. 6. de secret. secretorum. & Magistrum sententiarū. Alex. in consil. 54. penul. col. vol. 4.

26 Nec † est differentia inter contractus nominatos & innominatos, vbi declarat Fortu. in 1. lect. Ias. in l. item quia, ff. de pact. nisi quando contractus Principis tēderet in præiudicium tertij, & per Host. in c. cum dilecti, de dol. & contu. Ant. de But. in c. quāto. de iureiu. refert Feli. in d. cap. 1. de probat. & ideo

27 † obligatio quæ oritur ex consensu, l. cum amplius. §. is natura, de reg. iur. non potest impediri per legem contrariam, quando non est cōtra bonos mores naturales: quia

28 † ciuilis ratio naturalia iura tollere non potest. l. ij. ff. de vsufr. ear. rer. §. fi. Instit. de legit. agnat. success. in l. non dubium. C. de legib. in l. frater à fratre. & in l. si non sortem. ff. de cond. indeb. l. cum lex. & in l. vbicūque. ff. de fideiuss. l. eas obligationes, ff. de cap. dimi. ergo Princeps non poterit talem consuetu-

29 dinem tollere. Et † licèt Docto. in præallegatis locis distinguebant inter obligationem ortam & obligationem oriendam, vt primo casu non posset tolli. Secundo verò casu impediretur oriri; tamen ego aliàs repetendo d. l. frater à fratre. confundebam hanc differentiam, secundum opinionem Decij in l. pacta quæ contra. C. de pact. in primis, quoniam ratio præallegata militat, tam quò ad tollēdam obligationem iam ortam, quàm oriendam: & considerabam, quod ius naturale in hoc dupliciter operatur. Primò quò ad libertatē arbitrij, in quantum quis mouetur ad consentiendum. Secundò, quod consensus præstitus astringat, si igitur lex ciuilis posset impedire obligationē naturalem oriēdam, oporteret, quod aut impediret libertatem arbitrij, ne posset consentire, & est cōtra naturam & impos-

30 sibile † cum sit facti. l. consilio. §. fi.

ff. de

ff. de curato. furio. aut oporteret
impedire effectum conſenſus, ſci-
31 licet ne aſtringat, † qui ſecundum
ius naturale aſtringit.l.j. ff.de pac.
§.per traditionem.Inſtit.de rerum
diuiſ. & ita fieret contra ius natu-
rale:aut diceremus, quòd lex ciui-
32 lis operatur, ꝙ † conſenſus præſti-
tus non ſit præſtitus : & hoc quo-
que impoſſibile eſt . l. in bello. §.
factæ. ff.de capti.& poſtlim.reuer.
Aut quòd conſenſus habeatur pro
33 non præſtito, & † tunc eſſet per fi-
ctionem, & præſupponeretur ve-
ritas in contrarium. l. ſi is qui pro
empto. ibi Barto.ff.de vſucap. &
34 † in his quæ ſunt iuris naturalis,
inſpicitur veritas non fictio. l. in
rebus.C.de iur.dot.& per iſtud vl-
timum reſpondebam ad tex. in d.
l.non dubium. quòd ibi loquatur
per fictionem , vti verba demon-
ſtrant, quę in his quę non poſſunt
fieri per veritatem, non exprimũt
veritatem, ſecundum Bart. in d.l.
ſi is qui pro emptore. & debent
intelligi , vt dicant actus inutiles
& pro infectis , quò ad effectus ci-
uiles,& quò ad ea in quibus lex po
teſt facere, vt ſint infecta,non quò
ad impoſſibilia legiſlatori . ita de-
clarat Bald.in l.j. ff. de conſt.prin-
cip.& ideo in l. cùm lex fideiuſſor.
liberatum præſupponit obligatũ,
dicta l.decem.ff.de verbo:obligat.
licèt Docto. intelligant nec natu-
raliter obligari, vt per Abb.in cap.
cum contingat.de iureiuran.Præ-
35 tereà , maior † eſt obligatio qua
tenemur ex conſenſu, quàm illa
qua tenemur legibus , ita tenent
Bart.Angel.& Imol.in d.l.vbicun-
que. & in l. Iulianus . col.9. & 10.
36 ff.de condi.indebi. Ergo † ſi con-
ſenſus habet rationis naturalis vin
culum,non poterit per legem,quę
eſt minoris potentiæ tolli, ſicut in
ſimili dicit Abb.in c.cum contin-
37 gat.de iureiuran.in 3.col. ꝙ † non
poteſt impediri obligatio quæren
da de eo : quo obligatio oritur ex
conſenſu.Iaſ.in l.ſi pœnæ.& in l.ſi
non ſortem. ff.de condic. indebi.
Bald. in ſimili in l. omnes populi.
4.col.ff.de iuſti.& iure.¶Non ob-
ſtat quædam conſideratio Fortu-
nij Garſiæ; de vlt.fi. iur.Canon. &
38 ciuil.ꝙ † quando lex ciuilis aliquid
ſtatuit ad communem vtilitatem,
obligat in foro conſcientiæ, ſecú-
dum Innoc. & Abb. in c.quia ple-
rique.de immu.eccl. & in c.1.in fi.
de conſtit. Beat. Thom. in 2.ſecun-
dæ.95.diſtinc. verſ.argu.Bald.in l.
cùm quis. C.de iur. & facti ignor.
Quoniam intelligo prędicta pro-
cedere, quando talia pacta eſſent
rationabilia , & non eſſent contra
publicam vtilitatem & bonos mo
res.argu.dictę l.pacta quæ contra.
ſicuti etiam dixi de conſuetudine.
l.quod non ratione. ff.de legibus.
cap. 1. de conſuetu. in 6. declarat
Aretin. in l.is cui bonis. col.10. ff.
de verbor. obliga. Immo lex con-
traria huiuſmodi pactis eſſet con-
traria rationi , & non haberet re-
quiſita legis . cap. erit autem lex.
39 1.diſtinct. Et † dato quòd lex eſſet
rationabilis & habeat poteſtatem

à lege æterna, ſecundum Fortu. vt in epiſtola inter claras, non tamẽ poſſet impedire libertatẽ arbitrij & conſenſus; quia in hoc poteſtatem non habet d. §. ſed naturalia tantummodo effectus liberæ voluntatis contra legem æternã producti potuerunt irritari, quò ad ius, vel puniri, aut quatenus operari poſſent, ab extra coerceri, vt in l.j. & l. legis virtus. ff. de legib. &
40 † ſi ceſſat ęquitas in conſenſu ceſſat etiam vinculum naturale l. Stichum, §. naturalis. ff. de ſolut. Præ-
41 terea, in † pacto verſatur factum, idest cõſenſus. l. ſi vnus. §. pactum, verſ. ꝙ ſi in ſpecie. col. 12. in fi. cum ſeq. glo. in l. debitor. in verſ. natu-
42 ralis. ff. ad Trebel. In † his verò quę in facto conſiſtunt, ſiue ante fiant ſiue poſtea, lex poteſtatem non habet vt non fiant, vel vt non ſint, quatenus facti sũt. l. ſtipulatio iſta. §. hi qui. ff. de verb. oblig. facit tex. in c. ad Apoſtolicam. de reg. iu. l. ſi pœnæ. ff. de cond. inde. & ibi Paul. de Caſt. & Bald. & Ang. in l. iij. §. fi. ff. quod quiſque iur. faciunt ea quę dicuntur per glo. & Philip. in cap. quæ contra. de reg. iur. in 6. Abb. in c. 2. de teſtam. Igitur nulla videtur differentia inter obligationem naturalem ortam & oriendam, vt iure ciuili tolli non poſſit. Tertiò principaliter, quòd conſuetudo illa non poſſit tolli, cõſiderandum videtur, quòd ſi ſubditi nollent bona ipſis de iuregentium quæſita deuenire ad fœminas, & ipſis inuitis Princeps contrarium diſponeret, faceret contra commu-
43 nem conclusionem, quòd † in his quæ ſunt de iuregentium, Princeps nõ diſponit in præiudicium ſubditorum, abſque rationabili cauſa & refectione damnorum, vt in l. item ſi verberatũ. §. primo. ff. de rei vindic. l. mulier. ff. de capti. l. ij. C. pro quib. cau. l. pendentes. §. ſiquid loca. ff. de vſufruc. per Felin. in cap. 1. de probat. col. 3. per Bald. in cap. generali, ſi de feud. fuerit controuer. Hoſtien. in cap. quanto. de iureiuran. Abb. in cap. humilis. col. 2. de maioritate & obedien.

¶ Nec videntur in contrariũ obiecta obſtare; quoniam ex præmiſſis tolluntur, ex quo procedunt quando irrationabilis eſſet conſue-
44 tudo, & praua: quo caſu † lex eſſet iuſta, quæ tolleret prauos mores, vt in c. 2. de prob. Abb. in c. bonæ. de poſtulat. prælat. immò talis conſuetudo nõ poſſet habere vinculum naturale, vbi ratio naturalis eſt contraria. argu l. hæres à debitore. §. ſeruo. & l. fideiuſſor. §. fideiuſſor. ff. de fideiuſſor. Sed certè prior opinio videtur verior, ꝙ immò talis conſuetudo tolli poſſit. & concludẽdo breuibus. Aut Princeps mouet ex iuſta cauſa, & nulli
45 dubium eſt, ꝙ † etiam dominium quæſitum de iuregentiũ tolli põt, vt concluditur in d. c. quæ in eccleſiarũ. & locis præallegatis, & per talem cauſam rationabilem demonſtraret, ꝙ conſuetudo cõtraria illi rõni nõ debet amplius obſeruari,

vt in cap. susceptum.de priuileg.& habetur in d. c. 2. de probat. & sic adducta pro secunda parte non obstarent. Aut sine aliqua iusta causa id faceret in consuetudine
46 proposita. Et adhuc dico, q † ex quo talis lex fundatur sub ratione naturali, æqualitatis seruandæ, dicta l.maximum vitium. Talis dispositio seu lex est potentior ipsa consuetudine, quamuis consuetudo non sit irrationabilis. Primò
47 ex potestate statuentis; quia † Princeps est superior populo. §. quod Principi, Institu.de iur.natur. Secūdò ex æquitate statuti: quia habet maiorem æquitatem, vt nulla sit in succedendo inter vtrunque sexum differentia; ita considerat in simili Bald.in iure diuino,contra ius humanum,in l.quod Principi.ff.de constitu.Princip. in glo. prima. ¶ Non obstat,quòd per istā legem tolleretur pactum ciuium, & sic illud quod est de iure gentiū,& circa quod non habet Princeps potestatem; quia ad hoc potest multipliciter responderi. Pri-
48 mò, q † non est verum consuetudinem esse pactum & conuentionem: probatur per tex.in l. sed ea, quæ, ibi, velut. ff.de leg. quem text. ponderat ibi Bald. quòd sit
49 pacto similis: nam† dictio velut, est nota similitudinis,non expressio veritatis. Secundò responde-
50 tur,quòd † consensus præstitus in consuetudine, non censetur præstitus contra ius superioris habentis potestatem legis condendæ, & derogandi consuetudinibus: quia illud semper censetur exceptum.c. constitutus.de rescrip.c.ad nostrā il 2.& c.venientes.ibi Abb.de iureiur.not.in d.l.omnes populi. & in c.quod clericis. de foro compe. & consequenter cum Princeps contrarium statuit,cessat ille cōsensus, cuius virtus firmabat consuetudinem: & sic non fit aliquod contra tacitam populi conuentionem.
51 Tertiò respondetur,† q licèt Princeps non possit tollere iusgētium & consensum, qui tolli non potest, non sequitur; ergo nō potest tollere consuetudinem, patet in exemplo tradito per Bald. in d.l.j. ff. de constitu.princip. per text. in l.iij.§.fi.ff.quod quisque iur. quòd
52 † exceptio naturalis tollitur, dicit Bald. tollitur exceptio, idest eius propositio & forma: sed non causa & materia, & idem dicit in dicta l. quod principi. vbi voluit, q
53 † verba derogatoria tollūt legem, sed nō obligationem naturalem, quæ prouenit ex ipsa naturali iustitia,quæ non tollitur, allegat Inno.in c.quæ in ecclesiarum.de cō-
54 stit.& † ideo sublata appellatione censetur sublata formalitas appellationis, non defensio, secundum Abb.in c.1.de rescript. Deci.in rubri.de appell. Et fuit sæpe in sacro cōcilio iudicatum, q ritus magnæ Curiæ tollens appellationem in causa homicidij, non tollit recursum, ne censeatur sublata defen-
55 sio, † quę est de iure naturali, vt not. in l.vt vim.ff.de iust. & iure.

Et sic videntur quædam diuersa, tollere consuetudinem atque eius obseruantiam & effectum, & tollere consensum seu ius gentiū. faciunt etiam, quæ dicuntur per Bal. in d. §. pactus. vers. ꝙ si in specie. & per Moder. in d. §. sed naturalia. & idem sentit Bar. in l. fi. §. 1. ff. rem rat. habe. & Dec. in d. l. pacta, quæ contra. 1. notab. ¶ Vltimò respondetur quò ad vltimum motiuum suprà factum, ꝙ admitterentur fœminæ ad succedendum, inuitis patribus, & sic disponeret circa ea quæ sunt iurisgentium in præiudicium subditorum; quoniam immo per hoc nullum tale inferreret præiudicium, patribus aliter volētibus. Aut enim pater decedit testatus, & lex ista locum non haberet,
56 cum † libera censeatur relicta facultas testandi. l. j. C. de sacros. eccle. l. fin. C. de pact. & licet cogeretur fœminas aut instituere vel exhæredare. l. inter cæteras. ff. de hæred. instit. Tamen hoc modicū est præiudicium: quia stat in potestate sua id facere, sicuti dicimus in
57 filio, ꝙ † potest institui sub conditione potestatiua, etiam si in defectum conditionis non exhæredetur. l. si pater. C. de instit. & substit. l. si libertus. §. existimo. ff. de bon. liber. & ad propositum facit bene tex. in l. non tantum. §. si emancipatus. ff. de bonor. poss. contra tab. ibi, Cum possit auus iure suo vti, eumque exhæredare: & in modi-
58 co † Princeps potest præiudicare, etiam in quęsitis de iure gentium, ita tenent Abb. & omnes in d. cap. quæ in ecclesiarū. per tex. in l. quoties. C. de precib. Imper. offer. Alex. in consi. 215. col. 5. vol. 2. Bal. in rubri. de rescrip. col. 2. Claud. in l. de ætate. §. fi. ff. ad Trebell. Aut decedit intestatus, & tunc aut potuit facere testamentum, & non fecit,
59 & † videtur voluisse decedere secūdum dispositionem legis. argu. l. conficiuntur. & l. tractabatur. ff. de
60 milit. testa. & † ex affectu paterno pariter ad masculos & fęminas hæreditatem deuolui voluisse præsumitur, vt probat Ludo. de Rom. in cōsi. 179. cuius opinio videatur verior, quàm ꝙ pater masculos præferat, vbi cessat lex vel statutū ex-
61 cludens fœminas: quia † ratio naturalis debet attendi & præferri, vt per Alex. in l. si donatione. C. de collat. & dicam infrà. Aut non potuit morte præuentus, & imputādum est ei, qui præuidens legem contrariam suo voto, antea non disposuit, cum sciret se moriturū, qua hora non putasset. arg. eorum quę dicuntur in l. ij. §. pen. ff. si quis cautio. gl. in cap. cupientes. §. cæterum. de elect. in 6. & prædicta tanto fortius procedunt, si per viam legis generalis fiet, iuxta ea quę dixit Alex. in consi. 112. col. antepen. in 3. vol. & in cons. 189. col. 5. vol. 2. quem allegat Deci. in c. quæ in ecclesiarum. col. 9. in fin. & in rubr. de appell. in fine. Nec videtur hoc casu posse allegari prę iudiciū sub-
62 sistēs per filios masculos, † quibus nec re nec spe infallibili ius aliqd quæsi-

quæſitum eſt, patre viuente, vt in d.l.fin. C.de pactis.& ibi Anto.de Alex. Iaſ. & Deci. qui defendunt. Bart.in l.Gallus. §.& quid ſi tantũ. col.fin.ff.de liber.& poſthum. nec
63 † ſpes ſuccedendi conſiderari debet, quã lex deteſtatur.l.poſt eman cipationem. ff. de libe.lega. l.1.§.ſi impuberi. ff. de colla.bonor.l.conſenſu.§.filium.ff.de appell.Lud.de Rom.in conſi.122. licet cõtrarium ſentiat in ſimili quæſtione Gemi. in c.quãuis.de pact.in 6.col.fi.& Io.And.in regul. ſine culpa. de regul.iur.in Mercu. Bart.in l.j.§.pater. ff. de acquir. hæred. ſuper quo diſtinguit Claud. in l. qui Romæ. §.duo fratres. col.3. ff.de verb.obl. & in ſimili q. reſpondet Deci. in l. de quæſtione.col.7.C.de pact.latè Andre. Tiraquell. de vi huius ſpei ſucceſſionis in lib.de leg. connub. glo.2.& pro hoc faciunt ea,quæ in ſimili quęſtione diſtinguendo dixit Aſten. in pen.col. ſui tracta.de ſtatut.excluden.fœmi. & de legitimatione in præiudicium filiorum vel agnato. in d.l. Gallus.§.& quid ſi tantum. ff.de libe.& poſthu.& per Feli.in d.c.quæ in eccleſiarum. & in præiudicium ſubſtituti conſuluit Socin. in conſ.120. vol.3. &
64 † in materia teſtamenti poſſe tolli conſuetudinem per plura conſuluit Soc.in conſi.13.col.9.verſ.non
65 obſtat. in 1. vol. Et † Princeps poteſt tollere ius quærendum etiam de iure gentium,vt conſuluit pulchro in caſu Zabar. in conſ.85.vbi declaratur in propoſito. c. in noſtra. de iniur. latè per omnes in d. c.quæ in eccleſiarum. Eſſet tamen maius forte dubium reſpectu feudorum,de quorum conſuetudine
66 fœmina nõ ſuccedit; & † Princeps ligatur conſuetudinibus feudalib. ſicuti ex ſuo contractu : quia tales conſuetudines cẽſentur ius naturale, ſecundùm Bal.in c.1.§.1.verſ. ſed quæro nunquid . de noua for. fidel. & in auth. omnes peregrini.
67 C.comm.de ſucceſ.& † licèt Princeps poſſet rem alteri tollere de ple nitudine poteſtatis,ſecundùm aliquos,tamen non poſſet tollere feu da, ſecundum Abb. in d.c.quæ in
68 eccleſiarum. quoniam † cõtractus & conſuetudines feudales ſunt Imperatoris, ſicuti elementa, vt non cenſeantur Imperatoris poteſtati ſubiectæ, vt dicit Bal.in conſ.275. incip. Quod pro regul.in 2.parte. & idem Bal.in c.1. de natu. feud.& in c.1. de prob.& in d.c.1. de nou. for.fide.& in d.c.1.de nat.feud.& in l. Princeps. ff.de legib. & comprobat Iaſ.in conſ.98. incip.Mihi.
69 col.2.vol.3.Nec † poteſt Dominus inuitis vaſallis alterare naturã feudi, nec mutare formam antiquã, vt tradit Bald.in conſil.327. incip. Pridie conſului.in 1.lib.& Aluaro. in conſi.1. & Rip.in 2.lib.reſponſ. cap.25. Et ſolutiones conſideratæ aduerſus vltimum motiuum, vt ſupra factum, non poſſent in materia feudali bene adaptari ; cùm de illis nulla diſpoſitio teneat abſque Regio aſſenſu,vt in c.1.de pro hibi.feud.alie.per Feder.& in cõſt.

constitutionem diuæ memoriæ. Posset tamen adhuc teneri, ꝙ valeret Principis dispositio in præiudicium & derogationem consuetudinum feudalium: aut enim ex huiusmodi dispositione tertio ꝓiudicium non inferretur, & nulli dubium est valere. per text. in c. 1. de feud. non haben. propr. natur. feud. & in c. 1. de feud. fœmi. & in cap. 1. de feud. dat. in vi. l. commiss.
70 quia † rei suæ legem imponit. d. l. in re mandata, C. mand. Aut fieret tertio præiudicium, & tunc ex iusta causa valet dispositio contra ius naturale vel gentium, secun-
* dum * communem cõclusionem in d. c. quæ in ecclesiarum. & in l. fin. C. si contra ius vel vtilit. publi. per Angel. in l. si sic. ff. de legat. 1. Alex. in l. cum mulier. ff. sol. matri. Bald. in l. cum cessante. C. quomodo & quan. iud. Alex. cons. 2. col. 4. volu. 1. maximè legem condẽdo, prout superius fuit dictũ, & probat in l. bene à Zenone. C. de quadrien. præscrip. per Bal. in l. fi. ff. de senato. præsertim ꝙ talis consuetudo non tendit ad ligandum ipsum Principem, sicut aliàs dicitur in c. 1. de feud. sin. culp. & in c. 1. ex quib. cau. feud. amitt. in cap. 1. si de feud. fuer. controuer. & de contro-
71 uer. apud par. termi. & † etiam sine causa ex plenitudine ptãtis posse Principem tollere leges & contractus feudales, consuluit Curt. in d. consi. 1. col. 11. Alex. in consil. 136. 2. vol. & latè Alber. Brun. in cons. 1. & in cons. 5. cum pluribus sequentibus, quæ sunt Doct. plenè de hoc loquentium, videlicet Soc. Ias. Căpeg. & aliorum, & in simili cõsuluit Loffre. in d. consil. 39. & 14. & ita argum. in contrarium tolli videtur.

SVMMARIVM.

1 Fœmina hac constitutione est vocata ad successionem patris, licèt masculus præferatur.

2 Fœmina an sit sua in terminis huius constitutionis.

3 Dominij continuatio non fit in fœmina stante masculo.

4 Dominij cõtinuationẽ non resultare ex suitate, sed ex necessitate. imò nu. 31.

5 Aditionis actus requiritur ad cognoscendum animum volentis acquirere.

6 Legatum particulare, quod est lucratiuũ, transmittitur ad hæredes, etiã non agnitum: quia præsumitur acceptatum.

7 Seruus etsi sit necessarius hæres attñ requiritur aditio.

8 Aditio serui requiritur ad executionem non autem ad acquisitionem.

9 Tex. qui præsupponit, non decidit.

10 Propositio contingens à præcisa & necessaria est diuersa.

11 Beneficium abstinendi filio suo concedit, si non vtitur illa facultate, remanet effectus necessitatis.

12 Necessitas vbi tollitur an tollatur suitas, quam continuatio dominij præcisè non sequitur.

13 Fœmina exclusa à successione perinde habetur, ac si esset exhæredata.

14 Exhæredatio tollit suitatẽ. imò nu. 38.

15 Exhæredatio facit haberi pro mortuo.

Exhæ-

16 Exhæredatus, qui pro mortuo habetur, nihil penitus consequitur.
17 Filia exclusa à statuto cum dote facit partē, licet non admittatur ad partē.
18 Dos succedit loco legitimæ.
19 Legitimam qui habet non dicitur exhæredatus.
20 Dominij continuatio non fit in dote.
21 Condictio ex lege est actio personalis.
22 Dos non habetur iure hæreditario.
23 Verba vbi non conueniunt, nec dispositio conuenit.
24 Filia est in primo gradu, in patris potestate & agnata.
25 Patria potestas nō tollitur ex eo, quòd filia repellatur à successione.
26 Diffinitio cui conuenit, ergo & diffinitum.
27 Filius ut dicatur suus, satis est, ut habeat succedendi ius.
28 Filius in uita patris dicitur suus hæres.
29 Filius exhæredatus ante aditam hæreditatem ab extraneo suus est.
30 Captus ab hostibus effectualiter nō succedit, suus tamē est & obstat nepoti.
31 Hæreditas est ius.
32 Suitas est qualitas, quæ est ius.
33 Filius dicitur suus, qui ab hæreditate se abstinuit.
34 Beneficium abstinendi est fauor filij.
35 Prælatio masculi est in fauorem masculi respectu successionis.
36 Emancipatio, mors vel alius actus requiritur, vt non sit suus, qui primū gradum obtinet.
37 Filia nupta est in potestate.
39 Tex. §. cum autem. ponderatio.
40 L. j. §. post suos. declaratio.
41 Constitutio eatenus disponit, quatenus loquitur.
42 Mutatum quod non est, stare non intelligitur prohibitum.
43 Statutum nunquam tollit ius naturale vel ciuile, quod in totum vel in parte sequitur ius naturale.
44 Sui quasi domini dicuntur uiuo patre successionis gratia.
45 Intestatus quando quis decedit, tempus mortis inspicitur.
46 Exhæredatio res est odiosa.
47 Filia exclusa quando institueretur, succederet vt sua.
48 Filia habet ius suum suspensum, donec superest masculus.
49 Suitatis diffinitio.
50 Primogenitus abstinens à paterna hæreditate, an dicatur habere ius primogenituræ.
52 Trāsmissionis actus suitati attribuitur.
53 Necessitas uidetur ex suitate procedere.
54 Filijs suorū nomen indictum est propter hæreditatem.
55 Argumentum non procedit ex diuersis.
56 Qualitas suitatis non est naturalis, sed ciuilis.
57 Suitas capitis diminutione tollitur.
58 Intentio principalis est attendenda.
59 Intellectiua interpretatio etiam in correctorijs & odiosis admittitur.
60 Concordia quædam refertur.
61 Filiā in Regno debere institui à patre.
62 Filius si patre inscio moreretur, filia tāquàm ignoranter præterita diceret nullum absq; legatorū conseruatione.
63 Filia exclusa præterita non rūpit testā.
64 Filia dotata an sit perpetuò exclusa.
65 Exclusio cessat cessātē causa exclusionis.
66 Exclusio refertur ad tempus mortis, quo tempore defertur successio.
67 Masculo cessāte filia censēt reintegrata.

Masculus

68 *Masculus si illico moreretur post mortem patris, fœmina non censeretur exclusa per existentiam masculi.*
69 *Consuetudines feudales non constat in Regno fuisse receptas, quòd fœminæ essent exclusæ.*
70 *Constitutio ista non est antiqui iuris correctoria.*
71 *Emancipationis & patriæ potestatis licèt sit sublata differentia, non tamen emancipati sunt sui.*
72 *Monacatus an liberet à patria ptāte.*
73 *Suitas & eius effectus minimè tollitur monacatione.*
74 *Consequētia ista nō est vera. Non est in potestate, ergo non sum. imò nu. 76.*
75 *Suitas ficta non operatur effectum ueræ suitatis. imò nu. 78. 79.*
77 *Regulare quod est attendi debet.*
80 *Dictio quamuis, pro aduersatiua accipitur.*
81 *Episcopali dignitati non etiam clericali specialiter videtur concessum, vt filium liberet à patria potestate.*
82 *Militaris dignitas vel consularis non liberat filium à patria potestate, sed patritiatus dignitas.*
83 *Remedium iuris dicendi nullum pinguius est.*
84 *Dispositio legis ciuilis in præiudicium, vel etiam in fauorem personarum ecclesiasticarum ex defectu potestatis non tenet.*
85 *Sacerdotalis dignitas de iure Canonico liberat à patria potestate. imò numero 87.*
86 *Qualitas succedendi non tollitur per superuenientem clericatum.*
88 *Monaci habent cognationem in cœlis & in terra.*
89 *Nobiles esse desinunt per ingressum monasterij.*
90 *Monacus in sui fauorem non desinit esse ciuis suæ patriæ.*
91 *Clerici subditi Papæ & non Imperio Romano non desinunt esse ciues Romani.*
92 *Monacus non habet hæredem.*
93 *Priuilegium exemptionis Venetorum à Romano Imperio non priuauit eos ciuitate Romana.*
94 *Grauatus in vno non inconuenit vt in alio releuetur.*
95 *Lex municipalis non potest facere suos hæredes.*
96 *Ius patriæ potestatis si tolli potest, ergo & suitas.*
97 *Consuetudines Neapolitanæ per approbationem Regiam eandem uim obtinent quam Regiæ constitutiones.*
98 *Papa si generaliter confirmet statuta alicuius loci, non ex hoc dici poterunt statuta Papalia.*
99 *Statuta ciuitatum an sint iuris ciuilis.*
100 *Sorore exclusa per statutum à successione fratris, censetur etiam exclusus frater à successione sororis.*
101 *Legitimatus per oblationem Curiæ nō succedit agnatis patris.*
102 *Æqualitas in materia successionis, quoad potest, seruari debet.*
103 *Pater filio non succedit de iure feudorum.*
104 *Filiusfa. consuetudine Regni testatur, ac si esset paterfam.*
105 *Consuetudo est stricti iuris.*
106 *Consuetudo etiam ex maioritate rationis non extenditur ad aliū casum.*
107 *Casus omissus remanet in dispositione iuris communis.*

Æqui-

108 *Æquiparata duo in lege antiqua, dispositum in vno censetur dispositum in altero.*

109 *Statutum si esset, filios spurios patribus non succedere, intelligetur etiam statutũ, vt nec filijs succedat pater.*

110 *Filio in successione patris sicut datur bonorum possessio vnde liberi, ita & patri in bonis filij.*

111 *Constitutio. ista habet locum in bonis feudalibus & allodialibus.*

112 *Iuuenes magis seruire possunt quàm senes.*

113 *Iura adaptari debent ad ea quæ frequentius accidunt.*

114 *Iuniores secundum naturam & ætate minores præsumuntur fortiores.*

115 *Seruitium non est de substantia feudi sed fidelitas.*

116 *Fidelitas in antiquiori ætate magis præsumitur, ratione firmioris cõsilij.*

117 *Seruire non solum numis accipitur sed etiam consilio.*

118 *Senis vmbra plus valet quàm gladius iuuenis.*

119 *Filius secundum naturam succedit.*

120 *Filia excluditur propter masculos ratione conseruandæ agnationis.*

121 *Argumentum ab æqualitate seruanda & à parificatis procedit stante rationis paritate.*

122 *Pactum factum patri à filio de non succedendo de iure ciuili non tenet.*

123 *Pater potest substituere filijs furiosis & mentecaptis exemplariter, sed non è contra.*

124 *Conscientia seu anima patris non est anima seu conscientia filij.*

125 *Statutum in vxore non habet locum in viro.*

126 *Filio decedente non agnita patris hæreditate, an transmittatur ex potẽtia suitatis illa portio in qua per masculum ipsa soror excluditur.*

1 SECVNDO not. ex ista const. ꝙ † fœmina est vocata ad successionem patris, licet masculus ei præferatur, idem videtur disponi in consuetu. Neap. incip. Si qua mulier. ibi, Absque sexus discrimine succedunt: licèt per consuetudinẽ inducatur masculiatio post sextũdecimum annum fratre requisito & non maritante, quæ qualitas p hanc constitutionem non conceditur, vt per Neap. ibi, absque discretione. Ex his verbis videt̃ pos-
2 se decidi quæstionem, an † in terminis huius constitutionis fœmina sit sua. Hanc quæstionem facit Capici. in decis. 176. col. 1. & refert varias opiniones Docto. nihil de nouo adducens, nec difficultatem resoluit; ideo pro discussione articuli videtur dicendum, ꝙ non sit sua, per ea quæ dicuntur in d. l. Gallus. in §. & quid si tantum, in l. si fratris. C. de iur. deliberan. & in l. filius qui patri. ff. de vulga. & pupill. & in l. qui se patris. in prin. C. qui admitti. per Asten. in dicto
3 tract. in arti. 10. q. 2. ꝙ † ex quo in fœmina, stante masculo, nõ fit cõtinuatio dominij, vt in l. in suis. ff. de liber. & posthum. secundum Bal. in d. l. maximum vitium, C. de liber. præter. ideo non fit sua.

Ad istam rationem posset respon-
4 deri, non † esse verum continuationem dominij resultare ex suitate, sed ex necessitate, ita tenet Benedic. de Plumb. in repet. d. l. si fratris. C. de iure delib. 6. q. & Moder. in l. emancipata. C. qui admitti. ex quo enim qs necessariò hęres est, nulla requiritur aditio, vt obligetur hæreditati, argum. tex. in l. obligamur. vers. necessitate. ff. de verbo. oblig. propterea q; videtur do-
5 minium continuari. Actus † enim aditionis requiritur ad cognoscendum animum volentis acquirere. l. gerit. & l. pro hærede, & per totũ. ff de acquir. hæred. filius non est à nexu necessitatis liber; ideo lex cõtinuationem operatur: sicuti aliàs
6 † legatum particulare, quod est lucratiuum, transmittitur ad hæredes etiam non agnitum; quia pręsumitur acceptatum, ex quo non tenetur ad onera. l. si hęreditatem. §. fi. ff. mãd. declarat Ias. in l. vt inter diuinum. 4. col. post prin. C. de sacros. eccl. secus autem est in fidei commisso vniuersali, vt not. in l. j.
7 ff. de lega. 1. Nec obstat, ꝙ † seruus est necessarius, & tamen requiritur aditio; nam posset dici, ꝙ seruus ante aditam hæreditatem dicetur effectus hæres & continuari dominium defuncti, tex. est in §. 1. Insti. de hæred. qualit. & differ. ibi, Protinus liber & hęres, & sic ipso iure, vt in l. in suis. ff. de suis & legitim.
8 vnde † aditio requiritur ad executionem, de qua in §. 1. Instit. quib. manum. non licet. non autem ad acquisitionem; sicuti in extraneis, sed erit tertia quædam species. Et licèt text. in l. in suis. ff. de libe. & posthum. videatur satis probare, ꝙ continuatio resultet ex suitate; tamen considerari potest, ꝙ ille tex. dicit in suis continuationem
9 dominij eorum &c. † Præsupponendo in suis fieri continuationẽ, non autem decidendo. Ista sunt
10 inter se diuersa, sicuti † propositio contingens à pręcisa & necessaria. Contingit enim in suis fieri continuationem; quia siue velint, siue nolint sunt hęredes, ante prætoris beneficium. d. l. si filius qui patri. de vulg. & pupilla. & vbi essent necessarij, & non sui, vt in l. qui in aliena. §. interdũ. ff. de acqu. hære. fit continuatio dominij, secundũ veram intelligentiã, non cauillando literam, prout videtur facere Doct. qui verbum necessariũ, declarant suum & necessarium, vt in l. sub conditione. vers. necessarius. ff. de lib. & posth. quia subiecta materia nõ requirit talem adiectionem: cum sufficiat, ꝙ stet in simplici significatu, vt in l. necessarijs. ff. de acqui. hære. nam ex necessitate continuatio illa (vt prædixi) resultat, & hoc modo tolleretur põderatio d. l. in suis. Et si diceret, ꝙ si vera esset hęc conclusio, sequeretur ꝙ sublata necessitate per prætoris beneficium, esset etiam sublata cõtinuatio dominij, quod est falsum. l. qui sub conditione. §. fin. ff. de cond. instit. l. ei qui. de acqui. hæred. l. cum quasi. §. sed & siquis. ff. de

ff.de fideicomm.libert. Reſponde-
11 tur, q̃ † ex quo beneficium abſti-
nendi filio ius concedit, ſi nõ vti-
tur illa facultate, remanet effectus
neceſſitatis.l.iam introductus con
tinuatiuus dominij. l. quod fauo-
re.C.de legi.& declaratur per Mo-
der. in d.l.ſi filius.& probat textus
apertus in l.j.§.qui ſunt in poteſta
te.ibi, Nec q̃ ſe abſtinere poſſunt
quicquam facit.ff.ſi quis omiſ.cau
ſa teſta. per quem tex.tollitur quę-
dam conſequentia, quam facit So
cin.in conſi.183.in 3.vol.in princ.
12 Dicens † tollitur neceſſitas, ergo
ſuitas, & q̃ continuatio dominij
non ſequitur præciſè ſuitatem, te-
net Bal.in l.apud hoſtes. C.de ſuis
& legi.& refert Iaſ.in d.l.qui ſe pa-
tris. Ergo illa ratio non eſt ſuffi-
ciens ad dicendum q̃ non ſit ſua:
quia in ea dominium non conti-
nuatur.
¶Secundò videtur probari ex eo,
13 q̃ † fœmina excluſa à ſucceſſione
habetur ac ſi eſſet exhæredata, &
14 exhæredatio † tollit ſuitatem, er-
go fœmina in Regno non eſt ſua.
Hic articulus de exhęredatione eſt
multum diſputabilis, vt latè per
Ang.de Periglis poſt alios in repe.
d.l.in ſuis. & per Alex. in d.l. ſi fi-
lius qui patri. & in l.ſi fratris.C.de
iur.delib. per Moder.tamen non
videtur ad hunc caſum neque ad
ſtatuta ſimilia poſſe adaptari, ex
15 quo † exhæredatio facit haberi p̃
mortuo.§.exhęredatos.in authen.
de hær.& Falcid.l.j.§.ſi pater.ff.de
coniungen.cum emanci.liber.l.ſi
proponas.§.fi.de inoffic.teſta. Sed
ſi filia hic excluſa ſtatibus maſcu-
lis nõ poteſt haberi pro mortua,
quia debet habere paragium, aliàs
ſuccedit, vt infrà dicemus, & debet
habere dotes iuxta legitimam in
ſimilibus ſtatutis, vt ſuprà dixi: fa-
ciunt not.in c.licet. de vot.per Sa-
licet.& alios in auth.res quę.C.cõ-
mu. de legat. in l.ſancimus. C. de
nup.Iaſ.in authen.nouiſſima.col.
pen.& fin.C.de inoffi.teſta. Exhę-
16 redatus † verò qui pro mortuo ha
betur, nihil penitus conſequitur,
vt in §. aliud quoque capitulum.
in authen.vt cum de appell.cogn.
* Et * ſecundùm communem opin.
17 filia † excluſa à ſtatuto cum dote
& paragio facit partem, licèt non
admittatur ad partem, per Bal. in
l.omnimodo.& in d.auth. nouiſ-
ſima, C.de inoffi.teſta, Guid.Pap.
in deciſ.295. Ludo.de Rom.& alij
in l.vnic.C.quãdo non peten.par.
Alex.in l.plenũ. §.ſi duobus. ff.de
lega.1. de quo per Soc.in conſ.54.
col.pen.& fi.1.vol.vbi allegat, &
in cõſi.78.col.3.& fi.vol.3. Et pro-
pterea Doct.tenẽtes iſtam partem,
illam limitant, non habere locum
quando filia non eſſet penitus ex-
cluſa per ſtatutum, ſed haberet do
18 tari; quia † cum dos ſuccedat loco
legitimę.l.quoniam nouella.C.de
inoff.teſta.Imol.in l. Titio cẽtum.
§.Titio genero. ff.de condit.& de-
monſtr. & per Soc. qui diſtinguit
in d.conſi.54.& 78. per Anton.de
Butr.in conſil.41. & dicetur infrà.
19 & † qui habet legitimam, non di-
citur

citur exhæredatus. l. Papinianus, §. si quis mortis. & ibi Ange. ff. de inoffi. testa. maximè cum tale statutum non requirat institutionē, sicuti erat de iure C. d. l. omnimodo. ideo non desinit esse sua patri: & ita consuluit Alex. in consil. 131. in 1. vol. & latè per Claud. in d. §. & quid si tantū. in 4. col. & propterea videbatur, q in casu constitutionis filia esset sua, & cū hoc transit Capic. in d. decis. Tamen ista limitatio nō videtur vera, si prima
20 ratio subsistit: quia † in dote non fit continuatio dominij, & pro ea
21 datur condictio ex lege † quæ est actio personalis, vt in l. j. C. de condi. ex lege. & in l. vnic. C. de rei vxor. act. & idem in paragio, dicit hic And. & infra dicetur. Præterea, licèt ex dote tollatur expugnatio testamenti; tamē verum est, quòd
22 † illam non habet iure hæreditario, secundum Bart. Paul. de Cast. & Cuman. in d. §. Titio genero. & ita intelligūtur dicta in d. §. si quis mortis. & ita tenet Salic. & post eū Ias. in d. auth. nouissima. C. de in offic. testa. & ideo est consilium, q fiat institutio in vno nūmo, secundum glo. in l. iij. §. sed vtrum. ff. de mino. licèt hoc sit satis disputabile, prout latè disceptatur per Soci. in cons. 150. in 6. & 7. col. vol. 1. vnde cum filia reperiatur ab hæreditate & successione exclusa, non poterunt in ea adaptari iura suitatis, vt in d. l. in suis. quāuis sit dotata: ergo non dicetur sua. arg. l. iiij. §. toties. ibi Bar. ff. de dam. inf. l. sem-
23 per. §. licet. ff. de iur. imm. quia † nō conueniunt ei verba, nec etiam dispositio. ¶ Pro cōtraria parte tamē
24 satis facit, q † filia est in primo gradu, item in potestate patris &
25 agnata. Nam † q tollatur patria potestas, ex eo q repellitur à successione, videtur falsum, & iure nō probari, & per istam constitutionem (quod est plus) vocatur ad suc-
26 cessionem: conuenit † ei diffinitio, vt in d. l. in suis, de libe. & posthu. §. sui. Instit. de hæred. qual. & diffi. ergo & diffinitum. l. j. §. dolum. cū vulgar. ff. de dolo. ¶ Nec obstat, q masculus ei præferatur; quoniam cum in terminis istius cōstitutionis fœminæ (vt dixi) vocentur sine discretione sexus, & in hoc ista cōstitutio differt à pluribus statutis, in quibus Doct. loquuntur, posset non insubtiliter dici, q stante masculo, effectus tātummodò suę cessionis sit sublatus remanēte potentia succedendi absque actu & effectu successionis. Nam nō vide-
27 tur necessarium, q † ad hoc vt filius dicatur suus habeat actum seu effectum succedendi, sed tantummodo ius & potentiam. Et hoc videtur probari ex pluribus. Primò,
28 quoniam † filius in vita patris dicitur suus hæres. d. l. in suis. & l. Gallus. & de suis & legit. quasi per totum. & tamen in vita patris nihil habet effectum, nisi quò ad quandam potētiam nudo intellectu & puro, secundum glo. in d. l. in suis. in vers. quodammodo. Præterea,
29 exhæredatus † filius interim ante

aditam.

aditam hæreditatem ab extraneo suus est: quia obstat nepoti, & tamen non habet successionẽ. l. scripto. ff. vnde liber. l. j. §. sciendum, de suis & legi. hære. §. cum autẽ. Instit. de hęr. quę ab intest. deferunt; secundum verum intellectũ dictorum
30 rum iurium. Pręterea, qui † captus est ab hostibus: effectualiter non succedit, & tamẽ suus est & obstat nepoti. l. à patre. ff. de capt. & postlimi. reuer. l. pñ. §. si filius. ff. de suis
31 & legi. Præterea, sicut † est hęreditas, quę est ius, prout declarat Aret. in rubr. ff. de acqui. hære. licet effectualiter nihil sit in hæreditate ac penes hæredẽ. l. hęreditas. ff. de pet. hære. & l. iij. §. hæreditas. ff. de bon.
32 poss. ita † qualitas suitatis, quæ est ius, vt definit Ang. de Perillis post alios in d. l. in suis, licet Fortu. in d. §. & quid si tantum. aliter sentiat, esse poterit in filia vocata ad succedendum, quæ tamen nihil ex hæreditate ac sui hæredis iure consequatur. facit tex. in l. j. §. qui minorem, ff. vt leg. nom. cau. Præterea, si
33 † filius dicitur suus, qui ab hæreditate se abstinuit, & effectũ successionis nõ habuit. l. si filius q̃ patri. ff. de vulg. & pup. l. ij. §. liberi. ff. ad Tertull. ibi, Rem haberent ne nudum nomen sui hæredis. Ergo nõ effectus successionis, sed sola potẽtia seu ius cõsideratur, ex gradu & patria potestate, vt dixi. ¶ Et si di-
34 catur ad istud, ꝙ † beneficiũ abstinendi est fauor filij; ideo nõ retorquetur in eius odium, vt careat sui hęredis nomine. l. legata inutiliter. ff. de leg. præst. & ideo in pœnalib. filius qui abstinet, non dicitur hęres, vt euitet pęnam, etiã si sit suus. gl. in l. de ætate. §. qui tacuit. in ver. si negasset. ff. de interrog. act. l. si filiusfamilias. & ibi gl. in verbo Succurrendum. eo. tit. neq; tenetur insolidum ad debita cõtracta in vita patris: iussu patris, seu ad illius vtilitatem cum eo, vt in l. ij. ff. quod cum eo. & in l. fi. §. ex parte. eo. tit. & ibi Pau. de Cast. & alij, & in l. eius rei. & in l. si mandato. C. eo. tit. ibi Ange. Albe. & Salic. idem si fecisset inuentariũ, quia habetur ac si abstinuisset. l. fin. §. & si præfata, C. de iur. delibe. & ita tenet Azo in summa. C. quod cum eo. Io. de Plate & Ias. in §. sunt præterea. Insti. de act. Soc. in fall. num. 428. Imol. & Alex. in l. & exhæredatum. ff. de re iudic. & in l. quæ dotis. in gl. ff. sol. matri. & ita fuit in sacro consilio iudicatum non obstante iuramento etiã post sententiam cõdemnatoriam, opposita exceptione in executione, in causa Comitis Montellæ. Quoniam respondetur, ꝙ in terminis huius constitutionis, præla-
35 tio † masculi est in fauorẽ masculi respectu successionis, vnde nõ debet operari in plus quàm fauor respectu successionis extẽdatur, arg. l. in agris. ff. de acquir. rer. domin. Sed excludere fęminam à simplici iure suitatis, nõ est fauor masculi, respectu prædicto: ideo talis prælatio non debet hunc effectũ operari, vt faciat filiam non suam. Probari hoc etiã videtur ratione,

ꝙ in filia reperitur qualitas faciens illam suã, vt dixi: sed nõ habemus legis dispositionẽ per quam declararetur non esse suam, ergo sine lege nõ debet à suitate excludi, l. illam, C. de collat. Et ꝙ non sit aliqua lex
36 contraria, satis constat, quia † aut emãcipatio: aut mors, vel actus similis requiritur, vt nõ sit suus qui primum gradũ obtinet. §. ita demũ. Inst. de hær. quæ ab inte. defer. sed exclusio ab effectu successionis, neq; morti similis est, per ea quæ dixi in 2. arg. 1. partis. neq; emanci
37 pationi: quia † filia etiam nupta est in ptãte, præterq̃ in ciuitate Neap. per specialẽ consuetudinẽ, cũ filia nubit, durante tamẽ matrimonio, prout fuit in sacro Cõcilio iudicatũ: quicquid aliter dixerit D. Matt. Neq; etiam exhæredationi, per ea quæ dixi suprà, maximè ꝙ in exhęredatione concurrit delictũ filij. §. causas. in auth. vt cũ de app. cogn. & in eius odiũ potest dici aliquid cõuenire, quid debet ab huiusmodi casu abesse. Nec est expeditum,
38 ꝙ † exhæredatio tollat suitatẽ; nam iura quæ pro hac opinione adducuntur non satis probant, vt nequeant euitari, vt per Mod. in pręallegat. locis, & maximè tex. in d. l. scripto, & in d. §. sciendum. & in l. siquis filio exhæredato. ff. de iniust. rup. & irri. testa. in §. posthumorũ. Inst. de exhær. lib. vbi expressè requiritur, vltra exhæredationẽ, ꝙ filius sit è medio sublatus per mortem, quasi non sufficeret exhæredatum
39 fore. Et † hoc apertius declarat tex. in d. §. cum aũt. vbi assignatʳ ratio suitatis in nepote, quia solus inuenitʳ nepos: q̃ verba non debẽt intelligi quò ad suitatẽ seu ius succedendi: sed ꝙ solus, quia pater nõ pręcedebat in gradu, cũ esset mortuus, vt in l. siquis filio, & in d. l. scripto, aliter illa verba filio mortuo, nihil operarentʳ, cõtrà l. si qñ, cum vulg.
40 de lega. 1. Similiter † posset rñderi ad text. in l. j. §. post suos. ff. de suis & leg. ibi, ẽt si sui hæredes patri nõ extiterunt, vt puta exhæredati, nã post verbũm sui, punctus põt adijci, vt dicat etiã si sui non extiterint patri hęredes: quia verũ est suos esse & non extitisse hęredes: quia exhæredati. vis igitʳ non erit in qualitate suitatis, sed ꝙ nõ extiterint. s. cũ effectu hæredes patri, stante exhęredatione. Non ergo infertʳ suos esse, quia exhæredati. Et qđ subdit, licet patris sui, intellige deportati, hæredes nõ extitissent. Et sic ex his videretʳ filiam remanere suã, licèt ei masculus in succedẽdo pręferatʳ.
¶ Postremò considerari posset, ꝙ
41 † eatenus disponit ista constitutio, quatenus loquitʳ, aliàs standum est iuri cõi in eo in quo nõ disponitʳ; & exprimitur in ea, ita determinatʳ in constit. vt vniuersis. & in const. siqui. & in const. Puritatem. Non
42 † est mutatum, non intelligitʳ stare prohibitum. l. pręcipimus. C. de appel. l. sancimus. in fi. C. de testa. Sed filia de iure communi sua est patri, sicuti filius. d. l. j. §. suos. & insti. de hæredi. quæ ab intest. §. 1. & per consti. non exprimitur, vt pręlato masculo,

masculo, fœmina non sit sua, consequens est, vt licet ei masculus pręferatur, maneat sua, prout de iure communi ac naturali ratione efficitur. l. cum ratio. ff. de bon. damn.
43 Quia † statutū nunq̃ tollit ius naturale, vel ciuile, quod in totū vel in partem sequitur naturale, sed effectum ipsius. l. cum hic status. §. fine. ff. de don. inter vir. & vx. & in huiusmodi statuto excludente fęminas hoc considerat Bal. in cōsi. suo incip. Statuta ciuitatis Mātuæ, quòd refert & sequitur Soc. in cōs. 150. col. 14. 1. vol. ¶ Et si diceretur, frustra hoc esse, cū nō sit habitura
44 successionem paternā, cuius † successionis gratia, etiā viuo patre, sui quasi domini dicuntur, d. l. in suis. qm̄ in plurib. casibus suitas opitularetur. Primò, quando frater masculus abstineret se ab hæreditate patris intestati, hæreditas deferretur sorori, quo casu si talis soror erit sua & moreretᷣ hæreditate patris non adita, transmitteret illam ex potentia suitatis ad quoscunq;. l. apud hostes. C. de suis & legiti. l. ventre. ff. de acq. hær. l. Lucius. ff. de iur. fisc. Quòd si dicatur, eo ipso ꝙ filius abstinet, filia efficitur sua, & sic præcedens consideratio esset
45 vana. Respondetur, ꝙ † quādo quis intestatus decedit, tempus mortis inspicitur ad iudicandum, quis ei sit suus, d. l. j. §. sciendum. Si igitur filia tempore mortis non sit sua, non poterit amplius effici sua: & consequenter ipsa moriente succederēt proximiores patris, q̄ fortasse non succederent ipsi filiæ: cui aliàs illi succedere possent, qui nequirēt succedere patri ipsius: vt puta mr̄, d. l. j. ff. de his q̄ ante ap. tab. vel soror alia, q̄ renunciasset successioni paternę, vt in c. quāuis. de pac. in 6. ¶ Secundò, pone ꝙ pater decedat relicto filio exhæredato, ac filia p̄terita, quæ noluit rumpere patris testamentū, l. filio præterito. de iniust. rupt. testa. & extraneo hærede instituto, qui nō adeat hęreditatē, confirmabitur exhæredatio absq; alia aditione ex potentia suitatis, quæ est in filia, vt in simili tenet Alex. in d. l. qui se patris. col. 3. Et si dicatᷣ, quòd ista suitas non debet operari in præiudiciū filij, per ea quæ suprà dixi, & per ea q̄ dn̄r per Bald. in d. l. si filius qui patri. ff. de
46 vulg. & pup. cum † exhęredatio sit res odiosa. l. quidā cū filiū. ff. de lib. & posth. Rn̄detur, quòd aut exhęredatio est iusta, & imputandū est sibi, q̄ sua culpa damnū sentit. l. si aūt his, ff. de neg. gest. l. in rebus. ff. cōm. Aut non est iusta, & dānum est reparabile per querelam, nec ex isto tristi euentu exhæredationis deberet filia dici nō sua. l. hi qui. §. fi. ff. de trāsa. & imò dico, præiudiciū fieret filio, quod cōsiderari nō debet, arg. l. scio. ff. de in integ. rest. gl. in pꝛ. Decr. in fi. in ver. Iudicijs. ¶ Tertiò operatur sola existentia suitatis in filia confirmationē tabularū pupillariū, vt in d. l. si filius qui patri, & in d. l. qui in aliena. §. interdictum. quia non requiritᷣ vt adeatur hæreditas cum effectu, sed

sufficit, ꝙ adsit persona, quæ aliàs posset admitti, vt declaratur ibi p Doct. & licet filius posset deducere potentiam ad actum, quod non consideratur in filia: tamen, quia fundamentum huiusmodi confirmationis non est effectus seu potentia deducẽdi ad actum, sed sola existentia, vt ibi probatur: meritò videtur, ꝙ idem sit dicendum in filia quæ esset taliter sua. arg. l. iam hoc iure. ff. de vulg. & pupill.

¶Quartò operatur talis existẽtia, ꝙ si esset fratri substituta, succederet vt sua; & transmitteret per tex. & quæ ibi dicuntur per gl. & omnes in l. sed & si plures. ff. de vulga. & pupill. & hic effectus locum habere posset, etiam si prima opinio esset vera, tenendo illorum decla-
47 rationem, ꝙ † quando filia exclusa institueretur, succederet vt sua, secundum Bal. in d. l. apud hostes. Quintò posset operari in casu, de quo per Capici. in decis. 176. col. 2.

¶Nec obstat, ꝙ in filia non possũt adaptari verba sui hæredis, quia hæreditatem & sic successionem patris defuncti habere non potest. l. hæreditas. ff. de acquir. hęred. & sic cum non congruant ei verba legis, non debet dispositio adaptari (vt suprà dixi) quoniam respondetur sufficere, ꝙ hoc habeat in potẽtia naturali, qa naturaliter posset per d. l. cũ ratio. Et ꝙ in simili statuto filia habeat ius succedendi in potentia, licet nõ in actu; tenet, & declarat Soc. in cons. 150. col. 13. vers. postremò hanc partẽ. vol. 1. & in terminis huius cõstitutionis, dicit D. Matth. in d. c. 1. de gradi.
48 succ. col. 5. ꝙ † filia habet ius suum suspensum donec superest masculus; ità etiam declarat in simili Innoc. in c. de multa, de præb. Andr. Sicul. in consi. 42. col. 2. volu. 1. in multis enim casibus à iure sola potentia & habitus absque effectu vel actu habet effectum denominandi & operandi, vt de iudice extra territorium, not. Iacobin. in l. fin. ff. de iurisdi. omn. iudi. & cumulat multa D. Matth. in consti. Regni, incip. . . . . & ideo Corn. in l. si fratris. C. de iur. delib. definiuit sui-
49 tatẽ † in habitu & aptitudine, & esse aliquid in potẽtia, vel in actu. considerat Bal. in l. j. in fi. C. de suis. & legi. circa validitatẽ testamenti, & pro his faciunt quæ latè scribit
50 gl. Paris. de filio primogenito, † q. se abstinet à paterna hæreditate, an dicatur habere ius primogenituræ in consuet. Paris. §. 8. q. 4.

¶Sed rectius intuendo non. videtur à communi opinione recedendũ,
51 ꝙ † continuatio dominij resultet ab existentia sui hæredis, vt dicit Bald. in auth. in successione. vers. sed hoc quæro. C. de suis & legiti. quia tex. in d. l. in suis. hoc manifestè probat non cauillãti. Et ex ipsa cõtinuatione resultat transmissio; cum nulla videatur hæreditas, vt
52 ibi dicitur, & † actus trãsmissionis, suitati ascribitur. l. si infanti. C. de iure deliber. & l. apud hostes. cum similib. in quibus suitas consideratur ad effectum transmissionis.

& tamen necessitas erat sublata, prætoris beneficio: eo enim ipso quòd filius potest abstinere, non potest dici necessitas: quia esset contrarium in obiecto. Et licet nõ abstineat, tamen verum est non esse necessarium: quia sponte ac lubens se immiscet, argum. eorum quæ dicuntur in l. cogi. & in l. restituta. ff. ad Trebellia. Nec potest cõsiderari in hoc filij beneficium vt sit necessarius si suus sit, immo
53 † necessitas videtur ex suitate procedere, vt probat tex. rectè intuẽti in l. lex Cornelia. ff. de testa. Igitur his stantibus, cùm filia non possit dici continuare patris dominium stante masculo, & ipsam dotante, quia nõ succedit, neq; in dñium, quod habuisset in vita patris: quia non dicebatur quasi domina, quæ successura non erat stãte masculo, quo respectu in d. l. in suis, filius di
54 citur quasi dominus: quia † ꝑpter hereditatem filijs suorum nomen indictum est, vt probat d. l. cũ ratio. ibi, Propter quod necessariò videtur dicendũ, ꝙ filia stante masculo non sit sua licet sit consecutura dotem. ¶ Non obstat, ꝙ filius possit dici suus in potẽtia etiam ꝙ hæreditatẽ non habeat, vt suprà videtur probari. Quia respondetur,
55 argumentũ † non procedere, tanꝙ ex diuersis. l. inter stipulantem. §. sacram. ff. de verb. obliga. nam in filio adest verè potẽtia & habitus; quia per l. admittitur, & in vita est quasi dominus: sed voluntate aut facto imponitur, vti loquuntur iura præallegata; sed filia etiam si
56 nolit per legẽ excluditur. Nec † qualitas suitatis est qualitas naturalis sed ciuilis ex patria potestate & le-
57 ge ciuili inuenta, & † capitis diminutione tollitur, cum aliàs tolli nõ possit. l. eas obligationes. ff. de capit. diminu. licèt ratio naturalis ad successionem vocet, & ita loquitur d. l. cum ratio. vt latius declaratur per Moder. in d. l. Gallus. §. & quid si tantum. & in d. l. in suis.

¶ Non obstat, ꝙ in ea sit qualitas requisita à legẽ ad suitatem, vt suprà cõsiderabatur. Quoniã istud non videtur verum, ex quo non considerando tristem euentum mortis masculi, aut ꝙ nolit eam maritare, filia futura nõ est hæres: & ideo viuo patre non potest dici quasi domina, vt prædixi, nec primum locum in succedẽdo viuente masculo obtinet, cũ sit exclusa, data dote, vt in d. §. ita demum, Institu. de hære. qualit. & differ. d. l. scripto. ff. vnde libe. ibi; Pater eum in hac successione præuenit.

¶ Nec obstat, ꝙ ista constitutio videatur contraria iuri communi, & ideo ex stricta interpretatione, quã meretur, non videtur tollere suitatem. Quia respondetur, quòd licet ista constitutio nõn veniat ad ad corrigendum iura aliqua, nisi prauam consuetudinem particu-
58 larem Regni. & † principalis intentio quę est attendenda: l. si quis nec causam. ff. si cer. pet. est in fauorem filiarum. Tamẽ dato ꝙ censeretur correctoria, eo ipso ꝙ aliũ præfert

 in suc-

in successione, tollit primum locũ in succedendo, nisi ex fratris volũtate & consequenter suitaté ex intellectiua quadã interpretatione,
59 & ipsiusmet legis dispositione, † q̃ etiã in correctorijs & odiosis admittitur. l.j.§. lex Falcidia, ibi per Bart.& alios.ff.ad leg.Falc.in auth. quas actiones.C.de sacros.ecc.&ita in similibus terminis rñdet Neap. in consuet.1.in verb.Succedunt,in pen.col. ibi, Nec obstat prima rõ.
60 ¶Pro concordia † tamen dici potest, ꝙ suitas filiæ sit in pendenti donec à masculo dotetur. Nam si dotatur per fratrem, vel eius hæredes, tanquàm exclusa à successione non sit sua. Si verò non dotetur; quia frater fuerit mortuus, alio nõ existente hærede, aut admiserit eã frater ad succedendum in totum, vel in partem, vt dicit Andre. hic colu.7. ibi, Quid si frater nolit. Et tunc quoniam reperitur iã per hãc legem vocata ad successionem, & non obstat sibi prærogatiua masculi, declarabitur retro suam patri, & succedet vt sua. Nec est incõueniens ꝙ suitas sit in pendenti, p pallegata, & per ea quæ dicit Neapod. in consuet. si qua mulier habens filios, in verbo Succedunt.in fin. & per D. Matth. in d.cap.1.de grad.succe.in feud. col.5. faciunt. not.per Doct.in l.ij.§.& hæc.ff.de verb.oblig. Bart.in l. Pomponius. ff.de nego.gest. glo.in l.quod Seruius.ff.de condic.ob causam. & in l.dispensatores.§.fi. ff.de sol.l.cum hic status. §.si sponsus.ff.de dona.

inter vir.& vxor.l.qui ex pluribus. ff.de verb. obliga.l.lex Cornelia.ff. de vulg.& pupil.glo.in l.ij.ff.de in diem adie.l.si is qui pro emptore. ff.de vsucap.¶Quamcunque tamẽ opinionẽ teneamus ex prędictis,
61 videtur posse inferri † in Regno filiam debere institui à patre, prout Gallus Aquilius, seu lex 12. tabularum, aut lex Velleia de nepote instituendo disposuit. Nam si viuo patre filius moreretur, tunc filia sine dubio sua esset patri: quia cessat masculus qui obstabat filiæ. d. l.j.§.sciendum, de suis & legi. cum concord. & sic haberet ius dicendi nullum, aut rumpendi. d.l.Gallus. per totum.l.posthumorum. ff. de
62 iniust.rupto. Et † si filius patre inscio moreret, filia tanquàm ignoranter præterita diceret nullũ absque legatorum conseruatione, per auth. ex causa. C.de liber. præter. secundum Bar.in l.filio præterito. ff.de iniust.rupt.& per Ias.in l.precibus. C.de impub.& alijs subst.& istam opinionem videntur sentire Bald.Alexan. & alij in l.si auus. C.de lib.præter. & in l.siquis posthumos.§.si filiũ. ff.de lib.& posth. faciunt quæ dicit Bal.in c.1.§.quin etiam.Episcop.vel Abb.Bar.in l.fi. ff.ad Tertul.Petr.de Anch.in consil.221.incip.Hæc quæstio. Soci.in consi.76.col.1.in fin.vol.3.& hanc opinio. sequitur Dec. in cons.106. in 1.dub. ¶Nec obstat communis opinio, quæ habetur per Docto.in d.§.& quid si tantum.de liber.& posthum.& in l.filiæ. C. de collat.

quòd

63 quòd † filia exclusa præterita non rumpat, & consuluit Alex. in consil. 47. in 2. vol. & quamplures Docto. relati per Mod. in d. §. & quid si tantum. quoniam loquuntur qñ extarent agnati, vel masculi, quorum causa fœminæ excluduntur & ab intestato succederent; & ideo aliqui dicunt, sufficere illos extare. Aliqui verò, ꝙ etiam instituantur, prout dicit Socin. aliàs fuisse consultum per quáplures solennes aduocatos Florentinos in consi. 150. col. 13. vol. 1. de quo dicam infrà: sed in casu proposito dixi, masculos prædefunctos patri, & ita firmat Dec. in d. l. filiæ. ¶ Nec obstat, ꝙ D. Matth. in decis. sacri Consilij nu. 158. dicat fuisse decisum, quòd
64 † filia dotata sit perpetuò exclusa à iure dicendi nullum, etiam fratre mortuo, per istam constitut. & ex mente Andr. hic: quoniam immo per hanc constitutionem non disponitur, nec aliqua mentio fit in ea, vt dos à patre data filiam excludat, vt videtur innuere D. Matth. sed de dotatione facienda à fratre, & hoc declarat Deci. in consil. 26. col. 3. & seq. 1. vol. neque ratio exclusionis est dos, sed fauor & prærogatiua masculi sub onere dotandi. Quando igitur fuit dotata à patre, filia excluditur, quia masculus superest, non ea ratione sola quòd fuerit dotata. Vnde si masculus viuo patre tollatur è medio,
65 cessat † ratio exclusionis, ergo ipsa exclusio. c. cum cessante. de appell. l. adigere. §. quamuis. de iur. patro. Ideo non erit verum, ꝙ adeo in perpetuum censeatur exclusa, vt prædefuncto masculo non sit sua patri, ac dicat nullum non instituta; nec secus in effectu determinant Neap. in d. consuet. 1. in verbo Succedunt. & Alex. in d. cõs. 47. & ita debet intelligi Andr. hic, volens filiam fore exclusam à successione patris, quando masculus superest patri, & ita expresè dicit in c. 1. §. quinetiam. Episcop. vel Abb. vbi Bald. & Aluar. & in cap. 1. de eo qui sibi & hæred. & ita erat in casu de quo D. Matth. loquitur. ¶ Et ꝙ ista opinio sit vera, patet manife-
66 stè; quoniam † exclusio refertur ad tempus mortis, quo tempore defertur successio, vt in alia consideratione dicebat Pet. de Besu. quē referunt Moder. in d. §. & quid si tantum. Et propterea non erit consumatus effectus exclusionis in vita patris; quia est futurus post mortem, sed ad tempus mortis non possunt adaptari verba huius constitutionis excludentis: quia non superest tempore mortis masculus, quem lex præfert fœminam excludendo: ergo nec poterit adaptari exclusionis dispositio. ¶ Præterea, si verum esset ius succedendi simpliciter esse transfusum in ius paragij debiti per istam constitutionem: sequeretur, ꝙ etiã ab intestato non existentibus masculis excluderetur: sed illud est falsum, nisi quando concurreret cum alia sorore in capillo existente, quæ similiter præfertur, vt in cõstit. seq. in verbo

in verbo Coniugatæ. Ergo rationes Neapod. Andr. & D. Matthei debent intelligi stante masculo, quod si viuo patre masculus moriatur, in nihilo fœmina deterioris conditionis sit quàm masculus; sicuti iure communi esset: quia in hunc casum constitutio nihil innouat. l. præcipimus, C. de appella. & ideo dicunt Bald. Salic. & Paul. in d. l. si
67 suus. de liber. præter. quod † cessante masculo, filia censetur reintegrata ad portionem, ad quam fuisset successura, si masculus nō exclusisset. Ang. & Imol. in l. ei qui soluendo, ff. de here. instit. Bald. in l. si quis filium. C. de inoffi. test. & pro communi opinione tenet Soc. in consil. 263. in prin. vol. 2. & in simili facit quòd nepos qui exclusus est à patre illum præcedente tēpore testamenti. d. l. j. §. sciendum. & tamē patre mortuo in vita aui rūperet, non institutus, secundum legem Velleiam, siue Galli consilium, vt dicam infrà d. l. posthumorum, cū sim. Et pro hoc etiam facit opinio
68 illorum qui tenent, quòd † si illico moreretur masculus post mortem patris, quòd fœmina non censeretur exclusa per existentiā masculi, argum. l. posthumus. in prin. ff. de iniust. rup. secundum glo. in d. §. quinetiam, de quo latè scribit Cur. in dicto tract. feud. 3. part. q. 17.
¶ Nec obstat illud, quod dicit D. Anto. de Alexan. in quodam consilio suo impresso post consilia D. Loffredi, quòd nō est inconueniēs filiam vocari ad successionem per istam constitutionem, & tamen non rumpere patris testamētum, allegat l. maximum vitiū. in princ. C. de liber. præte. vbi filia vocabatur ad successionem, & tamen nō rumpebat: quoniam respondetur vt per Loffre. in consi. 1. quòd ista determinatio reprobatur per Imperatorem ibi, & ideo non licet inde arguere. ¶ Non obstat, quod de emancipato ipse dicit, qui non rūpit, quia differentia aliàs introducta non reperitur simpliciter sublata, per l. meminerint. C. de legit. hære. sed tantum quò ad quid; sed inter masculum & fœminā omnis differentia sublata est. d. l. maximū vitium, & probatur in ista cōstit. ibi, Absque sexus discretione. Et iō non est verum dicere, fęminā non esse æquiparatam in totum masculo; quia masculi præferuntur: nam quando masculi non supersunt, non est aliqua differentia inter masculum & fœminam, de quo casu nos loquimur: ergo in isto casu idem dicendum est in fœmina, quod in masculo per ea quæ ipsemet allegat. ¶ Non obstat, quòd ipse D. Anto. dicit, istam constitutionem venire ad correctionem iuris antiqui: nam, vt sæpe dixi, istud non est simpliciter verum: nam apertè præsupponitur in hac constit. antea fœminas fuisse ad succedendū admissas in hoc Regno, nec con-
69 stat † quod cōsuetudines feudales fuissent receptæ in hoc Regno, quòd fœminæ essent exclusæ. Immo contrarium præsupponitur, vt dixi, dum

dum dicitur in ista constit. fœmi-
nas ex praua consuetudine, in ali-
quibus partibus Regni fuisse repul
sas: & ita aliàs votando declarabat
in sacro Regio consilio, cui sum-
ma cum laude præfuit vir acutissi-
mi ingenij & integerrimi iudicij
70 D. Ciccus Loffredus. vnde † con-
stitutio ista non est iuris antiqui
correctoria, sed ad ius antiquum
& generale Regni restituit. Sint igi
tur cauti testantes, vt instituãt fœ-
minas, in casu quo filij deficerent
masculi ipsis viuentibus, secundũ
Bar. in l. fin. ff. ad Tertul. ¶ Sed alia
incidit dubitatio non tacta: quo-
niam dixi, filiam ex speciali con-
suetudine Neapolitana effici sui iu
ris, eo ipso ꝙ nubit; an per hoc de-
sinat esse sua, quando masculi ex-
cludentes non superessent? Et vi-
deretur ꝙ sic, aperta ratione: quia
deficit patriç potestatis vinculum.
d. §. ita demũ. l. lex Cornelia. ff. de
testa. toto tit. de coniungen. cum
emancip. liber. l. non putauit. cum
similib. ff. de bon. poss. contra tab.
71 Et † ideo licèt emancipationis &
patriæ potestatis sublata sit diffe-
rentia. l. meminimus. C. de legit. hç
red. tamẽ non propterea sunt sui.
ibi, Ad instar suorum. & ideo non
transmittunt ex potentia suitatis.
l. emancipata. C. qui admit. l. illud.
ff. de bon. poss. contr. tab. secũdum
communem opinionem in l. ven-
tre. ff. de acqui. hçre. vbi Ang. Imo.
& Moder. in d. §. & quid si tãtum.
72 Et ideo dixit Luc. de Penn. ꝙ † mo-
nacatus liberat à patria potestate,
siue pater, siue filius efficiatur mo-
nacus, quia transit in potestatem
alterius, & non potest esse in pote-
state pluriũ, in l. iij. C. de castr. pec.
lib. xij. ¶ In contrarium tamen vi-
detur vrgere, quòd ista liberatio
fit ex dispositione consuetudinis
in fauorem filię, quo casu commu
73 nis videtur conclusio, ꝙ † suitas &
eius effectus minimè tollat. auth.
sed Episcopalis dignitas. C. de Epi
scop. & cler. secundum Bald. in d. l.
apud hostes. Bart. in l. item in po-
testate. ff. de his qui sunt sui vel ali.
iur. ideo dicunt Paul. de Cast. in l.
sub conditione. ff. de testa. & Bald.
in l. Deo nobis. C. de Episc. & cler.
& in d. l. apud hostes. & Crot. post
Rum. in d. §. & quid si tantum, ꝙ
monacus est suus, quicquid teneat
Spec. in tit. de stat. monach. q. 51 &
mouetur per tex. in d. l. Deo nobis.
C. de Episc. & cler. ibi, Nullo impe
dimento, & addit Crot. ꝙ non est
74 vera ista consequentia, non † est in
potestate, ergo non suus: patet, se-
cundum eum, per tex. in l. cum in
adoptiuis. C. de adopt. Et dato, ꝙ
patria potestas ad hoc requireret,
fingi debet in potestate, per tex. in
75 d. l. Deo nobis. & † ficta suitas ope
ratur effectum veræ suitatis. d. l. lex
Cornelia. & idẽ tenet Mari. Salam.
in l. Gallus. §. si eius. ff. de liber. &
posth. Sed ista opinio reprobatur
per Fort. ibi, Nam in d. l. Deo no-
bis nihil penitus fingitur, nec sub-
est aliqua fingendi necessitas. Et
vltra ipsum potest responderi, ꝙ
immo sit verum, posse tenere con-
sequen-

76 sequentiam, non est † in potestate ergo non suus, vt est casus in d.l. lex Cornelia. prout suprà dixi & latè probatur in præallegatis locis. ¶ Non obstat tex. in d.l. cũ in adoptiuis. in §. 1. versi. & ideo sancimus, quia non dicitur ibi adoptatum ab extraneo, in cuius potestate nõ est, esse suum hæredem patri adoptiuo, sed habere ius sui hæredis: quod differt ab eo ꝙ sit suus, ꝑut in §. fi. eiusdem l. dicitur in patre arrogatore, facit tex. iuncta gl. in l. stipulatio ista. §. 1. in verbo Ius. ff. de verbo. obliga. Et licèt filij, ac qui posthumorum loco sunt dicantur habere iura sui hæredis. l. posthumorum. ff. de iniust. rupto. & verè sui sunt, vt in d.l. in pr. ibi, fiunt parentibus sui hęredes, tamẽ illi sunt in potestate aui seu patris, vt ibi, in potestate habeam: & propterea hñt iura sui hæredis, suntq́; sui, quia in potestate ac primo gradu cõstituti verè ac per subingressionem, sed ista in adoptiuo non potest rectè adaptari: ideo dici nõ poterit suum hęredem, ex eo ꝙ ius sui hæredis ei tribuatur, vel illud fauore adoptionis ex legis gratia conceditur etiam ꝙ in potestate non sit: non ergo sequitur, conse-
77 quentiam non tenere: quia † debet attẽdi quod est regulare, vt teneat consequentia. Glo. in l. omnis diffinitio. ff. de reg. iur. Bart. in l. quoties. ff. si quis cau. Matth. in not. 19. allegat multa Deci. in l. j. col. 2. in medio. ff. de reg. iur. Prætereà dum dicit, ꝙ ficta suitas operat᷑ effectũ veræ, illud procederet quando appareret lege fingi suum: sed hic nõ apparet, quòd aliqua suitas fingatur, igitur argumentũ nõ militat.
78 Quinimò, † si lex fingeret aliquem esse in potestate, esset vera suitas,
79 & non ficta: quia † actus fictus à lege producit effectum verũ. not. in l. quod meo. ff. de acqui. pos. & in l. traditionibus. C. de pact. Ias. in l. quoties. C. de rei vind. & probatur per tex. in d. §. interdum. Instit. de hæred. quæ ab intest. defer. & in l. j. §. interdum. de suis & legiti. vbi licet in potestate patris captiui nõ fuerit filius, tamen eo reuerso iure postliminij fingitur in potestate patris semper fuisse, & efficit suus hæres patri, & sic ius patriæ potestatis fingitur continuatum. Vnde resultat effectus veræ suitatis, non enim dicitur ibi, suum fingi sed, effici; & idem in effectu probat tex. in d. l. apud hostes. ¶ Nec obstat tex. in d. l. lex Cornelia. vbi dicitur, non posse dici suum: quia, reiecta intelligentia gl. ꝙ illud procedat secundum veritatem, potest responderi, ꝙ loquatur aliàs quàm in eo casu, de quo loquitur, in quo fingitur in potestate patris fuisse, quasi dicat, quamuis aliàs qui in potestate patris non est dici suus non possit. Tamen cum fingatur iure postliminij patrem in ciuitate decessisse, & consequẽter filium habuisse in potestate, ideo obligatur hæreditati, & sic dicitur suus.
80 Nam † dictio quamuis, pro aduersatiua præcedenti casui accipitur.

l.j.§.dolum. ff.de eo per quem fac. fuer.facit l.j.§.si qui. ff.vt lega. no. cauea. Alber.in vers.quamuis.non igitur probatur ex illo tex. suitaté fingi, quasi non possit esse ex defectu patrię potestatis, nam per fictionem potestatis inducitur vera suitas. Fort. igitur in d.§.& quid si tantum.tenet,quòd monacus non sit suus,sed tamen possit contratabulare præteritus testamentum patris, cuius opinio mihi minimè placet. Sed ꝙ iuxta communem sententiam monacus sit suus retorquendo textum in d.auth. Sed
81 Episcopalis,vbi† Episcopali dignitati non etiam clericali videtur specialiter concessum, vt filium liberet à patria potestate, quod etiam considerat Paris. d.c.in præsentia. de prob. & Moder. in l.Gallus.§.si eius.ff.de liber.& posthu. ¶ Nec videatur inconueniens; nam etiá in
82 ꝓfanis † militaris dignitas vel consularis non liberat filium à ptáte parentum, sed summa patriciatus dignitas,vt in §.filiusfamilias.Inst. quib. mod.ius patr.pot.tollit. licet secus sit de iure nouo.l.fi.C.de decurio.lib.10. & in §.fi.in auth.constit.quæ de digni.coll.6. probatur etiam hæc opinio per text. in d. l. Deo nobis.§.1.in fi. ibi,Nullo impedimento. Nam si oporteret contrarabulare, & esset impeditus dicere nullum,pateretur impedimẽtum ; quia nepos admitteretur ad partem, quæ ante professioné excluso nepote ad ipsum vti suum pertinuisset, contra mentem. d.l. Deo nobis. quæ refert se ad dispositioné legum . ibi, Secundum leges nostras sibi defendant. Prǽter-
83 ea† repelleretur à pinguiore remedio. iuris dicendi nullum, vt in l. licet.C.de iur.deliber.in l.emancipata.C.qui admitt. cum similibus. Et quòd ex dispositione d. l. Deo nobis, hoc non sit inductum satis ex verbis ipsius legis apparet:neq; induci potuisset per legé. Ex quo
84 dispositio † legis ciuilis in præiudicium,vel etiam in fauorem personarum ecclesiasticarum ex defectu potestatis non tenet,vt in cap. Ecclesia S.Mariæ. de constit. & in c.1.eod. tit. vbi Abb.& alij, & Petr. de Anch.in repet.q.11.Maximè ad tollendum ea, quæ competunt de iure communi,vt optimè per Soc. in consi.241.in 3.& 6.col.cum seq. in 2.lib. & dispositio,per quá personæ ecclesiasticæ efficerentur deterioris conditionis,est irrita,vt in d.cap.Ecclesia Sanctę Mariæ.& in auth.cassa & irrita, C.de sacrosan. eccl.Petr.de Anchar.in consil.268. incip. Pro & contra.& in cap.1. de oper.noui nunciat. & in l.j. C. de summa Trin.& fid.Cath. Et ꝙ clericatus non liberet à patria ptáte, videtur clarum de iure ciuili, quia nec liberat à conditione curiali, ꝑ regul.d.auth.sed Episcopalis,vt in l.siquis curialis. & in auth. sed ne-
85 que.C.de Episc.& cler.Sed † de iure Canonico. sacerdotalis dignitas liberat à patria potestate, secundú gl.in c.indecorum. de æta.& qual. Bald.in d.l.apud hostes.col.2.in fi. C.de

86 C. de suis & leg. licèt † non tollatur qualitas succedendi per superuenientem clericatum, secūdum Io. Andr. in reg. sine culpa. de reg. iur. in Mercur. Paul. de Cast. in consil. 325. Soci. in consi. 241. vol. 2. & ita communiter Canonistæ, quorum opinio, iudicio meo, nō probatur iuribus per eos allegatis: quia in c. indecorum. de patria potestate aliquid non dicitur, sed loquitur de minoribus, nec probat aliquid in ea allegata glo. in cap. ex antiquis. & in c. frequens. 54. dist. vt mirer, ꝙ ad id adduxerint: & rōnes per Canonistas inductę sunt persuasi-
87 uæ, non necessarię. Vnde † videtur potius dicēdum ꝙ patria potestas non sit soluta ex professione monacali, vel sacerdotio: sed quò ad ea, quæ sibi ad religionem essent impedimento, vel aliter obessent, ius patriæ potestatis effectum non habeat nec operetur, quàm ꝙ patria potestas sit soluta: & quò ad ea quæ sibi vtilia sunt fingatur in potestate; quia neque fictio neque liberatio à patria potestate, seu canonica emancipatio (vt appellat ipsam Bald.) iure vel ratione fundatur: & hæc videtur innuere tex. in d. l. Deo nobis. dum negat, filiū posse à diuino cultu reuocari. Non dicit liberatum à patria potestate: & aliàs eadē ratione, pro mortuo habetur, in c. placuit. 16. q. 1. & in §. distrahuntur, in auth. de nupt. Et ex hoc infert benè decisum à Neapod. in consuet. si quis vel si qua, in verb. Proximiores, ꝙ medietas bonorum antiquorum, quæ competit proximioribus virtute consuetudinis, competit etiam monacis, per glo. in d. l. Deo nobis. §. 1. in fi. in verbo Parentum. Præsertim ꝙ in dicta consuetudine tantummodo ius sanguinis consideratur, qđ non debet censeri sublatum. l. iura sanguinis. ff. de reg. iur. d. l. cum in adoptiuis, cum sim. & ideo dicit glo. in d. l. Deo nobis. in verbo Pa-
88 rentū, ꝙ † monaci habent cognationem in cœlis & in terra: quod fortius procedit in clericis. Et ideo præteritis annis electus arbiter cū eximio Iureconsulto Nicolao Maiorana p nobiles è Texione seu cōgregatione Nidi, declarauimus clericos siue etiā Episcopos frui posse commodis atque honoribus dictę congregationis, atque eorum consilijs interesse & vota dicere; neo aliquid diminutum è nobilitate, quibus clericatus accessit immunitas & auctoritas. Hoc secus videtur
89 in monacis, † quia per ingressum monasterij desinunt esse nobiles, secundum glo. in c. fi. de stat. monac. & perdunt titulum suę casatę: quam glo. sequitur Phil. Franc. in c. fin. de offi. deleg. in 6. de quo dicto etiam dubito, quò ad ea quæ non sunt contraria statui mona-
90 cali per prędicta: & † quia monacus in sui fauorem nō desinit esse ciuis suæ patrię, & efficitur ciuis illius ciuitatis vbi situm est monasterium. c. rogationes, de consecra. dist. 4. per Bar. in l. j. ff. ad munici. Lap. in alleg. 100. in cap. ꝙ clericis. de foro

de foro compe.Phil.in d.c.fin.& dicit Bart.in l.hostes.2.col. ff.de ca
91 pti.& postlim.reuer. ꝙ † clerici sub diti Papæ & non Imperio Romano, non tamen desinunt esse ciues Romani, allegat d.l.Deo nobis.faciunt ea quæ in pulchro casu con-
92 suluit Soc.consi.153.2.vol.Et † licet monacus non habeat hæredem, prout considerat Parisius in d.c.in præsentia.de proba.Tamen potest responderi, ꝙ licet transmissio fiat in hæredem, non est opus ad effectũ vt possit transmittere, ꝙ sit aliquis qui pro forma nomẽ hæredis habeat, in quem fiat transmissio, nominatur enim hæres pro significatione termini ad quẽ, vt in simili dicit tex. in l.iurisgentium. §. pactorum.ibi, Cum quo pactum est.ff.de pact. Vnde sufficit, ꝙ isto casu sit aliquis qui in vniuersum ius succedat, vel loco hæredis sit, prout est monasterium, vt in l.nõ intelligitur. §.cum ex causa, in gl. in verbo Pertinent. ff. de iure fisci. Alex.in l. si marito. ff.sol.matrim. Deci.in c.quia quicunque.de iudi. col.pen.& in reg. in pari. §.hi qui. ff.de reg.iur. faciunt dicta per Bar. & alios in l.debitor.in fi. C.de pac. Et possent aliqui casus considerari in quibus habeat hæredem, puta ex Apostolica dispensatione, quæ concedi potest, prout latè probat Socin. in consil.13. vol.1. vel facto testamento ante ingressum delata hæreditate, vt habetur in d. cap. in præsentia. & in authent. si qua mulier. C.de Episcop. & clericis.

¶Ex his itaque videtur ꝙ intentio communis sit eo casu quo patria potestas esset fauore filij sublata, ꝙ nihilominus filius retinet iura suitatis: & istud confirmatur vulgari argumento.d.l.quod fauore. C.de legib. & dixit Bart.in d.l.ho-
93 stes.1.col.in fin.ff.de capti. ꝙ † priuilegiũ exemptionis Venetorum à Romano Imperio, non priuauit eos ciuitate Romana: quia illud priuilegium fuit in fauorem ipsorum:& ideo debet esse eis ad commodũ, arg.l.in bello. §.siquis suũ. eo.tit.de capti. verũ ex rationibus, quas in precedenti casu adduxi, videtur ꝙ nullo iure istud probatũ sit,&ꝙ quando est suus saltẽ fingitur in potestate per legem, vt in d. l.lex Cornelia, q̃ fictio in ista consuetudine facta non reperitur, nec exemplo adduci possumus, vt dicamus haberi ac si in potestate esset. Nam licet in terminis dictæ auth. sed Episc.& in auth.cõstitutio quę de digni. §.1.istud videatur expressum, ꝙ Episcopi & alij dignitates illas adepti, videatur ac si tpe mortis sui patris fuisset in potestate, vt filij reincidãt in potestatẽ eorum, contra regulã de qua in §.1. Instit. quib.mod.ius pat. pot.sol. l.pater filium.ff.de adopt.gl.in d.authen. sed Episcopalis.in verb.eos.tamen non debet trahi ad consequẽtias.l. quod verò.& l.ius singulare. de legib. & speciale dicit esse glos.in d. §.1.in authen. constitu.quæ de digni.in verbo Patrum. & probat tex.ibi, Pręcipuum quoddam pręmium,

mium,& ibi, Qualia aliæ. licet etiã in Episcopo dubitet Catellia. in memo. vers. Episcopalis dignitas. ¶ Nec videtur concludens illa ratio superius considerata, q; nõ debet contrarium effectum operari fauorabilis ista consuetudinis dispositio; quia eadẽ ratione attenta, sequeretur, omnem emancipatum retinere iura suitatis: ex quo fauorabile est à patria potestate liberari, vt in d. auth. constit. quæ de digni. ibi, Præmium honoratis præstat. immo per tex. in d. §. 1. demonstratur, q; ex eo solo q; per dignitatem quis liberatus esset à patria potestate, non gaudeat neque potiri poterat p hoc omni iure filijs cõpetenti, nisi esset specialiter lege cautum, vt aliud in illis seruaretur q̃ in cęteris, vt ibi, Illud quoq; lege cauemus. & ibi, Non enim voluimus. aliàs superflua fuisset tam exquisita prouisio, vt in proœ. C. §. quibus. per Bald. in rubr. C. de fide instr. & in simili cõsiderat Deci. in
94 d. c. in præsentia. de prob. Nec † videtur inconueniens, vt qui in vno releuatur, grauetur in alio. c. q sentit, de reg. iu. in 6. Et quia istud dãnũ siue onus accedit in consequentiam fauoris & gratiæ, non inconuenit vt dispositio fauorabilis, tribuat onus, vt Inst. de legit. patr. tut. & de legi. agnat. tute. 1. resp. & in pulchro casu allegat Signorol. in cõs. 14. inci. Sup infrascripta qõnę. Neq; filia efficit sui iuris nubẽdo, suorũ fauore, sed fauore matrimonij ac viri, vt sentit Neapod. in d. consuet. mulier. & ideo primum argumentũ cessat, & sic videretur prima pars huius qõnis verior. ¶ Et
95 si dicatur, q; † lex municipalis non possit facere suos hæredes, quia id ad Senatusconsulta & Principum constitutiones spectat. §. quos aũt. Inst. de bon. poss. ideoq; nec possit efficere vt sui esse desinant, cũ eadẽ est contrariorũ disciplina. l. j. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. l. nihil tam naturale. ff. de regu. iur. glo. in rubr. ff. de acquir. poss. & ita tenet Alex. in l. j. col. 2. C. de bon. pos. cõtra tab. liber. l. vt liberis. C. de colla. atque hoc argumento vtitur in statuto excludente fęminas Ludo. de Rom. in l. ventre. ff. de acq. hęr. & sequitur Socin. in cons. 1. in 2. vol. Sola igitur d. consuetudinis dispositio non videtur posse suitatẽ tollere. Quoniam respondetur, saltẽ in effectu posse, vt in l. filium. ff. de bon. pos. contra tab. & per Alex. in
96 d. l. j. Et † si potest tolli ius patriæ potestatis, quod est vinculũ ciuile, tanquàm antecedens, videtur etiã suitatem tolli posse, veluti consequens. l. sicut certi. ibi Aretin. C. de testam. milit. glo. in c. constitutus, de religio. domib. Alex. in rubri. C. qui admitti. Ludo. de Roma in consil. 461. & 293. in l. qui aliena. §. quamquam. ibi Bald. ff. de nego. gest. Matthesi. in sing. 63. Præterea
97 † Neapolitanæ consuetudines per approbationem Regiam obtinẽt eandem vim atque autoritatem, quam Regię constitutiones, vt per Neapod. in proœ. consue. in verbo

præsentatæ, & in verbo vim & robur: facit tex.in l.j.C.de veter.iur. enucle. & Neapod.in consuetu.si quis vel siquã, in verbo Materna. videtur velle, quod virtute consuetudinis fiet transmissio hæreditatis non aditæ, sed portionis debitæ proximioribus, & idem in consuet ud.& si testator. in verbo, Prouenniat.licet videatur, quod illo casu non sit necessaria transmissio si hæres proximioris secundò morientis sit etiam proximus ex sua persona primo decedenti, ponderat tamen confirmationem & approbationẽ ipsarum consuetudinum factam per Regem; ideoque censeantur eiusdem effectus, cuius est Regia dispositio, vt per eum: non tamen dici poterunt Regiæ constitutiones, per id quod dicit Bald. in l.ex
98 placito, C.de rer.permut. quod † si Papa confirmet generaliter statuta alicuius loci, non ex hoc dici poterunt statuta Papalia, sequitur Aretin.consil.8. col.3.& faciunt ea quæ dicuntur per Bald. & alios in l. omnes populi, de statutis ciuita-
99 tum, † an sint iuris ciuilis.ff.de iustit. & iure.

¶ Postremò circa istud notabile, dubitari potest, num è conuerso pater stante filio excludatur à successione filiæ, sicuti stante masculo filia excluditur à successione patris; vt sic frater succedat sorori in bonis aduentitijs excluso communi patre, limiteturque dispositio. auth.defuncto.C.ad Tertull. Et quod excludat probat ratio contrario-rum; per quam in simili quæstione determinat Soci. in rubri.ff.de
100 acquir.poss. quod † exclusa sorore per statutum à successione fratris, censetur etiam exclusus frater à successione sororis, veluti per tex.in §.filium. in auth.quib.mod. natu.eff.
101 effi.sui.colla.7.filius † legitimatus per oblationem Curiæ non succedit agnatis patris, ita & agnati sibi non succedunt, sicuti etiã per tex. in d. l. lex duodecim tabularum. C.de legi.hæred.in qua declaratur dispositio, fratrem vterinum sorori posse succedere: sororẽ verò non
102 posse, & † in materia successionis seruanda est quò ad potest æqualitas, d.l.vt liber.C.de colla.l.penult. & fin. C. comm.vtri.iudi.l.quæsitum.§.sed & Papinianus.ff.de fun. instr.Rom.in cõs. 385.& 179. Aret. in consi.1.col.pen.Dec.consil.195.

¶ Nec absurda videatur hęc opin. quod pater excludatur à successione filiæ præsertim in hoc Regno. Nã
103 de iure feudorum † pater filio nõ succedit.d.c.1. de natu.succe.feud. Et per constitutionem sequentem frater succedit excluso communi patre: & per nouum vsum huius ciuitatis, qui dicitur Nidi & Capuanæ pater est exclusus à successione filij in dote materna ab intestato decedentis, succedentibus illi proximiorib. ex parte matris, licet per consuetudinem scriptam non sit correcta.d.auth.defuncto. quia frater concurrit cum proximioribus, de quibus in d.authen. & filio disponente, pater habere

debet bonorum subsidium, vt sentit Neapod. in consuet. Filiusfamilias. in 1. gl. in fi. ibi, de alia medietate. & in consuet. si quis vel si quã. in glo. in verbo Preterquam. col. 6. vers. ideo intelligo. & in fi. col. ibi, Ex præmissis quæ dixi. & in d. consuet. si filiusfamilias. in verb. Si nolit. Ex quibus Neapod. verbis aliàs dicebatur in sacro consilio, ꝙ filiusfamilias non potest disponere in alios quàm in proximiores, etiã quòd in medio pater existat, nisi eidem patri totum relinqueret, quod si secus faceret possent proximiores reuocare etiã si patri reliquisset fraudandi gratia, & de restituendo grauasset. Nam † per
104 d. consuet. filiusfamilias testatur ac si esset paterfamilias, non quò ad habilitatem tantũ, sed quò ad vincula & onera, quibus paterfamilias testando ac disponendo astringitur. l. secundum naturam. ff. de regu. iur. l. si quando, C. de inoffi. testa. & sola existentia patris non debet proximiores excludere, per ea quæ dicuntur in l. Centurio, per Alex. & alios. ff. de vulg. & pup. & in l. filiusfamilias. §. cum quis. ff. de lega. 1. Ruin. in d. l. hæredes mei. §. cum ita. Bald. & Alex. in l. penult. C. de impub. & alijs subst. & in l. j. §. pen. ff. de bonor. poss. contra tab. & ea quæ scribit Soc. in consi. 150. in 1. vol. vbi respondet his quæ dicuntur per Alex. & alios in l. illam. C. de collati. in l. ij. §. si sit agnatus. ff. ad Tertullia. Franc. de Aret. in consil. 24. & 27. Eo enim casu in quo cessat patris fauor, cuius gratia proximiores aliàs excluderentur, ipsorum exclusio cessare debet, secundum Luc. de Penn. in simili in l. j. C. de imponen. lucr. descript. Andr. in d. c. 1. de natu. succ. feud. Sed de stricto iure verior habita fuit opinio Steph. de Caieta, qui voluit posse filiũ liberè disponere in quemcunque, patre existẽte in medio vel alio ascendente, saluo illi bonorum subsidio, refert. Capic. in decis. 210. Hoc probatur
105 ratione, ꝙ † consuetudo est stricti iuris correctoria iuris communis, & impedit liberam testandi facultatem, contra l. j. C. de sacrosan. eccle. §. disponat, in auth. vt cum de appella. cogno. ex quibus non debet extendi, quando quis decedit relictis proximioribus ex parte patris, ad casum quando decedit relictis patre & fratribus vel alijs proximioribus cum patre, per ea quæ dicuntur in cap. quod translationem. de offi. lega. Quia consue-
106 tudo † etiam ex maioritate rationis non extenditur ad aliũ casum, quando est cõtra legem scriptam, secundum Anto. de Butr. in cap. fin. latè Rocc. de Cur. de consuetu. & per Bart. in l. post dotem. ff. sol.
107 matrim. Et † casus omissus remanet sub dispositione iuris communis. l. commodissimè. cum similib. Ergo & casus mixtus non comprehenditur sub prouisione facta in vno casu simplici. l. hoc legatum, ff. de legat. 3. per Barto. Alexand. & alios in l. ij. in principio.

ff.de verb.obli.in l.omnes populi, ff.de iust.& iure. Si igitur consuetudo hunc casum non comprehēdit, oportet dicere, liberè filium posse disponere, saluo bonorum subsidio, nulla habita rōne, vtrum fratres sint, secundum auth.defuncto.vel alij proximiores: quia sufficit casum hunc consuetudine non comprehendi, & sic de hoc dubitaui in causa Ferdinandi Roboles cum Hieronymo Funato: in qua matrimonium erat factum secundum nouum vsum, & pater à filio fuerat institutus, quo casu omnis difficultas cessare videbatur. Propterea fuit iudicatum contra proximiores, & quia hic ꝓprius locus non est alibi discutiēdum prætermitto. ¶Postremò, ad propositum redeūdo, pro hac parte videt̃ posse
108 adduci, ꝙ † quando duo in lege antiqua parificãtur, siquid in vno ex lege noua disponatur, censeri debet etiam in alio fore statutum. glo. in l. siquis seruo persuaserit. C.de furt. & in l.qui verò contra. ff.de leg. Bart.in l.vt tantū.in prin. ff.de seru. corrup. Alex.in l.j. §.lex Falcidia, ff.ad leg.Falc.etiam in correctorijs, secundum Bar.in l. Marcellus.ff.ad Trebel.Bald.in authen. sed cum testator. C. ad leg. Falcid. Imol.in d.l.si verò.§.de viro.ff.sol. mat.Ias.in auth.nouissima.col.12. C.de inoff.testa.& in l.fin.C.de sacrosan.eccl. Aret.in §.fi.in glo.in verbo Impleuerit. Instit.quib.manumit.lic.vel non.sed de iure cōmuni filia patri, & pater filiæ succedit, d.l.nam & si parentib. ff.de inoffi.testa. & sunt inuicem correlatiua, auth.licet. C.de natur.lib.& censentur eadem persona, l.sciendum.§.legatis.ff.de leg. Bal.in l.fi. C.de sacrosan.eccl.Bal.in l.ij.C.de liber.& eor.libe.Andr.Sicul.in rubri.de cau.possess.& propri.col.22. Corset. de excellen. reg. q.25. ideo dispositio facta de filia, quòd patri non succedat, censeri debet facta etiam è conuerso, vt pater nō succedat filiæ: & in similibus terminis adduco id qđ decidit Azo. & post
109 ipsum Bal.in auth.licet. Quòd † si statutum esset, filios spurios patribus non succedere, intelligetur etiā statutū, vt nec filijs succedat pater. Item si statutum est, ꝙ filij spurij non possint parentes instituere, intelligetur æquè dispositum, ꝙ parētes instituere filios spurios nequeant. licet Salic. in hoc dubium faciat, in auth.ex complexu. C. de incest.nupt. Alex.ibi in apostil. & facit etiam ad hoc, quòd secūdum
110 aliquorum opinionem, sicuti † filio in successione patris datur bonorum possessio vnde liberi, ita quoque in successione filij pater bonorum possessionem habebit, quæ dicitur vnde parentes, glo.in d.l.qui se patris. C. vnde liberi. ibi Bar.& alij. ¶Sed pro cōtraria opinione, quæ est verior, consideran-
111 dum est, ꝙ † hæc constitutio locū habet in feudalibus & in burgensaticis seu allodialibus bonis. vnde quò ad bona feudalia proposita quęstio procedit absque dubio, nā

ascendentes regulariter non succedunt.d.c.1.de natu.succ.feud.Neq; vera est illa ratio quam considerat Iacob.de Beluis. & Nicol.de Neap. in §.hoc quoq;. qui feud.dar.poss.
112 & in d.c.1.ꝙ † iuuenes magis domino deseruire possint quàm senes: ideoq; descendentes morientis tanquàm iuniores potiusquàm ascendentes succedant. Nam per Alex.& Card.reprobatur vno fundamento, ꝙ non sit generalis neque concludens. Possibile enim esset, descendentem natura & habitudine fore debiliorem. Et licèt saluando secundum Curt. posset
113 replicari, ꝙ † ad ea quæ frequentius secundum naturam accidunt iura debent adaptari. l.nam ad ea.
114 ff.de legi.&† secundum naturam iuniores & ætate minores præsumuntur fortiores, vt in l.cum quidam, ibi glo. ff.de reb.dub. Mihi tamen illa ratio non satisfacit, ex
115 quo † seruitium non est de substantia feudi, sed fidelitas, patet in c.1. de forma fideli.& de noua for.
116 fidelit.quæ † fidelitas cũ in eo qui ætate antiquior est, magis præsumatur, ratione firmioris consilij, vt in c.de his. 20.dist. c.Domino. 50.distin. cap.hoc tantum.38.q.3. gl.in l.cum quid, in verbo Nouũ. in fin.ff.si cer.pet. potius ascendentes ea ratione attenta,q̃ descendentes admitti debuissent; & dato ꝙ esset habenda seruitij ratio,adhuc
117 foret idem dicendum.Nam†non solum armis seruire accipitur sed etiam consilio & ope. vt in d.c.1. & in l.j.à contrario sensu.ff.ad leg. Iul.Maiest.& secundum Bald.in l. senium. C.qui testa.face. poss.plus
118 †valet vmbra senis,quàm gladius iuuenis. Innoc.in c.1.de renuntia. bonus tex. in c.ex multa, de voto. ibi,Non sunt inutiles ad pugnandum,qui si per se pugnare nõ possunt, maturitate tamẽ consilij adesse valent pugnantib.& in l.postliminium.§. fin.ff.de capt.& postlim.reuer. Ergo non minus ascendentes licet seniores,quàm descendentes admitti debuissent:sed magis vera ratio & persuadens est ea, quam declarat Andr.in d.cap.1. ꝙ
119 †filius secundum naturam succedit,d.l.scripto. idque dans & accipiens feudum cogitare videntur, non ꝙ pater filio succedat. l.Iulianus.in fi.ff.siquis omissa cau.testa. l.liberorum. ff. de verbo.signif. & quamuis de iure communi prouisum contra votum parentum fuerit, vt è contra pater succedat. d.l. nam & si parentibus,non fuit hoc statutum in feudis, sed cõtrarium, ex eo ꝙ verisimiliter & secundum naturam cogitatum extitit. ¶Quò verò ad bona burgensatica diuersa est ratio,inter patrem & filiam.
120 Nã † filia excluditur propter masculos, ratione conseruandę agnationis,quę ratio non adaptatur ad exclusionem patris à successione filiæ: & ideo illa opinio Socin. in prællegata rubr.de acquir.poss.ff. communiter reprobatur,cum cõtrarium teneant Bald. & Paul. de Castro in d. l. lex 12. tabularum.

Alex. in l.inter ſtipulantem. §. ſacram.ff. de verb.obl. Iaſ.in d.rubr. & Dec.in d. l.ſecundum naturam. in fine. ¶ Non obſtant in contrariũ adducta, de æqualitate ſeruanda, ac de parificatis in l.antiqua, &
121 de correlatiuis. Quoniam † procedunt omnia, cum aliqua ratio in vno, in alio non eſſet diuerſa; patet in ſimili, in fratribus viuentibus iure Francorum, inter quos vnus in feudo ſuccedit: quia primogenitus, & alius habebit vitam & militiam, vel partem pretij quãdo feudum eſt emptum à patre: quia ſecundogenitus, vt in conſti. Comitib.& in c.Regni, incip. Aliae nationis actus, & per iſtam conſtitutionem frater ſuccedit, quia maſculus, fœmina habet tantummodo paragium, & ita limitatur regula æqualitatis ſeruandæ. per Bal.in cap.1.in fin.de reſcrip. Feli.in rub. de reſcript.2.col.in medio. Et eodẽ modo tollitur argumentum à parificatis; quia quoties non eſt eadẽ ratio diſponendi in vno, quæ eſt in alio, non cenſetur æqualiter in vtroque per legem nouam diſpoſitum. gl.in c.quamquam.de elec. in 6. Roma.in conſi.120.circa fin. Maximè, quia talis parificatio in hac materia non reperitur facta p modum regulæ, prout requiritur ad effectum prædictum, ſecũdum Mattheſ.in tract.de extẽſio. quem refert & ſequitur Dec.in c. tranſlato.de conſtit.col.2.& hæc apertius procedũt in correlatiuis ſeu in patre & filio, per ea quæ cumulantur per Iaſ.in d. l.qui ſe patris. in fine. C.vnde liberi.ꝙ diſpoſita in patre non habent locũ in filijs, & è contra: & ideo † pactum factũ patri
122 à filio de non ſuccedendo, de iure ciuili non tenet. l.pactũ quod dotali.C.de colla.& in l.pactũ. C. de pact. Et tamen pactum factum à patre filio de non ſuccedendo tenet.l.j.§.ſi vel parens. ff.ſiquis à paren.fuer.manumiſ. gl.in c.quãuis. in verbo Lex. de pact. in 6. Item
123 † pater poteſt ſubſtituere exemplariter filijs furioſis & mente captis, & tamen filij non poſſunt ſubſtituere patribus, vt declarat Bar.in l. ex facto. 3.col. ff.de vulg.& pupill. Alex. in l.humanitatis. 3.col. poſt princ. C.de impub. & alijs ſubſtit. facit text.in l.ſi is qui.ff. de tuto.&
124 curat.dan.ab his. Et † conſcientia ſeu anima patris, nõ eſt anima ſeu conſcientia filij, & è contra Bal.in cap.1.in fin. de nouo feud. & in l. filium hæredem.C.de ſuis & legit. Et ideo poſſet procedere dictum Azo.ꝙ ſtatutũ in patre ſpurij cẽſeatur etiam diſpoſitũ in filio ſpurio: quia eadem immo maior ratio eſt in patre, quàm ſit in filio. Bald.in l.fin. C.de natural.lib.Bal. in l.ij. C.de iur.aureor.annulo. & pro determinatione huius quęſtionis faciunt ea, quæ dicuntur per
125 Socin.in conſ.75.vol.3.ꝙ † ſtatututum in vxore nõ habeat locum in viro, per multa quę ibi adducit, & in conſi. 73.pẽnul.col.eo.vol. & quæ dicentur inferius.
126 ¶ Poteſt tamen dubitari, vtrũ † decedente

cedente filio non agnita patris hæreditate transmittatur ex potentia suitatis illa portio, à qua per masculum ipsum soror excluditur, vt sic in terminis huius constitutionis filius debeat immiscere se paternæ hæreditati, aliàs ipso moriēte fœmina non sit exclusa: in qua quæstione quoniam latè scriptum est per Doct. maximè Salic. in l. fi. C. de repud. hæredit. Io. Petr. in l. si fratris. C. de iur. liber. Anto. in l. si quis posthumos. §. si filium. ff. de liber. & posth. Ias. in l. si arrogator. ff. de adop. Soc. in consi. 1. in 2. vol. Et videntur * magis communiter concludere, quòd adhuc fœmina excludatur, ideo aliter non insisto: secus autē est quando filius ab hæreditate patris abstinuisset; quia tunc filia nō censetur exclusa, Bar. in l. j. §. filium. ff. de bon. poss. contra tab. Bart. & Bald. in l. ij. §. si sit. ff. ad Tertull. Bal. in d. l. maximum vitiū. col. 7. & in l. in substitutione. ff. de vulg. & pupill. & hanc dicit esse communem opinionem Soc. in consi. 34. col. 3. in fi. vol. 4. & ita essent limitanda ea, quæ dicuntur in dicto §. quinetiam. per And. & alios.

SVMMARIVM.

1 Fœminæ si solæ supersunt patri admittuntur exclusis alijs consanguineis.

2 Succedendi prima causa descendentium. num. 16.

3 Filia renuncians hæreditati paternæ filijs extantibus, illis viuo patre de medio sublatis, nō prohibetur succedere.

4 Exclusio generalis consanguineorum debet generaliter operari.

5 Argumentum non procedit ab exclusione legali ad exclusionem per renunciationem.

6 Iuri de futuro in forma pacti renunciari potest.

7 Renunciatio valet, nisi adsit enormis læsio.

8 Renunciatio habet tacitam subintellectam conditionem, si renuncianti successio deferatur.

9 Filij renunciantis non excluduntur, quando filia fuit præmortua.

10 Feudum licet sit ex prouidentia, filius excluditur, si non conficit inuentarium, per alienationem patris factā.

11 Hæres non confecto inuentario non potest venire contra factum defuncti.

12 Casus omissus debet remanere in dispositione iuris communis.

13 Descendentes fœminarum sunt exclusi, sicut ipsa mater.

14 Feudo concesso pro masculis et his deficientibus pro fœminis, quomodo reguletur successio.

15 Generaliter quæ loquuntur, debent generaliter intelligi.

17 Patris votum est, filiam succedere.

18 Defunctorum voluntates pium est impleri.

19 Masculus quandiu superest, non patet locus fœminæ.

20 Pactum sufficit, quòd intelligatur in primo successore.

21 Statuto stante, quòd extantibus masculis fœminæ non succedant, fœmina filia defuncti excludit patruum, nisi esset substitutus fratri. nu. 23.

22 Pactum debet censeri perpetuum.

Correctio

24 *Correctio est euitanda.*

25 *Lex noua correctoria quando vult corrigere legem antiquam debet hoc expresse dicere.*

26 *Lex quando venit apertè corrigendo & generaliter loquitur, non distinguitur per priores leges.*

27 *Constitutio hec prouidet, vt fœminæ non repellantur à consanguineis.*

28 *Argumentis non debet induci interpretatio.*

29 *Prouisione hominis legis prouisio cessare debet.*

30 *Superfluitas admittitur, etiam quòd nihil operetur pactum, ne iniquitas resultet.*

31 *Pactum contrarians iuri communi nihil debet operari.*

32 *Constitutio ista non concordat cum iure communi, imò contrariatur.*

33 *Legitima si est aucta vel diminuta per statutum non debet titulo institutionis relinqui.*

34 *Prouisio generalis non debet extendi ad eum casum, in quo specialiter prouidetur.*

35 *Clausula in fine posita non refertur ad eum, ad quem si fieret relatio, induceretur correctio iuris communis.*

36 *Expressio eius, quòd tacitè inest, nihil debet operari.*

37 *Feudum concessum pro se & hæredib. intelligitur concessum pro masculis et fœminis secundum istam const.*

38 *Pactum secundum terminos c. 1. quando fit, fœmina non est vocata ad successionem, nisi deficiente masculo, vel volente.*

39 *Heredum appellatione descendentes indeterminatè continentur.*

40 *Ordinarium & extraordinarium remedium quando habemus, si extraordinarium est pinguius, recedimus ab ordinario.*

41 *Dantis & recipientis intentio imprimis spectanda est.*

42 *Pactum, quod simpliciter loquitur, non debemus distinguere.*

43 *Ratio vna licet cesset de duabus, altera remanet.*

44 *Actum quid est prius inspiciendum.*

45 *Interpretationem fieri ex constitutione non debere; quæ esset contraria verbis expressis inuestituræ.*

46 *Inuestituræ tenor præponderat naturæ feudorum.*

47 *Pactum contra mentem agentium non recipit interpretationem.*

48 *Diffinitio omnis in iure periculosa.*

49 *Pactum debet aliquid operari.*

50 *Verbum hæredibus, in concessionibus tacitè inest.*

51 *Verba illa, Quam inuestituram &c. quid operentur.*

52 *Verba illa, Cum potestate alienãdi &c. quid valeant.*

53 *Verba illa, Fidelitatẽ &c. qd denotẽt.*

54 *Assensus ad non expressa non trahitur.*

55 *Clausula, iuribus alienis &c. qd prosit.*

56 *Seruitium quando potest fieri per substitutum, clericus seu monacus succedit in feudo, nisi bona in communi habere nequeant. nu. 84.*

57 *Dispensatio facta in vno non extenditur ad aliud.*

58 *Tituli à primordio posterior formatur euentus.*

59 *Ius corrigere, vel consuetudinem tolli aliud est, & aliud habilitare certam personam, trahendo ius ad illam.*

Dispen-

60 *Dispensatio in plus aliquando se habet quàm correctio.*

61 *Dispensatio gratiosa debet latissimè interpretari.*

62 *Extẽsio nõ est, sed proprius intellectus, qui resultat ab expressa ratione.*

63 *Luxuria plus habere non debet quàm castitas.*

64 *Unitas rationis copulat in idem plura.*

65 *Opinio illa in dubijs tenenda est, quæ consulit utrique parti.*

66 *Monasterij ingressus nihil aufert quò ad utilia ipsi moniali.*

67 *Monasterium est fictus filius.*

68 *Proprietatis abdicatio est de substantia monacatus.*

69 *Papa põt facere de monaco nõ monacũ.*

70 *Monasterio immediatè dicitur acquiri, quod ex persona monaci acquiritur. imò mediatè nu. 76.*

71 *Feudi commutatio sine assensu Regio de persona ad personam non tenet.*

72 *Professio voti non impedit successionem ad effectum, ut quærat monasterio.*

73 *Hæreditatem qui per se capere non potest, erit tamen habilis ut adeat & restituat alteri.*

74 *Fratres mendicantes sunt incapaces bonorum immobilium.*

75 *Habilitas sufficit respectu eius, cui aliquid acquirendum est.*

77 *Multa conceduntur ratione adiuncti, quę ex propria minimè conceduntur.*

78 *Pater habet usumfructum in feudo filij, si quid dici potest non castrense vel quasi.*

79 *Creditor an possideat pignus uel debitor.*

80 *Intellectus. I. huius autem cap. 1. ex quib. cau.*

81 *Usufructus aliqñ capit̃ p utili dñio.*

82 *Feudum esse potest etiam quòd nullum dominium transiret, etiam utile.*

83 *Opipio illa tenenda, quæ magis religioni fauet.*

85 *Filius locum patris subingreditur.*

86 *Succedendi modus in locum patris est duplex.*

87 *Succedi ex persona defuncti dicitur, quando illi defuncto iam viuenti ius quæsitum fuerat.*

88 *Hæredem qui habere nequit, habet tamen successorem ex legis dispositione in gradum & locum suum.*

89 *Nepos, qui succedit auo subingrediens locum filij, non succedit ut filius sed ut nepos.*

90 *Delatum quod non est, non transmittit.*

91 *Extensio non fit de persona ad personã in institutione.*

92 *Patria potestas de iure Longobardo & Francorum non consideratur.*

93 *Anima & corpus non transmittuntur ad heredes.*

94 *Transmitti non possunt salua propria natura, quæ determinato modo se habent ad præfixam personam.*

95 *Possessio, quæ corpore & animo retinetur, non transit in filium vel heredem.*

96 *Immunitas concessa intuitu personæ non transit in filium.*

97 *Priuilegium concessum Regi non transit in filium.*

98 *Usufructus non transit in filium.*

100 *Officia personę concessa per subingressionem filius non acquirit.*

101 *Filius implere non potest tempus officij patre mortuo.*

102 *Beneficium restitutionis in integrum concessum minori 18. an. filio non dat subin-*

subingredienti in locum patris.
103 *Necessitas ex obligatione antidotali remunerandi seruitia facta patri non transit in filium.*
104 *Fideiussio de iudicio sisti non astringit personam filij.*
105 *Vinculum iuramenti non astringit ad periurium filium.*
106 *Confessio ficta quæ resultat ex mente defuncti non astringit filium.*
107 *Pœnæ regulariter ex delicto defuncti non transeunt in filium.*
108 *Facultas eligendi non transit.*
109 *Fideicommissum conditionale fauore certæ personæ non includit filium.*
110 *Facultas declarandi animum regulariter non transit in filium.*
111 *Qualitas exercitij aut artificij personalis non transit in filium.*
112 *Facultas iurandi de his, quæ consistūt in conscientia, non datur filio.*
113 *Argumentum à cessante ratione.*
114 *Causa limitata limitatum producit effectum.*
115 *Potentia succedendi est separata à filiatione.*
116 *Dispositum in filio non habet locum in nepote, quando reperitur diuersa qualitas.*
117 *Tutela defertur secundum ordinē successionis.*
118 *Verba cui non congruunt, non conuenit dispositio.*
119 *Neptis ex filio succedit in locum primogenituræ.*
120 *Fœmina licet per masculum excludatur, tamen succedit patri non existente masculo.*
121 *Ratio est eadem de toto quò ad totum, quæ est de parte quò ad partem.*
122 *Argumentum, si de quominus videtur inesse &c.*
123 *Filia succedens in locum patris, illius qualitatem assumit.*
124 *Successorio edicto est locus in querela inofficiosi testamenti.*
125 *Nepotis appellatio neptem comprehendit.*
126 *Lex posterior cum præcedente inuicē interpretantur.*
127 *Iudicandum in Regno secundum iura Regni.*
128 *Descendentes ex masculis succedunt auo in feudis non descendentes ex fœminis.*
129 *Neptis est de familia, quæ descendit per virilem sexum.*
130 *Primogenitus præfertur in successione ad familiarum conseruationem.*
131 *Decedentis mens talis præsumitur, qualis est iuris dispositio.*
132 *Verbum masculos, intelligitur non tantum prout facti, sed prout iuris.*
133 *Intentio principalis est attendenda.*
134 *Interpretatio passiua in correctorijs non est exclusa.*
135 *Neptis surrogatio in locum patris non debet operari exclusionem.*

1 TERTIO noto ex tex. q † si solæ supsunt patri fœminæ, admittuntur ad successionē exclusis alijs consanguineis. Circa hoc est aduertendum, nam videntur supfluò posita hęc verba. Exclusis alijs
2 consanguineis, cum † prima causa sit descendentium. d. auth. in successione. C. de suis & legi. authent. cessante.

cessante. C. de legi. hære. l. quoties. C. ad Orfic. l. in successione. & in auth. defuncto. in prin. C. ad Tertull. Cum igitur filia sola reperiatur ex descendentibus, frustra prouidetur de cõsanguineis excludendis. Sed potest responderi, ꝙ istud fuit dictum ratione primæ consuetudinis, quæ vocabat consanguineos ad successionem, de qua consuetudine suprà in præfatione cõstitutionis fuit facta mentio. Præterea forte consanguinei prætẽdebant, ꝙ eo casu, quo pater masculos suscepisset, fœminæ fuissent à succedendo exclusę, & durarent ꝑpetuò exclusæ, quod est falsum, vt suprà dixi: quia attenditur tempus mortis ad iudicandum de illarum exclusione: & ideo dicitur in textu superstites fuerint, & facit. d. l. j. §. sciendum. ff. de suis & legiti. d. l. scripto. ff. vnde lib. cum similib. etiam si pater relicta dote fœminis instituisset filios masculos, & eis substituisset filios fratrũ vulgariter. Nam præmortuis masculis, fœminæ possent succedere patri, exclusis agnatis qui fuerant substituti, ita consuluit per multa Socin. in consi. 77. vol. 3. ¶ Postremò istud posset opitulari pro casu,
3 ꝙ † si filiæ renũciassent hæreditati paternæ, dũ pater habuisset filios masculos, qui diem clausissent extremum ante mortem patris, ꝙ talis renunciatio ei non obesset, quia solæ reperiuntur superstites patri, quando renunciatio fuit facta in manibus patris, vel fratribus patre consentiente, vt in l. fi. C. de pact. l. stipulatio hoc modo concepta. ff. de verbo. oblig. & per Socin. in consi. 74. vol. 3. per Alex. consil. 29.
4 vol. 3. Nam † ista generalis exclusio consanguineorum debet generaliter operari. l. j. §. & generaliter. ff. de legat. præst. l. de pretio, de pu-
5 bli. cum vulg. Licet † ab exclusione legali ad exclusionem per renunciationem, & sic per factũ hominis argumentum non procedat, vt considerat Bart. in l. j. §. si pater. ff. de coniungen. cum emancip. liber. latè Socin. in consil. 150. col. 4. 1. vol. tamen isto casu eadem videtur ratio; & ita in renunciatione cum iuramento tenet Bal. in l. pactum, C. de colla. ver. tertiò q̃ro. Neapod. in 1. consuetu. in vers. ipsi successores. Corn. in consi. 80. per totum. & melius in cõs. 291. vol. 4. Matth. in decis. 178. Nisi generaliter & vniuersaliter pro omnib. & in omnem casum renunciasset, faciendo pactum reale seu donationem, seu Aquilianam stipulationem; prout optimè declarat Geminia. in c. quamuis. in fin. de pactis, in 6. & habetur per Andre. & alios in cap. 1. de eo qui fi. fec. agna. & in cap. 1. de natu. succ. feud. consuluit Ang. in cõsi. suo 52. inci. D. Gilius. aliqua allegat D. Matth. in dec. 161. Neapo. in consuet. si quis vel si qua. in verbo Præterquam. Alexã. in d. cons. 29. Maran. in disput. x. Nam
6 † etiam iuri de futuro in forma pacti, licet non habeat dependentiã de præsenti, potest renunciari, vt per

per Barto. in l.j. C. de hæredi. vel actio.vendi. in l.qui ſuperſtitis. ff. de acquir.hære. Roma.in conſ.22. Soci.in conſil.183. 2.vol.col.3. & in conſil.30.vol.4. D.in conſi.74. vol.3. & tunc an videatur donari, an repudiari hæreditas ſeu ſucceſſio, declarat Bar.in l.is poteſt.ff.de acqui.hære.& in d.l.fin.C.de pact. Corn.in conſi.236.col.2.vol.4. per Neapod. in conſuetu. 1. in verbo

7 Succeſſores. Et † valet talis renunciatio,niſi filia aut ſoror eſſet enormiter læſa, quia cenſetur doloſè inducta ad renunciandum. l. ſi ſuperſtite.C.de dolo.latè And. & alij in cap. 1. de natu. ſucce. feud. Paul.de Caſto in conſil.184.incip. Contra ſuperius. etiam ſi non præceſſiſſent minæ:quia ſufficit enormis læſio cum reuerentia, vt per Andre. ibi. & ita declarat Socin. text.in l.j.§.quæ onerandæ.ff.quarum rerum actio non dat.in conſil.264.in 3.& 4.col.2.volu. vbi allegat plura conſilia. Petr. de Anchar. qui in hac materia fuit optimè loquutus, & faciunt ea quæ dicuntur per Moder. poſt Abb.in c. cum contingat. in princ. de iureiuran.Deci.in conſi.26.1.col.vol.1. & in conſi. 180. vbi allegat plura. Corn.in conſil. 142. col.2. & optimè in conſi.158.vol.4. Dec.in cap. in præſentia. col.13.de probatio.

8 & † habet talis renunciatio tacitam ſubintellectam cõditionem, ſi renuncianti ſucceſſio deferatur.Bar. in l.liberorum.ff.de verb.ſign. habetur in d.l.pactum.& in l.qui ſu-

9 perſtitis.ff.de acqui.hære.& † ideo filij renunciantis non excludũtur, quando mater fuit præmortua,quia eis non obſtat renunciatio,cũ ſucceſſio matri non fuiſſet delata, vt tenent communiter Docto.in d.l. qui ſuperſtitis. & in d.c.quamuis. & in d. l.pactum.& Deci.in conſi. 181.1.volum. Niſi fuiſſent hæredes matris,ſecundum aliquos, vt Philipp.in d.c.quamuis. & Dec.in d.l. pactum. Bal.in d.l.qui ſe patris.in antepen.col.C.vnde libe.Neapod. in cõſue.ſi moriatur. in verbo Ipſi, ſucceſſores. in fi. vbi allegat tex.in cap.1.an agnatus, & ibi per Andr.

10 Quòd † licet feudum ſit ex pacto & prouidentia,tamen ſi filius non conficit inuentarium excluditur, per alienationem patris factã,intellige cum Regio aſſenſu; declarat idem And.in c.1. de alie.feu.pater. & in c.1.qui ſucc.tene. Dec.in cõſi. 185.1.col.Alex.in cõſi.28.lib.5.licet Deci.in d.conſ.185. malè loquatur de feudo hæred. vt per Loffre. in conſil.1.

¶Nec obſtaret quædam reſponſio Roberti Marantæ in ſua x. diſput. quòd diuerſa ſit ratio inter feudũ & allodium, vt per eum. Nam ratio qua mouentur Andre. &

11 Neapo.eſt † quòd hæres non confecto inuentario non poteſt venire cõtra factum defuncti,quę procedit tam in his, quæ non habet, hæres à defuncto. l.iij. ff. de interdictis & relegat.vt in l.ſi hęres ſeruum, ff.de legat.primò.l.vnum ex familia.§.ſi rem.ff.de leg.ſecundò,

not. in l. vt iusiurandum. §. si liberi. ff. de operis libert. quàm in his quæ habet vt hæres. l. cũ à matre. C. de rei vindi. & in l. fin. C. de iur. deliber. l. Vranius. ff. de fideiuss. l. ex qua persona. ff. de reg. iu. Quæ ratio militat tam in allodijs quàm in feudalibus. Ergo licet ex ꝓpria persona filijs filiæ renunciãtis ius succedendi auunculis competeret, quãdo mater eorum fuit præmortua; tamẽ si illa exclusit se ac filios suos renũciatione, nõ possent contra huiusmodi renunciationẽ venire, si matris hæreditatẽ adiuissent absq; inuentario: tamen cum accidisset hæc quæstio bis tempore meo, videlicet in causa nobiliũ de Iesualdo: & in causa hæredum D. Clemẽtis Gattulæ Physici in bonis sitis extra districtum ciuitatis Neap. fuit in sacro consilio iudicatũ, ꝙ filij renunciantis non excludantur à successione patrui & materteræ in bonis sitis extra districtum per illã rationem, ꝙ in renũciatione subintelligatur clausula, si sibi successio deferatur, sub qua conditione videtur se ac suos hæredes excludere, secundum communem opinionem, & declarat Corn. in d. consi. 258. col. 7. versic. nõ videtur obstare. sed de hac quæstione dicetur diffusius infrà.

¶ Nec obstat quædam consideratio D. Anto. in d. l. pactum quod dotali. Quòd in Regno filia exclusa à successione censentur etiã exclusi filij ipsius: quod etiam videtur sequi D. Capic. in decis. 176. in tertia difficultate. Nam istud haberet locum quando filij ex persona matris succederent: aliàs quia, 12 per istam constitutionem hic † casus est omissus, debet remanere in dispositione iuris cõmunis. l. vnic. §. cum autẽ. C. de cadu. toll. & ideo nõ videtur verũ ꝙ filij sint exclusi ꝑ constit. sicut per consuetudinem Neapolitanã. Et ideo dixi quò ad bona sita extra districtũ fuit iudicatum in fauorem nepotum, etiã ꝙ mater dixerit se cõtentam dote pro omnibus successionibus, contra Bal. in d. l. pactum. de collat. Et propterea ꝑ cautela aliàs fuit consultum, ꝙ in renunciationib. apponatur clausula, Etiam si sibi successionem deferetur, ꝙ eius filij essent exclusi, quæ clausula parum prodesset, quando dos matris esset parua & successio magna, quia filij facerent inuentarium. Est tamẽ bene verum, vt dixi, quòd per consuetudinem tamen huius ciuita-
13 tis Neap. essent filijs exclusi, † quia descendẽtes fœminarum sunt exclusi, sicut ipsa mater, secundum declarationem Neapoda. in consuetu. si moriatur. in verbo ex masculis. nisi eorum mater fuisset masculiata: quia habet ac si fuisset masculus, & descendentes ab ea iudicantur tanquàm descendentes ex masculis, & ita succeditur eis quò ad illam portionem, quæ competit matri iure successionis tãquàm masculo. Nam quò ad alia iudicantur vt descendentes ex fœmina, ac si non esset masculiata,

secun-

ſecundum Neapoda. in conſuetu. ſi aliquis moriens. verſ.parentum. & in verſ.habuiſſet. & in ver.ad ꝑdicta.& ita ſæpiſſimè fuit iudicatū quò ad bona ſita intra territorium ciuitatis Neapolis tantum, vt per Neapo.in proę.conſue.in ver.vniuerſitatē. & in verb.Diſtrictum.& in conſuet. pupillus. ſunt videnda quæ per D.Matth.in deci.370.Capic.in deciſ.159.in quibus breuitatis gratia nō inſiſto. ¶ Sed hic cadit dubitatio, nūquid ſtante iſta cōſtitutione, habeat locū diſpoſitio.c.1.
14 de eo qui ſibi & hære. Quòd † conceſſo feudo in hoc Regno ꝓ maſculis, & his deficientibus fœminis, ſi moriat̃ filius, ad quem feudū deueniſſet, ſuperſtite filio fratris, & filia ipſius decedentis, feudū ad filiā ipſius decedentis, quæ ſola repẽritur ſuperſtes patri ſuo, vel ad filiū fratris deuenire debeat: ꝑ d.c.1. de eo qui ſibi & hære. Et iſtā quæſtionem reperio tactam per And. in d.c.1.§.fi. & ꝑ Matth.in prin.in pen.col.& fi. & ſentit D.Sigiſmundus Loffre.in conſ.39. & in cōſ.14. in 3.dubio. Et videtur dicendum, ꝙ filia non excludatur à ſucceſſione patris, probatur per iſtam conſtitutionem, ibi, Excluſis conſanguineis, & in conſtitu.ſequen.quæ
15 † generaliter loquuntur, & debent generaliter intelligi, vt comprehēdant hunc caſum triplici ratione. Primò, quia tollitur differentia ſexus, & reducitur res ad ius commune, per ea quæ ſuperius alle-
16 gaui. Secundò, quia † prima cauſa eſt liberorum. d.authen.in ſucceſſione. Tertiò, quia ſatisfit vo-
17 luntati paternæ, cuius † votum eſt filiam ſuccedere. d.l.nam & ſi parentibus.in fin.ff.de inoffi.teſtam. & d. l. cū acutiſſimi. C.de fideicō-
18 miſ. & in d.l.cum auus, & † pium eſt defunctorum volūtates impleri.l.j.C.de ſacroſanc.eccl.& ſic debet ex iſta conſtit. in hoc caſu cenſeri prouiſum, filiam præferri & ſuccedere, excluſo iſto, qui aliàs de iure feudorum, per d.c.admitteretur, niſi appareret Principem voluiſſe tollere conſt. ſecundum Andre. ibi. ¶ Secūdò pro hac opinione adducitur, ꝙ text.in d.c.1. fun-
19 dat ſe in ratione, ꝙ † quādiu ſuper eſt maſculus, non patet locus fœminæ ſtante inhabilitate fęminæ: ſed iſta ratio non eſt recepta per iſtam conſtitutionem, niſi concurrēte maſculo in eodem gradu: ergo non eſt admiſſa illius capituli diſpoſitio, per ea quæ dixi ſuprà in princ. allegando glo.in l.j.in §. prouidentia.ff.de legit.tut. Et propterea, quia de iure feudorum fœmina erat excluſa, non poterat intelligi pactum, niſi ꝙ fuiſſet perpetuū, ſecundum diſpoſitionē iuris feudorum, in fauorem maſculorū: ſed ſtante iſta conſtitutione, quæ
20 non excludit fœminas, ſufficit † ꝙ pactum intelligatur in illo primo ſucceſſore.l.boues.§.hoc ſermone. ff.de verbo.ſigni. vt dicit in ſimili Andr.in §.quinetiam. Epiſcop.vel Abb. maximè quòd ſumus in diſpoſitione hominis, quę verificatur

in vno, secus (secundum aliquos) in dispositione legis, l. veluti. §. hęc vox. ff. de eden. Bal. in l. fi. C. de his quæ pœn. nom. l. si quis hæredem. C. de instit. & substit. l. fin. §. fin. ibi Bald. C. de indict. viduita. Bald. in cap. ex literis, de constitu. Ias. in l. ab arbitrio. ff. qui satisda. cog. Vel verificabitur pactum in pari gradu, prout in simili statuto concludit Fran. Curt. Iun. in cons. 7. vers. quarta cōclusio. per ea quę scribit Alexan. in consi. 104. vol. 2. col. fin. & in l. si dotali. ff. sol. matrim. per Bald. in l. sed & milites. ff. de excus. tuto. ¶ Tertiò pro hoc adducitur, nam sicuti in terminis d. c. primi, pactum recipiebat interpretationē à iure feudorum per rationem ibi assignatā, eo modo in Regno debet accipere interpretationē secundum ius constitutionū Regni, per allegata superius in rubr. in 1. q. in euidentialibus. & in pacto cōsuluit Soc. in cons. 47. vol. 4. & cumulat Dec. multa in l. semper in stipulationibus. de regu. iur. Alex. in consil. 127. 1. vol. & in consil. 52. vol. 4. allegat D. Matth. decis. 226. & Goffre. in d. consi. 39. & videbitur feudum acceptū pro masculis descendentibus, & ipsis deficientibus in pari gradu cum fœmina, ꝙ tunc fœmina succedat, & sic ꝙ in huiusmodi pacto seruetur prærogatiua gradus: & ista confirmantur per ea quæ dicunt Alex. Ias. Ant. de Alex. & Moder. in l. ij. C. de in ius voc. ꝙ

21 † stante statuto, ꝙ extantibus masculis fœminę non succedāt, fœmina filia defuncti excludit patruū; quia talis exclusio cēsetur facta inter existentes in pari gradu: & similiter in fideicommisso facto in Regno, ꝙ neptis illud faciat deficere, quando fuit sub conditione factū à filio si sine filijs decesserit. Et ꝙ excludat patruum etiam si in alijs partib. testamenti præposuisset & vocasset masculos, fuit iudicatum per Regiā camerā facta relatione in collaterali Consilio, in causa Mōtani sales me existēte patrono, per ea quæ dicunt per Bal. & Salic. in l. cū acutissimi. C. de fideicom. Petr. de Anch. in c. canonū statuta. vers. his igitur. & cumulat multa Lud. Bolog. in cons. 53. inter consilia Alex. vol. 4. sed aliter consuluit Andr. Sicu. in consi. 52. eo. vol. habetur per Soc. in d. l. cū auus. Calc. in consi. 47. Deci. in cons. 15. 1. vol. Et multa ad propositū huius quęstionis adducit Cur. Sen. in cōs. 44. & in cons. 63. Dec. in cōs. 171. vol. 3. consuluit Soci. in consi. 127. vol. 2. in 4. dub. & contra masculum tenet Bald. in consil. 143. incip. Hoc pro regula. in 1. par. & Curt. in suo tract. in 3. parte. col. 8. versi. 1v. & Licirier. in tracta. primogenituræ, lib. 1. q. 19. ¶ Sed pro contraria par-

22 te potest considerari, ꝙ † istud pactum debet censeri perpetuum, & ꝙ semper masculus præferatur, nō attenta prærogatiua gradus triplici ratione. Primò, quia videtur factum causa agnationis conseruandæ, & vt semper bona remaneant in familia, vt dicit gl. hic in verbo

masculos.

masculos.& ibi Andr.& alij. Vnde sicut ratio ista militat non facta differentia gradus: ita etiam debet pactum absque differentia obtinere locum, per ea quæ in simili dicit Andre. in c.1. §. & quia vidimus, qui feud.da.poss. & dicit in §. quinetiam, Episcop. vel Abb. ꝙ pactum præsumitur potius reale quàm personale.l.forma.§.quamquam.ff.de censib. Secundò, quia per istud pactum succeditur primo acquirẽti, vt in d.c.1.ibi, Quia solus eius qui primo inuestituram accepit, & ibi Aluarot. & Ludo.de Rom.in consi.148. Fulgo.in consil.229.Sed quò ad primum acquirentem, fœmina non est in gradu proximior, sed remotior, vel in eo gradu, sed in eodem gradu, aut proximiore masculus omnino pfertur de iure & per pactum: ergo masculus omnino debet succedere, exclusa filia vltimi decedentis. Et pro hoc facit illud, quod dicit Io. de Monte Sperel. & Moder. in

23 d.l.generaliter.§.cum autem, ꝙ† si est substitutus frater fratri, filia fęmina non facit deficere fideicommissum, si extaret statutum, ꝙ filia fœmina stantib. filijs masculis nõ succederet; quia succeditur testatori non patri decedenti, cuius patris respectu non foret exclusa, sequit Soc.in cons.249.col.13.vol.2. Tertiò, quia si primus acquirens voluisset distinguere dixisset, & nõ simpliciter fuisset loquutus; immo ex duabus proximis rationib. infertur, ꝙ si ipse primus acquirens fuisset interrogatus, an voluisset perpetuò, & in dispari gradu masculum excludere fœminam: certè dixisset ꝙ sic, quia masculos prædilexit, ergo fęmina debet excludi, ita ẽt arguit gl.in l.tale pactũ.in fi. ff. de pact. & ibi Bald. not. etiam est tex.in l.fi.C.de posthum.hære. instituen.d.l.fin. ff.de hær.instit.l. si totas.C.de inoffi.dot.l.si vnquã. C.de reuoc. donat. ¶ Secundò pro

24 hac parte adducitur, ꝙ† correctio euitanda.l.j.C.de inoffi.dona.c.cũ expediat. de elect.in 6.l. ij. ibi glo. C.de cond.inser. Immo dixit Angel.in §.si verò expressim.in auth. de hære. & Falcid.& in authen.de

25 trien.& semiss. ꝙ† quando lex noua correctoria vult corrigere legẽ veterem antiquam, ad hoc vt correctio inducatur, debet expresse & specialiter dicere, licet contrarium teneat Alex. & Moder. in l.j.ff.de vulg.& pupil. saltem debet esse directò contraria legi veteri, prout declarat Andr. in constit. appellationum tempora. in princi. Sed si teneremus priorem opinionem, induceretur correctio. d.c.1. Ergo ista constitutio non habebit locũ, quando ex pacto fœmina fuit exclusa: sed debet per illud capitulũ limitari ista constitutio.argu.l.sed & posteriores. ff.de legib.& ad euitandum correctionem debet fieri huiusmodi distinctio, etiam si in lege noua esset clausula derogatoria, vel dictio taxatiua. gl.in auth. de hære.ab intest.vers.vacantibus. glo. in l. non tantum. vers. nulla

exceptio. ff. de peti. hæredi. Roma. consil. 332. & 456. col. 1. licet Imol. in l. si verò. §. de viro. 3. col. ff. solu.
26 matri. velit, ꝙ † quando lex venit aperte corrigendo & generaliter loquitur, non distinguitur p priores leges, sequitur Alex. post glo. in auth. ex testamento. penult. col. in medio. C. de collatio. Ias. in l. j. §. 1. ff. de offi. eius cui mand. est iurisd. in l. hac consultissima. & ibi Salic. C. qui testa. face. poss. quod intelligo in eo in quo corrigit, vt allegat
27 Rom. in consi. 57. Et † ista constitutio tantum prouidet, vt fęminæ non repellantur à consanguineis per prauam consuetudinem volẽtibus succedere, non quando succedunt per pactum, quod nõ potest dici prauum, per tex. in d. c. 1. Ergo ista constitutio non cogita-
28 uit hunc casum, & † per argumẽta nõ debet induci interpretatio alia, quàm illa de qua in c. 1. vt in simili per Corn. in consi. 308. vol. 4. Soci. consi. 159. 2. vol. Fulg. in consi. 144. & 158. ¶ Tertiò pro hac parte addu
29 citur, ꝙ † per istam prouisionem hominis etiam pactum expressum debeat cessare prouisio legis. l. si cũ dotem, ibi per Bart. ff. sol. matrim. l. cum filio, ff. de leg. 1. vt intelligatur exclusisse fœminas: nam in eo casu, in quo aliàs à lege non fuisset exclusa, maximè vt pactũ aliquid operetur, c. si Papa. de priuile. in 6. & clem. exiui. §. cum igitur. ff. de verb. signi. Bart. in l. j. ff. de vsucap. Bald. in l. generaliter. C. de Episco. & cleri. Barto. in l. omnes populi. ff. de iusti. & iure. glo. in c. solitæ. de maiori. & obed. Io. de Imol. in l. interdum. in princi. ff. de hæred. instit. Nec placet resolutio Loffre.
30 in d. consi. 39. col. 7. ꝙ † admittitur superfluitas, etiam ꝙ nihil operetur pactum, ne resultet iniquitas, vt not. in l. fi. §. in computatione. C. de iure delib. in c. cum dilectus. de consuetu. in l. iiij. §. prætor ait. ff. de dam. infec. per Soc. in cõsi. 21. vol. 3. quoniam ex conseruatione agnationis & exclusione fœminarum, nõ resultat iniquitas, sed dispositio fauorabilis denominatur: vt probat ipse idem in d. consi. 14. & D. Matth. hic, quicquid sentiat Andr. in c. 1. §. & quia vidimus. qui feud. dar. poss. & dixi supra, vt latè probat Curt. Sen. in consi. 9. Salic. in l. j C. de inoffi. don. Andr. Sicul. in cõsi. 54. vol. 1. col. 2. & post alios Purpurat. in l. fi. col. 22. C. de pact. præsertim quia hoc modo pactum concordat cum iure cõmuni feu-
31 dorum, cum † aliàs quando cõtrariaret iuri communi, nihil deberet operari, secundum Domini. de S. Geminia. in d. c. si Papa. & ibi not. Philipp. per tex. in c. si duo. 2. resp. de procu. in 6. vt per eos, & ex quo talis interpretatio pacti concordat cum iure feudorum est magis tenenda, quàm si concordaret cum iure huius cõstitutionis: quia hoc modo reditur ad ius antiquum & ad primæuam naturam consuetudinis feudorum, per id quod dicit glo. in d. c. statutum. in ver. numerandũ. de preb. in 6. quã ad hoc allegant

allegant Anto. de Butr. in c.olim.
tibi.de verb.ſign. Alex.in l.ſi con-
ſtante.3.col. ff.ſol.matr. l.ſi vnus.
§.pactus & ibi glo.& Docto.ff.de
pact. Et ſi diceretur, ꝙ eadem ra-
tione dicendum eſſet illud cap. de
eo qui ſibi & hære.debere intelligi
nõ admiſsũ in Regno per cõſtitu-
tionẽ,vt cõcordetur cum iure cõi.
d.l.maximum vitium , & ita pro-
priè loquitur glo.in d.c.ſtatutum.
Nam ad hoc reſpondetur, ꝙ iſtud
non poteſt aliquo modo procede
32 re: nam † iſta conſtitutio, nõ con
cordat cum iure cõmuni , immo
in hoc eſt iuri communi contra-
ria, ex quo repellit fœminas ſtanti-
bus maſculis volentibus maritare,
& illas admittit cum ſolæ ſunt , vt
hic quo caſu nec debemus inter-
pretari iſtam conſtitutionem ſe-
cundum ius commune, etiam in
eo caſu in quo ius commune non
alteratur, ita voluit Bal.in d.l.ma-
ximum vitium, C.de liber.præter.
Paul.de Caſt.in l.fin. §.in compu-
tatione.C.de iur.delib.dicentes, ꝙ
33 † ſi legitima eſt aucta vel diminu-
ta per ſtatutum , non debet titulo
inſtitutionis relinqui,prout de iu-
re cõmuni requiritur.§.aliud quo-
que capitulum.in authẽt. de trien.
& ſemiſſ. & in ſimilibus terminis
hoc argumento vtitur Soc. in con
ſil.150.col.17. in medio.vol.1. licet
contra Bal. teneat Io.de Imol. in l.
ſi verò.§.de viro.in 1.memb.ff.ſol.
mat.Lud. de Rom.in l.ſiquis prio-
re.ff.ad Trebell. & Alex.in l.fi.§.in
computatione. C. de iure deliber.
refert & ſequitur Cur. Iun.in con-
ſil.7. verſ.tertiò præmittitur. Præ-
tereà, ius ciuile nõ loquitur de feu-
dis , in quibus aliud ius ſtatutum
eſt,d.c.1. de feud.cogn. Ideo ſecũ-
dum ſubiectam materiam, in quã-
tum iſta conſtitutio loquitur de
feudis, non debet recipere interpre
tationem à lege ciuili, ſed à feudo-
rum.l.ſi vno.ff.loca.cum vulga.vt
dixi ſuprà in 1.quæſt.in euidentia-
libus.Iaſ.in prælud.feud.col.37. Et
ideo licet iſta conſtitutio ſit etiam
iuri feudorum contraria , tamen
in eo in quo expreſsè nõ diſponit,
ſcilicet quando eſſet ſpecialiter pa
cto prouiſum, potius debet cõcor-
dare cum iure feudorum, quàm cũ
iure ciuili: quia hoc modo prime-
ua natura feudorũ, de quibus tra-
ctatur, minus lęditur, ita probatur
in conſtit. vt vniuerſis.& in conſt.
puritatem.ꝙ in his quæ nõ diſpo-
nuntur per conſtitutiones, iudicã-
dum eſt ſecundum conſuetudines
approbatas: & probatur ſimiliter
34 ratione; nam † generalis prouiſio
non debet extendi ad eum caſum,
in quo ſpecialiter prouideretur l.
talis ſcriptura.ff.de legat.1. Bart.in
l. quæſitum.§.fi. ff.de fund.inſtru.
l.doli clauſula.ff.de verbo.obliga.
Deci.in rubr.ff.de regul.iur. ſicut
35 † clauſula in fine poſita non refer-
tur ad eum caſum, ad quem ſi fie-
ret relatio , induceretur correctio
iuris cõmunis. glo.in d.l.talis ſcri-
ptura.de lega.3. l.in rem.§.in om-
nibus.ff.de rei vindic. & prædicta
confirmantur , ꝙ magis habetur
reſpectus

respectus ad rem, de qua tractatur quàm ad personam, quæ succedere prętendit in causa intestati, quò ad ius obseruandum, ita tenet Pet. de Ancha. in c. canonum statuta, 11. q. de constit. Petr. Philip. Corn. in consi. 147. & per multa comprobat Asté. in d. trac. in q. 1. col. 3. & 7.

¶ Et tenendo istam partem videtur posse respōderi obiectis: & primò nō obstat ratio, qua mouetur
36 Andr. in d. c. 1. ꝙ † istud pactum exprimit illud idē qđ tacitè inest, ergo nihil debet operari. l. iij. ff. de leg. 1. Quoniam istud pactum exprimit illud quod inest per alium modum, quàm tacitè inesset. Nam per istam constitutionem fęmina (vt sæpe dixi) vocatur ad succedendum, licet ei masculus præferatur, & insuper volente masculo admittitur ad succedendum. Et † ideo
37 feudum concessum pro se & hærędibus intelligitur concessum pro masculis & fœminis per istam constitutionem, secundum Andr. in d. c. 1. de eo qui sibi & hæred. & in cap. 1. §. vnius, in quib. cau. feud. amitt. & in c. 1. §. cū verò, qui feud.
38 da. poss. & dixi in rub. Sed † quando fit pactum secūdum terminos dicti cap. primi, fœmina non est vocata ad successionem, nisi demum deficiente masculo, & volēte etiam fratre non admitteretur cum ipso fratre ad succedendum, maximè si superessent alij descendentes à primo acquirente, quia dicitur, deficientibus masculis, & sic est alius modus includendi fœminam, vel excludendi in verbis pacti quàm sit in constitutione. Præterea, constitutio excludit sub modo dotādi seu dandi paragiū, sed pactum non excludit sub hoc modo, seu cum onere dandi paragiū, sed simpliciter: ergo est alius modus exprimendi, quàm sub tacita cōstitutionis forma accipiēdi. Præterea & tertiò, constitutio loquitur determinatè de persona filij & filię, seu fratris & sororis amitę vel neptis. Pactū verò loquitur inde-
39 terminatè, de hęredibus, † quorum appellatione descendentes indeterminatè continentur, respectu stipitis & primi acquirentis non vltimi moriētis, vt in d. c. 1. ibi And. & alij. Postremò in constitutione ista declarata per subsequētem, est expressa reseruatio prærogatiuæ gradus, qui debet attendi primo loco, & deinde sexus: in pacto non exprimitur aliquid de prærogatiua gradus, sed simpliciter sexus fœmineus admittitur, deficientibus masculis, non concessa gradus prærogatiua, ergo per alium modum exprimitur exclusio fœminæ quàm tacitè insit. Vnde videtur, ꝙ pactum debeat operari illud quod operari potest, & non censeri idem disponere, quod cōstitutio disponit: & ista est cōmunis conclusio in expressione, quæ fit per alium modum, quàm Doc. tenēt in d. l. iij. & in l. si arrogator. per Bald. ff. de adoptio. in l. cum quid. ff. si cert. pet.

¶ Non obstant verba huius cōstitutionis

tutionis generaliter loquentis, ibi, Exclusis cõsanguineis. Quoniam non debent trahi ad prouidendũ istum casum, in quo magis exorbitaret à iure feudorum, vt habetur in d.l. talis scriptura. Immo debemus dicere, ꝗ differat quanto minus potest, per iura pręallegata. Et prædicta confirmantur, quòd
40 † quãdo habemus remedium ordinarium & extraordinarium, si remedium extraordinariũ est pinguius, recedimus ab ordinario, nóta. in l. quędam. in prin. ff. de eden. in l. in causæ. la ij. ff. de minorib. l. in prouinciali. §. 1. ibi Barto. ff. de oper. no. nunc. Sed quò ad excludendum fœminas stantibus masculis, pinguius prouidet pactum, secũdum determinationem dicti cap. primi. Ergo debemus intelligere fuisse recessum à dispositione constitutionis, vt pactũ pinguius prouideat: quia hoc intenditur in pacto, vt masculi præferantur, & deficientibus ipsis fœminæ succedant. Quanto igitur magis masculi præferuntur, tanto magis fauemus intentioni dantis & recipientis,
41 † quorum intentio debet in primis spectari. l. in conditionibus. ff. de condi. & demon. l. non aliter. ff. de legat. 1. Licet igitur ista constitutio generaliter loquatur, non distinguendò, tamen per contrarias rationes allegatas non potest hic casus censeri comprehensus in ea, vt in simili not. Bald. in auth. ingressi. C. de sacrosan. eccle. in l. quicunque. col. 6. C. de ser. fug. glo. in l. non dubium. vers. comple
42 xus. C. de legib. Quinimmo † non debemus distinguere pactũ, quod simpliciter loquitur. l. in conuentionalibus. ff. de verb. oblig. l. quicquid astringendæ. eod. tit.

¶ Non obstat, ꝙ ratio de qua in d. c. 1. cesset stante cõstitutione, cum fœmina non sit inhabilis & exclusa. Quoniam respondetur, quòd quantumuis non sit inhabilis ad succedendum, tamen masculus ei præfertur fauore agnationis, quæ ratio fuit considerata in pacto &
43 concessione: ideo † licet cesset vna ratio, alia tamen remanet. d. §. affinitatis. Instit. de nupt. & quoniam hæc interpretatio est fauorabilis debet latè accipi & ampliari, vt ꝓbat in his terminis Loffr. in dicto cons. 14. col. 5. loquens etiã in filia.

¶ Non obstat, ꝙ pactum factum in Regno debet recipere interpretationem à constitutionib. Regni. Quoniam respondetur, debere in
44 primis † considerari, quid actum est anteaquàm iuris seu constitutionis ratio habeatur, l. semper in stipulationibus. ff. de reg. iuris. sed quid actum sit ex verbis cognoscendum est, vt declarat Dec. in d. l. semper. l. si quis stipulatus sit Stichum, ff. de verb. oblig. l. fideiussores magistratuum, ff. de fideiussor. l. fin. C. commun. vtri. iudi. l. si ita stipulatus. §. Grisogonus. ff. de verbor. oblig. Sed ex verbis, de quibus in d. c. his deficientibus. apparet Principem concedentem, atq; recipientem feudum non perstitisse

in puris

in puris terminis, quæ constitutio ne cōprehenduntur (vt suprà considerabam) sed excessisse fines huius constitutionis, vetustiori iuri adhærendo, ac fauendo agnationi, dum dicitur, masculis deficientibus. Ergo necesse videtur, vt di-
45 camus † non debere ex constitutione interpretationem fieri, quæ esset contraria verbis expressis inuestituræ. d. l. in his quæ contra. ff. de legi. dicit Rom. in consi. 494.
46 ꝙ † tenor inuestituræ præponderat naturæ feudorū. l. iij. C. de inutil. stipul. c. tenor. de priuil. l. sancimus. C. de fideiuss. cum sim. Et ista ratio cōseruandæ agnationis, quæ est fauorabilis, debet haberi ꝓ expressa, argu. l. quoties. ibi glo. C. de fideicommiss. notat. in l. filiusfamilias. §. diui. ff. de legat. 1. Loffredus latè in d. consi. 14. col. 4. Ideo si di-
47 ceremus, ꝙ † pactum & concessio recipit interpretationem à constitutione restringeretur fauor agnationis contra mentem agentium. l. non omnis. ff. si cert. pet. c. odia, de regu. iur. in 6. per quæ videtur confundi id, quod D. Loffre. dicit in d. consil. 39. col. 8. dum vult, ꝙ ista interpretatio esset iniqua, vt suprà dixi. ¶Hæc breui compēdio possunt aduersus illam sentētiam, considerari, quam Andr. tenet: cuius, quoniam magna est auctori-
48 tas, omnisque † diffinitio in iure periculosa est, neque me latet dis. putando etiam his posse in aduersum responderi, nō decerno nūc, an ab illo in iudicij tutrina sit recedendū. ¶Posset tamē ex hac qōne ex prædictis intelligi, an debeat aliquid operari concessio & pactū, appositum in inuestitura, pro se, suisq; hæredibus vtriusque sexus. Nam de iure feudorum, secūdum communem conclusionem, succedūt ordine successiuo, per dictum cap. 1. de eo qui sibi & hære. d. c. 1. §. quinetiam. Episcop. vel Abba. Bald. in d. consi. 1. & Curt. in 3. par. sui tracta. circa princip. 17. limita.
49 Vnde, vt † aliquid operetur pactū, d. l. si quando. de lega. 1. videtur in fauorem fœminarum extendi successio, etiam non ordine successiuo, sed simultaneo; sicut quando dictum est, ꝙ masculi cum fœminis succedant, secundum Bal. in d. l. quoties. C. de suis & legi. & Curt. in præalleg. loc. Socin. in l. in his. ff. de condi. & demonstr. Sed certè hoc casu videtur exprimi illud, qđ tacitè inest, vt nihil operet. d. l. iij. ff. de lega. 1. Cum per istam constitutionem etiam vocētur fœminæ, nisi aliter de mente constaret, vt dicit Andr. in præced. quæstione.
50 Item † quid operetur verbum hæredibus, in concessionibus positū, cum illud tacitè insit. l. si pactum. ff. de probat. Andr. in c. Imperialē. in princ. de prohib. feud. alien. per Federi. in c. 1. §. huius autem generis, ex quib. cau. feud. amitta. Item an aliquid operentur illa verba,
51 † Quam inuestituram, vim, robur & efficaciam veræ traditionis habere volumus, cum per solum priuilegium, seu cōcessionem videat

trans-

transferri dominium, ficuti per veram traditionem. Bald. in prælud. feu. col. 10. & in l. ij. col. 3. C. de leg. Andr. & Bald. in c. 2. de no. for. fidelit. Iaf. in l. quoties. col. 3. C. de rei vind. de quo tamẽ plenius Luc. de Penn. qui dixit veritatem in l. prædia. C. de loca. prædio. lib. 11. & idem Iaf. in d. l. quoties. 12. limit. & D. Matth. in c. 1. de no. for. fidel.

52 Item † quid operentur illa verba, cum potestate alienãdi, Regio assensu & beneplacito interueniẽte, cum hoc iam tacitè insit, vt cum assensu liceat alienare, vt in const. constitutionem diuæ memoriç. & in d. cap. Imperialem. cum simil.

53 Item † an nihil operentur illa verba, Fidelitate tamen Regia semper salua, cum tacitè insit, vt in c. 1. ex quib. cau. feud. amitt. & in cap. 1. de noua for. fidel. cum vulgar. not. D. Matth. in decis. 282. in fi. vel excludat forte venientem ex pacto & prouidẽtia propter infidelitatem acceptoris vel alterius qui succedit, vt aliquid operentur. Fuit hoc discusũ in causa Comitis Murconi. Item quòd possit operari clausula,

54 quæ in assensu solet ascribi, † quò ad expressa tantum, cum assensus qui est stricti iuris ad non expressa non trahatur, d. l. quicquid astringendæ. ff. de verbo. oblig. l. stipulatio ista. §. Grisogonus. eo. tit. in d. c. Imperialem. in princ. per And. & Moder. & sic tacitè inest, an excludat ea quæ tacitè comprehenduntur, & solita sunt apponi in instrumentis, cum non sint expressa.

55 fuit iudicatum ꝙ non. Item † quid prosit ea clausula, iuribus alienis semper saluis, cum & hoc subintelligatur. l. Labeo. §. 1. ff. famil. erci. in l. j. Bald. & Iaf. ff. de const. princ. Quæ quoniam ad hanc constitutionem non faciunt, libuit iuxta prædictam quæstionem lectorem admonuisse, & prætermittere alibi discutienda.

¶ Postremò, quoniam hic dicitur, si fœminæ solæ sint, succedunt exclusis consanguineis. Videndum est, num etiã si moniales sint excludant consanguineos in successione feudi. Et videtur dicẽdum, ꝙ excludantur consanguinei per monialem. Probatur ex communi

56 conclusione, ꝙ † quàndo seruitiũ potest fieri per substitutum clericus siue monacus succedit in feudo, vt in c. 1. de mil. vasal. qui arm. belli. & in c. 1. de benefi. fœm. §. fin. Oldr. Cyn. Salic. & Iaf. in auth. ingressi. C. de sacrosan. eccl. in l. quisquis. C. de Episcop. & cler. Io. And. in addit. Spec. in tit. de stat. mona. §. 1. vers. 45. Docto. in c. in præsentia. de proba. Alex. consi. 10. vol. 5. Curt. in d. tract. 3. part. q. 10. Iacob. in suo tract. feudo. in vers. & quibuscunque hæredibus, circa fin. & ita refert Capic. fuisse iudicatũ in cõsilio in causa Andreæ Mormilis, sed quando feudum potest trãsire in fœminam, & fœmina seruit per substitutum & seruire potest, vt dicit Specul. in titu. de feud. §. quoniam. vers. 21. & ibi Ioan. And. ergo quãdo feudum potest trãsire

ad

ad fœminas, ſuccedet monialis ſeu monaſterium ex eius perſona: ex quo etiam non monialis ſuccederet & ſeruire deberet tãtummodo per ſubſtitutum. Et per iſtud fundamentum non videtur neceſſaria ponderatio, quam facit Alex. in d. conſi. 10. ex opin. Oldra. in d. auth. ingreſsi, ꝙ illa monialis ante ingreſſum monaſterij habuerat feudum & iurauerat fidelitatem. Nam ſi feudum poterat tranſire ad fœminas, trãſibit etiam ad illam, quę tempore delatæ ſucceſsionis erat monialis, ſeu ad monaſterium ex eius perſona, cum non reſiſteret alia ratio quàm ea, quæ repelleret ipſam etiam in ſeculo manentem, quæ etiam ſublata erat. ¶Contrariam ſententiã probat hic D. Matthe. & in deciſ. 220. quem ſimpliciter ſequitur Pariſius in d. c. in pręſentia. & D. Loffre. in ſua paraphr. in c. ſi clericus. ſi de feud. defunct. milit. & mouetur D. Matth. ꝙ per conſtitutiones iſtas diſpenſatur, vt fœmina ſuccedat, non vt ſuccedat
57 monialis, & † diſpenſatio facta in vno, nõ extenditur ad aliud. Cum ergo iſta ſit fœmina, item monialis, non cenſebitur ad ſuccedendũ habilis: quia duplici defectu laborat, vt per ipſum. Et reſpondet ad conſilium Alex. ꝙ ibi fęmina non ſuccedebat virtute diſpenſationis alicuius ſuperioris, qui potuiſſet diſpenſare contra ius, ſed virtute pacti appoſiti in inueſtitura. Prætereà, illud feudum erat eccleſiaſticum, nimirum ſi poteſt tranſire
58 in monaſterium, quia † à primordio tituli, vt in l. j. C. de impo. lucrati. deſcri. ¶Sed tenendo priorẽ opinionem poteſt reſpõderi obiectis per D. Matth. Et primò, quòd iſtud præſuppoſitum, fœminã ex conſtitutione ſuccedere per diſpoſitionem non ſit verum. Nam dato & non conceſſo, ꝙ iſtæ conſtitutiones de nouo inducerẽt fœminarum ſucceſsionem cõtra ius feudorum, tamen ipſæ faciunt ius commune in Regno, vt dicit Andre. in d. c. 1. in fi. de eo qui ſibi & hæred. & probatur per conſtitu. vt vniuerſis. & conſtitutionem puritatem. & habetur per Andr. in ꝓœ. iſtarum conſtitutionum. Sicut ergo vna lex, quæ eſt alteri legi contraria & abrogatoria non dicetur diſpenſare; ita nec videtur, ꝙ conſtitutio quæ tollit conſuetudinem feudorum excludentem fœminas dicatur diſpenſare: patet hoc in l. meminimus. C. de legi. hæred. vbi eſt ſublata differentia emancipationis & patriæ poteſtatis, nec dicetur diſpenſatio: itẽ ſublatæ ſunt pœnæ ſecundò nubentium. 2. q. 3. Euthemium. glo. in l. 1. in fi. C. de ſecund. nup. Nec ex hoc quiſquam dicet diſpenſatum vt nubat, item viles perſonæ, de quib. in l. j. C. de natural. lib. non poterant contrahere cum poſitis in dignitate matrimonium, quod per authen. ibi poſitam, inci. Sed nouo iure, permittitur. & tamen non dicam eſſe diſpẽſationem, ſed noui iuris prouiſionem, & huiuſmodi mille exépla,

pla, toto iure ciuili & Pontificio
59 passim scatet. Aliud† enim videtur ius corrigere vel consuetudinem tolli per legem nouam, & aliud habilitare certam personam trahēdo ius ad illam, remanēte aliàs iure in suo esse, quoniam tunc est dispensare, vt in sim.no.in c.1.& 2.de fil. presbyt.in c.at si clerici. §.de adulterijs.de iud.in c.per venerabilem, qui fil.sint leg.Dec.in d.l.pactū qđ dotali.C.de colla.& in cons.258.& declarat Lud.Sard.in tract.legit.in legitimatione per rescriptum. q.3. de effectu legit.q.1.& 2. Sed in Regno nō habet locum consuetudo feudalis per legem Regni, quæ facit ius non autem habilitauit specialiter certam personam. Ex quo infero, ꝙ potius in casu particulari, quādo esset datum feudum alicui fœminę extra ius cōstitutionis diceretur dispēsatum, vt dicebam suprà in euidētialibus in 1. quæst. quàm ꝙ per legem dicatur facta dispēsatio, prout D. Matth.cōsiderat aduersus priorem opinionem, quia primo casu relaxatur ius commune: In secūdo casu tollitur, sed
60 †dispēsatio est relaxatio iuris communis, non absolutè correctio cōsiderata ampliore iurisdictione disponētis in suo Regno, glo.in §. nisi rigor. 1.quæstio.7.licet in plus aliquādo se habeat dispensatio q̃ correctio, secūdum Anto.de Butr. & Innoc.in clem.2.de rescript.Deci.in d. §.de adulterijs, colu.10. Ex quorum dictis apparet diuersum esse, corrigere legem seu tollere, dispēsatione aduersus legem. Secundò respondetur, posito ꝙ per constitutionem fieret dispensatio
61 † esset gratiosa dispēsatio, quæ debet latissimè interpretari, & extenditur de casu ad casum. Ita tenet Abb.in d.§.de adulterijs.& in c.ad aures.de rescr. Gem.in d.c.1.de fil. presbyte. Dec.in d. §.de adulterijs. Tertiò respondetur, ꝙ in ista constitutione est expressa ratio, ne accusatores videantur, quæ ratio facit, ꝙ etiam dispēsatio ex identitate rationis comprehendat casum non expressum, nam vt declarat
62 Dec.in d. §.de adulterijs, non † est extensio, sed propius intellectus qui resultat ab expressa ratione, secundum Bald.in auth.post fratres. C.de legi.hær.Alex.in l.cū mulier. 5.nota.ff.sol.matrim. & in cōs.75. 1.col.vol.5.Dec.in c.secundò requiris.in prin.de appell.Ias.in l.j. §.itē acquirimus.8.not.de acqui.poss.& certè hoc casu si non esset expressa huiusmodi ratio, haberetur pro expressa, secundum gl.in d. l.quāuis. C.de fideicom.in simili Rom. in consil.411.Dec.in consi.188.& æquè subsistit in fœmina laica, si-
63 cuti & in moniali, ne† plus habeat luxuria quàm castitas, vt deducit Neapod. in consuetu. siquis vel si qua. in verbo Proximiores. Bald. in consi.250. in 1.vol. & Andre.in fin.huius constitu.& Alberic.in d. tracta.artic.6. & D. Matthe.in decis.347.& ex his videtur, ꝙ fundamentum sub ratione dispensationis apertè corruat.

¶ Non obstat, q; monialis tenetur duplici defectu; quia fœmina & monialis; nam immo vnus est defectus & vna ratio, quę excludit, scilicet impotẽtia seruitij, vt in d. c. 1. de milit. vasal. in fi. Quæ ratio cum sit sublata per cõtrariam rationem, monialis debet cēseri admissa, sicut admittitur laica. Vni-
64 tas † enim rationis copulat in idẽ plura, quæ ab ipsa vna ratione reguntur. arg. l. nam hoc iure. ff. de vulg. & pupill. in l. in testamento. C. de testam. milit. l. in actionibus. ff. de his qui not. infam. Bart. in l. Seiæ. §. Gaio. ff. de fundo instruct. Aret. in consi. vlt. col. pen. declarat Angel. de Aret. Institu. de legit. patro. tutel. in glo. in versic. iussit.

¶ Non obstat postremò id quod aduersus decisionem Alex. considerat D. Matth. quòd feudum erat ecclesiasticum, & in feudo ecclesiastico possit monialis succedere; quia à principio tituli &c. Quoniã ratio, quæ excludit moniales, militat etiam in feudo ecclesiastico, & fortius stringit. Primò, vt ecclesia vasallos habeat, qui possint ecclesiam tueri, & eidem deseruire. argum. eorum quæ dicuntur in cap. decernimus. & cap. filijs. 16. quæstio. vlti. in cap. querimoniam, de iure patrona. Secundò, quoniam minus debet præiudicari ecclesiæ quàm laicis. Patet ex magna prohibitione alienationis, vt in cap. nulli liceat. & per totum. de rebus eccles. non alienan. Vnde si feudum laici non potest transire ad monasterium, quia transiret ad manus mortuas, seu semper clausas, vt not. in cap. 1. de prohibit. feud. alienat. per Lucam de Penn. in l. si quis. C. de diuers. præd. vrba. lib. 10. Multo fortius dicendum est in feudo Ecclesiastico. Et per hoc non videtur bonum argumentum, Ecclesia habet feudum, ergo concedendo alteri, transire posset in monasterium contra leges feudorum, quibus etiam Ecclesia vtitur, prout Alexand. allegat in dicto consil. 10. & in cap. 1. qui feud. dare poss. & in cap. 1. Episcop. vel Abba. & faciunt ea, quæ dixi suprà in euidentialibus. Et tenendo priorem opinionem, quòd monialis succedat, posset limitari vt habeat locum, quò ad durat vita ipsius monialis, per ea quæ dicuntur in d. cap. in præsentia. de probatio. & per D. Matthę in dicto cap. 1. de milit. vasall. qui arm. in secunda col. Et hoc videtur habere rationem; quoniam vtrique parti consulitur, videlicet ipsi filiæ dum viuit, & agnatis vel Domino post illius mortem: &
65 † in dubijs illa opinio est tenenda, per quam vtrique parti consulitur. l. prima. ff. si quis cauti. ibi, Vtrique litigatorum, & in l. ex his, ff. de his quæ in fraudem creditorum. ibi, Quia ea ratione nemo fraudatur. l. de die. ff. qui satisdarę cogan. l. & si post tres. ff. si quis cautio. aliàs iniquum esset, & contra intentionem Domini concedentis feudũ, vt transeat in mona-

monaſteriũ perpetuò; quia nõ eſt hęres ſanguinis, ſeu deſcendens, ꝓ quibus videtur acceptũ, vt in c. 1. de benef.fratr.& in d.c.1. qui feud. dare poſſ. & de alienatione feudi, verſ.& ſi clientulus. & haberet dominus inuitus alium quàm quem velit vaſallum, quod non eſt dicẽdũ, vt in c.ſi duo fratres, de fratrib. de nou.benefi.inueſt. glo.in d.c.1. de benef.frat.in ver. Domino ſciẽte. Immo per cap.Regni, quod incip.Item ſtatuimus, ꝙ poſſeſſiones & res, in quo diſponitur, ꝙ quoties res aliquæ tenentur in aliquo Regiæ Curiæ, ꝙ non poſſint dari vel transferri in eccleſias: & ibi dicit glo.ꝙ per illud c.eſt correctum ius commune, de quo in l.fi.C.de exact.tributo.lib.10.per quod vide tur dicendũ, ꝙ nec viuẽte moniali, monaſteriũ poſſet retinere feudũ, ex quo debetur adoha: & facit conſtit. Regni, incip.Hac edictali. Niſi dixerimus, ꝙ viuente ipſa moniali, non diceretur ad altũ deueniſſe q̃ ad filiam, & per filiam retineri, quia † ingreſſus monaſterij nihil aufert, quo ad vtilia ipſi moniali, d.l.Deo nobis, ibi Bal.& dixi ſuprà in 2.no. & ſic tolleretur argumentum, in quo fundat D.Matth. in d. c.1.de milit. vaſal. qui arma bel.ꝙ † monaſterium eſt fictus filius: quia poſſet & deberet conſiderari perſona ipſius filiæ, ꝑ theoric. Bart. in l.iij.§.1.ff.de legat.præſtand.cui filię non cenſetur in aliquo præiudicatum, per ingreſſum monaſterij per præallegata. ¶ Sed

66 (margin, at "neri, quia † ingreſſus"); 67 (margin, at "bel.ꝙ † monaſterium")

adhuc poſſet inſtari, ꝙ licet iuris feudorum diſpoſitio nõ repugnaret, tamen repugnat profeſſio voti perpetuę paupertatis, & regula ſub qua viuit, per quã in pſona ipſius filiæ non poteſt dominium, aut ius aliquod, vel momento perſiſtere.12.q.1.c.non dicatis. & 27.q.1.c. monaco.& dicit gl.in c.monachi. in verb. Adminiſtratione.de ſtatu monac.ꝙ † abdicatio proprietatis eſt de ſubſtãtia monacatus, & ideo Papa non poſſet in eo diſpenſare, ſicut nec in continentia, vt in c.cũ ad monaſteriũ.eo.tit.& in c.dudũ. de conuer.coniuga. aliàs non eſſet monachus. Et ideo dicebat Vincẽtius, ꝙ † Papa poteſt facere de monaco non monacũ, ſed non poteſt facere, ꝙ ſit monacus habens proprium, in d.c.cum ad monaſteriũ. in ver. Abdicatio. & facit in ſimili text.in l.placet.ff.de acquir.hæred. not.in l.cum filio.ff.de legat.1.& hoc videtur ſentire Ioan. Licirier. in tracta.primogenitur.lib.3. ideo in caſu, quo monaſterio aliquid acquiritur ex perſona monaci † immediatè dicitur acquiri monaſterio, vt not.in d. c.in præſentia. de prob.& per Soc.in conſ.245.vol.2. In monaſterium verò ſimiliter eſt dicendum, ꝙ non trãſeat in vita, ea ratione qua nõ tranſit ꝑpetuò: quia non eſt in inueſtitura cõprehenſum. Et † ſicuti commutatio feudi de perſona ad perſonã ſine aſſenſu non tenet, vt in cõſt.conſtitutionẽ diuæ memorię. ita refutatio in eũ qui non eſt proximè ſucceſſurus

cessurus non tenet: quia est alienatio. c. 1. de alien. feud. pater. Ita hic transitus de persona filiæ ad monasterium non debet fieri posse et temporaliter absq; speciali priuilegio & legis permissu. Posset tamē responderi, ꝙ ista acquisitio & cōmutatio fiat ex legis dispositione, d. auth. ingressi. & in d. c. in presentia. cum simil. in qua locum non habet prouisio dictæ dispositionis, const. cōstitutionem diuę memoriæ, per ea quæ dicuntur in cōstit. Regni. siquis post litem. de necessa. alien. & per Andr. in d. c. 1. §. quid ergo. de inuest. de re alie. fact. & in auth. res quæ. C. comm. de le. & in l. filiusfamilias. in §. diui. ff. de leg. 1. l. si ita. §. ea lege. per Ias. & Cuman. ff. de verb. obliga. Bart. in l. si constante. ff. sol. matr. & in l. conditionibus. ibi, Nō obligat minor si lex. ff. de condi. & demonstr. & de legali dispositione translatiua bonorum, & alienatione tradit Alberic. de Rosat. in auth. ingressi. C. de sacrosan. eccl. Specu. in tit. de stat. monach. §. 1. Docto. in cap. in præsentia. de probat. Dec. in consi. 86. col. 5. Et quia per legem feudorum non reperitur prohibita ista acquisitio, & commutatio ex persona monialis in monasteriū, cessante ratione seruitij, standum est dispositioni iuris ciuilis & Canonici, vt not. in d. c. 1. qui feud. dare poss. & in d. c. 1. de feud. cog. & maximè per rationem d. l. Deo nobis. Et propterea, sicuti in cæteris bonis ex persona monialis monasterium succedit, ita etiam in bonis feudalibus; quia est legalis quędā & necessaria acquisitio, maximè cum sit temporalis, idest viuente feudataria. c. 1. §. quid ergo. de inuesti. de re alien. fact. cum similib.

72 Neq; † voti professio impedit successionem ad effectum, vt quærat monasterio: quia inhabilitas videtur respectu suæ locupletationis, & vtilitatis, non simpliciter, sicut

73 in simili. Qui † non potest per se hęreditatem capere, erit tamen habilis vt adeat & restituat alteri. l. cogi. §. hi qui solidum. ff. ad Trebell.

74 Et † fratres Mendicantes sunt incapaces bonorum immobilium, capere tamen possunt vt vendant, vt in c. 1. in gl. in ver. Domū. de relig. dom. in 6. & in simili arguit & considerat Dec. in c. post cessionē

75 in fi. de prob. & † sufficit habilitas respectu eius cui aliquid acquirendum est, etiam si quæratur ex dispositione legis, vt declarat Aret. in d. l. Gallus. §. ꝙ si is. & latè Soci. in cons. 241. col. 14. in fi. vol. 2. ¶ Pēdet igitur tota resolutio à ratione, qua monacus succedere seu habere feudū prohibetur. Nā si ea est, quia gerere officiū nō debet, vt d r in d. c. 1. & declarat Raph. Fulgo. in d. auth. ingressi. & Cur. in d. trac. q. x. col. 6. Absq; dubio, cū in Regno fęmina possit non gerere officium, oportet asserere etiam monialem à feudi successione non repelli, nec monasterium repellitur, nā filia viuēs operatur vt succedat monasteriū, quod aliàs succedere nequiret.

Nam

76 Nam verior videtur opinio, ꝙ† perſona monaci ſeu monialis ſit cauſa mediata ſuccedendi, vt per Soc. & alios in l.j. ff.de vulg.& pupilla. Io.de Imol.in l. ſi pater.ff.de hære. inſt.& Soc.in conſ.52.col.fi.vol.4. & ſic ea mediante retineat, quod ipſa filia retinere nequiret, repugnante regula & profeſſione, vt dixi.l.pater filium. ff.de inoff. teſt. faciunt quæ dicuntur in l. Statius Florus.§.Cornelio Felici,de iu.fiſc. & in c.1.ſi vaſal.feud.priuet.& ita in emphyteuſi ac vſufructu & bonis prohibitis alienari, vt durante vita tranſeat in monaſterium, tenet Abb,in d.c.in præſentia.de ꝓbat.ibi optimè D. Pariſ.& probat Ang.de Peru.in l.ea lege.col.3. in fin. C.de condi. ob cau.& latè Iaſ. in l.ſi ita.§.ea lege. ff.de verb. obli.

77 Multa † quoque conceduntur aut fiunt ex perſona alterius & ratione adiuncti, quæ ex propria minimè concederentur, aut fierent.d.l. qui in aliena.§.interdum . ibi not. ff. de acquir.hære. glo.in c.vnic.in fin. de iurepatro.in 6.l.ſi communem.ff.quemadm.ſeruit.amitt.l.ſi aliena.§.1.ff.de vſucap.Feli.in rub. de offi.delega.& facit quod inquit Bald.in l.cum oportet. C.de bonis

78 quæ lib. Quòd † pater habet vſufructum in feudo filij, ſiquid dici poteſt non caſtrenſe vel quaſi. Et poteſt ratio aſſignari, non acquiritur ex diſpoſitione legis, & eſt legalis tranſlatio (vt ſupra dixi) neq; lex feudorum repugnat: tūc enim appellatione bonorū non veniunt feudalia, quando alio iure cenſentur, quàm allodialia, vt in alienatione & ſimilibus. c.in generali, ſi de feud.defunct.milit. conten. ſit. per Alex. & alios in l.ſi patroni. ff. ad Treb.declarat Bellame. in conſil.17.col.3.in medio.l.j.C.quæ res pigno.obli.non poſſ. d.l.doli clauſula.ff.de verbor.obligat. Et licet contra hanc opinionem Bald. dicat D.Matthe. in c.1. de fratrib.de nouo benefi.inueſt. in 5.col.verſi. ſed mihi, ꝙ non dicitur feudum, niſi ꝗ poſſidet recipiat vſufructū, allegat tex.in cap.1. ex quibus cau. feud.amitt.Ita ꝙ ſi filius recolligeret fructus & daret patri, non tribueret ſibi beneficium ſed onus, & ſic non conueniret cum diffinitione feudi, de qua in d.c.1.ex qui. cau.& per Bald. & Iaſo.in prælud. feudorum. Mihi tamen videtur, quòd talis impugnatio non procedat; nam poteritquis poſſidere feudum & erit feudum, & tamen non lucrabitur fructus, nec percipiet eos. tex. eſt ſingularis in capit.1. de feud. vbi feudum pignoratum Domino per vaſallum, eſt feudum, vt ibi patet, & poſſidetur per vaſallum quò ad ea quæ reſpiciunt vtile dominium, vt declarat glo. & ibi Doctor.in l.cum notiſſimi. §.1. C.de præſcriptio. trigin. annorum. Alexand. poſt alios in l.j.§.per ſeruum, lo.ſecondo. ff.de acquiren. poſſeſſione. vbi decla-

79 rat, an † creditor poſſideat pignus, vel debitor, in l. qui pignori . eodem titu.l.j.C.de pignor.actione.

l. per seruum. ff. de acqui. rer. dom. l. sciendum. §. creditor. ff. qui satis da. cog. l. si duo. §. creditores. ff. vti possid. & tamen fructus colliguntur per dominum directum, & nō computantur in sortem, & illud cap. habui in punctis ordinarijs mei doctoratus anno 1525. Præterea, potest stare illa definitio feudi, si talis dici potest, cũ verè sit simplex descriptio in genere, licet fructus feudi alteri quærantur; quia respectu domini idem est, vt in d. c. 1. ex quib. cau. feud. amitt. Respectu accipientis similiter tribuit beneficium quò ad vtile dominium absque fructibus sub expectatione, ꝙ post mortem patris illos sit habiturus: & cum pater recipiat, idem, vel paulominus est beneficium, vt bene satisfieri possit illi descriptioni, vt in auth. de iureiur. à morien. præst. in princ. Item pone, ꝙ pereant omnes fructus; ergo non erit feudum. Pone ꝙ sit sterile, aut ꝙ separatis fructibus à solo, vel creditores, vel hostes inuadãt, ergo non erit feudum? Certè non vera videtur huiusmodi consideratio D. Matthei.

80 ¶ Non † obstat tex. in d. cap. 1. ex quib. cau. §. huius autem generis. quoniam quatenus dicitur, vsufructum rei ad accipiẽtem pertinere, potest intelligi, nisi alius sit, cui ex dispositione legis quæratur, vt hoc casu. arg. eorum quæ dicit Andr. in d. §. huius autẽ generis. Non enim ponitur pro forma seu substãtia feudi, vt vsufructus sit apud accipientem, sed ad constituendum differentiam, inter proprietatem, quæ apud dominum remanet, & ius quod ad

81 feudatarium transit, & † verbum vsufructus, ibi capitur pro vtili dominio, vt per Andr. in §. rei. de inuestit. de re alie. fac. & in d. §. huius autem generis. & per Iaso. latè in prælud. feud. col. 10. & col. 34. Sufficit ergo feudatarium esse vtiliter dominum quò ad ius, licet fructus nõ essent temporaliter ipsius: quia non est propriè vsufructus, vt in

82 præalleg. locis. Immo † esse potest feudum, licet nullum dominium transiret etiam vtile, prout tangit Claud. in Specul. feud. tit. de feud. diff. col. 8. & seq. in prin. Tanto fortius ꝙ dici poterit nõ vsufructum propriè, sed quandam commoditatem acquiri, vt dicit glo. in dicta auth. idem est in fi. C. de bon. quæ lib. & ibi Docto. & firmat Curt. d. tract. 3. part. q. 4. secundæ part. Sed quoniam non est hic locus, vt veritatẽ opinionis Bal. inquiramus, ad propositam quęstionẽ redeundo, videtur ꝙ ex prædictis fundetur opinio primo loco relata cum sua limitatione, quam tãtomagis

83 sequi debemus † quanto magis religioni fauet. l. sunt personæ. ff. de relig. & sumpt. fun. & ita in simili arguit Iacob. in d. §. cum autem. in fin. & hanc opinionem videtur sequi D. Capic. in deci. 10. & 31. licet prædicta non discutiat. Et hanc opinionem sentit de iure esse verã D. Loffre. licet dicat non potuisse obtinere, nec ego ꝑ moniali vidi iudi-

iudicatum. Non est tamen prętermittẽdum, quòd communis opinio, vt succedat in feudo, quę posset seruire per substitutum, limi-
84 tari ac restringi debet, vt † locum non habeat in monialibus ac monasterijs quæ etiam in communi aliquid habere nequeunt, vt in clemen. exiui. de verb. signi. per Bart. in tract. suo minoricarum. quoniã nec vendere possent, cum Rex assentire non teneretur; quia assensus est gratia, nisi in casibus, vt per Andr. & D. Matth. in consti. siquis post litem. & faciunt ea quæ scribit Petr. de Belui. in suo Specul. rubri. 14. §. veniamus. in fi. & Neapo. in consuetu. siquis vel siqua, vers. proximiores. vers. sed quid si.

¶ Nunc videndum se offert pro complemento huius not. quoniã hic dicitur (si tantum fęminę sint) vtrum si neptis ex filio prædefuncto superstes sit, subingrediẽdo in locum patris, excludat filiam? Quam quæstionem tangit hic D. Matth. col. 19. vers. an autẽ. Et pro veritatis indagine illud præmittendum est pro firma quæstione,
85 q † filius locum patris subingrediatur. l. Gallus. §. videndum. ff. de liber. & posthu. l. ij. C. de liber. pręter l. siquis filium. C. de inoffi. test. l. vt intestato. C. de suis & legiti. l. apud hostes, C. de suis & le. l. vnic.
86 C. de his qui ante aper. tab. Est † autem duplex modus succedendi in locum patris. Primò fit succedendo in locum & ius competens ex persona patris, per transmissionẽ factã à patre. l. filium. §. fi. ff. de acq. hæred. l. fin. C. de hæred. instit. & illud quod obstaret, & repelleret eum, in cuius locũ fit subingressio, obstaret etiã & repelleret subingredientem. l. vindicantem. ff. de rei vindic. l. cum à matre. C. eo. tit. l. fin. ff. de euicti. l. venditrici. C. de reb. alien. not. in c. 1. qui succ. tene. & de isto casu non loquimur.

¶ Secundò fit succedendo in locũ & gradum patris, cum iure illi cõpetenti, ex persona tamẽ propria, per remotionem patris, in successione tamen aui vel patrui carnalis, aut thij. d. l. siquis filio. de iniusto rup. & in l. j. per tot. de suis & legit. cum simil. prout notabiliter declarat Bal. in l. pactum. col. pen. C. de collat. & in l. si auus. circa fin. C. de liber. præterit. & in l. cum antiquioribus. C. de iur. delibe. patet exemplũ in d. l. vt intestato. C. de suis & legitim. & in authent. cessante. & in authen. post fratres. & ibi Doct. C. de legi. hær. & in §. reliquum. in auth. de hæred. quæ ab intest. defer. & in §. cum filius. Inst. eo. tit. & in d. l. si fratris. C. de iure deliber ibi Corn. & declarat optimè Deci. in consi. 1. per totũ. Alex. in consi. 49. vol. 5. Ias. in l. si arrogator. ff. de adopt. Alex. in consil. 4. vol. 4. & Neapod. in consuet. si moriatur. in vers. pro nepotibus. & in vers. ex masculis. & in cõsue. siquis vel siqua. in vers. in stirpem. in fin. & in vers. in infinitum. & in ver. alij descendentes. Licet D. Loffred. in sua paraphr. in c. 1. de nat. succ. feud.

feud. reprehendat Neapo. Et hoc secundo casu etiam si filius fuerit exclusus à successione aui tempore quo moritur, nepos in sui patris locum ingrediēs succedit auo, vt in d.l.Gallus.§.& quid si tantū, & in §.quid si is. probat Socin.in consi.241.vol.2.vbi in col.16.in fi. ver.sed contra. hoc declarat, quòd
87 † tunc dicitur succedi ex persona defuncti, quando illi defuncto iā viuenti ius quæsitum fuerat, seu delata hæreditas, vt dixi in primo casu,& sequitur Capic.in decis.21. col.2.vbi allegat. faciunt dicta per gl.in l.siquis posthumos.§.1. ff.de libe.& posth. in verbo Testamentum.in fi.in d.l.siquis filium.C.de inoffic.testa.in d.l.fin. C.de euict. in ver.Persona. l.Carbonianum.§. is qui.ff.de Carb.edic. l.diuus.ff.de iur. patro. Et in hoc secundo casu
88 resultat, ꝙ † is qui hæredem habere nequiuit, habet tamen successorem ex legis dispositione in gradum & locum suum, vt in deportato & alijs, de quibus in d. l.Gallus.& declarat Neapo.in præalleg. loc. & in simili de prælato ponit Bello.in consil.12.col.5. in medio. Et propterea dicunt Moder. Regnicolæ in l.is potest. ff.de acquir.
89 hæred. ꝙ † nepos qui succedit auo subingrediens locū filij patris sui, nō succedit ut filius, sed vt nepos: quia si succederet vt filius, nō rumperet præteritus patre instituto: quia succederet in institutione; qđ argumentum mihi non placet: imā immo videtur, ꝙ nepos subingrediendo in locum filij, succedat vt filius, respectu iurium quæ habet ex gradu patris, eiusdemq; filij, licet ipse alio gradu verè sit, vt patet in d.l.vt intestato.& ex legis dispositione nō facto hominis, put in transmissione dicit Io. And. in
90 addi. Spec.in tit.de feud. ꝙ † non transmittitur illud quod non est delatum competens ex dispositione testatoris, secus si competat ex dispositione legis: quia tunc filius intrat locum patris, secundū Bald. & Curt.in l.cum ita.§.in fideicommisso.de lega.2. Dec.in d.consil. 1. sequitur Ruin. in d.§.& quid si tātum.col.63.post medium. & ideo videtur ꝙ in institutione non succedit etiam si vt filius succedat. Præterea alia ratione dicta consequentia non tenet, quia cum nepos debeat nominatim institui vel exhæredari.l.iij.§.1.ff.de iniust.rupto.l.ij.& fin. C.de liber.præter.& d.§.aliud quoq; capitulum, si sufficeret patrem fuisse institutū, vel exhæredatum, non esset satisfactū formæ traditę per legem:& succedendo perderet ius rumpendi sibi competēs, verteretur q; in odium fauor subingressionis, vt in l.vnū, §.accedit.in fi. C.de bon.quæ libe. Ideo licet succedat vt filius, non tamen tollitur ius rumpendi, cum verè ipse nepos institutus non fue
91 rit, & † in institutione non fit extensio de persona ad personam, etiam à patre in filium.l.commodissimè.ff.de lib.& posthu.& probat Soci.in consi.77.vol.3.& istud ius

ius subingressionis habet locum etiam in feudis. c.1.de success.feud. quia contrarium statutum non reperitur; & ideo nepos excludit patruum, vt nouissimè fuit iudicatũ in causa Don Scipionis Caietani, & habet locum etiam de iure Longobardo, vt in l.siquis habuerit.in Longo. quod est notandum, cum
92 † secũdum aliquos de illo iure patria potestas non consideretur, vt per Caro.in d.l.siquis habuerit.sicut nec etiam de iure Francorum, vt dicit Andr.de Baru.in tit.de patria potest.in Longob.& not.Inst. de patria potest.in prin. & ratione subingressionis filij fratrũ in feudo diuiduo succedunt in stirpem & non in capita, tanquàm succedentes in locum patris. ita tenet Andr. de Iser.in c.1.de grad.succe. in feud.Bald.in c.1.Imperator Lothar.Areti.in consi.153. & Alex.in consi.55. vol.4. licet videatur magis contrarium Andr.Sicul. quàm Alex.& hanc opinionem dicit esse communem Curt.in d.trac.3.par. q.4.& 9.tertiæ partis. Et licet filius succedat in locum & gradum patris, atque exinde consequatur iura paterna. l. qui in alterius. ff. de regul.iur.l.cum hæredes.ff.de acq. poss. Hoc tamen non adeo verum est, vt in eum transeant omnia iura, quæ personam patris respiciũt, & ad ipsius personam limitantur, prout declarat Bart.in l.pater.ff.de seruit. leg.in l.qui in futurum. §.si ex altera. ff.de pact.& in l.iurisgentium.§.pactorum.eod. tit. glo. & Dec.in l.in omnibus. & in l.Neratius.ff.de regu.iur.glo.& Docto.in l.iij. §.quod autem. ff.quod quisq; iur. in l.pecoris. ff. de seruit.rustic. præd. in l. cum ita datur. & in l. si expressum.ff.de cond.& demonst. & in l.tale pactum. ff.de pact.& in l.quia tale.ff.sol.matr.per Rui.post alios in l.Gallus.§.& quid si tantũ. Petr. de Anch.in reg.priuilegium. col.3.de regu.iur.in 6.Neap.in cõsuet.siquis vel siqua.in ver.Præterquam.Bald.in l.fi.C.de indi.vidu.
93 toll.vbi dicit, φ † anima & corpus non transmittuntur ad hæredes. l.j.§.ne autem.C.de cad.toll. Quia
94 † ea quæ habẽt se determinato modo ad præfixam personã non possunt, salua propria natura, transmitti, allegat.l.si vsufructus. ff.de
95 nouat. pater in possessione, † quæ patris animo & corpore retinetur. l.j.ff.de acqui.poss.non transit in filium aut hæredem. d.l.cum hæ-
96 redes.Immunitas † concessa intuitu personæ non transit in filium. l.j.§.1. de iur.immu. quod limitat Paul.de Castr. in l.quia talė. ff.sol. matr.& Ias.in l.j.ff.de const.princ. declarant D. de Rot. in decis.876. in antiquis. glo.in clem. religiosi. in ver. colendos. de decim. sicuti
97 † priuilegium concessum Regi nõ transit in filium, vt in c.ne aliqui. ibi glo.de priuil.in 6. sed Lapus & Petr.de Anch. tenent contrarium, de quo per Philip. de Peru. in d.c.
98 ne aliqui.Compromissum † seu arbitrium non transit in filium, l. diem proferre. §.1. ff.de arbitr. l.si inter-

interpellati.in fi.eo.tit.gl.in l.si pactum. ff. de prob.no.in l.siquis arbitratu.ff.de verb.oblig. Abb.in c. ex parte.& in c.fi.de arbit. Vsufru-
99 ctus † non transit in filium, licet in locum patris succedat; quia respicit patris personam.l.corruptionem.& l.antiquitas.C.de vsufru.§. finitur. Institu.de vsufr.l.iij.§.fi.ff. eod.nisi sit expresse dictum de hærede, & intelligitur de primo, d.l. antiquitas. Bald.in l.fi.in 6.oppo. C.de hære.inst.not.in l.vsufructu. ff. sol.matri.in l.siquis vsufructus.
100 ff. de vsufr.leg. Officia † personæ concessa per subingressionem filius non acquirit. l.tutela. ff.de tutel.Bal.in c.cum venissent.de iudi.
101 vbi voluit, ꝙ † non potest filius implere tempus officij patre mortuo; quod sequitur Alexan.in d.l. quia tale.ff.solu.matr. & Dec.in d.
102 regul.in omnibus. Beneficiū † restitutionis in integrum cōcessum minori 18.annis per const. Regni, incip.Obscuritatem, & const.inci. Minoribus, nō datur filio subingrediēti in locum patris, vt p Andre.ibi. Nisi læsio esset causata in vita, & ex persona patris daretur, vt in l.Æmilius.ff.de min. Necessi-
103 tas † ex obligatione antidotali remunerandi seruitia facta patri nō trāsit in filium. Bart.in l.ambitiosa, ff.de decret.ab ordi.recit. Deci.
104 cōsil. 370. Fideiusio † de iudicio sisti, non astringit personam filij succedētis in locum patris, Bar. in l.si decesserit. ff qui satisd.cog.vbi dicit, ꝙ obligatio de sistēdo cernit certam personā, qua extincta finitur. l.sancimus. C. de fide iuss.l.si ex legati causa.ff.de verbo. oblig. not. Ias.in d.l.si decesserit.
105 vers.ex isto. Vinculū † iuramenti ad periurium nō astringit filium succedētem in locum patris, licet vinculum obligationis ad obseruātiam contractus transeat, nota. in c.veritatis. de iureiur.in c.cum cōtingat.eod.tit.in auth.sacramēta puberum. C.si aduers.vend. Fi-
106 cta † cōfessio, quæ resultat ex mēte defuncti, non astringit filiū succedētem. l.ei qui delatorem. ff.de iur.fisci. Bald.in l.ij.col.pen.C.de
107 eden. Pœnæ † regulariter ex delicto aut vitio defuncti nō transeūt in filium successorem.l.vnic. C.ne ex delict. defun. not.in l.ij. §.pen. ff.quod quisque iur. per Bar.in l.j. ff. de priuat.delic. per Bal.in l.executorem.col.fi.C.de execu.rei iud. Inno.in c.verum.de foro compet. Bal.in l.litigatorum. C.de fructib. & lit.expē.& in l. vitia.C.de acqui. poss.glo.in l.quod in his.ff.de reg. iur.Alex.in cons.39.2.vol. Facultas
108 † eligēdi non transit, secundum Barto.& alios in l.si stipulatus fuerim,ff.de verb.oblig. declarat glo. Paris.in cōsuet. tit.1. §.10.quæst.1.
109 Fideicommissum † conditionale fauore certæ personæ, non includit filium, quando aliter ex mente nō constaret.l.vnica.§.fin autem, C.de cadu.toll.in l.sed & si plures. de vulg.& pupill.Bald.in l.vnica, C.vt actio. ab hær.& cōtta hęr.in. d.l.vnic.C.de his qui ante ap. tab.

Soc.

Soci. in cons. 6. col. 3. Dec. in cōs. 1. & fuit ita declaratum in fauorem Don Ferdinandi Caietani contra Don Scipionem, ꝙ in fideicommisso Comitis fundorum nō excluderetur patruus à nepote per
110 subingressionem, facultas † declarandi mentem & animum regulariter non transit in filium: quia animus vnius non est animus alterius, per Bar. in l. edita. C. de ede. in l. inter stipulantem. §. 1. de verb. oblig. Tamen fuit iudicatum in sacro consilio, in causa Perotti Conte, ꝙ hæres potest declarare fuisse animum defuncti adire hæreditatem alterius ex his quę gessit, secūdum Bar. in l. gerit. ff. de acqui. hęred. ad euitandum, ne hæreditas non adita non transmittatur. l. iij. §. acquirere. ff. de bon. poss. l. eman-
111 cipata. C. qui admi. Qualitas † exercitij aut artificij personalis non transit in filium, declarat Fulgo. in
112 cons. 156. vbi allegat. Facultas † iurandi de his quę consistūt in conscientia patris, non datur filio sicut patri. in l. generaliter. C. de reb. cred. in l. fin. ff. ne quis eum qui in ius voc. vbi Rom. Alex. & Ias. quia (vt suprà dixi) cōscientia vnius nō est conscientia alterius. Et possunt alia colligi, quæ breuitatis gratia non recenseo. ¶His itaque præsupositis, videtur posse determinari, ꝙ neptis ex filio prædefuncto in successione aui præferri nō debeat filiæ defuncti ad illā excludēdam: quia cum filia sit vocata ad successionem, licet sit concessa facultas masculo ipsam excludendi, intuitu & ex prærogatiua sexus masculini; tamen huius sexus nō est ista neptis. Ergo sequitur ꝙ filia non
113 excludetur à nepte, † à cessante ratione & causa exclusionis. c. cum cessante. de appellat. cum vulg. &
114 † limitata causa limitatum effectum parit. l. in agris. ff. de acquir. rer. dom. & per subingressionem in locum & gradum patris nō acquiruntur ea quę sunt omnino ꝑsonalia, vt esse masculum, & ratio masculini sexus, quæ propriè personæ patris competunt per ea quę proximè dicta sunt. Nec sunt antecedens & consequens necessaria, succedit in eundem locū & gradū patris, ergo excludit. arg. eorū quæ dicuntur de emancipato, qui loco suorum est, non tamē impugnat, quòd tuus potuisset, in l. meminerint. C. de legi. hæred. per Rui. post alios in d. §. & quid sit tātum: facit in simili, quod dicit Bar. in l. is po-
115 test. ff. de acqui. hæred. ꝙ † potentia succedendi est separata à filiatione, quem sequitur ibi Paul. de Castr. & sequitur Soc. in consi. incip. Visis instrumentis cōcessionū. col. 9. & 10. Et ꝙ ista neptis non possit excludere, sicut pater eius potuisset: quia filius potuisset, ꝓbatur ex his quæ dicit Bart. in l. liberorum. col. 4. ff. de verbo. signif.
116 † Quòd † quandò in nepote non reperitur eadem qualitas, quæ est in filio, dispositum in filio nō habet locum in nepote, not. in l. fin. C. de natur. liber. & in l. j. C. de priuileg.

uileg.dot.in l.fi.§.puellæ.ff.de ritu nupt.l.iubemus,ibi Bal.C.ad Trebell. Bald.& Cuma. in l.cum ita.§ in fideicommisso.ff.de leg.2.& dicit Socin.in præallega.consi.col.3.

117 Quòd † licet tutela deferatur secundum ordinem successionis, in authent. de hæred. ab intesta.§.ex his. tamen si successio deferatur filio per subintrationem in locum & gradum patris, non tamen tutela esset dāda, si filius esset minor 25. annis: quia in eo non reperitur qualitas requisita, l.fi. C.de legi.tut. & hęc opinio videtur posse confirmari, ex quo concordat cū dispositione iuris communis, authē.in successione. C.de legit.hæred. ita determinant in statutis loquentibus de masculis, Petr.de Anch.in c.1. de constit. Fran.Curt.consil.9. Dec.in reg.fœminæ. ff.de reg.iur. Ias.in l.omnes populi. ff.de iust.& iur.in repet.col.5. Corn.in consil. 94.col.2.& hanc opinionem in simili statuto tenent Cyn. & Salice. in l.j. C.de adulte. Ange.in l.iij.§. emancipatus.ff.de contra tab. Bar.

118 in d. l.liberorum: quia † cui non congruunt verba legis seu statuti, non conuenit eius dispositio, vt per Bart.in l.fi.ff.ad Tertull.& hāc opinionem sequitur etiam Socin. in præalleg.consi.152.in 4.& 9.col. & in consi.296.vol.2. & idem Soc. in l.mulieri.in fi.ff.de cond.& demonst. dum considerat ius transmissum, & Aret.in l.siquis posthumos.§.1.ff.de liber.& posth.& sentit Ias.in l.si arrogator. ff.de adop. qui disputat quæstionē diuersam ab ista; licet in fortioribus terminis, quando pater fuisset superstes, an ex suitate transmittatur hæreditas ad filiam. eandem opinionē videtur tenere Io.Fab. in §.cæterū. Insti.de legi.agnato.succ. & Io.Licirier. in c. instit. primogenituræ. lib.2. q.4. & secundum istam opinionem dicit D.Capic. fuisse decisum in sacro Regio cōsilio in decis.21. non in terminis huius constitutionis, sed in terminis cōsuet. Neapo. incip. siquis vel siqua.

¶Contraria tamen opinio, quod neptis succedat in locum patris cum omnibus iuribus & qualitatibus, quæ patri competijssent, si successisset, probari videtur per tex.in §. cum filius. Instit.de hæred.quæ ab intesta.defer. & in §.posthumorū. Institu.de exhæred.liber.l.posthumorum.ff.de iniust.rupt.l.Gallus. §.videndum. ff.de liber.& posthu. Inst.de hæred.qualit.& diffe.§.sui. l.ij. C.de liber.præteri.l.si hæreditas.ff.de testam.tutel.& in authen. quib.mod.natur.effi.coll.6.l.Papinianus.§.proinde. ff.de inoffi.test. l.nepotes.C.de suis & legi.in auth. cessante. C.de legi.hæred. & hanc opinionem tāquam veriorem in hoc Regno vidi semper receptam, nec quicquam faciunt decis. Capi. Nam Capic. loquitur in terminis consuet. Neap.in linea trāsuersali, & sentit diuersum esse in linea ascendente, & idem sentit in feudis indiuiduis. Grammat.verò loquitur in burgensaticis, nulla facta

mentione

mentione Neapod.& aliorum, qui tenent contrarium ; immo maximè fundat decisionem in iur. Longobar.& tamen de iure Longobardo fœmina succedit in locum patris, vt suprà dixi, secundum Caro. in l. siquis habuerit filios. & in l. si Longobardus. de succes. in Lōgob. & de feud. nullum verbum facit ; idcirco dico in primis, q si sumus in feudis indiuiduis, vt puta in feudis dignitatum, vel in quibus viuitur iure Francorum. Et non est dubium, q neptis ex filio excludit pa-
119 truum, fortius & amitam, † quia succedit in ius primogenituræ, put tenet Petr. de Bellapertica in l. cum pater, in §. quindecim. ff. de lega. 3. Bald. in l. in multis. ff. de stat. hom. refert Loffred. in consil. 39. & tenet idem Loffred. in consi. 14. in 3. dubio. Andre. de Isern. in cap. 1. de eo qui sibi & hæred. & declarat glos. Parisien. in dicto cap. 1. §. 8. quæst. 1. versic. Ex quibus. & sentit Capici. in decisio. 21. & ita fuit iudicatum in hoc Regno tempore Regis Ferdinandi I. in Baronia Senerchiæ, secundum Anton. de Raho in additio. ad Neapod. in consuet. 1. versic. Ex masculis. Nam sicuti in viuentibus iure Frācorum, filius primogeniti excludit patruum, secundum illam opinionem, secundum quam fuit semper iudicatum in hoc Regno, post sententiam Regis Roberti, vt per Bald. in l. cum antiquioribus. C. de iure deliber. Lucas de Penn. in l. j. C. de priuileg. cor. qui in sacr. Palat. lib. 12. Andre. & alij in cap. 1. Imperat. Lothar. probatur per Socin. in d. consil. 152. & Aretin. in consi. 163. licet in nepote non reperiatur qualitas primogenituræ, quæ erat in filio prædefuncto, ita & eodem modo neptis ex filio debet excludere amitam, licet qualitas masculina non reperiatur in ea, nisi per repræsentationem, ita concludit glo. Parisien. in d. consuet. §. 14. in 1. quæstio. & in §. 26. circa fi. vide Fulgo. in consi. 3. Et super hoc reperiuntur declarationes factę per Reges Ludouicum & Ioannam in anno 1349. & Robertū in anno 1360. vt refert D. Anton. de Raho in d. addi. Si verò sumus in feudis diuiduis, seu in quibus viuitur iure Longobardo, idē omnino dicendum est per easdem rationes & auctoritates. Quia de iu-
120 re Longobardo, vt dixi, licet † fœmina per masculū excludatur, tamen succedit patri nō existēte masculo &c. ideo habet ius subingressionis in locū patris in successione aui, ita clarè determinant Caro. de Tocco & And. de Baru. in d. l. siqs Longobardus. de succe. & Neap. in d. cōsuet. 1. in ver. Ex masculis. itaq mirer Gramm. recitare pro sua decis. ius Longobardū, per quod eius decisio confunditur & irritatur.
¶ Nec obstat illud, quod Capi. considerat in decis. 21. q in indiuiduis ratione indiuidui neptis excludat patruum vel amitam, sed in diuiduis excludit à parte non à toto, per textum in dicto §. cum filius. institu. de hæredit. quæ ab intesta.

Quoniã respondetur, ꝙ aut filius vel filia potest succedere in locum patris, cum eodem iure excludẽdi patruum vel amitam, aut non. Si potest, & tunc nihil refert, ꝙ feudum sit diuiduum; quia sicut pater eius potuisset excludere à toto eodem modo filia poterit; quia filius frater eius non excludebat ratione indiuidui, prout aliàs dicit gl. in c. 1. in vers. subsistere, de inuestitu. de re alie. fact. l. fi. ff. de seruit. lega. l. j. §. quamuis. ff. de his quæ in frau. patro. Sed quia primogenitus ex consuetudine Francorum, si ratione indiuidui resultaret exclusio, non minus excluderetur nepos à patruo, q̃ patruus à nepote. Nec cõtradicit tex. in d. §. cũ filius. nam loquitur eo casu, quo pater filij à parte tantũ excludere potuisset, nõ à toto, nimirum si à parte filius excludit. Verum est, patruũ excludi à nepote, sicuti fuisset exclusus à patre illius. Aut non potest succedere in locum patris cum iure excludẽdi, & falsa esset cõis opin. ꝙ nepos ratione subintrationis in locũ patris, excludat patruum. Et sic nihil facit vtrũ diuiduum sit vel indiui-
121 duum feudũ; quia † eadem ratio est de toto quò ad totũ, quæ est de parte quò ad partẽ. l. quæ de tota.
122 ff. de rei vind. Et † si de quominus videtur inesse in feudo dignitatis vt neptis excludat patruũ, & inest, multomagis dicendum est in alijs feudis. auth. multomagis. C. de sacrosſ. eccl. Quinimmo considerandum est, ꝙ in viuẽtib. iure Frãcorũ tria signa concurrunt, secundum illam opin. videlicet, ꝙ fęmina sit gradu remotior, & ꝙ in huiusmodi feudis excludat masculũ, tertiò, ꝙ minor ætate præferatur maiori, & hoc ex vi subingressionis in locũ patris, licet in huiusmodi successione sit attẽdenda prerogatiua gradus, prærogatiua sexus & prorogatiua ætatis, per constit. sequentẽ. & ideo optimè dicebat Neapod. in ver. Ex masculis, & in ver. Pro ne-
123 potib. ꝙ † filia succedens in locum patris, assumit naturã, qualitatem & sexũ patris, quia reputatur vna & eadẽ persona. in auth. de iur. iur. à mor. præst. in prin. coll. 5. l. sciendũ. §. legati. ff. de leg. Si verò sumus in allodijs seu Burgensaticis, similiter dicendũ est, ꝙ neptis excludat amitam; quia subingreditur per legem Velleiam in locum patris etiã in præiudiciũ tertij, quia rũpit aui testamentum. l. Gallus. §. nunc de lege. & §. videndum. ff. de liber. & posth. cum sim. Et per hoc cõfunditur consideratio dicentiũ, ꝙ ista subingressio non operatur in preiudicium tertij: quia operabitur contra publicam vtilitatẽ, quæ versatur in validitate ac conseruatione testamentorum. l. j. C. de sacrosanct. eccles. in §. disponat. in auth. de nupt. cum simil. & in præiudicium hæredis scripti & legatariorum, in authen. ex causa. C. de lib.
124 præteri. Et † in querela inofficiosi testamẽti est locus successorio edicto. l. si is qui. ff. de inoff. testa. Bar. & alij in rub. C. de succ. edic. & ista opinio

opinio fundatur auctoritate ac ratione. Pro auctoritate habemus Carolum de Tocco, Andr. de Barulo, Neapod. Anto. de Raho. qui loquuntur tam in feudalib. quam in Burgenſaticis. Quorum auctoritas in hoc Regno mihi maior videri oportet, quàm aliorũ qui ſecus dixerint. Nec habenda eſt ratio Bart. aliter dicentis in l. liberorum. ff. de verb. ſign. quoniã loquitur in terminis ſtatuti omnino fœminas excludentis, quod à noſtra conſtitutione differt, vt ipſe Neapod. declarat, dum facit differẽtiam inter ius feudorum & conſtitutionem iſtam, & idem Andr. in d.c.1. de eo qui ſibi, & hæred. in verſ. nunquid hoc capitulum habeat locum in Regno Siciliæ. Præterea cũ à Regibus Regni ita fuerit iudicatum, vt à nepote & nepte etiã patruus excludatur, factum eſt ius inter omnes. l. fin. C. de legib. §. quod Principi. Inſtitu. de iure natur. & propterea auctoritatem Doctorũ aliter dicentium, minimè in hoc Regno curare debemus. Præterea in

125 hoc Regno, nepotis † appellatio neptem comprehendit, vt dixi in rub. & in §. cum filius. & probatur per conſtitutionem ſequẽtem, vbi fit mentio de nepote tantum & tamen ſubdit cõſtitutio, ſeruata inter eos ſexus progatiua, quaſi vno nepotis vocabulo, maſculum & fœminã nuncupauerit; ergo id quod in nepote ſtatutum eſt, ex eadẽ iuris cenſura comprehenſiuẽ, ſtatutũ dici poteſt in nepte. in l.j. §. lex Falcidia. ff. ad le. Falc. in l.j. ff. de leg. 1.

126 Poſterior † enim lex cũ pręcedente inuicem interpretatur. l. ſed & ſi poſteriores. ff. de legib. & ad propoſitũ voluit And. in d. conſt. vt vniuerſis, & in d. conſti. puritatẽ, &

127 in conſt. iuriſgentiũ, ꝙ † in Regno debemus iudicare ſecundum iura Regni, per argumentum à ſimili, vel ex identitate rationis, priuſq̃ ad iura cõia tranſeamus. Et propterea dico, ꝙ cum bona Burgenſatica & feudalia ſint in hac ſucceſſione deſcendentiũ æquiparata per regulã huius cõſtitutionis, determinatio facta in feudalib. determinat etiam Burgenſatica. l. nam hoc iure. ff. de vul. & pup. Nec eſt differẽtia in ſucceſſione deſcendentiũ inter maſculũ & fœminã, vt in hac cõſt. & ſeq. Ideo ſicuti nepos maſculus excludit amitã illam dotando, ita neptis fęmina excludit amitã, aliàs fieret differẽtia inter maſculũ & fœminã contra has conſt. ¶ Non ob. ſi dicatur, ꝙ iſta conſtitutio procedit qñ concurrit maſculus & fęmina, tũc fęmina per maſculum excluditur, ſecus qñ vtraq; eſt fęmina, ibi. Solę ſunt, quia tunc non cauſatur aliqua excluſio. Ad hoc rñdetur, ꝙ neptis non eſt ſimpliciter fęmina, ſed ꝑ repręſentationẽ patris, virtute ſubingreſſionis in locũ patris, aſſumit ſexum patris, & nõ eſt qualitas amitæ, & ſic debet iudicari de ea tanq̃ de maſculo ꝑ pręallegata. Et ſi aliter diceremus, ſequeretur, ꝙ neptis accepta dote excluderetur à patruo, et in viuẽtib. iure Francorũ

vel Longobardorum: quia hæc à pari procedunt, ꝙ sit Francus, vel ꝙ sit Longobardus miles, aut Burgensis. quod tamen est falsum per prędicta. ¶ Non obstat, ꝙ istud ius ex sexu resultat à propria persona masculi, ideo extinguitur cum persona, per ea quæ singulariter dicta sunt, ita ꝙ filia subintrans in locũ & gradum patris, non potitur hoc iure masculini sexus. Quoniam respondetur, consequentiam nõ valere, resultat aliquid à persona, vel ratione personæ, ergo extinguitur cum persona, probatur apertè. Nã ratio ętatis transit cum gradu, & loco patris in filium, secundum communem opin. de qua suprà, & per Alberic. de Rosat. in proœ. ff. §. discipuli. col. 4. Oldr. in cons. 94. & per Modern. in l. is potest. ff. de acqui. hære. & potest cedi & vẽdi, & tacito consensu alienari, vt per Hostien. & Io. Andr. in c. licet. de vot. Martin. de Laud. in tract. primogenitu. col. 6. per Iaso. & Decj. in l. pactum. C. de collat. & in l. si fundum per fideicommissum. ff. de legat. 1. & Bald. in cap. 1. §. præterea. quibus mod. feudum amit. latè per Ioann. Licirier. in tractatu primogenituræ. quæstio. 8. lib. 3. & in lib. 1. quæstio. 25. declarat glos. Parisien. in consuetu. Parisien. §. 8. in glos. 3. Ita ratio sexus transire debet cum gradu & loco patris: quia nõ plus, quàm prædicta ratio sexus, quàm ratio ætatis, nocet filijs ratio sexus materni; quia aliquãdo filiæ dotatæ (vt suprà dixi) excluduntur à successione aui, Bal. in dicta l. maximum vitium. Bart. in dicta l. liberorum. Paul. de Castro in l. qui superstitis. ff. de acqui. ren. hæred. Anton. de Alexan. in dicta l. pactum. C. de collatio. Et

128 † in feudis descendentes ex masculis succedunt auo, non descendentes ex fœmina, licet sint masculi tanquàm prouenientes ex radice infecta. l. j. ff. de iure immun. C. de gradi. succed. in feud. Omnia enim referuntur ad originem, atque ad id vnde nomen capiunt. l. in ratione. §. si filio. ff. ad legem. Falcid. l. j. C. de impo. lucrat. lib. 10. not. Felin. in cap. fin. circa fin. de offi. ordi. & in rubri. de offi. deleg. & filius assumit ius resultans ex patria potestate, sub qua pater eius erat, licet videatur quid personale; l. j. §. 1. ff. de coniungen. cum emancipat. libe. Curt. in l. si emancipati. col. 65. C. de collatio. Ideo non est dicendum, cum persona extingui id quod ratione qualitatis etiam inhærentis ossibus & personæ patris à iure tributum est.

¶ Non obstat, ꝙ ratio conseruandæ agnationis, per quam excluditur fęmina, cessat in neptę; & sicuti si pater istius neptis noluisset succedere, hæc soror fuisset admissa. l. j. §. fin. ff. de bono. possess. contra tabul. & per glo. Parisien. in dicto §. 8. in titu. 1. ita mortuo fratre istius sororis remanere debet libera ab exclusione, vt succedat patri. argum. l. Gallus. §. videndum, ff. de liber. & posthum.

& ſic ceſſãte cauſa excluſionis ceſſet excluſio. c.cum ceſſante.de appell. Quoniam reſpondetur, non ceſſare penitus illam cauſam:quia
129 † hæc neptis eſt de familia, & deſcendit per virilem ſexum. per gl. in l.Gallus. §.nunc videndum. ff.de lib.& poſth.& repręſentat maſculum patrem ſuũ, cuius memoria & reliquiæ durant in ipſa filia & debent operari.l.lex Falcidia.§.fin. ff.de hære.inſtit.per Bar.in l.ſiquis ſub conditione.ff.de teſta.tut. Bal. in l.ſi emancipati.C.de colla.d.l.j. §.pen.ff.de coniung.cum emanci. libe. glo.in §.fi. Inſt.de tute.l.fina. ff.de curat. Et ꝙ iſta repræſentatio cauſata per ſubintrationẽ in locũ patris ſit tantæ efficaciæ probatur,
130 quia † primogenitus præfertur in ſucceſſione ad familiarum conſeruationem, ſecundũ glo.Pariſ.in d.§.8.in glo.3.q.vlti.in prin. & tamen ius primogenituræ tranſit in filiã, vt prædixi.¶Non obſtat pręſumpta mens defuncti, ꝙ noluerit proprias filias excludi à nepte, arg. eorum quæ dicuntur in l.hæredes mei.§.cum ita. ff.ad Treb.in l.ſi viua. ff. de in ius vocan. in l.j. C.de adul. & iſtud fortificatur per literam huius conſtit. quæ conſiderat vota parentum.ibi, Parentũ votis. quoniam negato huiuſmodi præſuppoſito voluntatis. Nam eo ipſo, ꝙ prælatus eſt maſculus in ſucceſſione, cenſetur etiam pręlata filia ipſius maſculi, quæ in illius locum ſuccedit.d.§.cũ filius.&
131 † talis præſumitur mens decedentis, qualis eſt iuris diſpoſitio. l.conficiuntur. ff.de iur.codic. & ſi vera eſſet illa ratio, nunquã patruus excludetetur à nepote non ſolum à nepte.¶Non obſtat, ꝙ conſtitutio loquitur per verbũ Maſculus, quo caſu fœminę non comprehendunrur, vt tradit Dec.in d.l.fœminę.&
132 Iaſ.in d. l.id quod. quoniã † illud verbum maſculos, nõ tantũ intelligo, prout eſt facti, ſed etiã prout eſt iuris, vt in ſimili not. Bald.in l. marer pro filia. C.de iur.dot. l.pater ex prouincia. ff.de manu.teſta. Ius facit, ne poſſit habere iura maſculus, propterea ergo de ipſa quoque filia intelligitur:& ideo filia q̃ ſecundum conſuetudinem Neap. eſt maſculiata, ſuccedit vt maſculus in vicem, vt in conſuet. ſi moriens. verſ.eas autem. Et tamẽ verè nõ eſt maſculus, vt propriè in his terminis, quando diſpoſitio loquitur p verbũ maſculos, ꝙ neptis ex filio non excludat ſed excludat, tenet gl.Pariſ.in d.§.14 in 1.q. limitando illam conſuetudinẽ. ¶Non obſtat, ꝙ ſumus in correctorijs & odioſis dum fœmina excluditur per maſculum à ſucceſſione patris. Quoniam dixi ſæpius, quòd iſta cõſtitutio ſecundum principalem intentionem non eſt odioſa, tam reſpectu maſculorum, quàm fęminarum, inquantum fœminæ vindicantur ab illa praua conſuetudine, de qua ſuprà dictum eſt. & ſimiliter non venit principaliter ad corrigendum legem communem, ſed illum abuſum: &

133 principalis † intentio est attendenda, secundum Bart. & alios in l. qui exceptionem. ff. de condi. indebi. in l. ij. C. de in ius voc. & not. glo. Paris. in quæstione an ius primogenituræ sit odiosum, in d. §. 8. q. 6. in glo. 3. & declarat Andreas Tiraquel. de legib. connubia. lib. 1. char. 12. Prætereà, dato quod esset correctoria in quantum præfert masculos fœminis, tamen neptis comprehéditur ex intellectu iuris, quo casu dicitur expressum & est passi-
134 ua interpretatio, † quę nec in correctorijs est exclusa, ex verbis Abb. in c. Episcopi. de reb. eccl. non alie. Petr. de Anchar. in cons. 393. Ias. in l. prætor. ff. de oper. nou. nunciat. Curt. in consi. 159. col. 7. Tiraquell. de legib. connub. in glo. 5. ¶ Non obstat, quòd suprà dicebatur, non valere consequentiam, neptis succedit, ergo excludit. Quoniam respondetur, consequentiam esse veram in filio seu descendente, qui succedit in locum cum omnibus qualitatibus defuncti. d. §. cum filius. & de emancipato non valet argumentum; quia non est vocatus contra testamẽtum sed ab intestato, vt in d. l. meminerint. C. de legit. hære. sicuti de filio naturali. l. j. ff. de bonor. poss. contra tab. Et ideò nepos secundum Galli consilium debet institui vel exhæredari; quia succedendo in locum & gradum patris præteritus excludit à causa testati patruum suum, filium aui sui morientis. d. l. Gallus. per totú. d. l. posthumorú. cú sim.

¶ Non obstat, quod ius prælationis concessum per hanc constitutionem non oriatur à gradu sed à se-
135 xu. Ergo subrogatio † neptis in locum & gradum patris nõ debet operari exclusionem. l. j. §. si hæres. ff. ad Trebell. declarat Dec. in l. qui in alterius. ff. de reg. iur. Quoniam negatur assumptum; quoniam in hoc iure prælationis considerantur gradus simul & sexus ad excludendum fœminam. Patet, quia excludũtur consanguinei masculi remotiores, solo filio masculo prælato: sed quia per subintrationem in locum & gradum patris filia consequitur ius gradus & sexus paterni, per prædicta, meritò excludit amitam, & excludit patruum ab illa portione, quam pater eius habuisset, & quam idem patruus consequutus fuisset exclusa nepte, si ea in sui patris locum non successisset. d. §. cum filius. & §. reliquum. cum concord.

SVMMARIVM.

1 Personarum quatuor species ex ista constitutione.
2 Filia non excludit amitã de iure Longobardo, si amita reperitur in capillo.
3 Filia simpliciter excludit amitam secundum ius Romanum.
4 Consuetudo in Regno inter Comites & Barones inducta in modo viuendis & num. 5.
6 Dos materna an debeat filijs filiæ præmortuæ computari in legitimam in successione aui.
7 Liberorum mentio in materia transitoria

toria ad hæredes, intelligitur de liberis hæredibus.

8 Dispositio. l. generaliter, & auth. hæres. nō potest adaptari ad antefatum.

9 Domina dicitur, quæ alienare potest.

10 Feudatarius habet vtile dominium.

11 Lex Iulia prohibet alienationem fundi dotalis, & tamen vir constante matrimonio dicitur dominus.

12 Pupillus est dominus pleno iure, & tamen non potest alienare.

13 Prodigus dominus est pleno iure, & tamen non potest alienare.

14 Exceptio declarat regulam.

15 Pater in legitima non potest præiudicare filijs disponendo.

16 Viuentis nulla est hæreditas.

17 Emphyteusi in ecclesiastica extranei hæredes non succedunt.

18 Burgenses dicuntur à burgo, idest uilla.

19 Dispositio huius constitutionis locum habet in omni genere personarum & bonorum.

1

Varto † noto ex ista cōstitutione, quatuor species personarum quò ad dispositionem huius constitutionis esse exæquatas, videlicet Francos, Longobardos, Barones vel milites & Burgenses, & sic quocunque iure viuunt seruanda est hæc constitutio inter masculos & fœminas descendētes, remanent tamen quædam differētiæ inter istas species personarum. Nam inter Francos seu eos qui iure Francorum viuebant & viuunt, quod ius est speciale in Regno, primogenitus succedit, vt in constit. seq. & illud obseruatur in feudis, non autem in bonis allodialibus: quia licet primogenitus succedat in feudalibus; tamen bona Burgensatica diuiduntur inter fratres, cum eatenus attendatur istud ius, quatenus obseruatum reperitur, vt per Andr. in c. Imperialem, §. præterea Ducatus. de proh. feud. alien. per Fede. Sed in Burgensaticis non obseruatur, ideo standum est iuri communi. d. constit. incip. Puritatem, & ita vidi sæpissimè in sacro consilio iudicari, ac nouissimè me referente in causa Ioannis Baptistæ de Tolfa & fratrum, qui fuit etiam condemnatus ad contributionem æris alieni cum fratribus pro rata æstimationis feudi Baroniæ Sereni, & tangit incidenter D. Capic. ad aliud propositum in decisio. 198. dum refert quandam sententiā Regis Ferdinandi I. per quam castrum fuit datum primogenito, & reliqua bona fuerunt diuisa inter fratres. De iure verò Longobardorum multa diuersimodè statuta sunt, quæ recenset And. de Barulo, & maximè circa successionem, vt per ipsum in tit. de success. Et quod attinet ad istam constitutionem, fœmina non reperitur apertè exclusa nec vocata ad successionem, nisi per argumentum à contrario sensu, in l. si quis Longobardus. in verbo Masculis. Hic autem est apertè vocata ad successionem, & non excluditur nisi per dotem congruam, vt dixi in euidentialibus. Præterea, minori fœminę

minæ de iure Longobardo, datur
mundualdus, sine quo viuere non
potest, vt in l.j. in Longob. quádo
mulie. aliena. permitti. & in l.fi. de
success. Hic autem etiam Longo-
bardæ prouidetur de Balio ratio-
ne feudi, & sic videtur sublata po-
testas mundualdi, licet finito Ba-
liatu possit habere mundualdum
per constit. minoribus. sicuti post
Baliaticum prouidetur aliquando
de curatore, vt fuit prouisum per
sacrum consilium facto verbo Il-
lust. D. Proregi, in bonis Don Mar
celli Cabaniglię, vt eius vasalli &
bona rectius gubernarentur. Præ-
2 tereà, filia † non excludit amitam
de iure Longobardo, si amita repe
ritur in capillo, idest non nupta,
vt in l. siquis Longobardus filias
& sorores; quod est per hanc con-
3 stitutionem innouatum: quia † fi-
lia simpliciter excludit amitam,
secundum ius Romanum. d. auth.
in successione. Quinetiam quò ad
successionem passiuam hic inno-
uatur, si dicamus, hanc constitu-
tionem intelligi debere etiam de
matre, vt infrà dicetur. Et ideo ma
ritus nõ excludit filios alterius viri
ratione mundij, vt declarat Carol.
in l. si sorores. de success. & l. fi. &
de sponsali. l. siquis filiam. & pater
posset in suo testamento relinque-
re fœminis absque eo quòd relin-
quat masculis triplum vltra quàm
ipsis fœminis, vt in l. siquis verò.
de eo quod pater habet filijs relin
quere. Ab intestato autẽ sunt do-
tandæ secundum istam constitu-
tionem: omnia enim quæ possunt
cõcurrere cum dispositione istius
constitutionis non sunt sublata;
& ideo diuisio feudorum inter fi-
lios viuentes iure Longobardo re-
manet, vt in c. omnes filij. si de feu-
do. & alia de quibus per Andr. de
Barulo, & Carolum de Tocco in
locis pallegatis. ¶ Inter Barones au
tem & Comites inducta est in Re-
gno quædam consuetudo siue for
4 ma viuendi, † quæ dicitur, Mos
magnatum, procerum ac Baronũ
huius Regni & iure Francorum vi
uentium, & secundum hunc mo-
rem in successione feudorum pri-
mogenitus tantum succedit, datã
dote sororibus, & fratribus vita &
militia, vt in consti. seq. & in con-
stit. Comitibus. & in c. Regni, inci.
Alienationis actus. In reliquis verò
actibus attenditur ius commune.
& ideo mulier quæ nupsit & viuit
secundum istam formam & mo-
rem potest disponere de suis do-
tibus, salua legitima filiorum, &
succedit filijs, & è contra. Pater suc
cedit in bonis maternis allodiali-
bus secundum dispositionem iu-
ris communis. C. de bo. mater. per
tot. & ad S.C. Orfic. & Tertull. per
totum. & sic vidi sæpissimè in sa-
cro consilio iudicari, & secundum
istum morem solet constitui per
virum tertiaria, idest tertia pars do
tis, quam lucratur mulier viro de-
cedente contra ius commune, de
quo in auth. de æquali. dot. ac do-
nationis propter nuptias, vt in cõ-
stit. Regni, Licentiam. & in const.
Mulier,

Mulier, quæ dotarium, & in con-
5 stit. Si aliquis Baro. Inter † nobiles
auté huius ciuitatis, vt suprà dixi,
inducta est quędam noua alia cō-
suetudo, quæ sumpsit initium in-
ter nobiles è cōgregatione Capua-
na & Nidi: demum ab alijs om-
nibus recepta, de qua per Matthe.
in deci.202.& 237. Et per hanc cō-
suetudinem sublata est difficultas,
6 an † dos materna debeat filijs filiæ
præmortuæ computari in legiti-
mam in successione aui, vel illam
habeant vt hæredes matris, prout
olim variæ fuerūt opiniones Ioan
nis & Martini, vt per glo.& Doct.
in l.dos à patre. C.solut.matr.in l.
post dotem. ff.eo.tit. in l.in quar-
tam. ff.ad legem Falcid. & per ali-
quos in l. qui superstitis. ff. de ac-
qui.hæred.& in l.illam. vide Alex.
plenè C. de collatio. in l.fin. C.de
dot.promiss.in l.ij.§.1.ff.sol.matr.
Alex.in consi.62.vol.6.Dec.in con
sil.106. & latè Albert. Brun.in suo
tract.statuto. & nouissimè tangit
licet non decidat D. Capic. in de-
cis.176. Nam in ista consuetudine
seu nouo vsu sunt expressa hęc ver
ba, videlicet, quòd si dicti filij mo
rerentur adita vel non adita ma-
tris hæreditate, per quæ verba, de-
monstratur dotem filijs iure hærę
ditario obuenire, quia frustra esset
hęreditatis maternę facta mentio,
si non veniret in hęreditatem.l.nō
tantum. ff.de peti.hæred.& vtroq;
casu proximiores filij succederent
in dote matris, per l.vnic. C.de his
qui ante aper. tab. Ideo consuetu-
dine prouidetur vt redeat ad hæ-
redes dotantis, non obstante ꝙ iu-
re hęreditario dos filijs obueniret,
sicuti aliàs de iure communi pro
creditoribus defuncti fit separatio
bonorum, vt in l.j. & per totum.
ff. de separatio. & in simili bona
redire debent vnde obuenerunt,
in l.quod scitis. C. de bon. quæ li-
ber. per And.in cap.1.de natu.suc-
cess. feud. vbi loquitur de coniun-
ctis ex linea, vnde feudum proue-
nit, ꝙ præferantur per constit. so-
quentem, & tradit Ludo.de Rom.
in consil.40. Et cum accidisset de
facto in sacro consilio, in causa
nepotis ex filia prędefuncta D.Ni-
colai Sanctilli Physici me referēte
fuit conclusum, non esse dotem in
legitimam nepotis computandā,
sed ex quo matrimonium fuerat
contractum iuxta dictam nouam
consuetudinem, dos filio tāquàm
hæredi matris obuenisset. Nec ob-
stabat, ꝙ pater fuerat stipulatus do
tem reddi secundum dictū vsum;
quia stipulatio continens per om-
nia idē quod nouus vsus, aliquid
vltra non operatur.l.j. §.siquis sub
conditione.ff.vt legat.nom.cauea.
Præterea, dum pater dotat filiam,
quæ efficitur sui iuris per aliā con-
suetudinem, videtur donare. l.vni
ca.§.accedit. C.de rei vxo.act. in l.
Gaius.ff.sol.matr.& sic dos recedit
à patrimonio patris, nec redit nisi
ex pacto, vt in auth. sed quamuis.
C.de rei vxo.act. Pactum aūt colla
tum est per nouum vsum in stipu
latione contentum post mortem
filio-

filiorum, ergo interea quando dos peruenit ad filios, non peruenit immediatè ex patrimonio aui sed matris morientis. Nec aliquid stipulatus est auus filijs filiæ, sed sibi tantum & hęredib. suis, & licet verba consuetudinis exprimant nomen liberorum. Tamē ex alijs ver-
7 bis, & † quia sumus in materia trāsitoria ad hæredes, dum loquitur de liberis intelligitur de liberis hæredibus, in l. cū patronus. §. 1. ff. de oper. liber. Bart. in l. iusiurandi. eo. tit. & l. quodcunque. ff. de verborū obli. Nec est similis causa dotis cū antefato, quod quæritur filijs etiā non hæredibus matris: quia procedit ex bonis patris, vt sępe in sacro consilio iudicatū est, licet debeant
8 esse hæredes patris. Nam † dispositio. l. generaliter. & authent. hæres C. de secun. nupt. non potest adaptari ad antefatum, quod est diuersæ naturæ à lucris nuptialibus, de quibus in d. l. generaliter. cū simil. quia istud ab initio donatur quò ad vsumfructum tantum, filijs superstitibus, & sic dominium & ꝓprietas remanet penes patrem, vnde filij habebūt dotem vt hęredes matris tantùm & antefatum vt hæredes patris tantum, sicut in dotario, secundum Andr. in constitut. Mulier, quæ dotarium. in princip.
¶ Nec obstat, ꝙ solet reseruari facultas testandi mulierib. secūdum formam antiquæ cōsuetudinis redactæ in scriptis, per quam de decima tantum dotis testari potest, & reliquę nouem partes debentur filijs. Nam ex hoc non resultat filios habere dotes ab auo, non tanquàm matris hæredes, probatur apertè, nam mater potest alienare in vita sua, dummodo non faciat in fraudem, secundum Neapo. in consuetu. siqua moriens. in verbo
9 relinquere. Et † si alienat in vita, ergo domina. l. traditio. ff. de acquir. rerum dom. §. per traditionem. instit. de rer. diuis. Nec tenet consequētia. habet frenum in disponendo, ergo non est domina. Nam ex pacto ciuium propter sexus fragilitatem est restricta disponendi facultas, non autem sublatum ius & dominiū quod habet rei dotalis.
10 Probatur exēplo, Feudatarius † habet vtile dominium, & tamen de eo non disponit sine consensu domini directi. c. 1. de prohib. feud.
11 alien. per Feder. Item † lex Iulia prohibet alienationem fundi dotalis, & tamen vir constante matrimonio dicitur dominus. l. in rebus. C.
12 de iure dot. Item † pupillus est dominus pleno iure, & tamen non potest alienare absque tutoris autoritate, & causa cognita. C. de præd. min. per totum. & C. siquis sciens
13 rem minoris. cum simil. Item † is cui interdictum est bonis, dominus est pleno iure, & tamen non alienat. l. is cui bonis. ff. de verborū obl. l. j. C. de curat. furi. Patet etiam in donatione inter virum & vxorē cum alijs similib. Prætereà, hęc eadem opinio cōfirmatur, quia mulier per cōsuetudinem prohibetur disponere de dotibus excepta decima

cima de qua potest disponere. Hęc
14 †exceptio declarat regulam. l. nam qđ liquidæ. ff. de pen. legat. not. in l. j. ff. de regu. iuris. l. Proculus. ff. de vsufru. Et si non esset domina nec de decima posset disponere: quia idē ius est de parte, quod de toto. ff. de rei vindic. l. quæ de tota. Nec poterit dici esse dispēsatum, ꝙ disponat de decima tanquàm de re patris aut filiorum. Nam consuetudo apertè refragatur dum dicit de dotibus suis, & sic disponit tanquàm de re propria, licet habeat frenum, quo verbo solet vti Neap. ¶Non obstat si dicatur, nō potest disponere in vltima voluntate in præiudicium filiorū, ergo non defertur filijs iure hæreditario, vt in l. iij. ff. de interdic. & relegat. in l. si arrogator. ff. de adopti. Quoniam consequētia non procedit, vt probatur in l. fœminæ. C. de secū. nup. prout illam declarat glo. in auth. si qua mulier. C. de sacrosſ. eccl. in verbo Diuidere. ibi, Domina erat mater licet haberet necessitatem filio relinquere. Et probatur exemplo,
15 Pater † in legitima non potest præiudicare filijs disponendo. l. quoniam nouella. l. quoniam in prioribus. & l. omnimodo. C. de inoffi. testam. cum sim. & tamen defertur iure hęreditario. no. in §. aliud quoque capitulum. in auth. vt cum de appell. cogno. & de iure consuetudinario proximioribus nō potest præiudicari immediatē bonorum obuentorum, vt in consuet. si quis vel si qua. & in consuet. si testator. & tamen dicitur in illa medietate succedi ab intestato cum petitione hæreditatis, secundum Neapod. in d. consue. si quis, in verbo à matre, & in verbo Materna, col. pen. & in verbo In stirpem. & in consuet. si testator, in verbo Perueniat. & in consuetu. si filiusfamilias, in verbo Possumus, à qua medietate in subsidium etiam æs alienum detrahitur, vt dicit Capic. in decis. 195. & fuit decisum in sacro consilio in dote cuiusdam vxoris Ioannis Baptistæ Cicirelli: & pro hac etiam sentētia facit illud quod dicit Neapoda. in consuet. si quis habet. in verbo Suis, de alim. præst. in prin. ꝙ bona matris non sunt filiorum
16 viuente matre, † quia viuentis nulla est hæreditas. l. ij. ff. de hæred. vel actio. vendi. Quasi apertè sentiens in terminis consuetudinis, filios habere dotē vt hæredes & successores matris. ¶Nec obstat, dū idem Neapo. dicit in consuet. Si mulier. de iur. dot. in verbo Reuertantur, ꝙ non competit propriè petitio hæreditatis: quia loquitur contra patrem, qui non possidet pro hærede, sed nō negat filios matri succedere, vt in principio d. consuetudinis. & probatur ibi in vers. idem in alijs successoribus. Et licet competat condictio ex consuetudine, non per hoc resultat matri filios nō succedere, patet in simili l. vnic. ff. vt ex leg. & senatuscon. bonor. poss. det. & dicitur dos reuerti ad filios, non ꝙ filij aliquādo fuerint domini: sed quia à patre auocatur. d. l. in

d. l. in rebus, ac etiam ab alijs hæredibus matris, cum ad solos filios pertinere debeat: sicuti diceremus de feudo hæreditario, in quo agnatus succederet exclusa fœmina: qa posset dici ad ipsum reuerti p constitutionem sequentem: quia licet sit certum genus personarum, qui bus successio pertineat, non tamē
17 resultat illos non hęredes, patet † in emphyteusi ecclesiastica & in alijs, in quibus extranei hæredes nō succedunt. not. in l. liberti, libertæque. C. de oper. libert. in c. potuit. de locat. in l. filiusfamilias. §. diui. ff. de legat. 1. cum sim. ¶ De burgensibus verò multa aliter statuta sunt per istas constitutiones ac etiam p consuetudinem huius ciuitatis, vt de
18 testamento rusticorum, & † dicuntur Burgenses à Burgo, idest villa, secundum glo. in l. executores. in verbo Pagi. C. quæ res pign. oblig. poss. Sed magis latè capiuntur Burgenses, & bona Burgensatica quæcunque non sunt feudalia, vel non habentes feuda, & quò ad istas personas & bona ista constitutio loquitur in quantum disponit, fęminas admitti ad successionē siue repelli, sed quò ad Balium de istis p̄sonis non loquitur: quia Balius datur habentibus feuda quaternata, vt in constitu. incip. Si quando. ibi Andr. & D. Matth. & in consti. incip. Minoribus, & ideo in hac constit. in vers. si minores. dum tractat de Balio, loquitur tantummodo de filijs Comitum, Baronum aut militum. De Burgensibus autem, qui in hac materia nuncupantur omnes non habentes feuda quaternata, nullam facit mentionem, & in ista parte cōstitutio videtur defectiua: sed satis est, q̄ de iure communi prouidetur de tutore, ideo quò ad istas personas non prouidet. Stat itaque ex prædictis con-
19 clusio, q̄ † in omni genere personarum, & in omni genere bonorum, quò ad successionem filiorū dispositio huius constitutionis locum obtinet.

SVMMARIVM.

1 Prætor non potest seipsum constituere tutorem.

2 Balius in masculino & neutro genere accipitur.

3 Rex quando balium accipit an teneatur facere inuentarium.

4 Princeps nō ligatur sua constitutione.

5 Principis celsitudini nulla lex imponi potest.

6 Princeps est agens omnino liberum.

7 Princeps quando vendit non tenetur facere subhastationes.

8 Inducta ad augmentum non operantur contrarium.

9 Patere legem, quam tuipse tuleris.

10 Actio famosa non potest dari contra dominum.

11 Agi non potest contra Principem ad pœnas conuentas.

12 Princeps quando procedit secundum terminos, quibus non astringitur, videtur uelle procedere de ordinaria potestate.

13 Procurator fisci debet obseruare ordinem iudiciarium in causis.

Prin-

14 *Princeps quando adit hæreditatem remanet obligatus ex aditione.*
15 *Princeps non tantum naturaliter sed ciuiliter obligatur.*
16 *Princeps obligatur ex contractu.*
17 *Princeps licet non teneatur obseruare leges ut leges, tamen ut rationes dictamen habentes tenetur seruare.*
18 *Principem debere imitari nostræ salutis auctorem, qui fecit & docuit.*
19 *Princeps in actu pmiscuo utit iure cōi.*
20 *Imp. regit iure cōi, nisi cōstet de cōtrario.*
21 *Exceptio, q obstat alij, obstat Principi.*
22 *Iudicare contra fiscum in dubijs non est inconueniens.*
23 *Usucapio & præscriptiones bono publico introductæ sunt.*
24 *Electio mala est ī culpa. intellige ut n. 26.*
25 *Magistratus tenetur, qui tutelam decreuit non præcedente inquisitione.*

QVintò noto, q Rex pōt p se gerere offm̄ Balij, qđ est spāle in Princi-
1 pe, qa † aliàs Prętor nō pōt seipsū cōstituere tutorē. l. ptor. ff. de tut. & cur. da. ab his. vel pt alteri cōcedere sicut olim puidebat de tutore clarissimis psonis, & Ill. p Senatū, vt in l. j. C. de tut. & cur. clariss. ita feudatarijs puidet p Regē vel eius vicariū, & capit hic Ba-
2 lius † in masculino gn̄e p eo q gerit, & Baliū in neutro gn̄e p ipso officio Balij, vt patet aptè in cōsti. Minorib. sub tit. de off. Balij, & dū hic dr̄, ipsarū Baliū nr̄a excellentia recipiet, & deinde Baliū nr̄m vel alterius p supuenientē &c. Intelligit de officio Balij, qđ nos dicim⁹ Baliatus, aliàs lr̄a huius constōnis nō intelligeret, & facit cap. Regni, incip. Itē statuimus, q Comites, Barōnes & cæteri, ibi, Siue Baliat⁹ curia teneat, siue alij sint cōmissi. ¶ Sed
3 hic dubitat. Nū † teneatur Rex qn̄ Baliū suscipit, facere inuentariū & se obligare, ac alia implere, quæ in const. minorib. & in cōst. si qn̄. Et
4 dubiū facit, q † Princeps nō ligatur sua constōne, vt in c. 1. ver. Ab oib. de cōst. & in c. vt aiarū. eo. tit. lib. 6.
5 & dicit Bal. in c. 1. de alie. feu. q † celsitudini Principis nulla lex imponi pōt; & idē Bal. in 1. const. C. in ver-
6 bo Oportet, dicit, q † Princeps est agēs oīno liberū, & ei nulla necessitas imponit, latè p Feli. in d. c. 1. de
7 const. per Fulg. cons. 143. Et † iō qn̄ Princeps ipse vēdit nō tenet facere subhastationes, secus si vēdat noīe fisci. l. j. & l. quā in libellū. C. de fide instr. & iur. hast. fisc. & Bald. in l. j. C. de hær. vel act. vend. per Matth. in constit. Si qn̄ contingit. & ista dria obseruatur hodie inter venditiones, q fiunt p Viceregem noīe Regio virtute mandati, & venditiones quæ fiunt per Regiam Camerā summariè auctoritate iudiciaria. Nā primo casu non fiūt sub hastationes, & aliàs fuit dubitatū in cā Solofiæ: & si feudū apiatur Regi p mortē alicuius, vel deuoluatur p rebellionē eius, q tenebat sine assensu Regio, non poterit fiscus excludi ex defectu assensus: q a constitutio diuæ memoriæ. non
8 opatur in damnū Dn̄i, & † inducta in augmentū non opant cōtrariū,

l.qd fauore. ff. de legi. & imputádũ est parti non reuocáti aň casũ. Ita fuit iudicatũ per iudices rebellium contra Máfredinũ super terra Carpignani, licet Andr. videat sentire contrariũ in c.1. §. donare. qualit. olim. feud. alie. pot. dũ dicit, ꝙ adulátes fisco dñt illã constitutionem non ligare fiscũ, & ipse rñdet. Pa-
9 tere † legẽ quã tu ipse tuleris. Tñ iudices Rebelliũ dicebát, ꝙ ptãs reuocádi dat parti, & ea non reuocáte fiscus admittit. vñ postq̃ res non est integra fiscus non debet excludi, si potuisset dici ꝙ non est aptũ vel deuolutũ, si ille non erat feudatarius cessáte assensu; qa contractus est nullus. c. Impialẽ. de phi. feu. alie. p Fed. Sed non vr posse agi contra venditorẽ, q recepit ptium vt non reuocauit re integra, per d. const. & videnda sunt, q̃ p And. in c. i. de eo q contra. const. Loth. Pręterea, in qõne de Balio vr, ꝙ cũ p d. constit. puideat de victu, & hoc non cadit in Principe, ergo nec dispositio constõnis. Prætereà, posset dari actio famosa contra dñm vasallo, & iurm in litẽ, si dñs non obseruasset, si teneret obseruare sicut cæteri, sed hoc non est dñdũ: quia
10 † non pt dari actio famosa contra dñm, secũdũ Bal. in c. Impialẽ. §. fi. col. 4. de phi. feu. alie. p Fed. & dicit
11 Iaco. in l. ciuitas. ff. si cer. pe. ꝙ † non põt agi contra Principẽ ad pœnas cõtẽtas in l. si qs maior. C. de trãsa. ¶ Sed in cõtrariũ facit, ꝙ Princeps recipiẽdo in se Baliũ, vr velle se subijcere suę cõstõni, & p cõsequens succedit dispõ. l. digna vox. C. de ll. & iõ cõsuluit Lud. Ro. in cõs. 369. ꝙ
12 † qñ Princeps pcedit secũdũ terminos, qb. nõ astringit, vr velle pcedere de ordinaria ptãte, & dẽt seruare iura & canones, aliàs gesta p eũ nõ tenẽt. in cle. pastoralis. de re iud. in c. 1. de cau. pos. & ppr. latè p Par. de Put. de synd. de exces. Princ.
13 & † ideo pcurator fisci debet obseruare ordinem iudiciariũ in causis: qa vtit iure priuati. l. si vno. §. item cũ qdã. ff. loc. secũdũ Pet. Bellug. in suo Spec. rub. 5. in princ. Ias. in l. fi. C. vñ cog. in l. si qs arbitratu. ff. de
14 verb. obli. Et † iõ qñ Princeps adit hrditatẽ, remanet obligatus ex aditione. l. j. in fi. & l. seq. ff. de off. pcu. Cæs. & dicit Aret. in c. 1. de prob. ꝙ
15 † Princeps nõ tm näliter obligat sed ciuiliter. Pręterea, exercẽdo offm vr quasi cõtrahere, sed nõ est dubiũ, ꝙ
16 † obligat ex cõtractu, in l. Princeps. ff. de legi. in d. c. 1. de pb. ẽt ex cõtractu alterius, qa tenet satisfacere creditorib. eorũ, quorũ bona ad fiscũ pueniũt. l. si marito. ff. sol. ma. l. tutoris. ff. ad le. Iul. de vi pub. Matt. in cõst. si qs in posterũ, in verb. Notabili. iõ vr teneri ad ea q̃ rõne hmõi administrõnis dẽnt. Prætereà, licet
17 † Princeps nõ teneat obseruare leges & cõstõnes suas inquãtũ leges, tñ in quantũ hñt in se dictamẽ rõnis à qua Princeps non est solutus, vr eas debere seruare, vt aliàs suprà dixi, not. in c. 1. de pact. & declarat post alios For. i l. j. col. 5. ff. de pac. & ita in effectu pcedit. l. ex impfecto.
18 ff. de le. 3. & dicit Fort. Principẽ † debere

bere imitari salutis nrę authorē, q fecit & docuit 25.q.1. §.is ita.& dicit Ang. in d.l.ex impfecto.C.de te
19 sta. q† in actu pmiscuo, q celebrat p eū & cū eo, vt vř hic casus, Princeps vtitur iure cōi, vt in l.Cęsar,
20 ff.de pub.& Sal.ibi no. q† Imp. regit iure cōi, nisi cōstet de cōtrario:
21 & iō† exceptio q obstat alij, obstat sibi.facit gl.notab.in l.itē veniunt. §.in priuatorū.ff.de pet.hęr.l.j.C. eo.tit.l.placuit.de iu.fis.p D.Matt. in plu.q.10. & ppea Luc.de Pen.in l.facultas.p illū tex.C.de iu.fis.rephēdit quendā Doctorē, q dicebat, q in causis fiscalib.pōt incipi à sequestro.cōtra.l.j.C.de phi.sequest. pec. qa fiscus vtit̄ iure priuati, nisi fuerit secus statutū expsse, vt in terminis seqstri, qd fit p cap.Regni, inci.Ex psumptuosè.qñ non est, q apto iure feudatario succedat. Et fa
22 cit p hoc, q † in dubijs cōtra fiscū iudicare nō est incōueniēs. l.nō puto.ff.de iur.fis.de quo latè p Anch. in cōs.23.inci.Visa inqsitione.Fulgo.consi.107.& in consi.136.& in consi.173.p Alex.in cons.5.vol.1.& in cons.179.vol.2.Paul.de Cast.in cōs.296.inci.visa inqsitione. Et ex his ego aliàs inferebam, q Regia pragmatica Regis Catholici edita Thori, p quā cōtra possessores bonorū hñtes titulū à Rege Ferdin.I. non pōt moueri lis aut controuersia, hēat locū ēt si fiscus, mouere velit controuersiā, vt nō possit, sicuti nec ipse fiscus posset inqetari, aut molestari: nā in eadē Regia pragmatica fiscus & priuatus pari iure

cēsent, vt molestati nō possint, ibi, In fiscū redacta. Ergo pari rōe fisc molestare alios nō possit, sicuti nec priuatus posset. Et rō qua mouet Rex Cathol. ad pmulgandū dictā pragmaticā militat in vtroq;. pſertim q illa est fauorabilis, & non odiosa, put fuit sępe iudicatū in arduis causis, tuet.n.possessores, tollit lites, & sedat controuersias pro bono pacis & qete Regni; sicut aliàs puisū fuit p Regē Alfonsum I. p ędictū, qd incip. Apud Pentimā. ann. 1444.& p capitulū. Apud Mazonū 1446. Sic ēt de iure ciuili puisum fuit ex dispositione Zenonis, & postea p legē Iustiniani, vt in l. bñ à Zenone.& l.oēs. C.de quadri
23 pscri. Sicuti † ēt vsucapio & pscriptio, quæ aliqñ dnr fauorabiles, bono publico inductę sunt, vt late per Feli.post alios in rub. de pscri. & per hoc ego aliàs inferebā, q dicta pragmatica nōn est exorbitās, vt dicebat D. Loffr.in cons.34. qa ex cā ēt de iure cōi, & de iure Regni audiētia denegat, p pallegata: & in bonis perditorū extat capitulū regis Caroli, inci. Si frequēter. l. Lucius.cū si.ff.de euict. ¶ Redeūdo igit ad ppositū, aut Rex ipse suscipit Baliū, qd forte nunq eueniet, & p suos ministros administrabit, & erit obligatus ex administrōne reddere cōputū & restituere oīa bona adueniēte ętate. ¶ Non obstant contraria; qa non ex vi constitutionis Regię, sed ex obligatione q oritur ex voluntaria Balij administratione & susceptione obligat.

M 2 ¶ Non

¶ Non obstat, ꝙ quædam dicuntur in Balio, quæ non conueniunt Principi; quia illa locum habebũt quò ad alios. Non tamen inde resultat, Principem non obligari ad alia quę per suos facere poterit per pręallegata. Aut alteri Balium concedit, & tunc videtur, ꝙ Rex seu Vicerex, qui loco Regis dat Baliũ, obligetur ex his quæ malè gessisset Balius per eum datus, saltẽ in sub-
24 sidium, † quia mala electio est in culpa. l. videamus. ff. loca. ibi, Placet vt etiam culpam eorum, quos induxit præstet, & in l. nam & Seruius. §. fi. ff. de negot. gest. l. de illo. §. pro socio. l. eum qui. & l. si vt cer-
25 to. §. sed interdum. ff. comm. & † in tutore magistratus tenetur, qui tutelam decreuit non præcedente inquisitione, vel idonea cautione, vt in l. tutores. ff. de confirm. tuto. ¶ Sed in contrarium est veritas: qa secũdum formam Regiæ Cancellariæ in prouidendo Balium præcedit inquisitio, quando Balius nõ relinquitur in testamento, quę inquisitio fit per supremum magistratum Dominorum regentium Cancellariam, & demũ in Regia Camera recipitur obligatio & cautio, sicuti de iure in tutorib. Ideo Rex vel eius Vicarius in aliquo nõ tenentur, vt l. j. §. si præses. ff. de magistra. conuenien. Quinetiam illa
26 ratio † de mala electione, nõ procedit, quando fuit vtiliter gestum à principio, licet postea malè eueniat. l. sed an vltro. & in l. ait prætor. §. item quęritur. ff. de neg. gest. & in Regno non est licitum disputare de mala electione facta p Regem, vt in consti. Regni, inci. Disputatur, ibi per D. Matth. post Andre. & de iure communi, quando prouidetur de tutore Illustrib. personis per Senatores, ipsi non tenẽtur de mala electione, etiã in subsidium, vt est casus singularis in d. l. j. C. de tuto. vel curato. Ill.

SVMMARIVM.

1 Superior quoties apponit manũ in aliquo negotio, debet inferior abstinere.
2 Papa si prouidit alicui prælaturæ de administratore, non valet collatio facta per inferiorem.
3 Stylus magnæ Curiæ in causis appell. ad sacrum Consilium.
4 Matrimonia ex alieno arbitrio pendere non debent.
5 Deus quos coniunxit homo nõ separet.
6 Matrimonium vbi per aliqua pacta redderetur meticulosum pro non appositis haberentur.
7 Vtile per inutile non vitiatur. fallit vt num. 11.
8 Casus certi sunt, quibus feudum amittitur.
9 Casusq́; omnes expressi sunt approbati per legem aut optimos mores.
10 Lex vel Princeps quando aliquid non dicit, nec nos dicere debemus.
11 Pactum appositum iuxta contractum nominatum quid operetur.
12 Dominus si habet suspectum vasallũ poterit de illo se assecurari.
13 Feudi possessione tradita cum aliquo pacto impossibili, vasallus potest retinere feudum non obseruato pacto.

Fides

14 Fides seruanda est inter dominum & vasallum.

16 Pœnæ conuentionales licet non admittantur ad impediendum libertatem matrimonij, tamen secus est in pœnis legalibus.

17 Pœna quando impediat vel non matrimonium.

18 Patris consilium rationabile in matrimonijs non spernendum.

19 Matrimonium ad contrahendum quis spe lucri astringi potest.

Extò noto ex ista cõstitutione, q̃ quãuis filiæ Comitũ & Baronum excesserint Balium seu baliatũ, nihilominus cura maritandi eas pertinet ad Regem, ibi, Et Balium nostrum vel alterius per superuenientem quintumdecimum annũ excesserint &c. Et consequenter videt, q̃ non possint nubere absq;
1 licentia Regis: quia † quoties superior apponit manũ in aliquo negotio, debet inferior abstinere, vt in l.si qñ.C.de relati.& in c.vt no-
2 strũ.de appel. Et ideo † si Papa prouidit alicui prælaturæ de administratore, vel de cõmendatario, nõ valet collatio facta per inferiorem vel electio facta per capitulum, vt tenet Compostell. in c.cum nobis olim, de elect. & Archidiac.in c.is cui.de elect.in 6.consuluit Lud.de
3 Rom.in consi.350.in 3.col. Et † ppterea inoleuit stylus, q̃ quando in interlocutorijs appellatur à magna curia Vicariæ ad sacrum Regium consilium, & rescribitur q̃ magna Curia verbum faciat, non proceditur amplius in causa, quãuis de iure per c.1.de appel.in 6.& per Regiam pragmaticam nõ impediatur progressus ad vlteriora, dum pendet cognitio super grauamine, prout vtimur quando appellatur à decreto relatorũ seu cõmissariorum causæ. Et in hoc magna Curia est deterioris conditionis q̃ alia tribunalia seu alij iudices inferiores. Nisi dicamus hoc esse propter celeritatẽ faciendi relationes. Et certè tempore huius constitutionis non licebat feudatarijs mulieribus ducere virum absque licentia Regis, etiam si non dedissent feuda in dotem, sed tantum mobilia, stabilia Burgensatica, vt in consti.Regni, incip. Honorem, & in constit. Humanitatem. & sic debebant nuptiæ impetrari à Rege, aliàs priuabantur feudo, secundum glo.in d.constit.Honorem. sed hoc hodie correctum est post c. Papæ Honorij. per c. Regis Caroli in planitie S. Martini, quod incipit, Item statuimus: quia licet nubere, ita tamẽ q̃ non detur feudum in dotem, sine assẽsu Regio, vt per Andre. in constitu. Honorem.& in constitu.licet.& in constitut. cum hæreditarium. & in constitu. fratribus. & satis videba-
4 tur iniquum, quòd † ex alieno arbitrio matrimonia penderent. c. cum locum.de sponsal.cap. Gemma.eodem titulo.in l. Titia. ff. de verborum obligation. notat. in l.

 mulieri,

Mulieri,& in l.lauia.§.1. in l.hæres. ff.de cond.& demonstr. ¶Sed hic cadit dubitatio, nunquid si fuerit datum feudum adiecto pacto, ꝙ fœminæ debeant maritari, secundum Regiam ordinationem, vel ꝙ feudatarius debeat accipere vxorem ei tradendam per Regem, an contraueniens priuetur feudo? Nã de matrimonio contracto nõ est dubium,not.in l.non dubiũ.C.de legib. nam nec parẽtum dissensus annullat. c.sufficiet. 26.q.2.c.vbi, 30.q.2.in cap.ex literis,ibi Abb. de
5 spons. Quos † enim Deus coniunxit, homo non separet.Istam quęstionem mouet Andr. de Iser. in const. honorem, & tenet ꝙ feudũ amittatur, & probat ex eo ꝙ per illas constitutiones quando assensus Regius requirebatur, contraueniens cadebat à feudo, ergo idẽ erit in pacto:quia pacta licita sunt seruanda,vt in c.1.ibi per And.de feud.March. & in c.1.de feud.dat. in vicem.l.commisso.cum simil.

¶Sed contra istam opinionem videtur posse instari, ꝙ si diceremus, per contrauẽtionem induci priuationem feudi. Per indirectũ impediretur libertas matrimonij,
6 sed † vbicunque per aliqua pacta vel conditiones induceretur matrimonium meticulosum, vel tolleretur libertas contrahendi matrimonium, talia pacta & conditiones haberentur pro non appositis, seu reiectis, per d.c.Gemma, de sponsal.per ea quæ dicuntur in d.l.Titia.ff.de verbo.oblig.Loffre. in consil. 16. Immo quando tractaretur de perdendo maximam partem bonorum,matrimonium tanquàm iusto metu contractum esset nullum, prout tenet Abb. in d.c.Gemma,in 1.not.ibi,Nisi forte.per c.Abbas.quod met.cau.cap. quod frequens. de restit.spol. in 6. Ergo, aut ex huiusmodi pacto nõ obseruato non induceretur priuatio feudi, per interpretationem pacti, aut pactum habebitur pro nõ apposito, vt in l.quoniam in prioribus.C.de inoffic.testa.in l.dona-
7 tio. C.de donat.ne † vtile per inutile vitietur, vt in c.1. §. profecto.
8 de leg.Corra. Præterea † sunt certi casus,quibus feudum amittitur,vt in tit.ex quib.cau.feud.amitt.& in tit.quæ sit prima cau.benef.amitt. & in tit.si de feudo vasal.& in tit. de milit. vasal. qui contu.est. & in tit. de cap.Corrad. & in tit.de leg. Corra.& de prohib.feud.alien.per Lotha.& de prohib.feud.alien.per Feder. & in tit.si de feud. defunct. milit. & in tit. de pace tenen. cum similib. Et inter eos non est casus, quando contrahitur matrimoniũ sine Domini assensu, neque simi-
9 lis,quia † omnes casus exp̃ssi, sunt approbati per legem aut per optimos mores, vt dicit Obert. in c.1. in quib.cau.feud.amit.Sed hic casus reprobatur lege, per præallegata,& est contra optimos mores in quantum impeditur libertas ma-
10 trimonij.Ergo † si neque lex,neq; Princeps inuestiendo expresse dixit, vt feudo priuetur, nec nos dicere

cere

cere debemus. Præterea, vbicunq;
11 † pactum apponitur iuxta contractum nominatum, & illud quod deducitur in pacto, non eſt cauſa finalis contractus, tunc non datur repetitio eius quod deuenit in cõtractum, ſed agitur ad obſeruantiã pacti ſeu ad id quod intereſt, ita probatur in l.inciuile. ff. de rei vind. in l.j. C. de pact. inter empt. & vendi. in l.cum ea. ff. de rer. permuta. declarat Ang. in l.ſi vt proponis. C. de condi. ob cauſ. Ergo ſi cauſa finalis inueſtituræ ſeu conceſſionis feudi eſt fidelitas, ſiue meritum, licet apponatur pactum, ꝙ fœminæ nubant ſecundum regiã ordinationem, contraueniens nõ amittit feudum, ſed agetur ad id quod intereſt, & ſi nihil intereſt, ad nihilum agetur, vt dicit glo. in l.fin. C. de pact. inter emp. & vend. in verbo Permanere. in fi. Nec poteſt conſiderari, ꝙ interſit domini, niſi vt non copuletur matrimonium cum inimicis Domini in damnum Domini, vt conſiderat gloſ. in d. l.fin. Tunc alia ratione poſſet feudo priuari, videlicet, ꝗa copulaſſet amicitiam cum inimicis Domini in damnum Domini, vt declarat Andr. in c.1. §. porrò. ꝙ ſit prim. cau. & in c.1. ex quib. cau.
12 feud. amit. vel † ſi Dominus ꝑ hoc haberet ſuſpectum vaſallum, poterit ſe de illo aſſecurari, vt dicit Iacob. de Ardizo. in tit. quando datur feudum, in 1. parte. arg. l.mulier. ff. de cond. inſtit. l.Titio fundus. ergo non ſequitur, ex contrauétione feudum aperiri Domino, ſeu vaſallum poſſe priuari. ¶ Nec obſtat d. l.ſi vt proponis. loquens in donatione, quoniam intelligitur communiter, ſecundum Ang. ibi, in datione ob cauſam, vt per eum. ¶ Vltimò pro hoc facit illud, quod tenent Andr. & alij in cap.1.
13 §. fin. quid ſit inueſtit. ꝙ † tradita poſſeſſione feudi cum aliquo pacto impoſſibili vel probroſo, vaſallus poteſt retinere feudum non obſeruato pacto. argum. l.3. & 4. ff. de cõdi. ob turp. cau. licet de hoc dubitet Iacobi. in ſua inueſtitu. in ver. Qui quidem inueſtiti. col. 20. ſed iſtud pactum, videtur huiuſmodi de iure, ergo &c. ¶ Pro opinione tamen Andr. de Iſer. conſiderandum eſt, ꝙ ſi cauſa finalis concedendi feudum alicui mulieri vel alicui nobili fuit: quia Rex intendebat cum illo feudo illam maritare, vel dare vxorẽ aliquam illi feudatario quam voluiſſet, & alias non conceſſiſſet, tunc locum habere videtur illud, quod dicitur in illo capitulo 1. §. ſed nec eſt alia iuſtior, quæ ſit prim. cau. benefic. amit. ꝙ non poteſt contra voluntatem Domini feudum habere is cui aliter Dominus non dediſſet.
14 Fides † enim ſeruãda eſt inter Dominum & vaſallum, & conditio adiecta in datione beneficij, vt dicit Iacob. de Ardiz. in ſumma in prima part. ſub rubr. vtrum liceat dare feudum ſub pacto legis commiſſoriæ: & latè idem firmat in rubr. vaſallus amittit feudũ ſi non facit.

facit id pro quo datur, per d. §. sed nec est alia. & in tit. de cap. extraordin. §. vt inter conditionalia. l. j. C. de dona. quæ sub mod. in auth. de nupt. §. si propter. l. si tibi. ff. de lega. 3. l. liberto. §. Lucius. ff. de annu. lega. l. j. & ij. ff. de leg. commiss.
15 & † quando cessat mens concedentis & disponentis, etiam vtile per inutile vitiatur, vt declarat optimè Ang. in l. fi. C. de his quæ pœn. nom. per Doct. in l. j. §. si stipulati. ff. de verb. oblig. & sic procedunt ea quæ dicta sunt proximè cōtra opinionem Andr. de Isern. ¶ Non obstat, ꝙ per hoc impediatur libertas contrahendi matrimonium, in quo videtur stare difficultas. Nā ad hoc multipliciter respondetur. Primò, ꝙ ista amissio & priuatio feudi non succedit immediatè ex pacto, sed ex legis dispositione: quia non seruauit pactum, ꝑ præ-
16 allegata. Nam † licet pœnæ conuentionales non admittantur ad impediendum libertatem matrimonij, tamen secus est in pœnis legalibus, vt in l. fin. C. de sponsal. in l. si ita stipulatio facta sit. ff. de verbo. oblig. glo. in d. l. Titia. ff. eo. tit. & in c. ex parte. lo 2. de cōuers. coniugat. & in c. accedens. de procur. & latè per Imol. Paul. de Cast. Raph. Cuman. & Ias. in d. l. Titia, post Bart. ibi. Io. And. D. Abb. in d. c. Gemma. de sponsa. ¶ Secundò respondetur, ꝙ hæc inuestitura & feudi concessio principaliter tendit ad effectum, vt matrimonium contrahatur, & non tendit ad impediendum matrimonium, quo casu non habent locum allegata ex aduerso, sed permittitur priuatio & pœna quæ venit consecutiuè non principaliter, ita declarat Bald. in l. fi. col. 4. C. de sponsal. secundum opinionem Gui. de Suz. quos sequitur Aret. & Ias. in dicta l. Titia. & satis ad propositum dixit Alberic. de Rosa. in l. j. C. de in-
17 dict. vidu. toll. ꝙ † aut per huiusmodi pacta vel pœnas inducitur irrationabile impedimentum matrimonij, & obtinent in contrarium allegata, vt in l. quoties. ff. de condi. & demonstr. aut inducitur rationabilis cessatio causæ donandi, seu legandi, & tunc admittitur priuatio siue ademptio. argu. l. ij. ff. de his quæ pœnæ nom. l. fi. ff. de secun. nupt. l. quidam in suo. §. fin. ff. de cond. instit. est casus in l. sed si hoc. §. cum vir. ff. de cond. & demonstra. per Socin. in d. l. quoties. per Io. Crot. in l. omnes populi. ff. de iust. & iur. & per Feli. in c. ecclesia S. Mariæ, de const. Sed in casu isto cessat causa donationis, & inuestituræ, rationabiliter inducitur priuatio feudi; ergo non habet locum regula, de qua in iuribus contrarijs. Et per istam rationem cum accidisset casus, ꝙ pater legauerat decem milia filiæ, si nupsisset nobili Neapolitano ex duorum amicorum consilio, eaq; filia nupsisset alteri spretis amicis, fuit in sacro consilio conclusum, decē mi-
18 lia non deberi, sed legitimā, † quia patris cōsilium rationabile fuerat, nec

nec cogitauerat impedire nuptias, sed facere honestiores, nec aliter eam dotem legasset, prout considerat Alberi. de Rosat. in d. l. j. arg. l. mulier. §. cum proponeretur. & l. hæredibus. §. fi. ff. ad Treb. Quod est notandum ad limitationem. l. filiæ. ff. de cond. & demonst. & quę dicũtur in l. cum tale. §. rescriptũ. eod. titu. faciunt dicta per Paul. de Cast. in l. peto. ff. de lega. 2. Oldrad. in consi. 16. Ias. in consil. 43. vol. 3. ¶Tertiò potest responderi, ꝙ isto casu non induceretur pęna dãni, sed lucri amissio, cum in hãc causam feudum cõcessum fuerit, quo casu in contrarium allegata non procedunt, prout tenet glos. in d. l. Titia, & ibi Bar. & Ias. l. Titio centum. §. 1. ff. de condi. & demonstr. Barto. in l. cum donationis. C. de transact. Oldr. in d. cons. 16. incip. Thema tale est. Ancha. in regula, Nemo potest. de regu. iur. in 6. & licet Ias. in d. l. Titia. vers. secundò limita. velit hoc non procedere quãdo esset magnum lucrum, per ea quæ dicuntur in l. interpositas. C. de transact. quia induceretur iustus metus, vt suprà dixi. Tamen hæc limitatio videtur contra mentem omnium & esset magna restrictio iurium, quæ pro his allegant. Nam fundamentum glo. & Doct.
19 volentium † spe lucri, aut ob non perdendum lucrum posse quem astringi ad matrimoniũ, procedit ex eo ꝙ lege nõn sit prohibitum, immo permissum, cum principaliter tendat ad effectuandum matrimonium, atque ideo nõ fit differẽtia de paruo vel magno lucro, sicut non fit differentia de parua pęna vel magna. Et propterea videt his casib. non posse dici matrimonium meticulosum, vt per Anto. de Butr. in d. c. Gemma. & probatur in d. §. cum vir. ibi, Quia magis cura liberorum, & in dicto §. Titio centum.

SVMMARIVM.

1 Filiam maritandi & dotandi onus spectat ad patrem.

2 Frater non tenetur dotare sororem de iure, secus ui huius constitutionis.

3 Obligatio fratris ad dotandum non est necessaria sed causatiua.

4 Patriæ mos in dotando & maritando attendi debet.

5 Matrimonia debent esse libera.

6 Grauamen in uno in alio releuatio.

7 Clausula in fine posita non refertur ad superiora, quando adest diuersa rõ.

8 Masculus si mortuo patre non tenetur dare dotem sororibus antequàm sint nubilis ætatis, consequenter nec alimenta præstare.

9 Dos ui huius constitutionis non succedit loco legitimæ.

10 Dos constituenda non transmittitur ante nubilem ætatem.

11 Filia exclusa an faciat partem.

12 Vita & militia taxari solet ad instar legitimæ.

13 Vita & militia seu legitima in taxanda inspicitur tempus mortis.

14 Fructus paragij debiti sorori per fratrem debent computari à tempore nubilis ætatis.

15 *Vocatus sub conditione ad aliquod commodum, prius debet parere conditioni.*
16 *Annorum numerus non consideratur ad matrimonium sed potentia & aptitudo se copulandi.*
17 *Necessitati æquiparatur magna vtilitas & honestas.*
18 *Matrimonium spirituale non dicitur contractum ante professionem.*
19 *Sponso cælesti non nubit per solum ingressum sed per professionem.*
20 *Constitutio ista an habeat locum in sorore, quæ seipsam maritauit.*
21 *Principali destructo fit destructio consequentis.*

1
Eptimò noto, q̃† sicut de iure communi onus maritandi & dotandi filiã spectat ad patrem, l. qui liberos. ff. de ritu nup. l. fi. C. de dot. promiss. & si habeat aliunde filia, etiam si fuerit nupta filia tenetur dotare, etiam si fuerit nupta indigno, per glo. & Doct. in l. obligamur. §. lege. ff. de act. & oblig. Bal. in auth. res quæ. C. comm. de lega. Bald. & Imol. in l. j. ff. soluto matr. Abb. in c. pen. de raptor. glo. in c. de raptoribus. 36. q. 1. Soci. in consl. 57. col. 2. vol. 4. ita de iure isto spectat ad fratres onus non tantũ dotandi, sed etiam maritandi sorores. Et licet ista constitutio non exprimat dotem, tamẽ sub verbo maritãdi secundum facultates, includit dotem, quæ debet esse secũdum facultates, vt l. cum post. ff. de iur. dot. est casus in l. quod autem. eod. tit. Et †licet de iure communi 2
frater, vt frater non teneatur maritare sororem, quando haberet aliunde, vt dixi suprà. per glo. in l. non omni. C. de admin. tut. in l. cũ plures. §. cum tutor. ff. eod. per Bal. nouell. in tract. dot. 1. part. Tamen in terminis huius constitutionis tenetur dotare & maritare, immo etiam q̃ habeat aliunde, nam in ipsum fratrem transiuit patris hęreditas, vt considerat Bal. in d. l. fi. C. de dot. promis. & Lud. de Romi in l. j. ff. sol. matr. & in l. post dotẽ eo. tit. & in simili statuto determinat Soci. in d. consl. 57. col. 2. Bene tamen est verum, q̃ † ista obligatio non est præcisè necessaria, sed vt dicunt Doct. tenetur causariuè, vt sororem excludat à successionẽ, quãdo soror habet aliunde: & ita in similib. statutis determinat Bald. Nouell. in loco præallegató. 3
¶ Sed hic cadit dubitatio, quando debeat maritari seu dotari: nam de iure communi in fratre non est lege cautũ, in patre verò habemus legem Pau. ff. de stat. homi. l. si ita. cum seq. ff. de ritu nupt. not. in c. fi. de sponsal. impu. Sed † certè debet attendi mos patriæ, secundũ Bald. nouel. in d. tract. 16. priuil. De iure autem huius constitutionis, in vltima parte ipsius designatur 15. annus, & post 15. annum Rex dicit se curaturum maritare. Ergo licet præcesserat ætas nubilis, quæ est in 12. anno, non antea demonstrat debere maritari ac dotari, quàm super- 4

superueniat 15.annus. Sed posset responderi, primò ꝙ non valet consequentia, seu argumentum à contrario sensu, ꝙ si Rex post 15. annū curabit maritare; ergo non poterit antea petere se maritari;
5 quia sequeretur absurdū, ꝙ † matrimonia impedirentur q̄ debent esse libera, vt per Andr.in prælud. const. q.12. per Host. & Abb.in d. c.1.de sponsal.impub.ita in simili r̄ndet Roman. in cons.399. & 392. Secundò respondetur, quòd ista vltima pars constitutionis loquitur in casu quo filia successit, & non tractamus de excludendo eā per masculos.Quæstio proposita loquitur in casu quo excluditur p
6 dotationem, q † grauatur in vno, debet in alio releuari.l.qui in vno. ff.de reg.iur.& cum casus differat
7 à casu, clausula † in fine posita non potest referri ad determinationem prioris dispositionis, in qua est diuersa ratio, vt not.Abb. in c. Ecclesia vestra.col.2. de elect. Bart.in d.l.talis scriptura.& in l.p̄tor ait.la 2ª.ff.vi bon.rapt.Bar.& Ias.in l.fi.ff.de fer.Præterea, illa verba de 15.anno referūtur ad finiendum baliatum, non quò ad maritandum, quia aliàs frustra fuissent adiecta illa verba, cū ad nubilem ætatem, per quæ videtur hæc constitutio innuere, ꝙ inspicienda sit nubilis ætas, ne nihil operentur. §.quibus. in 1. const.C. cū vulgar. Et ꝙ statim adueniente nubili ætate habeat locū constitutio, ponderantur verba, ibi, Debeāt maritare. Ante enim nubilem ætatem hæc verba non conueniunt, vt est casus in l. hæc conditio, ibi, Non dum nubilis ætatis. ff. de condi. & demon. Sed ei quæ excessit 12. annū, huiusmodi verba conueniunt, ergo in ea debet habere locū constitutio. arg. l.j.§.si is qui nauem. ff. de exerci. & probatur apertè in l. tali, ibi, Ne si aliter obseruaremus, ff.de iure dot. & ita determinat Bart. in l.Titio.§.Titio centū, ff.de cond. & demon. col.fin. in l. qui filium. ff.vbi pupill. educa.sequitur Soc.in d.cons.57.col.6.ver. confirmatur.Hæc inuestigatio fa-
8 cit ad multa: primò, quòd † cum mortuo patre masculus non teneatur dare sororibus seu amitis dotes earū de paragio antequàm sint nubilis ætatis, consequenter non tenentur eis præstare alimenta, si habeant aliunde, nisi tantùm post nubilem ętatem, & sic debeat intelligi, quod dicit Bal.in d.l.qui filium. ff.vbi pupil. & in l.Nesennius. ff.de neg.gest.& quæ per Socin.in d.consil.57.& per Bald. & alios in l.de alimentis.C.de trāsac.
9 Secundò potest inferri, ꝙ † ista dos non succedit loco legitimæ, quia legitima debetur sine onere etiam respectu temporis. l.quoniam in prioribus.C.de inoff.testa.Sed ista dos debetur post nubilem ętatem, & de hoc dicetur infrà cum Andr.
10 Tertiò potest inferri, ꝙ † anteq̄ perueniatur ad nubilem ætatem dos constituenda non transmittatur, per ea q̄ dicuntur in d.l.Titio centum.

centum. §. Titio genero. ff. de condi. & demonst. Alexan. in cons. 13. vol. 3. & in cons. 179. vol. 5. Neapoda. in consuetu. Siquis, in ver. Masculis, latè per Bal. nouell. in 1. par. quæst. 72. Et ideo Andre. in constitu. Com itibus, dicit quòd quando cessit & venit dies paragij præstandi, tunc eius petitio transmittitur ad hæredes. l. j. C. de hære. ¶ Quar-
11 tò potest inferri, quòd † licet dubium sit an filia exclusa, faciat partem & augeat numerum liberorũ, vt not. in l. omnimodo, & in authent. nouissima, C. de inoffic. testam. & in l. ij. C. quando non peten. part. & dixi suprà: in quo fuit relator tantũ D. Capic. in dec. 158. Tamen si accideret, quòd ante nubilem ætatem filia moreretur post mortem patris, si verum est ante nubilem ætatem dotem non deberi, sine dubio non deberet facere partem, & augere numerum filiorum in taxanda legitima, seu
12 vita & militia, † quæ taxari solet ad instar legitimæ, vt per Andr. in
13 const. Comitibus. Quàuis † in taxanda vita & militia, paragio siue legitima debeat inspici tẽpus mortis, vt notatur in dicta authen. nouissima, licet in causa Dominæ Franciscę fiscar propter fratris moram in maritando & dotãdo considerauimus in sacro consilio tempus dotationis, non tempus mortis in appretio status paterni.
14 Quintò potest inferri, quòd † fructus paragij debiti sorori per fratrem debeant computari à tempore nubilis ætatis; nam etiam fructus debentur, seu interesse ob paragium non assignatum, vt p D. Matth. hic. not. in l. scimus, C. de inoffic. testam. in l. Papinianus. §. vnde siquis. ff. eod. & fuit sæpe in sacro consilio iudicatũ deberi fructus vel interesse paragij. Sed videtur quòd statim mortuo patre, filioque succedere volente, ante nubilem ætatem sororis suæ nata sit obligatio de maritando per hanc constitutionem, ibi, Dum tamen. Quod verbum videtur referri ad tempus successionis. l. iij. ff. de no-
15 xal. & probatur ex eo, quòd † is, qui vocatur ad aliquod commodum, siue emolumentum, sub conditione, vel sub modo, debet ante omnia parere conditioni vel adimplere modum. l. iij. ff. de statuliber. l. Mæuius. & l. quæsitum. ff. de cond. & demonstrat. cum similib. & vel per eum non stare quominus adimpleatur, dicta l. iij. §. non solũ, & l. hæreditas. eod. titu. l. qui filium. ff. de manum. testa. cum simil. Et videtur filius adeundo in totum hæreditatem paternam quasi contrahere cum sorore, & se illi obligare secundum formã huius constitutionis; & sic potest dici debitor ipsius in dote seu paragio ante nubilem ætatem. l. is cui. ff. de act. & obliga. licet ante euentum temporis nuptiarum peti non possit, dicta l. tali. & l. stipulationem. & l. in rebus, §. si rem, & l. si ego. ff. de iur. dot. vt latius in d. §. Titio. & in locis præallegatis. Et sic ante tẽpus

nubile,

nubile, dos tanquàm debita trāsmittetur per præallegata. De tempore tamen nuptiarum inspicienda est patriæ consuetudo, vt in consuet. nostra Neapolitana, quæ vsq; ad 15. annum tolerat fratrem non maritare sororem, & extra consuetudinem plurimum valere arbitror iudicis arbitrium, qui ex qualitate puellæ vel eius oportunitate habendi parem virum cogere poterit fratrem ad maritandum sororem post duodecimum annum, argu.l.primę, C.de nupt. ibi, Præsidis prouinciæ arbitrium necessarium est. & in l.viduæ. ibi; Auctoritate quoque iudiciariæ cognitionis.eo.tit.l.siue generalis, in fi.ff.de iur.dot.l.profectitia, eo.tit. Bart.in l.cum auus.ff.de cond.& demonstra. Sed pone quòd soror nubat ante duodecimum annū, quia malitia supplebat ætatem, vt in c. de illis.& in c.puberes.& in c. fin.de sponsal.impub.an frater teneatur dotare per hanc constitutionem? Et videtur quòd sic, quia non consideratur ætas, sed ꝙ mariteretur; ergo quandocunque poterit maritari habet locum constitutio, sicut in simili dicitur d. c.pu-
16 beres, ꝙ † non consideratur numerus annorum ad matrimoniū, sed aptitudo & potentia copulandi se matrimonio, & not. glo. in d.c.fin.& in c.continebatur.eo.tit. Est benè verum, ꝙ circa lucrādos fructus dotis quādo ante nubilem ętatem quis ducit aliquam in vxorem, sunt variæ opiniones, vt per gl.& Doct.in l.dotis fructus. ff.de iur.dot. & in l.si ante.ff.sol.matri. in l.si pro te.C.de iure dot.Specu. in tit. de don.inter vir.& vxo.§.fi. Odofre.in d.l.dotis fructus. dicit pluries fuisse iudicatum, quòd lucretur fructus, & ista faciunt ad limitationem eorum, quæ dicit D. Anto. de Alex. in consil. impresso post consilia Loffre. in vltima col. dum vult, ꝙ constitutio Regni, fratribus, non habeat locum, si soror non esset nubilis ætatis, quia si malitia suppleret ætatem idem esset, & idem puto si versaretur magna vtilitas & honestas non nubi-
17 lis; quia † necessitati ęquiparatur. l.contigui.ff.de tigno iniun.c.1.in fin.de reb.eccle.non alie.in 6. glo. in c.1.de scismat.in 6.Felin.in c.cū omnes. col.11.cum seq.de constit. Rom.in consi.35.¶ Sed quid si soror velit ingredi monasteriū ante duodecimum annum, vel fuit posita in monasterio, in quo consueuerunt minores duodecim annorum recipi, licet non faciant professionem, an frater teneatur dare dotem? Et videtur dicendum ꝙ
18 non: quia † ante professionē non dicitur contractum matrimoniū spirituale: sed est quędam probatio, & consequenter non habet locum hæc constitutio. Primò, quia non est nubilis ætatis. Secundò,
19 quia † non nupsit sponso cælesti per solum ingressum, sed per professionem, vt in c. licet quibusdā, & in c.ad Apostolicam, & in c.sanè. cum simil.de regu. & translat.

N ad

ad religio. & ideo debet expectari tempus professionis. Contrarium videtur verius: quia aut frater consensit ingredienti sorori, & tacitè se obligauit ad dotem secundum consuetudinem monasterij; quia aliter non fuisset recepta, argu. l. oratio. ff. de spon. l. ij. ff. de iurisdi. omn. iud. aut non consensit, & tunc est dicendum, quòd aut hic casus compræhenditur sub ista constitutione, & tenetur frater ad dotem etiam ante professionem, ex quo releuatur in alio, scilicet in quantitate dotis, vt infra dicetur. argum. l. iure succursum. ff. de iur. dot. l. qui in vno. ff. de reg. iur. Aut non compræhenditur, vt videtur sentire Neapo. in consuetu. Si testator, in verbo Paragium: de quo dicam infra latius, & tunc nulla esset dubitatio, quòd sorori competit portio in hæreditate vel legitima sine onere, ex qua potest monasterio dos assignari non expectata professione.

20 Sed † an habeat locum hæc constitutio in sorore, quæ se ipsam maritauit, vel mater ipsius, aut consanguinei, sine fratre illam maritauerunt? Dubium facit, quòd ista constitutio vult fratres debere maritare. Ergo si spreto fratre se maritauit soror, aut fuit maritata, non possunt adaptari verba ipsius constitutionis, & (vt dixi) de dote non fit aliqua mentio, nisi de maritando secundum facultates, dos venit accessoriè, sed † destructo principali,

21 fit destructio consequentis. l. j. ff. pro dot. Ergo excluso fratre à maritando, censetur exclusus à dotando. In contrarium est veritas. Nam soror non tenetur ex fratris consensu virum ducere. l. ij. ff. de ri. nup. l. in copulandis. & l. in coniunctione. C. de nupt. Et quòd frater teneatur maritare, est fauor sororis, sicut in patre. d. l. qui liberos. ff. de rit. nupt. d. l. fi. C. de dot. promiss. vnde non debet in odium conuerti & operari detrimentum, d. l. legata inutiliter. cum similib. ff. de leg. primò. Ideo intelligenda est hæc constitutio, quòd frater teneatur maritare sororem si voluerit ab eo maritari, secus est autem si nolit à fratre maritari, quia sufficit ei dari paragium, iuxta d. l. quæro. ff. de iur. dot. l. cum post. §. gener. & §. nuptijs. eod. titul. licèt sit differentia in quantitate in maritata vel in maritanda, vt dicetur inferius, & hoc casu quia non stabit per fratrem maritare, est satisfactum huic constitutioni quò ad maritandum. l. iij. ff. de condi. inser. oportet adimplere in alio consequenti, scilicet in præstanda dote, argu. eorum quae dicuntur in l. Plautius. & in l. penult. ff. de conditio. & demonstr. in l. si hæredi plures. ff. de conditio. institu. facit l. qui duobus, cum l. sequenti. ff. de conditio. & demonstratio. & sic cessat contrarium.

SVM-

SVMMARIVM.

1 Bonorum appellatione ueniunt feudalia etiam titulata.
2 Argumentum à rubrica.
3 Argumentum à præfatione.
4 Actum ut ualeat interpretari debemus.
5 Interpretatio ista praualet cæteris.
6 Feudum alienans de iure feudorum incidit in pœnam.
7 Dispositione in generali non includitur id, pro quo quis incideret in pœnam.
8 Animus & intentio non solum uerbis sed etiam factis demonstratur.
9 Feuda hæreditaria sicut allodialia in hæreditatem ueniunt.
10 Renunciatio tendens in fauorem proximè successuri, respectu illius ualet sine assensu Regio.
11 Euentus considerari debet.
12 Consuetudo habet uim legis.
13 Consuetudo & longæuus usus idem operatur quòd pactum.
14 Renunciatio potest per pactum fieri & debet obseruari.
15 Renunciatione mulieres excluduntur ab illis successionibus, de quibus sunt dotatæ.
16 Renunciatio ualet cum iuramento.
17 Mulieres non debent cogi ad id, quod est eis damnosum.
18 Nemo cogi debet ad donandum.
19 Donatio sita est in uoluntate donantis.
20 Consuetudo legitima non inducitur ex eo, quòd patres & fratres soliti sint inducere sorores seu filias ad renunciandum.
21 Renunciatio debet esse uoluntaria non coacta.
22 Renunciatio filiæ respectu successionis certæ personæ uiuentis non tenet absque illorum consensu.
23 Renunciationes ut ualeant si fiant à uolentibus ingredi monasterium.
24 Renunciatio habet tacitam conditionem, si renuncianti successio deferatur.
25 Renunciatio à religione retrahere non debet.
26 Renunciatio an ualeat, quando confertur in tempus inhabile ad disponendum.
27 Ingrediens monasterium habet licentiam disponendi de bonis suis.
28 Dispositio auth. si qua mulier quando locum habeat.
29 Annus probationis indulgetur à iure Canonico in subsidium fragilitatis humanæ.
30 Hæreditas delata monaco immediate acquiritur monasterio.
31 Paria sunt, aliquid fieri alicui, uel alteri contemplatione illius.
32 Concessum contemplatione alterius regulatur ab illius qualitate.
33 Dispositio quando fit contemplatione alterius, licet uerba non dirigantur ad eum, illi tamen datur actio.
34 Lucrum illi acquiritur, cuius contemplatione remouetur.
35 Dispositio facta in uno casu trahitur ad casum similem.
36 Conditio quando habeatur pro impleta.
37 Salutis æternæ nemo immemor præsumitur.

38 Natura hominum inclinatur ad malum, & non nisi gratia operamur bonum.

39 Animo est immortalis & cunctis rebus præferenda.

40 Conditio, quæ uenit ex natura rei sub intelligitur à lege.

41 Nemo dat quod non habet, nec habiturus est.

42 Renunciatione in generali ut ueniant bona ut acquisita.

Ctauò nota, ibi cum bonis omnibus, quod
1 † appellatione bonorum omnium veniũt feudalia, etiam titulata; quia ista constitutio (vt dictum est) loquitur tam in burgensaticis quàm in feudalibus, &
2 titulatis. Argumento † sumpto, à Rubrica, quæ loquitur de successione filiorum Comitum & Baronum, per ea quæ dicuntur in rubr. ff. si cert. peta. & similiter in nigro in præfatione dicitur, in bonis Comitis, Baronis vel
3 militis, sumpto † igitur argumento à præfatione. l. j. C. de impo. lucra. descript. libr. 10. Dispositio istius constitutionis loquitur etiã in feudis titulatis, & facit ad comprobationem eorum, quæ dixi supra in 4. notab. Sed dubium est an in renunciatione omnium bonorum veniant feudalia? Et videtur per istam constitutionem probari quòd sic, dum dicitur de bonis omnibus, compræhenduntur etiam feudalia & titulata, vt dixi. Contrarium tamen videtur tenere Andre. de Isern. in cap. j. de capi. qui cur. vend. Bald. in l. voluntas. C. de fideicommiss. in Authen. in successione. C. de legit. hæredi. Aluarot. in capit. primo. de eo qui fin. fec. agna. etiam si fuerit renunciatum omnibus successionibus & hæreditatibus, secundum Dyn. in consil. 2. & Bart. in l. item videndum. §. nunc videamus. ff. de peti. hæredi. & refert Loffre. in cap. j. de natu. succ. feud. & pro hoc allegant text. in d. cap. in generali, si de feud. defun. milit. & in ca. j. de capi. qui cur. vend. Socyn. in consil. 74. volum. 3. Ista resolutio mihi non placet. Nam prius considerari oportet, num in renunciatione seu obligatione reseruatus fuerit, & interuenerit regius assensus, an non. Nam si non interuenit, tunc absque dubio feudalia non
4 comprehenduntur; quia † debemus interpretari actum vt valeat. l. iij. ff. de milita. testam. l. quoties. ff. de verbor. obliga. cum si-
5 milib. &. † ista est interprætatio, quæ præualet cæteris, dicit Paul. de Cast. in l. ex imperfecto, C. de testam. Alex. in l. quamquam. C. de testa. milit. per Felyn. in ca. j. colum. 10. de constitu. Areti. in consil. 23. colum. antepenul. Sed sine assensu renunciatio & obligatio quò ad feudalia esset nulla, ergo feudalia non comprehenduntur. Præterea, de iure feudorum,
6 † alienans feuda incidit in pœnam.

d. c.

d. c. imperialem. & d. cap. j. quæ sit prim. cau. benefi. amitten. in cap. primo, de milit. vasal. qui contra constitu. Lotha. cum similib.
7 Sed † in generali dispositione nõ includitur id, pro quo quis incideret in delictum. ca. estote. de regul. iur. in 6. l. quamquam. ff. de rit. nuptia. l. si cui. ff. de seruitu. l. si pater. ff. de his quæ in frau. credito. l. Lucius. §. penult. ff. ad municip. Deci. in consil. 189. colum. 2. Roma. in consil. 159. & consil. 320. & licet de iure constitu. Regni alienans non incidat in pœnam priuationis feudi. Hoc est verum, reuocando alienationem iure proprio, aliàs fiscus admittitur, vt in constitu. Constitutionem diuæ memoriæ. Et ideo potest dici, quòd in d. cap. generali, nõ veniunt feuda, quia feudorum obligatio & alienatio nulla & prohibita est, nec pro hoc meretur adduci text. qui allegatur in cap. j. de capita. qui cur. ven. quia non loquitur in eisdem terminis sed de compræhensione beneficij quod alius tenebat ab ipso capitaneo vendente curiam, quod alia ratione non includitur, vt ibi not. Aut assensus in huiusmodi renunciatione fuit reseruatus & impetratus, & tunc videtur quòd feudalia includantur. Nam alia ratione seu respectu assensus non reseruatur nisi propter
8 feudalia. Animus † & intentio non solum verbis sed etiam factis demõstratur, l. gerit. & lege pro hærede. ff. de acqu. hær. cum vulg. Nec obstat dispositio dicti c. generali, quia stante assensu cessat ratio ipsius. Nec obstabit ratio. l. obligatione generali. & l. denique. C. de pigno. quia cessat in dispositione vniuersali, prout supra dixi. Nec est verum feuda non venire
9 in hæreditatem, quoniam † feuda hæreditaria, sicut allodialia in hæreditatem veniũt. l. item vidẽdum. in fin. ff. de peti. hæredita. l. si familiæ. C. famil. ercis. Andr. in ca. j. an agnat. & in c. j. §. hoc quoque. de successio. feud. & in alijs locis, vt plenè per Loffre. in cons. j. Et si dicatur ꝙ ista consideratio est vana. Nam huiusmodi renunciationes aut fiunt in manibus patris, aut in manibus fratris. Primo casu frustra quæritur, an compræhendantur feudalia, cum alia ratione filiæ excludatur à feudis, quia coniugatæ & dotatę à parentum successione repelluntur, per constitu. sequentem. Quinimmo videtur, ꝙ isto casu nõ requiratur assensus
10 Regius; ex quo † renunciatio tendit in fauorẽ primò successuri, respectu cuius valet siue assensu. vt in cap. j. ibi per Andre. de aliena. feud. pater. & in cap. primo. §. sed & res, per quos fiat inuestitu. & in cap. primo. §. & si clientulus, de aliena. feud. aut fiunt in manibus fratris, & tunc videtur facta ad liberandum fratrem, qui tenetur per istam constitu. & sequen. ratione feudi ad paragium: Quo casu similiter va-

ler sine assensu: quia tollitur onus feudi, vt not. glos. & Andr. & D. Mathę. in constitu. Constitutionem Diuæ memoriæ, immo quando frater dotat, non est necessaria renunciatio, quia excluditur à successione per dotem, vt in ista constitu. & videtur similiter facta in proximè successuros: quia frater est proximior tempore renunciationis. Respondetur ad prædicta, quòd licet repellatur filia dotata à successione patris, tamen renunciationes, quæ solent fieri, se extendunt ad alias successiones, et respectu personarum, respectu quarum requiritur assensus. Ad secundum respondetur, quòd si renunciatio fiat respectu paternæ hæreditatis tantum: vel in fauorem fratris tantum dum est proximè successurus, procederet contrarium, quia non est renunciatio sed liberatio & fit in proximè successuros: sed renunciationes, quæ solent fieri, respiciunt omnem casum successionis, ita quòd potest comprehendi casus in quo renunciatio operatur effectum in fauorem alterius, qui non est proximè successurus: vel etiam in fauorem ipsius fratris, quando non esset proximè successurus, ut puta, quia soror liberos suscepisset tempore euenientis ca-
11 sus. Qui † euentus debet considerari per text. in l. quoties. ff. de nouatio. etiam ad annullandum actum. not. in l. si filius. ibi Bar. ff. de verbor. obligat. & per eundē & Moder. in l. si is qui pro empto. ff. de vsucap. & in illis casibus, in quibus assensus non requiritur, similiter dico, feudalia comprehendi propter verba vniuersalia, & geminata, cessante regula & ratione illius, de qua in d. c. in generali. Vt autem non obstante dicta renunciatione possit admitti, ad successionem fratrum vel nepotum ex alijs rationibus, non est præsentis constitutionis, sed sequentis & ad ea quæ ibi dicentur me remitto, & quæ per Loffre. in cap. primo. de natu. succ. feud. per Moder. & alios in l. fin. C. de pact. Et ego aliàs allegaui in fauorem D. Portiæ Ferramoschæ, quę renunciauerat, volentis succedere fratri supra Comitatu Mignani, & dixi aliquid supra. Sed hic cadit dubitatio. Nunquid filia vel soror quando maritatur à patre, vel à fratre, secundum istam constitutionem possit cogi ad renunciādum omnibus successionibus etiam fraternis, maternis, & auitis, & alijs quibuscunque, deuolutis & deuoluendis, non obstante enormissima læsione. Itaque possit dicere pater, vel frater, filiæ vel sorori, ego volo dare paragium, seu dotem, sed tu facias mihi amplissimas renunciationes secundum communem formam. Dubium facit. Nam consueuerunt similes renunciationes fieri per filias & sorores, quæ maritan-
12 tur in Regno. Hæc † consuetudo habet vim legis & debet seruari

§. ex

§. ex non ſcripto. Inſtitu. de iur. natur. l. de quibus. ff. de legibus & (vt dixi) per conſti. putitatem, & conſtitu. vt vniuerſis.prouiſum eſt, quòd in defectu conſtitu. iudicetur ſecundum conſuetudines
13 approbatas. Præterea, iſta † conſuetudo & longæuus vſus idem operatur, quod pactum, ſecundum gloſſ. in rubr. C. de decret. Decurio. libr. decimo. Bald. in l. liberti libertæque. de oper. libertorum. l. prima. C. de ſeruis fugiti. per Andre. in conſtitut. ſiquis
14 in poſterum. Et † hoc poteſt per pactum fieri, & debet obſeruari, vt in cap. quamuis. de pact. in 6. l. pactum quod dotali. C. de colla. in l. ſtipulatio hoc modo concepta. ff. de verbor. obliga. Ergo virtute conſuetudinis debet fieri & obſeruari. In contrarium tamen facit, quòd immo non eſt conſuetum niſi ex pacto præcedenti in capitulis matrimonialibus, voluntate accedente renunciantis, & aliàs non conſueuerunt cogi ad huiuſmodi renunciationes, & ſic ceſſat fundamentum
15 contrarium. Præterea, per † renunciationes mulieres excluduntur ab illis ſucceſsionibus, de quibus dotatæ non fuerunt, contra iuris diſpoſitionem, & contra dictam Regiam pragmaticam, &
16 † valet renunciatio cum iuramento, per cap. quamuis. de pact. in 6. vt tenet Areti. in l. fina. C. de pact. Alexan. in conſil. 125. colum. 8. vol. primo. Et fortaſſe renunciatur magnis ſucceſsionibus pro nihilo, dico pro nihilo. Nam paragium reſpicit hæreditatē patris, & renunciatio fit de alijs, de quibus nihil datur. Itaque mulieres enormiter læduntur. Ergo
17 † non debent cogi ad id quod eis eſt damnoſum, licet eſſet vtile alteri, vt not. in l. 2. ff. ſol. matri. argum. l. primę. §. denique. ff. de aqua plu. arcend. nota. in l. quominus, per Iaſo. ff. dē flumi. Præterea, iſta renunciatio reſpectu ſucceſsionum deuolutarum, & deuoluendarum eſt pura donatio, quaſi dos data à patre, ſeu à fratre, non excedit paragium ſiue legitimam, quæ aliàs competeret in bonis paternis, tenet Socyn. in conſ. 245. volum. 2. Deci. in conſil.
18 246. Sed † ad donandum nemo cogi debet, quia non ex neceſsitate, ſed ex liberalitate proficiſcitur. l. rem legatam. ff. de adimen. lega. l. prima. ff. de dona. & dicit text. in l. in hac. C. de dona.
19 ipſa † donatio ſita eſt in voluntate donantis, & eſt caſus in l. nec ignorans nec inuitus. C. eo. & in l. donari. ff. de donatio. in l. donari. ff. de regul. iur. ergo filiæ ſiue ſorores non poſſunt cogi ad faciendum renunciationes & ceſsiones, niſi tantummodo ad quietandum de dote recepta: quia ſuam portionem receperunt, vt dicit Roma. in l. qui ſuperſtitis. ff. de acqui. hæredi. & dato quòd patres ſeu fratres ſoliti ſint inducere ſorores ſeu filias ad renunciandum

ciãdum,&ad hoc obligari faciunt
20 viros, non potest dici † quòd per hoc sit inducta legitima consuetudo, per ea quæ dicuntur in rubr. & c. fi. de cõsuetu. in d. l. de quibus, & in c. cum accessisset. de constitu. in prima parte, feud. prima q. 8. fall. & ideo talis vsus contra ius alterius nõ debet alijs nocere, secundum Andr. de Iser. in prælud. constitu. & ibi per D. Mathe. q. 12. Vltimò pro hoc videtur casus in d. ca. quamuis. de pact. ibi. Non vi, er
21 go † renunciatio debet esse volũtaria, & nõ coacta, aliàs nõ valet. nec promissio nec iuramentum: facit text. in cap. licet mulieres, de iureiuran. in 6. in c. cum contingat. eo. tit. in ca. Abbas, quod met. caũ. in c. si verò. de iureiuran. & propterea nõ solum coactio debet abesse, sed etiam reuerentia nocet, vt in l. j. §. quæ onerãdæ. ff. qua. rer. actio nõ d. per Andre. in d. cap. j. de natu. success. feud. vt dixi supra in eiuden. Et ex his potest inferri quàm optimè se gerant parentes & fratres erga filias & sorores qui eas ignorãtes, ne dicam inuitas ad renunciãdum inducũt in ampla forma, dum eis id tãtum assignãt, quod iure debetur. Sed hæc culpa in viros reijcienda est, præsertim si vxores minores fuerint, pẽdeãtque ab eorum consilio, quin restitutione succurratur, vt not. in d. l. prima. C. de pact. ibi Purpura. in quarta & quinta colum. & per Cuma. in cõsil. 114. in 3. dub. & in istis renunciationibus aduertẽ-
22 dum est, quòd † quãdo filia vel soror renũciat respectu successionis & hæreditatis certæ personæ viuẽtis, ut puta successioni matris, quę viuit, ac successioni fratrum viuẽtium, tũc sine illorum cõsensu renũciatio nõ tenet, per text. in d. l. fi. licet respectu succesionis incertæ & in genere valeat, l. 3. §. de illo. ff. pro socio. Ita tenet Gemi. in d. c. quamuis, de pact. Alexand. in l. stipulatio hoc modo cõcepta. ff. de verborum obliga. Socy. in cõsil. 74. colum. 2. volum. 3. Ancharan. in cõs. 39. Alex. in cõs. 155. colum. 3. volum. 7. quicquid aliter tenuerit Georg. Nat. & Perus. in d. cap. quamuis, vt latè per Purpura. in d. l. fi. in 7. ampliatio. Ideo cautela esset, quòd in instrumẽto renũciationis adnotaretur de sciẽtia & cõsensu istarum personarũ. Sed postquam dixi huiusmodi renũciationes valere iuxta text. in d.
23 capit. quamuis, vtrum † valeãt si fiãt à volẽtibus ingredi monasterium, vel ingresis ante professionem? prout quotidie videmus fieri in hac ciuitate, vbi plures sunt moniales quàm nuptæ? Et licèt Barr. & Bald. in d. l. fi. C. de pact. videãtur velle, quòd valẽt & præiudicatur monasterio. Tamen Socy. in l. 2. ff. de his quæ pęn. nomi. & in cõs. 84. volum. 2. latè tenet quòd per renũciationẽ nõ præiudicatur Monasterio, & quòd eueniẽte casu succesionis eam petere succesionem poterit nõ obstãte renũciatione: & dicit ita tenere Ang. in disp.

sua

sua. Nobilis quidam genere; mouetur in effectu Socy. Primò,
24 ℘ † ista renúciatio habet tacitam conditionem, si sibi renuncianti successio deferatur, vt supra dixi, sed sibi non defertur ex quo reperitur monialis, sed defertur monasterio, ergo renunciatio non
25 obstat. Secundo, quoniam † per renúciationem postea retrahitur à religione, contra text. in §. sed hoc præsenti, in Auth. de sanctis. Episcop. coll. 9. Tertiò mouetur,
26 quòd † tempus, ad quod confertur renunciatio, scilicet ad tempus delatę successionis, reperitur inhabilis ad disponendum: quia non potest præiudicare monasterio, ergo renunciatio non poterit excludere monasterium. per text. in d.l. Deo nobis. C. de episcop. & cleri. & hanc opinionem sequi videntur Lancellot. Deci. in d.l.fin. Corne. in consil. 272. vol. 3. Purpurat. verò pro concordan. opinio. in d.l. fin. facit tres casus, in hoc articulo ut per ipsum: mihi verò videtur, opinionem Bar. posse defendi simpliciter, quòd tam si filia absolutè renuntiet, si monasterium ingrediatur, siue non ingrediatur, quã si renunciet si monasterium ingrediatur manẽs extra monasterium, quàm etiam si fuerit ingressa ante professionẽ, renunciatio operetur effectum: moueor per text. in Authen. de monacis. §. illud, quem pro hoc al-
27 legat Deci. in cõs. 31. ℘ † is qui ingreditur monasterium, habet licẽtiam disponendi de bonis suis quomodo voluerit, & est re assũptus in authen. Nunc autem, C. de episcop. & cleri. & ita tenent Bar. Bal. & Ias. in Authen. si qua mulier
28 C. de sacrosanct. Eccle. Nam † dispositio illius auten. si qua mulier, locum habet, quando quis iam est effectus monacus per professionem tacitam, vel expressam, vt declarat gloss. in authen. ingressi. in princ. eod. titul. Sed ante professionẽ bene potest de rebus suis disponere: quia adhuc non est monacus, per d. authen. Nunc autem, & tenet gloss. expressa in c. non solum. in verbo. indicijs. de regul. & trans. ad relig. lib. 6. quicquid dicat Deci. in d. consil. 86. colum. 5. versic. præterea, in contractu, malè, cum reuerentia loquitur, quòd ante professionem bona ingressi sint quæsita monasterio, vt not. etiam quædam additio ad d. cõsilium. Nam d. authen. ingressi. & c. quia ingredientibus. de testa. loquuntur quando ingrediendo, tacitè, vel expressè profitentur, nõ expecta-
29 to anno probationis † qui de iure canonico indulgetur in subsidium fragilitatis humanæ: ut est casus in d.c. non solum, & sic potest disponere in eum casum, & in id tempus in quo non est futurus Dominus, scilicet in casum & tempus monacatus. Ergo sequitur, quòd licèt filia vel soror renuntiet futuris successionibus deuoluendis sibi tempore quo erit monialis,

monialis, valebit renunciatio & cessio, ac pactum de non succedendo: quia fit iure permittente: at non acquiritur monasterio id quod antea reperitur dispositum, vt expressè dicitur in d. authen. Nunc autem. ibi, iudicio eius cessante lege disponitur. Nec est differentia inter bona præsentia & bona futura. Nam quò ad disponendum, nulla est differentia inter quemlibet Laicum & hanc, quæ voluerit ingredi monasteriũ. Patet: quia nõ est restricta eius potestas. l. præcipimus. C. de appella. Ergo sicut Laycus quilibet potest renunciare cum iuramẽto suc cessionibus deuoluendis. d. cap. quamuis. de pact. eodem modo poterit hæc, quæ voluerit ad religionem transire seu facere professionem. Non obstant prædicta: quòd renunciatio habet tacitam conditionem. Quia respondetur, quòd data pro vera opinione
30 Socy. quòd † hæreditas delata monaco acquiratur immediate monasterio, de quo dixi aliquid supra. Et contrarium tenent aliqui, & respondet Purpura. in d. l. fina. Tamen verum erit ex causa & contemplatione monaci deferri & acquiri monasterio. Patet ex text. in l. Deo nobis. C. de episcop. & cleri. & patet etiam: quia mortuo monaco nihil acquiritur mona-
31 sterio. Sed † paria sunt ex persona & contemplatione alterius aliquid disponi & fieri in fauorem alicuius, sicut si fieret & acquiretur per eundem, cuius contemplatione disponitur, l. peto. §. mater. ff. de lega. secundò. l. à patre. ff. de lega. 3. consuluit Bar. in consil. 26. Bart. Imol. & Moder. in l. cum filiofamilias. ff. de lega. primò, & ideo consuluit Ludo. de Ro. in consil. 498. colum. 4. quòd
32 † dispositum & cõcessum cõtemplatione & causa alterius, regulatur & habet eadem priuilegia quę habet illud tale cuius causa cõcedi
33 tur & disponitur. Immo † quãdo dispositio fit cõtemplatione alterius, licèt verba nõ dirigãtur ad ipsum, illi tamẽ datur actio l. fideicommissa. §. interdum: ibi gl. ff. de lega. 3. Paul. de Cast. in cõsil. primo. volum. 2. in nouis. in ad-
34 di. Roma. cõs. 32. sicuti † quãdo quis remouetur à lucro cõtemplatione alterius. Illi acquiritur, qui est in cõtemplatione l. post legatum. §. amittere. ff. de his quibus vt indignis. l. pe. C. de legat. l. cum emãcipati. §. si duo. ff. de collat. bonor. Bar. in l. 2. §. sed videndum. ff. ad Tertull. Paul. in d. cõsil. primo. Ergo eodem modo renũciatio operabitur effectum sicut si sibi fuisset delata successio: quia eius cõtemplatione acquiritur monasterio. Tãto fortius, quòd ista acquisitio procedit ex facto renũ-
35 ciãtis: quo casu † dispositio facta in vno casu trahitur ad causam similem: vel æquipollentem etiam fictam, l. si cognatis, ibi Bar. in 3. col. ff. de rebus dub. quem refert & sequitur Clau. in l. Gallus. §. & quid

quid si tãtum. colum.3. ibi, duos tamen casus.ff.de liber. & posthu. & quia facto ipsius renunciantis non defertur sibi successio sed monasterio, resultat aliud, videlicet ꝙ
36 † ista conditio habetur pro impleta, ac si sibi successio delata esset l. in executione.§. fin.ff.de verbor.obliga.l. iure ciuili. ff.de conditio.& demonstra. l.iij. ff.de con di. insert. Non obstat secundum,
37 quia respondetur, quòd † ista prę sumptio hominis, quòd retraheretur à religione, ut non amittat bona, est contra iuris præsumptio nem, per quam nemo pręsumitur immemor salutis æternæ. l. merito.ff.pro socio.l.fi. C.ad leg. Iul. repetun. c. sancimus. prima q. 7. ca. significasti. lo secondó. de ho
38 mici. lib. 6. Nam † licèt natura hominum inclinetur ad malum, & non nisi gratia operemur bonum, secundum glo.in c.omnis ætas. 12. q.prima. non tamẽ præsumitur quis velle peccare, & facere malum, secundum Bald. in l. j. in princ. ff.de postulan.& propterea non est præsumendum ꝙ quis velit pro rebus transitorijs, quæ sunt bona, vt in ca.suscepimus, de homicid. præiudicium facere ani
39 mæ suæ † quæ est immortalis & cunctis rebus præferenda. l. sanci mus. C. de sacrosanct. eccle. Ideo talis præsumptio ommittendi statum monasticum pro bonis non est facienda. Et sic cessat argumẽtum de d. §. sed hoc præsenti. Et propterea confunditur distinctio Purpura. in d.l. fi. in secundo casu. Dum quis manens in seculo, renunciet, si monasterium ingrediatur: quia non debet præsumi, nec text. talem præsumptionem admittit, quòd retrahatur à monasteriò ob non perdenda bona. Et si talis præsumptio de iure pro cederet, nũquam posset ante monacatum de bonis suis disponere, & ab illis abstinere, cõtra iura præ allegata. Et est tex.in c. sicut, ibi. Nec bonis suis vti cessauit. de regul. & trans. ad relig. Non obstat tertium, ꝙ dispositio conferatur ad tempus inhabile, in quo præiudicatur monasterio. Nã ad hoc respondetur multipliciter. Primò, ꝙ hoc de iure permittitur, per tex. in d.§.illud etiam. & in d.authen. Nunc autem, ibi, cessante iudicio, confertur enim dispositio & testamentum in tempus, quo futurus est monacus, & tamen quia fit ante monacatum valet. Secundò respondetur, ꝙ ex illa tacita conditione, si sibi successio deferatur, non suspenditur tanquam dispositio conditionalis, vt probatur cõclusio.l.quoties.ff. de noua.& quæ dicuntur in l. si filius. ff.de verb. obligatio. & per Bart. in l.si is qui pro emptore.ff.de vsucapio.prout
40 Socy. allegat. Nam dico, ꝙ † ista est conditio, quæ venit ex natura rei renunciatæ, vt respiciat tẽpus futurum: quia renunciatur hære ditatibus deuoluendis: quia subintelligitur ex dispositione legis:
41 quia † nemo dat, quod nõ habet nec

nec habiturus est, quibus casibus conditio non suspendit, vt declarat Bar. in l. prima. ff. de condi. & demonstra. col. 2. in medio. & col. 6. versic. 4. principaliter & col. 7. versic. ex his. & in l. conditiones, quæ extrinsecus. ff. eo. tit. l. in illa. §. fi. ff. de verb. oblig. l. si pupillus. §. sub conditione. ff. de nouatio. not. in l. 3. ff. de lega. primò, faciunt, quæ per Moder. in §. duo fratres. Ideo non habet locum illa conclusio, quòd inspiciatur tēpus euenientis conditionis, sed debet inspici tempus factæ renunciationis. Tertiò respondetur, non esse verum, quod cōsiderat Socy.
42 ꝙ † in ista generali renunciatione veniant bona vt acquisita: quia propriè istud est pactum de non succedendo, secundum terminos d. c. quamuis. d. l. stipulatio hoc modo cōcepta. d. l. fi. C. de pact. & per renunciationem tollitur è medio ipsa renuntians, taliter ꝙ habetur pro mortua, nec aliquid ei amplius est quærendum. Ita declarat Paul. de Cast. in l. planè. §. si duobus. col. 5. ff. de lega. j. quem refert Capici. in decis. 158. est casus in c. j. de eo qui fin. fecit agna. Abdicat enim se à numero eorū qui succedere possunt, sicut dicimus in emancipatis de iure 12. tabularum, vel in adoptatis, vt in §. ita demum. institu. de hæredi. quę ab intesta. cum similibus, ideo sicuti extranea, vel aliàs inhabilis ad succedendum effecta, antequam professionem fecerit, nihil est quod petere possit monasterium: ex illius persona, nec damnum propterea sibi illatum, cum nihil sit quærendum, nec acquisitum, dicit & sentit Alcia. in l. fi. C. de pact. Et certè si vera esset ratio Socy. nullo casu distinctio Purpura. procederet. Pro cautela tamen assensus præfati cum conuentu optimum erit adhiberi, secundum Deci. in præallegato cons. & Purpura. in d. l. fina.

FINIS.

Clarissimi Viri

IOANNIS THOMAE MINADOI

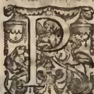
Consilium Primum.

SVMMARIVM.

1 *Ius naturale primeuum considerari in materia successionis.*
2 *Ius istud est commune etiam brutis.*
3 *Ius gentium duplex.*
4 *Iure gentium primeuo filij aequaliter succedunt.*
5 *Ius gentium primeuum qua ratione differt à secundario.*
6 *Natura nullam differentiam facit inter sexum masculinum & foemininum.*
7 *Feudum est inuentum iure ciuili.*
8 *Feudum est beneficium tribuens gaudium capienti.*
9 *Reges olim electione non successione fiebant.*
10 *Deus unus pater uniuersi.*
11 *Caput in homine principalius.*
12 *Anima nostra habet plures potentias. Rationalis principalis est.*
13 *Ars imitatur naturam.*
14 *Reip. melius per unum, quàm per plures consulitur.*
15 *Negocia segnius plures expediunt.*
16 *Primogenitus propter populi quietem succedit in Regno. Etiam iure diuino num. 17.*
18 *Primogenitus tenetur praestare alimenta secundogenito.*
19 *Filij aequaliter succedebant in feudo iure feudorum.*
20 *Feuda diuersarum specierum.*
21 *Legem dicere unusquisque rei suae potest.*
22 *Contractus ex conuentione legem accipit.*
23 *Nemo compellitur dare.*
24 *Feuda dignitatum indiuidua, quia aliàs corrumpuntur. nu. 25.*
26 *Diuisio in indiuiduis non est diuisio sed corruptio.*
27 *Ius Longobardum filios aequaliter uocat ad feuda dignitatum.*
28 *Consuetudo uiget ultra montes, ut primogenitus admittatur & succedat.*
29 *Constitutio. Vt de successionibus, quae praefert primogenitum, corrigit omnia iura.*
30 *Verba constitutionis ubi cessant, cessat & dispositio.*
31 *Vita & militia debetur loco legitimae.*
32 *Priuilegium cum onere annexo transit ad accipientem.*
33 *Actum quando aliquis facit, se astringit legi de illo actu loquenti.*
34 *Fictio non recipit probationem in contrarium.*

O *Priuile-*

35 *Priuilegium ciuilitatis aliquis acceptans censetur se obligasse omnibus oneribus ciuium.*
36 *Ratio quando vna sola allegatur, habetur pro expressa.*
37 *Ratio statuti est anima ipsius.*
38 *Mens & legis ratio non differunt.*
39 *Rationem magis quàm verba legis attendimus.*
40 *Homo constituitur ex anima & corpore.*
41 *Anima præfertur corpori.*
42 *Ratio est velut genus.*
43 *Statutum loquens de vno casu & ponens rationem generalem, loquitur gratia exempli.*
44 *Vita & militia succedit loco partis sibi debitæ.*
45 *Exempla non restringunt.*
46 *Statuto stante, quòd frater excludat sororem, intelligitur ratione conseruandæ familiæ, propterea extenditur ad nepotes.*
47 *Legis quando constat de ratione, licet offendere verba.*
48 *Ratione non scripta etiam possumus recedere à verbis legis.*
49 *Ratio in statuto licèt non exprimatur illa coniecturanda est.*
50 *Statutum in vno censetur in alio statutum, quando verisimiliter idem statuissent.*
51 *Verbum patris, aliquando significat ascendentem.*
52 *Frater maior succedens in feudo antiquo tenetur dare vitam & militiã secundogenitis.*
53 *Nepos fitus succedit patruo, ita è contra.*
54 *Inuestituræ forma communis in regno est. Concedimus sibi & hæredibus ex tuo corpore legitimè descendentibus.*
55 *Descendentes ex fœmina aliquando dicuntur de casata matris.*
56 *Legitima non debetur in bonis fratris.*
57 *Legitima est quota bonorum.*
58 *Vita & militia non est quota bonorũ sed fructuum feudi.*
59 *Legitima detrahitur ex bonis testatoris à substantia & corporibus hereditarijs.*
60 *Feuda dignitatis sunt indiuidua.*
61 *Legitima est perpetua & transit heredes.*
62 *Legitima, quæ debetur ascendentibus est de iure naturæ: sed meta & quãtitas est de iure ciuili. 63.*
64 *Vita & militia non debetur iure naturæ, sed est introducta à iure ciuili.*
65 *Subrogatum debet esse simile ei, cui subrogatur.*
66 *Alimenta debentur iure naturæ. Et ea quæ debentur filijs. nu. 67.*
68 *Legitima non debetur de hæreditate transuersalis.*

1 Ræmitto, q. † in materia succes-
sionis Primò potest considerari ius naturale pri-
2 meuum, & † q'a istud ius est commune etiam brutis, non est præsentis speculationis de hoc iure, quid sit, quærere, sed vide text. in l. j. §. ius naturale. in primo responso. ff. de iusti. & iur. Secundum ius est, ius gentium,
3 quo gentes humanæ vtuntur. † Et hoc

hoc est duplex, primeuũ, & istud ius habuit principium cum ipso genere humano, vt est text. in l. prima ibi, & quia. Antiquum ius gentium, cum ipso genere humano perditum est. ff. de acquirendo rerum domi. & in §. singulorum. in vltimo respon so, ibi. Quod cum ipso genere humano rerum natura prodidit. institu. de rerum diuisio. & de hoc loquitur text. in l. prima. §. fina. ff. de iusti. & iur. & hoc ius competit solis hominibus, non etiam brutis, vt in d. §. fina. si consideramus hoc ius,
4 isto † iure filij succedebant ęqualiter, & etiam alij existentes in pari & potiori gradu, cessantibus filijs, & de isto iure non erat inuenta adhuc primogenitura, sed ęqualiter omnes filij succedebant. Et hoc fuit primum ius, quod fuit traditum creaturæ rationali, ab ipsa natura, vt probant iura superius allegata. Secundò modo fuit ius gentium secundarium, & de hoc iure sunt condita regna, distincta Dominia, & collata ædificia. Et de hoc iure propriè loquitur tex. in l. ex hoc iure. ff. de iusti.
5 & iur. Et † differt hoc ius à primo iure gentium: quia illud generi humano fuit traditum à natura vt supra fuit dictum. Hoc verò ius secundum humanæ gentes sibi constituerunt, vt est casus vbi hoc declarat Imperator, in §. ius autem gentium, ibi. Nam vsu exigente & humanis necessitatibus, gentes humanę iura quædam sibi constituerunt. Bella enim &c. institu. de iure naturali, & (vt plurimum) hoc fuit inductum contra naturalem æquitatem, & est correctiuum prioris in multis. Nam Bella introduxit, captiuitates & seruitutes, quæ sunt naturali iuri contrariæ, vt dixit Imperator in d. §. ius autem gentium. & in d. l. ex hoc iure. ius gentium primeuum naturali ratione fuit inductum, vt in §. quod verò naturalis. institu. eo. Et de isto iure filij æqua-
6 liter succedebant, cum † natura nullam faciat differentiam inter sexum masculinum & fęmininũ: neque inter primogenitum & secundogenitum, sed omnes æqualiter vocantur ad successionem. vt in l. scripto. ff. vnde libe. l. cum ratio. ff. de bon. damnato. l. nam & si parentibus. ff. de inoffic. testamen. & l. maximum vitium. C. de liber. præterit. & in l. lege duodecim tabularum. C. de legiti. hæredita. & in authen. de trien. & semiss. §. hoc nos. Et de isto iure naturali adhuc non erant inuenta feuda formaliter.
7 Quia † feudum est inuentum iure ciuili, & est nouus contractus, prout dicunt omnes feudistæ in præludijs feudorum, & Bartol. in l. iurisgentium. §. quin immo. in penulti. colum. ff. de pact. quem ibi sequuntur Docto. erant tamen isto iure feuda non tamẽ specificè & formaliter,

neque acceperant nomen feudi;
8 Quia † si feudum est beneficium, tribuens gaudium capienti &c. Et hoc beneficium erat etiã olim omni tempore, & tamen in istis beneficijs æqualiter succedebant, Procedente tempore, postquam fuerunt cõditæ vrbes & ciuitates, ortæ sunt discordiæ inter ciues, Nam potentiores minus potentes opprimebant, & tunc ciues cæperunt eligere sibi Reges, vt potentiorum conatibus obsisterent, iniuriasq; illorum propulsarent, in hoc Regno præficiebatur vnus, cui omnes parebant. Nec à principio inter filios Regis de princi-
9 patu oriebatur contentio † quia electione & non successione fiebant, sicuti & hodie videmus in Regno Romanorum. Et hoc fuit introductum exemplo naturæ. Nã
10 † solus vnus est Deus pater vniuersi: videmus etiam in homine.
11 Nam † licèt constet ex coniunctione plurium membrorum, tamen caput principale omnibus, & non habet homo nisi vnicum caput. Si enim plura haberet, monstrum esset. l. non sunt liberi. ff. de stat. homi. cap. quoniam plerisque. de offi. iud. ordina. Et
12 † licèt anima nostra habeat plures potentias, irascibilem, concupiscibilem & rationabilem, Pars illa rationalis principalior est cæteris, & vnus apis principalior cæteris, & omnes gentes sequuntur vnum, septima quæst. prima. capit. in Apibus, & (vt dixi) in toto orbe, Deus omnium factor principaliter. vt ait Philosophus
13 duodecimo Metaphy. Et † quia ars imitatur naturam, vt in §. minorem. institu. de adoptio. populi exemplo naturæ elegerunt sibi Regem vnum, cuius manu omnia gubernantur, vt dicit tex. in l. prima. in princip. ff. de origine iuris, verum quia in electione multæ oriebantur seditiones & & discordiæ, consuetudine introductum est, ut de cætero Rex non electione sed successione fieret in multis partibus mundi. Et
14 † quia Reipublicæ melius per vnum q̃ per plures consulitur, vt est text. in l. secunda. §. deinde quia difficile est. ff. de origi. iur. & hoc est, quod dixit Philosophus, quòd etiam vniuersi nolunt malè disponi, pluralitas principatus non est bona: vnus ergo Princeps. Et hinc videmus, quòd quando tutela est delata pluribus, vni decernitur administratio; &
15 est ratio: quia † [*Segnius expediunt commissa negotia plures*,] vt in l. tertia. ff. de administratio. tuto. Et propterea Roma non potuit sufferre duos Reges, vt in l. fi.
16 ff. de rerum diuisio. Et † hac ratione attenta propter vnionem, quietem & pacem populorum solus primogenitus Regis succedit in Regno, & totum Regnum isto casu est legitima illius primogeniti, vt declarant Hostien. Ioan. Andre. D. Cardi. Ioann. de Lignano, Petrus de Ancha. D. Abbas

bas Canonistæ in capit.licèt,extra
de vot.& Andre.de Iser. in consti-
tu.dignũ. per rationes, de quibus
per Oldra. in cons. suo 94. & hoc
approbatum est lege Diuina, vt
17 declarat Oldr. in d.consil. Et † li-
cèt in Regno solus primogenitus
succederet etiã iure diuino, vt pa-
tet Genesi 25. & 27. c. & ad Hebr.
c.12.& per glo. in c.quàm pericu-
losum.7.q.j. & declarant Canoni-
18 stæ in d.c.licèt. De † isto etiam iu
re primogenitus tenebatur præsta
re alimenta secundogenito, vt di-
cit Io. Andr.Petr.de Ancharan. &
alij Canonistæ in d.c.licèt: super-
uenit postea ius ciuile Romano-
rum. Et de isto iure filij etiã æqua-
liter succedebant, vt in d.l. maxi-
mum vitium. C. de liber. præter.
& in d.authen. de trien. & semiss.
§. hoc nos, & in d. l. lege duode-
cim tabularum. C. de legit. hæ-
re. Post recessum Costantini ex vr
be Bizantio, cępit paulatim decli-
nare imperium Romanorum, &
in ista tertia parte Europæ facti
sunt multi Reges,& diuisæ sunt iu
risdictiones, & isti cęperunt sibi
facere Comites, Marchiones & Du
ces, quos fecerũt suos Capitaneos.
Et ab istis creati sunt Valuasores
maiores, minores & minimi dein
ceps, vt patet in c. j. qui feud.dar.
poss. & in ti.de feudo Marchiæ.&
in ti. quis dicatur Dux. Et Paula-
tim facta est decima collatio feu-
19 dorum, & † de isto iure filij ęqua
liter succedebant in feudo, vt in c.
primo. de success. feud. & in cap.
omnes filij, si de feud.fue.contro-
uer. Item nepotes cum patruis pa-
riter admittebantur, vt capitul.
primo. §. is vero. de grad. succes.
20 in feu. & † quia sunt diuersarum
specierum, & quędam sunt feuda
regalia, quę habẽt annexam digni
tatem, sicut est feudum Comita-
tus, & in istis feudis à principio
non dabatur successio, ut in c.1.in
prin. de feud. Marchi. & ibi An-
dre. de Iser.nisi in inuestitura feu-
di fuerit expressum, quòd tran-
seat ad filios & descendentes. In
istis feudis sancitum est per Fede-
ricum Imperatorem, quòd primo
genitus succedat, vt in c. Imperia-
lem.§.præterea ducatus, de prohi
bi.feud.aliena.per Feder.& hoc est
satis conueniens iuri & rationi.
Nam Rex quando creat aliquem
Comitem & ei dat aliquas terras
in feudum Comitatus & apponit
pactum, quòd maior natu mascu
lus præferatur fęminæ & fratribus
minoribus, hoc pactum est appo-
situm rei ipsius concedentis, &
21 † rei suæ potest vnusquisque le-
gem dicere.l.perfecta.C.de dona.
quæ sub modo,& l. cum à socero.
C.de iur.do.cum similib.facit tex.
in l.in re mandata.C. manda. Et
cum feudum, (vt supra dictum
est) sit contractus iuris ciuilis,
vt declarat Andre. in prælud. feu
do. versicul. quartò quæritur, &
sequuntur omnes & not. in l. le-
gitima. ff. eodem titul. & Bar-
tol. in l. iurisgentium. §. Qui-
nimmo. in penult. colum. ff. de

O 5 pact.

22 pact. ex † conuentione partium
iſte contractus ſuper feudo Co-
mitatus legem accipit, l.j.§. ſi con
ueniat.ff.depoſiti. Et ex prędictis
patet, quòd Rex inueſtiendo ali-
quem de feudo Comitatus cum
pacto, quòd ſuccedat primogeni-
tus,& ſic apponit pactum rei ſuę,
nullam iniuriam facit ſecundoge
nitis: quia non poſſunt conqueri,
ꝙ ſit eis aliquid ademptum, licèt
poſſint dicere ꝙ non ſit datum,
23 & † dare nemo compellitur,vt in
l.donari. ff. de regul. iur. Et ratio
24 † quare feuda dignitatum creata
à Regibus & Imperatoribus ſunt
indiuidua & nõ tranſeunt niſi ad
vnum,eſt ad hoc vt feuda ad prin
cipis concedentis ſeruitium inte-
grà remaneant & conſeruentur.
Ita dicit glo.fi.in d.ca. licèt. Ioan.
Andr. Hoſtien. & omnes canoni-
ſtæ in d.c.licèt.de vot.& D. Andr.
& omnes in d.§. pręterea ducatus.
Nam ſi omnes filij Comitis ſucce
derent in feudum Comitatus cor
25 rumperetur:quia † iſta feuda ſunt
indiuidua, ut dicunt prællegati
26 Docto.in d.c.licèt, & † diuiſio in
indiuiduis non eſt diuiſio ſed cor
ruptio & res ad nihilum reducere-
tur, vt eſt caſus in l. ſtipulationes
non diuiduntur. §. idem puto. ff.
de verbor. obliga.vbi dicit Iúrecõ
ſultus, ꝙ ſtipulatio, foſſam fodi,
inſulam ædificari & aliæ ſimiles
ſunt indiuiduæ, & ſi diuiduntur
corrumpuntur. Ita formaliter di-
cit litera ibi. Horum diuiſio cor-
rumpit ſtipulationem. Superue-
27 nit † in Regno ius Longobardo-
rum, quo cauetur, vt oẽs filij etiã
in feudis dignitatis æqualiter ſuc-
cedant & ius eſt commune per to
tum Regnum, quo iure viuunt
omnes in dubio, vt dicit Andre.
de Iſer. in conſtitu. vniuerſi. in fi.
& in conſtitu ſpeciale,& in conſti
tu. puritatem,& in cap.j.in princ.
de feud.cogn.& ſtante hoc iure in
Regno, feuda redigebantur ad ni
hilum, & Federicus Imperator in
Regno promulgauit duas conſti-
tutiones, quibus eſt cautum,quòd
inter viuentes iure Francorum.
Maſculus primogenitus excludit
ſexum fęmininum,& fratres natu
minores; vt patet in conſtitutio-
ne, vt de ſucceſſionibus, & in con
28 ſtitu. in aliquibus. Et † notandũ
eſt, quòd vltra montes viguit &
viget conſuetudo quædam anti-
qua, quòd primogenitus ſucce-
dat. De hac conſuetudine facit
mentionem Alberic. de Roſat. in
procem. ff. in §. diſcipuli, & ſe-
cundum hanc cõſuetudinem pri-
mogenitus in Regno in multis
feudis ſuccedebat. Hoc ius con-
ſuetudinis feudorum refert Feder.
in conſtitutione prædicta, vt de
ſucceſſionibus, & ſtatuit prout in
illis, & dicta conſtitutio conce-
dit primogenito priuilegium ſuc
cedendi in feudo Comitatus inſo
lidum excluſis fęminis & excluſis
fratribus natu minoribus. Non
tamen minores natu excluduntur
ſimpliciter, ſed adijcitur onus pri
mogenito, vt det vitam & mili-
tiam

tiam secundogenitis, quam à fratre maiore petere possunt & habere absq; timore alicuius repulsæ, vt est text. in consti. Comitibus. §. fi. & ex prædictis omnibus pa-
29 tet quòd † dicta constitutio, vt de successionibus, quæ præfert primogenitum secundogenitis & ẽt sexui fœminino, corrigit ius naturale secundarium, corrigit ius gẽtium secundarium, ius ciuile Romanorum, ius commune feudorum & ius Longobardorum.

¶ Iterum prima facie in casu nostro dicendum, quòd prædictus Illustr. Dux vigore primogenituræ succedẽs in Comitatu Aliani, exclusis fratrib. non teneatur dare vitam & militiam fratribus exclusis. Quia tex. in d. constitu. Comitibus. In qua videtur esse fundamentum Domini Ioannis Francisci & fratrum, solum loquitur, in fratre maiore excludẽte fratres minores à bonis patris communis, & dicit tex. in consti. prædicta in fin. ibi. Militare sibi debitum, absque alicuius repulsæ timore, in bonis patris à fratre maiore petere poterit & habere. Sed Comitatus Aliani non est de bonis patris dicti D. Antonij Ducis, neque dicti D. Ioannis Francisci, sed est de bonis auunculi Eligij, & de bonis auunculi non loquitur cõstitutio.
30 Et † sic cessant verba constitutionis, ergo cessat eius dispositio. l. j. §. si is qui nauem. ff. de exercito. l. si verò. §. de viro. ff. sol. matr. l. seruum. §. non dixit prætor. ff. de acquirenda hæreditate.
31 ¶ Præterea † vita & militia debetur loco legitimæ, vt tenet glo. in d. constitu. Comitibus. & legitima non debetur fratribus ex aliorum transuersalium bonis, ut in l. fratris. C. de inoffi. testa. Sed Comitatus Aliani est de bonis auunculi, qui est lineę transuersalis in 3. gradu. vt in l. iurisconsultus. §. tertio gradu. ff. de gradi. affinita. & in §. tertio gradu. institu. eo. ergo non debetur legitima, nisi in bonis ascendentis.

¶ Sed istis non obstantibus in casu nostro dicẽdum est contrariũ, quòd dictus Ill. Dux tenetur dare vitam & militiam dicto Domino Ioanni Francisco de dicto Comitatu Aliani. Pro quo clarè demonstrando præmittendum est. Et
32 primò probatur. Nam † quando alicui conceditur aliquod ius, seu priuilegium, & illi iuri est annexum aliquod onus, quod acceperat ius sibi competens; siue aceeptãdo ius obligatur ad onus annexum: casus est in l. si duo. ff. de acq. hær. & in §. sed & his. institu. de hær. quali. & diffe. Alter, Postq̃ primus abstinuit, qui immiscuit se, tenetur ad onera, non solum portionis suæ, sed totius hæreditatis, & sic partis etiam abstinẽtis: quia erant annexa, & allegat iurisconsultus rationem: per hæc verba. Qui enim scit aut scire potuit, illo abstinẽte, se oneribus fore implicitum, ea conditione adire videtur. Et per illum tex. not. Bal. quòd quando

33 † quando aliquis facit aliquem actum, videtur se astringere legi loquenti de illo actu, & dicit glo. q
34 † ista est fictio, quæ non recipit probationem in contrarium. Ex hoc infert Paul. de Ca. q si aliquis
35 † acceptat priuilegium ciuilitatis in aliquo loco, censetur se obligasse omnibus oneribus ciuium, etiã si ignoraret: quia imputatur sibi, quare non perquisiuit. Et subdit Paul. q ita determinauit Bald. & Petr. in l. quod fauore. in 7. oppo. C. de leg. Et hoc dictum sequitur D. Alex. in l. si Ruffinus. C. de milit. testa. & in consil. 157. in pen. col. & in cons. 103. col. 4. in secundo volu. & idem Paul. in d. l. si Ruffinus. Ita est dicendum in casu nostro. Nam si dicto Duci est concessum ius & priuilegiũ acquirendi feudum Comitatus in solidum, eo ipso quòd acceptat obligatur oneri soluendi vitam & militiam, quæ est onus annexũ feudo. vt in d. cap. alienationis actus.

¶ Nec obstat si dicas, quòd onus non est annexum, nisi quãdo primogenitus acquirit feudum patris. Quia respondetur, vt infra, dum respondebo ad primam rationem allegatam in contrarium.

¶ Secundò hæc conclusio probatur ratione. Nam ratio, quare in feudo dignitatis, quando secundogenitus excluditur à primo, habet habere vitam & militiam, est exclusio filij secundogeniti, vt in d. constitu. Comitibus, in vtraque lectura, secundum Andr. ibi. Sed in casu nostro Dominus Io. Franciscus est exclusus à parte sua à D. fratre maiore, ergo debet habere vitam & militiam, quæ sibi secundogenito datur, loco partis à qua excluditur, non enim voluit Imperator in totum excludere secundogenitum à feudo dignitatis à parte, quæ debebatur sibi omni iure, vt est supra probatum in euidẽtialibus: sed voluit sibi reseruare vitam & militiam, in compensationem exclusionis à tota parte sibi debita. Cum ergo in casu nostro præfatus D. Io. Franciscus sit exclũsus, non tamen est exclusus à parte subrogata loco debitæ portionis, quæ est vita & militia.

¶ Nec obstat si dicatur, quòd est exclusus in casu nostro in totum, & similiter quia vita & militia solum est reseruata in bonis paternis. Quia responsio patebit ex infra dicendis. Et si dicatur hæc ratio non est scripta in d. consti. Comitibus. Respondetur, quòd
36 † ex quo nõ allegatur nisi vnica, & illa habetur pro scripta, ut est gloss. communiter approbata in l. quamuis. C. de fideicommiss. & sicut ratio scripta comprehendit omnes casus & personas, in quibus verificatur ratio. Ita comprehendit omnes casus tacita ratio, quæ comprehenditur ex mente
37 statuentium: quia † ratio statuti est anima ipsius, vt dicit Dyn. in c. fin. de regul. iur. lib. 6. & Bald. in l. j. in 7. col. ff. sol. matr. allegat tex. in l.

in l. scire oportet. §. & si maximè, & ibi hoc idem not. Bald. ff. de excusa. tuto. & in l. maximum vitiũ. C. de liber. præterit. Cyn. in l. non dubium. C. de legib. Abb. in c. nihil. extra de electio. & in cons. 75. incipien. Primò est videndũ, quòd
38 † mens & ratio legis nõ differũt. l. credendum. ff. qui pet. tutor. & dicit Bald. in d. §. si maximè, quòd mens & ratio legis sunt idem, lex caret spiritu, si caret ratione. Et
39 † propterea magis attendimus rationem quàm verba legis: quia mens & ratio sunt sicut animæ, & verba sunt superficies & corpus. Et propterea magis attendimus intellectum rationis quàm vocabula, ista sunt verba elegantissima Bald. in l. si quis seruo. C. de furt. quem refert & sequitur Petr. de Anchara. in repeti. c. Canonum. extra de constitu. & Panormita. in consilijs suis in consil. j. vbi dicit, quòd
40 † sicut homo constituitur ex anima & corpore, sic statutum ratione & verbis. Ratio est sicut anima, & verba velut corpus. Et ex hoc
41 infero, quòd † sicut anima præfertur corpori, vt in l. fin. C. de sacrosanct. eccl. sic mens & ratio statuti, quæ sunt anima, præferũtur verbis, quæ sunt velut corpus. Et propterea licèt cessent verba legis & constitutionis, si tamen non cessat mens & ratio, habet locum dispositio constitutionis, & complectitur omnes casus, qui complectuntur sub ratione licèt tacita, quando est vnica, vt dicit Bald. in d. l. maximum vitium. pòst Iacob. Butri. C. de liber. præter. Nã
42 † ratio est velut genus, qd' prædicatur de qualibet sui spetie, & oẽs species complectitur, vt not. in l. j. ff. si cert. petat. & in l. si quid earũ. §. inter emptum. ff. de leg. 3. & si est generalis ratio, generaliter prædicatur de omni persona, ita dicit Bald. in l. vbi adhuc. in 6. col. vers. quid si dos data socero C. de iur. dot. & in l. de quibus. in 34. col. & 23. in vers. Item notatur, & in versic. quandoque enim plura. Et subdit, quòd † si statutum loquitur
43 de vno casu vel persona, & ponit rationem generalẽ, lóquitur gratia exempli, & ratio generalis comprehendit omnes casus & personas, in quibus verificatur ratio. Hoc idem dicit Petr. & Cyn. in l. iura non in singulis. ff. de legibus. & egregiè Paul. de Cast. in cons. 334. incip. præsens casus modicam dubitationem habet, facit gl. in c. primo in ver. Italiæ. de tempo. ordina. lib. 6. facit text. in l. non possunt. ff. de legib. & tex. in l. si quis libellum ibi. Quos rationis identitas connectit, non debet iuris dispositio separare. C. de diuer. rescript. & in l. non solum. §. quin principalium. ff. de excusa. tuto. Et egregiè facit text. in l. libertum. §. senatus. in ver. sententia apprehendi. ff. de rit. nupt. sed in casu nostro secundogenito debetur vita & militia, sub illa ratione,
44 quia † succedit loco partis sibi debitæ de iure Longobardorum à qua

qua est exclusus. Ergo habet locũ
etiam in hæreditate Eligij, & sic
in comitatu Aliani, quamquam
fuerit dicti Eligij auunculi, & per
hoc patet responsum ad constitu.
Comitibus, quæ loquitur de fra-
tre primogenito excludente secun
dogenitum à bonis patris. Habet
etiam locum in fratre maiore ex-
cludente alium à bonis auunculi.
Et licèt illa constõ loquatur de bo
nis paternis, loquitur gratia exem
45 pli, & † exempla non arctant nec
restringunt generalitatem ratio-
nis. l. damni infecti. §. Sabinus.
cum vulg. ff. de damno infect. cor
roboratur. Nam si stante statuto,
46 ꝙ † frater excludat sororem dota
tam, & sic statutum loquitur in
fratre & sorore, vt in constitu. in
aliquibus, quæ excludit cum onē-
re dotandi, si tamē decedat Auus
relicto nepote, ex filio præmor-
tuo & relicta nepte ex alio filio
dotata. Nepos excludit fœminas
propter masculos, non potest esse
nisi gratia conseruandæ agnatio-
nis & familiæ, vt eius dignitas ser
uetur, vt in l. prima. §. pen. & ibi
glo. ff. de ventre inspicien. & not.
Cynus in l. prima. C. de adulte. &
not. Petr. & Cyn. in l. non dubiũ.
in vltima col. in vers. Primò quæ-
47 ro, C. de legib. quòd † quando cõ
stat de mente legis vel ratione, li-
cèt offendere verba, & seruare mē
tem, & dicunt quidam Moder. ꝙ
48 † etiam per rationem non scri-
ptam possumus recedere à verbis
legis, facit glo. notabilis in l. tale
pactum. §. fin. ff. de pact. quam ibi
ponderant Paul. Bal. & Docto. &
ibi Moder. allegant tex. quem põ
derant Paul. de Castr. & Alexan.
in l. Titius. §. Lucius. ff. de liber. &
49 posthum. ꝙ † licèt in statuto nõ
exprimatur ratio, tamen illa est
coniecturanda, quæ potest moue
re iustos & sapientes conditores
50 statutorum. & † ideò statutum in
vno casu censetur statutũ in alio,
in quo idem statuissent si fuissent
interrogati, vel verisimiliter de eo
cogitassent: & quod voluit Bald.
in d. l. maximum vitium. Et hanc
quęstionem disputauit & determi
nauit Iacob. de Are. quem refert &
sequitur Io. Andr. in addi. Specul.
in tit. de success. ab intesta. in pri
ma car. vers. est sciendum, vbi con
cludit, ꝙ licèt statutum loquatur
in fratre primi gradus, extenditur
etiam ad eum qui est in secundo
gradu, vt in l. iurisconf. §. secundo
gradu. ff. de gradi. affi. habet etiam
locum in fratre patruele qui est 4.
gradus. vt in §. quarto gradu, in-
stitu. de gradi. & in d. l. iuriscon-
sultus. §. quarto gradu: quia in eo
militat tacita ratio statuti de qua
supra, & sic verificatur mens sta-
tuti, & verba non deficiunt, vt ibi
per eum quem sequitur Bald. in l.
scimus. in princ. in 7. quæstione,
C. de inoffi. test. ita in casu nostro.
Nam licèt verba constitutionis lo
quantur de vna persona, tamen
comprehenditur alia, in qua est ea
dem ratio per supradicta. Quòd
sit eadem ratio patebit infra, &c.

in qua etiam verba non deficiunt. vt patebit ex infra dicendis. Vltimò de hoc videtur casus in d.cō stitu. Comitibus Intelligendo ꝙ illa verba in bonis patris, posita in constitutione, ponuntur non solum pro patre, sed ꝑ auo & omni alio ascendente, vt est tex.in l.iuris consultus. §. parentes. ff.de gradi. & in l.iusta.de verbor.signi.faciūt nota.per Bar.in l.liberorum. §. fi. ff.eo.facit tex.iuncta glos. cum ibi not. per Canonistas in ca. .. de verbo.signi.vel dicas de bonis patris, idest de feudo quod fuit com munis ascendentis: hoc expresse firmat glos. in d. constitu. vt de successionib. in ver. vel quolibet alio titulo, in ver.feudum non paternum antiquum,&c. per tex. in ca.j.§.his non.in tit. de grad.succe. in feu.Bal.in authen. defuncto.C. ad Tertull. Alex. in cons. 39. incip. quoniam abundè, in primo vol. & in 2. in quinto volum. in prima col. & in consil. 26. in 3. col.

51 & † sic ibi verbum patris, non significat genitorem tantum sed significat ascendentem, qui fuit stipes communis agnationis. Et hoc modo intelligendo, est ibi casus, ꝙ si frater maior succedit in bonis, idest in feudo, quod fuit communis ascendentis patris debet dare vitam & militiam fratribus secundogenitis, siue sit pater, siue sit auus, siue proauus & deinceps. Et secundum istum intellectum, quem sequuntur ibi Docto. communiter, est ibi casus quęstionis

52 nostræ, quòd † frater maior succedens in feudo antiquo & paterno tenetur dare vitam & militiam secundogenitis.

¶Non obstat si dicatur, ꝙ ex quo feudum dicti comitatus peruenit ad Eligium auunculum, & sic dicatur feudum transuersalis & non ascendentis. Huic difficultati respondet Andre. de Iser. in c.j. §.filius fratris. in 4.col.in tit.Imperator Lotha.& gloss.& Andr.de Iser. in d.constit. vt de successionibus. in versic.idem apparet, in illo ar-

53 ticulo. An † sicut nepos succedit patruo, ita patruus qui est in linea ascendenti transuersali & coniunctus nepoti, vt est tex. iuncta glos. in §. tertio gradu, in verb. Ex trāsuerso & in §. quarto gradu, in verbo patruus, insti. de gradi. concludit Andre. post glos. ꝙ sic. Et mouetur ratione: quia licèt patruus sit in linea ascendenti transuersali, quando succedit nepoti, nō succedit sub illa consideratione, ꝙ est ascendens nepotis, neque quòd sit feudum nepotis, sed tanquam persona comprȩhensa in inuestitura primi acquirentis, & quò ad personam primi acquirentis. Patruus est de linea descendente & comprehensus in inuestitura, & subducta persona nepotis de medio, & sic sublato impedimento succedit in feudo primi acquirentis, & iudicantur bona ascēdentis per iura & rationes de quibus in locis prædictis, per glo. Andre. & alios, & dicit vnum bonum verbū

Franciscus

Franciscus Curtius in tracta. suo feudo. 18. q. in ver. primi effectus, in secunda q. in vers. si tamen tu subtilis consideras, in feudo antiquo, habito respectu ad primum acquirentem, omnes dicuntur descendentes, & opinionem Andre. sequitur in proprijs terminis Luc. de Penn. in l. præscriptionis. in 10 col. circa princip. C. de impo. lucra. & facit quæstio. determinata per D. Mathe. in d. consti. Comitibus. in 5. not. Et tanto magis hoc est verum in casu nostro, cum in Regno communis forma inuesti-
54 turæ sit † concedimus tibi & hæredibus ex tuo corpore legitimè descendentibus, vt dicitur in c. j. de capit. qui cur. ven. & Neapod. in consuetu. Et si testator, & indubitanter priuilegium illorum de Marra continet supradictam formam: & nulli dubium est, quòd si persona Eligij fuisset sublata de medio. Ill. successor successisset Gulielmo auo tanquam descendens, ex quo habetur pro sublata persona, vt dicit Andre. in d. §. filius fratris. Dominus Antonius & fratres succedunt primo acquirenti tanquam descendentes, aliàs sequeretur vnum inconueniens, quòd si Titius primus acquirens habebat Sempronium primogenitũ, & Seium filium, & ex eo Seio habebat plures nepotes, & Seius præmoritur prius, postea moritur Titius pater, deinde primogenitus, huic primogenito succedunt nepotes ex Seio, primogenitus succedit, quòd non teneretur vitam & militiam dare fratribus suis. Et sic melioris conditionis fuisset filius Seij, qui est remotior, si non teneretur præstare vitam & militiam fratribus suis, quàm Sempronius qui erat proximior, quod non est dicendum, ex quo omnes sunt descendentes à primo acquirente, & succedunt in feudo ascendentis, contra tex. in l. si viua matre. circa medium. C. de bonis quæ liber. Et ex prædictis potest inferri, quòd si mundus quandoq; est in concauũ orbis Lunæ, fuisset in feudum datum à Deo Adæ, ille qui reperiretur hodie primogenitus, teneretur dare vitam & militiam omnibus fratribus suis: quia sublatis omnibus personis de medio, quæ non considerantur, vt in l. cum dotem. ff. ad leg. Falci. cum similibus, iste vltimus succederet in feudo patris, tanquã verè descendens ab Ada primo inuestito, per suprà dicta. Et quod dicitur de feudo patris, idem dicendum est de feudo matris. l. j. §. j. ff. de constitu. pecu.
55 l. 3. in prin. ff. de negot. gest. & † descendentes ex fœmina, quæ est de linea masculina, l. lege. C. de legit. hære. dicuntur de stirpe illius casatæ & lineę masculinę, vt per Paulũ & alios in l. Gallus. §. Nunc de lege, ff. de liber. & posthum. sicuti etiam respectu habendi paragiũ.

¶ Nec etiam obstat si dicatur, quòd verba constitu. vt de successionibus, loquuntur in nepote & patruo, quæ non habet locum in auunculo,

auunculo & filio sororis, per ea quæ habentur in l.illam. C.de colla. Respondetur enim, quòd illa constitutio non denotat personas, sed denotat tertium gradum, & sic comprehendit omnes personas existentes in tertio gradu, vt declarant gloss. & Andre. & alij in d.constitu. & in d.cap.j.§.filius fratris.in tit.Impetat. Lothar.

¶ Secundò respondetur, quòd dato quòd verba constitutionis loquerentur de personis & sic de patruo & nepote, tamen habet locū in auunculo & filio sororis per supradicta, ad intellectū constitutionis Comitibus, quia est eadem rō.

¶ Non obstat quòd dicatur, vita & militia debetur loco legitimæ
56 debitæ iure naturæ, & † legitima non debetur in bonis fratris. Respondetur, quòd non est verum, q vita & militia sit loco legitimæ, nec eius loco subrogatur, nec etiā est legitima debita iure naturæ. Quod non sit legitima probatur.
57 Nam † legitima est quota bonorum & non hæreditatis, vt not. in l.cum à matre. C. de rei vindica. & in l.fi.§. in computatione.C.de iur.delibe. & ita dicitur in l. Gallus.§.ille casus.ff.de libe.& posthu. & probatur in l.ex facto.ff.de hæ-
58 red. institu. per Bar. Sed † vita & militia non est quota bonorum, sed fructuum feudi, vt declarat Andre. in d.constitu.Comitibus.
59 † legitima detrahitur ex bonis testatoris à substantia & corporibus hæreditarijs, non autem de fructibus, vt est expressum in l. scimus. §.repletionem. C. de inoffic.testa. & declarat Bar.in l. in fideicōmissaria.ff.ad Treb.& sic legitima iure naturæ debetur de corporibus & non per computationem fructuum & redituum, vt in d.§. repletionem. Vita verò & militia non deducitur de corporibus feu-
60 di dignitatis: quia † feuda dignitatis sunt indiuidua, vt in c.Imperialem. §.prætereà Ducatus, de prohibi.feud.aliena. per Federic. & soli debetur primogenito, vt in ca. licèt. & ibi Hostien. Ioan. Andre. & alij extra de vot. dixi supra in euidentialibus, & totum feudum Comitatus (vt ibi dixi) est legitima primogeniti, & vita & militia de solis fructibus, vt dicit Andre. in d. constit. Comitibus, item
61 legitima † est perpetua & trāsit ad hæredes, vt in authen. nouissima, & in corpore vnde sumitur C.de inoffi. testam. sed vita & militia extinguitur cū vita, vt in dicta constitu. Comitibus. Et ex prædictis patet, q legitima debita iure naturæ & vita & militia differūt specie, & quodammodo nihil habent commune, & dissimilia sunt. l. inter. §.sacram. ff. de verborum obli. & in l.naturaliter.§.nihil cōe. ff.de acqui.poss.cum similib. item
62 legitima † quæ debetur descendentibus est de iure naturæ, vt est tex.in authen.de hære.& fal.in §.j. ibi, tāquam hæc pars eis debeatur secundū ipsam naturā, æqualis est filijs & nepotibus, iūcto ver.nām,

vbi dicit tex. Natura primò curan
te præsertim filijs & nepotibus. est
tex. in authen. de trien. & semiss.
63 §. j. vbi text. dicit, quod † hæc legiti-
ma est debita filijs, sed meta &
quantitas huius legitimæ, est de
iure ciuili, vt in l. non omnium.
ff. de legibus. & dicit Bald. in l. fi-
na. C. de fruct. & lit. expen. & in l.
fina. §. ipsum autem. C. de bon.
quę liber. & olim erat quatta. l.
Papinianus. §. quarta. & §. quo-
niam autem. C. de inoffi. testamē.
hodie est triens vel semis, vt in au
then. de trient. & semiss. §. j. vita
64 † verò & militia non debetur iu-
re naturæ, sed est introducta à iure
ciuili, vt in d. consti. Comitibus.
Item est introducta contra legem
naturę. vt in d. l. maximum vitiū.
cum alijs concordan. supra alle-
ga. Et non dicitur vita & militia
portio bonorum vel feudi, sed
onus, vt dicit And. in loc. superius
allega. & in constitu. in aliquibus,
& in c. j. §. idem qui dominus. quę
sit prim. cau. benefi. amitten. & ad
quęcumque vadit feudum, vadit
cum onere soluendi vitam & mi-
litiam, & dicit etiam Neapoda. in
cons. si aliquis. in gl. in verb. tene-
tur. in fin. vbi allegat literas Regis
Roberti, vt poterit videri. Et ex
præcedentibus infertur, quod vita &
militia non solū non est legitima,
debita iure naturę, sed nec eius lo-
65 co subrogata: quia illud † quod
subrogatur debet esse simile ei, cu
ius loco subrogatur, non autem
omnino dissimile, vt in l. Parabo-
lani. cum ibi not. per Bal. C. de sa-
crosan. eccle. nam quando est dissi
mile, non sapit naturam eius, vt
est casus in l. cū in fundo. §. si fun-
dus. ff. de iur. dot. quem text. alle-
gat Bartol. in l. prima. §. hæc actio
in secundo membro distinctio-
nis. ff. si quis testa. liber. esse iuss.
fue. & Paulus de Castr. in consil.
225. incip. ista Domina Lisa, nec vi
ta & militia est subrogata loco e-
ducationis & alimentorum: quia
alimenta non debentur ab auun-
66 culo. Nam † alimenta quæ deben
tur iure naturæ, debentur de æqui
tate & charitate cōiunctionis san-
guinis, & debētur officio iudicis,
vt in l. si quis à liberis. per discursū
quasi totius legis. ff. de libe. agno-
scen. Sed vita & militia debetur iu
re actionis. i. condictione ex con-
stitutione Comitibus. ergo &c. Itē
67 alimenta † quæ debentur à paren
tibus descendētibus debentur de
iure naturæ, idest quòd ipse in-
stinctus alendi liberos est de iure
naturæ; necessitas aūt alendi &
compulsio fit officio iudicis de
iure ciuili, vt in d. l. si quis à li-
beris. Et ius ciuile in multis ca-
sibus immittit necessitatem præ-
standi alimenta à parentibus de-
scendentibus, & è contra. Solum
enim præstantur in casu necessa-
riæ inopiæ, vt declarat tex. in d. l.
si quis à liberis. in §. sed si filius.
& in l. alimenta, & in l. fin. ff. eo. &
declarat tex. in l. j. §. sed nonnullis
& in §. præterea. ff. de tut. & ratio.
distrahen. sed vita. & militia

debetur secundogenito etiam di- tissimo & iure actionis vt dixi. Ergo vita & militia non est subrogata loco alimentorum, & vt ex supradictis apparet in multis differunt.

¶ Et ex his omnibus concluditur, ꝙ vita & militia, quæ debetur à fratre maiore secundogenitis, nõ est legitima de iure naturę, neque eius loco subrogata, nec etiã sunt alimẽta subrogata loco legitimæ, sed est ius quoddam separatum & deriuatum à supradictis legitima & alimentis, & quædam portio debita loco partis hæreditariæ, vel rei feudalis, in qua iure Longobardorum fratres secundogeniti debebant succedere æqualiter cum primogenitis: & per ius Francorum sunt exclusi; & loco illius est subrogata; ita dicit & not. Andr. in d. consti. Comitibus. in prima lectura, dicens; ꝙ vita & militia est loco partis hęreditariæ à qua excluditur minor per primogenitum maiorem. Et in alio loco dictę constit. in ij. lectura magna dicit, ꝙ frater maior natu minori nihil præstat, ea vita & militia. Et ex prædictis patet ꝙ primogenitus præstat secundogenitis vitam & militiam, etiam in omni casu: in quo illum excludit, ex quo præstatur sibi loco partis à qua excluditur, sed prædictus Ill. dux montis Dragonis in Comitatu Aliani excludit Dominum Ioannem Frãciscum secundogenitum, qui Lõgobardorum iure in dicto Comitatu Aliani pariter cum eo succedebat loco partis à quo illum excludit, debet pręstare vitam & militiã. Et illud qđ allegatur in contrarium, quòd in hæreditate & successione dicti Comitatus est
68 successio transuersalis, & † de hæreditate transuersali non debetur legitima. Illud est verum in legitima, quæ debetur iure naturæ vel eius loco, quod non est in casu nostro, vt supra est probatum, & cũ ius Francorum sit contra legẽ naturæ, contra legem gentium, contra ius commune Romanorum, contra ius Longobardorum, vt supra in euidentialibus est probatũ, & sic est irrationabile & odiosum, si vult ꝙ in hæreditate transuersali non debeat præstare legitimam, intelligitur de legitima iure naturæ, & non de portione alio iure debita, per ea quæ dicit Bal. in l. omnes populi. in 13. colum. in versic. item si statutum dicit. & in 3. colum. ff. de iustit. & iure, facit text. in l. cum quidam cum concordan. allegat. in gl. ff. de liber. & posthum. & in regul. odia. ff. de regul. iur. pręterea posito (sine præiudicio veritatis) quòd vita & militia esset subrogata loco legitimæ. Adhuc tamen debetur dicto Dño Ioan. Frãcisco. Quia (vt supra dictũ est) ad intellectũ const. Comitibus. In casu naturali, sumus in feudo ascendẽtis, & sic ꝑdictus Dux & fratres succedũt dicto Comiti Aliani vt descendentes primi inuestiti, ergo debetur legiti-

legitima per iura vulgaria, & per superius allegata. Laus Deo.

Ioan. Tho. Minadous.

¶Fuit iudicatum in fauorem mei clientis petentis vitam & militiã; & fuit res mirabilis omnibus.

SVMMARIVM.

1 Fœminæ, quæ nõ admittuntur ad partem, faciunt partem.
2 Arbiter & moderator quilibet est in re sua.
3 Aequitati nil magis congruit, quàm ut quis de re sua disponat ad libitũ.
4 Actus agentium non debent operari ultra eorum intentionem.
5 Paragium est loco legitimæ.
6 Actio personalis datur pro paragio contra fratrem.
7 Exemplis non est iudicandum.
8 Augumentum legitimę filiorum non pro eo, quod est penes filiam, sed pro eo quod remanet in hæreditate.
9 Illatio non fit ex diuersis.

CONSILIVM II.

N liquidatione vitæ & militiæ debitę Reuerendi Abbati Carafæ ex Comitatu Aliani & tertiaria ferri terræ Baroli, dubitari contingit, an portiones sororum quæ fuerunt dotatæ & renunciauerunt omnibus fratribus accrescant omnibus & faciant pinguiorem legitimã; cuius instar vita & militia terminatur: alijs fratribus quibus renunciatum extitit, in qua dubitatione,

1 Posito † quod fœminæ, quæ non admittuntur ad partem, faciant partem, vt in l. planè. §. si duobus. ff. de lega. j. l. huiusmodi. §. si Titio. co. tit. & in l. si duobus. ff. de inoffi. testa. vti pars aduersa nõ inficiatur, videtur decidi debere ac posse, quod earum portio augeat legitimam masculorum. Ita enim tenet Bal. in l. si defunctus. C. de suis & legi. & in l. vnic. C. quando non peten. part. & ibi etiam Ludo. de Ro. videtur sequi Alex. in d. §. si duobus. & Ias. in authen. Nouissima. C. de inoffi. testa. & consuluit Paul. de Cast. in cons. 252. secunda part. & consuluerunt Ioan. Pagliaren. de Senis, Grissus de mõte Policiano, Antonius de Rosell. Nell. de S. Geminia. & D. Ioannes de Eugubio, vt refert & consuluit Petr. Philipp. Cornic. in cons. 197. j. volum. Quæ opinio tanto fortius procedit, quod in casu nostro ista renunciatio & cessio est expresse facta in beneficium omnium, in quo casu Doct. non loquuntur, sed in simplici exclusione, & simplici renunciatione, propter quod omnino dicendum est, legitimam aliorum crescere, ex illis partibus competentibus fœminis ex earum volunta-
2 te, cum † in re sua quilibet sit moderator & arbiter. l. in re mandata.
3 C. manda. & † nihil magis cõgruit æquitati, quàm vt de re sua quilibet disponat ad libitum, vt in §. per traditionem. insti. de rer. diuis. cum
4 simil. Et † actus agentium non debet operari vltra eorũ intentionẽ,

l. non

l.non omnis.ff.si cert. peta.c.intel ligentia, de verbor. signifi. & sic prout ipsatum renũciantium voluntates omnibus: non primogenito portiones accrescent.

¶Nec potest in isto casu dici, sorores haberi simpliciter pro mortuis, cum ius earum sit trãslatum in fratres,& in persona earum cõseruatur, licèt quò ad sui vtilitatẽ censeantur mortuæ, vt declarat Alex. & post ipsum Deci. in l. pactum quod dotali. C.de colla. & Neapod. in consuetu.si moriatur. vers. ipsi successores, & ideo earũ portiones non debent ipsis inuitis auferri ab eis quibus iam renunciauerũt.l.id quod nostrum. ff. de regul.iur.sed illa portio seũ legitima siue Paragium quod eis competijsset debet diuidi inter omnes, & omnium portiones augere.

¶Nec videtur esse dicendum, ꝙ renunciatio nõ possit hoc operari, quia in iure cautum nõ reperitur, quòd non liceat fęminæ disponere de paragio, seu quantitate sibi debita vel debenda pro paragio,
5 & in alium transferre: quia † si loco legitimæ, vt concludit Andre. in constitu. in aliquibus: non potest in ea aliquod onus imponi vel restringi. vt in l. quoniam in prioribus. C.de inoffi.testa. & per consequens à virtute renunciationis erit ius quæsitum fratribus in portionibus fœminarum, quod non debet esse inutile. Et prædicta vidẽtur fortiùs procedere, ex quo talis renunciatio fuit facta in præsentia, & cum voluntate Ill.Principis, qui consensit interuenire, vt vnus, & cæteri fratres cum eo: per quod videtur absq; dubio sibi præiudicasse in eo, in quo forte si bi ius competijsset, iuxta tex.& ibi Andr.in c.j.de eo qui fin. fec.agn. & facit illud quod consuluit Fran. de Are.in cons.3. not. in l.2.§.voluntatem. ff.sol. matri. cum simili. per quæ omnia posset responderi quibusdam obiectionibus tenentium contrariam opinionem. In quibus, quoniam res agitur corã eminentissimis viris, nõ insisto.

¶ Non obstat tamen prædictę renũciationi, ꝙ assensus Regius nõ interuenerit iuxta text. in l.Imperialem.de prohibi.feud.aliena.per Federic.& in constit. Constitutionem diuæ memorię, cum sit facta translatio de persona ad personã, vt pars aduersa innititur. Quoniam ad hoc pluribus modis videtur respõderi posse. Primò, ꝙ istud ius renunciatum non est quid feudale: datur enim ad consequutionem cuiusdam legitimæ seu para
6 gij in quantitate, pro † quo paragio datur actio personalis contra fratrem, secundum Andre. in d. constitu.in aliquibus, & per Neapoda. in consuetu. si qua mulier. in ver. de bonis. & in consuetu. si moriatur. in ver.Paragium. & tradit D. Mathe. in decisio. 162. Si igitur non est quid feudale, nõ vindicat sibi locum dispositio cõstitutionis prædictæ, & quatenus debetur ex feudo nõ per hoc

assensus requiritur in eius translatione de persona ad personã, cum per hoc non commutetur ipsum feudum, nec grauetur plusquam erat. Nec noui aliquid inducitur in eius grauamen. Est actio ad feudum, quod consideratur in ratione prohibitionis cuiuscunque cõtractus in præallegatis iuribus. Secundò respondetur, quòd si istę sorores fuissent mortuæ: In legitima seu Paragio eis competente in hæreditate eius, de cuius bonis dotatę non fuerunt, vt concludit Andre. in d. consti. In aliquibus, successissent omnes fratres, nõ primò genitus tantum, authen. in successi C. de suis & legi. cum concordan. cum non sit feudum, in quo primogenitus tantum de iure Francorum succedere deberet, nec extinguatur morte, sicuti vita & militia, vt in consti. Comitibus, licèt Paul. in authen. nouissima, videatur tenere, quòd primogenitus succedat. Sed illud potest habere locum, quando tenetur maritare & dotare in hæreditate paterna. Vnde cum casus non euenerit, primogenitus censetur liberatus. Sed aliter proceditur in hoc casu, quia datur loco legitimę etiam ꝙ non nubat, vel quòd sit nupta. Et faciunt dicta per Andre. & Mathe. in consti. in aliquibus, in quęstione si soror non vult maritari, an habeat paragium, sed in proximè successuros, tenet dispositio sine assensu, ut in c. 1. de alienat. feud. paterni. not. in c. 1. per quos fiat inuestitu. & in d. c. primo, de eo qui fin. fec. agna. ergo in casu isto assensus necessarius non fuit. ¶ Non obstat etiam, quòd aliàs cõtra hanc opinionem dicatur iudicatum in causa Magnificorum Nicolai antonij Caraccioli & fratrum, quam decisionem pars aduersa produxit. Nam † licèt exẽ-
7 plis iudicandum non sit, tamen in casu prædicto soror fuerat maritata & dotata ex paterna hæreditate, & nihil amplius in ea sibi cõpetebat, quod accrescere alijs fratribus potuisset, vel illis renuntiari, iuxta text. in l. traditio. cum similib. ff. de acquir. rer. domi. & ideo concludebat Ludouic. de Roma in d. l. vnica. C. quando non
8 peten. part. quòd † pro eo quod est penes filiam non fit augmentum legitimæ masculorum, sed pro eo quod remanet in hęreditate, & ita etiam dicit D. Io. de monte Sperell. in l. pater filium ff. de inoffi. testa. quem refert Corne. in pręallega. cons. aliàs sequeretur duplici onere grauatum primogenitum, quę omnia in casu de quo agitur penitus cessant: cũ id quod sorores habere debuissent, reperitur in hæreditate, & ab eis consequutum non fuit, sed fratribus
9 renunciatum. Et sic † ex diuersis non fit illatio. vulga. l. inter stipulantem. §. sacram. ff. de verbo. obli. Cętera suppleat Religio Dominorum Iudicantium.

Ioan. Thomas Minadous.

¶ Fuit iudicatũ, ꝙ partes deficientium

tium cedant beneficio primogeniti, quantumcunque renunciauerint omnibus.

SVMMARIVM.

1 Extensio nō fit de persona ad personā.
2 Dispositio generalis generaliter operari debet, visi in res, quæ sunt stricti iuris. nu. 3.
4 Confirmare est simul firmare.
5 Verba priuilegij Principis debent sic intelligi, vt aliquid operentur.
6 Responsum ad interrogata in dubio ui detur.
7 Intellectus ille sequi debet, qui sit contra proferentem.
8 Rūdēdum est p dotibus in ambiguis.
9 Dispositio legis exorbitans extenditur vbi militat eadem æquitatis ratio.
10 Auct. si qua mulier, loquens in uiro habet locum in socero.
11 Extensio fit in fauorabilibus quātumcunque aliàs stricti iuris de casu ad casum & de persona ad personam.
12 Extensio fieri debet vbi agitur de fauore publico.
13 Ratio expressa in dispositione correctoria extenditur ad casum habentem eandem rationem.
14 Concessio principis largè interpretatur circa ea, quæ sunt expressa.
15 Vasallus donando fit pauperior.
16 Verba priuilegij principis debemus interpretari secundum æquitatem.

CONSILIVM III.

Vod in obligatione feudorum quon. Eccell. Comitissæ Montis auri, facta pro dote Mag. Cassandræ de Capua, Regius assensus, virtute capitulorum ciuitatis Neap. adesse dicatur, ex infrascriptis bene ac clarissimè demonstratur. Et primò assensus in casu isto debet cēseri præstitus vigore octaui Capituli, in quo simpliciter & generaliter petitur assensus in rebus obligatis, pro conseruatione & restitutione dotium. Quod Capitulum si est expeditum & formatū, prout infra demōstrabo, assensus inde sequutus est in rem, & non
1 in personam, & † licet de personā ad personam non extenderetur; vt sentit Andre. in l. Imperialem in princ. de prohibi. feud. aliena. per Feder. l. si ita stipulatus §. Grisogonus ff. de verbor. obliga. de re
2 tamen ad rem, & † in generali dispositione. in omni re vbi eadem disponendi ratio militat debet dispositio & assensus generaliter in omni re æqualiter prouidere. l. j. §. & generaliter ff. de legat. præstā. l. si quis fundum in princ. ff. locat. l. quæ fortuitis, in fi. C. de pignor.
3 actio. Et † in his quæ stricti iuris sunt, etiam strictè interpretanda, secundum Roma. in cōsil. 126. & quæ in rem accepta sunt, cùm re ipsa extēduntur etiam in statutis, vt per Bar. in l. cunctos populos, colum. 7. & 10. C. de summa trini. & per Roma. in cons. 39. & in legatis conceptis in rem, vt in l. nō solum. §. tale, cum sequent. ff. de liber. leg. & in omni dispositione, vt per Bar. in l. aut qui aliter. §. fin. ff. quod

ff. quod ui aut clam. l. hæc verba. ff. de adult. ideo assensus præstitus super obligatione seu bonis obligatis per conseruatione & restitutione dotium, habere debet locũ, tã si bona feudalia sint viri, quàm cuiuscumque alterius, cui incumbat obligatio conseruandi & restituendi, cum sit generalis in rem, assensus præstitus, sine personarũ vel rerum differentia. Quòd autẽ illud capitulum censeatur firmatum & concessum, apparet ex illa decretatione hoc modo videlicet. Regia Maiestas confirmat decretationes super supplicatis in prædictis alijs capitulis concessis. Con-
4 firmare † enim est simul firmare, vt not. Abb. in c. dudũ. de decim. in gloss. in ver. confirmari. Sequitur Alex. in cons. 122. col. pen. li. 4. Bal. in l. falsus. col. 2. C. de furt. Dec. in rubri. de confirma. vtil. vel inutil. 3. colum. Simul igitur firmat decretationes in alijs capitulis concessis super supradictis. Quasi diceret, quòd in alijs capitulis concessis decreuerat, confirmat super supplicatis, scilicet, vt in omnibus idem prouisum & firmatum sit. Sed in alijs placet Regiæ Maiestati quò ad eius beneplacitum: & quò ad obligationes verè factas. Ergo similiter & in isto cap. Et ideo communiter interpretatur, quòd non habeat locum in antefato, quia decretationes tractæ ad istud capitulum, videntur se restringere ad dotes, & ita intelligendo istam decretationem istius octaui capituli, cessat omnis difficultas. Si verò aliter forte consideraretur, quòd illa verba cõfirmant decretationes super supplicatis, & ꝙ debeant intelligi. i. super his quę supplicantur in alijs capitulis concessis, & sic quò ad ea tantum quę sunt concessa, & non vltra confirmantur decretationes aliàs factæ. Vnde cum in alijs capitulis non ita generaliter, sed in bonis obligatis per viros loquantur & fiat concessio. Ergo ad hũc casum illud octauum capitulum locum habere non poterit.

¶ Ad hoc bene respondetur, ꝙ talis interpretatio admitti non debet, cum ista confirmatio decretationum nihil operaretur, quod esse non debet. l. si quando, iuncta gloss. prima. C. de inoffi. test.
5 vbi † verba priuilegij Principis debent sic intelligi, vt aliquid operentur, & non sint frustratoria etiam in statutis, vt per Bart. in l. quarta. §. prætor ait. in 3. col. ff. de damn. infect. Ias. & Moder. in l. si. ff. si cert. peta. Præterea & secun-
6 dò, in † dubio videtur respõsum ad interrogata, firmando non negando, vt in §. præterea, institu. de inutil. stipula. glo. in l. j. §. si quis simpliciter, in ver. responderit. ff. de verbor. obliga. Sed ita intelligendo non esset responsum ad interrogata prout interrogatur, & sunt negata quæ petuntur, nõ firmata, ideo talis interpretatio non
7 est facienda. Prĝterea † stante duplici intellectu, quem assignare possumus

possumus ad illam decretationẽ, cum sequi debemus qui sit contra proferẽtem. l. veteribus. ff. de pact. maximè cum Principe, vt not. in l. fi. ibi Ias. in 6. col. in medio. ff. de constitu. princip. Quartò & vltimò, hic secundus intellectus est contra tex. in l. in ambiguis. ff. de
8 regul. iur. ꝙ † in ambiguis respondendum est pro dotibus, facit tex. in l. fi. C. de dot. promissi. l. si ego. §. si res. ff. de iur. dot. l. si conuenerit. ff. de pact. dota. cum simil. sed iste intellectus est contra dotes, ergo non est sequendus. Sed tenendum est, ꝙ illud capitulum sit cõfirmatũ & concessum secundum decretationes factas in alijs capitulis anteà concessis, vt sit generaliter præstitus assensus ad beneplacitum Regiæ Maiestatis & quò ad dotes veras.

¶ Secundò principaliter, quòd assensus intelligatur præstitus per septimum capitulum etiam ꝙ in eo dicatur de obligatione bonorum feudalium suorum virorum. Apertè probatur ex eo, quod naturaliter decidit glo. & Bar. in l. si constante. in ver. mariti. ff. sol. ma-
9 tri. Quòd † dispositio illius legis licet exorbitans & contra regulas iuris communis & strictè interpretanda, tamen extenditur de viro ad socerum, vt contra ipsum detur actio de dote constante matrimonio; quia in vtroque militat eadem ratio æquitatis & fauoris dotis pro dote conseruanda & retinenda. Idem etiam tenet gl. & Angel. in §. illud. & ibi Iacob. de Beluis. in. authen. de æqualitat. dot. glo. & ibi Cyn. & alij in l. vbi adhuc. C. de iure dot. & sequitur Ias. qui dicit hanc esse communẽ opinionem, in d. l. si constante. Et per hoc dixit notabiliter Bal. & Salyce. in authen. si qua mulier. C.
10 ad Velleian. quòd † dispositio illius authen. quæ est correctoria loquens in viro habet locum in socero, ratione identitatis fauoris.
11 Nam † in fauorabilibus quantũcumque aliàs stricti iuris sint, debet fieri extẽsio de casu ad casum, & de persona ad personam. l. hoc modo, in fi. ff. de condi. & demonstra. glos. in l. illud. in fin. C. de sacrosanct. eccles. Et tanto fortius prædicta procedunt, quòd circa ea quæ concernunt dotem, & eius restitutionem à lege fit æquiparatio viri ad socerum. l. rei iudicatæ. §. fin. ff. solut. matri. l. diuortio. §. in tertium. in fin. eo. tit. cum igitur in casu istius assensus respectu soceri similiter eadem ratio fauoris & æquitatis, quæ militat in viro, licèt loquatur de obligatione facta à viris, nihilominus comprehẽdit obligationem factam à Soceris.

¶ Tertiò principaliter adducitur, ꝙ talis præstatio assensus pro dotibus mulierũ est fauor publicus tam respectu ipsarum, quàm respectu totius vniuersitatis supplican-
12 tis. Sed † vbi agitur de fauore publico, & sumus in fauorabilibus publicè etiam in exorbitantibus à iure communi & correctorijs, &

in ſtrictè interpretandis debet fieri extenſio quantum ratio fauoris exteditur, Bar. in l. quemadmodū. C. de agric. & cēſit. li. 10. l. ij. §. exercitoria. ff. de infam. Roma. in cōſ. 105. incip. viſo themate, etiam ſi ſecundariò ſit fauor publicus ſecundum Paul. de Caſtr. in conſil. 28. incip. viſo puncto, col. 3. ergo & hoc caſu fiet extenſio ad obligationem factam à ſocru, ad quam extenditur ratio fauoris, quæ militat in diſpoſitione facta de viro.

¶ Quartò & vltimò pro hac opi-
13 nione adducitur, quòd † ratio expreſſa in diſpoſitione quantumcumque correctoria extēdit diſpoſitionem ad caſum habentē identitatem rationis expreſſæ: ita Bal. in authen. quas actiones. col. 4. C. de ſacroſanct. eccle. Paul. in l. quāuis. C. de fideicommiſſ. Cuma. per illum text. in l. cum mulier. ff. ſol. matr. l. his ſolis. C. de reuocan. dona. & idem eſt ſi ratio eſt vnica, nam pro expreſſa habetur: gloſ. in d. l. quamuis. C. de fideicommiſ. Bal. in d. l. maximum vitium. C. de liber. præter. Sed in his capitulis ratio eſt expreſſa pro conſeruatione & reſtitutione dotium, & ſic ne remaneant indotatæ, & ſi non exprimatur, haberi debet pro expreſſo, quæ etiam habet locum in ſocero recipiente dotem. Ergo & in eo locum habebit prouiſio & præſtatio aſſenſus.

¶ Nec prędictis obſtat illud, quod dicit Andre. in d. c. primo. de prohibi. feud. aliena. colum. ij. quòd
14 † conceſſio Principis largè interpretatur circa ea, quæ ſunt expreſſa, vt in d. l. fi. ff. de conſtitu. princip. l. ſi quando. C. de bon. vacan. lib. 10. & ideo ſi aſſenſus fit de vendendo Titio, non valet venditio facta Alenio, vel ſi conſentit vendere & vaſallus donat. Nā ad hæc reſpondetur, quòd ea procedunt ex quo alia ratio eſt in vno quàm in alio, & magis in vno quàm in altero. Probatur per id quod idē Andre. ibidem dicit, quòd ratio quare conſenſus vendendi vni nō extenditur ad alium, eſt quia intereſt Domini ſcire cui vendatur, quia poteſt eſſe quòd eſſet Domino odioſus. argu. l. fi. §. j. ff. de iur. emphi. l. ſi ſterilis. ff. de actio. emp.
15 Similiter dici poteſt, quòd † donādo efficitur pauperior vaſallus, quod non fit vendendo, & ideo ratione differentis cauſæ & rationis de vno ad aliud non fit extenſio. Sed in caſu iſto finis & ratio aſſenſus militat tam reſpectu bonorum viri obligatorum quàm ſoceri, ſeu ſocrus ſimiliter obligatorum. Ergo dictum Andreæ ibi non habet locum in caſu, de quo agimus, & maximè quòd ipſe nō loquitur, quando finis conſentiendi militat etiam in caſu non expreſſo, prout in caſu iſto. Et per hoc in aſſenſu alienationis fiendę eſt tex. quem Andre. allegat in l. ſicut. §. pen. ff. qui pot. in pign. habe. & dit tex. in authē. hoc ius porrectum. C. de ſacroſanct. eccleſ.

Quod

Quod licet causa necessitatis tantummodo sit expressa ad permissionem alienationis, non tamen excluduntur aliæ causæ equiparatæ, vt per glo. in c. in summa. 12. q. 2. per Hostien. in summa de reb. eccles. nõ alienan. §. & ex quibus. Abb. in c. nulli. eod. tit. Et præsertim q hoc est pium & equum, vnde succedit glos. not. in c. pa-
16 ratus. 23. q. j. quòd † verba posita in priuilegio Principis debemus interpetrari secundum equitatẽ, licèt verba illud non paterentur, quam gloss. sequitur Ias. in d. l. fi. colum. 7. in princ. ff. de constit. princ. Et ita de iure videtur mihi.

Io. Tho. Minadous. V. I. D.

¶ Fuit iudicatum pro mea clientula.

SVMMARIVM.

1 *Legatum vsufructus omnium bonorum vxori relictum diminuitur ex legitima filij ac per æs alienum non confecto inuentario per hæredem.*

2 *Hæres deficiens in inuentario dupli pœna punitur. Intellige vt nu. 14.*

3 *Hæres non conficiens inuentarium tenetur insolidum legatarijs & creditoribus.*

4 *Hærede non conficiente inuentarium, lex præsumit tot in hæredtate bona fuisse, quæ sufficerẽt oneribus hæreditarijs. Intellige vt nu. 19.*

5 *Vsusfructus diminutio causatur ex debitis necessariò soluendis.*

6 *Legitima filij ac non alienum deducitur in primis ex bonis hæreditarijs.*

7 *Legitima filij est deducenda non obstãte, quòd hæres non fecerit inuentarium.*

8 *Aes alienum deducendum ab vsufructu.*

9 *Aes alienum quomodo satisfaciendũ.*

10 *Hæreditas quando uenit restituenda, hæres potest detrahere quod sibi debetur.*

11 *Vsusfructus intelligitur legatus deducto ære alieno.*

12 *Hæres non conficiens inuentarium tenetur creditoribus vltra vires hæreditarias. limita. nu. 16.*

13 *Vsusfructus diminuitur propter æs alienum.*

15 *Causa etiam iniusta & temeraria excusat à dolo.*

17 *Paria sunt non esse & non apparere.*

18 *Inductum in pœnam non debet extendi.*

20 *Verba legis cui non congruunt, nec l. dispositio.*

21 *Hæres in foro conscientiæ non tenetur vltra vires hæreditarias.*

22 *Confessione releuatur quis ab onere probandi.*

23 *Vsufructuaria cauere debet de utendo & fruendo arbitrio boni viri.*

24 *Legatum quando debetur arbitrio boni virι, hæres non tenetur vltra vires hæreditarias.*

25 *L. si dos à socero. ff. ad l. Falc. declaratur.*

CONSILIVM IIII.

1 Vbitari contingit, an † legatũ vsusfructus oĩum bonorum vxori relictũ diminuatur ex legitima filij, ac per

per æs alienum non confecto in-
uentario per hæredem. Pro cuius
solutione aliqua pro clientis desi-
derio adducam, licèt adhuc causæ
expeditio non instet.
¶ Et in primis, quòd legatum
non minuatur, videtur posse ad-
2 duci, quòd † cum hæres in inuen
tario omiserit res stabiles ponere,
ac illud legitimè & solenniter con-
ficere, dupli pœna puniatur, iuxta
tex. in §. sancimus, in authen. de
hæred. & Falcid. in l. fi. §. illo vide-
licet. C. de iur. delibe. not. in l. in
ratione. in §. quod vulgò. ff. ad leg.
Falcid. Sed facta contributione du-
pli, legata ac æs alienum soluen-
tur, ergo indiminutus remanebit
vsufructus.
3 ¶ Secundò adduci potest, quòd † hæ
res inuentarium non conficiẽdo
tenetur insolidum legatarijs & cre-
ditoribus. d. l. fi. §. si verò, Paul. de
Castro in d. §. quod vulgò. Bald. in
l. filium, C. famil. ercifcun. not. in
authen. hoc amplius. C. de fideicõ-
mis. ergo vxori testatoris integer
debetur vsusfructus ab hærede, &
creditoribus similiter integra sol-
ui debebunt credita, aliàs seque-
retur hæredem in solidum non te
neri, contra iura præallegata.
¶ Tertiò & vltimò adducitur, quòd
4 † hærede non conficiente inuen-
tarium, lex præsumit fuisse tot bo
na in hæreditate relicta, quæ suffi
cerent ad omnia onera & legata,
per tex. in d. §. sancimus, Bart. post
ipsum Paul. declarat in d. §. quod
vulgò. col. fin. Et propterea hæres

præstat omnia. Si sic est, sequitur
ergo, quòd vsusfructus istorum
bonorum, quæ reperiuntur, dimi
nui non debet, cum aliunde pos-
sit satisfieri ex alijs bonis, quæ lex
præsumit subtracta, & fuisse suffi-
cientia. Et pro hoc facit tex. in l. j.
§. si autem æs alienum. C. de bo.
5 quæ liber. quòd † diminutio vsu-
fructus causatur ex debitis neces-
sariò soluendis ex peculio, vnde
si aliunde posset considerari, quòd
deberet satisfieri, non videtur vsu
fructum diminui debere. Et pro-
pterea videtur dicẽdum, quòd hæ-
res satisfacere debet cæteris credi-
toribus & legatarijs, & sic ista bo-
na quæ fatetur hæreditaria rema-
nent pro vsufructu vxoris indimi
nuta.
¶ His tamen non obstantibus cõ
traria opinio videtur verior. Et in
6 primis, quòd † ex bonis hæredi-
tarijs sit deducenda legitima filij,
ac æs alienum, & siquid superest
habita ratione legatorum, cum le
gato vsusfructus tantum ex inde
remaneat, quòd possit concurrẽ-
re vsufructuaria cum cæteris le-
gatarijs.
7 ¶ Et in primis, quòd † legitima
filij sit deducenda non obstante,
quòd hæres non confecerit inuentà-
rium, tenet glos. in d. l. fin. §. sin
autem in ver. hoc sacramento, &
in d. authen. hoc amplius. & facit
tex. in §. penul. in authen. de hæ-
red. & Falci. Et hanc opinionem
tenet Salyce. & Alex. & latè eam
defendit Petr. Phil. Corne. Quic-
quid

quid dicat Ias. in d. §. finautem. in
fine primæ colum. Et consuluit
Paul. de Castr. in consil. 90. Alexan.
in l. si debitor. ff. ad Trebell.
8 & est communis opinio. De † ære
alieno deducendo ab vsufructu,
Docto. omnes in d. §. finautem æs
alienum. & in l. vsufructu. ff. ad
leg. Falcid. & in l. fina. ff. de vsufru.
lega. l. Lucius. la secunda. ff.
de leg. secundò, similiter concludunt
deducendum esse, & in specie
Alexand. in d. l. vsufructu. in finalibus
verb. in quæstione, an
ex vsufructu vel venditione proprietatis
debeat fieri satisfactio, &
concludit, quòd vxor debet concurrere
cum legatarijs, & vendi
pro rata proprietas, quod maximè
dicit procedere, quando hæres
confecisset inuentarium, præsupponendo,
quòd etiam quòd hæres nõ
confecisset inuentarium, debet æs
alienum deduci; & debet ex bonis
hæreditarijs satisfieri etiam legatarijs
per concursum vnà cum ipsa
vsufructuaria. Et pro opinione
Alexand. consuluit Socyn. in consil.
131. colum. sexta. volum. quinto.
non distinguendo an fuisset
factum vel non factum inuentarium:
quasi hoc indistinctè velit
procedere.

¶ Difficultas enim in hac materia
9 videtur stare, an sit † vendenda proprietas,
vel de vsufructu sit satisfaciendum.
Et an contra hæredes
vel contra vsufructuarium actio sit
dirigenda. Et in hoc clarè posuit
formam dicta l. fina. & sequitur
Socyn. in loc. præallega. non etiã
dubitatur de inuentario non confecto,
& idem decidit solennis Doctor
Guid. Pap. in decisio. suis 541.
& Alexan. in cons. 240. vol. 6. &
pro hoc etiã satis facit illud, quod
firmat Alex. post alios in l. debitor.
10 ff. ad Trebell. ꝙ † quando hæreditas
venit restituenda per hæredem,
potest detrahere quod sibi debetur,
& exercere actionem hypotecariã,
etiam inuentario non confecto, licèt
aliàs actiones sint confusæ per
aditionem; Ita eodem modo in casu
isto in quo deducto aere alieno
& legatis vniuersa penè hæreditas
restituitur: & hanc sententiam uidetur
mihi euidentissima ratione
fundari, duobus præsuppositis.
11 Nam † quando vsusfructus legatur;
intelligitur legatus ære alieno
deducto. l. nam quod. §. fina.
cum sequen. ff. ad Trebell. l. vxori
meæ. ff. de vsufru. lega. Et
per consequens solui prius debet
creditoribus hæreditarijs quàm ꝙ
vxor capiat vsufructum.

12 ¶ Secundò, quòd † licèt hæres non
conficiens inuentarium teneatur
vltra vires hæreditarias, nihilominus
quatenus est in hæreditate, ex
bonis hæreditarijs soluere potest
creditoribus. Et quòd istud sit
verum probatur eo ipso quod contrarium
statutum non reperitur
arg. l. præcipimus. C. de appella.

¶ His igitur præsuppositis sequi-
13 tur, ꝙ † ex bonis hæreditarijs facta
satisfactione creditorum vsufructus
necessariò reperitur diminutus

etiam inuentario non confecto : quia cum in vsufructu necessariò præsupponi debeat proprietas & rei substantia l. prima. ff. de vsufruct. l. prima. ff. vsufructuar. quemadmod.cau.l.Celsus.de vsucap.& bona hæreditaria diminuuntur propter æs alienum. Ergo necessariò vsufructus etiam diminuitur, & in hoc stabit differentia inter legatum vsufructus & cętera legata, quæ legata hæres de suo præstare potest, cum non arctentur ad rem vel quantitatem certam & determinatam ipsius testatoris, prout est legatum vsufructus bonorum testatoris, de quo in casu isto, in quo non nisi ad bona testatoris extenditur per iura præallegata.

¶ Et ex prædictis inferri potest ad solutionem eorum, quæ in contrarium adducuntur. Et primò non obstat text. in §. sancimus.de pęna

14 dupli. † quia procedit quotiescúq; inuentarium esset factum, & per dolum aliqua bona essent omissa, & occultata : sed in casu isto, nulla est probata occultatio bonorũ: quia non fuerunt ascripta bona immobilia, quæ erant notissima, & non sub modio sed supra candelabrum, & sic non militat pęna dupli. Et ita illum tex. intelligunt Docto. maximè Salyce. in d. §. illo videlicet. & Ias. in d. §. si verò, quin immo à dolo excusatur hæres in casu isto propter recessum à ciuitate Catanzarij, & alia impedimenta, quæ licèt non sint iusta, nec iu-

15 stam causam adducant † tamen etiã iniusta & temeraria causa excusat à dolo l. licèt, de liber. cau.

¶ Non obstat, quod secundo lo-

16 co dicebatur, quòd † hæres teneatur insolidum, & sic debeat de suo supplere, vel ex bonis quæ sub tracta præsumuntur. Quia hoc adaptari non potest ad legatum vsusfructus omnium bonorum. Primò, quia istud legatum habet relationem ad bona, quæ cum

17 non appareant, par † est ac si nulla forent. l. duo sunt Titij. ff. de testamen. tute. l. prima. ff. de contrahenda emptio. per quam rationem consuluit Roman. in simili, quòd dispositio vitietur, vt in consil. secundo. quæstio. quarta. colum. secunda. & facit text. in l. scire oportet. ff. de excusat. tutorum. l. de creationibus. C. de episcopal. audien.

¶ Secundò istud legatum redditur incertum taliter, quòd certificari non potest, & deducto ære alieno & solutis legatarijs, si non probatur quòd alia remanserunt bona in hæreditate, non potest aliquo modo certificari quantitas vsusfructus debendi; quia in hoc legis pręsumptionem non habemus, & per consequens legatum vitiatur, argumen. l. si cui annuũ. ff. de annu. lega. l. si seruus pluriũ. §. fina. ff. de lega. primò. l. numis. de lega. secundò. l. Seio. §. primo. de annu. lega. & ante certificationem quantitatis vsusfructus non debetur, consuluit Socyn. in consil. 131. col. quarta. in prin. Et si vellemus certificare

certificare istud legatũ ex his, quæ testator pręstare solebat, ut in d.l. si cui annuum, repugnant verba legati, & non nisi alimenta præstari solita deberentur, per illum text. nec ex quantitate bonorum, quæ reperiuntur certificari potest, quia illa non sunt bona testatoris, cum prius cedât æri alieno, & nõ veniant in legato vsufructus per præallegata; & sic nullo modo videtur, quòd pœna.d.l.fin.ad hunc casum adaptari possit: tanto for-
18 tius, quòd † hoc tanquàm inductum in pęnam non debet extendi c. odia, de regul.iur.in 6.sed debet strictè intelligi.l. in testamento.la pᵒ. ff. de condi.& demonstra: cum simil. not. Bal.in l.1. C. de his quę pœn. nomi.in l.fin. §.fin. C.commu. de lega.

¶ Non obstat tertium, quod in idẽ
19 recidit, ꝙ † bona præsumātur fuisse sufficientia. Quia hoc procedere potest in legatis & ęre alieno soluendo, cum habeant determinatã quantitatẽ, & non restringantur ad bona testatoris, sed cum quantitas vsufructus non possit determinari, deducto ære alieno & legatis per præallegata: quia non potest recipere eandem determinationẽ solutionis & satisfactionis, sicut in
20 alijs legatis. Quia † cui non congruunt verba legis, nec eius disposi tio.l.iiij.§.toties.& §. prætor. & ibi Alexand. in vltima colum. ff. de dam. infect. l. quod constitutum. ff.de milita. testament. Socyn. in l. prima. §. si quis quadringenta. colum. 7. ff. ad Trebell. Felyn. in cap. nonnulli. colum. 31. de rescriptis. Vnde concludendum videtur, quòd vsusfructus præstari debeat in bonis, quæ reperiuntur deducto ære alieno, concurrendo tamen cum legatarijs secundum opinio. Bar.in d. l.fi. & Alexan. in d.l. vsufructu. & quòd in plus teneri non possit inuentario non confecto. Hæc opinio videtur satis ęqua, maximè quòd (vt prædictum est) dolus hęredi imputari non potest,
21 & † ideo in foro conscientiæ, secũdum veram opinionem, hæres nõ tenetur ultra vires hæreditarias, ut tenet Bar.in rub.ff.de acquir.hære. Bal.in d.l.fina. Martin. de Laud.in suo tractatu de pœna, & decidit Guido Papæ in decisio. suis 171.
22 Consulo † tamen in præsenti casu articulandum & probandum per rei euidentiam, quæ bona remanserunt, & quòd non fuerunt occultata nec occultari potuerunt, & super ipsis articulis interrogetur aduersaria, quia forte per confessionem ipsius releuabitur hæres, iuxta singularem doctrinam Bald. in l. filium, C. famil. erciscundæ columna penult. Quem sequuntur Alexand. & Iaso. in d. l. fina. §. primo. Areti. in dicta rubri. de acquirenda hæreditate in secunda colum. & Felyn. in cap. quoniam contra falsam. colum. decimasexta. versicul. fallit quintò, de probatio. Paulus de Castr. in dicto §. Quod vulgò, & tradit pro cautel. Bartholomæus Cepolla cautel. 12.

Et insuper opinio potest fundari:
23 quia † ista vsufructuaria debet cauere de vtendo & fruẽdo arbitrio boni viri, toto dicto tit. vsufruct. quemadmod. caueat. Ex quo duo resultant. Primò, ꝙ cum non sit præstita nec oblata talis cautio, ꝙ vsufructus præstari non debuit, nec debet, prout concludit Socy. in d. cons. 151. Secundò, ꝙ cum arbitrium boni viri non patiatur, quòd vtatur vltra vires hæreditarias etiam inuentario non confecto, per id quod dicit Bald. in l. voluntatis. col. 2. vers. nunquid ergo.
24 C. de fideicommiss. quòd † quãdo legatum debetur arbitrio boni viri, hæres non tenetur vltra vires hęreditarias, etiam inuentario non cõfecto, quod dictum confirmat Areti. in d. rubr. de acquir. hæredi. col. 4. non videtur quòd hæc vsufructuaria vti frui debeat bonis p hæredem supplendis: quia contra boni viri arbitrium vti frueretur. Et propterea licèt hæres cęteris creditoribus & legatarijs insolidum teneatur, legatario tamen vsufructus non nisi ex bonis quæ reperiuntur, deductis deducendis vt supra, teneatur.

¶ Nec omitto in proposito casu, quòd in ære alieno etiam dos vxoris dicti hæredis, & data contemplatione matrimonij debet com-
25 putari, tex. est † in l. si dos socero. ff. ad leg. Falci. l. si filia. §. hoc amplius. ff. fam. ercisc. quia licèt adhuc non euenerit casus dotis restituendę, vel dicatur res viri & non vxoris. l. in rebus. C. de iur. do. Quia tamen ex dote, & ex eo quod contemplatione matrimonij datum est, debet vxor ali à uiro secundũ eorũdem conditionem & qualitatem, interest ipsius etiam matrimonio constante deduci, & quòd penes virum remaneant, & ita illũ text. in d. l. si dos socero. declarat Pau. Castren. quem omnes sequuntur, & facit text. in ratione sui, in l. si constante. ff. sol. matr. in l. vbi adhuc. C. de iur. dot. Et ita sentio iuris esse, currenti calamo.

Ego Io. Tho. Minadous. V.I.D.

SVMMARIVM.

1 Actore non probante reus, & si nihil præstiterit, absoluetur.
2 Protestatio ius conseruat protestantis.
3 Bona quæsita per mulierem quæsita præsumantur ex bonis viri.
4 Causa cessante cessare debet præsumptio.
5 Domestici admittuntur, quando per eos res melius sciri potest.
6 Probatio qualiscunque sufficit ad tollendam præsumptionem. l. quintus.
7 Testis vnus tollit præsumptionem iuris.
8 Præsumptio vna tollit aliam.
9 Testis, qui non debuit examinari, examinatus facit indicium.
10 Consanguinei & coniuncti admittuntur in causa merè ciuili.
11 Condemnatio certa sequi non potest, cum sit incerta quantitas.
12 Compensatio non fit liquidi ad non liquidum.

Introitus

13 *Introitus percepti sciente viro constante matrimonio, censentur donati.*
14 *Solutione eius, quod debetur, tollitur obligatio.*
15 *Mater, donec reddiderit computum administrationis tutelæ datur dotium retentio filijs.*
16 *Iura sua renũciãtibus nõ dat regressus.*
17 *Actio quæ sit intentata colligitur ex medio concludendi.*
18 *Libellus generalis & incertus non admittitur.*
19 *Vasallis in fauorem Dominorum nulla fides est adhibenda.*
20 *Fruges infra biennium verisimiliter consumi potuerunt.*
21 *Notarius enuncians illud, de quo non fuit rogatus, non probat.*
22 *Probatio per rei euidentiam cæteras antecellit.*

CONSILIVM V.

Vòd Ill. Ioanna de Montibus Bucchianici Marchionissa, absolui debeat à causa reconuentionali contra eandem mota per nepotes ipsius ex filio, ac ꝙ in sui fauorem lata olim sententia exequutioni demãdari debeat, ex infrascriptis demonstratur. Et primò, quoniã
1 † actore non probante, reus, & si nihil prestiterit, absoluetur. l. qui. accusare. C. de eden. c. i praesentia. de prob. l. actor. C. eo. sed bona petita pro parte nepotum petuntur vt relicta in hæreditate quondam Marini Caraccioli eorum Aui, cõpetentia Ioanniantonio patri ipsorum agentium, quod ab eisdem nõ probatur, nec verificatur. Ergo conuenta est absoluenda.

¶ Non obstat d. Ill. Ioannæ quoddam inuentarium confectũ de ipsis bonis, in quo est totum fundamentum partis aduersæ, quoniam licet, vt de bonis hæreditarijs fuisset prætensum fieri illud inuentarium, tamen dicta Ill. conuenta dixit & protestata extitit, bona esse sua, ac ad se spectare, nec potuisse inuentariari vt bona hæreditaria,
2 † per quã protestationem ius suũ præseruauit, taliter ꝙ ex eo, ꝙ vt hæreditaria inuentariata fuerint, sibi præiudicium aliquod nõn ponitur, iuxta not. in l. non solum. §. morte. ff. de noui. oper. nuntia. in l. edita. C. de eden. l. si debitor. §. j. ff. quib. mod. pign. vel hypote. sol. Alex. in cons. 131. col. fin. volu. 4. Deci. in cons. 146. col. 5. in fin.

¶ Nec obstat iuris quædam præsumptio, quæ causari videtur contra dictam Ill. Ioannam, ꝙ † præ-
3 sumantur ex bonis viri quæsita illa bona, seu ꝙ viri fuerint. iux. tex. in l. quintus. ff. de don. inter vir. & vxo. l. etiam. C. eo. tit. no. in c. significauit. extra eo. Nam ad hoc multipliciter respondetur. Et primò, ꝙ regula illorum iuriũ procedit, & habet locum vbicunq; probaretur, ꝙ bona fuerint quęsita per vxorẽ, & ad ipsam peruenerint tẽpore cõstantis matrimonij, vt declarat Bal. in l. super hypotecis. C. de pignor. l. si vxorem. C. de condit. inser. Sed in casu isto nõ fuit hoc probatum & verificatum,

quòd ista bona peruenissent ad eã
constante matrimonio, per con-
sequens dicta regula locum non
obtinet: quia potuissent ei vel an-
te, vel prius cõtractum matrimo-
nium acquiri, taliter quòd illa præ
sumptio non resultat ex vaga &
incerta probatione, & hoc argu-
mento vtitur Alex. in cons. 42. co-
lum. 2. in medio. vol. 5. Secundò
respondetur, quòd dispositio l.
quintus. cum concordan. funda-
tur ad euitandum turpis quæstus
suspitionem, sed ista ratio cessat
in ipsa Ill. Marchionissa ex multi
plici causa, & præsertim quoniã
in processu probatum & deductũ
est, illam habuisse quàm plura bo
na, introitus & res donatas à viro,
de quarum fructibus, seu ex ipsa-
rum rerum pretio redigi potue-
runt ac fieri bona ipsa, & per con
sequens cessat & cessare debet tur-
4 pis quæstus suspicio, & † cessante
causa, cessare debet præsumptio
dictæ l. quintus. iuxta text. in c. cũ
cessante. de appella. l. adigere. §.
quamuis. de iure patrona. cum si
mil. Tertiò respondetur, quòd ista
bona penes ipsam Ill. Marchionis
sam fuerunt reperta post mortem
viri sui ipsa vidua existente & per
temporis interuallum. Quo ca-
su non præsumitur, quòd bona
fuerint viri, nec procedit disposi-
tio d. l. quintus. ita notabiliter te-
net Alberic. in d. l. etiam. Angel.
in cons. 14. refert & sequitur Cre-
men. in singul. 6. Quartò respon-
detur, quòd in processu verifica-
tum extitit, quòd si illa bona con
stante matrimonio per eandẽ ha-
bita fuerint, vt est respectu argen
ti, fuerunt eidem Marchionissæ
donata per virum, & per eius fi-
lium. Et licèt in hoc deposuerint
aliqui testes, forte inhabiles, vt do
mestici & familiares, ac etiam pro
priæ filiæ ipsius Marchionissæ,
quibus non videtur fides adhiben
da. l. etiam. C. de testib. l. parentes.
& ibi Docto. eo. tit. hoc tamen ca-
su dico, quòd eis credendum est,
& ipsorum ac ipsarum depositio-
5 nes proficiunt. Primò, quòd † hæc
verisimiliter sciuntur melius, tam
per domesticos quàm per filios,
quo casu admittuntur, & per Bar.
in l. si quando. C. vnde vi. l. consen
su. C. de repud. c. veniens. in fin. de
testib. l. quoties. de naufra. lib. 10.
6 Secundò, quoniam † ad tollendã
præsumptionem, de qua in d. l.
quintus. sufficit qualiscunque pro
batio, etiam semiplena, ita voluit
Bal. in l. ob maritorum. C. ne vxor
pro marito, per text. in l. si ego. §.
dotis. ff. de iur. dot. refert & sequi-
tur Alc. in l. qui iure familiaritatis.
7 ff. de acquir. poss. & † vnus testis
tollit præsumptionem iuris. Bald.
in c. primo. §. fi. qui feud. dare pos.
Ias. in l. fin. C. de sacrosanct. eccl.
8 & † vna præsumptio aliam tollit,
c. illud. & c. afferte. cum simil. de
9 præsumptio. Et † testis qui nõ de
buit examinari, examinatus saltẽ
facit inditium, vt per Felyn. in ca.
in literis. de testibus maximè in
casu isto, in quo repulsa petita

non

non fuit, nec facta protestatio cõtra testes, iuxta c. ex parte. & in ca. propositum. de testib. Et similiter depositio Iuliæ Pudericæ admitti debet; quoniam est affinitas iam soluta, vt not. in §. affinitatis. institu. de nupt. in c. iuuenis. de spon-
10 sal. & † sumus in causa merè ciuili, in qua coniuncti & consanguinei admittuntur, vt not. in c. insinuante. de offi. dele ga. & in c. cum oporteat. & ibi per Felyn. de accus. Quintò respondetur, q. ea quæ ex aduerso petuntur cõsiderata qualitate & conditione personarum, non sunt magni valoris, sed potius modici, & quotidiani vsus, in quibus præsumitur donatio, & morte viri sequuta non restituuntur, vt per Bart. in l. prima. §. nec castrensi. ff. de colla. bon. Bald. in authen. ex testamento. q. 12. C. de colla. & consuluit in proprijs terminis Alex. in d. consil. 42. Et ista concernunt bona posita in inuentario.

¶ Quò verò ad reditus syluæ, qui percepti dicuntur per dictam Ill. Marchion. similiter dicitur, q. ex quo non est verificata quantitas, annuorũ ducatorũ sexaginta, vt ex aduerso prætenditur, nõ potest impediri exequutio sententiæ latæ in fauorem Ill. Marchio-
11 nissæ pro suis dotibus; quia † cum sit incerta quantitas, non potest sequi certa condemnatio, iuxta nota. in ca. auditis. per Io. Andre. de præscriptio. per Bal. in d. l. edita. & in l. Titia. ff. sol. matri. in l. vnic. C. de senten. quæ sine cert.
12 quant. & † liquidi ad illiquidum non fit compẽsatio. l. fina. cum similib. C. de compensatio. Præterea dicitur, quòd quatenus introitus dictæ syluæ exegerit constãte matrimonio, non tenetur ad illorum restitutionem, seu ad il-
13 lorum rationẽ reddendam; † quia si sciente & consentiente viro exegit, præsumitur animo donandi, vel saltem, quia sunt consumpti non restituuntur, arg. eorum quæ dicuntur in l. quę dotis ff. sol. matri. de pręsumpta donatione, vt in l. si stipulatus. §. 1. ff. de dona. inter vir. & vxor. & ratione consumptionis, per Bar. in l. penul. ff. ad leg. Falci. Bal. in l. assiduis. C. qui potior. in pigno. habe. & licèt loquantur in viro & in bonis vxoris, eadem tamen ratio est in vxore & in bonis viri, iuxta not. in l. 1. C. de in ius voc. l. cęterarũ. ff. de vsu & habita. l. quamuis. C. de furt. l. aduersus C. de crimi. expila. hæredita. l. 1. ff. rer. amotar. & pręsumitur quòd voluntate ipsius consumpsisset, secundũ opinion. Cumæ, quam refert & sequitur Ias. in l. mariti. C. de procurato. & ita aliàs in viro fuisse iudicatũ testatur D. Mathe. decis. 44. Præterea introitus dictę syluę fuerũt expẽsi, in refectionem Castri & in alijs vtilitatibus dictæ hęreditatis, & in piam causam, vt aliqui testes dicunt, & apparet ex quinternis productis in processu, & verificatis per depositionem scribẽtis, iuxta

text.

text. in l. quæro. §. fin. ff. de ædilic. edict. per Iaſ. in l. ij. §. ſi abſens. ff. ſi ex noxali cau. agat. l. ſi quis decurio. C. de falſ.

¶ Quò verò ad bona, quæ dicuntur fuiſſe. D. Cæſaris, ſimiliter dicendum puto, non debere retardari exequutionem ſententiæ. Nec ad illa reſtituenda poſſe dictam Ill. Marchioniſſam condemnari. Nam, vt in facto verificatũ eſt, hæreditas domini Cæſaris fuit diuiſa inter Io. Antonium & Io. Franciſcum, & portio, quæ ſpectabat & pertinebat dicto Io. Anto. fuit habita per eundem, vt teſtes partis aduerſæ deponũt. Itaque reſpe-

14 ctu illius partis, dici põt, q † ſolutione eius quod debetur, omnis ſublata eſt obligatio, inſtitu. quibus mod. tolli. obliga. §. j. Quò tamen ad partem contingentem, ſeu quę contigit Ioannifrancíſco, licèt Socy. in cõſ. 180. ſecunda par.

15 velit, q † detur retentio dotium filijs, donec mater reddiderit computum adminiſtrationis tutelæ, per tex. in §. quia verò. in authen. vt ſi nu. prohibi. matr. iuncta. l. quãuis. C. de diſtract. pigno. cum alijs allegatis, tamen in caſu iſto illa opinio non videtur procedere. Primò, quoniam adminiſtrationis ratio tutelæ non fuit petita nec petitur, & in ratione & iudicio adminiſtrationis tutelæ de dictis bonis Ill. Marchio. rationem redderet. Secundò: quoniam retentioni eſt in inſtrumento dotali renunciatũ

16 cum iuramento, taliter † q iura- ſua renunciantibus non eſt dandus regreſſus, vt in c. quamuis. extra de pact. in c. cum contingat. de iureiur. l. ſi quis in conſcribẽdo. C. de pact. cum ſimil. Tertiò, quoniam contra d. Ill. Marchion. intẽ-

17 tari debuit petitio hæreditatis † q non apparet ex medio concludenti intentata, iuxta not. in l. j. C. de peti. hęredi. & in l. certi condictio. ff. ſi cert. pet. Neque in dicto libello eſt facta mentio cauſæ, & qualiter illa bona ad ipſos nepotes

18 ſpectabant, taliter † q libellus reſpectu illorum bonorum redditur generalis & incertus & talis, q dicta Ill. Marchio. ſe defendere non potuit. & ideo ſuper eo iudicari non debet, iuxta text. in cap. examinata. de iudi. not. in l. edita. C. de eden. in l. j. ff. eo. not. in c. j. de libell. oblat. c. dilecti. de iudi. & per Bal. & alios in d. l. certi condictio. & in l. certum. §. j. de confeſſ. maximè cum dictum fuerit pro parte dictæ Ill. Marchio. libellum non procedere iuxta cõſilium Specul. in ti. de libell. obla. §. fi. ſequuntur Paul. & Ale. in d. l. prima. & in d. l. edita, & docto. in d. ca. dilecti. tanto fortius, q quò ad hæreditatem Io. Franciſci eſt conuenta ipſa Ill. Marchio. per eius filios, qui iam ſunt in caſu victoriæ; & per ipſam Ill. Marchio. etiam prætenditur ſucceſſio ſui filij, licèt dicatur, q ipſa non ſuccedit, quia matrimonium eſt factum ſecundum nouam cõſuetudinem, tamen ex aduerſo non ſunt verificata requi-

sita ad istud, videlicet de morte filij in pupillari ætate, & ab intestato. Et ipsa Ill. Marchio. habet pro se fundatam intentionem de iure communi. per authen. defuncto. C. ad Tertull. quæ veniunt in alio iudicio discutienda, in quo per claram petitionem offerendam se possit defendere.

¶ Quartò & vltimò, ꝙ de bonis D. Cæsaris molestari non possit, nec ad illa restituenda seu compẽsanda condemnari dicta Ill. Marchio. demonstratur euidenter. Nã ex aduerso non probatur, ꝙ bona domini Cæsaris peruenerint nec remanserint in posse ipsius Marchionis.

¶ Nec obstat, ꝙ per testes partis aduersæ deponatur, de frumento & bobus & alijs frugibus obuẽtis Ioannifrancisco tempore diuisionis bonorum Domini Cæsaris cũ Ioanneantonio: quoniam illi oẽs sunt vasalli dictorum nepotum,
19 † quibus nulla fides est adhibenda, vt per gl. in c. de forma. 22. q. 5. Abb. & Felyn. in ca. insuper. de testibus. Bald. in c. ego N. de iureiuran. Abb. in c. accedens. vt lite non contestã. & dato ꝙ tunc tempore diuisionis obuenissent, non sequitur ꝙ tempore mortis in hæreditate ipsius Ioannisfrancisci remanserunt. ac in posse ipsius Ill. Marchionissæ maximè intercedente
20 biennio † infra quod verisimiliter communi potuerunt frumenta & fruges.

¶ Non obstat, ꝙ in inuentario notarius dicat, ꝙ bona remanserunt penes ipsam Ill. Marchio. quoniã
21 † de hoc non fuit rogatus, sed de conficiendo inuentario seu annotandis bonis, quæ repericbantur, non de testificando ꝙ remãsissent penes ipsam Ill. Marchio. vt apparet ex præfationibus dicti inuentarij. iuxta tex. in l. fin. ff. de hæred. insti. l. item quia. ff. de pact. cum simil. & propterea credi nõ debet dictæ assertioni, vt in §. nos autẽ. in authen. de tabell. not. in l. sciendum. ff. de verb. oblig. Bal. in rubr. C. de fide instru. & per rei euidentiam demonstratur, ꝙ Arcæ plenæ bonis adhuc restant in castro Sanct. Boni, quod tenetur per par
22 tẽ aduersam. † Quæ probatio per rei euidentiam cæteras antecellit, vt in l. inde Neratius. §. fin. cum l. sequen. ff. ad leg. Aquil. latè Paul. de Castr. in rubr. C. de proba. Nec omitto, ꝙ oppositum est etiam de compensatione & retentione pro alimentis præstitis M^cis filiabus dictæ Illustr. Marchionissæ, taliter ꝙ omnino ad restitutionem dictorum bonorum condemnari non debet, sed penitus absolui, & decerni, esse exequendam sententiam in sui fauorem latam pro dotibus ipsius Ill. Marchionissæ, etiam cũ vsufructu petito. Et ita sentio iuris esse, licet currenti calamo per scripserim. Ego Ioan. Tho. de Minadois, salua correctione melius sentientis. Cætera suprema virtus & disciplina D. Iudicantis supplebit. Io. Th. Min.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Præfatio causam finalem concedentis ostendit.*

2 *Causarum duarum in concursu inspicitur fauorabilior.*

3 *Causa potentior semper inspicitur.*

4 *Dotis causa semper & vbique præcipua est.*

5 *Disponens cum quo loquatur non debet attendi, sed cuius contemplatione.*

6 *Beneficium censetur quæsitum ei, cuius intuitu in alterum fit concessio.*

7 *Patris persona verè alia est, alia filij.*

8 *Fidelitatum sacramenta debent in filijs renouari.*

9 *Verba rescripti quò ad virtutem extensiuam debent propriè et strictè interpretari.*

10 *Alimentorum fauor doti æquiparatur.*

11 *Dispositio qualibet relata ad personã, intelligitur ratione qualitatis personæ.*

12 *Priuilegium concessum militi intelligitur concessum vt militi.*

13 *Mistum in odiosis non continetur sub simplicibus.*

CONSILIVM VI.

QVòd in generali rescripto Cęs. Maiestatis, quo cauetur, auocandam possessionem concessionum factarũ Regijs officialibus, non includatur concessio facta Mco Ioan. Iacobo Pepe, & ꝙ facta destitutio debeat restitui, ex infrascriptis bene demonstratur.

¶ Præsupponendum est, hanc cõcessionem esse factam intuitu & contemplatione maritagij filiarũ ipsius Magci Ioã. Iacobi, istud probatur præfatione dictæ concessionis † per quã demonstratur causa finalis mouens concedentem. l. regula. §. licèt. ff. de iur. & facti igno. l. fi. ff. de hære. insti. in priuilegijs & rescriptis consuluit Imol. in cõsil. 138. Paul. de Castr. in consil. 3. vol. j. nouorum. Sed in ipsa præfatione dicitur, dictum Io. Iacobum onere filiarum grauari, ac prè inopia nequiuisse illas nuptui tradere, sequitur ergo, ꝙ finalis causa, quę ad concedendum Principem mouit, fuit filiarum intuitus, ac contemplatio nuptiarum. Et licet aliæ etiam causæ videantur adiectę, scilicet, benemeritorum, ac passæ calamitates, nihilominus † in concursu duarum causarum, inspicitur fauorabilior, & illa attenditur, ita tenet Andr. de Barulo, quem refert & sequitur Alex. in l. j. §. lex. ff. ad leg. fal. per tex. in l. cum allegas. C. de castren. pecul. lib. 10. & facit, quod dicit glos. in l. iij. C. de inof. test. in fin. & ibi Ias. Sicuti † etiam potentior causa semper inspicitur. l. iij. §. fi. ibi Bart. ff. ad syllan. l. si vir vxori. ff. pro dona. l. iij. §. si quis palam. C. de iur. fis. Sed † dotis causa semper & vbique præcipua est. l. j. ff. sol. mat. ergo dicendum est, hãc causam esse inspiciendam & attendendam. ¶ Nec videtur huic conclusioni obstare, quòd concessionis verba ad dictum Magn. Io. Iacobum

5 cobum sint directa. Quoniam † nō debet attendi in quo disponens loquatur, sed cuius intuitu ac con templatione, tex. est in l. peto. §. ma tre. ff. de lega. secundò. l. fideicom miss. §. interdum. ff. de lega. tertiò

6 & † beneficium intelligitur quæsi tum ei, cuius intuitu in alterum fit concessio, consuluit Ludouic. de Ro. in cons. 498. & Paul. de Castr. in consil. j. volum. 2. nouorum. sed intuitus concessionis fuit marita gium seu dos filiarum, vt supra de ductum est, ergo ipsis filiabus quę situm est dictæ concessionis benefi cium, faciunt not. per Bart. Imol. & Moder. in l. cum filio. ff. de leg. j. Ludo. de Ro. in cons. 32.

¶ Hoc igitur fundato fundaméto necessario, sequitur quòd rescriptū contra officiales non porrigitur

7 contra filias officialium: quia † ve rè & propriè alia est persona pa tris, & alia est persona filij, vt no. in l. in suis. ff. de liber. & posthum. & dicit Bal. in c. primo, de iudicijs.

8 quòd † sacramenta fidelitatum de bent in filijs renouari, cum diuer

9 sa sit vtriusque persona, & † verba rescripti quò ad virtutem extensi uam, debent propriè ac strictè in terpretari, quæ non sunt ad lites, vt declarat Abb. in c. Episcopi. de reb. eccle. non alien. maximè cum tra ctatur de reuocatione beneficiorū, & sic sint odiosa & restringenda, c. odia, de regul. iur. in 6. l. ij. de no xal. cum similib.

¶ Præterea & vltimò, dictum gene rale rescriptum, nullo modo po test includere nec extendi ad con cessiones factas pro maritagio & in causam dotis, text. est in l. à fi lia, & ibi Alex. in secundo not. ff. ad Trebell. Salyce. in l. fina. C. de dot. promissio. Moder. in l. prima. ff. solu. matr. Ias. in l. si de certa. col. 2. C. de transactio. Fulgo. in cons. 40. incip. ad id de quo quæritur, sed ista concessio est facta in causam dotis & maritagij, ergo non po test includi in dicto generali rescri pto reuocationis concessionum. Et pro hoc satis facit tex. expressus in l. libertis, quos §. posthumis. ff.

10 de alimen. & ciba. lega. vbi † fa uore alimentorum, quæ doti æqui parantur, generalis reuocatio non extenditur. Et si ab intentione Cæ sar. Maiestatis rescribentis sumen dum est argumentum, secundum gl. in c. olim, de verbor. signi. di cendum est, quòd reuocatio conces sionum factarum officialibus in telligatur, de concessionibus factis

11 intuitu & ratione officij, cum † quę libet dispositio relata ad personā, intelligatur ratione qualitatis per sonæ. l. plenum. §. equitij. ff. de vsu & habita. l. fina. in fi. C. ad Maced. Alex. post Bar. in apostill. in l. cum plures. ff. loca. & dicit gl. in l. si quā do. C. de inoffi. testa. in verbo fa

12 ctionem, quòd † Priuilegium con cessum militi intelligitur conces sum vt militi. Ergo Dum Maie stas Cæsarea considerauit conces siones factas officialibus, conside rauit factas vt officialibus, vnde re uocatio ipsarum non habet reuo

care

care nisi factas officialibus vt officialibus. Pro quo faciunt dicta per Ancharan. in consil. 72. & per Roma. in consil. 170. Luc. de Pen. in l.j. C. de impo. lucrati. descript. Andr. de Iser. in cap. j. §. & quia, de his qui feud. dar. poss. Sed sic est, ꝙ in cōcessione facta dicto Mag.co Ioan. Iacobo exprimitur, quòd est facta pro maritagio filiarum, & sic non vt officiali; quia nō fuisset necesse adducere in cōcessione causam maritagij, prout in cæteris cōcessionibus officialium factum nō fuit. Ergò sequitur, ꝙ non est censendum de mente suæ Maiestatis reuocare eam, loquendo simpliciter de cōcessione facta officialibus, eò maximè ꝙ talis reuocatio est o-
13 diosa, & † in odiosis sub simplicibus non continetur mixtum, vt concludunt omnes in l. secunda. ff. de verbor. obliga. Ludo. de Ro. in consil. 400. Sed negari non potest, quin hæc concessio sit saltem mixta. Ergo in dicta reuocatione non includitur.

Ioan. Tho. Minadous.

SVMMARIVM.

1 Sententia lata contra dispositionem l. municipalis est nulla.

2 Obligatio ad interesse succedit in factis.

3 Obligatio ad interesse vt committatur, oportet ꝙ mora sit commissa.

4 Dos deseruit oneribus matrimonialibus.

5 Solutio facta marito & vxori, præsumitur ad vxorem pro medietate peruenisse. Intellige vt nu. 6.

7 Affinis à testimonio repellitur.

8 Testimonium solicitatoris non valet.

9 Promissio dotis collata post matrimonium solutum est nulla.

10 Dos nulla, quæ non deseruit oneribus matrimonij.

11 Dotis priuilegium de tacita hypoteca tunc locum habere non potest.

CONSILIVM VII.

IN causa Ioā. Sanchez cū Mag.co Verdella super recuperatione dotium, videtur sine dubio, illam obtinere non posse. Nam aut intendit venire directa dotis petitione, & propter carentiam instrumenti dotalis ab agendo repellitur, per consue-
1 tudinem. Dos & quarta. † Vnde sententia lata in Regia camera in sui fauorem est nulla, tanquam lata contra dispositionem statuti municipalis, notissimi in d. Regia Camera, vt in c. pastoralis. ibi Abb. & alij de fide instru. Ioani Andre. in addi. Spec. in tit. de exequu. sen. §. iusta. versic. nulla. per Bar. in l. cū prolatis. ff. de re iudi. debuit enim sequi absolutoria sententia cōtentorum, secundū Bar. in l. ita stipulatus. 19. & 22. col. ff. de verb. obliga. c. examinata. de iudi. §. fin. Institu. de perpet. & tempor. action. Aut intendit agere virtute legati, & nequaquam potest: quoniam in dicto legato fit relatio ad suas cautelas, & tunc adhuc requiritur instrumentum dotale, maximè non

expressa

expressa quantitate dotium. Ita notabiliter declarat Neapoda. in d. cō suc. in prin. in ver. Sed quid si dos est legata. vbi distinguit, quando est expressa certa quantitas, vt in l. ij. §. penult. ff. de dot. prælega. vel quando est facta relatio ad instrumentum, vt institu. de lega. §. sed si vxori. sed in casu isto neque est expressa quantitas, vel res certa, neque dicitur dos soluta, & per consequēs virtute legati prædicti admitti nō potest.

¶ Aut postremò vult se iuuare ex capitulis matrimonialibus, in quibus promittitur dote recepta cau-
2 telare, & † per consequens cum nō sit factum succedat obligatio ad interesse. l. stipulationes non diuiduntur. ff. de verbo. obliga. in vers. Celsus. l. si quis ab alio. ff. de re iudica. cum simil. Et hoc etiam in casu isto nequaquam habere locum poterit, maximè quò ad totam doté.
3 Nam † ad hoc vt cōmittatur obligatio ad interesse oportet, ꝙ mora sit cōmissa ab eo, qui promiserat. l. si penum. ff. quādo dies lega. ced. l. ita stipulatus. in gloss. j. in fin. ibi Bar. in 6. q. ff. de verbor. obliga. Alexan. quasi in proprijs terminis in consil. 131. volu. 7. Sed Bernardinus Malda vir dictæ Verdellæ, qui promiserat, nullam moram fecit, cum euidenter appareat, dotes non recepisse, ergo obligatio ad interesse nō fuit commissa.

¶ Nec obstat, quòd in concordia inita inter Franciscumantonium dela Vecchia & Verdellam appareat, quòd per dictum Franciscum antonium fuerunt soluti ducati 800. quæ concordia est in processu præsentata, ad chart. 11. quoniā dicta quantitas non apparet soluta nomine dotis, nec est soluta ab ipsa Verdella vel ab eius patre, put in definitione dotis dicitur secundum Bar. in l. prima. ff. solu. matri.
4 † vt deseruiat oneribus matrimonialibus, & per consequens non potest dici ꝙ pro ea quantitate competeret actio de dote.

¶ Et si dicatur, quòd præcedente promissione dotis de illa quantitate, & sequuta postea solutione per dictum Franciscumantonium, videatur ab ipsa Verdella solutum, iuxta tex. in l. promittendo. §. j. & l. licèt. in prin. ff. de iur. dot. Ad hoc
5 respondetur, ꝙ † solutio est facta vtrique, & præsumitur pro medietate ad vxorem peruenisse, ita consuluit Bar. in cōsi. suo incip. Domina P. nupsit, per tex. in l. reos. §. cum in tabulis. ff. de duob. reis, & sequitur Bald. in authen. si qua mulier. C. ad Velleian. & in l. mater. col. 7. C. de rei vindica.
6 Nec obstat † huic opinioni illud, quod dicit Specul. in titulo de obligatio. & solutio. §. ante omnia, versicul. sed pone: quem sequitur Imol. in capit. cum contingat. de iureiuran. quòd debeat doceri, illam medietatem esse versam in vtilitatem mulieris, aliàs non præiudicet confessio receptionis, per tex. in auth. si qua mulier. Et secundum istam opinioné aliàs

decidit sacrum Concilium secundum D. Mathe. in decisio. 209. quoniam istud procederet in terminis in quibus loquuntur, videlicet q̃n venditur res mariti: quia tunc, ex quo vxor non potest se obligare pro viro, ideo illa confessio non præiudicat. vt in d. authen. si qua mulier. & in l. j. & per totum. ff. ad Velleian. & ita declarat Imol. in d. c. cum contingat. & sentit Alexan. in cõs. 38. vol. 2. quem refert D. Mathe. in preallegata decisio. sed in casu isto talis receptio non est ex re viri, neque dicta Verdella pro viro obligabatur, cum actio esset sua: quia Franciscusantonius erat suus debitor, & per consequens cessat ratio, quæ mouebat Specul. ad limitandum dispositionem d. §. cum in tabulis. Et per consequens in casu isto remanet opinio Bar. firma, quòd præsumatur ad ipsam recipientem peruenisse.

¶ Non obstant depositiones duorum testium dicentium, ꝙ in veritate pecunia peruenit ad virum. Nã primus testis Bernardinus de Malda est affinis † qui à testimonio repellitur. cap. absens ij. q. 5. Specul. in ti. de teste. §. j. vers. sed nunquid, eo maximè ꝙ verisimiliter grauiter ac molestè fert, ꝙ isti concessionarij gaudeant bonis paternis cũ sui generis iniuria, & propterea repellitur à testimonio, per ea quæ habentur in l. lex Cornelia. ff. de iniu. Angel. & Salycet. in l. prima. C. de rapt. virgi. Bartol. in l. cum scimus. C. de agricol. & censit. lib. 11. Felyn. in cap. cum oporteat. de accusat. Præterea in dicta sua depositione euidẽter falsum deponit, dũ dicit, ꝙ 800. ducati, & aliæ quãtitates solutæ per Franciscumantonium peruenerunt in posse Berardini, & tamen ex margine dicti instrumenti concordiæ apparet, ꝙ aliæ quantitates fuerũt solutæ Verdellæ & Ferdinando post mortem Berardini, & sic ad manus Berardini non potuerunt peruenire aliæ quantitates, cum tempore solutionis ipsarũ, videlicet in anno 1519. erat mortuus. Et ideo eius depositio non est admittenda, vt no. Inn. in c. j. de confess. & in c. fraternitatis, de heret. Bal. in l. j. 4. oppo. C. de edicto diui Adr. Old. in cõs. suo. 36 Spec. in ti. de teste. § j. vers. itẽ q d si.

8 ¶ Similiter etiam alius testis super hoc deponens non probat, videlicet Dõnus Matheus de lo Yoyo, quia semetipsum repulsat dum dicit, se cappellanum & familiarẽ † & fuit ac in præsentiarum est causæ solicitator, & per consequens eius testimonium non patet, cap. in literis. de testi. l. etiam. C. eod. titul. Specul. in tit. de test. §. j. versic. item quòd est domesticus, & de solicitatore repellendo determinant Domini de Rota in decis. 149. in nouis. Anto. de Butr. & Imol. in cap. cum à nobis, de testibus. Angel. in consil. 231. etiam si non esset salariatus propter affectionem quã hẽt ad eam, secundũ Steph. Aufre. in tract. de reproba. testi. in ver. solicitator. Dõ. in c. Roma. de test. in 6.

Ex

¶ Ex his igitur concludendo firmissimè apparet, quòd dos promissa non fuit soluta dicto Berardino, & per consequens non datur obligatio ad interesse vigore dictorum capitulorum, quia non fuerit cautelata, & licet ex margine instrumenti concordię predictæ appareant alię quędam partitæ solutę Ferdinãdo Malda & ipsi Verdellę, tamẽ eo tẽpore matrimonium erat solutum, nec nomine dotis soluebantur, vt in l.3.ff.de iur.dot. in l.plerumque. §.1.eo.titu. & post quam res deuenit ad eum casum à quo incipere non potest, frustra videtur ipsi Ferdinando solutum iuxta text. in l. Iulianus ff. de iur.
9 dot. vbi † promissio dotis collata post matrimonium solutum est nulla, facit text. in l.si pater mulieris, in fin. & in l.si ego, verf. quare
10 eod. titu. cum † nulla dos sit quæ oneribus matrimonij non deseruit, ut ibi & per Ludo. de Ro. in cons. 510. in fin. & per consequens
11 † priuilegium dotis de tacita hypoteca locum habere non potest, vt not. in l.1. ff. sol. matr. & expressa hypotecã non apparet: quia Ferdinandus non obligauit se & bona sua dictę Verdellæ ad restitutionem quantitatum per ipsum receptarum. ergo dictę Verdellę actio hypotecaria non competit pro dictis quantitatibus contra ipsos tertios possessores conuentos. ideo intrepidè dicendum est, ex omni capite conuentos esse absoluẽdos ab assistentia petita quò ad totam dotem per dictam Verdellam.

Io. Tho. Minadous. V. I. D.

SVMMARIVM.

1 Dispositio completur per unum & primum actum. & nu.16.17.52.

2 Libertas ventri vbi relicta est, protẽditur ad plures, qui eodem utero nati sint.

3 Legatum alimentorum relictum uxori Titij, intelligitur tã de prima quàm de omnibus.

4 Concessio per uiam legis est fortior.

5 Indefinita æquipollet vniuersali in fauorabilibus. Intellige ut nu.54.

6 Lex est perpetua et sp loquitur. nu.55.

7 Statutũ de causis cõpromittẽdis inter coniunctos non uerificat in una uice.

8 Res semel alienata, semper est alienabilis. 57.

9 Mitius agit. cũ lege q̃ cũ hoie. 58.59.

10 Dispositio. §. ex imperfecto. locum habet etiam in substitutione.

11 Alienatio à iure permissa intelligitur pmissa non solum institutio sed etiam substitutio. 62.

12 Executor, cui commissa est distributio bonorum inter pauperes, potest uni distribuere, & illum per fideicommissum grauare, ut post mortem suã alijs restituat. 64.

13 Pricipis gratia latissimè interpretãda.

14 Pricipis liberalitas freno nõ subiacet.

15 Beneficia Principum per interpretationem velle constringere absurdum & temerarium est.

18 Papa si dedit licentiam alienandi res ecclesiæ, intelligitur de prima uice.

19 Illegitimus dispensatus ut possit tenere beneficiũ curatũ, intelligit̃ d primo.

20 *Princeps si concesserit bannito securitatem ueniendi, intelligitur pro prima vice.*

21 *Potestas data arbitro prorogandi compromissum intelligitur de prima.*

22 *Dispositio indefinita intelligitur de primis nuptijs non de secundis.*

23 *Statutum loquens de fratre intelligitur de fratre primi gradus.*

24 *Testator si instituat filios nascituros ex tali non intelligitur de nepotibus.*

25 *Episcopus si habet potestatem nominandi aliquem in canonicum, intelligitur de prima nominatione.*

26 *Promissio vuæ, quæ bis in anno colligitur, intelligitur de prima tãtũ uice.*

27 *Promissio reficiendi molendinum, intelligitur de prima vice tantum.*

28 *Promittens aliquem præsentare in iudicio, prima vice implet.*

29 *Vsusfructus concessio pro hærede, intelligitur de primo tantum hærede.*

30 *Dispensatio ad duo beneficia curata nõ extenditur ad secunda beneficia.*

31 *Gratia dispensatiua consumpta est per primum actum.*

32 *Consensus præstitus quoad vnum non intelligitur præstitus quoad aliud.*

33 *Lex grauans in vno non debet grauare in alio.*

34 *Lex si concedit specialiter consensum vni non concedit alij.*

35 *Alienatio feudi quando ex statuto permissa est, ita strictè intelligitur, vt non præiudicet agnato.*

36 *Statuto maximè correctorio quando fit mentio de hærede vel legatario intelligitur de primo.*

37 *Dispensatio est iuris communis relaxatio.*

38 *Episcopus si dispenset cum monaco ad beneficium curatum, non extenditur ad simplex.*

39 *Dispensatio super ordinibus intelligitur de minoribus.*

40 *Prælegatum est quædam diuisio à testatore procedens.*

41 *Dictio, vnum, excludit commixtionẽ aliorum.*

42 *Vnum dicitur, quod est totaliter vnũ.*

43 *Dictio taxatiua tantũ, excludit omnia præter expressa.*

44 *Qualitas adesse debet tempore dispositionis.*

45 *Qualitas adiecta verbo debet determinari secundum tempus verbi.*

46 *Electionis tempore habilitas eligendi adesse debet.*

47 *Verba vbi non conueniunt nec dispositio.*

48 *Quarta arrogato debetur in bonis arrogatoris tanquam æs alienum.*

49 *Substitutio pupillaris concernit fauorẽ substituti.*

50 *Bona subiacentia substitutioni pupillari possunt efficaciter alienari.*

51 *Ratio legis eam limitat.*

52 *Priuilegium Principis fauorabile quando tenderet in graue damnum strictè intelligitur à principio, imò postea restringitur, & quandoque reuocatur.*

56 *Declaratur l. as. in §. si ei qui.*

60 *Dispositio, per quam actus redditur nullus, est pœnalis.*

61 *Prohibitionem pœnalem respicientem publicam utilitatem non esse odiosam.*

63 *Res prohibita alienari potest ex causa dotis alienari.*

65 *Argumentum de re ad tempus procedit etiam negatiuè.*

CONSI-

CONSILIVM VIII.

Indiuiduæ Trinitatis inuocato suffragio. Dubitatur, an in Regno vlterioris Siciliæ dispositio.c.voletes. per quod feudatarijs illius Regni cõcessa est potestas alienandi in vnã eandemq; personã æquè dignã inter viuos & in vltima voluntate quolibet alienationis titulo feuda quę à Regia curia recognoscunt. Procedat ita largius, vt inducat facultatẽ fideicommittendi ab eo in quẽ iã feudum quis trãsfert titulo institutionis, & sic potestatẽ habeat plures (vt ita dixerim) gradus alienationis faciendi, nedum prima vice alienandi? Qua in re videtur prima consideratione dicendum, ꝙ liceat feudatario plures gradus alienationis facere. Nam quamuis per l.boues in §.hoc sermone.ff.de ver. sign.& per l.hæc cõditio filię meę. ff.de condi.& demonstra.dicatur,

1 quòd † dispositio completur per vnum primumq; actum, vltra quẽ progredi non licet: tamen illud nõ procedit in materia & casu fauorabili, vt probatur in l.legatum.ff. de annu.lega.in l.annua.§.à Titia, & §.item quero,& in l.cum quidã. cum l.sequen.eo.tit.l.cum inter veteres. in fi. C. de fideicõmiss.liber-

2 ta. vbi † si libertas vẽtri relicta est, protenditur ad plures, qui eodẽ vtero nati sint. Nã (vt dicitur ibi) in ambiguis sensibus melius est, & maximè in libertate eius fauore humaniorem amplecti sniam, & cum simus in actu iterabili & multiplicabili, & fauorẽ continente, produci debet ad multos & nõ restringi ad primum. l.si ita stipulatus fuero à Seio. ff.de fideiusso.cũ ibi not.& l. si habitatio.in §.vtrum.ff.de vsu & habita. per quæ & alia iura, ita notanter consuluit Anto. de Butr. in cons.31.incip. dubium ingerit, in prima. Et tenuit Oldr.in cons.212. incip. quidam in suo testa. quod confirmatur. Nam si quis instituit sibi posthumum nasciturum, intelligitur non solum de primo sed de pluribus. vt in l.placet.cum l.sequen.ff.de liber.& posthum.& cõsuluit Federic.de Sen.in consil. 41. incip. testator instituit, & ideo Alex. in cons.170.incip.viso processu. in

3 secundo volu. tenuit, ꝙ † legatũ alimentorum relictum vxori Titij. Intelligitur tam de prima quàm de omnibus, & tenent Docto. quos refert Felyn.in c.innouamus, de tregua & pace,& Ias. in l.duobus. §.si ei qui.ff.de iur.iurãn.& in l.diuortio. §.quod in anno. ff.solu.matri. Cũ verò in hoc casu simus in materia fauorabili & gratia Principis non concernente præiudicium alicuius, sed merum fauorem, extendenda est, vt in l.fin.ff.de constitu. Princip. Innocen.in ca. sugestum. & ca. dudum.de decim.& maximè cum per viam legis sit facta conces-

4 sio † quæ est fortior, vt dicit Bart. in extrauagan.ad reprimen.in ver. non obstantibus. Pro quo faciunt ea quæ tradunt Bar. & Doct. in l.si

5 pluribus.ff.de leg.j. Dicẽtes, ꝙ † in fauorabilibus idefinita æquipollet

dniuersali, & ideo extendenda est dispositio ad plures & non coarctanda ad vnum.

¶ Comprobatur hæc cõclusio in præsenti casu. Nam quando per viam legis eius conditor sic dispo-
6 suit, ex quo † lex est perpetua & semper loquitur, vt in l. Arriani C. de hæreti. & dixit Bart. in l. omnes populi col. penult. ff. de iusti. & iur. non contentatur de vno tantum actu, esset enim imperfecta. Propter quod infert Ias. in d. l. duobus
7 §. si ei qui. ff. de iureiuran. quòd † si statutum disponit, quòd omnes causæ vertentes inter coniunctos compromittantur, si semel tantũ sit factum compromissum, & non sit sequuta laudi promulgatio, nõ videtur esse satisfactum menti statuti, immo toties fieri, quoties opus erit, quousque causa finiatur, vt tenuit Bald. in l. veluti. §. hæc vox. ff. de æden. in l. fideicommissa. in §. siquis decem. ff. de lega. tertio. & in l. si vt proponis. in vltim. col. C. quomodo & quando iud. & sequitur Alexã. in consil. 70. incip. viso consilio aliàs per me reddito, in secundo volu.

¶ Tertiò adducitur. Nam etiam
8 quòd † sit facta prohibitio alienandi aliquam rem, si postea aliquo modo licitè fuerit facta eius alienatio, censetur inductum esse, vt illa sit semper alienabilis. l. pater. in §. quindecim. ff. de lega. ij. & ibi expreßè hoc dicũt Bar. & reliqui scriben. in l. j. ff. de offi. eius cui mãdata est iurisdi. ergo superuacanea videtur præcedens disputatio, in materia d. §. hoc sermone. Nam etiam quòd c. a. volentes. intelligeretur de vna vice, videretur saltem res illa facta alienabilis, & si non ex expressa permissione, saltem consequutiuè ex illa prima alienatione licitè facta, permittente illo c. iureq; proprio illius Regni videtur feudum sic semel alienatum, factum esse semper alienabile.

¶ Quartò. cum iure proditum sit,
9 q † ex quo mitius agitur cum lege quàm cum homine, vt in l. Celsus, vbi glos. & Docto. ff. de arbi. sequitur quòd pinguius habeat intelligi, vt loquatur & subueniat in casu d. c. lex illa seu capitulũ quàm diceremus si licentia illa non per formam legis sed specialiter alicui à Principe de aliquo feudo concessa fuisset huiusmodi alienationis facultas. Ergo concludendum videtur, quòd producenda sit illa facultas nõ ad primam tantum alienationem sed ad omnes forte subsequutas, & consequenter etiam ad fideicommissi potestatem, etiã quòd tacitè in hoc casu videatur data licentia, cum etiam in feudi alienatione tacitè poßit Dominus consentire, vt dicit de iure cõmuni Andre. de Iser. in c. j. §. seu vers. hac edictali, de prohib. feudi aliena. per Lothar.

¶ Quintò. Dubium facit id quod voluit Bar. in l. ij. versic. sextò quæro. ff. de vulga. & pupilla. vbi dixit,
10 q † dispositio. §. ex imperfecto, quę permittit patrem instituere li-

beros

beros in testamento minus solenni, locum etiam habet in substitutione. Quod dictum sequuntur communiter Docto. ibi & in d. §. ex imperfecto. & Salyce. in l. si testamento. C. de impub. & alijs substitu. & Ioan. de Imol. in cap. Raynutius. de testamen.

11 ¶ Sextò facit dubium, quod † vbicunque à iure est permissa alienatio, intelligitur permissa non solum institutio, sed etiam substitutio tit. fideicommissi. l. si quis. §. certum. & ibi Bald. & Docto. C. de secund. nupt. l. filiusfamilias. §. cum pater. ff. de lega. primo. & voluit Bart. in l. à filia, in princ. ff. ad Trebell. & habetur in l. fin. C. de reb. eccles. non alienan.

¶ Septimò, dubium facit l. vnum ex familia. §. si duos. ff. de leg. secundo. iuncta doctri. Bart. in §. sed si fundum. in eadem l. vbi dixit, quod

12 † exequutor, cui commissa est distributio bonorũ inter pauperes, non solũ potest bona ipsa vni pauperi assignare, sed etiam per fideicommissum iniũgere, vt post mortem suam alteri pauperi bona illa restituat, quod dictũ Bar. sequuntur ibi Bald. & cæteri Docto. sic in casu nostro per prædicta. Postquã feudatario permissa est alienatio, addito maximè, tam inter viuos quàm in vltima voluntate & quolibet titulo. Non solum debet intelligi de prima institutione, sed etiam de substitutionibus. Et hoc latius debet dici in casu nostro, cũ simus in beneficio Principis. Cum, ut omnes feudistę passim & indistincte tenent, quod assensus in alienationibus feudorum sit gratia, vt tenent Docto. in cap. primo. de aliena. feud. pater. in cap. secundo. si de inuestitu. inter domi. & vasall. & in cap. si Titius. si de feud. fuer. controuer. in §. & si clientulus. de

13 aliena. feu. Meritò † tanquam gratia Principis latissimè est interpretanda. l. fin. ff. de constitu. Princip. Inno. in cap. olim. de verbor. sig. in capit. cum dilecti. de donatio.

14 Principis, † namque liberalitas frenò non subiacet, iuxta l. penul. C. de don. inter vir. & vxor. vnde dixit l. fi. C. de Princip. agen. in rebus

15 lib. 12. Absurdum † & temerarium esse, per strictam interpretationem ad vasculum velle beneficia Principum reducere.

¶ Sed præmissis non obstantibus contrariam opinionem puto esse veriorem, maximè ex infrascriptis.

¶ Et primò hoc probatur. Nam

16 † quælibet dispositio loquens de aliquo actu faciendo, intelligi debet de primo & non de pluribus. Nam si concipiatur sermo, in nuptias alicuius mulieris, vt puta, dũ nupta erit, non secundæ vel vlteriores, sed primæ tantum nuptiæ significantur. d. l. boues. in §. hoc sermone. ff. de verb. signi. l. hæc cõditio, filiæ meæ. ff. de condi. & demonstra. ibi Talis est, vt semel impleri debeat. l. stipulatio de dote. ff. de iur. dot. l. dotis promissio. & l. diuus, eod. tit. vbi dicitur, quòd mulier quę redit in matrimonium viri,

viri, à quo diuerterat, videtur noluisse indotata redire, & illud est, quando ipsam sibi, vel pater ei dotem constituit, & est ex præsumpta ipsius voluntate, & secus dicitur ibi esse, si ab extraneo fuisset dotata, & ille iterum non consensisset. Nã licèt ibi sit fauor dotis, non tamẽ operatur, vt extraneus videatur sensisse de secundis nuptijs, eadem cõclusio probatur in l. cum pater, §. pater certam. ff. de lega. ij. l. fideicommissa. §. si quis decem. ff. de legat. 3. l. eum qui calendis. ff. de verb. obliga. in c. ordinarij. ad fin. de offi. ordina. vbi glo. l. inter socerum. §. vlti. ff. de pact. dotal. l. matrimonij. ff. qui & à quib. l. sciendum. ff. de verbo. obliga. l. vlti. ff. de bon. auto. iud. possiden. l. j. §. si cui. ff. vt legato. nomi. caueat. l. dotem. vbi glo. in l. stipulatio. & l. stipulationem. & l. licèt. eo. tit. ff. de iur. dot. l. cum maritus. §. filius. ff. de pact. dot. l. cum vir. ff. de condi. & demonstratio.

¶ Propterea valde ad propositum dixit Alberic. de Rosat. in secunda parte statuto. q. 182. incip. per Do-
17 minum fratrem, quòd † vbi sumus in materia restringibili & stricti iuris, vt est casus noster, & inferius latius probabo, concessio dicitur facta esse solum de prima vice & vnico actu & nõ de pluribus, quod refert & sequitur Alexand. in consil. 16. incip. breuiter in casu, in 4. volu. Et propterea dicit idem Alex. in consil. 81. incip. lecto & di-
18 scusso. in 4. col. vol. 3. ꝙ † si Papa concessit potestatem dandi licentiam de alienando vel dando in emphyteusim res ecclesiæ intelligitur de prima vice tantum, sicuti si Eps dat licentiam alicui intrandi monasteriũ monialiũ intelligitur de prima vice. Et dixit Archidia. in c. j. de fil. præsbytero. in sexto,
19 ꝙ † illegitimus dispensatus vt possit tenere beneficium curatum, intelligitur de primo beneficio. Et si
20 Princeps † concesserit bannito securitatem veniẽdi, intelligitur pro prima vice, Bar. & Docto. in l. j. ff.
21 ad leg. Iul. maiesta. & † potestas data arbitro prorogandi compromissum, seu terminum compromissi intelligitur de prima prorogatione tantum. vt dixit Bal. in ca. olim ex literis. de rescript. ad idem Bal. in l. si diuersa. C. de transactio. & consuluit Signorol. de Homod. loquendo in gratia Principis in cõsil. 37. Ad quod facit etiam litera l. si Titius pro filia. ff. pro socio, quæ est singularis secundum Fulg. ibi, & quod uoluit Bal. in procem. decretal. in 7. col. in fin. dicens, ꝙ
22 † dispositio indefinita intelligitur de primis nuptijs nõ de secundis, & dixit Philip. Dec. in consil. suo 80. incip. uisis duobus consilijs, ꝙ si sunt duo fratres æqualiter instituti, & alter grauatus est restituere hereditatem Gaio, cui restituit, quo facto postea consequutus est portionem alterius fratris, quòd illam non tenetur restituere: quia verba illa testatoris intelliguntur de primo actu restitutionis, & idẽ

uoluit

voluit Bart. de prandio relicto fratribus Sancti Francisci in l.cũ quidam. ff. de annuis lega. vnde dixit Bald.in c. j. in fin. de feud.march.
23 ꝙ † statutum loquens de fratre, intelligitur. de fratre primi gradus tantum. Quod etiam firmauit ipse in l.iubemus. §.fi. C. ad Trebell. sequitur Angel. in l. prima. ff. de inoffi.testam.& idem Angel.in authen.matri & auiæ. C.quando mulier tute. offic. fungi pot. Petr. de Ancha.in repeti.c.Canonum statuta. de constitu. & dixit Bart.in l.liberorum.in penul.col.vers.quæro, si in aliqua dispositione.ff.de verb.
24 signica. ꝙ † si testator instituit filios nascituros ex tali, non intelligitur de nepotibus. In casu igitur nostro cùm c.volentes. permittat dispositionem testamentariam in feudis, intelligitur de prima & vnica institutione, & non de pluribus successiuis dispositionibus. Ad hęc facit decisio. Rotæ. 22. de præben.
25 quòd † si episcopus habet potestatem nominandi aliquem in canonicum, intelligitur de prima nominatione, & quod not. Bald.in l.2. C. de ædilit. edict. in secunda col. vers. sed pone.
¶ Comprobantur prædicta authoritate Bal.& Imol. in l. diuortio. §. quod in anno. ff. sol.matr.per illũ
26 tex. iuncta glo.ꝙ † promissio vnę quæ bis in anno colligitur, intelligitur de prima tantum vice collecta, & dicit Bal.in l.licèt.in 4.q. C.
27 loca. quòd † promissio reficiendi molẽdinum intelligitur de prima vice tantum, & in l.fin.3.col. C.de indict. vidui. toll.de vxore relicta Domina & vsufructuaria, tenet ꝙ de prima tantum intelligatur, & in potestate arbitrandi idem dicit. in l.si vt proponis, vlti.col. C.quomodo & quando iud. Ad idem faciunt dicta per eum in ca. olim ex literis. in ij.col. de rescrip. & Spec. in titul.de arbitr. §. excipitur. vers. sed quid si fuerit actum. Bart. in l. hoc articulo. ff. de hære. instit. & in d. l.dotis. ff. de iur. dot. & ideo glo.in l.duobus.in §.primo,in ver. exhibuerit.ff.de iureiuran.dicit, ꝙ
28 † is qui promisit aliquem deducere & præsentare in iudicio, prima vice implendo promissum liberatur. Hoc sequitur Abb. in c.innouamus. de treug.& pac. Angel.in l. vtimur,ff.de sepulcr.violat. Raph. in l.si mihi & Titio. ff. de verbor. obliga. Alexan. in cons.43.volu.4. incip.vis &c.idem Ale.& Ias.in d.l. duobus.§.j. ff. de iureiuran.& in l. diuortio. §. quod in anno. ff. sol. matr. & probatur in l. antiquitas.
29 C.de vsufruct. vbi † concessio vsufructus pro hærede intelligitur de primo tantum hærede.
¶ Accedit prædictis. c.non potest.
30 §.j.de præben. lib.6. † vbi dispensatio ad duo beneficia curata, non extenditur ad secunda beneficia, sed de primis tantum intelligitur, vt dicit Cardi.in clem.fi.in prima oppo.eo.tit.& Archid.in d.ca.
31 non potest. dicit, ꝙ † si dispensatum est cum aliquo super eius personę inhabilitate, vt possit illa nõ obstante

obstante beneficium aliquod obtinere, si obtinuit vnum & amisit, quærit, an amplius vigore illius dispensationis possit aliud obtinere, & concludit q; non: quia gratia illa dispensatiua fuit cõsumpta per illum primum actum. Sed Io. Andre. ibi tenet contrarium in terminis in quibus Archidiaconus mouit quæstionem. verum Petr. de Ancha. ibi & in cons. 404. incipiẽ. tria dubia in 3. & 4. colum. confirmat in casu illo opinio. Io. And. considerãdo, q; facto Papæ ille dispẽsatus amisit beneficium primo loco habitum, & arguit de c. si beneficia. de præben. lib. 6. ac distinguit in casu principali quæstionis eiusdem. Quòd aut quærimus de dispensatione adhibita circa habilitatem personæ, & tunc procedat opinio Ioan. And. Aut verò loquimur in dispensatione facta super pluralitate beneficiorum, & sic in concernenti defectum rei, non autem personæ. Et tunc dicit veram esse opinionem Archid. vt in primis beneficijs dispensatio consumatur. Et subdit q; ad cognoscendum, an sit dispẽsatum ratione rei, vel personæ, inspicitur causa proxima non autem remota, l. rogasti ff. si cer. pe. l. si mulier. ff. rerum amota. & in c. de cætero. vbi not. de homicid. Nam si dispensatio concernit personam, illa attenditur, si rem, attenditur res ipsa & eius habetur ratio, sed in casu nostro licẽtia data per c. volentes. respicit rẽ. Quia cum esset prohibita alienatio feudi sine consensu Domini, vt in cap. Imperialem. cum simil. de prohib. feu. aliena. per Feder. conceditur feudatario. Ergo respicit rẽ: quia tollit impedimentum, quod erat principaliter circa feudum, & sic circa rem, & non circa personam, vt dicit Andre. de Iser. in c. j. §. cum autem. de controuer. inuesti. sub vers. si verò probare nõ poterit. vlti. col. sub q. illa. Quid si est consuetudo vel statutum? ergo illud cum sit proximum attendi & considerari debet, & consequenter secundum Archid. & opinionem Petri de Ancha. videtur, q; licentia concessa per d. c. volentes. cõsumatur per primum actum alienationis, & non possit procedi ad alios actus per fideicommissa & substitutiones obliquas & multiplicatas.

¶ Confirmatur hæc conclusio in casu hoc. Nam consensus à Domino feudi præstitus alienationi feudi factæ per feudatarium strictè intelligitur. Nam, vt dicit Andr. de Iser. in ca. j. qui succ. tene. in 4. col. in princ. ibi, consensus huius Titij

31. ad multa &c. consensus † præstitus quò ad vnum non intelligitur præstitus quo ad aliud: nisi sit annexũ. Et ideo in quæstione illa, quã prope finem illius col. format Andre. in ver. ex præmissis. dum quærit. An Rex consentiendo venditioni feudi præiudicauerit sibi mortuo venditore sine hærede legitimo. Cum arguisset primò q; non, per l. lex vectigali. ff. de pigno. & per ca. primum, in §. si quis de manso, de controuer.

controuer.inuesti. & per ca. nuper & alia iura ibi per ipsum allegata, postea transit ad aliam opinionē. Vt si simpliciter sit petitus assensus, simpliciterq; concessus, porrigitur etiam in dictum casum, quo venditor sine hærede decesserit, & tandem in 7.col.ibi, per quæ patet responsio, soluit illud argumentū d.l.lex vectigali.& §.si quis de manso. & de alijs iuribus supra allegatis, distinguendo, vt aliud sit, quando Dominus consentit expresse: quia tunc largius accipitur ille consensus, vt videatur præstitus pro acceptore, & eius liberis, & sic tunc non possit dici, quòd finito seu resoluto iure illius feudatarij qui vendiderat, videatur resolutum ius acceptoris, quia habuisse videtur pro filijs suis seu hæredibus, & ideo defectus superueniens filiorum venditoris, ei non oberit. At in alio casu quando non sumus in expresso consensu Domini, sed in consensu & permissione, ac licentia legis, tunc dicit Andre. secus esse. Nam tunc procedunt dicta iura in contrarium adducta, vt resoluto iure datoris, resoluatur ius acceptoris, & strictius accipiatur. Quia in primo casu Rex assentiens videtur de suo largiri, & latius fit interpretatio. At in secundo casu quando lex pmittit, strictius debet sumi. Quia dum lex ita disponit, de alieno & de suo concedit. Et ideo sufficit emptori quòd in paucis sibi subueniatur per legis prouisionem, l.tu-
33 tori. C. de nego. gest. & † si lex gra

uat in vno, vt sine consensu domini possit feudatarius alienare feudum: non debuit grauare in alio. l.eum qui.ff.de iureiur. quia non videtur velle grauare nisi in eo de
34 quo agitur: & † quando lex concedit specialiter consensum vni, non concedit alij.c.ad eius verò.circa fi. quinta distinct. Et sic etiam in re, quia vna concessa, non videtur cōcessa alia, & adducit Andr. id quod dicitur in c.j.Impera.Lotha.ibi, lex & diuisio &c. vt aliud sit in diuisione facta ab homine, quàm in ea quæ fit a lege. Per cuius doctrinam clarè habemus, quòd legis consensus strictè intelligi & interpretari debet, & consequenter non debemus extendere licentiam, de qua in c. volentes, vt intelligatur non solum de prima alienatione, sed de fideicommisso, quod iniungitur ei, in quem fit alienatum. Nec in hoc casu obstat ratio in d.loco adducta per Andre. dicentem, quòd in illo casu lex nō disponit de suo sed de alieno, & quòd quando disponeret de suo secus esset, quasi videatur Rex cōcedens per d.c.volentes. Feudatarium disponere de iure suo, idest de re in feudum concessa. Nam in casu de quo loquitur ibi Andr. militat illa consideratio, an de suo, vel de alieno dispositū sit, quando tractatur de venditore mortuo sine legitimo hærede, at cùm in casu cap. volentes. tractetur de præiudicio etiam debentium succedere, quò ad hoc videtur tractari de præiudicio non Regis tantum,

tum, sed tertij, & illa legis dispositio restringi debet, vt dicit Andr.

¶ Hoc idē probatur ex verbis eiusdem Andre. in ca. j. §. donare. col. j. & ij. qual. olim feud. pot. aliena. vbi idem dicit loquens in huiusmodi assensu à lege præstito, vt non porrigatur ad alia expressè non dicta, licet eadem subsit ratio vel etiā maior. Quinimmo non solum in cōsensu legis stricta fit interpretatio, sed in consensu hominis, idest Domini feudi, per ea quæ in pluribus quæstionibus ponit Andre. in d. c. Imperialem. in prin. 3. & 4. colum. de prohibi. feud. aliena. per Federi. vbi dicit, consensum domini adeo strictè intelligi debere, vt neque de persona vna ad aliam porrigatur, neque de contractu ad contractū.

¶ Accedat ad prædicta c. primum in §. & si clientulus. iuncta gl. in ti. de aliena. feud. vbi etiam in casu, quo licita erat alienatio medietatis feudi, si de ea vasallus disposuit sine voluntate Domini valet dispositio, sed ita strictè intelligitur illa potestas à lege data, ut eo mortuo sine hærede masculo reuertatur ad dominum. Si verò (vt subiungitur ibi) vt dicit Andre, in d. ca. primo. qui successo. teneantur, in 7. col. ibi, & hoc est verius, quia qui confirmat &c. Si verò inquam, dominus consenserit, stabilis permanet alienatio, etiam quòd alienans sine hærede masculo decesserit. Et sic strictius sumitur illa licentia à lege tributa, adeò vt Bald. in ca. j. §. porrò. qual. ol. feud. alien. pot. dicat

35 q † quando ex statuto permissa est alienatio feudi, ita strictè intelligitur, vt nō præiudicet agnato, quin possit redimere feudum, & idem dixit ibi Iacob. de Beluis. & sequitur Aluarot. & dixit Andre. de Iser. in constitu. fratribus, q in casu quo feudum possit alienari sine consensu Domini, si sit obligatum, in illo casu; vt puta pro dote, si postea apertum sit Domino feudū illud, eo in casu finitur dicta obligatio, per d. l. lex vectigali. ff. de pigno. & hunc casum non operatur generalis alienandi potestas. Et dicit Pau. de Castr. in l. si quis filio exhæredato. in §. irritum. ff. de iniust. & irrit. testam. quòd assensus præstitus per Principem super feudi alienatione facienda, non extenditur ad iam factam, quod dictum sequitur Alex. in cons. 146. incip. in causa & lite vertente inter nobilem Raphaelē in quinto vol. & voluit Bald. in d. cap. Imperialē. in princ. in 6. col. q assensus interpositus super donatione non extenditur ad donationem causa mortis, licèt aliàs appellatione donationis, veniat donatio causa mortis. l. filiusfamilias. ff. de dona. & not. per Docto. in l. Seniū.

36 C. qui testa. face. poss. Et † quādo ī statuto maximè correctorio put est d. c. volentes. fit mentio de hærede vel legatario ītelligitur de primò tantum, vt consuluit Alexand. in primo volum. cons. 37. incip. in causa mota per Angel. in tertia colum. & probatur in l. antiquitas. C. de vsufruct.

Corro-

¶ Corroborantur etiam prædicta.
Nam constat, ꝙ sumus in materia
37 dispensatiua, est † enim dispensa-
tio iuris communis relaxatio, vt di
cit Inn. in c.dilectus.de tempo. or-
din.& Spec.in tit.de legat.seu de di
spen. in princ. quæ dispensatio est
stricti iuris & odiosa, & ideo non
extenditur de vno casu ad alium,
etiam si alius habeat in se maio-
rem rationem. capit. primo. &
secundo. de fil. presbyter. lib. sex-
to. & capit. primo. de translatio.
prælato, & probatur in cap. cum
de non sacerdotali. secundo & ter-
tio responso. de præben. lib. sexto.
Et dicit Hostien. in c. postulasti. de
rescript. sequuntur Ioan. Andr. An
to. de Butr. Imol. & alij Docto. in
eis in fi. de fil. presbyte. dicentes, ꝙ
38 † licet Episcopus dispenset cū mo-
nacho ad beneficium curatum, nō
extenditur ad beneficium simplex.
& glo. in c. literas ordinarij. de fil.
39 presby. quòd † dispensatio super
ordinibus intelligitur de minori-
bus. Et dicit Ioan. Andre. & Anto.
de Butr. post Abba. antiquum in
c. 3. de cler. pugnante in duello, ꝙ
in dubio dispensatio super bene-
ficio intelligitur de simplici. &
idem Ioan. And. & Anto. de Butr.
in cap. de multa. de præben. in di-
spensato ad duo beneficia, vt in-
telligatur strictè. Facit quod con-
suluit Feder. de Sen. in consil. 14.
Et sic ex his manifestè ostenditur,
d. cap. volentes, debere intelligi stri
ctè de primo hærede & nō de alijs
sequentibus per fideicommissum.
quod

Ad quod optimè facit quod con-
suluit Oldra. in cons. 137. incipien.
præ electis &c. Qui determinauit,
ꝙ si est consuetudo seruata scien-
te Principe, quòd inter filios feuda
dignitatum diuidantur, non ta-
men hoc extenditur, quòd pater
inter filios possit vni feudum præ-
40 legare, quamuis † prælegatum sit
quædam diuisio à testatore pro-
cedens. l. si filia. §. si pater. ff. famil.
erciscun. l. parentibus. C. de inoffi.
testamen. & id procedit quamuis
sit eadem ratio in vtroque casu, &
vtrumque comprehendatur sub di
uisionis verbo, vt ibi per eum. Ita
dicamus etiam in hoc casu, vt stri-
ctè intelligatur vt supra. Nec Prin
ceps, qui concessit potestatem di-
sponendi in testamento, cum ex
hoc videatur ipse donare, vt dixit
Andre. in ca. Imperialem. in vnde-
cima colum. videtur cogitasse de
fideicommisso, per ea quæ dicunt
Docto. post Bart. in l. qui Romæ,
in §. duo fratres. ff. de verbor. obli
ga. & in l. qui cum tutoribus. ff. de
transactio. facit. l. si mater. ff. de
inoffic. testamen. Et quando hæc
omnia cessarent, prout non ces-
sant, dico quòd non oportet tot
argumentis vti postquam habe-
mus verba clara. d. cap. volentes,
disponentia non posse fieri aliena-
tionem nisi in vnam eandemque
personam æquè dignam. Quæ ver
ba manifestè & clarè ostendunt
vnitatem alienationis, & vnitatem
personæ, in quā fiat alienatio. At in
hoc casu si volumus sustinere sub-
S stitutio-

ſtitutionem fideicommiſſariam, non poſſent verificari verba illius cap. nam eſſent plures perſonæ, in quas fieret alienatio & ſic plures
41 alienationes. Nam † dictio, vnum, excludit commixtionem aliorum, vt dicatur vni, itaque non alij, vt declarat Specul. in titul. de arbi. §. ſequitur. verſicul. quid ergo. Addita maximè dictione eadem, quę tanto magis vnitaté ſubſtantiæ ac vnitatem actus includit, iuxta in l. nemo eſt q̃ neſciat. vbi gl. & Doct. ff. de duob. reis. & in l. quod Nerua. ff. depoſi. & in l. ſiquis cum totum. & in l. ſi mater. §. eadé. ff. de except. rei iudica. inſtitu. de liberti. §. ſed dedititiorum. in l. eum qui ædes. ff. de vſucap. & in c. cum in tua. de decim. ibi, vna & eadem res. Et declarauit Aret. in l. j. ff. de vulg. &
42 pupilla. ꝙ † illud dicitur vnum, quod eſt totaliter vnum, ſi tamen eſſet vnum cum aliqua modificatione, diſtinctione ſeu varietate, non diceretur vnum ſed duplex. Et hoc maximè locum habet in caſu noſtro, cum ſit addita dictio
43 taxatiua tantum † quæ ſolet excludere omnia præter expreſſa. l. ſed ſi tantum. ff. de pact. & not. gloſ. in authen. quod obtinet. C. de probatio.

¶ Nec obſtat ſi forte allegaretur contra hoc, quod dixit Bartol. in l. vnum ex familia. in §. ſed ſi duos. ff. de legat. ſecundò. Qui dixit, quòd grauatus reſtituere vni ex familia poteſt reſtituere pluribus: quia illud erat ex præſumpta mente, vt dicit ibi Bald. quod non eſt in caſu noſtro per ſupradicta, & dicetur inferius dum reſpondebitur ei quod dicit Bart. in §. ſed ſi fundum.

¶ Et cum d. ca. volentes, ita admittat alienationem, ſi eſt facta in perſonam æquè dignam maximè, vt intelligo à peritis Regni illius, interpretatum eſſe reſpectu ipſius ſeu
44 di alienati. Quæ † qualitas nulli dubium eſt, quòd debeat adeſſe tępore diſpoſitionis, & ſic tempore
45 ipſius alienationis. Cum † qualitas adiecta verbo debeat determinari ſecundum tempus verbi. l. Titius. ff. de teſtamen. milita. l. in delictis. §. ſi extraneus. ff. de noxal. actio. & declarat Bartol. in l. ex facto. ff. de vulga. & pupilla. & in l. pręcipimus. §. ſanè. C. de appella. Sed ſi poſſit in hoc caſu fideicommitti, facile contingeret diſponi in fauorem perſonæ, in qua tempore diſpoſitionis, illa qualitas æqualis meriti & dignitatis non concurreret. Ergo in caſu propoſito, eiuſdem cap. diſpoſitio verificari non poteſt. l. ſecunda. ff. de vſufru. Bartol. in l. prima. in fine eodem titul. Et ad hæc facit quòd dicunt Doctor. in cap. ſi eo tempore. de reſcript. in ſexto. & in capit. Ei cui de præben. eodem lib. Abb. in ca. dudum. lo primo. de electio. vbi
46 habetur, ꝙ † ſi cui eſt conceſſa electio alicuius idonei ad beneficiũ, requiritur quòd illa aptitudo & habilitas adſit tempore electionis, quòd

quòd si non esset, non valeret electio, etiam si postea efficiatur idoneus. Et sic illa verba, in vnam eandemque personam, non solum prohibent diuisionem feudi, sed multiplicationem alienationum.

¶ Et ex his meo quidem iudicio restat declarata & firma hæc conclusio, & non immerito, nam huic facultati fideicommittendi (vt ex prædictis patet) non conueniunt
47 verba dicti cap. volentes, & † vbi verba non conueniunt. l. vel statuti, non conuenit eius dispositio. l. quod constitutum. ff. de testamen. milit. & ibi Bartol. not. l. quarta. §. toties. ff. de damno infecto. & l. ita autem. ff. de administra. tuto.

¶ Comprobantur hæc per l. vnū ex familia. §. sed si fundum. ff. de lega. secundò, vbi quando sumus in re prohibita alienari extra familiam, & permissa est alienari vni de familia, si hæres institutus & grauatus eligit vnum de familia, in quem alienauit, non potest illum, quem elegit, grauare onere fideicommissi, vt ibi declarat Bartol. in illa quæstione, exequutoris testamentarij, & sequuntur Bald. & Cuma. Et licèt Bart. dicat quòd potest grauari, si grauatur, vel relinquatur ei, qui est inter vocatos, vt quia sit de pauperibus inuitatis. Illud est: quia in illo casu vbi superius dicit Bartol. videtur data facultas eligendi vnum vel plures de familia. Ergo secus erit in casu hoc, in quo in vnā eandemque personam inductum est vt alienari possit, & non in plures. Ita dicamus in casu nostro, quòd cum simus in feudo, regulariter prohibito alienari sine assensu superioris, permissoque post modum ex dispositione. ca. volentes, alienari in vnam personā, non possit illa persona grauari vt restituat feudum alteri personæ extraneæ. veritas etiam huius conclusionis perspicuè apparet. Nam pater, qui illum, qui erat sui iuris, arrogauit, tenetur ei relinquere quartam partem bonorum suorum, idest debitę portionis, & hoc ex constitutione, siue rescripto diui Pij. l. prima. §. si impuberi ff. de collatio. bonorum l. si arrogator ff. de adoptio. l. Papinianus §. si quis impubes ff. de inoffic. testamen. l. sed & si plures §. in arrogato ff. de vulgari & pupillari, & in §. cum autem, versicul. item non aliàs, institutio. de adoptionib.

48 ¶ Et † quoniam hæc quarta debetur arrogato ex bonis arrogatoris tanquam æs alienum, vt dicit tex. in d. §. si qs impubes, & ex necessitate constitutionis diui Pij. vt d. l. si arrogator, quia hoc non iudicio testatoris ad eum peruenit, sed principali prouidentia, cum dubitaretur, an pater ipse arrogator, huic arrogato si sit impubes, substituere possit, Vlpianus iurisconsultus in d. §. in arrogato. citat Scæuolā Iurisconf. dicentem, licere ei

substituere, quò ad ipsam quartam, & reliqua quæ filius arrogatus arrogatoris beneficio consequitur. Quod quidem Doctor. ibi intelligunt licere fieri per pupillarem substitutionem. Et cum Vlpianus in illo §. referens opinionem Sceuolæ approbet illã, dicatq; illius sententiam habere rationem Docto. ibi, & in d. l. si arrogator. di
49 cunt illam esse rationem: quia † pupillaris substitutio concernit fauorem substituti, & dicitur ꝙ nõ est onus impuberis sed fauor, vt dicitur in l. ex tribus. C. de inoffi. testa.
50 Adeo † quòd bona subiacẽtia substitutioni pupillari possunt efficaciter alienari, secus verò in fideicõmisso, quod concernit onus impuberis. l. cohæredi. §. cum filiæ. ff. de vulga. & pupilla. & dicit hæc Bart. in d. l. si arrogator. in lectura, in prima & secunda oppositione, & in Repetitio. in quinta opposi. & Doctor. sequuntur in d. §. in arrogato. Et ideo in patre legitimo & naturali extenditur quò ad omnia bona impuberis, vt in §. ad substitutos. in eadem l. sed si plures. & in d. l. si arrogator. Et proprerea etiam in patre Arrogatore substitutio pupillaris valet quò ad quartam & bona patris Arrogatoris cõtemplatione quæsita: quò verò ad alia non valet, ne fieret alij præiudicium. l. nec enim. §. primo. ff. de adoptio. & dixit Bartol. in dicta prima opposi. quamobrem dicta l. si Arrogator, quæ lex etiam fuit ab Vlpiano edita, quærit an in hac parte, in qua potest pupillariter substitui, possit etiam per fideicommissum id fieri: & respondet quòd non: quia illam Arrogatus non habet beneficio testatoris, sed prouidentia Principis ex rescripto seu constitutione Imperatoris, qui prius illam necessitatem arrogatori imposuerat, sicut etiam aliàs non obstante. l. quoniam in prioribus. C. de inoffic. testamen. licèt pater possit substituere pupillariter filio impuberi in legitima: non tamen per fideicommissum, quando ipse est rogatus: licèt quando fideicommissum est iniunctum succedentibus ab intestato, si contingat filium impuberem decedere in pupillari ætate valeat, per singularem. l. si fundum per fideicommissum. §. fin. cum l. sequen. ff. de lega. primò, vt dicit Bartol. in l. prima. §. fina. ff. de vulga. & pupilla. substitutio. & ibi sequuntur Alexand. Franciscus de Aretio, & reliqui Docto. Vnde ex his clarè colligitur, maximè ex dicta l. si arrogator, quòd cum constitutio Diui Pij prius iam imposuisset arrogatori necessitatem relinquendi arrogato dictam quartam. Postea Scæuola Iurisconsultus legem protulit, vt in ea possit ipse pater filio impuberi pupillariter substituere, & illud Vlpianus in dicto §. in arrogato. extendit etiam ad alia quæ beneficio arrogatoris acquisiuisset filius arrogatus. Verũ dũ dubitaretur, an id quod Vlpia. rñdit

de ipsa quarta, vt in ea valeret substitutio pupillaris, procederet etiam in fideicommissaria substitutione, ipse idem in d. l. si arrogator. respondit, non produci debere illam facultatem ad fideicommissariam substitutionem, ergo ex illa. l. iunctis dictis per me superius & ex dictis per Bartol. & alios in d.l.j. §.fina. ff. de vulga. & pupilla. manifestè colligitur, ꝙ vbi in casu aliquo aliàs licita non erat dispositio & alienatio in feudo, stante prohibitione, de qua in ca. Imperialem. de prohi. feud. aliena. per Feder. & in alijs iuribus notissimis. si concedatur feudatario potestas alienandi debeat strictè intelligi, vt inducat illam facultatem in prima ac directa alienatione, & non porrigatur ad fideicommissariam. Quòd si mihi dicatur quòd illa dispositio. l. si arrogator. limitatur ex causa in ea deducta: quia illa quarta non debetur iudicio liberalitate & beneficio arrogatoris, sed beneficio & prouidentia principali, & in illo casu iura noluerũt arrogatorem posse substituere, nisi
31 in bonis ab eo habitis, & † ratio legis eam limitat l. adigere. §. quamuis. ff. de iure patro. c. cum cessante. de appella. Et cum in casu nostro non militet illa ratio, dicatur fortè ꝙ non militet illa dispositio, & cõsequenter licita sit etiam per fideicommissum dispositio feudi. Ad hoc respondetur, ꝙ siue simus in feudo pacti & prouidentiæ simpliciter, illud est debitũ filijs & agnatis ex prouidentia concedentis. vt in §. cum verò Corradus. vbi glo. de his qui feud. dare poss. & Andre. de Iser. dicit in cap. primo. §. quid ergo, de inuestitu. de re alien. fact. & in cap. primo. in princip. & §. hoc quoque, de success. feu. sicque in eo militat eadem ratio, de qua in d. l. si arrogator. & consequenter licentia alienandi inducta per dictũ cap. volentes. non trahetur ad fideicommissariam substitutionem, sicut non trahitur in dicta quarta arrogato debita ex beneficio Principali. Siue etiam velis dicere, quòd feudum, vt supra deductum sit hæreditarium, tamen adhuc in eo versatur & consideratur prouidentia concedentis, vt dixit Andre. de Iser. in cap. j. prope fin. principij de aliena. feud. paterni. & in c. j. Imperator. Lotha. meritò videtur militare in eo ratio ad ducta in d. l. si arrogator. Quamuis enim in feudo hæreditario succedatur etiam proximè defuncto, vt per Andr. dicitur in cap. primo. an agna. vel fil. defunct. & latius adduxi in alio meo pinguiore consilio, concurrit tamen in eo (vt dictum est) prouidentia concedentis: vt sine consensu domini alienari non possit, & (vt supra dictum est) licentia illa strictè intelligi debeat. Igitur non est extendenda nec porrigenda, vt procedat etiam in dispositione per fideicommissum. Nam esto quòd in hoc feudo non militaret ratio prouidentiæ absolutè accepta,

 militabit

militabit cum hac proximè dicta, quæ similiter restringere debet dictam licentiam alienandi feudum, & in casu in quo in feudo hæreditario nõ militaret d.l. si arrogator. suberunt aliæ rationes superius & inferius adductæ.

¶ Non obstat id quod ex aduerso
52 adductum est, ꝙ † cum simus in materia fauorabili. Dispositionem de aliquo actu loquentem ad primum tantum debere restringi, vt in dote,& ut declarat Felyn. in d.c. innouamus. in tertia limitatione, declarando disputationem Calderini,in cons. Oldra. de quibus mẽtionem faciunt. Allegata pro parte contraria, non procedunt quando ex iteratione seu repetitione actus resultaret graue præiudicium. Nec etiam procedunt quando ratio subiectæ materiæ suaderet intelligi de primo actu, sicut ipse declarat consilium Alex.& doctri. Bal. in l. fi.C.de indict.viduita.tollen.& ibi etiam circa hoc considerat coniecturam mentis eius, qui ordinauit illam facultatem actus conficiẽdi. vnde cum (vt diximus) nõ simus in casu fauorabili,sed correctorio, prout ipsum ca. volentes.declarat, & simus in materia strictè sumenda (vt superius est probatum) & coniectura mentis illius Regis, qui dictum capitulum promulgauit, accipi in dubio debeat, vt non penitus & omnino euertat iura prohibentia alienationem feudi, immo quanto plus fieri possit debeat conformari cum iure communi.c. cum dilectus. de consuetu. cum similib. vulgar. loquentibus de restringenda lege correctoria. Et cũ (vt dixi) uti passim concessa intelligeremus facultatem fidei cõmittendi, sequeretur enorme damnũ Coronæ ac Curiæ Regis, & verteretur damnum succedere debentium. Meritò dicendum est, quòd non procedat dictum argumentũ de materia fauorabili,immo quòd simus in casu restringibili. l. ex facto.ff.de vulga.& pupilla.c.dilecti. de decim.l.ij. §.meritò. & §. si quis à Principe. ff.ne quid in loc. publi. & not.Inno.in cap.tua. de decim.

53 Cum etiam videamus,quòd † quãdo priuilegium seu alia etiam fauorabilis concessio Principis tenderet in graue damnum, non solum à principio strictè intelligitur, sed postea restringitur & temperatur, & si opus est reuocatur, vt in cap. suggestum.de decim.vbi Innocen. not.& etiam not.gl.in fi. in c.quid per nouale.de ver.sign.& tenuerũt Domini de Rot. in nouis decis.18. incip.fuit dubitatum.in tit.de consuetu.& consuluit Ludo.in consil. 404. incip. in casu propositæ &c. in secunda col.

¶ Et eodem modo per prædicta responsum esse intelligitur ad id quod adductum est de oratione
54 indefinita. Quamuis † enim illa l.si pluribus. intelligatur, vt æquipolleat vniuersali orationi, vt dicit Bart. in l. si pluribus.ff.de lega. secundò, maximè in prolata à lege, quæ licet singulariter loquatur, omnes

omnes includit, & id quod exprimitur, videtur exempli gratia dictum, vt dicit Bar. ibi & in l.1.§. sed & si certum. ff.de vetre in poss. mitten. cum tamen simus in materia strictè intelligenda, non æqui pollebit vniuersali, vt in l.ij.ff.de liber. & posthum. & casu quo hęc oratio indefinita ęquipollere debe ret vniuersali, esset intelligenda, vt in habente plura feuda videatur data huiusmodi facultas, non in vno & eodem feudo tātum sed in quolibet, non autem vt in aliquo eorum posset non solum disponere & illud semel alienare, sed vinculo fideicōmissi alienare passim, ac sæpius disponendo: quia stricta interpretatio quam in hoc casu fie ri debere probatum est, non patitur ita hāc potestatem dilatari, nec in quæstione illa, indefinita an ęquipolleat uniuersali, si rectè cōsideremus, reperitur quòd ita æqui polleat vniuersali, vt non solum omnia includat, sed eandem rem sæpius. nam sat est, quòd vniuersalis oratio includat omnia, quasi singula essent narrata, vt in l.si cho rus ff.de leg.3.non autem ita inclu dit ea, vt sæpius eadem res ex ipsis videatur legata, cum per primā eius solutionem consumpta sit dispositio: nec bis idem solui debeat, vt in iuribus notissimis, & per complemētum seu celebrationem alienationis vnius feudi consumpta sit illa facultas. argu. etiam eius quod dicitur in l. apud Aufi-
55 dium ff.de optio.lega.& † id quod dicitur, quòd lex semper loquitur, verum est, sed loquitur in suo casu per se disposito & deciso, & non propterea de suo ad aliud trahenda & maximè in correctorijs & stricti iuris.

56 ¶ Nec † etiam obstat id quod dicitur de lege: vt illa non sit contēta vnico actu, secundum quòd Ias. dicit in d.§.si ei qui, nā (salua eius pace) illud non est simpliciter verum, eò quòd sit illa dispositio legis, vt eius exempla de faciēdo com promisso demōstrant, sed est ideo: quia lex non est contenta de actu imperfecto, & debitum finem non dum consequuto, sed loquitur de perfecto & habente suum finem, vt optimè declarat vir ille acutissimus D. Barthol. Soc. in l.hæc conditio.in 3.col.ff.de condi.& demō. dum tradit differentiam inter actū inductum ordinatione legis, & inductum ordinatione hominis. Nā in primo casu etiā quòd fiat actus validus, si tamen non sit sortitus effectum, non cōtentatur de vno: sed de pluribus quousque sequatur effectus: Secundo verò casu intelligatur actū de primo actu valido, licèt non sit sequutus effectus: sed nos sumus in actu, quem præsupponimus validum, & quòd effectum sit consequutum. ergo &c.

57 ¶ Nec † etiam obstat illud quod dicitur de re prius nō licita alienari, quæ si semel sit alienata, possit semper alienari, iuxta d. §.quindecim. Nam si sumus in feudis vel re ecclesiæ, requiruntur triginta vel quadraginta

draginta anni, vt dicit Andre. de Iser. in cap. j. de his qui feud.dar. poss.& in cap.j.in princ.de prohibi.feud.aliena.per Fede. Martin.& Præposit.in ca.primo. Episcopum vel Abba.& Alex.in consil. 5. in 5. volum. & Ias.in authen.res quæ C. commu. de lega.& in l. filiusfamiliàs. §.diui.ff.de lega.j.cap.2.de feu. extra,& Bar.in l.prima.C.de impo. lucrati.descript.lib.10. & Claud.in tit.de his qui feud.dar.possunt.col. 16.in princ. Nos verò loquimur in fideicommisso relicto, non ex interuallo post institutioné.ergo &c.

¶ Secundò intellige & limita, vt sit alienabilis per eundem modum non per aliú,& vt fiat cum eisdem qualitatibus.Alexan.in consil. 9.2. & 3.colum.vol.3. l.si pupillorum. §.si prætor.ff.de reb.eor.l.sicut.§.si debitor.vers.sed si permisit. ff.quibus mod.pignus vel hypote. solui. Felyn.in ca.cum dilecta. secunda. & sexta col.de rescript.Cardin.Zabar.in cons.34.in primo dub. arg. l.filium.§.Sabinus.vbi Bartol.ff.ad Trebell. Areti.in l.quod dicitur. ff. de verbor.obliga.& Ias.in d. auth. qui rem. in vltima col.C.de sacrosanct. eccle. sed nos præsupponimus diuersum modum fideicommissi, cum prima dispositio facta sit titulo institutionis. Ergo non procedit d.§.quindecim.

¶ Tertiò limitatur, vt non procedat, quando alienationis prohibitio erat non in personam sed in rem,vt dicit Bar.in d. l. peto.§.fratre. Doct. in l.filiusfamilias.§.diui. ff.de lega.j.& Paul.de Cast. in consil.17.in causa quæ vertitur. col.7. in vers.item allegatur,sed,ut dictú est, prohibitio alienationis feudi erat in rem,ergo non est locus d.§. quindecim.

¶ Ad id autem quod dicitur de le-
58 ge, quòd † mitius agitur cum ea quàm cum homine. Respondetur quòd illud nõ procedit in his, quæ sunt stricti iuris & strictè interpretanda, vt in conditione quę in dispositione legis debet magis formaliter impleri quàm in dispositione hominis.l.prętor.ff.de colla. bono.& dixit Bal.in aucten. matri & auiæ.C.quando mul.tutel. offic. fun.pot.& sequitur Alexan. in l.ij. §.prius. ff.de vulga. & pupilla. & dicitur in cap.pia. de except.lib.6. Innocen.in cap. fin. qui matri. accu.poss.& Doct.in c. gratum.de offic. delega. dum loquuntur de termino dato à lege. Et quoniam lex communis feudorum, alienationẽ feudi factam sine consensu Domini reddit nullam, vt in d.cap.Imperialem. Meritò per eam dicendum videtur, vt superueniente alia lege concedente alienationem, illa intelligatur de prima tantum,& reddat nullam alienationem secundam, & vlteriores factas per fideicõmis-
59 sum. Quia † quò ad reddendum actum nullum, durius agitur cum lege quàm cum homine, vt dixit Bart. in l. amplius non peti.ff.rem rat.habe.Abb.in c.dilectus.lo secú do.in fin.de præben.& Felyn.in c. pastoralis. de offic. delega. Et propterea

pterea cum simus in materia strictè interpretanda & ob redditioné actus nulli non procedunt dicta, in d.l.Celsus. Ad quod accedit. Ná
60 † dispositio per quam actus redditur nullus, vt est in ca. statutum. §. fina.de rescript. lib.6. est pœnalis, vt dicit Rot.in antiq. 165. vtrum. in tit.de exequu. gra. & in c.decet. de immu. eccle. iuncta glos. super verbo processus. & in regul. Cancella.14.vbi glos.& 28.& 43.& ideo lex, quæ prohibet alienationé feudi durius & magis exactè intelligé da est, vt per cap. volentes. quanto minus fieri potest lædatur, & ad priora iura porrigatur. cap. cum dilectus. de consuetu. Nec quisquá conetur hanc rationem retorquere, dicens quòd cum prohibitio alienationis feudi inducat actus nullitatem: ideo dici debeat quòd restringatur. Nam si quis respiciat rationem prohibitiuam alienationis feudi, de qua per Lotha. in ca. primo, de prohibi.feudi aliena.per Lothar.& ibi Andr. & per Federic. in cap. Imperialem. in princip. de prohibi.feud. aliena.per Federic. vi
61 debit, prohibitionem † ipsam respicere publicam vtilitaté, & ideo licèt pœnalis sit non esse eam odiosam, sed fauorabilem, & proptèrea generaliter esse intelligendam. l.ita vulneratus.ff.ad leg. Aquil. & Bartol. in l. quemadmodum. C.de agricol.& censit. lib. 11. Prout etiá constitutio, constitutionem diuæ memoriæ. ad idem tendens dicit Andre. de Iser.in cap.j.§.præterea. in ij. colum. de cap. Corra. Quæ constitutio si non esset noua ta in dicto Regno vlterioris Siciliç per d.cap. volentes. suum vigorem obtineret. Et propterea (vt superius dictum est) concluditur, cósensum Domini, alienationi feudi præstitum, esse strictè intelligendum si à lege præstetur esse interpretandú.
62 Ad † illud, quod dicebatur, de dictis per Bartol. in d.l.prima. ff.de vulga. & pupilla. Respondetur, φ Bart. loquitur in substitutione pupillari, quæ continebat materiam fauorabilem, vt filij essent hæredes testatori, & pupillo filio etiam cóstitueretur hęres, vnde si substitutus esset extraneus secundum Aret. in d.l.ij. non haberet locum dictú Bart. vt ipsemet dicit: quia non militaret idem fauor. Præterea Bar. loquitur í substitutione pupillari, quæ continet fauorem eius cui fit. Casus autem noster ponitur in fideicómissaria, quæ continet onus & non dicitur propriè substitutio. l.cohęredi.§.cum filiæ.ff.de vulga. & pupilla.& dicunt Paul. de Castr. Alexan.& alij in rubri. ff.de vulga. & pupilla. Et per hoc etiam restat resolutum illud, quod faciebat dubitationem in argumento illo sequenti. Nam vt dicit Bart. in d. l.
63 à filia.ff.ad Trebell. verum est † φ res prohibita alienari, pōt ex causa dotis alienari, vt in auth. Res quæ C. commu. de lega. & illud procedit, siue in actu inter viuos, siue in vltima voluntate, sed est illud verum propter fauorem vltimæ volun-

voluntatis, vt dicit Bart. in d.l. à filia, in prin. Quæ plenius accipitur, quàm contractus inter viuos, l. ius nostrum, ff. de regul. iur. Nos verò (vt probatum est) sumus in materia, in qua fit stricta interpretatio, & non quærimus, an ca. volentes. procedat in vltima volũtate. Nam id ex eius verbis fit clarum, sed quęrimus an vltra primam dispositionem liceat fideicommittere. Ergo dictum argumentum non procedit in hoc casu.

64 Nec † etiam obstat d. §. si duos iuncta doctri. Bart. in d. §. si fundum; quia ibi ideo potuit grauare pauperem primo loco electum, quia à principio potuit eligere plures, quod non est in casu nostro, quia feudatarius non potest diuidere feudum inter plures personas, cum ex forma seu natura feudi, si erat iuris Francorum illud sit indiuisibile. c. Imperialem, §. præterea ducatus. de prohibi. feud. aliena. per Federi. & ex dispositione. c. volentes, colligitur, ibi, feudo ipso integro & indiuiso perdurante. Ergo nimirum si possit secundum decisionem Bart. diuidere non solum per portiones, sed per tempora, postquam equè potuisset diuidere per partes: arguendo de re ad tempus. l. miles ita. §. & quia. ff. de testa. milit. Et hanc solutionem in eisdẽ ferè terminis posuit Bald. in suo consil. 456. incip. quidam Franc. in secundo vol. sed in casu nostro diuisio rei per testamentum non poterat fieri per portiones, vt dixi. Ergo nec diuisio temporis quæ inducerertur per fideicommissum.

65 quia † dictum argumentum de re ad tempus procedit etiam negatiuè, vt dixerunt Bal. & Ange. in d.l. miles ita, Bal. Ang. & Imol. in l. qui plures. ff. de vulga. & pupilla. propter quæ clarissima remanet dicta conclusio, vt dispositio. c. volẽtes non trahatur ad secundam dispositionem per fideicõmissum. Quãuis enim loquatur de quolibet titulo, intelligitur strictè & de primo tantum, per supradicta, iunctis dictis per Bar. in l. j. C. de sacrosanct. eccle. & in l. j. §. nunciatio. ff. de operis no. nuncia. Dum loquitur de restrictione orationis vniuersalis. Et ne videar velut in messem alienam irruisse, cum hęc disputatio iustius pertinuisset ad acutissimos Siculos Iurisconsultos, quorum nonnullos vidi eruditissimos, & aliorum subtilia scripta perlegi, eorum iudicio hæc subijcio.

Ioan. Tho. Minadous.

SVMMARIVM.

1 *Pretij quantitas demonstrat num sit venditio.*

2 *Venditum illud censetur, quod ecclesia habebat iuxta suam assertionem.*

3 *Tractatus declarat mentem contrahentium.*

4 *Actus agentium non possunt operari vltra eorum intentionem.*

5 *Consensui nil tam contrarium quàm error.*

Factum

6 *Factum intelligi non debet, quod factum non valeret.*
7 *Dispositione in generali nunquam uenit id, quod specialiter disponens non fecisset.*
8 *Voluntas intrinseca demonstratur per actus extrinsecos.*
9 *Venditio non seruata forma est nulla. num. 10.*
11 *Probatio per rei euidentiam nunquã censetur exclusa.*
12 *Pretium est de substantia venditionis.*
13 *Venditio perficitur ex pretio seu æstimatione rei.*

CONSILIVM IX.

Icèt per Magnificum Cõsulentem plenissimè videatur consultationi satisfactum. Quò tamen Sanctæ Trinitatis iustitia latius cõprobetur. Dicendum est vẽditionem, de qua agitur, ad partem illam territorij seu nemoris, de qua disceptatur non extendi. Vel si quo modo illa pars in venditione prædicta comprehenderetur, vẽditionem ipsam annullandam.

¶ Ad primum adduco in primis, 1 quòd † pretij quantitas demonstrat, an sit venditio, vel aliquid in venditione comprehensum. glo. in l. j. §. 1. ff. de superfi. in verbo agendo. Moder. in l. ex conuentione. C. de pact. per Alexan. in l. diuortio. § ob donationes. ff. sol. matr. col. 2. And. Sicul. in cons. 19. incip. clementissime. in 4. vol. Franç. de Aret. in cõs. 84. incip. diligenter ponderatis. colum. 2. volentes, quòd si pretium respectu rei sit modicum, non cẽseatur ipsius rei facta vẽditio: quia non præsumitur in tantum lædi voluisse, declarat Aretin. in consil. 60. incip. viso instrumento, diuisionis col. 4. Alexan. in cons. 28. incipien. viso libello. vol. primo. Et in re data in dotem declarat Bal. nouell. in tracta. dot. in 6. part. priuileg. 48. Moder. in l. ij. C. de rescinden. vendi. & Tautinen. in d. l. ex conuentione. col. 9. Sed pretium in d. venditione conuentum est satis modicum respectu totius cum illa parte, essetque ecclesia (si illa pars censeretur inclusa) enormiter læsa, ergo non censetur sub venditione inclusa, etiam ex tacita mente ipsorum contrahentium, vt est text. in l. seruos. ff. famil. ercis. l. iure succursum. §. si in dote. ff. de iur. dot.

¶ Secundò pro hoc adducitur, quòd 2 † illud videtur venditum seu vendi voluisse, quod Ecclesia habebat & possidebat iuxta suam assertionem. Patet ex præfationibus seu assertionibus factis in dicto contractu venditionis, iuxta tex. in l. fin. ff. de hære. insti. l. j. C. de imponen. lucrat. descript. lib. 10. & de iure nõ aliter factum præsumitur. l. ij. §. si quis à Principe. ff. ne quid in loc. publi. l. nec auus. C. de emancip. libero. l. quod impuberi. ff. de administra. tutor. not. in l. quoties. C. de precib. Imperato. offer. per Felyn. in ca. quæ in ecclesiarũ. de cõstitu.

l. traditio. ff. de acquir. rer. domin. Sed dicta pars, de qua modo agitur, erat iam alteri concessa, & alienata, ac solummodo census monasterio debebatur, ergo in dicta venditione comprehendi non potest.

3 ¶ Tertiò, Tractatus † declarat mentem contrahentium. l. Labeo. ff. de suppellecti. lega. in cap. quia propter. de electio. in ca. 2. de reb. eccles. non alienan. ca. illud. de præsumptio. l. fina. ff. de proba. cum similib. Sed de illa parte numquam fuit tractatum, neque habita mentio, ergo in venditione non comprehenditur, cum actus † agentiū

4 non possint operari vltra eorum intentionem. l. non omnis. ff. si cert. peta.

5 ¶ Quartò. Nil † tam contrarium consensui quàm error. l. si per errorem. ff. de condi. indeb. l. error. C. de iur. & facti igno. cum vulga. sed in designatione confinium appareret error, vt constat ex antiquis documentis & descriptione cōfiniū, vt in c. causam. de proba. glos. in cap. quia indicante. de præscrip. Ergo quò ad illā ecclesia non consentit, & consequenter sine consensu venditio est nulla. l. conuentionū. ff. de pact. l. j. ff. de contrahen. empt. in cap. ad nostram. de emptio. & venditio. l. ij. C. de rescinden. vendi. l. in bonefidei. C. de pact.

6 Quintò † nō debet intelligi factū, quod factum non valeret. c. in his. de priuile. bonus text. in l. Gallus. §. quidam rectè. ff. de liber. & posthu. in l. cum antiquioribus. C. de iur. delibe. per Deci. in c. cum M. Ferrariensis. de constitu. cum vulga. sed si intelligeretur facta venditio illius partis, talis venditio nōn teneret, vt infra demonstrabo, consequenter dicendum est, illam partē non intelligi venditam.

7 Sextò † in generali dispositione numquam venit id quod specialiter disponens non fecisset. c. in generali. de regul. iur. in 6. Abb. in cap. j. de rescript. c. j. de procurato. in 6. Sed dicta ecclesia dictam partem pro dicto pretio conuento nō vendidisset, si ei specialiter dictum fuisset, neque vendere potuisset propter non euidentem ecclesiæ vtilitatem, immo iacturam. ca. nulli liceat. cum sequen. de reb. eccles. nō alien. & in constitu. extrauagan. Pauli secundi. Ergo in dicta venditione comprehensa intelligi nō debet.

8 Septimò & vltimò † per extrinsecos actus demonstratur actus seu voluntas intrinseca. l. si repetendi. C. de condi. ob caus. l. stigmata. C. de fabricen. lib. 11. not. in l. conditionibus. ff. de condi. & demonstratio. l. quoties. ff. de verb. obliga. cum similibus. Sed per extrinsecos actus apparet, q̄ dicta pars nō includitur in venditione, nam nō fuit appretiata sicuti totum territorium, nec fuit mensurata, non fuit per commissarios visa sicuti reliquum, quod verè vendebatur, ergò in venditione non includitur: fuisset enim visa, mensurata & appretiata,

pretiata, quod cum factum non fuerit, consultò videtur omissa, tãquam in venditione non comprehensa, l. comodissimè. ff. de liber. & posthum. l. tractabatur. de milita. testa. l. prima. §. cum autem. C. de cadu. tollen.

¶ Ad secundum moueor ex infra-
9 scriptis. Primò † quoniam in d. venditione quatenus facta intelligeretur, non fuit seruata forma, & consequenter est nulla, cap. j. de rebus eccle. non alien. lib. 6. in clementi. j. eo. tit. Abb. in c. quæ in ecclesiarum. de constitu. Calderi. in c. j. de in integr. restitu. per Claudi. in tracta. feudo in tit. secund. Et quia forma seruata nõ fuerit, apparet: quia tractatus aliquis non interuenit, nec fuit illa pars visa & cognita per cõmissarios, nec (vt debuit) mensurata, vel appretiata, & consequenter dici non potest formam aliquam seruatam fuisse. Sed quòd commissarij fines mandati nõ seruantes. l. diligenter. ff. manda. nulliter confirmauerunt actam venditionẽ, quatenus facta dici posset.
10 ¶ Secundò dicta † venditio non cedit in euidentem Ecclesiæ vtilitatem sed in detrimentum atque iacturam, contra Pauli secundi constitutionẽ supra allegatam. Et per omnia iura superius adducta talis venditio est nulla & de damno ecclesiæ prędictæ satis constat per rei
11 euidentiam † quæ nunquam censetur exclusa. l. qui seruum. ff. de interrogato. actio. l. qui bona. §. qui damnũ, & ibi Ale. ff. de dam. infec.

12 ¶ Tertiò & vltimò, prætiũ † est de substantia venditionis. §. pretium. institu. de emp. & vendi. cum simi lib. Abb. in c. cum M. de constitu.
13 Et † ex pretio seu æstimatione rei venditio perficitur. l. plerunq; . ff. de iur. do. & in l. si æstimatis. ff. sol. matr. l. vetustissimam. C. de iur. domi. impetr. Sed quò ad illam partem nullum pretium fuit neq; æstimatio facta, vt prædixi, neq; ad illam partem modicitas pretij totius referri potest, iuxta allegata in prima parte. Ergo venditio illius partis est nulla. Et ita iuris esse censeo.

Ego Ioan. Th. Minadous. V. I. D. ordinariam iur. canonici. Legens.

Laus Deo.

SVMMARIVM.

1 Feudum in dubio an præsumatur ex prouidentia, vel hæreditarium.

2 Principem in dubio putamus id voluisse, quod ius vult.

3 Jus feudorum inspici debet ex subiecta materia.

4 Hæredem in feudis intelligi filiũ. nu. 6

5 Qualitas hæreditaria nisi appareat in concessione feudorum, non censetur apposita.

7 Feuda omnia in Regno ex communi forma inuestituræ hæreditaria sunt.

8 Rex quoties donat alicui feudum non expresso sibi etc. intelligitur feudum ex pacto.

9 Verba expressa debẽt aliquid operari.

10 Feudum in dubio, quando non expressum de liberis vel hæredibus, intelligitur ex prouidentia.

11 *Feudis in antiquis sæpe alia determinatio fieri solet quàm in nouis.*
12 *Temporis ex nimia antiquitate præsumitur variatio eorum, quæ antiquitus fuerunt.*
13 *Feuda dignitatum differunt à cæteris.*
14 *Feudum semel factum hæreditarium nunquam desinit esse hæreditarium.*
15 *Qualitas originalis est attendenda.*
16 *Statuitur cum aliquid, censetur statutum perpetuum.*
17 *Stare nō prohibetur, qđ non mutatur.*
18 *Qualitas hæreditarij feudi non tollitur ex eo, quod est antiquum.*
19 *Mutatio qualitatis feudi fieri non debet ex persona hæredum.*
20 *Hæredem vltimi morientis an oporteat esse in feudis hæreditarijs.*
21 *Feudum hæreditarium aliquando peti potest absque hæreditate.*
22 *Filius potest esse hæres tantum in legitima.*
23 *Testatus pro parte & pro parte intestatus ex post facto quis decedere potest.*
24 *Feudum alienatum cum assensu quando est hæreditarium reuocari non potest.*
25 *Pater potest titulo oneroso priuare filios legitima.*
26 *Hæres hæredis testatoris hæres.*
27 *Feudum cum sit hæreditarium, præsumitur hæres qui tenuit.*
28 *Factum præsumitur, quod fieri debuit.*
29 *Præscriptio vtrum obstet non natis in feudo ex pacto & prouidentia.*
30 *Præscriptio 30. vel 40. ann. tollit omne ius aduersus ignorantem.*
31 *Negligentia vnius alteri nocere non potest.*
32 *Alienando si non præiudicatur, ita nec patiendo labi tempus.*
33 *Præscriptio tricennalis habet locum in feudis.*
34 *Restitutioni quæ subiacent post mortem tenentis, non possunt alienari.*
35 *Alienationis verbo etiam præscriptio continetur.*
36 *Præscriptio 30. an. currit contra ignorantes, intellige vt nu. 37.*
38 *Alienandi facultas si in inuestitura fuerit concessa, an requiratur nouus assensus in alienatione.*
39 *Assensus domini in alienatione feudi ad quid requiratur.*
40 *Dominus scire debet, quem habeat in vasallum.*
41 *Emphyteuta etsi possit alienare, tenetur requirere dominum in alienatione.*
42 *Alienādi potestas videtur data prout ius vult.*
43 *Dominus potuit rei suæ in traditione legem imponere, quam voluit.*
44 *Expressio eorum, quæ tacitè insunt ex natura actus, nihil operatur.*
45 *Intellectus. cap. 1. de feu. non ha. prona. feu.*
46 *Distinctio quædam ponitur.*
47 *Feudum concessum ante tempora Corradi an præsumatur personale, vel ex pacto & prouidentia, aut hæreditarium.*

CON-

CONSILIVM X.

¶ *Recepi nudius tertius literas tuas quas decimoquarto Kalendas Octobris ad me dederas, fueruntque mihi pergratissimæ. Primùm ea de causa, quòd optimam valetudinem tuam significaueris. Deinde, quòd quæ iudicio vestro Cæsar (nec immerito) decidenda mandauerit, intellexerim. Quod autem scribis desiderare sententiam in illis meam, recusassem omnino idonus, si vel minus ego deberem tibi, vel nõ putarem, quæcumque dicturus essem, te legente, apud quem noscuntur fieri meliora, nec arbitror futurum, vt sus (quod aiunt) Mineruam doceat. Sed ingenuus tuus erga me Amor plus sperat ex ingenio proficisci meo quàm possit. Cum verò ita iusseris, vel, si cum Icaro volandum esset, obsequar, atque breui cõpendio quid sentiã significabo.*

DVbitatur itaq; in primis,
1 an † nulla apparente in-
uestitura, seu probatio-
ne, feudum in descendentibus præ
sumatur, ex pacto & prouidentia,
vel hæreditarium. Et secundum
opinionem Modernorum, quam
Andre. recitat in c.j. de success. feu.
quando datur simpliciter feudum
Titio. videtur per consequens acce
ptum pro filijs & hęredibus. l. si pa
ctum. ff. de pba. & in c. j. de duob.
fratr. à ca. inuesti. & ideo ita demũ
succedent si sint hæredes. l. cum pa
tronus. §. j. ff. de oper. liber. & istam
opinionem videtur sequi Andre.
in c. j. de aliena. feud. pater. & Præ-
posit. ibi, & ita de filio Andre. in-
telligit in c. j. an agna. col. pen. & fi.
in fin. & ideo Bal. in d. c. j. an agna.
vult, ꝙ præsumatur hęreditarium
feudum. Idem tenet Raph. Cuma.
in cons. 166. col. 2. vol. 5. refert ac se
quitur Curt. Iun. in consil. 3. col. 2.
post tracta. feudo.

¶ Sed cũ hanc hæsitationẽ Excell.
Sigismundus Loffredus ampliore
tractatu disseruerit, probauit aper-
tè, feudum iure communi feudo-
rum in dubio hæreditarium non
censeri. Eam ego opinionẽ non au
ctoritate solum deuictus sed rõne
per eundẽ adducta, dico (mea sñia)
2 veriorẽ. Vbi † enim de interpreta-
tione cõcessionis est dubiũ, vel cũ
Principis exquirimus iure dubiam
voluntatẽ, id putamus voluisse atq;
disposuisse, quod ius vult. Ita dicit
And. ĩ c. j. de benefi. fœmi. & in c. j.
§. huius generis. ex quib. cau. feud.
amitta. c. cum dilectus. de cõsuetu.
in c. 2. de feud. dat. in vim. l. cõmiss.
p Bal. in c. j. de aliena. feud. mut. cau.
fact. gl. in c. cupiẽtes. §. ꝙ si per xx.
de ele. in 6. Bartho. de Cap. in cõsti.
Regni. post mortem in additio. p l.
ex facto. ij. rñso. ff. de vulg. & pupi.
l. hęredes mei. §. cũ ita. ff. ad Trebel.
3 cũ infinitis similib. ius † igitur feu
dorũ quod inspici ex subiecta mate
ria debet, in c. j. de feu. cogno. filio
feudũ defert. nõ hæredi, vt apertè
colligit ex c. j. §. cũ verò Corradus.
4 q feu. da. poss. & † hæredẽ, nõ volu-
ti iure ciuili, sed filiũ intelligit. c. j.
§. & si clientulus. de aliena. feu. ca. j.
§. hoc quoque. de success. feu. cap. j.
§. profecto, de l. Corra. censebitur
ergo, ꝙ scdm iuris feudorũ dispo

 tionem,

tionem, non hæreditarium sit feudum, sed ex pacto & prouidentia, cum iure feudorum, nisi noiatim dictum esset, feudum ad hæredem non transire. Dum igitur transitũ fecit ad filium, alio non apparẽte, oportet ex pacto & prouidentia legis factum asserere. d. §. cum verò, ibi nominatim, & in c. huius autẽ generis, ex quib. cau. feud. amitta.

5 Qualitas † quoque hæreditaria, nisi appareat in cõcessione feudorũ, non censetur apposita, quia extranea est à simplici consuetudine feudorum. d. §. & si clientulus. & d. §. cum verò, vnde nisi de illa constiterit, non præsumetur, ita in simili considerat Andre. in cap. Imperialem. §. præterea ducatus, colum. 4. de prohibi. feud. aliena. per Federi. l. denique. ex quib. cau. maio. in l. sciendum. ff. de verbo. oblig. in c. si cautio. de fide instru. consuluit in simil. Signor. consi. 10.

6 Et † quamuis in vtroque casu pactum versari videatur, siue q ad filium, siue q ad hæredem transeat, tamen magistrali nomine, vt And. dicit ĩ d. c. j. an agna. ex pacto & prouidentia dicitur, in quo etiam nõ hæres succedit. Hoc autem est secundum feudorum consuetudines, non autem vt sit hæres, ergo illud, quod est, secundum consuetudines feudorum præsumi oportet, ita in simili Inno. in c. olim. de verb. signi. Abb. in c. certificari. de sepult. Felyn. in c. cum M. de constitu. Deci. in regul. semper in stipulationibus. ff. de regul. iur.

¶ Nec refragatur, quæ ex aduerso aliorum sententiam tutari videbãtur. Quoniam secundum iura ciuilia rectè procedunt, vt in l. si tibi. §. pactus. ff. de pact. vti etiã in hoc

7 Regno, vbi † omnia feuda ex communi forma inuestituræ hæreditaria sunt, ita concessa præsumũtur, vt per Andre. in §. & si libellus. de aliena. feud. pater. Neap. in consue tu. nostra. & si testator. in verbo disponat, non obstat c. primum. de duobus fratribus à capit. inuestitu. Quoniam ex eo demonstratur, sine pacto expresso non subintelligi, pro hęrede, & ideo dicit Andre. in capit. primo ex quibus cau. feu. amitta. tertia colum. quòd

8 † quoties Rex donat alicui feudũ non expresso sibi & liberis suis ex suo corpore legitimè descendentibus, quod solet communiter in priuilegijs Baronũ apponi, intelligetur dictum & erit feudũ ex pacto & prouidẽtia, & in eo c. 4. col. vers. si ergo vult, q præsumatur datum secundum ius intelligit, sibi & hæredibus suis, intelligo filijs; quia, subdit, hoc ex iuris interpretatione, non autem transmissione in heredem, per quę verba demõstratur velle, quòd non pręsumatur hęreditarium, sicuti quando esset expresse datum pro heredibus, quia

9 † expressa verba, secundum eum, debent aliquid operari, allegat l. si quando. ff. de lega. primo. & ideo Andre. in d. cap. primo, an agna. declarando quod sit feudum ex pacto & prouidentia, & quod hęredita-

hæreditarium dixit. Quando cōcceditur Titio, intelligitur & hæredibus eius, & hoc casu And. intelligit feudum esse ex pacto & prouidentia. Quia, ibi subdit, si dixit Titio & hæredibus, tunc est feudum hæreditariū. Et sic apertè demōstrat,
10 ꝙ † in dubio, quando non est expressum de liberis vel hæredibus, intelligetur esse feudū ex pacto & prouidentia, & prędicta procedūt in mero dubio, vbi verò loci consuetudo (vt dixi) vel inuestientis aliter demonstraret, posset contraria sententia vires obtinere. Quæ omnia cum satis copiosè dictus excellens vir declarauerit, ꝓbaueritq́;, sat mihi erit paucula hęc attigisse.

¶ Secunda dubitatio est. vtrum feuda Ducatus, Marchiæ ac Comitatus concessa pro se & hęredibus iā annis quingentis: retineant naturam feudi hæreditarij, vel iudicetur de eis sicut de feudis ex pacto & prouidentia. Dubium posset ex
11 duobus fieri. Primò, quòd † in feudis antiquis sæpe alia determinatio fieri solet quàm in nouis, vti constat ex his quæ dicuntur in d. ca. j. an agna. & in ca. Titius. si de feud. defunct. milit. & in cap. j. de vasall. decrep. ęta. & in c. j. §. hoc quoque. de succ. feud. c. j. de grad. & ca. j. de not. feu. c. j. ex quib. cau. & in ca. j. si vasall. feud. priuet. cum simil. Declarant summistæ in diuisione feu
12 dorum. Et † aliquando ex nimia tpis antiquitate præsumitur variatio & mutatio eorum, quæ antiqui ꝑtis fuerunt, vt in authen. sed quāuis. C. de rei vxo. actio. Bal. in l. 2. C. de rescin. ven. Areti. in l. decem. ff. de verbor. oblig. Ang. in cons. 299.
13 Secundò ista † feuda dignitatum differunt à cæteris, vt patet in ca. j. de feud. Marchię. in prin. & in ca. j. de aliena. feud. in fin. & in c. Imperialem. §. præterea ducatus. de prohi. feud. aliena. per Federi. & ponit quasdam differentias Iacobi. in sua inuesti. in verbo Comes, & quā plures Afflict. in decis. 265. vbi tenuit, ꝙ ista feuda titulata non veniunt in generali obligatione feudorum cum assensu, cuius tamen contrarium in sacro Regio consilio sæpe iūdicauimus. Vnde cum antiq̃tas & dignitas ī hmōi feudis cōcurrāt, dubitari potuit, an eodem iure cū cæteris censerentur. Sed quod ad punctum quæstionis attinet, cum
14 † fuerit semel factum feudum hæreditarium, etiā post mille annos non desinet esse hæreditarium, nec poterit ex solo cursu tpis in alte-
15 rius naturam transire: quia † qualitas originalis est attendenda, quando non est variabilis ex solo tempore sed requiritur aliud factū extrinsecum, ita declarat Bal. in c. cū oēs. in 11. col. C. de consti. & in ca. j. si de feud. fuer. controuer. inter Domi. & agna. & in c. j. vlt. col. de controuer. inuestitu. probatur in l. circa. ibi gl. ff. de prob. l. si minorē. ibi gl. ff. de in integr. resti. mino. & latè per Bar. Imol. & Ale. in l. si prius. ff. de oper. no. nuntia. Bart. in l. si cui ff. de accusa. Bald. in l. non ignorat. C. qui accusar. non poss.

& in similibus terminis dicit And. in d.cap.j.Imperator Lotha.col.fi.
16 in princ. quòd † cum statuitur aliquid, censetur statutum in perpetuum, si in eadem causa permaneat.l.prima.ff.si ex noxa.cau.aga. & in cap. j. de eo qui fi. fec. agna. & ita intelliguntur quæ superius allegabantur. Nec obstant differentiæ inter feuda noua & feuda antiqua: quoniam in hoc non est differentia: nam constat de qualitate hæreditaria semel posita in cõcessione, quæ præsumitur durare, l.siue possidetis.C.vti possidetis, &
17 † quod non mutatur, cur stare prohibetur.l.præcipimus.C.de appell. l.sancimus.C.de test. & dicit And. in d.cap.j. §.& si libellus.de aliena. feud.pater.col.2.post Iacob. de Ardiz.in summa, quòd idem iuris est de nouo & veteri, nisi aliquid speciale reperiatur constitutum, argu. institu. quod cum eo, qui in alie. j.responso.& dicit Andre. in d.c.j. an agna.in vers. & licet col.ij. ibi. Alij voluerunt, quòd in feudo hæreditario nulla est differentia inter filium & agnatum, & idem in c. j.
18 de natu. succ.feud. & sic ex eo † quod est antiquum, non tollitur qualitas hæreditarij feudi. Et pro hoc faciunt ea quæ dicuntur in l. obligationum ferè.§.placet.ff. de actio. & obliga. & in regul. nòn firmatur. de regul.iur. in 6. & in l.quod ab initio. ff. eo.tit.cum simil. Nec † ex persona hæredum debet fieri mutatio qualitatis feudi, sicuti ius
19 obligationum non mutatur, l.2.§. ex his.ff.de verbo.obliga.l.ij. §.j.ff. de præto.stipul.per Andre. in cap. omnes filij.col.2.si de feu.defunct. milit.

20 ¶ Tertia quæstio est. An † in feudis hæreditarijs oporteat esse hæredem vltimi morientis.Ita quod si hæreditas non sit delata huic agenti excludatur à feudo? Et si oportet esse hęredem primi inuestiti, quomodo probabitur stante lapsu tẽporis annorum quingentorum a initio inuestituræ. Et nemini dubium est, oportere eum qui vult consequi feudum hæreditarium esse hæredem vltimi morientis, ita dicit Andre.in cap.j.in fi.qui succ. tene. ibi. Filius non hæres non veniret.& in ca.j.de succ. feud. §.hoc quoque, col.2.& in d.ca.j.an agna. in princ.ibi. Quia in hæreditario. in 3.col.ibi. Hæc positio, l. j. & ij. ff.de peti.hæredi.&in l.non tantũ. in glo.eo.tit. Alexan.in consil. 10 vol.3. & in consil. 28. volu.5. Curt. Seni.in consi.82.col.3. Deci.in con-
21 sil. 185. † Si tamen hæreditas fine assensu sit alteri delata ex testamẽto: posset hoc casu peti feudum hæreditarium absq; hæreditate. Quoniam ita demum filius vel agnatus cogitur hæres esse, quando potest habere hæreditatem, nec stat per ipsum. Ita determinat glo. in constitu. Regni, vt de successionibus. In verbo, ex vtroq; parente. Iaco. de Beluis.post Ardizo. in d. cap. j. an agna. ita etiam tenet Bal. in l.3 circa fi. C. de fideicommiss. Bald. & Aluarot. in d. ca. an agna.in 4 col.

eolum. & Iacobi. in sua inuestitu. in vers. itaque ipsi. & Curt. in suo tracta. de feud. succ. in 3. q. in fin. & Afflict. in constitu. Regni. si quis post litem. & probatur in c. j. de eo qui intersc. fratrem domini, vt per eundem Afflict. in decisio. 385. Nō tamen propterea non dicetur hæreditarium feudum, stante alio hęrede in allodijs. Nam † filius potest

22 rede in allodijs. Nam † filius potest esse hæres tantum in legitima, vt in §. aliud quoque capitulum. in authen. vt cum de appella. cogno. & alius hæres vniuersalis. Nec est inconueniens, vt vnus sit hæres vniuersalis & alius particularis, vt in l. j. ff. si pars hæred. petat. Nec est

23 inconueniens, quòd † ex post facto vnus decedat pro parte testatus & pro parte intestatus. not. in l. ius nostrum. de reg. iur. & l. circa. ff. de inoffi. testa. Et sic non bene dicunt, qui hoc casu dicunt non hæredem simpliciter habere feudum hæreditarium. Quinimmo nec opinio Iacob. de Beluis. in d. cap. Titius. videtur posse substineri, quod

24 † feudum alienatum cum assensu possit reuocari, quando est hæreditarium, quoniá obstat dispositio. l. cum à matre. C. de rei vindica. l. venditrici. C. de reb. alien. l. vnum ex familia. §. sed si viuo. ff. de lega. secundò. & quò ad ea quæ sunt hęreditaria etiam inuentarium non prodest, ut in l. fi. C. de iur. delib. & per Andre. in d. c. an agnatus, & in cap. Imperialem. in secunda additio. de prohibi. feud. aliena. per Federi. Imol. in c. ex parte, de feud. & in cap. j. de aliena. feud. pater. §. & si libellus. col. 4. Andr. dicit, ita demū habebit successor si non sit alienatum. argu. l. cum quis. ff. de solutio. Nec obstat quòd nihil habeat

25 ex hæreditate † quoniam pater potest titulo oneroso priuare filios legitima, & nō reuocabunt alienationes, quia nihil habeant, secundum Bar. in l. hæreditarium. ff. de bon. auto. iud. possi. Bal. in l. Papinianus. §. quarta. ff. de inoffic. testa. Docto. in authen. vnde si parens. C. eo. tit. Et dum Iacob. de Belui. in d. cap. Titius. circa hanc quęstionē facit differentiam inter filium & agnatum, non bene dicit, cum in feudo hæreditario, vt supra retuli, nulla est differentia inter filium & agnatum secundum Andre. in d. cap. j. an agna. col. 2. ibi, alij voluerunt. Ergo sicuti non reuocat filius ita nec agnatus. Nisi forte saluetur opinio Iacob. de Belui. quando in fraudem fuisset facta alienatio, quo casu nec in totum filius reuocaret, vt ipse dicit in l. primá & in l. si totas. C. de reuocan. dona. & C. de inoffi. dot. Et ita intelligi debet quod dicit Bald. in consil. 215. volu. 2. per l. primam. & secundam. C. si in fraud. patro. Et istud videtur verum, quicquid dicat Afflict. in d. constitu. si quis post litē & Ioan. Rey. in ca. Imperialem. §. præterea. & Ias. in cons. suo 168. volum. 4. & ex hoc sequitur, quòd is qui agit erit etiam hæres primi, prout dicit Andr. in d. c. j. an agna.

26 in princ. Quia † hæres hæredis &c. allegat.

allegat.l.quoties. C.de hęred.insti-
tu.l.sciendum. ff. de verbor. signi.
& ex diuturnitate temporis ac pos
sessione cum præstatione serui-
cij induci aliam probationem, ꝙ
primus habuerit hæredem. argu.
cap. si quis per triginta, si de feud.
27 fuer.controuer. Et † cum feudum
sit hæreditarium præsumitur hæ-
res qui tenuit: quia non potuisset
citra ius & nomen hæredis.l.gerit.
28 ff.de acqui. hæredi. Et † præsumi-
tur factum, quod fieri debuit l. cũ
seruus.ff.de verbo.obliga. Et ex an
tiquitate præsumuntur omnia sol
lenniter adimpleta. l.qui in aliena.
ff.de acquir. hæred.l.si filius.C.de
peti.hæredi.cum similibus. Anch.
in consil.135.Alexan. in consil. 79.
col.3.vol.j. Et ita videtur breuibus
huic quæstioni fore responsum.
29 ¶ Dubitatur quartò. vtrum † ob-
stet præscriptio, non natis in feu-
do ex pacto & prouidentia? Et ꝙ
obstet præscriptio nititur probare
Franc.Cur.Sen.in consil. pe. col.3.
30 Nam † pręscriptio 30.vel 40. ann.
secundum terminos.ca.primi. §.si
quis per triginta, si de feud. fuer.
contro. tollit omne ius aduersus
ignorantem. per gloss.singula. in
l.fina.in fi.C.de edict. Diui Adria.
toll.glos.in c.j.§.porrò. qual. olim
feud.aliena.pot.glo.in c.j. §.præte
rea. de capi. Corra. Et ita videntur
tenere omnes scribẽ.in d.§. porrò.
& in §.præterea, maximè Aluarot.
& Nic.de Neap.in l.fina.C.de fun-
dis patrimo. lib.11. Andre. in d. §.
si quis per triginta. Vnde non na-
tis, sicuti & ignorantibus præiudi-
cari poterit ex præscriptione. Sed
miror ego, virum illum tam recti
iudicij. ita sensisse, si loquitur in
feudo ex pacto & prouidẽtia, put
videtur loqui, allegando l. secun-
dã & tertiã, de dona. quę sub mod.
Andre. in d.§.hoc quoque. Nam
cum feudum cẽseatur hoc casu da-
tum æquè principaliter omnibus
ordine successiuo, ut in l.quod di-
citur. ff. de verbo. obliga. declarat
Andre.in c. primo. col.2. si vasall.
31 feud. priuet. non † potest negli-
gentia vnius alteri nocere, & sic ex
persona natorum negligentium
non potest fieri præiudicium non
natis, ex persona verò propria eo-
rum nulla consideratur negligen-
tia vel culpa.l.fi.C.de anna.except.
Ergo oportet dicere, huiusmodi
præscriptionem cessare, quæ odio
negligentiæ inducta est, vt in l. si
quis emptionis, & in l. omnis. C.
de præscript. 30. anno. in rubri.
extra de præscript.& glos.in d.l.fi.
32 de edict. Diui Adria. & † si quid
alienando non præiudicatur, ita
nec patiendo labi tempus ad præ-
scribendum.l.vbi lex. ibi Bart. &
33 alij.ff.de vsucapio. Nec † obstat ꝙ
in feudis locum habet præscriptio
tricennalis. d.§.si quis per triginta,
quoniam loquitur in feudis, quę
possent in præiudicium alienantis
& successorum alienari, non in feu
do ex pacto & prouidentia. Ita latè
declarat & firmat Andre. in cap. j.
§.quid ergo. de inuesti. de re alien.
34 fact. Nam † quæ subiacent restitu
tioni

tioni post mortem tenentis, non possunt alienari, l. fi. & authen. res quæ. C. comu. de lega. nec possunt præscribi contra eos, quibus debet
35 restitui: quia † alienationis verbo etiam præscriptio continetur, authen. nisi tricennalis, C. de bo. mater. l. alienationis. ff. de verb. signifi. nisi essemus in primo acquirente, qui posset alienare, vel in feudo paterno seu antiquo, & filij essent hęredes absq; inuentario, vt in d. c. j. an agna. in quibus tantum casibus Curt. bene sentit. Et pro hac etiam opinione faciũt ea quæ latè disputat Andre. in c. si vasallus, si de feu. defunct. milit. vbi de sententia & trãsactione an noceat agnatis ignorantibus, vel non natis, in feudo ex pacto & prouidentia, & concludit neque fraudem, neque negligentiã aliorum nocere, per veras rationes, & eandem opinionem in effectu tenent idem Andre. & Aluar. in ca. j. §. hoc quoque. in fin. de succ. feud. & videtur sequi Franc. Balb. in tracta. pręscript. 4. part. q. 9. Nec ob-
36 stat, quòd † illa pręscriptio currit contra ignorantes. Quoniam procedit quando ignorantia causatur ex culpa, aut negligẽtia, vt in simil. allegat Roma. in cons. 9. aliàs præscriptio non currit, l. prima. C. de annali except. l. contra maiores. C. de transactio. l. fi. in fi. C. qui bon. cede. poss. glos. not. in l. sed & si ff. de bon. possessio. contra tab. quam ad hoc not. Areti. in fortioribus terminis in l. ventre. col. 4. post med. ff. de acquir. hæredi. faciunt nota. per canonistas in c. quia diuersitatem. de concess. præben. & in ca. fi. de electio. & in c. trãsmissa. de præscript. Alex. in cons. 58. vol. 5. Deci. in cons. 187. col. fi. & ex hoc rectè in-
37 fertur, quòd † si fuerit præscriptũ contra aliquem, & per lineam finitam eius qui præscripsit, feudum domino aperitur, non excludũtur illi qui ex pacto & prouidentia succedere debuissent, vt præferantur Domino, cum pręscriptio illi minimè obstare potuerit, per prędicta, cum nulla sit differentia inter Dominum & alium, in quem feudum fuisset alienatum, per d. ca. si vasallus, & ibi per Andre. & Dominus pretẽdit ius ex linea finita eius qui non potuit excludere non natos, ergo nec dominus excludit, argum. l. lex vectigali. ff. de pigno. Andre. in d. cap. primo. §. quid ergo, & in cap. j. qui succ. tene. & in constitu. Regni. si quis post litem. Et sicuti hi poterant excludere illum qui prescripserat contra alios, ita etiam possint excludere dominum, argu. l. Pomponius. §. cum quis. ff. de acqui. poss. l. ex qua persona. ff. de regul. iur. faciunt quę dicuntur in cap. j. §. item si fuerint quib. mod. feud. amitta. & in ca. j. si vas. feu. priue.

38 ¶ Sequens est quæstio. An † si concessa fuerit alienandi facultas in inuestitura, requiratur nouus assensus in ipsa alienatione. Et dubium facit id quod dicitur in cap. j. de feud. non habente propri. natur. & quæ ibi per Andr. & in cap. j. §. donare,

nare, qualit. olim feud. alie. in l. cũ essent. ff. de seruitu. rusti. prędi. aliàs talis facultas nihil operaretur. l. si quando. ff. de lega. j. Sed ex diuerso
39 videtur, quòd † ratio, ob quam requiritur assensus in alienatione, ea sit, vt vltra honorem Domini is qui recipit feudum cum assensu, remaneat fidelitati & seruitio obligagatus alius Dominus non haberet à quo peteret seruitium, à primo non, cum non possideat feudum, ab emptore non: quia non promisit, ita declarat Andre. in c. Imperialem. §. scriba verò. col. ij. ibi, à quo ergo, de prohibi. feud. aliena. per Federi. Et ibi dicit, q́ ex hoc inductum est, vt perdat, & idem dicit Andre. in ca. j. in ver. facit commentum, & in vers. commercium excogitare, de prohibi. feud. aliena. per Lotha. Ista ratio subest etiã, concessa facultate alienandi, ergo etiam data huiusmodi licentia requiri debet nouus assensus Domi-
40 ni, pro hoc facit, quòd † Dominus scire debet, quem habeat in vasallum, ne sit sibi odiosus vel non sit acceptabilis, vt in §. firmiter. d. ca. Imperialem, vt sit de genere fideli. l. quòd si nolit. §. mancipium. ff. de ędilit. edict. l. quisquis. C. ad leg. Iul. maiesta. secundum Andre. in d. ca. Imperialem. col. j. circa fin. Præte-
41 rea † patet ex emphyteuta, qui licet habeat potestatem alienandi, nihilominus tenetur de nouo requirere Dominum in alienatione, vt tenet Specu. in tit. de loca. §. nũc aliqua. in vers. 94. vel saltem in traditione & in inductione emptoris in possessionem debebit dominũ requirere secundum Ioan. de Imol. in d. cap. potuit. col. 48. quem sequitur Ias. in l. 3. col. 3. C. de iu. emphy.
42 Præterea † potestas alienandi videtur data prout ius vult, per ea quæ in prima quæstione dicta sunt, scilicet cum assensu. argu. d. l. si quando. C. de inoffi. testa. l. si vno. ff. loca. l. prima. C. de sacrosanct. eccles. sicuti in Regno intelligitur, vt aliénet vt feudum: quia aliàs feudatarius nõ posset dare in feudum, ita determinat Ancha. in d. c. j. de feu. non haben. propriam natu. feud. ergo intelligetur data licentia alienandi saluo assensu. Nec obstat q́ nihil operaretur, nam potest respondere dupliciter. Primò, q́ forte, secundum aliquos, operaretur in feudo ex pacto & prouidentia: vt posset alienare feudum, qui nõ potuisset sine assensu agnatorum:
43 quia † potuit Dominus in traditione rei suæ legem imponere, quam voluit. l. in re mandata. C. manda. & ita considerat Calca. in consil. 50. licèt contrarium sentiat Alexan. in consil. 106. volu. 4. & verius. Secundò operabitur, vt Dominus teneatur assentire, sicuti in simili dicitur in aliquibus casibus comprehensis in constitu. Regni, si quis post litem. Et ita determinat dictus excellens Sigismundus, in extricationibus suis ad commẽtum Andre. d. §. donare, etiam q́ data potestate alienãdi subijciatur clausula, saluo assensu, nam Dñs debet

debet assentire. per not. in l. si cum dotem. §. eo autem tempore. ff. solut. matr. aut habebitur assensus pro præstito si non iustè abneget, vt latè ac subtiliter suo more per eundē comprobatur, & consuluit ante eum Franc. de Aret. Par. de Put. & D. Mathe. in causa Iulij de Capua. Quòd si dicatur, nihil operari illā clausulam saluo assensu, si etiā non expressè requireretur assensus, dici
44 potest non esse inconueniens † vt quæ tacitè insunt ex natura actus, si exprimantur nihil operentur, quò ad hoc vt sint maioris effectus, l. iij. ff. de lega. j. quia operātur rei declarationem quamuis nō augeant effectum, vt declarat Fulgo. in cons. 147. Bald. in l. ex verbis. C. de dona. inter vir. & vxo. Areti. in consil. 8. col. 2. glo. not. in l. si pupillus, in ver. superflua. ff. de noua. Paul. de Cast. in l. stipulatio. §. j. in fin. ff. de oper. no. nuntia. bona gl. in l. vtimur. in fi. ff. de sepulchr. violat. glo. in c. j. in verbo filio, de summa trinita. & fide catho. in 6. cum
45 similib. Non † obstat d. c. primū de feud. non haben. propri. natu. quod pro priore opinione ponderat Bal. & Aluar. in ca. feudum, si de feud. fuer. controuer. Roma. in consil. 493. & Alex. in consil. 174. volu. ij. & Curt. d. tracta. 4. par. q. 5. Nam procedit quando alienatio esset permissa veluti de re propria, vel non esset in feudum apud emptorem seu accipientem, sed quòd esset libera: quo casu cessarent ea quæ proximè cōsiderabantur. Nos verò loquimur quando remanet feudum, vt aliàs considerat Andr. & Alua. in d. cap. Imperialem. in princ. Bal. & Marti. de Laud. in c. 2. quo tempo. mil. post Ardizo. in summa quib. mod. feud. amitta. in rubri. an emptor qui emit. & And. in d. ca. j. de feud. non haben. pro-
46 pri. natu. feud. in fi. Vnde † ego puto in hoc articulo posse distingui, quod aut alienatio permittitur in inuestitura, remanente iure feudi, prout communiter intelligitur, secundum proximè allegata, & tunc aut quæritur utrū alienatio teneat sine nouo assensu, aut quæritur vtrum euitetur caducitas ex illa sola licentia: primo casu dico, quòd alienatio non tenet, nam licentia censetur data secundum naturam actus, scilicet cum assensu, & ita in proprijs terminis decidit Alex. in cons. 106. in 4. volu. & Afflict. decis. 307. l. si stipulatus. ff. de vsu. l. j. §. si sub conditione. ff. vt lega. nom. caue. & facit decis. Specu. & Ioan. Andr. in d. §. nunc aliqua, à quibus Ioan. de Imol. in d. ca. potuit. dicit durum esse recedere, & ità latè probat Calca. in cons. 50. prim. dub. Secundo verò casu, dico quòd caducitas euitatur, nam (vt prædixi) dominus assentire teneretur, vel pro assentiente haberetur, quando non posset iustè beneplacitum abnegare, vnde videtur facta alienatio sub spe futuri assensus, qui potest subsequi. vt no. in l. qui in aliena. §. iussum. ff. de acqui. hæredita. per Andr. in d. cap. Imperialem..

Vnde

Vnde saltem excusaretur à cõtemptu & dolo, vt in simili tenet Bald. in l. deberi. C.de fidcicommiss. liber.glo.in l.vnic. §.qui iudicium. in fi.glo.magnæ. ff.siquis ius dicẽti non obtempe. Areti.in l. fi. C.de Carbo.edict. Pau. de Cast.in cons. ij.col.ij.& vlti.vol.2.in nouis. Et circa amissionẽ feudi determinat glo.in c.j.quib.mod. feud. amitta. c.consuetudo.8.distinctio. And. in c.j.§.aut si libellario. & ibi Mathe. in 6.not.& in §. itẽ si fidelis, quib. mod.feud.amitta. maximè stante dubietate quæstionis, de qua agitur,glo.in ca. cum dilectus.in verbo constitutum. ibi Abb.de cõsuetu.Cardi.in clem.fi. 4. q. de regul. Bal. in rubr. de iusti. codi. confir. prima col.maximè in milite. l.j.C. de iur.& fact.igno.Ludo.Roma.in cons.506.Imol.in ca.ij. vlti. col.de constitu. Bald.in quæstione incip. accusatus.col.20. maximè cum tractetur de damno euitando, vt in d. l. j. & in l. regula.& in l.error.ff. eo. tit. Areti.in cons.33. pen.& vlt. col. aut concessiõ erit adeo libera, vt consideratur in d. ca. j. & tunc procedat prior opinio, vt supra dicebam. Et per hoc videtur satisfactum & domino & feudatario, debet enim vtrique parti consultum esse inquãtum potuit, l.ex his, ibi. Quia ea ratione nemo fraudatur. ff.de his quæ in fraud.credi.Pau.de Castr.& Iaso.in l.j.ff.si quis cautio. ibi, vtriq; litigatorum. Et ista videtur melior distinctio quàm ea quę fit per Ioa.Rey.in d.c.Imperialem. relata per Curt.in d. tracta. 4.part. q.5.licet Calcan.in d.cõs.50.teneat ꝙ caducitas non euitatur, cuius cõtrarium sentio per prædicta.

¶ Superest postremò vt dicam, an
47 † feudum cõcessum ante tempora Corradi præsumatur personale, vel ex pacto & prouidentia, aut hęreditarium, maximè in feudo Marchiæ? Et ex his quæ dicta sunt in priore dubio, satis potest colligi ꝙ feudum præsumi ex pacto & prouidentia. Nam licèt ante tempora Corradi feuda essent personalia, fuit tamen per Corradum facta extensio ad filios. d. §.cum verò Conradus,& similiter fuit vsurpata successio per descendentes in feudo Marchiæ, vt in d.c.j.de aliena.feu. in fi. Et sic attenta consuetudine feudorum pręsumetur ex pacto & prouidentia, & pro descẽdentibus acquisitum, seu vsurpatum. Ita declarant Docto.in d.c.j.de feu. Marchiæ.glo.in consti.Regni vt de successionibus. not.in d. c.Imperialẽ. §.præterea ducatus. Afflict.in prælud.in vlti.q.Curt.in 5.pár.col.3.

¶ *Dixi breuibus, quod longa disputatione agendum erat, mi Bernarde. Sed cum noluissem Epistolæ modum nimis transgredi fui fortasse breuior quàm res ipsa exegerit, puduitque Athenas, quod aiunt, noctuas mittere, tu boni consulas, & pro tuo castigatissimo iudicio corrigas. Vale Neap. X. Kalen. Octobr. M D XXXVI.*

Ioan.Tho. Minadous.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Vasallus relinquens ciuitatem, quam ab hostibus tutari debebat, facit contra fidelitatis iuramentum.*

2 *Feloniæ ac proditionis crimen est tempore necessitatis dominum deserere.*

3 *Paria sunt dominum dereliquisse, aut eius statum periclitantem.*

4 *Ciuis derelinquens ciuitatem periclitãtem perdit omnia priuilegia ciuitatis.*

5 *Paria sunt esse, vel esse posse.*

6 *Paria sunt, scire vel scire debere.*

7 *Ignorantia crassa non excusat.*

8 *Turpe est dicere, non putaram.*

9 *Negligentia sufficit quò ad feudi amissionem.*

10 *Parcendum non est, qui se in periculo posuit.*

11 *Præcedentia declarantur ex factis sequentibus.*

12 *Accessus ad hostes quando permitti posset.*

13 *Limitata causa effectũ debet limitare.*

14 *Imputatur ei, qui potuit procuratorem mittere & non misit.*

15 *Excusatio non præstatur, qui debuit prouidere.*

16 *Hostes voluntariè uidetur expectasse, cum potuisset fugere & non fecit.*

17 *Paria sunt, hostem in dominum recepisse, vel permittere, quòd ab hostibus dominetur.*

18 *Fugere quis tenetur, cum nullum sit periculum neque uerecundia fugienti.*

19 *Vasallus pro seruitio præstando tenetur absentem dominum perquirere.*

20 *Vasallus debet dominum adiuuare clamoribus, nu. 29.*

21 *Socium facere audaciorem & timidiorem aduersarium, in criminibus sæpè consideratur.*

22 *Pœna mortis in atrocioribus est non reuelantibus, cum proditores iudicenť.*

23 *Vasallus incurrit crimen læsę maiestatis propter tria criminis capita. 24. 30.*

25 *Assentit tacitè, qui negligit obuiare peruerso.*

26 *Vasallus debet facere resistentiam aduersus hostes domini.*

27 *Proditor dicitur permittens gentem inimicam in territorium domini intrare.*

28 *Permissio sola transitus inimicorum est sufficiens ad priuationem.*

31 *Vasallus debet offerre seruitium, quando domino imminet magnum periculum.*

32 *Amicitia cum inimicis domini felloniam & crimen læsæ Maiestatis inducit.*

33 *Salutatio tria significat.*

34 *Collocatio maximam demonstrat delicti conscientiam.*

35 *Præsumptione sola hoc casu ad priuationem procedi potest.*

36 *Testis approbatus à parte facit plenam fidem.*

37 *Testes singulares sufficiunt in crimine læsæ Maiestatis & rebellionis.*

38 *Testi vni creditur in crimine læsæ Maiestatis, licet regulariter contra.*

39 *Vasalli patientia sola & tacitus consensus inducit feloniam.*

40 *Mandatum homicidij ex eo probari, quòd aliquis cùm eo locutus est, qui incontinenti homicidium commisit.*

41 *Senis vmbra plus valet quàm gladius iuuenis.*

42 *Aduersarius fit timidior ex sola associatione, associatus audacior.*

43 *Proditor appellatur, qui à domini potestate se subtrahit.*

44 *Vasallo non licet remanere in loco rebellato.*

45 *Vasallus hostibus domini se subijciens cæteris malum exemplum præbuit.*

46 *Probatio per coniecturas sufficit in occultis.*

47 *Tyranni metus, domino fugiente, excusat à rebellione.*

48 *Metus non excusat, quando quis periculo voluntariè se exposuit. nu. 53.*

49 *Casus si superuenit culpa præcedente, non præstatur excusatio.*

50 *Metus non excusat, quando non est periculi vitæ vel honoris.*

51 *Vasallus non priuatur feudo propter leuem domini iacturam.*

52 *Dominus & vasallus iudicantur ad paria.*

54 *Metus vana allegatio non excusat.*

55 *Causa qualibet excusat à delicto, quando pœna est corporalis.*

56 *Coniecturis non est locus in claris.*

57 *Principis placitum habet vim legis.*

CONSILIVM XI.

EX his quæ in processu aduersus Iacobummariã Franconũ deducta sunt, videtur absq; difficultate taliter deliquisse, quòd veniat feudo priuandus. Et omissis multiloquijs ex ipso facto ipsius fellonia, ac læsę Maiestatis crimen per infra demonstrãtur. In primis quoniam dictus Iacobusmaria, inuasa per hostẽ prouincia terræ Ydrunti, habens eius familiam intus ciuitatem Litij, in qua omnes Barones conuenerant, vt in tuto essent, ex ipsam ciuitatem tuerentur, ea relicta ad casale accessit, ex quo duo resultant. Primum, dereliquisse ciuitatem, quã debebat tutari ab hostibus, quorum incursus iamiam timebatur,
1 & † hoc est contra fidelitatis iuramentum, vt in c. j. de nou. form. fidelit. & in cap. primo. de for. fidelit. ibi tutum, & ibi in bonis, &
2 † est proditionis ac felloniæ crimẽ tempore necessitatis dominum deserere. c. primo. in princ. ex quibus
3 cau. feu. amitta. & † paria sunt dominum dereliquisse, vel eius bona, aut statum periclitantem, per text. in d. c. j. de forma fidelita. & in ca. de forma. 22. q. 5. vbi eorũ fit ęquiparatio, & de iure ciuili est text. in l. iij. §. quod stationis. ff. de re milit. & l. omne. §. quod in acie. eo. titul. probatur per tex. in c. j. §. præterea. quæ sit prim. causs. benefi. amitten.
4 & in c. j. hic finitur lex. Et † si ciuis relinquens ciuitatem fluctuantem perdit omnia priuilegia ciuitatis, vt notabiliter dixit Bald. in l. ij. C. de infan. & languid. Bartol. in l. 2. ff. de publi. iudi. Quanto fortius puniri debet is qui ex iuramento fidelitatis Regiæ obligabatur nequid contra statum Cæsaris fieret. argum. cap. 2. extra de pactis & ca. cum contingat. de iureiuran. cap. vbi periculum. de elect. in sexto. Secundum resultat ex eo quòd iuit ad casa iuisse ad hostes. Nam licèt

licèt tunc temporis sub hostiũ potestate casale adhuc non deuenisset, nihilominus sciebat vel scire debebat, q prout ipsemet Iacobus maria ponit, erat casale locus apertus non aptus ad resistendum, ac consequenter tale, quod sine dubio in hostium manus peruenisset. Vn
5 de † de eo ita iudicari debet ac si tunc cum accessit ab hostibus teneretur, per ea quæ notabiliter determinat Bald. in l. in bello. in fi. ff. de excu. tutor. de suspenso ante mortem percussi. facit tex. in l. si pro ea. C. mãda. & in l. qui pupillam. ff. de adulte. faciunt ea quæ determinantur per Imol. de notario asserente aliquid esse, quod proximè futurũ speratur, in cons. 31. & per Doct. in c. eam te, & in c. cũ adeo, de rescrip. Nec admitti debet si diceretur id
6 non putasse vel ignorasse † quia scire & cogitare debuit. iuxta tex. in l. quisquis. C. de incest. nupt. ibi gl. in verbo, Affectato. c. cum inhibitio. de clandesti. desponsa. c. 2. de tẽpo. ordinãdo. l. ij. C. de fals. monē. l. si tutor petitus. ibi gl. & Bal. C. de
7 pericul. tuto. & † crassa ignorantia non excusat. c. j. de postulatio. prælat. & in l. regula. ff. de iur. & facti
8 igno. & † turpe est dicere non puta
9 ram. c. qui dicitis. 16. distin. Et † quò ad feudi amissionem etiam negligentia sufficit, vt in cap. primo. §. est & alia. Quæ fuit prima cau. benefi. amitten. & in c. licèt. de controuer. inuestitu. & in cap. primo. de controuer. inter domi. & empto. & not. in d. cap. primo. de for. fideli. ibi, possibile. Et prædicta apertissimè comprobantur ex eo, quòd in casale veniens ac ibidem commorans periculo se exposuit, vt in hostium potestatem deuenisset prout deuenit. Quo casu non modo in culpa, sed etiam in dolo fuisse dicendum est, per text. in ca. imputari. de reg. iur. in l. ij. §. quod diximus, ibi gloss. ff. si quis cautio. & casus in l. . . ff. de re milita. Et
10 † ei qui se in necessitatem & periculum posuit non est parcendum. l. si fideiussor. §. primo. versic. sin autem. ff. qui satisdare cogant. l. sicut. C. de action. & obligatio. l. penult. C. quibus ad liber. proclama. non lic. l. autem. §. finali. ff. quod vi aut clam. l. cũ postulassem. in prin. ff. de damn. infect. facit text. in l. nemo arbitrorum. C. de tempo. appella. & in l. petendæ. C. de tempo. in integr. restit. l. properandum. §. sed siquidem. C. de iudi. vnde necessariò concludendum videtur ex isto capite subsequutis postea, quæ infra dicentur, iuxta text. in l. Iulianus. §. proinde.
11 ff. ad Macedo. quòd † ex factis subsequentib. præcedentia declarãtur. l. vxori. ff. de lega. tertiò. l. si seruus plurium. §. finali. ff. de lega. primò. Et ex facto subsequenti præcedens declaratur intentio & causa. l. si filius. §. quamquam. ff. ad Macedonia. quem text. facit notab. Romanus in consil. 520. De recipiente pecuniam mutuò, quam postea conuertit in negotiationem, quòd talis accessus

ad casale fuerit ac sit punibilis &
ex eo malus animus fuerit demon
stratus.
¶ Non obstat quòd ex aduerso di
catur, quòd propter viuendi neces
sitatem in casale venisset ciuitate
relicta, quoniam hæc satis friuola
excusatio videri debet. Primò, quo
niam in dicto casali inspecto tem
pore, videlicet de mése Martij seu
Aprilis nulli erant fructus, quos
exigere fortasse valuisset. vt inde po
tuisset viuere, nec verificatum est,
quòd ibi essent aliqui fructus seu
12 debitores † quo casu aliàs etiam ac
cessus ad hostes permitti posset, se-
cundum Andr. in c. j. §. porrò. quæ
sit prim. cau. benefi. amitten. & sic
cessabat illo tempore causa & ratio
prædictæ excusationis, & conse-
quéter remanet culpa & delictum,
l. iij. §. quamuis. ff. de administra. tu
to. l. vxor. & latè ibi Bald. C. famil.
13 erciscun. cum † limitata causa effe
ctum debeat limitare. l. in agris. ff.
de acqui. rer. domi. l. age cum Ge-
miniano. C. de transact. l. pacto suc
cessorum. C. de pact.
¶ Præterea istud fieri poterat per
alium: non enim aderat necessitas
in personali accessu & habitatio-
ne, habebat plures liberos, procura
tores & ærarios, poterat in ciuita-
tem deferre, non erat astrictus vt
personaliter interesset, nec oporte-
bat vt ibi commoraretur. Et pro-
pterea non est excusandus, facit
quasi in proprijs terminis tex. in
d. l. secunda. §. quod diximus, vers.
quod enim, ibi nulla necessitate vr
gente. ff. si quis cautio. faciunt in
argum. ea quæ in simili dicuntur
in l. Papinianus exuli. ff. de minor.
14 Imputatur † ei qui potuit mittere
procuratorem & non misit. per
Bart. in l. fina. ff. de in integr. resti-
tu. per Docto. in c. pastoralis. de re
iudi. Bal. in ti. de pace Constan. ver
sic. huic sententiæ. eo maximè ꝙ
in ciuitate Licij domum habebat,
quam verisimiliter instruxerat, vt
diligens paterfamilias. argu. l. meri
tò. ff. ꝓ socio, vel instruere debuit
omnibus necessarijs, ne in pericu-
lum incideret, per iura præallega.
15 Et aliàs non succurritur ei, nec † ex
cusatio præstatur, qui debuit pro-
uidere & instruere & nō fecit. l. qui
accusare, cum ibi not. C. de eden.
l. iij. C. de inoffi. testa. l. tractaba-
tur, ibi glo. ff. de milita. testa. glo. in
l. atletæ. §. dat remissionem. ff. de ex
cusa. tuto. l. filio. §. Seya. ibi Bart. ff.
de alimen. & ciba. lega. vnde clarè
patet ꝙ illa excusatio nullo modo
debet admitti.
¶ Secundò principaliter eius cri-
men demonstratur ex eo, quòd in
casali prædicto existens Iacobus
maria prędictus, audito quòd iam
prope erat Gabriel Baronus, quem
sciebat (vt ipsemet principalis in
sua depositione fatetur) pro ho-
stium Vicerege in illa prouincia
designatum, tripliciter deliquit.
Primò, quòd considerata loci
qualitate ac temporis, potuis-
set & poterat ad suos se recipe-
re, siue in ciuitatem Licien-
sem, quæ pro Cæsare tenebatur,
siue

siue ad alia loca & conuicina oppida, quæ semper in fidelitate perstiterunt, quod cum nõ fecerit eius malus animus demonstratur, & dignus est feudi priuatione, pro hoc rectè facit tex. in l. iij. §. in bello. ibi qui vallum, & in §. is qui ff. de re milit. & ibidem permanẽdo ac non fugiendo, dedit ac fecit se hostium potestati subiectũ, quod est graue crimen. per tex. in l. ij. eo.
16 tit. ibi. Dare † se militem cui non decet, & cum potuisset fugere & non fecit, videtur voluntariè hostes expectasse. argu. l. cõmodissimè. ff. de liber. & posthum. l. tractatur. ff. de milita. testa. l. Gallus. §. & quid si tantum. ff. de liber. & posthum. & consequenter contrauenit iuramento fidelitatis, quo alterum in dominum non recognoscere promisit. d. c. j. de for. fidelita. faciunt not. per Abba. in consil. 3.
17 vol. 2. & † paria sunt hostem in dominum recepisse, vel permittere ꝙ ab hostibus dominaretur, cũ posset aufugere. c. literas, ibi. Anto. de Butr. de supplen. negli. prælato. ca. quod super his, de consangui. & affini. l. j. in prin. ibi Bart. in ij. col. ff. de oper. nou. nuntia. l. nec non. §. j. ff. ex quib. cau. maio. l. prętor ex ꝓuincia. ff. de manumiss. vindict. gl. in c. omnes leges. j. distinctio. ibi la
18 tè Felyn. & † absque dubio in hoc casu fugere tenebatur, cum nullũ fuisset periculum fugienti neq; verecundia, secundum distinctionẽ Bal. in l. j. C. vnde vi. & in c. j. §. j. de pace tenen. & in l. j. colum. 3. de ędi li. acti. & habito respectu ad causam fugæ & qualitatem personæ fuisset illi reputatum ad virtutem, & consequenter fugere tenebatur. Ita limitat & declarat Claud. in l. vt vim. ff. de iusti. & iu. per iura per ip
19 sum allegata. Et † si pro seruitio præstando tenetur vasallus absẽtẽ Dominum perquirere, & ad eundẽ accedere, vt tenet Iacob. de Ardizo. in cap. j. quæ fuit prim. cau. benefi. amitten. & ibi Aluarot. in 3. col. Quanto fortius dicendum est ad euitandum domini iniuriam, ac (vt ita dicam) disseruitium, recedere debuit à loco per hostes occupato seu tunc occupando, & ad Dominum accedere, s. ad loca Domino fidelia, in quibus etiam seruire potuisset. Et meo quidem iudicio ita in hoc eius dolus arguitur, vt nulla tergiuersatione possit occultari, cum in rei veritate nullum fuerit probatum nec suberat impedimentum vel excusandi ratio.

¶ Secundò ex eodem capite resultat aliud, propter quod similiter lę sę maiestatis ac fellonię crimen incurrisse apparet. Quòd audiens aduentum Gabrielis Baroni, qui aduersus patriam veniebat, quò illam potestati hostium subijceret non cerciorauit, contra id quod facere debuisset. cap. primo. §. præterea. & §. item si dominum: quæ sit prim. cau. benefi. amitten. maximè in tam graui iactura, iuxta textus in §. sed quia. eodem titul. & in cap. j. post princ. Hic finitur
20 lex. Et si † clamoribus dẽt vasallus

dominum adiuuare, quãdo aliter nequiret, vt per gl. in d. §. præterea. ibi Bal. & Alua. Franc. Curt. in tracta. feudo. 4. par. 26. causa. Quanto fortius debuit & debebat Iacobusmaria significare ciuibus Liciensibus, & illos reddere certiores, quòd hostis iam aderat, quo prouiderẽt, ne imparati offenderentur, ac quod Gabriel Baro penè solus erat, quò ciues fuissent audaciores & magis instructi. argu. eorum quæ dicuntur in l. denuntiare. in princ. in §. quid ergo. ff. de adulte. & in l. qui absentem. ff. de procura. in c. constitutus. per Abba. col. pen. de appella. & in cap. pen. de elect. in 6. &c.

21 † facere socium audaciorem & timidiorem aduersarium in criminibus sæpe consideratur. glos. iuncto text. in clemen. ne in agro. de stat. monaco. in verbo Adfuerunt. l. cum Dominus. ff. ad Syllania. argu. l. j. §. quæ onerandæ. ff. quar. rer. actio. Bal. declarat in l. nõ ideo minus. ff. de accusa. Et vltra id quod de iure feudorum allegatũ est cerciorationem seu reuelationem fieri debuisse, probatur ex l. ciuili. per tex. in l. j. §. si seruus. ff. ad Syllania. not. in l. 2. ff. ad leg. Pompe. de parrici. Et de turbatione ciuitatis &c. de his quæ fiunt cõtra Dominum not. Bar. in l. vtrum. ad leg. Pompe iam de parrici. & Angel. in tracta. malefi. ver. che hai tradito. 3. col. latè per Felyn. & Deci. in cap. j. de offic. delega. not. in ca. quantæ. de senten. excom. & in c. j. ibi Abb. de resti. spoliato. Bart. in extrauagan. qui sint rebell. Pau. de Castr. in l. fi. C. de his quib. vt indign. & faciunt nota. in l. ij. & iij. ff. de noxal. Et per

22 omnes videtur concludi, quòd † in atrocioribus sit pœna mortis, & quod non reuelantes, proditores iudicentur, proptereaq; sine dubio ex hoc capite dictum Iacobummariam feudo priuandum esse iudicari debet.

¶ Tertiò ex hoc eodem principali capite resultat aliud, videlicet. Resistentiam aliquã non fecisse, quod similiter sufficere debet ad læsę maiestatis & felloniæ crimen inducẽdum. Fatetur enim ipse Iacobusmaria in sua depositione, quod potuisset capere dictum Gabrielem Baronũ, & hoc apertè demonstratur: quia mulam equitabat, & tres vel quatuor secum habebat, & sine dubio si Iacobusmaria illum capere voluisset, cępisset, & potuisset facile captiuum in ciuitatem Liciensem in continenti conducere. Et per dictum Gabrielem senem mulæ insidentem &c cum tribus tantummodo socijs, vt dictum est, aliquo pacto resisti non potuisset. Et hoc satis probatur, vt dixi, ex confessione Iacobimariæ, iuxta tex. in c. j. de cõfess. l. proinde. §. interdũ. ff. ad leg. Aquil. & per rei euidentiam: quia hoc patet ad sensum positis qualitatibus prædictis, vt in l. qui seruũ. ff. de interrogato. actio. & in l. qui bona. §. qui damnum, ibi Alexan. in 4. col. ff. de damno infect. in authen. vt differ. iudi. in prin. Et istud non fecisse tria criminis capita cõtinet,

tinet, ex quibus felloniç ac læsç maiestatis crimen incurrit. Primùm
23 quia † non fecit possibile, prout in iuramento fidelitatis continetur, d.ca.j.de for. fidelita. cum similib.
24 Secundum: quia † permisit hostẽ pertransire ad inuadendum terrã Domini sui, & sic non resistendo iter præstitit. Iuxta text.in ca. 3. di-
25 stinctio. 36. quòd † ille tacitè assentit, qui negligit obuiare peruerso, quem text. allegant Docto. in d. §. præterea. & Curt. in loc. præallega.
26 Quòd † debet vasallus facere resistentiam aduersus hostes Domini, per text. in l.ij. C.de cõmer. & mer. l.item quæritur §.exercitum. ff.lo-
27 ca. Et † dicitur proditor ac proditionis est crimen, permittere gentẽ inimicam intrare in territorium Domini.text. est in l.si quis Barbarum. C.de re milita. tenet Bald. in ca.j. quib. mod. feud. amitta. Guid. Pap. in decis. suis. nu. 191. Et quòd
28 † sola permissio trãsitus inimicorum etiam per loca non feudalia sit sufficiens ad priuationem, consuluit optimè Cuma. in cons. 161. colum. 4. Quia tenetur ad damnũ non dandum: & curandum ne per alios detur. d. c. j. de for. fidel. & permissio transitus opratur damnum. l. si amicis. C. in quibus casib. sola negli. Et dissimulatio ac nõn obuiatio punitur, secundum Bart. in d. extrauagan. qui sint rebell. Abb. in d.cap.j. de restitu. spol. Gemi. in c. negligere. 2. q. 7. Abb. in ca. primo. de treuga & pace. Alex. in l. posthumo. col. 5. C. de bon. posses-sio. contra tabul. Et propterea quãdo aliter non potest † debet vasal-
29 lus clamore Dominum adiuuare, vt prædictũ est. Tertium est, quod
30 ex hoc eodem resultat, ꝙ † istud omittendo facere, fecit ne hostis Regius in potestatem fidelium deueniret, idque est lęsæ maiestatis crimen. tex. est in l.iij. ff. ad leg. Iul. maiesta. ibi. Ne in potestatem populi Romani deuenisset, & certè, vt ipsemet Iacobusmaria in suamet depositione fatetur, magnum fuisset seruicium, si Gabrielem cœpisset, non fuisset ciuitas Licij dedita hostibus, & capto duce hostium & gubernatore illi prouinciç constituto, quis dubitat vniuersa prouincia in fidelitate perstitisset. Et hoc etiam non requisitus facere debebat. Nam vera & communis
31 est conclusio, ꝙ † licet vasallus nõ debeat offerre seruitium, sed requisitus illud facere debeat, hoc non habet locum, quando videt Domino magnum periculum imminere. Quia tunc etiam non requisitus vltro Dominum iuuare debet, tex. est in c. ad hæc. in titul. hic finit. l. & in c. licèt. si de feud. fuer. cõtrouer. per quæ iura ita voluit expressè Andre. in c.j. in ver. requisitus. de no. for. fidel. Nec obstat ꝙ de metu pileatorum militum equitum, qui vulgò Cappelletti dicuntur, ad excusandum adducitur, nam ad id sufficienter inferius respondebo, vt nihil obstare possit, quin posita firma remaneant.

¶ Tertiò principaliter contra dictum

ctum Iacobummariam, ꝙ lęſę maieſtatis crimen ac fellonię commi-
32 ſerit, adducitur quòd † amicitiam cum inimicis contraxerit in Domini perniciem atque iniuriam, ac quòd illis adhæſerit & ſe participẽ fecerit, vtrũque l. feudorum & l. Iulia prohibitum tex. eſt in cap. j. §. j. quib. mod. feu. amitta. glo. & And. in c. j. §. porrò. quæ ſit prim. cauſ. ben. facit tex. in l. liberi. C. de inoffi. teſta. l. j. §. cum patronus. ff. de offi. præfect. vrb. c. repellantur. extra de accu. eſt tex. in l. j. & in l. ij. ff. ad leg. Iul. maieſta. Et ad particularia deſcendendo, iſtud in facto, per ſeptem media, clariſſimè demonſtratur.

¶ Primò, dictus Iacobuſmaria au diẽs dicti Gabrielis aduentũ (vt ꝑdixi) exiuit de caſali ac ſe in viam, quæ ſecus caſale eſt, contulit, qua Licium itur, ibiq; ſe obuium fecit dicto Gabrieli Barono, aduẽtanti, hęc obuiatio quid aliud eſt quàm ire ad hoſtem, quod cauere debẽt ſubditi, ſecundum Andre. in d. §. porrò. & amicitiam inire ac præſtare obſequium, vt apud omnes notum eſt & fieri ſolitum à communiter accidentibus inter amicos, text. eſt in l. qui probabilem. C. de epiſcop. & cleri. l. neque natales. C. de probat. Bal. in l. conuenticulam. iij. col. C. de epiſcop. & cler. Et hoc nulla alia ratione fiebat: niſi quia gubernator prouinciæ erat conſtitutus, & ſic velut ad hoſtem, cum in ſua depoſitione Iacobuſmaria fateatur, illum nec aliàs vidiſſe nec agnouiſſe vnquam.

¶ Secundò, ex proceſſu probatur etiam per teſtes ex aduerſo productos, quòd Iacobuſmaria dictum Gabrielem aduentantem ſalutauit
33 † quæ ſalutatio ſecundum Ludo. de Roma. in oratione habita in concilio Baſilienſi, ſignificat tria. Primò velle ſe facere in operibus ſalutati participem, vt eſt tex. in c. omnes. 24. q. j. qui Aue dicit, in operibus communicare intelligitur. Secundò ſignificat conſenſus præſtationem per text. in c. ſi aliquando. de ſenten. excommu. & in clemen. ſi ſummus. eo. ti. Tertiò, amicitiæ & dilectionis eſt ſignum, per tex. in ca. cum Adrianus. ibi gloſſ. 43. diſtinct. not. in c. cum ſuper, de offi. deleg. faciunt ea quæ dicuntur cõmuniter per Docto. in proœm. Gregor.

¶ Tertiò, fuit cum eo ſecretè lo-
34 quutus, quæ † colloquutio maximam demonſtrat delicti conſcientiam, & præſumptionem communicationis in delicto inducit, iuxta ea quæ dicuntur in c. accedens. lo ſecundo. ibi Abb. Butr. & Imol. vt lit. non conteſta. facit tex. in c. cum ex iniuncto, de hæret. Bald. in l. j. C. de ſeruis fugiti. & in l. multum.
35 C. ſi quis alteri vel ſibi. Et † ex ſola præſumptione hoc caſu procedi poteſt etiam ad priuationem. Ita dicit gl. in c. j. §. j. quib. mod. feud. amitta. eſt tex. in d. cap. j. quot teſt. ſunt neceſſa.

¶ Quartò eleuari vexilla inimicorum in caſali ordinauit, & in hoc

eſt

est vnus testis, licet eius dictum reperiatur falsificatũ, vt apertè ap-
36 paret † qui testis cum sit approbatus à parte videtur ꝙ eius dictum plenam fidem inducat. iuxta tex. in l. Teopompus ff. de dot. prælega. not. in l. 1. §. fin. ff. de verbor. obliga. in l. magis puto. §. illud ff. de reb. eor. cum similib. quinim-
37 mo † in crimine læsæ maiestatis & rebellionis, de quo agitur, sufficiunt testes singulares, ita quòd vnus testis deponens de vno actu rebellionis, quò ad illum actum facit plenam fidem & iungitur cum alijs dependentibus de alio actu ad faciendum plenam probationem rebellionis, ita per multa quæ allegat, consuluit Petr. de Anchara. in con. 277. col. 4. & 5. & consi. 439.
38 quinimmò † licet aliàs regulariter in quacumque causa requiratur numerus duorum vel trium testium. l. vbi numerus. de testib. in c. in nomine Domini. extra de testi. cum similib. tamen hoc non habet locum in crimine læsæ maiestatis, in quo est speciale, vt vni testi credatur. Ita singulariter voluit Specul. in titulo de testamen. in §. restat. in vers. j. nu. 21.

¶ Nec obstat si diceretur, id fuisse mandato Gabrielis Baroni, quia verba illius, vti per testes referuntur, non erant præceptiua, sed consiliatiua, & consilium non erat tale quod sequi debuisset ipse Iacobusmaria, cum ille actus erat de genere prohibitorũ in l. . . . §. si mãdato. ff. de furt. Nec causa consilij erat talis, quæ potuisset aut debuisset metum incutere ipsi Iacobomariç, per ea quæ dicuntur in l. iij. §. si quis ipsi prætori. ff. de oper. noui nuntia. in cap. si iustus de appella. prout infra respondendo contrarijs latius deducam. Et dato quòd ipse Iacobusmaria non ordinasset eleuari insignia inimicorum, tamẽ negari non potest, quòd tolerauerit & fuerit passus. Quod quidem
39 causat felloniam, nam † sola patientia & tacitus cõsensus vasalli, qui patitur aliquid fieri contra Dominum inducit felloniã, per quam feudo priuatur. tex. est formalis in ca. j. in ver. consentiendo, & ibi expressè Andre. de Isernia, de forma fidelitatis, & idem in d. ca. j. & dominus quoque debebat saltem precibus impetrare, aut saluã guardiam obtinere & sic euitare, & consequenter facere quod possibile erat, iuxta tex. in d. c. j. de forma fidel. nam satis profuit hostibus propter loca conuicina, quæ per eos tenebantur, ꝙ hic locus haberet hostium insignia, ad terrorem fidelium, & illorum augendos animos. Quinimmo ex quo (vt in prçcedenti capite dictum est) dictus Iacobusmaria colloquutus fuit cũ dicto Gabriele, & incontinenti dictus Gabriel erexit vexilla, ꝑsumẽdum est, quòd ipse Iacobusmaria hoc sibi dixit, vt ipse Gabriel ordinare deberet. Pro hoc adduco notabilem doctrinam Bart. & Angel. in l. si ventri. §. fi. ff. de priuileg. cre-
40 dito. vbi volunt † probari mãdatum

tum homicidij ex eo, quòd aliquis cũ illo loquutus est, qui homicidium incontinenti patrauit. Et in similibus terminis idem consuluit Alex. in cons. 69. 2. volu. vbi in ij. col. in prin. allegat Bar. in loc. prælleg. & alia, vt per eum.

¶ Quintò. Et in hoc quidẽ respon sum non video, dictus Iacobus maria cum suis vasallis associare voluit dictum Gabrielem prætereuntẽ, vt ipse confitetur & per aliquot passus associauit, ad obtinendum deditionem ciuitatis Licij, & consequenter præstitit opem & fauorẽ hosti, & sic incidit in caput legis Iul. l. j. & ij. ff. ad l. Iul. maiest. & licèt non probetur, quòd iuisset armatus, satis est eius præsentia, & magis ipse inermis, ac eius nomine mouere poterat ciuitatem & populos tãquã vnus è nobilibus & principalibus, quàm si dictus Gabriel plures equites secum adduxisset, iuxta ea quæ dicuntur per Bald. in l. seruum. C.
41 qui testam. facer. poss. † plus valet vmbra senis quàm gladius iuuenis.
42 Inno. in c. j. de renuncia. & † ex sola associatione fit aduersarius timidior & audacior associatus, dicit Bald. in l. vnic. per illum tex. in ij. colum. in medio. C. de raptu. virgi. Bald. in l. raptores. C. de episcop. & cleri. & in d. l. non ideo minus. pe. colum. C. de accusa. & certè in hoc nulla vis nec metus illatus, immo præter Gabrielis voluntatem id faciebat, vt eius animum erga hostes promptissimum demonstraret.

¶ Sextò, ad mandatum dicti Gabrielis cum noluisset amplius associari, ad casale redijt dictus Iacobus maria. Hoc ipse fatetur & testes per eundem producti ac per regiũ fiscum, ex hoc duo resultant. Primum, quòd per eum non stetit amplius associare, & sic præcedens caput confirmatur. Secundum, quòd quasi ex confirmatione hostium redijt in casale, illum in superiorẽ recognoscendo, quasi ex ipsius permissu & licẽtia casale tenuit, quod fieri non debebat, per id quod determinatur per Abb. in c. cũ olim, de re iudi. per Iacobi. de S. Geor. in tracta. feud. vers. dictiq; vasalli, facit tex. in d. l. ij. C. de re milita. arg. l. fin. C. de reuocan. dona. c. fi. extra de dona. Et quia illo tempore quo redijt iam erat casale sub hostium vexillis, accedere ad illud amplius non debebat: quia ex hoc eximebat se à potestate & iurisdictione Cæsaris non accedendo ad loca fi-
43 delia. Et † qui se à Domini potestate subtrahit, proditor appellatur, secundum Angel. in l. prima. ff. de pact. est text. in l. proditores. ff. de re milita. & in l. fina. C. de delato. lib. 11. Luc. de Penn. in l. deuotum. C. de met. libro 12. & tanquam proditor debet feudo priuari, secundum gloss. communiter approbatam in capit. primo. §. item si fratrem. quibus mod. feu. amitta. Alexand. in consil. 13. volum. sexto. Quinimmo redeundo ad casale, vbi erant hostium vexilla, absq; dubio ratam videbatur habere deditionem, ac se subijci hostib.

iuxta

iuxta rex.in l.ædibus.§.quod filius. ff.de dona.facit tex.in l.j.C.de plus peti.l.Iulianus.§.si quis colludente. ff.de actio.empt. l.qui in aliena, versic.sed si nō adierit.ff.de acquir. hæredi. facit text. in authen.siue à me.C.ad Velleia.& not.in c.si cautio, extra de fide instru. & ad propositum etiam facit text.in §.Pauonum. versic. his autem. institu. de rer. diuis. Ad quorum confirma-
44 tionem bene facit. Nam † non licèt permanere vasallo in loco rebellato, & si permanet incurrit crimen læsæ maiestatis, vt est text.in c.Regni. Nuper apud Tranum.
45 ¶ Septimò & vltimò † dictus Iacobusmaria tanquam primus è Baronibus Liciensibus, qui hostibus se subiecisset,cæteris omnibus malum exemplū præstitit, quòd eius exemplo & ciuitas & pène omnes, applicato Gabri. Baro. in ciuitate Liciense, ac audito quòd Iacobusmaria iam defecisset,se dediderūt. Et hoc solum sufficiens est ad feudi priuationem, prout notabiliter determinat Bal.in ca.j. q.4. quibus mod.feud.amitta. per tex.in l.Cicero.ff.de pęn.& in proprijs terminis est tex. in l.omne. §. qui in acie fugam prior fecit. ff.de re milita. ibi, spectantibus militibus propter exēplum. Et sentit Luc. de Penn. in l. certa forma.C.de iur.fisci.lib.10.& Aluar.in d. c.j. & Curt.d.tracta. 4. par. causa 15. Atque ad hoc comprobãdum debet satis animaduerti, quòd per testes ipsius Iacobimariæ deponitur, quòd eo tempore, quo ciuitas Licij erexit vexilla inimicorum,Gabriele Barono ingrediente ciuitatem,ibi similiter visus est dictus Iacobusmaria. Nam ex prædictis videtur maximè præsumendum,quòd etiam ipse deditionem fieri in ciuitate persuasisset atque tractasset, cum iam prius in casali se illi amicum fecisset per prællega.argum.c.semel malus.de regul.iur.in 6.glo.in §.pen.in authē. de tabellio.l.non omnes. §.à barbaris.ff.de re milita.Bal.ī l.ij.§.miles. ff.de infamibus.in l.iubemus. §.sanè.C.de sacrosanct.eccle.in ca.j.de leg.Corra.in l.militibus. ibi Alexā.
46 C.de milit. testam. ex † quo ista secretè pertractari solent & cum magna difficultate testes reperiuntur, qui in similibus causis pro fisco deponant, sufficere debet probatio per coniecturas, vt dixi superius, in l.si quando.C.vnde vi.Bald. in l.quicumq;. col.pen.C.de seru.fugiti. per Federic. de Sen. in consil. 119.incip.nullum dubiū. Hostien. in c.fi.quod met.cau. Alex.latè in d.cons.62.col.j. volu.2. Ex quibus omnibus videtur intrepidè concludendum, dictum Iacobummariā, tum ex capite fellonię, tum etiam læsæ maiestatis crimine priuandū fore.

¶ Non obstant ea, quæ in contrarium ex aduerso adducuntur, & meo quidem iudicio omnes eius defensiones duo habent capita. Primum quòd totum id quod fecerit iusto metu,& vi adductus patrauerit, deuictò per hostes exerci-

tu

tu Marchionis Atripaldæ, ne à pileatis militibus prædam pateretur. Secundò, quòd fuerit in generali indulto Cesareæ maiestatis comprehensus.

¶ Circa prædicta considerari debet, quòd plures ex deductis cõtra dictum Iacobummariã sunt actus merè voluntarij & spontanei, respectu quorum, nullus fuit illatus, nec allegari potest metus, videlicet discessisse à ciuitate, iuisse in casale, expectasse Gabrielem Baronũ, non cerciorasse Licienses, iuisse illi obuiam, secretè colloquutum, voluisse comitari, ac associasse, redijsse in casale, ac illud sub inimicorũ vexillis possedisse. Et ꝑpterea quò ad istos actus non oportere de me tu disputare. Remanent alia quæ modo dixi de non facta resistẽtia, ac de erectione vexillorum, pro quibus excusandis videtur ꝙ possit metus allegari exiguò exercitus Marchionis Atripaldæ erat fugatus & fractus. Et quòd Gabriel Baro dicebat quòd dicti milites venie bant, iuxta ea quæ dicuntur in l. ex hoc iure. ibi Pau. de Ca. ff. de iusti. & iur. Petr. de Ancha. in c. ad Apostolicæ. de re iudi. in 6. in 15. not. Martin. de Laud. in c. j. §. item si fidelis. qui. mod. feud. amitta. metus
47 † tyranni, Domino fugiente excusat à rebellione. Abb. in cons. 3. volu. 2. Socyn. in consil. 39. pen. col. & Ioan. de Imol. in consil. 34. incip. visis & ponderatis. Sed ad hoc breuiter & multipliciter respondetur.
48 Primò, quòd † hic metus & causa non debet excusare ipsum Iacobũmariam, ex quo huic periculo se voluntariè exposuit permanendo in dicto casali, expectando dictũ Gabrielem Baronum & illi obuiã eundo, debebat enim vel se incolumen seruare, vel resistere, vt decebat, & saltem eo modo quo possibile erat. iuxta tex. in d. c. j. de forma fideli. Vnde cum se incolumẽ seruare noluerit, & aufugere in ciuitatem, vt dixi, ac ita ab hoc periculo se eximere, non debet per me tũ excusari, sed præsumi ꝙ omnia voluntariè fecerit. Et vltra superius allegata in primo capite, pro hoc allego tex. in d. l. omne. §. per
49 vinum. ff. de re milita. vbi † si casus superueniet culpa præcedente, nõ præstatur excusatio, quę aliàs præstaretur. Et bene dicit text. in d. §. quod diximus, ibi. nulla necessitate vrgente. Hic nulla vrgebat necessitas ad faciendum ea quæ fecit, ideo nullatenus excusari debet ab eo quod non fecit. faciunt nota. in l. quod te. ff. si cert. peta. in l. quod Nerua. ff. depositi. cum similib. Se-
50 cundò respondetur, quòd † talis metus non erat metus periculi vitæ aut honoris ipsius Iacobimariæ, vel maioris partis bonorum, qui aliàs excusaret. l. metus. ff. ex quib. cau. maio. l. j. ibi glos. ff. vnde vi. l. iij. §. quicquam. ff. de vi & vi arma. Bald. in rubr. quod met. cau. cũ similib. Sed tantummodo erat, ne casale prædã pateretur, vt ipsemet Iacobusmaria in sua depositione fatetur, & omnes testes deponunt.

Sed

Sed hæc non erat grauis iactura ipsius Iacobimariæ, nec in hoc vitæ aut honoris periculum vertebatur, ergo talis causa & metus nõ ex
51 cusat. Et pro hoc facit: quia † sicut non priuatur feudo vasallus propter leuem Domini iacturam, secundum gl. in d. §. præterea. argu. l. fi. C. de reuocan. dona. l. scio. ff. de in integr. restitu. ita nec debet vasallus Domini honorem atque seruitium omittere propter leuem
52 iacturam, cum † Dominus & vasallus iudicentur ad paria. Et certè satis videtur iniquum, vt vasallus timens, ne sui subditi prædam patiantur, debeat ipse inimicis domini adhærere. Poterat, vt dixi, aufugere, & vasalli sibiipsis prouidissent, iuxta ea quę dicuntur per Bal. in ca. j. 4. col. de allod. Tertiò respõdetur, quòd quamuis fuisset verum de Capellettis, prout non fuit, & sic vanus fuit metus, nihilominus in illo instanti potuisset capi dictus Gabriel Baro, & in aliquam ciuitatem fidelem adduci, nec metus aliquis in hoc erat. Nam siue consideremus ex persona Gabrielis, & nullam poterat facere resistentiam dicto Iacobomariæ, qui erat quasi cum triginta, vt testes deponunt, siue consideremus ex persona illorum pileatorũ, & nequaquã: quia non aderant. Et considerata vicinitate locorum fidelium, antea dictum Gabrielem captiuum duxissent quàm dicti milites aduentassent. Et consequenter dicendũ est, quòd non propter metum id obuenerit, sed potius ex affectu. Stantibus dictis actibus voluntarijs, iuxta ea quæ dicũtur in l. si ob turpem. ff. de condi. ob turpem cau. not. in c. cum contingat. de iur. iuran. faciunt dicta per Inno. in c. cũ locum. de spons. & in ca. accedens.
53 de conuers. coniug. cessat † excusatio metus per actus volũtarios subsequutos, & quando actus ipse post sit euitari metu non obstante. per Bar. in d. l. si ob turpem. decis. consilij numero. 246. Socyn. in consil. 59. colum. antepenul. volu. 3. l. si per impressionem. C. quod metus cau. c. perlatum. extra eo. tit. latè Deci. in l. pacta nouissima. col. fina. C. de pact. vnde concludendum est meritò, quòd hæc metus allegatio
54 vana est & iniusta. Et † iniustus metus & vanus quò ad feudi priuationẽ non excusat. Ita apertè sentit Abb. in d. cons. 3. & Docto. in d. l. ex hoc iure. & locis præallegatis, cum nec locum habeat illa regula,
55 quòd † quælibet causa excuset, per ea quæ dicta sunt superius, secundum Bartol. & alios in l. iustè possidet. ff. de acqui. possessio. quia nõ tractatur de pœna corporali, prout etiam tenet gloss. in cap. grauis. de senten. excommuni. & in cap. prohibemus. §. inquisitionis. de hæret. in 6.

¶ Circa secundum breuiter replicatur, ꝙ licèt dubitari posset, an indultus Regiæ Maiestatis se extendi debeat, seu complecti bona concessa, iuxta ea quæ relata dicũtur in l. Gallus. in §. & quid si tantũ. ff. de liber.

liber. & posthum. cum similibus ibidem allegatis. Nihilominus ea omnia cessare videntur, cum clarè constet de voluntate suæ Cesareæ
56 Maiestatis, & † sic in claris non est locus coniecturis. l. continuus. ff. de verb. obliga. fuit enim præsentata consultatio suæ Maiestati, per quā
57 id clarè decernitur, † & habet vim legis. instit. de iur. natu. §. sed quod principi. l. quisquis. C. de legib. l. fi. ff. de constitu. Princip. cum simil. Et propterea cōtra suæ Maiestatis intentionem operari indultus non potest l. non omnis. ff. si cert. peta. c. intelligentia. extra de verb. signi. not. in ca. primo. de inscript. & in l. j. per Imol. ff. ad leg. Falci.

¶ Nec obstat capitulum nouiter expeditum, quòd fiat quid iuris. Nam adhoc dupliciter respondetur. Primò, ꝙ illud capitulum fuit subreptitiè obtentū non facta mētione huius cōsultationis & declarationis iam factæ, & expressum fuit, ꝙ nulla erat facta decisio seu declaratio, cum ex dicta consultatione contrarium appareat, de qua si mentionem fecisset dictum capitulum, non fuisset taliter expeditū. c. postulasti. de rescrip. c. super literis. eod. tit. Secundò respondetur, ꝙ istud est iuris, videlicet vt lex ac suę Maiestatis voluntas seruetur, ne ad concessa, vel in quibus quomodolibet alteri ius est quæsitum, indultus extendatur. Et sic satisfactū est dictæ decretationi factæ. in ca. prædicto, & consequenter remanet consultatio prædicta & intentio Regij fisci salua.

¶ Sunt & alia contra dictum Iacobummariam & Franciscum Antonium filiū, videlicet fuisse captiuū tanquam rebellem, Iacobummariam prædictum soluisse taleam, aufugisse à capiente, ac dictum Frāciscum Antonium filium quęsiuisse panem per casale & illum ad hostes misisse, ac similiter vinum. l. prima. ff. ad legem Iul. maiesta. & albam crucem pro inimicorum insigni detulisse. Quæ omnia ex processu patent, & allegationibus non indigent, per quę meritò priuandos esse eorum feudis iudicari debet.

¶ Et ita sentio iuris esse. Ego Ioan. Thomas Minadous. V. I. D. salua correctione melius sentientis.

SVMMARIVM.

1 *Filij renunciantis exclusæ ac præmortuæ possunt admitti ad successionem auunculi vel materteræ.*
2 *Feudum ex facto & prouidentia iure proprio non hæreditario competit.*
3 *Ius succedendi habetur à primo acquirente.*
4 *Liberis incolumia manere debēt, quæ sunt à genere.*
5 *Inuentarium non prodest in his, quæ habentur à patre.*
6 *Renunciatio habet tacitam clausulam ex mente renunciantis, si sibi deferatur successio. num. 8.*
7 *Præfatione omnia regulantur.*
9 *Hæreditas est successio in vniuersum ius.*

Filius

10 *Filius subingreditur in locum matris.*
11 *Succedendi gradum in alium posse trāsferri.*
12 *Renunciatio quando non est gratuita, filij nec etiam ex propria persona possunt succedere in renunciatis.*
13 *Statutum excludens fœminas statibus masculis extenditur ad bona extra territorium.14.*
15 *Jus Longobardum in Regno censetur ius commune.*
16 *Consuetudo non excusat quin obseruari debeat.*
17 *Subingressio non habet locum de iure Longobardo.*
18 *Dotata à patre communi excluditur à successione fratrum.*
19 *Intestati in successione attēditur illud ius, quod uiget in loco, vbi res hæreditaria sita est.*
20 *Renunciatio non extenditur ad iura de futuro fallit, vt nu. 21.*

CONSILIVM XII.

¶ *Quoniam omnis difficultas huius causæ in eo consistit. An filij Magnificæ Caterinæ Ferrellæ, qui sunt Antonius & fratres de Jesualdo debeant admitti ad successionem Magnificæ quondam eorum matertera Lucretiæ defunctæ post mortem dictæ eorum matris unà cum ex^{mo}. quon. Comite Muri eorum auunculo: qui tempore mortis dictæ Lucretiæ superuiuebat. Et dubium fit ex eo quòd renūciauerit dicta mater istorum fratrum de Jesualdo in amplissima forma, habita dote sibi competente.*

¶ *Et reassumendo breuibus, apertissimè demonstratur. Primùm iure communi, subsequenter iure consuetudinario, postremò iure Longobardo, dictos de Jesualdo in successione prædicta non esse admittendos, etiam quò ad gabellam Molæ, de qua fuit iudicatum.*

QVò igitur ad ius commune, licet Docto. in l. qui superstitis. ff. de acqui. hęredi. in l. pactū quod dotali. C. de colla. & in l. pactum. C. de pact. in l. liberorum. per Bar. ff. de ver. sign. in c. quamuis. extra de pact. videan-
1 tur quasi communiter tenere, q; filij renunciantis exclusæ ac præmortuæ possint admitti ad successionē auunculi, seu materteræ ex eorum propria persona: quia licet tertio gradu sint, succedunt tamen in gradum & locū patris seu matris per text. in §. reliquum. in authen. de hæredi. ab intesta. veni. in §. ita demum. institu. eod. titul. in l. Gallus. §. nunc de lege. ff. de lib. & posthum. & sic ex propria persona non iure transmisso cum auunculo possunt concurrere, vt est tex. in l. vt intestati. C. de legit. hęred. Hoc tamen casu, de quo agimus, alia debet esse determinatio, & secundum prædictas determinationes decidi nō pōt. Primò, qm̄ isti de Iesualdo sunt & fuerunt hæredes matris sine beneficio legis & inuentarij: Cumq; eorum mater renunciauerit, & se pacto excluserit, sicuti ipsa succedere non potuisset, ita nec isti filij hæredes ipsius. Ita in proprijs terminis determinat Bald. in l. qui se patris. in antepen. colum.

C. vnde libe. Philipp. de Perusio in d.c. quamuis. col. pen. in fi. & Neapod. in consuetu. si moriatur, in ver. ipsi successores, in fi.

¶ Nec obstat, quod ex propria persona succedere intendunt (vt prædictum fuit) quia cum non confecerint inuentarium etiam ea quæ iure proprio competerent, non possunt acquirere, obstante facto & renunciatione defunctæ. l. cum à matre. C. de rei vindica. Et propterea optimè Neapoda. in loco præallegato adducebat text. in cap. j. an agna. quod

2 † quamuis feudū ex pacto & prouidentia iure proprio, non hæreditario competat, tñ filius hæres nō confecto inuētario ab illo excluditur per pr̃is alienationē, vt p Andr. ibi in c. j. q. success. tene. & in c. j. de aliena. feud. pater. cum simil. Et propterea licèt possent isti Mag.ci de Gesualdo ex propria persona concurrere cum auunculo ad successionem matertera, non obstante renunciatione matris. Quia tamen sunt hæredes sine inuentario, vt probatum est in processu, propterea omnino sunt excludendi. Et licèt Robertus Maranta in sua decima disputatione nuper ædita conetur ad hoc respondere, quòd alia ratio est in feudo quàm in hac successione, de qua agitur, ex quo secundum id feudum habetur immediatè à patre, cui succeditur, & erat res quæsita patri, & ab eo transit in filium, & propterea in eo nō potest contrauenire facto per defunctum. vt not. in d. cap. an agnatus, mihi tamen videtur hæc solutio satis absurda & inconueniens. Primò, quoniam ratio considerata per Napoda. in loc. præallega. & p Andre. & alios in d. c. j. est ea: quia non confecto inuentario, hęres nō potest contrauenire facto per defunctum, etiam in his quæ nullo modo habentur à patre, & sunt penitus à iure hæreditario separatæ, vt in l. fi. C. de iu. delibe. l. Vranius. ff. de fideiusso. cum similibus, & sic non habetur ratio prætensæ cōnexitatis, & quòd immediatè in feudo filius patri succedat, sed propter illam rationē generaliter militantem. Secundò non est verum, quòd filius habeat feudum ex pacto & prouidentia à patre: quia, prout declarat Andre. & alij in d.

3 ca. primo. † ius succedendi habetur à primo acquirente, vt in cap. primo. de eo qui sibi & hæred. Et

4 propterea dicitur, quòd † ea quæ sunt à genere debent manere liberis incolumia. l. iij. ff. de interdict. & releg. Et propterea non cogitur eo casu filius esse hæres patris: quia non à patre habetur ius succedendi in dicto feudo. Tertiò, si vera esset ratio Roberti, sequeretur, quòd etiam confecto inuentario

5 filio præiudicaretur, quia † in his quæ habētur à patre inuentarium non prodest, dicta l. finali. & in d. cap. primo. Et ratio connexitatis per ipsum considerata etiam confecto inuentario locum obtinet, capitul. translato. de constitu. capit. inter corporalia, de translat.

translat. prælato. sed hoc est falsum ex doctri. Andre. & omnium in d. cap. j. & per Napoda. in loc. præallega. idcirco dicendum est intrepidè firmam manere opinionē Neapod. & aliorum tenentium hanc opinionem, quòd filius hæres excludatur.

6 ¶ Nec obstat si diceretur, ꝙ † illa renunciatio matris habet tacitam clausulam ex mente renunciantis, si sibi deferatur successio, & sic strictè interpretetur, vt sibi tantū præiudicare voluerit, non hæredibus, prout aliqui voluerunt in d. l. qui superstitis. & in d. l. pactum, quod dotali. Nam ad hoc respondetur, ꝙ ex tenore instrumenti apparet euidéter, ꝙ interuenit dicta Mag^{ca} renuncians pro se & hęredibus & successoribus suis, vnde dum facit pactum de non habendo amplius recursum, & renunciat quibuscunque successionibus deuoluendis, debet intelligi, non pro se tantū, sed etiam pro suis hæredibus & successoribus: quia in principio & præfatione ipsius renunciationis declarat se ad omnia & singula ibidem ascripta interuenire pro se & hære-

7 dibus, vt dictum est † & sic omnia ibidem contenta debent declarari, iuxta tex. in l. fi. ff. de hær. insti. l. Titia. §. idem rñdeo. ff. de verbo. obli. l. j. C. de impo. lucra. descript. li. 10. aliàs frustratoria fuisset mentio hęredum per nota. in l. tale pactū. ff. de pact. l. stipulatio ista habere licere. ff. de ver. obli. l. quia tale. ff. solut. matr. in l. in omnib. ff. de reg. iur.

Et per hoc tollitur solutio Roberti

8 in pręallega. disputa. ꝙ † ēt promissio pro hæredibus recipit illā cōditionē, si sibi successio deferatur: vt non præiudicetur hæredibus, nisi in his, quæ habent vt hæredes: quoniam (vt prædixi) etiam ꝙ non fuisset facta promissio pro se & hæredibus, fuissent hæredes exclusi, vt habere ab eo quod defunctus ha-

9 bere nō potuisset, cum † hæreditas sit succesio ī vniuersum ius quod defunctus habet. l. j. ff. de hęr. insti. l. hæredibus. ff. de ver. signi. cū similib. & sic promisio ꝓ hæredibus esset vana, & nihil operaretur, contra tex. & ibi no. in l. fi. j. responso. ff. si cert. peta. cum similib.

¶ Secundò, ꝙ iure cōi solus dictus excellēs Comes succedere debuerit exclusis dictis nepotibus demōstratur aperta ratione. Nam ratio qua mouentur Docto. in præallega. iuribus ꝙ nepotes ex ꝓpria persona concurrant cum auunculis est ea:

10 quia † filius subingreditur in locū & gradum matris, quem reperit vacantem, sed vbicunq; locus reperitur occupatus, tunc nō potest fieri subingresio. vt est tex. in d. §. ita demum. instit. de hæredita. quę ab intesta. no. in d. §. nunc de lege, & in §. sui, institu. de hæred. qualit. & diffe. In casu autē nr̄o dicta Mag^{ca} renuncians cessit locum & gradū suum dicto Comiti seu eius patri, cuius ipse Comes est hęres propter quod duo resultant. Primum, ꝙ locus nō reperitur vacās sed occupatus per cessionē, & sic impeditur

 & tol-

& tollitur subingressio. Secūdùm, quod sicuti ipsa mater dictorum de Iesualdo si viueret obstaret ipsis filijs, & sic sine dubio essent exclusi, prout concludunt omnes in d. l. pactum quod dotali. & in d. cap. quamuis. ita eodem modo dictus Comes obstat & excludit dictos de Gesualdo nepotes, vt solus admittatur ad successionem sororis, argu. l. æquissimum. ff. ad Tertullia. in l. vsucapio. C. de pigno. in authen. licèt, de natur. liber. cum similibus.

11 Nec inconuenit, quòd † locus & gradus in succedendo in alium cedatur & transferatur, vt patet ex his quæ dicuntur in l. prima. & fin. C. de pact. in l. stipulatio hoc modo concepta. ff. de verb. obli. in d. l. qui superstitis, & in c. licèt. de vot. & per Marti. de Laude in tracta. primogenituræ. col. 2.

¶ Tertiò principaliter de iure communi hoc idem demonstratur, per illud quod tenuit Raphael & Pau. de Castr. quos latè sequitur & defendit Deci. in d. l. pactum, quod

12 dotali, quòd † vbicunque renunciatio non est gratuita sed est facta dote recepta, tunc filij nec etiam ex propria persona possunt succedere in renunciatis, & tali casu nō fit illa interpretatio subintelligendi clausulam, si sibi successio deferatur: quia tunc censetur perpetuò & pro omnibus renunciasse, & ita in facto consuluit idem Deci. in consil. 181. col. pen. vol. j. sed sic est in casu nostro, quòd cum mater istorum de Gesualdo propter dotē receptam renunciauerit, vt ex tenore ipsius renūciationis appatet, idcirco dicendum est ipsos ex dicta renūciatione censeri exclusos, & pro hac parte dicit fuisse bis iudicatum. Bartholo. Cassane. in consil. . . licèt ipse aliter dixerit in consil. . . & hęc quò ad ius commune sufficiant.

¶ Quò ad ius consuetudinarium, non est dubium aliquod respectu bonorum, quæ sunt sita in districtu ciuitatis, sed tantummodo dubitatur quò ad dictam gabellam Molæ, de qua tantummodo est iudicatum contra dictum Comitem. Et in hoc similiter dico consuetudinem habere effectum, vt descendentes ex fœmina stantibus masculis excludantur.

¶ Nam vt determinat notabiliter Calde. in consil. 34. in tit. de testa.

13 stante † statuto excludente fœminas, stantibus masculis, fœminæ excludūntur etiam à successione bonorum sitorum extra districtum,

14 quia † cum excludantur à potētia consequendi vniuersale, priuantur etiam potentia consequendi particularia. argu. l. si quis cum totum. ff. de except. rei iudi. Bald. in l. cunctos populos. col. 30. de summa trinita. & fide catho. maximè cum statutum loquitur inhabilitādo personas, iuxta no. per Bar. in authen. sacramenta puberum. C. si aduersus vendi. in l. is cui boni. ff. de verbo. obliga. in l. omnes populi. ff. de iusti. & iur. Abb. & alij in cap. cum contingat. extra de iureiur. si igitur

tur fœminæ & descendentes ex eis excluduntur stantibus masculis. Hæc exclusio sub vniuersali concludit etiam particularia, quamuis non sita in territorio seu districtu huius ciuitatis, & per consequens operabitur effectum etiam quò ad dictam gabellã Molæ, de qua agitur. Præterea alia ratione consuetudo dictam gabellam includit. Nã introitus ipsius gabellæ fuerunt vẽditi dictæ defunctæ, de cuius successione tractatur, cum pacto de retrouẽdendo in hac ciuitate Neap. & in hac ciuitate debet fieri solutio & assignatio ipsorũ introituũ, & hic etiam debet fieri restitutio pretij, casu quo fieret redemptio dictæ gabellæ, ex quibus dicti introitus debent censeri & iudicari, prout res sita in ciuitate, ita in simili determinat Petr. & Angel. in l. ex facto. ff. de hæred. insti. & Salyce. in l. multum interest. C. si quis al teri, vel sibi, & consuluit Alexan. in consil. 16. j. volu. Socy. in consil. 36. & 176. ex quibus similiter concluditur, dictos nepotes non esse admittendos cum auunculo et in gabella prædicta.

¶ Superest modo, vt etiam iure Lõgobardo hoc firmetur. Nam in processu clarè probatum est, quòd hoc iure viuitur in dicta terra Molæ, vbi est gabella prædicta de qua

15 agitur, vltra quòd † ius Longobardum in Regno ius commune censetur, vt in constitu. Regni incip. puritatem. vbi Andr. dicit, quòd

16 † consuetudo nõ excusat quin obseruari debeat, & in cõstitu. Regni, vt vniuersis. & in l. Imperialem. §. præterea ducatus. & in prælud. feu.

17 3. q. principali. Sed † de iure Longobardo in linea collaterali non habet locũ subingressio, ut filius succedendo in locum matris obtineat successionem materteræ, vt in l. si sororis, & in l. si quis habuerit de successio. in Longobarda, & attenditur agnatio & non cognatio, vt declarat Carol. in præallega.

18 iuribus. Et propterea † dotata à patre communi, excluditur à successione fratrum, & etiam descendentes ab ea, vt l. si pater filium. eod. tit. de successio. sentit glos. in constitu. Regni, vt de successionibus, in verbo cõiugata. Ergo sequitur, quòd attento iure Longobardo solus Comes tanquam Aquarus sorori succedat exclusis nepotibus, qui sunt cognati, maximè cum à communi patre mater illorum fuerit dotata, iuxta ea quæ dicuntur in Filingeria.

¶ Non obstat quòd tam defuncta quàm isti qui succedere prætendũt vixerint & viuant iure communi; prout ex ipsorum parte in processu deducitur, tanto fortius quòd Neap. mortua fuerit ea de cuius hęreditate agitur. Nam ad hoc breui-

19 ter respondetur, quòd † in successione intestati attenditur illud ius, quod viget in loco vbi res hæreditaria sita est, non attento iure quo persona hæredis, vel defuncti ligaretur. Ita determinat Petr. de Ancharan. in c. Canonum statuta 12. q.

de con-

de constitu. Ias. in d. l. cunctos populos. col. 11. Et consuluit Petr. Philipp. Cor. in consil. 147. Et hanc opinionẽ per multa latè comprobat, dicens esse veram & communẽ Alber. Brun. in tracta. de statu. exclud. fœmi. artic. 6. prima quæstio. col. iij. & vij.

¶ Si igitur dicta gabella Molæ iudicatur, vt de re ibi sita, atque in dicta terra Molæ seruatur & seruari debet ius Longobardum, sequitur necessariò dicendum, dictos de Gesualdo, quantumcunque iure communi viuentes vel ciues Neapolitanos esse à prætensa successione excludendos.

¶ Nec obstat si fortasse diceretur,
20 † hæc renunciatio non se extendit ad iura seu successiones de futuro, cum nec renunciari possit iuri de futuro, vt per Bar. in l. post emãcipationem. in princ. de liber. lega.
21 cum simil. Nam † quotiescunque renunciatio est facta in forma pacti, per verba expressè in futurum concepta, tunc ad ius de futuro renunciatio extenditur, & iura de futuro complectitur, ita Bart. in l. j. col. 2. C. de pact. glo. in l. fi. ibi Bar. C. de hæred. vel actio. ven. Iaso. in d. l. j. colum. 7. C. de pact. ibi Areti. & Ant. de Ale. Etiã si nec re nec spe ius illud præsens fuisset tempore renunciationis, maximè cum pactũ sit reale, vt in ca. j. §. tres erant, de eo qui fin. fecit agna. Et Neapoda. in consue. prima. in verbo ipsi successores, per Socy. in consil. 183. colum. 4. Et sine dubio non potest intelligi dicta renunciatio, nisi de iure futuro, non habente de præsenti spem, nec causam aliquam, dum renũciatur successionibus ab intestato deuoluendis, cum successio ab intestato nõ habeat causam de præsenti. Et ita videtur firmasse Socy. in cons. 288. Ludo. de Roma in consi. 22. in secundo dubio, & consuluit Angel. in consil. 52. in cip. Dominus Syluius. in fi. Et per consequens, Excell. Isabellam Ferrellam, hæredem dicti quodã Comitis possidentem gabellam prædictam debere absolui ab inpetitione dictorum de Gesualdo, & ita iuris esse sentio salua correctione melius sentientis.

Ioan. Tho. Minadous.

SVMMARIVM.

1 Rebellio facta à ciuitate rata habetur à vasallo in ea permanente: quia subtraxit se à seruitio Cæsaris. num. 2. & fecit difficiliorem eius recuperationẽ. num. 3. & fecit se hostium subditũ. num. 5.

4 Feudo priuari debet, qui nõ facit, quod conuenit.

6 Vasallus tenetur perquirere dominũ.

7 Cap. generaliter loquens generaliter debet intelligi.

8 Causa defensionis patriæ excusat vasallum ab omisso seruitio præstando.

9 Nemo liberalis existit in necessitatibus.

10 Sciens qui potuit & non curauit, consultò prætermisisse videtur.

11 Podagræ morbo quis non excusatur.

Infirmitas

12 *Infirmitas debet esse grauis, vt quem excuset.*
13 *Probatio non concludens non releuat.*
14 *Illatio non fit ex diuersis.*
15 *Crimen læsæ Maiestatis & felonia est esse in consilio aduersus Cæsarem.*
16 *Geminatio actus tollit metus coniecturas.*
17 *Animus declaratur ex præcedentibus & sequentibus.*
18 *Præsumptio sola sufficit in crimine læsæ Maiestatis.*
19 *Subiecta talia præsumuntur qualia prædicata.*
20 *Patientia sola causat delictum.*
21 *Crimen læsæ Maiestatis est mittere nūcium ad hostes. & iuuare. nu. 24.*
22 *Crimen receptationis.*
23 *Filijs delinquentibus qui non resistit, videtur consensisse.*
25 *Parētibus parere est de iure naturali.*
26 *Causa consanguinitatis & amicitiæ in dubio præsumitur quid factum.*

CONSILIVM XIII.

¶ *Aduersus Magnificum Pyrrhum de Falconibus agentem ad restitutionē Casalis Turebiaroli & aliorum feudorum contra Magnificum Galeottum Fonsecam & Regium fiscum, opposita fuit rebellionis exceptio, quæ an sit taliter verificata, quòd dictus Magnificus Galeottus absolui debeat, demonstratur ex infrascriptis.*

IN primis. Dictus Pyrrhus toto inuasionis tempore stetit in ciuitate Neritoni, quæ sub hostium dominio tenebatur, istud esse crimen rebellionis, satis videtur fundari per capitulum Regni, nuper apud Tranū & probatur pluribus rationibus &
1 causis. Primò † quia permanendo in dicta ciuitate, ratam habuisse videtur rebellionem factam per dictam ciuitatem, argu. eorum quæ dicuntur in cap. j. de cohabi. cler. & mulier. in c. accedens. il secōdo, ibi Abb. & Imol. vt lit. non contesta. in c. cum ex iniuncto. de hære. Bald. in l. j. C. de ser. fugi. in l. multum. C. si quis alteri vel sibi. Secūdò
2 † quia ibidem permanendo subtraxit se à seruitio Cæs. quod facere potuisset si in locis fidelibus persistisset opera vel consilio, contra id quod tenetur. ca. j. de form. fidel. §. adhæc. Hic finit lex in c. licēt. si de feud. fuer. cōtrouer. c. j. §. præterea, & §. item si dominū, quę sit prim.
3 cau. benefi. amitten. Tertiò † quia in dicta ciuitate Neritoni persistēs, difficiliorem fecit eius ciuitatis recuperationem, quæ vel nunquam rebellasset, vel facilius se dedisset ad fidelitatem, si ipse Pyrrhus vir primarius in fide perstitisset extra ciuitatem prædictam, & hoc est contra fidelitatis iuramentum. c. j. de nou. form. fidel. ibi facile, vt quæ fuissent facilia, non fecisset diffici-
4 liora. Et † qui non facit quod conuenit debet priuari feudo. l. penul. §. j. C. de digni. de cap. extra. §. vt, inter. l. 4. ff. de his quæ in fraud. Iacob. de Ardizo. in summa. c. vasal-
5 lus amittit feudum. Quartò † permanendo in ciuitate prædicta, fecit

cit

cit se de facto subditum hostibus voluntariè in dicta ciuitate remanens, contra id quod tenebatur, text. est in l. ij. ff. de re milita. ibi, dare se militem cui non licet, & non fugiendo à ciuitate prædicta hostibus aduenientibus, illos in superiorem voluntariè videtur recognouisse. arg. c. 3. 86. distin. quem allegant Docto. in d. §. præterea, & hoc ad priuationem sufficit, cũ alterum in Dominum non recognoscere promiserit. ca. j. de form. fideli. faciũt quæ dicũtur per Abb. in consil. 3. vol. 2. Cuma. in consil. 161. col. 4. Per quæ omnia apertè fundatur, quòd discedere debuit, & non permanere in dicta ciuitate Neritoni. Pro quibus etiã facit, quod dicit Iacob. de Ardizo. in cap. primo. quæ sit prim. cau. & alias. 3. col. ꝙ † tenetur vasallus perquirere Dominum & ad illum accedere, & sic pro seruitio Domini tenetur vasallus recedere à ꝓprijs iuribus, & accedere ad Dominum ad adiuuandum per iura vulgaria.

6

¶ Non obstat quædam consideratio, quæ ex aduerso fiebat, ꝙ iste Pyrrhus non tenebatur propriam patriam relinquere. Quia talis consideratio in terminis, de quibus agitur, nullo iure videtur substineri, aut subsistere. Primò quia † dictum capitulũ generaliter loquẽs, generaliter debet intelligi, etiam in statutis odiosis. c. si Romanorũ. 19. distin. c. solitæ. de maior. & obe. not. in l. prima. C. de summa trini. & fide catho. & in l. si verò. §. de vi-

7

rô. ff. solu. matri. Roma. in consil. 126. & 448. Secundò quia rationes prædictæ habent locũ etiã in eo, qui in propria patria persisteret, quòd ad prædicta teneretur, sicuti si in aliena patria persisteret, ergo idem ius l. illud. ad leg. Aquil. Et ista est extensio passiua seu potius comprehensio, vt per Bald. in l. de quibus. ff. de legib. in authen. post fratres. C. de legi. hæred. Ias. in l. prima. §. item acquirimus. ff. de acqui. poss. Deci. in cap. 2. requiris. de appella. Paul de Cast. in consil. 334. incipien. præsens casus. Tertiò respõdetur, quòd illud procederet quando tractaremus de adiuuando Dominum contra patriam, vel de derelinquendo patriam in periculũ pro Domino: quia tunc fateor, ꝙ patria deberet præferri, vt in cap. Imperialẽ. §. fi. de prohibi. feu. alie. l. honor. §. plebei. ff. de mune. & hono. in authen. vt cum de appella. cogno. §. causas. versic. si eorum. l. fina. C. de lati. liberta. tollen. & 8 † talis causa excusat ab omisso seruitio præstando Domino secundũ Iacob. de Ardiz. in tit. quib. ex cau. excusat. in fi. & est communis conclusio. Sed in casu isto non tractabatur de adiuuando Dominum contra patriam, vel quòd discedẽs à Neritono dereliquisset illam periclitantem, taliter quòd respectu patriæ aliqua iusta ratio assignari posset, quare non discedere debuisset, & propterea illa consideratio videtur inutilis.

¶ Non obstant allegata impedimenta.

menta. Primò paupertatis. Secundò infirmitatis. Tertiò periculi, qđ imminebat in exeũdo. Quoad primum respondetur, ꝙ in facto verificata sunt plura, ex quibus talis allegatio penitus cessat. Primò ꝙ hic erat diues habens casale & oliueta, ac aliud feudum, & bona Burgensatica, itaque verisimiliter potuisset sibi de quantitate aliqua prouidere, ꝙ ingredi potuisset loca tuta. Secundò, ꝙ dum existeret intus dictam ciuitatem alijs pecuniam mutuabat, & in non modica quantitate, & consequenter ipse cõmodè habebat vnde viuere potuis-
9 set, quia † in necessitatibus nemo liberalis existit. l. rem legatam. ff. de adimen. lega. l. cum de indebito. de proba. & omnis perfecta charitas incipit à seipso. glo. in l. præses: ff. de seruit. l. vel hæreditas. ibi Bal. ff. de procurato. l. Thais. §. j. ff. de fideicommissa. liberta. l. & magis. ff. de solut. Tertiò dicitur, ꝙ intus ciuitatem Neritoni nil plus habebat vnde viuere potuisset quàm in ciuitate Gallipolis, vel Hydrunti. Quinimmo casale ipsius erat magis prope Gallipolim, adeo quòd ex inde facilius viuere potuisset, authen. multomagis. C. de sacrosanct. eccle. & sicuti intus ciuitatẽ Neritoni post habitam à Cesare victoriam per multos menses vixit, nil ex bonis quæ extra ciuitatem habebat possidens, ita viuere potuisset in dicta ciuitate Gallipolis, vel in alijs locis fidelibus, si acces-
10 sisset. Si † igitur sciens potuit & non curauit, consultè ergo prætermisisse videtur. l. comodissimè. ff. de lib. & posthum. l. tractabatur. ff. de milit. testa. l. vnic. §. sinautem. C. de cadu. toll. cum simil. Accedat prædictis, quòd filij ipsius Pyrrhi sunt viri apti ad arma, quibus alimenta non defuissent, si in locis fidelibus pro tuendis ipsis locis cum alijs militibus extitissent, & sic onere præstandorum alimentorum grauatus non fuisset, argum. ca. cũ secundum Apostolum. de præben. in c. cum haberet, de eo qui duxit in matrimo. l. fi. de libe. agnoscen.

¶ Circa secundum de infirmitate respondetur, quòd ex probationibus factis pro parte Regij fisci & dicti Magᵒ Galeotti satis constat, quòd infirmitas non erat talis, ꝙ non potuisset ire ad loca fidelia, ac discedere à dicta ciuitate Neritoni. Quinimmo testes ipsius Pyrrhi hoc ingenuè fatentur, & propterea
11 à morbo † podagræ quis non excusatur. l. à muneribus. C. de decurio. & in l. podagræ. C. qui morbo.
12 lib. 10. & † debet esse grauis infirmitas, quæ excuset. l. siquis in graui. ff. ad Sylle. l. j. §. primo. ff. de ope. seru. & ita firmat Iaco. in d. titulo. quib. ex cau. excus. in prin.

¶ Circa tertium similiter respondetur, ꝙ nullum erat nec imminebat periculum. Non obstant ea quæ in contrariũ aliqui testes partis aduersæ deponũt. Nam loquuntur de tempore quo ciuitas erat obsessa ab Imperialibus post victoriam, & erant sub ipsorum ciuiũ custodia,

custodia, quod fuit post deditionẽ hostibus iam diu factam, non aũt loquuntur, ꝙ à principio exire nõ
13 potuisset. Et † propterea ad intentum dicti Pyrrhi eius testes non cõcludunt. c. in præsentia. de probat. l. non hoc. C. vnde cogna. cum similibus.

¶ Secundò respondetur, ꝙ testes deponentes de damnis illatis his, qui discessissent, loquuntur de his qui iuerunt ad ducem, non autem de transeuntibus ad loca fidelia, extra Ducis consortium. Et propterea non probatur ꝙ periculum aliquod institisset dicto Pyrrho seu eius bonis, si ad loca fidelia pertrãsiuisset. Quia † ex diuersis non fit
14 illatio. l. inter stipulantem. §. sacrã. ff. de verb. obliga. Et prædicta tanto fortius procedunt, ꝙ dictus Pyrrhus præstitit iter alijs fugiendi. Ergo ipse poterat, argumento d. authen. multò magis & l. forma. C. de offi. præfect. præto. Item dictus Pyrrhus nunquam aliquando hoc tentauit, quod facere debebat, arg. d. l. si quis in graui. §. subuenitur. & §. ignoscitur. Iacob. de Ardiz. in loc. præallega. col. 2. post medium. ibi. Data opera rumpere vincula non possit.

¶ Secundò principaliter ipsius Pyr
15 rhi rebellio demonstratur, ex † quo fuit in consilio aduersus Cæsarem, & hoc bis fuisse etiam testes per ipsum producti deponunt, quod est crimẽ læsæ Maiestatis & Feloniæ. l. prima ibi. Concilium inierit, & ibi, consilio iuuentur. ff. ad leg. Iul. Maiesta. est text. in ca. primo. ex quibus cau. feu. amitta.

¶ Non obstant duo, quæ huic capiti obijciũtur ex aduerso. Primò, ꝙ metu, seu per vim in Concilium iuerit, vti videtur probari per aliquos, qui dicunt, vidisse illum cum comitiua armatorũ. Nam talis probatio non concludit, quòd erant causa vim inferendi, iuxta not. per Innocen. in c. accedens. de conuersa. cõiuga. per Bar. in l. si ob turpẽ. ff. de condi. ob turpem cau. & per Dominum Mathe. in decis. 246. & stante temporum qualitate, ac etiã conditione personæ, verisimile est, ꝙ potius illum associabant, honoremq; præstabant, quàm vt vim inferrent. argu. l. meritò. ff. pro socio, & tales probationes sunt de vna vice. Probatio accessus ad Cõcilium est de geminato actu, quæ
16 † geminatio tollit metus coniecturas, & animum patefacit. §. pauonum. institu. de rer. diuisio. l. in criminali. ibi gl. ff. de iurisdict. omn. iudic. Bald. in titul. de pace Costan.
17 vers. priuilegia omnia, & † ex præcedentibus & sequentibus apparet, nihil vi sed sponte patrasse, arg. eorum quæ notantur in l. j. C. de libe. præterit. l. fi. ibi Bart. ff. de reb. dub. l. Titia ff. de verb. obliga. l. talis scriptura. ff. de lega. j. Præterea, talis vis aut metus non debet excusare, cũ ipsemet Pyrrhus causam dederit, permanendo in dicta ciuitate, tex. est in simil. terminis in l. omnẽ. §. per vinum. ff. de re milita. Et non est parcendum ei, qui se in periculum

lum posuit l.si fideiussor. §.1.versi. sinautem ff. qui satisda.cogan.l.sicut ff. de actio. & obliga. l.pen. C. quib. ad liberta. proclama. non licèt l. cum postulassent. in prin. ff. de dáno infect. & propterea non habita ratione huius prætensæ ex cusationis remanet firma conclusio supradicta.

¶ Secundò obijcitur, quòd non sit verificatum quid in consilio vniuersitatis tractaretur, & consequenter non est probata qualitas, quæ fuerit contra dominum. Quia ad hoc respondetur, quòd immo ex eo quod fiebat in vniuersitate resultat clara iuris præsumptio eorum, quæ fiebant in consilio. l.fina.§.proinde, ibi glo.in verbo orịri, ff. de diuort. Alex.in l.si procuratori.col.pen.ff.de condi. ob causam, pręterea satis in consilio fuit malè actum, dum non apparet ꝙ bonum fecisset, hoc probatur duplici ratione. Primò, ex quo hi qui conueniebát in dicto consilio erát hostes ac rebelles Cæsareæ Maiestatis, cum quibus conuersando resultat iuris præsumptio contra ipsum. Cum sancto.n.sanctus eris.c. omnes 24.q.j. in cap.accedés. lo. 2. vt lit. non contesta. cap. cum ex iniuncto.de hęret.Bald. in leg.j.C.

18 de seruis fugiti. Et † in hac materia sola pręsumptio sufficit, vt per Andre.in d.ca.1.§.porrò, quę sit prima cau. in cap. 1. quot testes sint necessa.

19 & † talia præsumuntur subiecta qualia prædicata, propterea cum rebellibus quid aliud. potest

præsumi actum, & ex qualitate téporis & facti, iuxta tex.in l.si vno. C. loca. l. plenum §. equitij. ff. de vsu & habita. nisi quod fidelitati esset contrarium. Secundò istud

20 probatur, ꝙ † ex quo sola patientia causat delictum. s.bonum non fecisse, nec restitisse in quantum poterat aliorum rebellioni, tex.est in d.c.1.ibi Andr.de form.fidelita. Bart.in extrauagan.qui sint rebell. Abb.in cap.primo. de restitu. spoliato. Geminia. in cap. negligere. secunda. quæst. 7.in cap.primo.de treug.& pace. Vnde nõ probato ex aduerso, ꝙ in dicto consilio dedisset operam rei licitæ, manet intentio Regij fisci contra dictum Pyrrhũ fundata, quòd læsę Maiestatis & felloniæ crimen commiserit.

¶ Tertiò principaliter de rebellione ipsius Pyrrhi demonstratur, ꝙ dum ciuitas fuisset requisita, quòd ad fidelitatem rediret à dicto Pyrrho respõsum fuit, quòd expectabant nuntios ad hostes, transmissos, proptereaque nolebant interea redire ad Cęsarem, ex quó multipliciter eius malus animus ac infedelitas demonstratur. Primò, quòd transmisisset cum cæteris nũtium

21 ad hostes † quod est læsæ Maiestatis crimen. l. prima. ff. ad leg. Iul. maiesta. Secundò, quòd ipse erat capax & conscius consiliorum dictæ ciuitatis contra Dominum, cum ita factum dicat. l. labeo.ff. de suppel. lega. Tertiò, ꝙ ipse concurrerat cum alijs, ne ciuitas redderetur, & sic quatenus

in se fuit ciuitatem retinuit, quod est crimen læsæ Maiestatis. l. si ibi arcem tenuerit. ff. ad leg. Iuli. maie. & certè si aliter voluisset dixisset, aut quod dixit tacuisset. l. vnic. §. cum autem C. de cadu. tollen. l. tractabatur. ff. de milit. testa. Quartò non fecit illud, quod sibi facere fuisset possibile, neque facere tentauit, per tex. in d. c. 1. de forma fidelita. per ea quæ superius dicta sunt & fecit difficiliorem illius ciuitatis recuperationem, dum ipse consensit malis illorum consilijs. neq; in hoc aliqua vis aut metus considerari potest, cum non probetur, neque ex natura actus verisimiliter fuit astrictus iuxta ea quæ dicūtur in l. interpositas. C. de transactio. in cap. primo quod met. cau. & ex his firmantur supradicta in duobus capitibus præcedentibus, cum per verba ipsius Pyrrhi fuit eius intentio declarata. l. in conditionibus. ff. de conditionibus & demonstratio. l. quoties. ff. de verbor. obliga. l. quoties. ff. de regul. iur.

¶ Quartò principaliter dicti Pyrrhi infidelitas demonstratur, ex quo habēs eius filios intus dictam ciuitatem Neritoni, qui contra fideles prædam faciebant, illos receptabat conscius infidelitatis & rebellionis illorum, ex quo simi-
22 liter plura eliciuntur. Primò † crimen receptationis. iuxta text. in l. prima. ff. de recepta. in constitu. Regni foriudicatorum, ibi per Andre. Secundò quia non restitit filijs neque coercuit illos & consequenter videtur consensisse, per ea quæ dicuntur per Bartol. in l. vtrum. ff. ad leg. Pompe. de parrici. Angel. in tracta. malefi. in verbo che hai tradito. Felyn. & Deci. in cap. primo. de offic. delega. Bartol. in extrauagan. qui sint rebell. Iacob. de Ardiz. in d. summa. titulo quibus ex cau. l. secunda & tertia. ff. de noxal. Tertiò: quia per hoc adducebantur victualia in ciuitatem, & sic hostes
23 iuuabantur † quod est crimen læsæ Maiestatis. l. iij. & l. iiij. ff. ad leg. Iul. maiesta. Quartò, quòd
24 † eius culpa fideles impotentiores efficiebantur, dum à filijs Pyrrhi ab eodem receptati inuadebantur, quod est contra fidelitatis iuramētum, dicto cap. primo. & cap. de forma.

¶ Nec videtur obstare, quòd filij ab hoc non destitissent: quoniam hoc non præsumitur, argu. l. meri-
25 to. ff. pro socio. & † parere parentibus est de iure naturali. l. prima. ff. de iusti. & iur. & propterea tanquam qualitas naturalis debet præsumi. cap. afferte. de præsumptio. Secundò, non sufficit istud, quòd non destitissent, nisi probatum fuisset, quòd quatenus in se fuit, mādasset & coercuisset, quod cum factum non fuerit, excusandus nō est, per iura præallegata, in j. capite, facit tex. in l. j. ad Syllen.

¶ Nec videtur proficere dicto Pyrrho, quòd aliquos fideles captiuos adiuuisset, vt fugerent à ciuitate Neritoni. Quia hoc non apparet factum,

ctum, vt erga fideles Cæsareæ maiestatis vel contemplatione fidelitatis, sed potius amicitia & cõsangui
26 nitate † quæ causa in dubio præsumitur, ita Alex. in l. si donatione. C. de colla. Et ex his remanent firma opposita pro parte Regij fisci.

Ioan. Tho. Minadous.

SVMMARIVM.

1 *Concessio in vtilitatem ecclesiæ cedens non est annullanda.*
2 *Decretum interuenire debet in actibus vniuersitatis.*
3 *Exactio terragiorum est de regalibus.*
4 *Compositio super decimis fieri potest.*
5 *Decimæ ecclesijs omni iure debentur.*
6 *Decimarum solutio concernit actum pium & animarum salutem.*
7 *Tutor potest præiudicare pupillo in decimis.*
8 *Syndicus potest bonam fidem agnoscere.*
9 *Fructus sunt res mobiles separati à solo.*
10 *Assensus regius non interuenit super fructuum feudi dispositione.*
11 *Concessio personalis ad successores non transit.*
12 *Concessio facta dignitati cum persona non extinguitur.*
13 *Cõcessionis declaratio inducitur ex præstatione facta successoribus.*
14 *Relatio debet aliquid operari.*
15 *Priuilegium debet intelligi citra præiudicium tertij.*
16 *Nemini licet de facto sibi ius dicere.*

CONSILIVM XIIII.

¶ *Præsupposita facti veritate, quòd per syndicum & vniuersitatem Altamuræ fuerit facta quædam compositio super decima soluenda Archipresbytero ciuitatis prædictæ. Dubitari contingit, an talis transactio seu compositio possit per vniuersitatem eãdem retractari, & denegari decima prædicta promissa & in dicta compositione contenta Archipresbytero prædicto.*

T euidenter prima frõte videretur dicẽdum, dictam cõpositionẽ ex multis posse annullari ex parte Archipresbyteri: sed † quia illa in ecclesiæ fauorem rata habetur, ceditq; in vtilitatem ecclesiæ propterea hoc respectu non est annullanda: iuxta tex. in l. non ideo minus. C. de procur. per Abb. Deci. & Moder. in ca. quę in ecclesiarum. de constitu. Angel. in §. si verò. in authen. de non alieni. Archi. in cap. si qua. 12. q. 2. Io. de Imol. in c. cum vos, de his quæ fi. à prælat. Claud. in Specul. feud. car. 9. col. 2. in fin. ex parte verò vniuersitatis videtur illã nõ tenere, ex quo in ea nõ interuenit decretũ † quod interuenire debuit l. 1. & 2. C. de ser. reipublic. manumitt. ibi Gulielm. & Albe. Bart. in l. nulli ff. quòd cuiusq; vniuersitatis nomi. Bal. in l. j. C. si aduers. transactio. Canoni. in capit. Cæterum. de translatio.

Cardi.& Abb. in c. cum tempore. de arbi. Bar. in l. acta. ff. rem rat. habe. Specul. in tit. de Syndi. §. j. vers. ꝙ est constitutus. Socy. in cons. 95. col. 3. vol. 3. per Moder. in rubri. C.
3 de trāsactio. Prætera, exactio † terragiorum est de iuribus feudi & ratione territorij, & fuit de regalibus non potuit absque Regio assensu super dicta exactione componi seu transigi, vt in constitu. Constitutionem diuæ memoriæ, in l. Imperialem, de prohib. feud. aliena. per Federi. in cōstitu. ea quæ ad decus & in cap. j. ex quibus cauf. feu. amit ta. Bald. in c. j. de allod. in c. j. de natu. feud. maximè quia per illud ius exigendi decimam grauatur feudū & inducitur seruitus ac ius in re, contra dictam constitutionem.

¶ His tamen non obstantibus, cōtrariam opinionem arbitror veriorem, ꝙ immo vniuersitas prædicta non possit transactionem seu compositionem prædictam rescindere.
4 In primis † quoniam compositio super decimis fieri potest, vt per Abba. in ca. 2. de trans. in c. veniēs. ij. not. eo. tit. Abb. & Imol. in ca. super eo. & in c. statuimus. de transactio. Archiep. Flor. in ij. par. sum. titulo 4. c. 3. §. fin. Petr. de Anch. in cōsil. 388. Deci. in consil. 143. incip. ad plura, & Deci. in c. venerabilis. de confirma. vtil. vel inutil. & cum sit vtilis ecclesiæ superioris auctoritas non est necessaria per præallegata.

¶ Secundò, quoniam ex dicta compositione seu transactione non inducitur aliqua noua obligatio circa decimarum solutionem, sed modus soluendi id quod debetur de-
5 signatur, ex quo † decimæ ecclesijs omni iure debentur, c. j. & cap. tua. de decim. c. quicunq; 16. q. 7. c. in aliquibus. Hosti. & Abb. in c. non est, eo. titul. cum similib. faciunt ꝓ hoc ea quæ dicuntur in l. contra iuris. in §. fina. de pa. ff. per Angel. & Salyce. Anto. de Butr. & Inno. in c. cum olim. lo primo. de offic. delega. & per talem compositionem ad ius diuinum & commune reditur. c. statutum. de præben. in 6. l. si vnus. §. pactus. ff. de pact. c. cum dilectus. de consuetu. c. ad audientiā. & c. cum dilectus. de cler. non residen. & consequenter aliquod præiudicium vniuersitati cōtra dispositionem iuris non infertur.

¶ Tertiò hoc idem demonstratur,
6 ex † quo talis decimarum solutio concernit actum pium & salutem animarum. clem. cupientes. de pœn. ca. quadragesima. de peniten. distin. quinta, & in augmentum rei eius in quo decima soluitur. ca. maiores. 16. q. 7. cap. in moderami-
7 ne 15. q. j. Quo † casu etiam tutor vel curator posset præiudicare pupillo, & consequenter etiam syndicus vniuersitati. l. præses, ibi glos. & alij. C. de transactio. ibi Bal. Salyce.
8 Pau. de Cast. & Ale. & † potuit Syndicus bonam fidem agnoscere & transigere in causam piam & pro vitando salutis æternæ præiuditio, facit tex. in l. quoties. §. sicut. ff. de administra. tuto. l. j. ff. de tut. & ratio. distrahen. & C. de alim. pupill. præstan.

præstan. per totum, & tenet Bal. in l. etiam. C. de fideicōmiss. & quod dicunt de tutore extendunt etiam ad sindicum & prælatum, vt per Innocen. & Ioan. Andre. in c. grandi, de supplen. negligen. prælat. & per Abb. in consil. 46. incip. Satis mihi videtur, & Ias. in l. pactum cu ratoris. C. de pact.

¶ Quartò & vltimò ex tali compositione non fit alienatio rei immobilis, sed tantummodo fructuum pro decima parte † qui sunt res mobiles, prout separati à solo considerantur. glo. in c. reuertimini. in verbo Horrea. 15. q. 1. & in c. j. in verbo Horreū. 16. q. 7. quo casu absque decreto potuerunt Syndicus & electi in illis vniuersitati præiudicare, secundum ea quæ dicūtur per Bal. & Salyce. in d. l. præses, per Bald. in l. j. C. si aduersus rem iudi. per Bart. in consil. 15. visa quadam constitu. Et propterea transactio prædicta seu magis compositio non videtur aliquo pacto posse irritari.

9

¶ Nec obstant ea quæ in contrariū superius fuerunt adducta, cum illa ita demum procederent, si essemus extra casus supradictos, per ea quæ fuerunt pro hac parte deducta, per quæ contraria (vt dixi) cōiter limitātur & restringūtur. Non obstat postremò, ꝙ † Regius assensus nō interuenerit; qm̄ aliquod ius in feudo non est quæsitū, & tantummodo de fructibus à solo separatis tractatur, ex quibus decima debetur, c. peruenit. & c. cum hoïes. de deci. & ita cōiter declaratur & intelligi-

10

tur cōstitutio præallegata, vt p Do. And. & D. Maze. ibi p And. in c. Imperialē. de prohi. feu. aliena. per Fede. Et propterea vniuersitas prohibendo huiusmodi decimæ solutionem dicitur spoliare, & Archipresbyter ad restitutionē agere posset, vt in c. examinata. de iudi. Bar. in l. j. C. vnde vi. Ang. & Imol. ī l. exitus. ff. de acq. possessio. l. fi. C. eo. & in l. si coloni. C. de agricol. & censit. li. xj. cum similibus.

¶ Secundò principaliter dubitari contingit, an decima Baiulationis, quæ fuit olim concessa vni Archipresbytero dictæ ciuitatis per Regem Ferdinādum, & demum fuit per successores præstita Archipresbytero eiusdem ciuitatis possit modo denegari per vniuersitatem prędictam. Et videbatur dicendum prima consideratione, quòd posset denegari. Nam ex verbis dictæ concessionis seu priuilegij videtur

11 apparere, † ꝙ dicta concessio erat personalis, & ad vitæ decursum illius, cui concedebatur. Ergo ad successores nō transit, neq; à successorib. peti pōt. l. tale pactū. ff. de pac. l. si seruus hære. ff. de statulibe. Alc. in l. j. §. fina. colum. 3. ff. de oper. nou. nuntia. Bald. in ca. primo. §. primo. de pace iur. fir. Roma. in cōsil. 444. & Alc. in cons. 101. volu. j. Pręterea, illa concessio videtur facta quatenus baiulatio p Regiam curiam fuisset possessa, & rebus in eodem statu permanentibus. l. bonorum. ff. rem ratam habe. l. lex vectigali. ff. de pignor.

 in

in ca.primo.ibi Andre.qui succesſo.tene.cum ſimilib. Sed baiulatio iam deuenit ad manus vniuerſitatis,de qua non fuit cogitatum,nec in eodem ſtatu res reperitur. Ergò dicta decima amplius peti non poteſt,argu.l.in tempus.ff.de hæredi. inſtitu.l.qui Romæ. §.duo fratres. ff.de ver.oblig. l.ſi de certa. C. de tranſactio.in l.Gallus. §.nunc de lege.ff.de liber.& poſthum.

¶ Sed his minimè refragantibus cõtrariam opinionem arbitror ve-
12 riorem. Primò † quoniam illa cõceſſio eſt facta dignitati & nõ perſonæ, ibi.Tanquam Archipresbytero,& conſequenter cum perſona non extinguitur, cum dignitas nõ ſit extincta, text.eſt in l.ſi aquæductus.ff.de contrahen.empt.l.qui in aliena.§.penult.ff.de nego. geſt. & Abb.in c.quoniam. ibi glo.& Do-
13 cto.de offi.delega.Et † hoc ſatis videtur demonſtrari ex præſtatione facta ſucceſſoribus, per quam eſt inducta declaratio dictæ conceſſionis, per ea quæ dicuntur per Bald. in l.j.C.quæ ſit longa conſuetu. & per Docto.in ca.ij. de conſuetu.l.ſi quis diuturno. ff. ſi ſerui. vindice. l.ſecunda.C.de ſeruitu.& aqua.

¶ Præterea hoc idẽ probatur ex aſſertione facta per Regem in dicto Priuilegio, ibi. Pleno iure ſpectare & pertinere ad dictum Archipresbyterum, per quæ verba demonſtratur ratio priuilegij. argu. l.fin. ff.de hæred.inſtitu.l.quia tale.ff.de pact.l.j.C.de impo.lucrati.deſcrip. lib.11. Si igitur hæc eſt ratio: quia pertinebat, conceſſio debet intelligi facta dignitati,& non perſonę: quia non ſubiunxit, & quò ad vixerit.. Vnde cũ dicat pertinere ad dictum Archipresbyterum,& non quò ad vixerit tantum illi concedat, neceſſario ſequitur, quòd dignitati tributa ſit decima & non perſonæ,aliàs priuilegiũ eſſet iniuſtum, contra tex. in l. quod fauore.C.de legibus cum ſimilibus.c.in his. de priuile. & propterea relatio fit ad dignitatem, ibi. Ad dictum Archipresbyterum, & non ad no-
14 men proprium. Quæ † relatio taliter facta debet aliquid operari. l.plenum.§.equitij. ff.de vſu & habita. Et talis interpretatio eſt ſumẽda duplici de cauſa. Primò quoniã eſt fauorabilis Eccleſiæ, per ea quæ dicuntur in l.j. C.de ſacroſanct.eccle. Secundò, vt illa prouiſio ſit perpetua & non temporalis.arg.l.præcipimus.C.de appella.l.edita. C.de eden.cum ſimil.

¶ Præterea, illud priuilegium nõ minus tendit ad confirmandum illud, quod de iure competebat: quàm quod de nouo datur,ibi cõfirmare,& ibi.de iure debitum & pro pleno iure ſpectare. Sed certũ eſt, ꝙ de iure illi non ſpectabat decima, niſi vti Archipresbytero. Ergo quicunque Archipresbyter eodem priuilegio vti & gaudere debet.l.cum qui ædes. ff. de vſu. l.j.ff. ad Trebell.l.ſi ex aſſe. l.ſi cõſtante. §.fina.& l.ſi marito. ff.ſol.matri.c. relatum.de præben. ca.quod ſicut. de electio. Et ideo ibidem dicitur, quòd

quòd iure decimæ prædictæ vobis vti Archipresbytero contigerit & spectauerit. Per quæ verba luce meridiana clarius demõstratur, quòd illud priuilegium non erat personale, & in fauorem personæ, sed dignitatis. Et propterea cum in possessione eiusdem decimæ prędecessores istius Archipresbyteri ac ipse extiterint, non debet de facto priuari & spoliari per iura vulgaria.

¶ Non obstant modo, quæ in contrarium adducebãtur. Nam ex prædictis satis apertè soluuntur, quòd concessio non fuerit personalis, & licet in præsentiarum nõ sit idem status. Ex quo omnia iura spectantia ad vtilem dominum sunt in vniuersitatem translata: quia cum Archipresbytero in decima prædicta ius sit quæsitum, ante priuilegium concessum vniuersitati, non fit dicto Archipresbytero ex tali priuilegio præiudicium: quia quò ad decimam Archipresbyter præfertur, vt per Andre. in ca. j. §. quid ergo. de inuestitu. de re alie. facta, & in c. j. qui successo. tene. in cap. j. §. clientulus. de aliena. feud. l. ex duobus. §. & Marcellus. ff. de in diẽ adiectio. Pau. de Cast. in consil. 2. col. 2. & 3. volu. 1. per Bell. in cons. 12. co-
15 lum. 5. cum sequen. Et † priuilegiũ vniuersitatis debet intelligi citra præiudicium dicti Archipresbyteri, seu cum onere dictę decimæ soluendæ vt consueuit. l. ij. in fin. ff. de natal. restitu. glo. in ca. cum olim. in verbo sine pręiuditio, ibi Dominic. de Sancto Gemi. de consuetu. c. j. de appella. docto. in c. super eo. de offic. delega. l. quoties. C. de precib. Imperato. offe. Abb. & post alios Deci. in c. quę in ecclesiarum. de constitu. cum similibus. Et per hoc videtur intrepidè cõsulendũ, ꝙ vniuersitas prædicta non possit nec debeat decimam prædictam dicto Archipresbytero denegare, ex his quæ hucusque mihi demonstrata & dicta sunt, maximè quia
16 † nemini licet de facto sibi ius dicere. Laus Deo.

Ioan. Tho. Minadous.

SVMMARIVM.

1 *Facti sunt esse præsentem & scientẽ.*
2 *Conditio & forma requisita imprimis verificari debet.*
3 *Donatio facta absenti de iure non valet.*
4 *Vsusfructus reseruatio operatur rei diuisionem.*
5 *Actus agentium non debet operari vltra eorum intentionem.*
6 *Præfationibus instrumenti de mente apparet.*
7 *Promissio non tenet quotiescunque qualitas, sub qua concessa est, verificari non potest.*
8 *Contractibus correspectiuis si non potest ex parte vnius adimpleri contractus, resoluitur in totum.*

CONSILIVM XV.

Icet diffusè allegatũ sit pro Margnifica Aurelia de S. Seuerino,

Seuerino, vt additione opus non sit. Vnum tamen omittendum non putaui, quòd prętensa donatio de iure non teneat, in qua tota difficultas verti videtur.

¶ Et in primis. Aut consideramus donationem factam in capitulis matrimonialibus, fuit & est facta absenti, & ignoranti, patet ex lectura dictorum capitulorum, cum in illis excellens quondam Iacobus non interuenerit, iuxta nota. in l. sciendum. ff. de verbor. obligatio. in capitul. quoniam contra. de proba. per Bald. & alios
1 in l. edita. C. de eden. & † cum esse præsentem & scientem sint facti, oportet illa probari. l. in bello. §. factæ. ff. de capti. & postlim. reuer. l. si
2 verius. ff. de proba. Et † cum sit quędam conditio & forma requisita pro fundamento intentionis eius, qui innititur donationi, oportet illam in primis verificari. l. si pater. ff. de fideicommissa. liberta. c. cæterum, de iudi. c. cum sit generale. de
3 foro competen. Sed † donatio facta absenti de iure non valet. l. absenti. ibi per Bar. & alios. ff. de donatio. l. nec ambigi. C. de dona. in l. illud. C. de sacrosanct. eccle. Ioan. Andre. in additio. Specul. in tit. de instrum. editio. §. nunc verò. Ludo. de Ro. in cons. 306. Corne. in consil. 254. volu. 3. Ergo talis donatio non tenet.

¶ Aut consideramus donationem factam per publicum instrumentũ præsente & acceptante dicto Iacobo. Et dico ꝙ adhuc illa talis donatio non valet, ex quo, vt eius lectura apparet, non est simplex refutatio, neque simplex acceptatio prioris capitulationis, quæ si esset, valeret. vt in c. j. §. & si libellus. de aliena. feud. pater. Andre. in c. j. §. sed & res, per quos fiat inuesti. sed est cũ
4 reseruatione vsufructus, quæ † reseruatio vsufructus operatur rei diuisionẽ. l. iiij. ff. de vsufru. l. qui vsufructum. ibi Bar. & Ias. ff. de verb. obliga. & consequenter talis contractus est quoddam pactum, per quod feudum diuideretur, nõ simplex refutatio, quod in feudo fieri non potest, per constitu. regni, cõstitutionem diuæ memoriæ, etiam ita ibi videtur firmare Andre. in colum. fina. dictæ constitutionis, & in c. j. de eo qui fi. fec. agna. & in l. Imperialem. in princip. de prohib. feu. aliena. per Federic.

¶ Nec obstat si diceretur, quòd in quantum est refutatio tenet, inquãtum fit vsufructus reseruatio non teneat, & ꝙ ita intelligatur Andr. in loc. præallega. Nam in casu, de quo agitur, nõ videtur hoc posse procedere ex pluribus. Primò,
5 quoniam † actus agentium nõ potest operari vltra eorum intentionem. l. non omnis. cũm regula sua. ff. si cert. peta. intãtum quòd actus vitiatur in totum, cùm menti satisfieri non potest. l. multum interest. ff. si quis alteri vel sibi. c. cum super. de offi. delega. Angel. in consil. 295. incip. noua forma: vbi vna apparente, eo maximè contraria, actus non vitiatur modo quo pôt. Deci.

in regula, in contrahẽda. ff. de reg. iur. Sed † de mente vtriusq; ex pręfationibus ipsius instrumenti, iuxta tex. in l. fin. ff. de hæred. institu. l. item quia. ff. de pact. cum simi. donatio ista facta in capitulis matrimonialibus non acceptatur simpliciter, & prout fuit facta in dictis capitulis, sed cum impositione seruitutis, vel cum detractione vsufructus à proprietate: istud ꝓbatur ex eo, ꝙ quinimmo cum potuisset simpliciter acceptare illam, noluit, & ante acceptationem factam à filio pater potuit reuocare: & consequenter cessante consensu à refutatione refutatio non tenet, per id quod dicit Andr. in d. c. j. de alien. feu. pat. allegando tex. in l. traditionib. C. de pactis. l. qui tabernam. ff. de contrahẽ. emp. l. si domus. ff. de leg. j.

6

¶ Præterea & secundò, quotiescũq; † aliquid datur vel promittitur cũ aliqua qualitate, quę qualitas sit fauorabilis agenti vel promittenti, & illa qualitas & adiectio non potest sortiri effectũ de iure vel de facto, tunc ea datio & promissio nõ tenet, & sic vitiatur in totum, tex. est in l. 2. de donatio. quæ sub modo: & in l. j. & ij. & ibi cõmuniter Docto. C. de condi. ob causam. Sed ista donatio fit cum ista qualitate & adiectione fauorabili respiciente ipsum donantem, si ista qualitas de Iure vel de facto sortiri effectum non potest, ergo donatio vitiatur in totum.

7

¶ Vltimò pro hoc videtur posse adduci, quòd hic cõtractus est correspectiuus, quia ex parte Vgonis donatur cũ reseruatione vsufructus, Ex parte Iacobi contentatur de tali reseruatione, sed † in contractibus correspectiuis si non potest ex parte vnius adimpleri contractus, resoluitur in totũ. l. qui pecuniam. ff. si cert. pet. l. Titius. ff. quib. mod. pig. vel hypo. sol. l. cum proponas. C. de pact. Socy. in cons. 204. Fely. in c. peruenit. de iureiur. sed eo modo quo facta est illa donatio, valere non potest, ergo vitiatur in totum, & propterea talis donatio facta sine assensu non potest parare exceptionem M^ce Aureliæ petenti dotes de paragio.

8

Io. Tho. Minadous.

SVMMARIVM.

1 *Res clara non indiget demonstratione.*
2 *Domus cum non capiat commodam diuisionem an debeat ad licitationem deueniri.*
3 *Iura generaliter loquentia generaliter debent intelligi.*
4 *Partem maiorem habere non excludit licitationem.*
5 *Intellectus. §. ne autem. l. sancimus. C. de dona.*
6 *Licitatio habet locum in rebus diuiduis & indiuiduis.*
7 *Argumentum, si de quominus videtur &c.*
8 *Licitatio fieri debet de tota domo.*

CON-

CONSILIVM XVI.

Vamuis † demonstratione res clara nō indigeat. Quò tamen clientis desiderio satisfaciam, dicam breuibus.

2 An † cum domus Magnificorum de Brancatijs comodam diuisionē nō patiatur, debeat in licitationē deueniri? Et licèt prima facie videatur dicendum, quod cum præsupponatur Magnificum Iacobum habere minorem in ea domo portionem, exclusus sit à licitatione, debeatq; recipere partis suæ tantummodo æstimationem, per tex. in l. sancimus. §. ne autē. C. de donatio. l. j. C. quando & quibus quart. pars l. ij. C. de meta. lib. 12. gl. in l. si duobus. C. commu. de lega.

¶ His tamen non obstantibus contraria opinio est de iure verior, & communiter approbata per tex. in l. j. C. commu. diuid. vbi tex. expressè loquitur in indiuiduis. in l. ad officium, eo. tit. glos. in l. Sabinus. ff. eo. tit. & licèt hæc iura non explicent, an pares vel dispares essent

3 partes † tamen ex quo generaliter loquuntur generaliter debent intelligi. l. de pretio, de publi. Et quod etiā si partes essent dispares, & vnus altero maiorem partem haberet, quod præferri non debet in diuisione, sed quod nihil operetur maioritas portionis, tenet expresse Ange. in l. sancimus. §. ne autem. Dicens quod non obstante quod vnus habeat maiorem portionem altero, debet committi licitationi, & quod ita seruatur de consuetudine. Et idem Ang. in d. l. j. C. commu. diuid. non obstante text. in d. §. ne autem. Hoc etiam firmat Bald. in l. si duobus. C. com

4 mu. de lega. quod † habere maiorem partem nō operatur exclusionem sortis seu licitationis, idem etiam sequitur & comprobat Salyce. in d. l. j. per rationem Bald. & ibidem Petr. Philipp. Corne. latè hanc opinionem affirmat, quod maioritas portionis non operatur illum effectū de quo ex aduerso. Et secundum opinionem Salyc. dicit ita cōmuniter teneri. Et pro hac opinione reperio fuisse consultum per Oldr. in cons. 54. vbi dicit, quod maioritas portionis vel modicitas non facit à iure communi recedi. l. si proprietarius. ff. de damno infect. l. quamuis. ff. vt in poss. legato. & quod etiam illo casu debet fieri rei adiudicatio, vt in l. communi diuidundo. §. j. ff. eo. & consequenter ex maioritate portionis non sequitur tale priuilegium. Et tandem istam opinionem tanquam verissimam, vltra præallegata satis latè firmat Corne. in consil. 81. volum. ij. Non obstat

5 † tex. in d. §. ne autem. in quo est totum fundamentum partis aduersę. Nam ad illum tex. respondetur tripliciter. Primò, quòd ille text. loquitur in casu speciali inter donantem & donatarium, & consequenter non est trahendus in consequentiam. Ita intelligit illum tex. glos. ibi in verbo amplioris. in fin. & ita intelligit Angel. prout supra retuli,

retuli, & alij post ipsum, & plures rationes specialitatis & differentiæ cõsiderat & assignat Petr. Philipp. Corne. in d.l. si duobus. & in d.cõ sil.81. quas breuitatis causa non recenseo, ex quibus apertè demonstratur, quòd ad hunc casum & similes adduci non debet, & ita etiá videtur intelligere istum tex. Socy. qui allegat in fallen. suis. num.224. numero 4.

¶ Secundò respondeo, quòd ille text. loquitur & debet intelligi quã do per habentem minorem portionem non prouocaretur ad licitationem, per text. in d.l.j. & l. si duobus & l. ad officium, & talis in telligẽtia & declaratio fieri debet per text. in l. sed & si posteriores. ff. de legib. ac ne inducatur talis restrictio ad iura præallegata. argu. l. præcipimus C. de appella. & hanc intelligentiam ad illum tex. sentit expressè Bal. in d.§. ne aũt, & per apostill. ad Bald. in l. iubemus nulli. C. de sacrosanct. eccle. vbi dicitur per text. in §. ne autem. minimè licitationem excludi, & consequenter ista prærogatiua maioris portionis vti non poterunt ad excludendũ licitationẽ & ita etiam referẽdo Bal. tenet & firmat Ias. in §. quædam, institu. de actio. col. 12. in principio. Tertiò & vltimò respondetur, quòd text. in d.§. ne autem. intelligitur & habet locum, quotiescumque maioritas portionis habetur iure proprio, secus si originaliter essent æquales in portione, & postea vnus ab alio ex cõsortibus portionem acquisiuit: quia tunc non poterit plus habere quàm ille q cessit habebat, vel plus quam orginaliter habuit, argumẽto. l. traditio, ff. de acqui. rer. domi. ita declarat notabiliter Alberic. de Rosat. in d.l. ad officium, ad intelligentiam d. §. ne autem. col.2. versic. item quid si res, sed in casu, de quo agitur, omnes fratres æqualiter portionem à principio habuerunt, licet prætendatur postea aliquos ex ipsis fratribus cessisse magnifico Hyeronymo, tamen non potuerunt in illum transferre plus iuris quàm ipsi habuerunt: & consequenter portio dicti Hieronymi hoc modo aucta & effecta maior, non potest habere effectum, de quo in d.§. ne autem. secundum declarationem prędictam, quæ etiã satis potest confirmari ex his quæ dicuntur per Corne. in d. consi.81. colum.2. vers. pro hoc etiam satis.

¶ Et vltra prædicta pro hac parte in fauorem Magnifici Iacobi potest adduci autoritas Neapodani in consuetu. prima & ij. communi

6 diuidun. vbi vult, q † licitatio per missa per consuetudinem habet locum in diuiduis etiam inter habentes partes dispares, ergo multo fortius videtur quòd locum habere debeat in indiuiduis, per tex. in d. l. prima. C. commu. diuidun.

7 Quia † si de quo minus videt inesse, ergo & de quo magis, authen. multo magis. C. de sacrosan. eccle. Et sic remanet fundata intentio Magnifici Iacobi circa petitam licitationem,

8 citationem, debetque † talis licitatio fieri de tota ipsa domo, prout dicit text. in d. l. 1. & Salycé. & Alberic. de Rosat. in d. l. ad officium, & ibi Paul. de Cast. & in d. l. si duobus, facit tex. in d. l. si familiæ. ff. famil. ercis. & text. in d. l. si duobus. Et ita iuris esse censeo, saluo consilio saniore.

Io. Tho. Minadous. V. I. D.

SVMMARIVM.

1 Filiusfa. potest efficaciter obligari.
2 Iuramentum seruari debet, quando potest absque interitu salutis æternæ. num. 6.
3 Hæreditatem adiens cum beneficio l. & inuentarij perinde est ac si ab hæreditate se abstinuisset.
4 Filiusfa. postquam est effectus sui iuris non tenet nisi in quantum facere potest. & num. 5.
6 Iuramentum non mutat naturam contractus.

CONSILIVM XVII.

PRæsupponitur in facto, quod Excellens Dominus Dydacus Cabanilias sub patria potestate existens quàm plures obligationes vnà cum patre fecerat quàm pluribus creditoribus paternis, & signanter Magnifico Alfonso de Ianuario, pro quarum obseruatione & pro satisfaciendis ipsis fuit personaliter condemnatus, & pro ipsius sententiæ exequutione fuit prouisum esse de persona capiendum, & carcerandum. Et licèt prima facie videatur dicendum, quòd rectè fuerit decretum,
1 & prouisum, cum † filiusfamilias possit ciuiliter & efficaciter obligari, excepto voto & mutuo, l. filiusfamilias. ff. de actio. & obligatio. l. tam ex contractu. ff. de iudic. l. frater à fratre. ff. de condic. indebi. l. nulla. & l. si ex alio. C. quod cum eo. Maximè accedente iuramento
2 † quod seruari debet, cum seruari possit absque interitu salutis æternæ. vt in ca. cum contingat. de iureiuran. & in c. quàuis. de pact. l. cum pater. §. filijs matrem. ff. de lega. secundò in authen. Sacramenta puberum. C. si aduersus vendi. Et propterea cum obseruata fuerit forma statuta à iure, vt in l. à diuo Pio. §. in vendit. ff. de re iudi. potuit seu potest ad executionem contra personam procedi. l. j. §. sed verû. ff. de minor.

¶ His tamen non obstantibus contrariam opinionem arbitror de iure veriorem. Et præsuppono duo, quæ sunt in facto verissima. Pri-
3 mò, quod † dictus Don Dydacus hæreditatem sui patris cum beneficio legis & inuentarij adiuit, quo casu habetur ac si ab hæreditate abstinuisset, in l. fin. §. & si præfatam. C. de iure deliber. ibi per Bal. Salycet. & Moder. & in l. debitor. ff. ad Trebellia. l. ita tamen. ff. ad leg. Falcid. in cap. j. an agnat. in vsib. feud. cû similib. Secundò præsuppono, quod mortuo comite patre ipsius Don Didacy tota penitus hæreditas est exhausta

exhausta ære alieno, vt iam sæpe cognitum, itaque nihil penitus remansit in hæreditate saltem pro legitima filiarum. His præsuppositis succedit clara iuris determinatio, ꝙ non possit pro huiusmodi debitis viuo patre contractis personaliter detineri seu carcerari, ex
4 † quo in prædictis casib. proximè præsuppositis non tenetur filiusfamilias postquam est effectus sui iuris, nisi in quantum facere potest, tex. est formalis in l. ij. ff. quod cũ eo. & l. si ex parte. eo. tit. & ibi per Paul. de Castro & alios, & l. eius rei & l. nulla res. & l. si mandator. C. quod cum eo. & ibi per Angel. Alberic. Saly. & alios, & ita etiam tenet & declarat Azo in summa. C. quod cum eo. Io. de Plate. & Iaso. in §. sunt præterea. in fin. institu. de actio. Socy. in fallẽtijs suis. 428. Alex. & Imol. in l. exhæredatum. ff. de re iudi. & per Moder. in l. qui cũ se patremfamilias. eod. tit. & facit text. iuncta glo. in l. quæ dotis. ff. solu. matri. & ibi communiter docto. vbi talis effectus tribuitur confectioni inuentarij. Et hoc nõ modo procedit in simplici debito sed etiam in instrumentis quarentigiatis & contra quæ nullæ possent opponi exceptiones, vt per Paul. de Cast. & alios in d. l. ij. Et hęc in isto casu tanto fortius procedunt & debent admitti, ꝙ nihil ex dictis debitis Don Dydaes fuit consequutus, sed omnia fuerũt in patris causam & vtilitatem versa, iuxta ea quæ dicũtur in autenti. Si qua mulier. C. ad Velleia. in l. mater. C. de rei vindica. l. reos. §. cum in tabulis. ff. de duob. reis. & l. in rem si filiusfamilias. ff. de in rem verso.

5 ¶Non obstant modo in contrariũ adducta, ꝙ † filiusfamilias tenetur efficaciter & insolidum, quia illud habet locum, dum existit in potestate patris, secus ẽ aũt ipso effecto sui iuris, & se à patris hęreditate abstinente, aut cum vanũ habuit nomẽ hæredis per iura præallegata, & Doc. in præalleg. locis in quibus ita cõiter declarant & firmant.

6 ¶Non obstat, ꝙ † iuramentum seruari debeat, cũ possit seruari: quia iuramentum non mutat naturam contractus super quo est appositũ, & consequenter non tollit dictam exceptionem seu priuilegium, vt non teneatur nisi in quantum facere possit. Ita determinat Pa. de Ca. in d. l. ij. & est de natura iuramẽti, secundum Ioan. de Imol. in c. j. de iudi. & Io. Andr. in rubri. de dona. inter vir. & vxor. in additio. ad Specul. Bal. in l. ij. ff. de iureiuran. doct. communiter in c. cum contingat. de iureiuran. in l. fin. ff. qui satisdacogant. & in l. fi. C. de non nume. pecu. Et propterea de iuramento in ipsis obligationibus apposito non est habenda ratio, nisi secundum qualitates & conditiones ipsarum obligationum per præallegata. Et propterea ad capturã personalem procedi non posse ex dispositione d. l. ij. cũ concor. præallega. Et ita iuris esse cẽseo saluo saniori consil. Io. Thò. Min. V. I. D.

Z SVM-

SVMMARIVM.

1 *Dos & quarta in Regno non potest peti absque instrumento dotali.*

2 *Decretum contra constitutionem est ipso iure nullum.*

3 *Priuilegium dotis contra fiscum non attenditur.*

4 *Instrumenti reassumptio fieri debet ci tata parte.*

5 *Actio non datur contra bona generaliter obligata, dum supersunt bona specialiter obligata.*

6 *Introitus, qui exiguntur ex gabella sunt de regalibus.*

7 *Assensus est stricti iuris.*

8 *Mulier agens ad dotem ob uergentiã viri ad inopiam contra tertium possessorem probare debet alia mariti bona non extare.*

9 *Dolus ex quo præsumitur hic.*

CONSILIVM XVIII.

N causa Magnificæ Violantis Caracciolæ cum Magnifico Aluaro Bracamonte videtur breuibus dicendum, ꝙ dictus Magnificus Aluarus absolui debeat ab impetitione dictæ Magnificæ Violantis. Et primò, quoniam ex consuetudine ci-
1 uitatis Neapolis † dos & quarta non possunt peti sine instrumento dotali, vt in consuetud. dos &c. quarta. Sed ista Magnifica mulier caret instrumẽto dotali. Ergo &c. Non obstat quoddam instrumentum præsentatum in actis: quia sine dubio illud debet iudicari nullum ac nullam fidem facere. Nam est reassumptum cum vno tantũ teste superuiuente, contra dispositionem constitutionis Regni Baiu
2 los omnes. Vnde † decretum contra casum cõstitutionis est ipso iure nullum. c. inter cætera. cum simi lib. de re iudi. Et licèt fauore dotis aliquando obseruatum sit, ꝙ reassumatur cum vno teste super-
3 uiuente † tamen contra filium priuilegium dotis non attẽditur, sed stari debet dispositioni iuris communis, & sic dictæ constitutioni. l. ij. C. de priuileg. fisci, not. glo. in l. fi. C. qui potior. in pign. habean. & in authen. quas actiones. C. de sacrosan. eccl. & in l. j. ff. sol. matri.
4 Præterea † talis reassumptio est facta non citato dicto Magnifico Aluaro & per consequens nulliter, & sic nullã fidẽ facit, vt in c. cũ P. tabellio. ibi Abb. & alij ext. de fi. istr. ¶ Secundò principaliter, dictæ Magnificæ Violanti in asserto instrumento dotali est specialiter obligatum officium Connestabilis ciuitatis Auersæ, quod possidetur per Magnificum Ferdinandum Vitellum, & generaliter sunt obligata
5 alia bona, quo casu † non datur actio contra bona generaliter obligata dum supersunt bona specialiter obligata. tex. est in l. ij. C. de pigno. qui tex. secundũ Bal. habet locum etiã in causa dotium, vt prius oporteat capere bona spãliter obligata, quàm detur actio ad obligata generaliter, & sequitur Alex. in l. creditoris. ff. de distractio. pigno. & Bald. in cap. j. in fin. de rescript. Cum igitur dictus Magnificus

Aluarus

Aluarus possideat introitus generaliter obligatos non potest molestari à dicta Magnifica Violante, cum possit sibi satisfieri de officio specialiter obligato.

¶ Tertiò principaliter idem con-
6 firmatur. Nam † isti introitus, qui exiguntur ex vectigali siue gabella sunt de Regalibus, vt in titul. quæ sint Regal. in verb. vectigalia, &c. ideo non videtur, q possint sine assensu Principis alienari, vt in constitutione Regni Constitutionem diuæ memoriæ. c. j. de prohibi. feu. aliena. per Fede. sed Magnifica Violans caret assensu in asserto dotali instrumento, igitur &c. Non obstat quidam assensus præsentatus: quoniam de eo non est aliqua ratio habenda. In primis, quoniam assensus est præstitus super capitulis matrimonialibus, quæ capitula non apparent. Secundò assensus est super instrumento iam facto, dum dicitur in instrumento inde sequuto. Sed istud assertum instrumentum est factum post præstitũ assensum, vt patet ex calendario, &
7 † assensus est stricti iuris, vt in ca. j. ibi Andre. de prohibi. feud. aliena. per Federic. col. ij. cap. j. de aliena. feud. pat. & non debet extendi de vno casu ad alium, vt in l. filio præterito. §. irritum. ff. de iniust. rupt. irrit. test. ibi Pau. de Cast. & in l. hęc conditio. §. si sit. ff. de condi. & demonstratio. & per Bald. in cap. at si clerici. colum. 8. de iudi. & sic caret assensu, qui alio non apparẽte videtur in hoc casu requiri, per iura præallegata.

¶ Quartò & vltimò, dicta Magnifica Violans est excludenda, ex
8 quo † agens contra dictum Magnificum Aluarum, vt tertium possessorem, ex causa vergentiæ viri ad inopiam, non probauit plenè, q bona quæ habet non sufficiunt ad dotem, vt concludit Bar. quem alij sequuntur in l. si cõstante. in prin. ff. sol. matr. Dicẽs quòd requiritur plenè probari cum contrarium à iure præsumatur. Et licèt dicatur q fuit spoliatus omnibus bonis, istud est falsum, cum probatum sit per dictum Magnificum Aluarum, q possidet bona stabilia in ciuitate Auersæ, & falsò (cum reuerentia)
9 fuerit dictum cõtrarium, ex † quo præsumitur dolus, vt l. dolum. C. de dolo. cum similib. Et ex dolo ipsius sequitur & sequi debet coniectura, q bona alia celauerit, vt in l. fin. C. de iur. delibe. in prin. ibi Bal. l. tutor, qui repertorium. ff. de administra. tuto. l. fin. C. arbitr. tutel. & per consequens eidem competere non potest remedium d. l. si constante. & in l. vbi adhuc. C. de iur. dot. eo maximè quòd dictæ Magnificæ Violãtis vir non fuerit bannitus vel aliter sententiatus, vt est clarum. Et per hæc videtur dictum Magnificum Aluarum debere victoriam reportare. Cætera suppleat eximia peritia Dominorum iudicantium, quibus me perpetuò submitto.

Io. Thom. Minadous I.V.D.

SVMMARIVM.

1 *Instrumentum liquidum habet probationem manifestam.*
2 *Retentio datur pro debito liquido.*
3 *Promissio restitutionis dotis præsumitur facta secundũ cõsuetudinem loci.*
4 *Consuetudo dicitur notoria in loco vbi viget.*
5 *Legitima competit etiam, quòd sit de linea fœminina.*
6 *Exceptiones peremptoriæ post sententiam opponi non possunt.*
7 *Executio nulliter facta non obstat.*
8 *Executio facta postquam dictum fuit de nullitate non valet.*
9 *Sententia contra pupillum indefensum est nulla.*
10 *Pupilla in integrum restituenda.*
11 *Mora purgari potest in materia oblationis.*
12 *Oblatio potest fieri in causa appellationis.*
13 *Iudici quando aliquid constat ex eodem processu, debet ex officio de eo habere rationem.*

CONSILIVM XIX.

¶ *Aduersus Hypolitam de Trono, hæredem Caterinæ de Cumis petentem exequutionem prætensæ sẽtẽtiæ super assistentia, pro dotibus dictæ Caterinæ. Fuit oppositum pro parte Hypolitellæ, neptis, quòd dicta sententia non debet exequi nisi deductis tribus partitis. Primò debent deduci ducati ducenti promissi matri ipsius Hipolitellæ, ac vxori Anselmi Berlingerij eius patris, quæ promissio apparet per publicum instrumentum in actis productum. Secundò debet deduci tertia pars pretij bonorum mobilium in dotem assignatorum, quæ tertia pars secundum consuetudinem Catanzarij deduci consueuit. Tertiò & vltimò debet deduci legitima competens dictæ pupillæ. Quæ omnia deducenda esse ex infrascriptis clarissimè demonstratur.*

T quò ad primum non videtur posse dubitari, ex quo instrumentum
1 est liquidum † & ipsa Hypolitella est conuenta tanquam hæres matris, & sic succedit in omne ius, quod illi competebat. l. siquis filiũ. §. si filius. ff. de acquir. hæredi. l. qui in alterius. ff. de regul. iur. l. alienatio. ff. de cõtrahen. emp. l. quod ipsis. ff. de regul. iur. c. significauit. de rescript. c. dilecti, de foro com-
2 pe. cum similib. Et † sicuti pro dictis ducatis ducentis retentio competere potuisset matri ipsius Hypolitellæ, iuxta nota. in l. si non sortem, in §. si centum. ibi Alex. ff. de condi. indeb. & in l. cum quis. per Bald. C. de iur. & facti ignor. & in l. neque. & l. fi. C. de compensa. & in l. cum fundus. §. seruum. ibi Alexan. ff. si cert. peta. & l. rei iudicatę. ff. sol. matri. ita & eodemmodo cõpetit & competere debet huic Hypolitellæ filiæ per prællegata.
¶ Circa secundum similiter dubi-
3 tari non debet, nam † promissio restitutionis dotiũ ĩtelligitur facta secundũ consuetudinẽ loci, in quo factus fuit cõtractus, vt p Bar. ĩ l. ne

mo

mo est qui nesciat.ff.de duob.reis. Bal.in l.fi.in fin.ff.sol.ma. in l.ita demum.§.j. ff.de procurato.Inno. in c.olim, de verbo.signifi. Abb.& Felyn.in c.cum M.in prin.de constitu.Alex.in l.post dotem. ff.solu.
4 matri. Sed talis † consuetudo detrahendi tertiam partem prætij est notoria in loco,& hic eius probatio fuit incontinenti & in promptu oblata, quo casu etiam in exequutione debet admitti, vt per Bar. & alios in l.si de vi.ff.de iudi. glos. & Docto. in l. ij. C. de edict. Diui Adria.tollen.& in l.fi.eo.tit.Canonistæ.in c.ex parte.lo ij.de offic.de lega. & not. Ang.in consil.155.in fin. Ergo recepta talis consuetudinis verificatione quandoque illam pars aduersa inficiaretur, debet omnino fieri dicta deductio tertiæ partis prætij bonorum, quæ in dotem data prætenduntur.

¶ Quo vero ad vltimum de legitima ipsius Hypolitellæ, similiter vi detur non posse negari, ex quo in processu apparet, ipsam esse de de-
5 scendentibus dictæ Caterinæ † cui etiam quod sit de linea fœminina competit legitima, vt in §.fina.institu.de exheredæ.liber.l.j.& l.mater.cum similib.ff.de inoffic. testa. l.quoniam nouella.C.eo.tit.& hoc in tantum procedit, vt nec ei imputandum sit, quod fuit pro dote matris ipsius Hypolitellæ promissum, per ea quę tangit Bartol. in l. post dotem. in quinta quęstio. ff. solu.matrimo.cum in illa quantitate dicta Hypolitella vt hæres matris succedat, cui fuerat in vita Caterinæ ius quæsitum, vt in his terminis concludunt communiter Doct.in l.in quartā.decima quæst. ff.ad leg. Falcid. consuluit Cuma. cons.10.col.2.incip.tu aduerte. & Paul.de Cast. in consil. 350. & 351. Iacob.de Beluis.& Bald.in l.illam. C.de colla.Et propterea dictæ Hypolitellæ in dote dictę Catherinæ legitima assignari debet per deductionem à quantitate petita.

¶ Non obstant duo, quæ in con-
6 trarium adducuntur.Primò, quod † tales exceptiones peremptoriæ post sententiam opponi non possint, l.peremptorias. C. senten. rescin. nō poss. Quoniam tales exceptiones & deductiones petitę non impugnant sententiam, sed modificant, quo casu etiam post sententiam opponi possunt. l.ex diuerso. §.j.& l.rei iudicatæ. §.si in iudicio. ff.sol.matri.Bar.in l.in fundo. vltima colum. ff.de rei vindi. in l. si filius.ff.quod cum eo.Bald.in l.exceptiones. de exceptio.

¶ Secundò non obstat, quòd exequutio iam facta fuerit. Quia ad
7 hoc respondetur, quod † fuit nulliter exequutum stante oblatione debiti iam facta antequam esset factū appretium, vt ex actis apparet, per ea quæ dicit Specul.in tit.de solut.& liberat.§.j. & est text.in l.mulier.ff. quib. mod.pignus vel hypote.solui. per Aret.in §.in fraudem. institu.de actio.

¶ Secūdò respon. quod licèt fuisset exe
8 quutū † tñ exequutio fuit factā postquā

dictũ fuerat de nullitate, per quod nihil debebat innouari. ca. j. vt lit. penden. cum similibus. Et nullitas sententiæ prædictæ est manifesta: quia clarè patet de dictis iuribus & exceptionibus dictæ pupillæ competentibus, quæ non fuerunt deducta, & consequenter dicta pupilla
9 extitit indefensa, & † sententia contra pupillum indefensum est nulla, vt in l. j. C. si aduersus rem iudicatam. not. in l. j. ff. quæ senten. sine appella. cum similibus.
10 ¶ Tertiò † aduersus dictam sententiam & prætensam exequutionem est petita in integrum restitutio, & est facta oblatio quãtitatis, ad quã restitutionem in integrum pupilla est admittenda. l. in causæ. ff. de mi-
11 no. & † in materia oblationis potest mora purgari, multo fortius in integrum restitutio cõcedi. Bal. ĩ l. & si post tres. col. 5. ff. si quis cautio. per tex. in l. si maior & in l. siue apud acta. C. de transactio.

¶ Quartò respondetur, ꝙ quamuis apprętium deberet firmum re-
12 manere † tamen talis oblatio potest fieri in causa appellationis, per regulam. l. per hanc. C. de tempo. appella. & non posita & non deducta possunt deduci, & ita in oblatione decidit D. Mathe. decis. 16.
13 vbi etiam dicit, ꝙ † quando iudici ex eodem processu aliquid constat, debet ex officio de eo habere rationem, secundum Bart. in l. eum qui ita. §. qui ita. ff. de verbo. obliga. sed liquidò constat, ꝙ tales exceptiones competunt Hyppolitellæ prædictæ ex eisdem actis & in prõptu, vt est dictum, & oblatio fuit facta à principio, & in præsentiarum est factum depositum realiter, sequitur ergo per sacrum Regium consilium de ipsis rationem haberi debere, & ꝙ eadem ad petita debeat admitti. Laus Deo.

Ioan. Tho. Minadous.

SVMMARIVM.

1 Sententia lata contra tenorem statuti est nulla.

2 Agens in Regno absque dotali instrumento dicitur agere absque actione.

3 Cognitio legati debet fieri cum suis qualitatibus.

4 Decretum interpositum absque causæ cognitione est inualidum.

5 Nullitas patens ex actis potest allegari post tres sententias conformes.

CONSILIVM XX.

1 Vòd † sententia lata per Regiam Cameram summariè in fauorem Magnificæ Verdellæ Mansellæ cõtra Magnificum Ferdinãdum Barbatum nulla sit, euidẽter videtur posse demonstrari. Est enim lata contra tenorem statuti municipalis, quo cauetur, ꝙ dos & quarta non potest peti sine instrumento dotali, vt in consuetu. dos & quarta, sub titul. de iur. quartæ, vbi Neapoda. dicit ꝙ ius agendi fundatur ex
2 dotali instrumento, & † ideo agẽs sine dotali instrumento, dicitur agere

agere absque actione, contra text. in l. si pupilli. §. videamus. ff. de nego. gest. l. quoties. §. item si. ff. de ad ministra. tuto. & per consequens debet sequi sententia absolutoria ipsius conuenti, secundum Bart. in l. ita stipulatus. col. 19. & 22. ff. de verbor. obliga. ca. examinata. de iudi. §. fin. institu. de perpe. & tempor. præscript. & debet esse publicum tale instrumentum secundum eundem Neapoda. in d. consue. in verbo instrumento, per tex. in l. j. C. de dot. caut. non nu. Et sic debet esse secundum formam constitutionis Regni, instrumentorum robur, cùm aliàs non esset instrumentum validum, per dictam constitutionem, sed dicta Magnifica Verdella caruit & caret dotali instrumento, cum quædam cartula exhibita non possit dici instrumentum dotale publicum secundum formam prædictam, & sic carebat iure agendi, & consequenter sequi debebat absolutoria sententia dicti Magnifici Ferdinandi conuenti, cum ergo dicta Regia camera condemnauerit dictum Magnificum Ferdinandum ad dotem petitam, absque dotali instrumento, talis sententia est nulla, contra tenorem dicti statuti. tex. est in c. pastoralis. ibi Abb. & alij de fide instru. not. Io. Andr. in additio. Specu. in tit. de exequut. senten. §. iuxta. versic. nulla. & per Bar. in l. cum prolatis. ff. de re iudi. vbi per alios scriben. Et si per dictam Magnificam Verdellam in legato vis fiat, adhuc non potuit taliter sententia proferri per dictã

3 Regiam Cameram, cum † cognitio legati debuit fieri cum suis qualitatibus, vt in l. cum aliquis. C. de iure delibe. ibi Bald. l. legatarius. ꝑ parte. ff. de lega. j. sed legatum dotium est super massaria. Ergo super massaria debuit fieri petitio & condemnatio, cũ aliàs aliqua actio non competat, quinimmo secundùm Neapoda. vbi supra, etiam vigore legati non potest fieri petitio dotium, nisi secundum distinctionem per eum factam, quæ non videtur adaptari posse in hoc casu.

¶ Nec prædictis obstat, ꝙ vltra sententiam etiam aliud decretum interpositum fuerit confirmatoriũ, ac decernens, quòd sententia exe-

4 quatur. Quoniam † tale decretum fuit interpositum causa nõ cognita, nec parte audita in nullitatibus allegandis, & ideo est inualidum. l. nec quicquam. §. vbi decretũ, vbi Bar. & alij. ff. de offic. proconsul. in l. cum proponas. C. de bon. autò.

5 iud. possid. Quinimmo † quoniã talis nullitas superius allegata est patens ex actis, sequitur ꝙ etiam si essent tres sententiæ conformes, et in sententia Regia, adhuc potest dici de nullitate, & non fit exequutio sententiarum. Ita tenet Salyce. in l. vnic. C. ne lice. tertiò prouoca. Ioan. de Imol. in l. de pupillo. §. qui opus. ff. de oper. no. nuntia. & in l. si expressim. ff. de appella. Rapha. Cuma. & Modern. in l. 4. §. condẽnatum. ff. de re iudi. Rom. cons. 378. & Socyn. in cons. 158. colum. ij. in fi.

in fi. ſecunda par. Ex quibus ſequitur, quòd talis ſententia, quæ petitur exequi non meretur executionem, omiſsis alijs quamplurib. nullitatibus, quæ patent ad oculum ex proceſſu. Cætera ſuppleant præſtantiſsimi Iudices, & Magnificus fiſci patronus cum pro ſuo intereſſe fiſcus non fuerit citatus nec auditus, & ſic nulliter proceſſum fuit, vt in l. de vnoquoque, cum ſimilib. ff. de re iudicata.

Io. Thom. Minadous I.V.D.

SVMMARIVM.

1 *Subingreſſio locum non habet in ſucceſſione collateralium de iure Longobardo.*

2 *Proximior in gradu potior in ſuccedendo.*

3 *Agnatio non cognatio attenditur de iure Longobardo.*

4 *Frater eſt agnatus, nepos ex ſorore cognatus.*

5 *Maritata & dotata à communi patre excluditur non ſolum à fratre ſed etiam ab alia ſorore in capillo exiſtente.*

6 *Perſona magis quàm res ipſa attendi debet.*

7 *Inteſtati in ſucceſſione attenduntur ſtatuta loci, vbi res ſitæ ſunt.*

8 *Statutũ Ferrariæ excludens fœminas exiſtentibus maſculis operatur excluſionem etiam quò ad bona exiſtentia extra territorium.*

CONSILIVM XXI.

IN reuiſione ſententię latæ contra Excellentem Iſabellam Ferrellam vltra ea quæ aliàs fuerunt adducta, ex quibus meritò debuit, & debet abſolui ab impetitione illorum de Geſualdo, probatum & verificatum eſt nuper, quòd in terra Molæ viuatur iure Longobardo, ſecundum cuius iuris diſpoſitionẽ (etiam circũſcripta tali probatione) in Regno iudicandum eſt, per con ſti. Regni, incip. Puritatẽ. vbi And. voluit, quòd conſuetudo non excuſet, quin ius Lõgobardum ſeruari debeat, & idem in conſt. vt vniuerſis. verſ. item nota. qualiter, & per quæ iura idem in conſt. vt de ſucceſſionibus, & in l. Imperialem. in §. præterea Ducatus. de prohib. feud. alie. per Fed. & in prælud. feud. 3. quæſt. principali. Hoc ſtante præſuppoſito, ſine dubio dicendum eſt, quòd dicti de Geſualdo, neque vt matris hæredes, neque ex propria perſona poſſunt admitti ad ſucceſsionem quon. Lucretiæ Ferrellæ eorum matris, ſed ſolus excellẽs Comes Muri tunc ſuperſtes ſucceſſerit. Primò,
1 quia † de iure Longobardo in ſucceſsione collateralis ſubingreſsio locum non habet, vt in l. ſi ſorores, & in l. ſi quis habuerit, de ſucceſſ. vbi Carolus ita declarat & tenet: & pro hoc ratio qua mouetur Doct. tenentes de iure ciuili, nepotẽ cum auunculo ſeu patruo concurrere

rere tanquam subingredientem in locum ac gradum patris seu matris, per tex. in §. cum filius, instit. de hæredi. quæ ab intesta. defer. & in l. Gallus. §. nunc de lege. ff. de liber. & posthum. cũ similibus, hoc casu penitus cessat. Et consequenter nepos ab auunculo tanquã proximiore defunctæ de cuius successione agitur, ab hoc iure excluditur. tex. est in Lombarda de successio. l. prima. vbi Carolus dicit. Qui
2 † proximior est in gradu, potior in succedendo, & propterea si tres essent fratres, quorum vnus decessit relictis filijs, & demum alter decessit fratre superstite, & illis nepotibus, solus frater succedit.

¶ Secundò hoc idem probatur.
3 Nam † de eo iure attenditur agnatio, non cognatio, vt in d. l. si soro res. & in l. pater. & ibi Carol. de suc
4 cess. sed † frater est agnatus, nepos verò ex sorore cognatus, vt in l. nõ facile. §. cognationis. ff. de grad. & in l. inter agnatos. ff. vnde legit. cũ similibus, solus propterea dictus quon. Excell. Comes exclusis dictis nepotibus succedere potuit dictæ Magnificæ Lucretiæ tanquam pro ximior agnatus.

5 ¶ Tertiò eodem iure maritata † & dotata à communi patre, non solũ à fratre, sed etiam ab alia sorore in capillo existente excluditur, & descendentes ab ea, vt in l. si pater filium. & in d. l. si sorores. eo. titul. & apparet ex Filingeria, in qua per Regni peritos dicitur, fuisse conclusum, quòd maritata à communi patre excluditur à fratris successione, quod non in feudalibus tantum sed etiam in Burgensaticis locum habet, vt per glo. in constitu. vt de successionibus, in verbo & coniugata, sed Magnifica Catherina mater dictorum de Gesualdo fuit à communi patre dotata. Sequitur ꝙ tam ipsa, & ex eius persona filij, quàm filij ex eorum persona excluduntur per præallegata.

¶ Nec prædictis obstare videtur, ꝙ cum dicti de Iesualdo ac dicta Domina Lucretia, de cuius successione tractatur, iure communi viuãt & vixerint, ꝙ propterea nõ debeat haberi ratio eius iuris, quod viget in loco, vbi sunt posita bona, cum
6 † magis attendi debeat persona quàm res ipsa, per eà quæ dicit Bal. in l. de quibus. ff. de legib. versicul. quartò. facit tex. in l. libertus. §. sola. ff. ad municip. l. muneri. §. præterea. ff. de mune. & hono. & in proprijs terminis videtur consuluisse Signorel. in cons. 157. inci. Statuto ciuitatis. & Petr. de Ancha. in consil. 168. incip. visis puncto. Nam ad hoc respondetur, communẽ opi-
7 nionem esse, quòd † in successione intestati attendantur & attendi debeant iura ac statuta loci, vbi res sunt sitæ, in quibus succedi prætenditur. Ita tenet Petr. de Ancha. in repeti. c. Canonum statuta. q. 12. versic. quæro iuxta prædicta. de cõstitu. & tenet Bald. in l. cunctos populos. C. de summa trini. & fide catho. in 11. col. & ibi hoc firmant Iacob. Cyn. & Gul. de Cune. & faciũt

dicta per Bar. in l. relegatorũ. §. interdicere. ff. de interdict. & relega. & consuluit Corne. in consil. 147. volu. 3. col. 2. vbi dicit, hanc esse commu. opinionem, & latè istud confirmat in proprijs terminis Albert. Brun. in tracta. suo de statu. excluden. fœmi. à successio. in j. q. col. 3. & 7. articulo 6. vbi dicit, hanc esse communem opinionem, reprobata opinione illorum, qui faciebant differentiam, an statutúm loqueretur in rem vel in personá: quia licèt persona mulieris à successione excludatur, effectus tamẽ est in rem, & respiciuntur bona ipsa, in quibus succedendum esset. Et propterea etiam forenses sub tali dispositione includuntur, argu. l. cum pater. §. donationis. ff. de lega. ij. l. seruo legato. §. si testator. ff. de lega. j. l. an in totum. ff. de ædifi. priuat. per Paul. de Cast. in l. inter debitorem. ff. de pact. Bald. in l. etiã col. fina. C. de exequutio. rei iudi. Bald. in l. si arrogator. ff. de adopt. Et propterea attento iure illius loci, in quo bona sunt sita, sine dubio dicti de Gesualdo à successione prædicta sunt exclusi.

¶ Quinimmo alia etiam ratione videtur ipsos de Gesualdo fore excludendos. Nam consuetudo Neapolis, quæ excludit ipsas fœminas & descendentes ex eis, vt in cõsuet. Si moriatur, & ibi Neapod. in verbo, ipsi successores, non modo videtur, quòd locum habeat in bonis sitis in ciuitate, verum etiã quò ad bona extra districtum posita, & consequẽter à dicta gabella Molæ, per illud quod notabiliter voluit Cald. in consil. 34. in tit. de testa. quòd † statutum Ferrariæ excludens fœminas, existentibus masculis, operatur exclusionem etiam quò ad bona sita extra territoriũ: quia cum priuentur potentia consequendi vniuersale, priuantur ét potentia cõsequendi particularia, licèt non posita sub iurisdictione statuentium, argu. l. si quis cum totum. ff. de except. rei iudi. tenet Bal. in d. l. cunctos populos. in 30. col. quod maximè procedit in terminis nostris, cum consuetudo loquatur in personam potius quàm in rem, quo casu eius effectus extenditur etiam vltra districtum, iuxta not. per Bar. & alios in authen. sacramenta puberum. C. si aduersus venditionem. in l. omnes populi. ff. de iusti. & iur. & in d. l. cunctos populos. & in l. is, cui bonis. ff. de verb. obliga. & per Abba. in c. cum contingat, de iureiur. & Neapoda. in cõsuetu. si moriatur. in ver. in bonis. Cum igitur consuetudo excludat à successione & sic ab vniuersali, eius effectus extenditur ad particularia, etiam extra districtũ posita. Ita quòd siue consideremus iura loci, in quo sunt sita bona, siue iura personarum & defunctæ, & eorũ qui succedere prætendunt, concludendum est, filios sororis ab auunculo fuisse exclusos.

Ioan. Tho. Minadous.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Exceptio iurisiurandi impedit litis ingressum.*

2 *Renunciatio facta contemplatione fratrum, an ipsis cessantibus amplius opituletur.*

3 *Iuri de futuro pacto renunciari potest.*

4 *Filia simpliciter renuncians, præsumi renunciationem fratrum contemplatione factam.*

5 *Agnatus si per pactum renunciat iuri succedendi videtur se excludere à numero agnatorum.*

6 *Iuri de futuro pacto renũciari potest, siue spem de præsenti habeat, siue non.*

CONSILIVM XXII.

Vlli dubium est nũc tractari de succedendo ab intestato descẽdenti ex linea Magnifici Bernardini Malda, cui successioni mediãte iuramento renunciauit Magnifica Beatrix, quæ nunc agit, vt patet per verba illa (iuribus & successionibus paternis, maternis, fraternis & auitis vtriusque & dotibus maternis ac successionibus quibuscunque sibi deuolutis & deuoluendis tam ex testamento quàm ab intestato, tam ex linea paterna & materna, quàm fraterna & auita vtriusque) Et sic † obstat sibi exceptio iu- 1
risiurandi, ac carentiæ actionis. ca. quamuis. de pactis in 6.

2 ¶ Nec dicatur, q † ista renunciatiõ videtur facta contemplatione fratrum, ergo ipsis cessantibus renunciatio non opitulatur, vt per Bal. & Saly. in l. pactum, quod dotali. C. de colla. vbi Decius in 5. limitatione cumulat omnes tenẽtes hanc opinionem. Quia primò respondeo, quòd dicta Docto. procedunt, quando fratres essent mortui ante patrem. Et sic non videatur patrem voluisse filiam renunciantem excludi, si moreretur ipse pater sine filijs, secus tamen est in casu isto, in quo pater mortuus fuit, & ius fuit quæsitum fratribus, & sic effectus ipsius renunciationis fuit sequutus, quo casu quamuis ipsi fratres mortui demũ fuissent, durat tamen effectus renunciationis. Ita declarat post alios per eũ relatos Deci. in cons. 31. col. 3. versic. Tertiò non obstat, & subtilius eo tacito firmat Crot. in repeti. l. stipulatio hoc modo concepta. col. 12. ff. de verb. obliga.

3 ¶ Secundò respondeo. Nam † hic interuenit pactum reale, & renunciatio iuris de futuro, vt ex lectura contractus apparet, quo casu etiã si iuramentum non interuenisset, prout interuenit, potuit iuri de futuro renunciari. l. prima. vbi gloss. & doct. C. de pact. firmat Deci. vbi supra in vers. secundò non obstat. Ac etiam interuenit Aquiliana stipulatio, & per consequens licèt cessauerit causa renunciationis, ita q fratres, vel illi quorum contemplatione fuerit facta, essent mortui,

non

non tamen poterit soror ad ius rẽnunciatum & deductum in pactũ reuerti. Ita eleganter declarat Lud. Roma. in cons. 22. in secundo dubio. quem sequitur Anto. de Alex. in l. stipulatio hoc modo cõcepta. ff. de verbor. obliga. & Angel. de Perigl. in l. qui superstitis. ff. de acqui. hære. Et ita reperio ꝙ cõsuluit subtilis Socyn. in consil. 34. vers. sed prædictis videtur obstare. volu. 4. vbi considerat vnũ satis ad propositũ. Nam dicit ipse, ꝙ id quod

4 dicitur † præsumi, contemplatione fratrum factam renunciationẽ, est quando simpliciter filia renunciauit, sed quando exprimitur causa, tunc non habemus recurrere ad coniecturas, vt in casu suo: quia pater fecit filiam renunciare contemplatione dotis promittendæ, quæ ratio formalis est in casu nostro: quia in instrumento exprimitur, ꝙ Beatrix habens respectum ad dotem receptam, & considerans se dotatam de paragio &c. liberauit, absoluit, quietauit, pactum fecit & renunciauit. quod consilium rogo videatur: quia factum fuit pro decisione huius casus, & vltra Socyn. hoc per prius scilicet, quòd decisio Bald. in d. l. pactum, & aliorum procedat in casu dubio, non autẽ quãdo ex contractu potest apparere causa, consuluit Alex. in cons. 29. col. ij. volu. 3.

¶ Accedat elegans decisio Neapo. in consue. prima de iur. congrui, in verb. emit. col. fin. versi. sic etiã, vbi dicit hæc formalia verba. Sic

5 etiam dicimus, ꝙ † quando agnatus per pactum renunciat ipsi iuri succedendi, videtur se excludere de numero agnatorum, & sic videtur actum, vt nunquam possit succedere. ff. de successo. edict. l. j. §. quibus. ideo dixit Aretin. in l. j.

6 col. iij. C. de pact. ꝙ † per pactum potest renunciari, non solum iuri de futuro, quod habet causam & spem de præsenti, sed etiam iuri de futuro, quod nec causam nec spẽ de præsenti habet, quanto magis quando est specifice renunciatum, vt est casus noster, scilicet in illis verbis. Deuoluendis ex linea &c. Idem eo tacito firmat Anton. de Alex. ibi. Et quòd hoc sit verum, ostedo. Nam renunciatum est successionibus deuoluendis ab intestato, sed sic est, quòd non potest esse successio in futurum ab intestato ex causa de præsenti, ergo renunciatio intelligenda erit ex causa de futuro. Ita arguit Socyn. in consil. mihi 288. in fin. ad quem me remitto, & hoc possem pluribus cõprobare, quæ multi repetentes dicunt in d. l. j. & per Ias. in l. qui cum tutoribus. col. ij. ff. de trãsactio. sed quia

* ista est magis * cõmunis opinio, & Domini iudicantes sunt Excellentissimi viri, ea prætermitto. Videtur igitur mihi concludendum, quòd stante pacto reali de non petendo, & renunciatione tam amplissima, quòd nullatenus Beatrix ipsa possit obtinere, & hæc currenti calamo perscripsi.

Ioan. Tho. Minadous.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Obligatio nec actio ante diei euentum nascitur, fallit vbi dies inest ex natura contractus.num.2.*

3 *Actionem tunc incipere, cum per rerũ naturam res præstari potest.*

4 *Stipulatio ex præsenti tempore vires capit.*

5 *Actio nata dicitur, etsi ex illa actione petitio dilationem recipere debeat.*

6 *Res vna & eadem duobus insolidũ non acquiritur.*

7 *Stipulatio habens tempus subintellectum à lege, per lapsum illius debitor constituitur in mora.*

8 *Solutum ante euentum diei non repetitur.*

9 *Principaliter quod in stipulationem deuenit, considerandum est.*

10 *Dies si impedit actionem tanquã causatum, potest etiam impedire obligationem, quæ est causa.*

11 *Obligatio potest esse sine actione.*

12 *Inducta in augmentum non debent operari diminutionem.*

13 *Intellectus.§.cum ita.l.continuus.de verb.oblig.*

CONSILIVM XXIII.

Væritur, an filio sit ius q̃situm in feudo, quod est stipulatum à patre sibi & filio. Et videtur nullum ius seu nullam actionem filio in vita patris quæsitam ex eo quòd ad diem incertam, scilicet post mortem pa-
1 tris stipulatio relata est. † quo casu ante diei euentum nec actio nec obligatio nascitur, cum incertum sit quando pater moriatur. Ita videtur tenere glo.in l. in omnibus. ff.de regu.iur.Dyn.in l.si pupillus. §. qui sub conditione. ff. de noua. Bar.in l. ita stipulatus. in secunda quæstio.ff.de verbor.obliga. Imol. in d.l.si pupillus.§.pen.ff.de noua. Paul.de Castr.in l. stipulatio ista. §. incertam, & in l.quodcumque. §.pen.ff.de verbo.obliga. Et videtur tenere Saly.in l.j.C. vt ab hære. & contra hered. Proptereaq; Clau. Seysell. in d.l.ita stipulatus.col.fin. dixit, ꝙ quãdo quis stipulatur post mortem suam hæredi suo, cõcurrit tempus & diuersitas personarũ. Itaque licèt non possit ex appositione diei impediri natiuitas obligationis, ex diuersitate tamen personarum impeditur, vt per ipsum. ¶ Ad hoc tamen poterit respõderi verius esse, ꝙ in casu, de quo agi-
2 mus, cũ † dies ex natura cõtractus inest & subĩtelligitur à lege, s. post mortem, quãuis incertus sit, oriat̃ obligatio & actio, aut saltem obligatio, & sic ius quæsitum sit ante euentum temporis seu diei, & sic in vita patris. Et ꝙ sit nata obligatio & actio videtur apertè probari per tex.in l.interdum. ff. de verbo.
3 obliga. vbi † tunc incipere actionem dicitur, cum per rerũ naturã res præstari possit, quasi illud impediat actionem incipere, ꝙ neq; illud qđ ĩ vtero est naturaliter pstari possit cũ stipulat̃, neq; fructus futuri in rerũ natura existãt, ideoq; actio

nõ incipit. Vbi igitur res deducta in stipulationem, ac is cui promittitur, iam in rerũ natura existant, à cessante ratione impeditiua, probat ille tex. actioné incipere, nam etsi post mortem petitio ac exercitium actionis conferatur, verũ est tamen rem deductam in stipulationẽ, cum stipularetur in rerũ natura existere, ac præstari potuisse, nisi effectus præstationis in aliud tempus dilatus fuisset, & sic per illum tex. fundatur hæc opinio, nõ vti allegant cæteri contraria.

¶Hoc idem & secundò fundatur clarè per id, quod superius ẽt dictũ
4 fuit, ꝙ † stipulatio ex præsenti tpe vires capit. l. vsufructus. ff. de stipula. seruo. cum itaq; nihil impediat eo casu posse actionem acquiri ex stipulatu ante diei euentum. Ergò erit actio quæsita, licẽt petitio ex illa actione ad tempus à lege subintellectũ cõferatur, vt in d. l. vsufructus. arg. l. præcipimus. C. de appel
5 la. Nam non est inconueniens † vt nata sit actio & obligatio, licet petitio ex illa actione dilationem aliquam recipere debeat, iuxta tex. in l. qui filium. vbi pupill. educ. deb. quẽ ad hoc declarat Por. ĩ §. oĩum. institu. de verbo. oblig. l. nec si. §. si in habitatione. ff. qñ dies lega. ced. l. si pęnam. ibi Bar. Imo. & Ale. ff. de ver. obl. Abb. in c. fi. de præcar. l. si quis filium. ff. de colla. bono. Alex. in l. j. §. item si ita, col. ij. ff. ad leg. Falci. & tradit Deci. in d. l. ĩ oĩbus. Petitio igitur, idest exequutio illius iuris prosequendi est suspensa ad diei euentũ, non ipsum ius seu actio cũ nihil sit, ꝙ illã impediat.

¶ Hoc idem & tertiò ad propositum nostræ quæstionis firmatur. Nam ratio, quare post mortem stipulatus filio videtur, qui sibi & filio stipulatur, ea est, quòd pater sibi prius prospexisse videtur, nec
6 † vna & eadem res duobus in solidum acquiri posset, arg. l. stichũ. §. quæsitum. l. si vt certo. §. duobus vehiculum. ff. commoda. sed hæc ratio actioni quęrendæ nõ resistit, cum & si vnus Dominus rei fuerit, alius ad eandẽ rem actionẽ habere non prohibeatur. l. iij. §. si rẽ. ff. de lega. iij. l. debitor. ff. de lega. ij. cum similib. maximè cũ de actione principali loquimur. Ergo necessariò dicendũ est, ꝙ illa stipulatio pura sit respectu acquirendæ obligationis & actionis, nec aliqua subintelligat dies nisi respectu effectus ac consequutionis rei, qui effectus & cõsequutio ab ipsa actione differt, vt pdixi, põtq; separatim ab ea cõsiderari, vt d. l. cedere diẽ. de ver. sig. Et ꝓpterea in hac qõne non vr̃ discutiẽdũ esse, an nascatur actio, cũ in diem incertã facta sit stipulatio: qa & pura est stipulatio, nec aliqua incertitudo respectu obligationis nec actionis, nisi tantũmodo quò ad ipsum rei cõsequẽdæ effectũ. Et ad hoc rectè facit illa distinctio facta p Bar. an dispositioni dies esset apposita, an tm̃ exequutioni, ĩ l. talis scriptura. ĩ fi. de le. j. ĩ l. j. col. ij. ff. de cond. & demõ. l. muto. §. sub cõdõne. ff. de tut. l. itẽ qa. ff. de pact. & ibi

ibi Alex. & alij in l. ita demum. ff. de arbitr. Et hæc opinio in quæstione communiter per tractata, quod actio & obligatio nascatur, non sine magna auctoritate fulcitur. Nam illam tenuerunt omnes glos. vt refert Bart. in d. l. ita stipulatus. & Azo in §. post mortem. institu. de inutil. stipula. & Andre. de Pysis. & Bartholom. de Prato, & quam plures ex antiquis relati per Alberic. in l. stipulationes non diuidun tur. ff. de verbor. obliga. & in d. l. j. C. vt actio. ab hæred. & contra hære. & per hæc cessat oppositio, & conclusio nostra firma remanet.

¶ Aut dicemus obligationem tantum nasci, & adhuc remanet fundata intentio, quòd ius sit quæsitum filio in vita patris, & propterea veniat in collationem, iuxta terminos d. §. imputari. Et quòd sit obligatio nata ante euentum diei & temporis, vltra argumenta communia, rectè facit tex. in l. si insulam.
7 ff. de verb. oblig. vbi † in stipulatione habente tempus subintellectum à lege, per lapsum temporis debitor in mora constituitur, sed si anteà nata non esset obligatio, se queretur quod eodem momento, & obligaretur, & in mora constitueretur, quod est inconueniens, vt per Bar. in l. quoties. ff. de verb. obl. Vnde necesse est dicere, quòd antea erat nata obligatio.

¶ Preterea, hoc etiam euidenter demonstratur per tex. in l. nam & si,
8 cum seq. ff. de condi. inde. vbi † ante euentum diei solutum non repetitur. Quòd si nulla esset nata obligatio quis dubitat repetitionem fuisse concessam. l. si sub conditione & l. si sic. eo. tit. Ergo licet actio non nascatur, negari non potest quin obligatio saltem nata sit.

¶ Nec obstant in contrarium adducta. Primò ratio illa Bar. de iterusurio medij temporis: quia illa reprobatur per Bal. & Cuma. in d. l. ita stipulatus. & per Roma. in l. si constante §. j. ff. sol. matr. cum illud † quod
9 principaliter in stipulationem deuenit considerari debeat. Non obstat ratio Iaso. quod † si dies impedit
10 actionem tanquam causatum, possit etiam impedire obligationem quæ est causa. Nam ad hoc multipliciter respondetur. Primò, quod dies impedit actionem: quia respicit consequutionem, vt prædixi, non autem respicit substantiam stipulationis, & propterea licet impediat vnum, non impedit alterum, & sic est alia ratio in vno quam in alio. Secundò respondetur, prout respondet Deci. in d. l. in omnibus. Quod actio in hac materia differt ab obligatione, vt patet in die expræssa, quæ impedit actionem, non tamen impedit natiuitatem obligationis. d. l. cedere diem. Nec est differentia inter tacitam & expressam diem: quia si expressa non impedit, fortius nec tacita debet impedire. l. iuris gentium. §. quia. de pact. vbi glos.

¶ Tertiò respondetur, quod immò causa potest esse sine causato substantialiter considerata, non vt causa. Nam † potest esse obli
11 gatio sine actione, vt prædixi, quando dies est expressa. Declarat Bart. in d. l. ita stipulatus, & patet ex tex.

in l. si tutor reipublicæ. ff. de tu. l. 3. §. hanc stipulationem. ff. rẽ pupill. sal. for. & not. in l. iurisgentium. §. quinimmo. ff. de pact. & text. in d. l. vsufructus. ff. de stipula. seruor. & in l. si is qui. ff. de condi. indebi. & in l. si vnus. §. pactus. ff. de pact. cum similibus. Ergo licèt actio nõ nascatur, non sequitur obligationem impediri. Non obstat ratio Claudij, quòd cum tempore concurrit diuersitas personarum, & propterea possit impediri natiuitas obligationis. Quia ad hoc respondetur, ꝙ ista ratio iure non probatur, nec diuersitas personarũ debet impedire, cum multiplicatio personarum sit ad multiplicandum & augendum obligationem. Vnde si diceremus obligationem
12 impediri sequeretur, ꝙ † inducta in augmentum operarentur diminutionem, contra tex. in l. quod fauore. C. de legibus. & l. nõ omnis. ff. si cert. peta. cum similibus.
13 ¶ Non † obstat vltimò tex. in l. cõtinuus. §. cum ita, quẽ ponderant Areti. & Deci. quòd confestim obligatus est. nam illum text. intelligere oportet, quòd obligatus est cum effectu, vt peti possit, nam antea iam deberi dicebatur, & etiam solui posse, sed non peti. Vnde dicendo confestim obligari, intelligendum est vt peti possit. Non erit igitur amplius illa obligatio in diem suspensa, petitionem habẽs, sed erit effecta talis vt petitionem incontinenti habeat. Et hanc opinionem, quòd obligatio nata sit defendit eã latè Alberic. qui recenset omnia fundamenta in d. l. stipulationes non diuiduntur. Et eam dicit esse communem Ias. post Alexand. in l. interdum. ff. de verbor. obligatio. & communem etiam attestatur Andre. Alciat. in d. l. cedere diem.

Ioan. Tho. Minadous. V. I. D.

SVMMARIVM.

1 Iudex appellationis non potest pronunciare de his de quibus coram eo agi non potest.

2 Agi non potest de rebus secularibus coram ecclesiastico.

3 Priuilegiũ debet strictè interpretari.

4 Appellatur regulariter de iure ad eũ, à quo is qui iudicauit immediatè fuit deputatus.

5 Ratio vbi diuersa, eadem non fit determinatio.

CONSILIVM XXIIII.

Vm satis abunde ac subtiliter per Magnificũ Consulentem omnis in hac re sublata sit difficultas, ac fundata intentio Magnifici Ferdinãdi Zacconi, frustrà aliquid ad id addẽdũ puto. Quò tamen non ingratus videar eius desiderio, hanc ego sententiam confirmo per id, quod notabiliter decidit Guid. Pap. in deci.
1 suis. 436. q. 73. Quod † iudex appellationis non potest pronuntiare in his, de quibus coram eo agi nõ potest, & adducit auctoritatẽ Inn. in ca.

in cap. licèt de foro compe. Sicut
2 † enim de rebus secularibus corã ecclesiastico agi non potest, ita etiã nec possunt de illis causis appellationes deferri. Sed Ill. Princeps de causis occurrentibus in nundinis nõ potest cognoscere, & est omnino incompetens. Ergo etiam de ipsis causis appellationes recipere non potest. Nec obstat, quòd indefinitè in territorio dictæ ciuitatis iurisdictio competat in appellationibus. Quoniam illa indefinita seu vniuersalitas, debet restringi & strictè interpretari, & vltra allegata per Magnificum Consulentẽ, istud
3 est priuilegium † quod debet secundum naturam priuilegiorum strictè interpretari. l. si quando. C. de inoffi. testa. glos. in c. j. de consti tu. in 6. l. ex facto. ff. de vulga. & pupilla. & not. in l. fina. ff. de constitu. Princip. Item est in præiudiciũ ordinariorum officialium iurisdictionis, cõstitutorum per Regem, scilicet Regiæ audientiæ & magnæ Curiæ Vicariæ, ad quam seu quas spectant de iure constitutionum Regni appellationes. vt in constitu. Iustitiarij nomen & normam; & propterea debet fieri restrictio & stricta interpretatio. iuxta not. in c. cum dilectus. de rescript. in cap. causam quæ. eod. tit. per Bal. Ang. & Iaso. in d. l. fi. Cumq; priuilegiũ possit verificari ĩ appellationibus, quæ resultant in causis, quarum cognitio in prima etiam instantia ad ipsius Principis iurisdictionem spectat, non debet extendi ad hunc casum, ad hoc ut quanto minus potest per priuilegium à iuris dispositione recedatur. l. ij. C. de noxa. in l. fi. C. si contra ius vel vtil. publi. & in l. fi. C. de indict. viduita. toll. & in c. cum dilect. de consuetu. cum similibus.

¶ Nam hic casus est magis clarus, quòd possit cognoscere de appellationibus à sententijs suorum of-
4 ficialium, cum † regulariter de iure appelletur ad eum à quo is qui iudicauit fuit immediate deputatus, vt in l. j. §. pen. & in l. Imperatores. ff. de appella. l. j. C. qui pro sua iurisdictio. not. in l. j. ff. quis & à quo appell. gloss. in c. is cui. de offi. delega. in 6. & in c. super episcoporum. §. porrò. eo. ti. licèt secundum aliquos sit in hoc differentia inter ius Canonicum & Ciuile, vt refert Angel. de Aret. in d. l. j. ff. quis & à quo. & Ludouic. de Roma in l. j. ff. de oper. no. nuntia. not. in authen. adhæc. & in l. à iudice. C. de iudi. Et propterea debet ad illos casus priuilegium porrigi, non ad appellationes ex his causis resultantes, quæ sunt penitus exemptæ à cognitione & iurisdictione ipsius
5 Ill. Principis, nec † debet eadem determinatione priuilegij comple cti; cum in eis diuersa sit ratio, argum. l. nam hoc iure. ff. de vulga. & pupilla. l. inter stipulantem. §. sacram. ff. de verb. oblig. Laus Deo.

Io. Thom. Minadous I.V.D.

SVMMARIVM.

1 *Paria sunt, donare vel consentire donationi.*
2 *Votum captandæ mortis quando non inducatur.*
3 *Testandi facultas libera tollenda non est.*
4 *Hæreditas pacto dari non potest.*
5 *Utile per inutile vitiari non debet.*
6 *Clausula, si quod ago non valet ut ago &c.*
7 *Iuramentum appositum super actu ultimæ voluntatis facit illum irreuocabilem.*
8 *Pactum de hæreditate viuentis quādo valeat.*
9 *Dispositio l. fi. C. de pact. in quo pacto locum habet.*

CONSILIVM XXV.

¶ *Casus. Frater donat omnia & quæcunque bona, successiones, excadentias, paternas, maternas, auitas &c. consensit mater quò ad dotes suas & bona sua, pro parte competitura Ferdinādo, & promittit illam donationem habere ratam, gratam & firmam, & non contrauenire, & iurat. An mater reuocando consensum per solenne instrumentum possit illam donationem inualidare tanquam factam de hæreditate viuentis. l. fi. C. de pact.*

PRo Francisco Mirteo adducuntur ista. Et primò,
1 ꝙ † sicuti ista donatio si principaliter facta fuisset à consentiente valuisset irreuocabiliter, ita debet valere ab alio principaliter facta illa consentiente irreuocabiliter. iuxta tex. in l. sicut. §. j. ff. quib. mod. pign. vel hypote. solui. cap. j. §. præterea. quib. mod. feud. amitta. cum similibus. Quòd autem ista donatio principaliter fieri potuisset à consentiente irreuocabiliter, iuxta tex. in l. sicut, probatur prout arguit Alex. in d. l. fi. à ratione cessante. Primò † quoniam non in-
2 ducitur votum captandæ mortis, ex quo semel consensit & approbauit personas, cum quibus paciscitur. Secundò † quoniam non est su-
3 blata libera testandi facultas, iuxta nota. in l. stipulatio hoc modo cōcepta. ff. de verbor. obligatio. & istæ rationes ita cessant in casu proposito, quando consentit, sicuti quando principaliter contrahit, Nam semel consensit, approbauit partes paciscentes. ca. semel malus. de regul. iur. in 6. Neque dicatur, ꝙ debet perseuerare in consensu, aliàs esset cōtra bonos mores: quia sequeretur ꝙ nec principaliter disponendo irreuocabiliter obligaretur, quia secundum istam opinionem irreuocabiliter obligari esset contra bonos mores, istud est falsum, ergo oppositio falsa. Et si dicatur, quare requiritur in l. fina. quòd duret consensus? Respōdeo, ad hoc ne priuetur libera testandi facultate. Et si replicatur, ꝙ dispositio d. l. fi. habet etiā locum in particulari dispositione. Fateor quò ad hoc, ne contractus de rebus viuentis

tis factus sine eius cõsensu valeat. Sed quò ad hoc vt consensus duret, est ratio, defectus potestatis testandi. Quia cum nec ipse principaliter disponendo facere potuisset irreuocabiliter, d.l. stipulatio, ita nec consentiendo simpliciter. Et si contra prædicta diceretur, ꝙ immo pactum de viuentis hæreditate, quò ad partem, non valet etiã cum consensu eiusdem inreuoca-
4 biliter, quia † pacto hæreditas dari nõ potest. l. hæreditas. C. de pact. conuen. istud est falsum in terminis nostris: quia sequeretur, ꝙ limitatiò communiter assignata in d. l. stipulatiò hoc modo concepta. esset falsa, quod est falsum, per ea quæ ibi dicuntur. Et qualiter intelligatur illud quod dicitur in l. hæreditas, item contrarium Alex. in consil. 28. incip. ponderatis, in 3. volu. Et post multa videtur Decius concludere in consil. 184. præterea in casu nostro non datur solum per nomen hæreditatis sed per nomen iuris, per nomen bonorum,
5 per nomen dotium. Ergo † vtile per inutile &c. Maximè stante iu-
6 ramento, si † quod ago non valet vt ago &c. cogita.

¶ Secundò adducitur, ꝙ dispositio dictæ l. fi. non habet locum in casu nostro. Quoniam ille tex. loquitur ꝙ perseueret in consensu, & sic ꝙ det licentiam dissentiendi qñ con sensus simpliciter adhibetur, secus si vltra consensum sequitur stipulatio, quę habet vim principalis dispositionis, & sumus in parte bonorum, non in toto. Immo in eo in quo est sublata libera testãdi facultas ex dispositione statuti seu consuetudinis, cum non possit disponere nisi de decima, & hoc maximè quoniam adhibitum est iura-
7 mentum, quod † iuramentum appositum etiam super actu vltimæ voluntatis, particulariter iurando non contrauenire, facit actum irreuocabilem, secundum opinionem Bar. in l. hæredes mei. §. cum ita. ff. ad Treb. Et ideo voluit Neapoda. in consuetu. si qua moriens. in verbo tantum, quòd licet. l. qui superstitis. ff. de acqui. hæredi. consensus præstitus sit reuocabilis & de pœnitentia. Tamen hoc non habet locum si iuretur non contrauenire. Et si dicatur, tale pactum cum iuramento non seruatur, vt consuluit Petr. de Anch. conf. 404. & Pa. de Ca. omnia ista cõtraria loquuntur quando paciscuntur sine consensu viuentis, vel cum consensu simplici & reuocabili, non autem quando ipse consentiés iuret non contrauenire. Et faciunt quæ not. per Corset. in rubri. de iureiur. Et si diceretur quòd pro forma requiritur in illa lege perseuerantia in consensu, quoniam istud non videtur probari per illum tex. & isto casu quoniam astrinxit se ad consentiendum, & dissentire non potest, id dicitur consentire. Vel & secundò, perseuerantia requiritur ad illum finem: quia pactum est de toto, ne se ipsum priuet facultate testandi, & cum testari vellet reperiret

periret se exclusum, ideo datur dissensus à pacto, vt supra dixi, secus in particulari.

¶ Tertiò adducitur, quòd dispositio d.l.fi. requirens consensum in pacto, habet locum vt approbatione partis excludatur votum captandæ mortis, sed † quotiescunque paciscentes non mouentur absolutè ad paciscendum, de hæreditate viuentis, sed cum alijs adiunctis, isto casu valet pactum de hæreditate viuentis, etiam sine illius consensu. tex. est in l.ij.§.illud. C. de hæredita. vel actio. vendi. respondit Angel. Areti. & Rom. sed in casu nostro isti paciscentes non sunt moti absolutè ad paciscendum de hæreditate viuētis: quoniam hic vult donare omnia iura ex hæreditatibus sibi obuenta & obuenienda, tā matris quàm patris, sororum, auorum vtriusque sexus, ergo non inducitur illa ratio.l.fin. & per consequens etiam sine ipsius consensu potuisset donare. Et si consensit: quia non sumus in casu illius legis permittentis dissensum, non poterit dissentire. Sed ad hoc posset responderi, q̄ ille tex. loquitur ratione vniuersitatis bonorum, vt hæreditatis, sed posset replicari, quòd immo text. ibi facit fundamētum, in expressione particulari illius iuris & hæreditatis, seu in particulari intentione respectu illius hæreditatis.

9 ¶ Quartò † & vltimò adducitur, quòd dispositio d.l.fina. habet locum in pacto de succedendo principaliter inito, sed in casu nostro sumus in pacto de non succedēdo, quod firmatur iuramento, & non requiritur consensus viuētis. Nam in casu isto principaliter est cessio, renunciatio, refutatio, donatio, quæ mouetur ab eo qui non vult succedere, & licèt sit in fauorem alterius, qui debet succedere, & sic adiectum pactum. Tamen principalis motus animi illius renuntiantis. Ideo dispositio sortitur effectū, & attendendum est, vt excludat votum captandæ mortis, ita consuluit quasi in proprijs terminis Deci. in consil. 31. circa fin. vnde hoc casu non requiritur cōsensus eius de cuius hæreditate agitur, si consensit debet irreuocabiliter obligari, vt non possit dissentire cum nō simus in casu.l.fina. cogita.

Ioan. Tho. Minadous.

SVMMARIVM.

1 *Iudicare de subiectione ecclesiæ, vel ipsius patronatu est iudicare de spirituali vel illi annexo.*

2 *Ius patronatus constare debet.*

3 *Iudex secularis non cognoscit de spirituali, nisi incidenter summariè.*

4 *Prælatus de sua quasi possessione cognoscit.*

5 *Laycus ex priuilegio potést disponere etiam de dignitatibus ecclesiasticis.*

CONSILIVM XXVI.

Vit dubitatum inter Dominum Ioan. Martialē, & D. Nicolaum Maioranam

nam Consultores Reuerendi Capellani maioris, & me adiunctum, in causa Archipresbyteratus Altemuræ, an posset cognosci per Capellanum maiorem tanquam delegatum Regium: vtrum ecclesia sit de iure patronatu Regio. Et fuit conclusum regulariter, quòd non,
1 duplici ratione. Primò † quia iudicare de subiectione ecclesiæ & ipsius patronatu, est iudicare de spirituali, vel spirituali annexo, quod non licet Laycis. c.quanto.de iudi. c.decernimus.eo.tit.not. in c.cum sit generale.de for.compe. & capellanus maior iudicat tanquã Laycus ex delegatione Regia in his, in quibus non est sibi data potestas ex priuilegio sedis Apostolicæ, sed hoc non habet ex priuilegio: quia est constitutus tantum iudex ordinarius inter capellanos Regios, & habet iura episcopalia inter curiales, vt patet ex ipso priuilegio, ergo non poterit iudicare, vtrum ecclesia sit de iure patronatu Regio. Se-
2 cundò, quoniam † ratione iurispatronatus Rex præsentat in beneficio, ordinarius vel Papa non tenetur præsentationem admittere & instituere, nisi constito de iure patronatu, & sic cognitio necessariò competit ecclesiastico, cuius est institutio. c.fi. de iur. patro. ista conclusio limitatur primò non habere locum, quando cognosceret inter capellanos Regios: quia posset ex priuilegio cognoscere, etiã de beneficijs nõ patronatis, qđ est fortius, & ita videbatur ĩ casu de quo tractatur. Secundò limitatur, quãdo Rex cognoscit incidenter per summariam informationem, vt quando petitur exequutio pro capienda possessione alicuius beneficij, quod Rex dicit esse de iurepatronatu, tũc se informat & cognoscit de iurepatronatu. Ad finem repellẽdi eum qui vult capere possessionem, & vt repelleret & significaret per literas suas Papam vel ordinariũ, ꝙ instituat præsentatũ vel præsentandum ab eo, & hoc permittitur triplici iure. Primò qa
3 † de spirituali, de quo principaliter non licet cognoscere, tamen incidenter cognoscitur summariè, vt Bal. in l.ij.C.de Carbo. edict. Alex. in l.Titia, versic. quintò fallit.ff.solu.matr. Anto.de Butr. in c.cum sit generale.col.3.de for.compe. & licet ista opinio reprobetur, vt per Dec. in d.c.decernimus. vers. secundò fallit, tamen Doct. magis * cõiter tenent illam opinionem, vt per Rom. in cons. 123. Bal. in l.filium. ff.de his qui sunt sui vel alien. iur. Secũdò, quia se informat de facto scilicet de sua fundatione & dotatione, vel priuilegio, & potest vt per Docto. in d.c. quanto. & in ca. tuam.de ordi.cogni. Bart. & Alex. in d.l.Titia.not. in c. cum sit generale.de for.compe.& in ca. signifi-
4 cauit.de testib. Tertiò, quia † prælatus de sua quasi possessione cognoscit, per ea quæ dicuntur in c. causam.qui fil. sint legi.& in ca. cũ dilectus.de ordi.cogni. in c. fin. de iudi. in c.cum dilectus. de elect. in

c.frater-

c. fraternitatis. de restitu. spoliato. in 6. in c. literas. de iur. calum. & si subditos tuetur p capitula Regni, multo fortius & suam possessioñe & hoc iure vtimur.

¶ Tertiò limitatur illa conclusio, vt locum non habeat, qñ non dubitaretur de iure patronatu ecclesiæ, sed Baro vel priuatus Laycus diceret ad se spectare non ad Regẽ, vel quia transiuerit in eum cũ vniuersitate, aut ꝙ non fuerit deuolutum ad Regem, vt tunc Rex cognoscat, & poterit cognitionem delegare, quia de vniuersalitate cognoscit. d. c. quanto. de electio. & in ca. ex literis. de iur. patro. gl. in c. filijs. 16. q. 7. in c. j. de iur. patro. in 6. in c. pastoralis. de re iudi. in c. querelã. de sim. Aut quia dicat' cõprehendi in inuestitura, & fiscus negat, quia Rex suum priuilegium & inuestiturã interpretatur. c. in his. de priui leg. c. j. si de inuestitu. fuerit cõtrouer. l. leges. C. de legibus.

¶ Et prædicta in iure patronatu locum habent, in quo Rex superiorẽ habet Papam vel ordinarium, & si Rex prætendit collationem beneficij, potest etiam de ipso beneficio cognoscere: quia ex priuilegio vel consuetudine iudicatur vt ecclesiasticus, per ea quæ dicuntur in cap. Adrianus. & c. si modo. 16. q. 2. Ioã. And. & alij in c. nobis. de iur. patr. in c. dilectus. de præben. in c. cum inter. de consuetu. & dicit glo. in c.

5 laycus. 16. q. 7. quòd † ex priuilegio laycus potest disponere etiam de dignitatibus ecclesiasticis. Cumulat multa Stefãn. Aufre. in cã. j. de offi. ordina. secunda regul. fall. 15.

SVMMARIVM.

1 Recusatione proposita non admissa & appellatione ab non admissione secuta, processus inde factus est nullus.

2 Recusationis causa iusta, quia collega litigantis iudices: fallit vt num. 8.

3 Consanguinitas & affinitas præbet iustam causam recusandi. item nimis fauor. nu. 4. intellige vt nu. 10.

5 Recusatio proponi debet seruata forma reginalis pragmaticæ.

6 Appellatio non valet ad Imperatorẽ omisso medio, stante priuilegio.

7 Iudex repellendo recusationem debet exprimere causam.

9 Iudicum integritas omnem suspicionẽ excludit.

CONSILIVM XXVII.

¶ *In causa Illustr. Marchionis Castellanetæ vltra alias dubitationes, in quibus fuit abundantissimè allegatum: Dubitatur modo, vtrum processus agitatus in Regia Camera summariè, inter Excellentem Dominum Ludouicũ de Montalto, & Loysium de Casali nouo, quæ Regia Camera fuit recusata pro iudice per dictum Loysium, fuerit & sit nullus, tanquam factus coram & à iudice recusato.*

T prima facie ex his, quę allegare posset pars aduersa videtur dicẽdum,

1 ꝙ sit & fuerit nullus. Nam † cum propo-

proposita fuisset recusatio,& in ipsius causa, nihilominus fuit p Cameram non obstante recusatione ad vlteriora processum,à quo processu ad vlteriora, & à non admissione dictæ recusationis fuit appellatum, & dictis appellationibus & recusationibus nō obstantibus cōpilatus fuit processus & lata sententia. Succedit communis sententia, & cōclusio, ꝙ iste processus sit nullus & quicquid inde sequitur. tex. est in c. cum super.de offic.delega. in l.j.C.si quacūque prædi.pote. & ita tenent Bar. & Angel. in l. quia poterat.ff.ad Trebellia. Imol.& Butri.in c.quoniam contra.de proba. Specul.in tit.de recusat. §.qualiter. versic.quid si delegatus,Philipp.& Moder.in c.cum speciali. extra de appella.Lap.in allega.j.Petr.de Ancha.in c.iudex.de offi. delega.in 6. Hostien.& Io.Andr.in c.legitima. de appella.in 6. Et quamuis ex hoc solo secundum prædictam opinionem, non verificatis aliter causis recusationis etiam ex non delatione appellationis, dicantur iustificatæ causę recusationum, secundum Inn.in d. c. cum speciali.processus sit nullus.Adhuc tamen in hoc casu ex eo ꝙ pars aduersa posset dicere, sunt causæ recusationis iustæ, euidentes & notoriæ. In primis
2 † quoniam in eadem causa interueniebat Excellent. dominus Hyeronimus de Colle,& Hyeronimus de Francisco, & Sigismundus de Loffredo collegæ in collaterali Consilio eiusdē Domini Ludouici, quæ ratio est sufficiens & in iure & in facto ad recusationem eorundem, tex.est in c.etiam. extra de offi. delega.& in c.super 14. q. 2. in gloss. Specul.in tit.de recusa.§.restat. vt tradūt latè Moder.in c.postremò.
3 de appella. Secundò,quoniam†tali qui ex eisdem Dominis iudicibus erant affines & consanguinei Ill. Marchionis Castellanetarum, qui subintrauerāt iudicium, vt Dominus Sygismundus, Dominus Ioā. Antonius Muscettula. Quæ ratio similiter & in iure & in facto euidenter militat ad recusationem iustificādam.vt est tex.in d.c.postremò.glos.in c.2. vt lit. nō contesta. est tex.in c.absens.lo ij.3.q.9.l.aut affinitate. ff. de procurato. Postre-
4 mò, quoniā † omnes iudices erant nimis fauorabiles dicto Domino Ludouico, & ob eius potentiā maximè fauebant, quæ causa & ratio similiter est potens ad iustificandā recusationē,vt est tex.in c.accedēs, & in c.adhæc. de rescrip. vt tenet Imol.& alij in d.c.legitima. de appella.in 6.& in d.c.postremò.videtur igitur ex his fundari,quòd talis processus agitatus coram, & à iudicibus recusatis,iustis recusationum causis & post appellationē interpositam à non admissione sit nullus.

¶ Sed prædictis & alijs, quæ ad idē dici possent, non obstantibus contrariam opinionem veriorem de iure esse, claris & indubitatis medijs & rationibus demostratur. Et procedendo per destructionē contrariorum,

trariorum, vt breuibus veritas patefiat. Illud in primis est aduertendum, quòd dictus Loysius de Casali nouo conuentus per dictũ Excellentem dominum Ludouicũ, proposuit recusationem, non solũ aduersus dictam Regiam Camerã, sed etiam aduersus omnes iudices istius ciuitatis, & proposita recusatione, ab eius non admissione appellabat ad Cæsaream Maiestatẽ, & petebat Apostolos & copiam processus, vt transmitteret ad Cæsareã Maiestatẽ, ex quo duplex defectus & nullitas consideratur. Altera, ꝙ
5 † recusatio non fuerit proposita, seruata forma Regiæ seu reginalis pragmaticæ coram logotheta, aut eius locumtenente: qui legitimè secundum illius pragmaticæ formã prouidisset, & sic de tali recusatione non est habenda ratio, cum imputandum sit ei qui rite non processit secũdum formam prædictã; l. Iulianus. §. Sabinus. ff. ad exhiben. c. prouida. & c. fina. de electio. in 6. gloss. in c. Ecclesia, de iur. patro. in
6 6. altera nullitas est, ꝙ † à non admissione dietæ recusationis appellabat nulliter: quoniam appellatio ad Cæsaream Maiestatem ex capitulis concessis ciuibus & habitantibus istius ciuitatis nõ valet, nisi corã iudicibus istius ciuitatis, sed appellando ad Cæsaream Maiestatem causa erat extrahenda à iudicibus istius ciuitatis ordinarijs, tanquam omnibus recusatis, ergo appellatio etiam fuit nulla. Vnde sequitur, ꝙ licet recusatio fuisset legitimè interposita; tamen quò ad hoc vt processus sit nullus requiritur appellatio, secundum * veram & communem opinionem d. c. cũ spe. sed illa appellatio fuit nulla, processus fuit firmus & validus, nõ obstantibus quibuscunq; appellationibus, licèt igitur secundum allegata pro opinione cõtraria processus sit nullus ex recusatione iudicis, post appellationem d. c. cum super, & d. l. j. tamen hoc non est verum nec procedit, si aut recusatio fuit indiscreta, vana, iniusta, illegitima euidenter & notoriè, aut appellatio, prout fuit in casu isto; vt ex prædictis demonstratur, text. est in c. . . de appella. in 6. quoniã tunc poterit idemmet iudex recusatus super illis causis cognoscere & decernere & ad vlteriora procedere. tex. est in c. cum olim. de causa possessio. & proprieta. c. constitutis. de appella. & in c. iudex. de offi. delega. in 6. Et ita tenet Archidia. in c. ab arbitris. eo. tit. Inno. & Hostien. in d. c. cum speciali, & Lap. in d. sua prima allega. qui dicit, quòd
7 † iudex repellendo recusarionem debet exprimere causam, & id rectè fecit Regia Camera, summariè priusquam ad vlteriora procederet suum fecit decretum, in quo fecit mentionem priuilegiorum cõcessorum ciuitati & Regno, ex quib. declarat recusationem & appellationem fuisse nullam, & euidenter & notoriè frustratoriã & iniquã, & sic causam remanere. Et ideo dicit Panormi. post Inno. in d. c. cum

speciali.

speciali.& Bal.in ca. vt debitus honor. eo.tit. quod isto casu non est necesse deuenire ad electionem arbitrorum, sed debet sperni talis recusatio & appellatio, & de hoc est et, tex.prout ex eo not. Philipp.in vltimo not.in c.consuluit. & in cap. de priore, à contrario sensu, eo.ti. vbi dicit, quod iudex est puniendus, qui defert tali appellationi, & quod peccat, per tex. in c. cũ appellationibus.eo.tit.in 6.& ita tenet per illum tex.Ang.in l. quoniã iudices, in vers.contra exequutionem C.de appella.Bal.& Ang.in l.iudicibus. eo. tit. Et per consequens allegata ex aduerso non patrocinãtur stante nullitate dictæ recusationis & frustratoria & illegitima app^ne.

¶ Non obstant modo, quæ ad iustificandum appellationem adducuntur, & † quò ad primũ de col-
8 lega respondetur, quod hodie in Regno collega põt esse iudex in causa sui collegæ, vt in causa consiliarij. De hoc est proprium capitulũ Regni, quod incipit voluntas, sufficit enim, quod collega non sit præsens quando iudicatur, nec attenditur quod sit collega, per illud capitulum, & sic non est habenda ratio eorũ, quæ in hoc allegant de iure cõi.

¶ Non obstat secundum de affini tate, quoniã in hoc negatur assumptum & penitus cum his nulla est consanguinitas aut affinitas, & si qua est non est in eo gradu in quo * secundum communem opinionem valere potest recusatio, vt per glo. Hostien. & Ioan.Andr.in d.c. postremò. gl. in l.si fœmina. ff.ad
9 Turpillia. & maximè quod † illorum Dominorum integritas oẽm suspicionem excludit, vt dicitur de religioso, qui rõne consanguinitatis recusari non põt, vt tenet Spec.in tit.de recusa.§.superest.versic.quid si nõ est, & dicit gl. in c.j. de oper. no.nuntia. quod rõne qualitatis personæ cessat suspicio & recusatio, vt in c.j.in fi.de cõcessio. præben. i 6. Host.& Io.And.in c. q̃relã.de elec.

10 ¶ Non obstat, quod † nimius fauor iusta fuit recusationis rõ: qm̃ hoc figuratur ĩ aere, nec ex parte ipsius Regiæ cameræ factũ fuit eidẽ existente Dño Ludouico, sed iustitia administrata, & illud quod dicitur de fauore in d.c.adhæc, habet locũ qñ iudex in ipsa causa fauet parti, vt quia instruat partem vel aliquid dixerit ei secretè, vel animosè, vel quid simile, vt per Cyn.in l.j. C.vt quæ desunt aduoca.& in c.iudicãtem.3.q.5. per Imol. in l.iiij. §.hoc autem, in fi.ff.de damn.infect. & est tex.in ca.2.in versic. nimis animosè, de in integr.restitu. & in ca. sanè.55.distinct.per glo.& Bal. in l.testium. C.de testibus, qui actus & præsumptiones cessant in casu isto, nec aliquo modo probantur, sed somnio fuerunt imaginati, & per consequens fuerũt certè recusationes specialiter ꝓpositæ euidẽter frustratoriæ & illegitimæ, de q̃bus non fuit ratio habita, & sic processus fuit legitimus, validus & firmus. Exceptionem rei iudicatæ paruit ad excludendum agentem

 à limine

à limine iuditij oppositis tanquam friuolis non obstantibus.

Laus Deo.

Ioan. Tho. Minadous.

SVMMARIVM.

1 *Metus quando dicatur iustus, & num. 2.*

3 *Metus probatur ex minis interuenientibus. num. 5.*

4 *Metus causatur ex actu metum inferente.*

6 *Suspicio causata ex minis æquiparatur illationi tormentorum.*

7 *Periculum iustum metum facit, nec debuit effectum metus expectare. num. 8.*

9 *Metus quòd non interuenerit tempore contractus non refert.*

10 *Præsumptio modica sufficit ad tollendam præsumptam purgationem metus.*

11 *Voluntas non præsumitur mutata.*

12 *Protestatio conseruat ius protestantis.*

13 *Probatio de fama publica in solito fænerari sufficit.*

14 *Qualitas de solito fænerari probanda.*

15 *Venditio quando dicatur facta in fraudem vsurarum.*

16 *Opinio pro salute animæ est amplectenda.*

17 *Pactum retrouendendo positum in alio instrumento arguit fraudem.*

18 *Possessionis retentio arguit simulationē contractus. & num. 19.*

20 *Dolus ex coniecturis percipitur.*

21 *Precarium non releuat inter personas prohibitas.*

22 *Metus iustus inducitur ex verbis.*

23 *Verba sola & preces sæueri hominis inducunt iustum metum.*

24 *Potentia sola absque comminatione inducit iustum metum.*

25 *Suspicio sola & præexistens causa metus sufficit.*

26 *Metum iustum inducit hoc solum, cū quis sciret se posse compelli.*

27 *Protestatio præcedens & causa iusti timoris per actū contrarium non tollitur.*

CONSILIVM XXVIII.

¶ *Duplex exceptio principalis opposita est per Excellentem Comitem Montellæ aduersus Magnificum Alfonsum de Januario, & assertam venditionē factam de terra Balneoli, cuius vigore agitur. Primò, quòad se quòd fuerit meticulosè facta. Secundò, quòd cōtractus fuerit pignoratitius, & simulatus in fraudem vsurarum. Quæ exceptiones vt breuibus agam, videntur in processu verificatæ & de iure subsistere.*

Vo ad primum. Probatū est in primis de metu terribilitatis Excellētis quōdam Don Troyani, ac illius iussibus coactum venditionem fecisse.

1 Qui † metus propter terribilitatem eius, qui potest sæuire, est iustus metus, secundum Barr. in l. si ob turpem. ff. de condictio. ob turpem causam. Bald. in l. prima in fine. C. eodem titul. Aluarot. in capit. primo. §. item qui dominum, quæ sit prim. causa ben. amitten. Bartolus in l. de pupillo, §. si quis.

§. siquis ipsi prætori. ibi Moder. ff. de operis noui nuntia. Et licet dictus Excellens Don Troyanus
2 aliqua sæuitia non fuisset vsus † cũ tamen verisimiliter dictus Comes suspicari poterat & debebat quòd in eum vehementer sæuisset, stante sua crudelitate & terribilitate, per quam sibi contradici non poterat, vt in processu probatum est per testes, iustè timuit, & meticulosè factum videtur, textus est in l. tertia. §. qui armati. ff. de vi & vi arma. l. item apud Labeonem. ibi gloss. in §. quæstionis. ff. de iniur. vt latè tradit Mathesilan. in l. prima. cart. quarta. colum. secunda. ff. de quæstio.

3 ¶ Secundò probatur de metu † ex minis interuenientibus ex causa istius venditionis in spetie, & vt ipsa venditio fieret, prout videtur requiri per Innocen. in cap. cum locum, de sponsal. & in cap. accedens. de conuers. coniug. qui
4 vult, quòd † metus causetur ex actu metum inferente ratione illius actus, qui dicitur meticulosus, prout etiam dicitur determinatum per sacrum Consilium referente Domino Matth. de Afflict. in decisio. 246. Nam per quamplures testes sunt probatæ minæ ipsius Don Troyani ad hunc effectum, vt hæc venditio fieret.
5 Quæ † minæ ab eo qui solitus est illas exequi, prout erat Don Troyanus, sicuti probatum est, iustum metum incutiunt, vt per Bartol. in dicto §. si quis ipsi prætori. in octaua quæstio. Bald. in l. inditia, colum. fina. C. de rei vindicatio. Cynus in l. prima. C. si quis. & Bald. in consil. suo sci-
6 smatis. Et † suspicio causata ex minis, æquiparatur illationi tormentorum. l. nouissimè. versicul. quid si compulsus. ff. quod fals. tutor. autore. Bald. in l. interpositas. C. de transactio. & in §. item sacramenta. de pace iur. fir. & sic rectè dici potest, talem venditionem fuisse meticulosam.

¶ Tertiò probatur de metu realiter incusso, cum illum verberauerit, & demum contra ipsum pugionem euaginauerit, ac illum fuerit insequutus, prout deponũt Lucadus Gammone, & Ferdinandus Gammone, & Bartholomæus Moccia de Neap. de visu, & alij quamplures de fama, in curia Comitis, cum si aliter fecisset dictus Comes imminebat sibi peri-
culum vitæ propter terribilitatem dicti sui patris, quod † periculum iustum metum facit, & 7
reddit actum inualidum cap. super hæc. de renunciatio. cap. fina. de appellatio. Felyn. latè in capitul. Ecclesia sanctæ Mariæ, versicul. 13. quæro. de constitutio. Angel. in consil. 47. & Domini de Rot. decisio. 466. in nouis.
8 Nec † debuit effectum metus expectare secundum Innocen. & Bald. in capit. primo quod metus causa, & facit quod not. glossa in capitulo bonæ, lo primo. de electione. Baldus in l. prima. C. de

C. de iur. deliberan. Abb. in cap. cum olim. de electio. Alexan. in consil. 149. volumine secundo. & in consil. 99. & sequen. vol. tertio. & sic absque dubio talis cõtractus dicitur meticulosus etiam respectu non inferentis metum, prout loquitur tex. in l. interpositas. C. de transact. & in c. cum contingat. de iureiuran. cum multis alijs similibus, de quibus ibi.

¶ Non obstat prædictis, quod nõ fuerit
9 probatum, quod † tempore contractus metus interuenerit, & quod tẽpore contractus Don Troyanus erat absens, cum dictus Comes fuerit procurator, & sic videtur purgatus metus, vt not. in d. l. si ob turpem. ff. de condi. ob turpem causam. l. ij. C. quod met. cau. quoniam ad hoc respondetur, quod adhuc & semper durabat & durauit idem metus: quia, vt per omnes testes probatur, non sine magno scandalo dictus Comes se abstinere potuisset à tali venditione, cum oportebat parere mandato dicti Don Troyani sui patris, vt euitaret periculum comminatæ mortis, ac vulnerum & expulsionis à domo, & sic licet absens fuisset, nihilominus eodem metu in animo compellebatur. Et isto casu habet locum dispositio dictæ l. si ob turpem. & l. 2. C. quod met. cau. vt notatur per Innocen. & Abba. in d. capit. primo, quod metus cau. & in dicto cap. causam matrimonij. de offi. delega. Bald. & aliorum, in l. qui in aliena. §. fina. ff. de acquiren. hæredita. Iason in d. l. si ob turpem. in quarta limita. vbi refert multas decisiones, quæ sunt ad propositum huius casus.

¶ Et pro hoc etiam adduco illud, quod notabiliter dicitur per Abba. in capitul. ad audientiam, in
10 fine quod metus cau. quòd † quælibet modica præsumptio sufficit ad tollendam præsumptam purgationem metus: quod dictum refert & sequitur Iason in d. l. si ob turpem. in sexta limitatione; sed in isto casu non modica, sed magna præsumptio & verisimilitudo est, quòd nisi maximo metu vrgente talem venditionem non fecisset, ex his quæ per testes ad hunc effectum depositasunt & probata, tam de resistentia dicti Comitis quàm de læsione & de lacrimis & dolore ipsius Co-
11 mitis: neque † præsumitur voluntatem mutasse capit. maiores de Baptismo, l. cum hic status, §. primo. ff. de conditio. & demonstratio. Ergo asserta purgatio metus prætendi non potest.

¶ Præterea, apertè demonstratur, quòd vrgente metu dicti Don Troyani sui patris recepit mandatum ad vendendum, & vendidit, ex protestatione quam dictus Comes antea fecit, quòd hoc nullo modo facere intendebat, sed quòd contra suam voluntatem à patre cogebatur, quæ protestatio est probata per depositionem quamplurium testium, maximè per Franciscum de

Coletta,

Coletta, & Federicum Varghas
12 Hyspanum. Et † quòd talis protestatio hoc operetur, decidit in fortioribus terminis in homagio præstito Abb. in ca. olim. colum. secunda versic. an autem, de restitutio. spoliato. & latè Lucas de Penn. in l. curiales. colum. 2. C. de prædijs curial. lib. 10. consuluit Socyn. in consil. 27. col. fin. Bar. in tracta. de tyranni. in prima & secunda quæstione, & faciunt latè dicta in l. non solum. §. morte, & ibi Moder. ff. de oper. noui nunciatio.

¶ Quò ad secundam exceptionem oppositam, dicendum est similiter
13 illam militare. Et † siquidem probatio de fama publica, quòd dictus Magnificus Alfonsus, sit solitus fęnerari, quę est facta in processu per plures testes dicentes ita publicè teneri, sufficiens esset, iuxta opinionem Bald. in cap. per tuas. colum. prima de proba. & in cap. præterea, de testibus. Bald. in c. ecclesiarum. de præsumptio. & Iaso. in l. non hoc. ff. vnde cogna. Non oportet dubitare, quin iste contractus sit vsurarius, quoniam de modicitate pretij est plenissimè in processu probatum; & apparet de pacto de retrouendendo incontinenti apposito; iuxta opinioné Innocen. & aliorum in capit. ad nostram. de emptio. & venditio. & in cap. illo vos. de pigno. per Alexan. in consil. vigesimoseptimo. volum. quinto. dato tamen,
14 & non concesso, quòd † ista qualitas non sit probata de solito fœnerari, de quo Domini Iudices fortasse aliquid aliàs sciuere. Adhuc tamen dicendum est secundum veram opinionem, quòd illa duo, scilicet modicitas pretij & pactum de retrouendendo sufficiant ad censendum contractum pignoratitium & simulatum, ita tenet glo. in dicto cap. ad nostram. quam opinionem glossæ sequuntur Abba. Ioan. de Imol. Anto. de Butri. Andreæ. Sicul. & Anto. de Burgo. in d. cap. ad nostram. Ioan. de Anañ. & Dominic. de Sancto Geminiano in cap. conquestus. de vsur. Anto. de Butr. in d. c. illo vos. de pigno. Archidia. in c. plerique 14. quæst. 3. Felyn. in cap. si cautio. de fide instrum. & consuluit Alexan. in consil. 46. volum. iij. & hoc quando resolutio contractus pendet à voluntate véditoris prout in casu nostro, non autem à voluntate emptoris. vt declarat Imol. in d. cap. illo vos.

¶ Et hæc opinio licet (vt prædixi) habeat aliquos aduersantes. Nihi-
15 lominus † quotiescunque tanta est pretij modicitas, ꝙ verisimiliter véditor est redempturus ré, tunc procedit de plano, ꝙ videatur facta in fraudem vsurarum, cum emptor scit aut scire debuisset rem penes se non esse remansuram nisi magna inopia venditoris, quæ coniectura operatur idem, quod operatur argumentum à solito fœnerari, ita multú notabiliter declarat & probat Anton. de Burg. in d. cap.

ad nostram. in 15. col. prope medium. & videtur etiam de mente D. Abba. sed in casu isto absque dubio est tanta modicitas pretij ab octo milibus ducatis ad vigintiquinque mille, quòd magnificus Alfonsus sciebat vel scire debebat, quòd Excellens Comes fuisset redempturus, & iam redemisset, nisi vrgente bellorum & pestis necessitate fuisset repulsus. Et licet sit lapsum tempus pacti de retrouendendo, tamen ex nouella pragmatica (vt audio) per Cæsaream Maiestatem Mantuæ facta, ad recuperandum admitteretur, vnde talis contractus omnino, & absque dubio debet censeri vsurarius. Et
16 hæc † opinio tanquam magis pro salute animæ est amplectenda, iuxta ea quæ dicuntur per Inno. in ca. ad audientiam. de homicid. Petr. de Ancha. consi. 179. incipit. prima facie, per Felyn. in cap. primo de præsumptio.

¶ Accedant etiam prædictis quamplures coniecturæ, videlicet quòd
17 † pactum de retrouẽdendo sit positum in alio instrumento separato ab instrumento vẽditionis, quod secundum Inno. in d.c. ad nostrã., est fraus, qua fœneratores vtuntur, & pro coniectura ad censendum contractum vsurarium adducit Alex. in d. cons. 46. tertio volum.
18 Item † accedit continuata retentio possessionis dictæ terræ Balneoli, apud dictum Excellentem Comitem, per quam retentionem arguitur contractus simulatus & pignoratitius, vt per Bar. in l. post cõtractum. ff. de dona. l. sicut. §. superuacuam. ff. quib. mod. pignus vel hypote. solui. l. ei qui. C. de distract. pigno. Et licèt Bart. in consil. suo incip. Petrus Nicolæ. velit,
19 ꝙ † sufficiat constitutio præcarij: quia mutatio possessionis facit cessare præsumptionem fraudis. l. j. C. de dona. ante nupt. quod in his terminis multum considerat Alexan. in consil. 28. in solut. Tamen cum ista retẽtio possessionis fuerit diutina, & manu venditoris introitus percipiantur, & hucusque percepti fuerint, apparet euidenter, quòd illud precarium fuerit appositum in fraudem, & ꝙ intentio ementis erat tantummodo habere reditus
20 & fructus pecuniæ. Dolus † enim ex coniecturis percipitur. l. dolum. C. de dolo, & vbi opponit de fraude & dolo. Precarium non tollit fraudis suspicionem nec præsumptionem. ita tenet Ang. in d. §. superuacuam, & Bald. in d. l. j. C. de donat. ante nupt. Et ideo dicunt,
21 † inter personas prohibitas precarium nõ releuare. l. qui testamẽtũ. ff. de proba. l. cum quis decedens. §. Titia. ff. de lega. tertiò. Et per hęc, cõcludo oppositam exceptionem aduersus assertam vẽditionem de iure subsistere, & per consequens nullum dominium neque possessionem fuisse translatam, cuius vigore agi posset, prout agitur. l. emptor. ff. de aqua plu. arcen. & cap. cum constet. de pigno. & ibi Ioan. Andreas.

¶ Vltra

¶ Vltra supradicta superius allegata circa minas, adduco text. in l. famosi. §. j. ff. ad leg. Iul. Maiesta. & Canoni. in cap. insinuante. qui
22 cleri. vel mona. Nam † ex verbis inducitur iustus metus. Bart. in l. prima. §. quæ onerandæ. ff. quar. rer. actio. non det. vbi propriè loquitur de minis inter patrem & filium, & Docto. communiter in l. interpositas. C. de transactio. & communiter Canonistæ in d. cap. causam matrimonij. de offi. deleg. Alex. in l. si cum dotem. §. eo auté tempore. ff. sol. matr. & in consil. 16. volum. 3. & in consil. 99. & con-
23 sil. 100. Quia immo sola † verba & preces sæueri Domini inducunt iustum metum, vt voluit Inno. in c. cum inter. de electio. refert & sequitur Felyn. in cap. j. colum. 2. de offic. delega. facit Bart. in d. tracta. de Tyrann. colum. 4. Et hoc intan-
24 tum est verum, quòd † sola potentia absque comminatione inducit iustum metum, vt not. gloss. in ca. primo. quod met. cau. Barto. in l. j. §. j. ff. quod vi aut clam. consuluit Abb. in consil. 3. colum. 7. volu. 2.
25 & † sola suspicio & præexistens causa metus sufficit. Bal. in l. metú. in princ. ff. quod met. cau. gloss. & Bar. in l. habitatores. §. j. ff. loca. Bartol. in l. ij. ff. quod met. caus. Alex. in consilijs præallegatis, immo ma-
26 gis, siquis † sciret se posse compelli ad aliquem actum faciendum, hoc solum inducit iustum metú cadentem etiam in constantem virum, sentit Bar. in d. tracta. de Tyrann. colum. quinta. versic. mihi videtur, & expressè voluit Ioan. Andre. in c. præterea. lo secundo, in verbo extorquentur, de iurepatro. quod dictum refert & sequitur Petr. de Anchara. in c. sicut tuis. de symo. & in ca. ij. de delict. pueror. & Ioan. Andr. in regul. bona fides.
27 de regul. iur. in 6. Et † cum præcessserit dicta protestatio ex causa dicti timoris, etiam per actum contrarium non receditur, vt voluit Innocen. in d. c. primo. quod me. cau. & Socyn. in cons. 27. colum. penul. volu. 3. Et quoniam apparet de magna læsione vltra dimidiam iusti pretij, quo casu non exigitur dicta probatio interuẽtus triũ aut duorum, sed sufficit illa sola minoritas, per tex. singul. in ca. primo. qualiter vasall. tene. iura. fideli. consuluit notanter Ludouic. Rom. in cõsil. 304. incip. plura sunt. & Andre. Barba. in c. ad nostram. de emptio. & venditio.

¶ Ex quibus omnibus cõcluditur assertum contractum declarari nullum, & fructus perceptos fore & esse excomputandos in sorté principalem, & ab alijs non perceptis, dictum Comitem fore & esse liberandum, iuxta ea quæ habentur in d. c. ad nostram. & in d. c. illo vos. & in c. cum contra. de pignor. Cætera supplebit eximia virtus & iurisprudentia Dominorum iudicantium.

Ioan. Tho. Minadous.

SVM-

SVMMARIVM.

1 Plenitudo adiectione non indiget.
2 Mandatum super rebus feudalibus est nullum non accedente consensu Regio.
3 Prohibito uno censetur prohibitum omne id per quod ad illud peruenitur.
4 Minor, qui non potest ex forma statuti facere actum absque certa solẽnitate, minus sine ea potest constituere procuratorem ad illum faciendum.
5 Solennitas quando in alienatione requiritur, eadem & in actu, per quem ad illam peruenit.
6 Prohibitus per se censetur prohibitus & per procuratorem.
7 Mandatum factum ad contrahẽdum sine solennitate est nullum.
8 Solennitas adhibita in constitutione procuratoris, non requiritur in executione actus.
9 Assensus in principali trahitur ad sequelam.
10 Prohibitus vendere non potest facere pactum de vendendo.
11 Prohibitus alienare non potest facere compromissum.
12 Pacto quæritur actio in personam.
13 Extensio non habet locum in statutis odiosis.
14 Omissum quod est in statutis habetur pro omisso.
15 Suppletio simplex quæ.
16 Vasallus non potest alium surrogare loco sui.
17 Assensus requiritur in alienatione feudi.
18 Prohibitus alienare non poterit liberare.
19 Obligationi qui consentit sibi præiudicium infert.
20 Creditor pignus remittere videtur, si de eius voluntate debitor illud obliget.
21 Pignus remittere non est alienare. num.23. num.30.
22 Mulier potest marito hypothecam remittere.
24 Creditor in remissione pignoris nõ potest onus apponere.
25 Alienare aliud, aliud alienationi consentire.
26 Alienationi assentiens à testatore prohibito non incurrit in pœnam, sed suo fauori renunciat.
27 Mulier prohibita alienare à statuto poterit alienationi consentire.
28 Beneficium l. ij. C. de rescin. ven. non datur consentienti alienationi.
29 Vicarius, qui non potest conferre, potest præsentatum instituere.
31 Pacta super contractu feudi sunt nulla.
32 Alienare qui non potest, potest alienationi consentire.
33 Iudicamus idem de consensu, quod de contractu.
34 Pater non potest refutare feudum, in quo viuitur iure Francorum, filio secundogenito cum consensu primogeniti.
35 Agnatus quando possit reuocare cõsensum super feudo.
36 Ius in spe consideratum super feudo nõ potest remitti sine assensu.
37 Hypothecam remittere est distrahere.

CON-

CONSILIVM XXIX.

1 Licet † plenitudo adiectione non egeat, vt tamen morem geram, post terga metentium, dicam breuiter. Et
2 primò, quòd † mãdatum factum prò cedendis iuribus & hypotecis super bonis feudalibus obligatis cum assensu, fuit ipso iure nullũ, non accedente ad hoc assensu Regis, per text. in constitu. Regni, constitutionem diuæ memoriæ. Et ideo etiam iure speciali licuisse hunc procuratorem reuocare, nõ obstante quouis iuramento, vt dicitur in prædicta constitutione.

¶ Et licèt in contrarium dici posset, quòd text. ibi inhibeat contractum & alienationem, quæ fit super feudis, & rebus feudalibus, cõstitutio autem procuratoris non est quid super feudo, sed actus qui fit ad personam, de qua illa constitutio non loquitur, & tanquam exorbitans non extéditur, nisi casu expresso, in mente & verbis dictæ constitutionis, vt in vulgaribus. Dico quòd hic casus est expressus mente constitutionis prædictæ licet contractus partium nõ disponat principaliter super feudis, & rebus feudalibus, cum ex præambulo partium contractu deueniri potest ad alienationem & distractionẽ feudorum, adhuc habet locum dispositio dictæ constitutionis, ad hoc adducitur tex. in l. oratio. de sponsal. per quem text. dixit Bart. in l. secunda. in fin. de
3 iurisdictio. omn. iud. ꝙ † quando vnum est prohibitum, censetur etiam prohibitum omne id, per quod peruenitur ad illud, & in l. cum lex, de fideiusso. Et solet allegari gloss. singularis in l. si patronus. §. patronum. in verbo Fauiana, ff. si quid in fraud. patro. de qua per Ias. in l. ex testamento. C. de fideicommiss. constitutio autem prohibuit alienationem feudorũ sine speciali licentia Regis ne vel feuda ipsa minuantur, vel commutentur de persona in personam, vt ibidem dicit, sed ex constitutione procuratoris, qui est constitutus ad vendendum feudum, ordinariè & ordine successiuo feuda possent minui, vel commutari de persona ad personam, ergo & hoc vt antecedens censetur esse prohibitum, vt concluditur per scribentes in d. l. ij. & per Bald. in l. j. §. docere. ff. ne quis eũ qui in ius voca. est vi exim. & in l. j. C. si rector prouinciæ. & per Alexan. in consil. 70. in causa vertente. lib. 3. & in l. j. col. iij. ff. de iurisdictio. omn. iudic. & cum ratio prohibitionis expressa in d. cõstitutione sit eadem, & pariformiter determinet, habebit locum tã in ipsa alienatione propria & contractu super feudis quàm etiam super omni contractu antecedenti, per quem possit deueniri ad alienationem feudorum & fieret commutatio de persona ad personam.

¶ Et ex hoc in proprijs terminis decidit Socy. in consil. 229. cuius initium

initium est, præsentis consultationis difficultas, colum. secunda in ij. volu. ꝙ † minor, qui ex forma statuti non potest facere actum sine certa solennitate, neque etiam ad actum conficiendum poterit constituere procuratorem, per tex. in d. l. oratio. idem dixit in consil. 254. visa & considerata, in eod. volum. voluit Areti. in l. mutus. in fi. de acquir. hæredi. Barba. Doctor Ill. in cons. 39. incip. bene etenim cuncta gerunt in dubio. volum. 3. per tex. in c. nam concupiscentia de constitu. & voluit Bald. in l. præses. C. de transactio, ꝙ † vbi in alienatione requiritur solennitas, eadē etiā debet interuenire in actu, per quem posset ad alienationem deueniri. Idem dixit in l. ij. C. si aduersus transactio, & sequitur Panormita. in ca. cum antea, extra de arbitr. & ad prædicta idem Socyn. in consil. 131. incip. præsentis consultationis, in secunda colum. volu. 4. dabat rationem, ꝙ † ille, qui est prohibitus per se, censetur etiam prohibitus per procuratorē, per id quod habetur in l. neque tutores. C. de procur. & in l. j. in princip. ff. rem rat. habe. Et ex hoc dicebat ipse, ꝙ † mandatum factum ad contrahendum sine solennitate est nullum, & illius vigore non poterit procurator contrahere, allegat Angel. in l. apud Iulianum. in fi. ff. ex quib. cau. in possessio. eat. & hoc idem ipse reassumit in l. j. §. item acquirimus. ff. de acquiren. possessio. & ibidem per Ias. & Moder. Et ꝙ vbi in actu requiritur solennitas, si constituatur procurator ad illū faciendum, debeat eadem solennitas interuenire, aliàs procurator nō potest contrahere, voluit & sequitur Ioan. Baptista de S. Seuerino in l. cunctos populos. cart. 14. versic. & prædictis accedunt, C. de sacrosan. eccle. qui dixit, secundum hāc partem consuluisse pluries. Et est

8 bene verum, ꝙ † si solēnitas adfuit in constitutione procuratoris, nō tamen requiritur in exequutione eius, quod fuerit gestum per procuratorem, vt voluit idem Socy. in d. §. item acquirimus. & in d. consi. 254. & sequitur Cuma. in d. l. apud Iulianum. §. fin. ff. ex quib. caus. in possessio. eat. & Rodulph. in repeti. ca. sine exceptione. in 10. & 19. quæstione & Campeg. in tracta. de dot. in 5. part. q. 108. & Moder. Neapolitani in ca. Imperialem. 24. notabilium. 75. de prohibi. feud. aliena. per Federic. licet prædictos Authores non alleget, adducit tamen rationem veram ad hoc licet vulgarem, ꝙ † assensus in principali trahitur ad sequelam, per tex. in l. si pupillorum. §. primo. ff. de reb. cor. & in l. tutor rerum. ff. de admini. stra. tutor. cum cæteris ad hoc per ipsum ibidem adductis, quæ non repeto.

¶ Et ex hac regula sumitur alia cō clusio in iure verissima, ꝙ † prohibitus vendere vigore dictæ constitutionis, non poterit etiam facere pactum de vendendo, licet ex pacto nulla quæratur actio in re, sed

sed tantum ad personam, vt per plura firmant Moder. Taurinen. in l.ij. C.de pact. inter empto. & vendito. & firmant ijdem Moder. Neapolitani in d.c.Imperialem. in 12. notab.nu.15. Quod ex quo cõstitutio Regni prohibet alienationem & contractum super feudis, censetur etiam prohibere pactum per quod peruenitur ad illud, arg. d.l.oratio, & ad hoc allegat Paul. de Castr.in l. bonæfidei. in §. si tamen.ff.de eo quod cert.loc. quem dicit hoc expressè tenere. Quibus addo, q; hoc idem voluit Par. in tracta.de reintegra. feudo. in cart. 158. & ante ipsos gloss. in l. si ita quis.in §.ea lege.de verbo. obliga. q; ille qui non potest alienare, neq; etiam poterit facere pactũ de alienando, licet ratione pacti non fiat immediate alienatio, neque aliquod ius quæratur in re alienari prohibita, sequitur Bal.in l.fin. C. ad leg.Falcid. Ale.& Iaso. in l.is cui bonis.in 4.not.col.penul. ff.de ver bor.obliga.& idem Ale. in l. cum

11 quid.ff.si cert. peta. Et ideo † prohibitus alienare neque etiam poterit facere cõpromissum, per quod posset sequi alienatio,per tex.in ca. cum tempore. & ibidẽ Butrius in fin.col.& Abb. extra de arbitr. sequitur Lap.in allega.102.incip. nõ potest cleri.Roma.in cons.175.colum.j.Socyn.in consi.242.in final. colum.volu.ij. q; vbi est prohibita alienatio rei, non potest fieri neq; hypoteca neque actus, per quẽ posset sequi dominij translatio, allegat Bar.in d.l.cum lex.plenius Barba.in rubri.de reb.eccles.non alienan.glo.est in c.j.de aliena.feud.& ibi Bal.& per Deci.in consil. 39. & in consil.44.in prim.libr.& prædictæ conclusionis ratio est. Nam

12 † licet per pactum non quæratur ius in feudo, sed actio in personã ad interesse, cogitur tamen ille necessitate causatiua, licet non præcisa,& pactum directè ordinatur ad id, & ideo habet locum ratio dictæ l.oratio.de sponsal. & per Alexan.in l. recusare.§.fin.colum.2. ff. ad senat.consult.Trebellia. & Sande.in c. quę in ecclesiarum.colum. 23. de constitu.

¶ Nec obstat si diceretur, q; dispositio dictæ constitutionis est odiosa,& contra ius,& ideo non habet locum dispositio dictæ l. oratio, quæ prohibens matrimonia censetur etiam prohibere sponsalia, ex mente ipsius legis non autẽ ex verbis, sed ne per sponsalia perueniatur ad matrimonium. Et ideo magis videtur probare contrarium, dum inquit, q; suppleatur quod oratione deest, ergo hoc est per extensionem,vt not. Bald. ad hoc in d.l.j.C.si rector prouinciæ, in fin. colum.versic.iudic.& sequitur Alexan.in cons.194. ponderatis verbis instrumenti.col.fina.in ij.libr. Sed

13 † extensio interpretatiua non habet locum in statutis odiosis, vt per Bart. in l. omnes populi. ff. de iusti.& iur.& in authen.quas actiones. C.de sacrosan.eccles. & in l.j. C.de cupress. lib.10. Sed cõstitutio prohibet

prohibet alienationem & contractum super feudo, de pacto autem vt antecedenti nihil dicit, & licet includatur in subsequentiam, hoc tamen est per extensionem, quæ non habet locum in odiosis, vt per Alexan. in l. prima. §. lex Falcidia. ff. ad leg. Falcid. & ideo debet tenere pactum pro venditione feu di, quia hic casus non est inclusus in verbis dictæ constitutionis, vt
14 arguit Bal. in d. l. j. & † in statutis quicquid est omissum habetur pro omisso, vt in l. quicquid astringen dæ. de ver. obli. & in l. si extraneus, ff. de condict. ob cau. Respondeo,
15 q † ista suppletio nō est simplex, sed super eo quod est inclusum in subsequenti, prout est alienatio & contractus, & text. in d. l. oratio probat pro hac parte, ibi, dum dicit. Et suppleat, qd orationi deest, & ideo ista interpretatio de antecedēti incluso sub prohibitione subsequentis, non recipit supplementum ex mente, quæ inest in vtraq; dispositione, & licet sit passiua habet etiam locum in statutis. vt firmat Bart. in d. l. j. §. lex Falcidia. ff. ad leg. Falcid. & in d. l. omnes populi, vbi repetentes in numero copioso, & prohibitio dictæ constitutionis, fuit prout est perpetua, nisi interueniat specialis licentia, ideo hunc casum includit, prout dicit Deci. in d. l. ij. in fin. ff. de iurisdict. omn. iudic. & in c. innotuit. extra. de probatio. Et nouissimè ad hanc materiam consuluit in specie. in cons. 102. incip. ex duobus consilijs. lib. iij. Et per ista concludi potest, quòd non possit cōstitui sine assensu procurator ad vendēdum, vel contrahendum super feudo, vel iuribus feudalibus, nec etiam fieri pactum per quod successiuè necessitate causatiua licet non præcisa feudum alienetur.

¶ Superest tamen videre, an remit tere hypotecam ad beneficium ter tij & ipsum præferendo in locum suum in feudo, sit contractus vel quasi contractus super feudo, vt includatur in prohibitione dictæ constitutionis. Et Domini collegæ plenius deduxere, quòd sic, auctoritate Andreæ in d. constitu. cōstitutionem. in fi. cum cæteris per eosdem adductis, addo quòd hoc idē voluit Luc. de Penn. in l. si quis. in final. col. C. de agricol. & censit. lib. 11. vbi allegat tex. in l. quærebatur. ff. ad leg. Falci. quem tex. allegat Andre. in d. constitu. constitutionem. in fin. & voluit Luc. in l. ij. in verbo onera. C. de omni agro. desert. lib. 10. & sentit Andre. in cap. si vasallus. il ij. in 6. col. si de feud. fuer. controuer. & in c. j. in verbo, & ideo j. col. de vasall. qui contra constitu. Lotha. feud. aliena. & sequitur Par. in tracta. de reintegra. feudo. in versic. iuxta prædicta quę ritur, hoc enim ipsum remittere, donare & alienare est, quod includitur sub prohibitione dictæ constitutionis, ne fiat commutatio de persona ad personam, vt dicitur in præallegatis locis. Et ideo non habet assensum, per id quod voluit Bald.

Bald.in consi.349.incip. qui litem.
16 in secundo volum. ꝙ † vasallus cedendo ius & actionem in feudo non potest alium subrogare in locum suum, & si cedit sine domini assensu perdit, quia dicitur alienare, allegat Dyn. in l. pupillis.ff.de
17 auctorita.tutorum.Et † cum in alienatione feudi requiratur assensus,ita etiam in refutatione ipsius, vt dixit Andre.in cap.primo. in ij. colum. de alienatio. feud. pater. quem sequitur Par.in dicto tracta. fol.36. in versicul. si possit renunciari constitutioni Regni, allegat Cyn.in authen. sacramenta puberum. C.si aduersus venditio. glos. & Bald. in l.si vnus. §.pactus ne peteret.de pact.& in rubri. C.eo. & rex.in l.magis puto. §.si fundum, de reb.eor.& discurrit plenius Bal. nouell.in rubri. de verbor.obliga.
18 quòd † prohibitus alienare vel cōtrahere, non poterit liberare, distrahere, vel remittere, de quo per Iaso. in l. siue apud acta. C. de transactio. & in authen. sacramenta puberum. C. si aduersus venditio. & in l. Barbarius.colum. iij.ff.de offi.prætor.& in §.omniū. institu.de actio.& Ioan.Lup.in rubri. de donatio. inter vir. & vxor. §.68.colum.secunda; & istud non habet dubium, quòd non valeat cessio iurium siue hypotecæ competentium super feudo: quia per hanc cessionē feudum posset transferri de persona ad personā, quod est prohibitum tam de iure feudorum quàm per dictam cōstitutionem sine assensu Domini.
19 ¶ Vlterius † qui consentit obligationi sibi præiudicium intulit,& pignus remisisse vr̄, vt dicitur in l. Paulus.& in l.sicut. §.si voluntate. ff.qui. mo. pign.vel hypote.solu.
20 vbi † si de voluntate creditoris debitor pignus obliget, vr̄ creditor remittere pignus,& in l. fi. C.de remissio.pigno. in isto consensu remissionispignoris, dicit ipse, ꝙ nō
21 requirit Dn̄i assensus:quia † remittere pignus non est alienare, nec ēt donare, vt dr̄ in l.si pignus. & ibi per Dyn.& Ang.ff.de his q̄ in fraud. credito.& est text. in terminis in l. ēt.C.ad sena.cōsul.Velleia. vbi mu
22 lier † marito pōt hypotecā remittere,licet donare non possit. Et di
23 cit Bald.ibi & post eū Saly. ꝙ † remittere pignus iō nō dr̄ alienatio: qa remanet quò ad creditum salua actio.& aliud est alienare, aliud remittere hypothecam,sed magis est quædam consolidatio, quæ in feudis etiā in Regno non est prohibita, vt habetur in quibusdam antiquis capitulis Regni, quæ originaliter vidi, & hoc idem videtur probare text. in l.iiij.§. fin.ff.de le-
24 gatis tertiò, vbi † in remissione pignoris, quam creditor legat suo debitori, non potest onus apponere, & ibi ratio assignatur in gl. & per Bartol. quia non affert illa remissio aliquam comoditatem pecuniariam. Aliam tamen rationem assignat Bald. ibi, quòd illa remissio pignoris nō est alienatio, & de hoc ibi sumit argumentum

in text. quem sequitur ibidem Florian. & est bona gloss. in l. prima. §. j. ff. quib. mod. pign. vel hypote. solui. & glo. discurrit in l. Claudius Fęlix. qui potior. in pign. habean. Et cum remittere pignus non sit alienare, cum crediti causa firma remaneat, nec in locum remittentis fiat subrogatio ex illo cõsensu, vt dicitur in d. l. Paulus. vbi casus de hoc, & non fiat commutatio iuris de persona ad personam, dicit non requiri domini consensum:
25 quia † aliud est alienare, aliud remittere seu alienationi consentire, vt in l. si pater. §. j. de manumiss. vindict. & per Andr. in c. Imperialem. col. 5. de prohibi. feud. aliena. per Federic. vbi Vicarius interponit assensum alienationibus feudorum, licèt sit sibi interdictum à Rege alienare, & in constit. Regni cum circa, in fi. non enim dicitur alienare qui assentit, sed magis alienantem non impedire, & ius alterius perficere, vt dicit Signorell. cõsil. 61. in fin. col. ij. & sequitur Purpurat. in l. fin. num. 123. C. de pact. & voluit Bal. post gloss. in l. cum pater. §. libertis. ff. de lega. ij. quòd
26 † assentiens alienationi à testatore prohibitæ non incurrit in pœnã, sed magis suo fauori renunciat, & dicit Signorol. in consil. 145. in quæstione vertente, in secunda co-
27 lum. quòd † mulier prohibita contrahere à statuto, poterit alienationi consentire, & ex contractu transfertur dominium, voluit Bald. in rubr. C. de pact. in fin. & in l. ij. C,
28 de rescinden. venditiõ. quòd † beneficium illius legis non datur consentienti alienationi sed tantum alienanti, & est bon. text. in l. iubemus. §. ęconomus. C. de sacrosanct. eccles. vbi fit discrimen inter contrahentem & consentientem, & voluit Archidiaco. in cap. in generali. de regul. iur. in sexto, quòd
29 † Vicarius qui non potest conferre, potest tamen præsentatum instituere, & sic consentire collationi alterius, & habetur in cap. fina. de offic. Vicarij. in sexto. & est text. in d. l. si pater. §. fin. de manumiss. vindicta. vbi minor non manumittit, sed bene potest manumittenti consentire. Et possemus adducere plura similia. Et sic cum non sit alienare remittere pignus, assensus non requiritur.

¶ Et licęt Collegę & Domini mei, hanc dubitationem absoluerint, & per facti interemptionem, & iurium allegationes amplissimas rem ipsam declarauerint. Dico tamen breuiter, quòd contraria non obstant. Et primò, remittere
30 † pignus non est alienare, est verũ, vbi pignoris remissio fit debitori, & etiam loquitur text. in l. etiam. & in l. si pignus. & in l. iij. §. fina. quia tunc fit plena consolidatio, quæ etiam hodie in Regno non est prohibita, vt supra diximus, & per illam remissionem res ipsa reuertitur ad suam pristinam naturam, sed quando fit ad vtilitatem extranei, tunc secus: quia tunc ex illo consensu ad vtilitatem

alterius

alterius insurgit alienatio, ex quo obligatur non reuocare hypotecã, & isto casu non haberet locũ text. in d.l.etiã,& in l.si pignus. prout Bar.idem not.in l.iubemus. C. eo. titul.& clarius Paul.de Cast. in d.l. etiam. Et si tu diceres, ꝙ istud procederet vbi tractaretur de prioritate hypotecæ ad alium transferenda, non autem de consumptione ipsius propter consensum. Dico forte posse illa iura procedere, nisi super illa remissione hypotecæ mulier sibi specialiter prouidisset, firmat Albe.in d.l.iubemus. & Ang. in d. l. si pignus. quia tunc non posset.

¶ Secundò responderi potest, ꝙ illa iura non loquuntur, quando in remissione requiritur forma vel solennitas, & ideo pupillus non potest consentiendo pignus remittere, vt in l.si cõsentit. ff. quib.mod. pignus vel hypote.soluit.etiã quia ex ista remissione fieret præiudiciũ alteri, scilicet Domino. Nam si nõ remitteretur pignus non haberet feudum, argu.text. in l.j.§.primo. quæ res pigno. obliga. poss. & in l.sicut.§.an pacisci.quib.mod.pig. vel hypote.soluit.

¶ Tertiò dico, quòd illa iura non procedunt, quando concurrit prohibitio personæ, & etiam rei: quia super feudo, super quo est interdictum commercium, vt dicit Angel. in d. l. si pignus, quòd quando ab homine est facta prohibitio in casu ibidem deducto, non poterit fieri pignoris remissio, & ibi allegat Odoffred.

¶ Quartò dico quòd iste consensus remissionis pignoris non potest fieri nisi ex pacto, quod includitur in contractu feudali. Sed

31 † omnia pacta & conuentiones super contractu feudi sunt ipso iure nulla, vt dicitur in dicta constitutio. Regni. Ergo & hic consensus.

32 ¶Quintò, quòd † licet quis quandoque non possit alienare, valet tamen alienanti consentire, vt supra diximus, procederet, nisi sit eadem ratio in consensu, quæ in alienatione, & ecõtra, prout singulariter dicit Bald.in l.secunda.C.si aduersus donationem.& in l. fina. C.de pactis. & sequitur Deci. in l. aliud est.ff.de regul. iur.& Barba. in consil.quarto, in 3. volum. Sed ratio prohibitionis tam de iure communi quàm de iure constitutionũ est, ne feuda commutentur de persona ad personam sine speciali Domini assensu, si enim propter consensum meum in contractu adhibitum, feudum veniret ad te, quod aliàs non deueniret nõ ne est eadẽ rõ, ergo dicemus ꝙ duret effectus ꝓhibitionis, ꝑsertim ꝙ cõsensus accedit cõtractui de iure prohibito.

33 ¶ Sextò, puto aduertendũ, ꝙ † idẽ iudicamus de consensu sicut de cõtractu.tex.est in l.fi.C.de pact.& iõ si cõtractus est sup feudo, & ibidẽ accedit cõsensus tertij, ille cõsensus iudicabitur feudalis, & si cõtractus est sup vlt.volũtate, ille cõsensus ẽt iudicabit de vltima volũtate. Et si

contractus requirit certam solénitatem, vel formam, eandem etiam requiret ille consensus. Et si cõtractus potest à partibus reuocari, similiter poterit ille contractus reuocari. Ita discurrit Ioan. Franc. Purpurat. & post eum Hyeronim. Cagnol. Doctores celeberrimi in d. l. fin. vbi Aretin. & alij qui adducũt quotas. C. de pact.

¶ Septimò adduci potest, quod sentit Andre. in ca. j. de alienatio. feu.

34 pater. ꝙ † pater non potest refutare feudum, in quo viuitur iure Francorum, filio secundogenito cum consensu primogeniti, sine assensu domini, cap. j. de natur. successio. feud. & tamen primogenitus in vita patris nõ habet aliquod ius considerabile in feudo, & cum secundogenitus sit de successoribus deberet releuare refutatio patris facta in ipsum, quia primogenitus cõsentiendo vr̃ se à gradu primogenituræ abstrahere & illi renuntiare, & sentit Andre. in ca. j. §. hoc quoque, de successio. feu. & ex hoc inferunt Moder. Neapolitani in dicto ca. j. de aliena. feud. pater. quòd

35 † agnatus qui consentit, agnatum posterioris gradus à Domino inuestiri in feudo, antequam super suo consensu impetretur assensus, potest vigore constitutionis Regni re reuocare consensum, & sic sentit expresse, ꝙ in consensu quem quis adhibet super re feudi, requiritur assensus, & potest fieri reuocatio. Idem in c. Imperialem. not. 22. vbi de consensu primogeniti in contractu feudi ꝙ possit illum consensum reuocare etiam post mortem patris. Et ratio, est quia propter cõsensum habet feudum, quem aliàs non haberet & posset ab eo auocari si non assentiret. Nec verum est dicere, in feudalibus non remittit pignori ergo non alienat, per d. l. etiam. Nam aliàs sequeretur, quòd si agnatus alienat feudum cum cõsensu alterius agnati, posset sequẽs agnatus reuocare alienationẽ feudi pretio non restituto, postquam cõsentiens non dicebatur alienasse, ex quo illo tempore non habebat ius in feudo per priorẽ agnatum possesso, & tamen videmus de iure contrarium, ꝙ non potest fieri reuocatio donec agnatus qui cõsentit superuiuit, & voluit gloss. & ibi Andre. de Iser. in c. j. §. hoc quoq; in j. col. de successio. feud. & sequitur Albert. Brun. in cons. 80. & Bal. in cons. 16. in prim. vol. ratione ergo consensus ille subrogatur in ius eius, dico in feudalibus. Ideo agnatus repellitur donec ipse viuit & ista in simili habent locum in casu de quo quæritur, & à fortiori,

36 ꝙ † si ius non perfectè firmatum sed tantum in spe consideratum ordine successiuo non potest sine assensu remitti per consensum & abstensionem, quanto fortius ius formatum & in esse productum de præsenti cum assensu. argu. authen. multo magis. C. de sacrosan. eccles.

37 ¶ Vltimò negari non potest, ꝙ † remittere hypotecam non sit distrahere,

hete, vt per Moder. in d. c Imperialem. & in constitu. constitutioné, & sicut in contrahendo hypotecá super feudo requirebatur assensus, ita etiam in illam remittendam hypotecam, vt per Bart. in autenti. contra si filij. in ij. not. C. de repud. & per Alex. in l. centesimis. §. vltimo, de verb. oblig. & in consil. 134. super præmisso dubio. in fin. li. 7. Et quia ista remissio fit ad vtilitaté alterius quàm debitoris, ideo dico ꝙ in ea requirit̃ assensus. Nec quicquam valet dicere, ꝙ postquã persona alterius creditoris reperitur approbata, quia habet assensum à Domino: cessat ratio prohibitionis, & super ista remissione non requiritur assensus. Nam inter fideles Regni, qui sunt approbati à Domino, in contractibus eorundem, quando transfertur feudum de fideli ad fidelem non requireretur assensus, & tamen videmus cõtrariũ obseruari, & de iure verius: quia in ista noua voluntate vasalli requiritur assensus. Et hæc dicta pro nunc currenti calamo dixisse sufficiat, sub correctione cuiusuis rectius sentientis.

Laus Deo Clementissimo.

Ioan. Tho. Minadous.

SVMMARIVM.

1 *Sententia non est nulla, quando lata est parte citata & audita.*

2 *Possidere dicor, quod meo nomine possidetur.*

3 *Spoliatus à iudice potest agere possessorio recuperanda.*

4 *Vis illata à iudice procedente iudicialiter non præstat reuocationem.*

5 *Defensiones negari non possunt.*

CONSILIVM XXX.

QVòd Magnificus Petrus Secula debeat absolui à petita restitutione possessionis Casæ maxillæ per Demetriũ Rodachi vel saltem admitti ad faciendum suas defensiones, videtur ex infrascriptis clarissimè demonstrari. In primis quoniam prætensa † nullitas sententiæ olim latæ
1 per Sanchem etiam Regium com missarium sub prætextu, ꝙ nullæ fuerint receptę probationes, vel datę dilationes dicto Demetrio, de iure non militat, cum per hoc senté tia nõ sit nulla, quando pars fuit citata & audita. l. in causæ. §. causa. ff. de minor. firmat Bal. in l. prolatã. C. de senten. Philipp. latè in ca. dilecto. col. 51. de appella. Sed hoc casu fuit Demetrius citatus & auditus, atque constitit dicto commissario notoriè, dictum Petrum fuisse spoliatum, propterea debuit illũ restituere, iuxta text. in l. ad nostrã. de iureiuran. l. emptoré. ff. de actio. empt. ca. quoniam, de fil. presbyte. Præterea dictus Demetrius non possidebat suo nomine, cum † nomine
2 Regiæ curiæ possessionem teneret. l. quod meo. ff. de acqui. poss. l. j. §. per seruum. ff. eo. tit. Ergo aduersus eum, qui auctoritate curiæ possidet, actio nõ datur, argumé-

to. c.

to.c.cum venissent. de restitu. spoliato. ibi glo. l. j. §. deijcitur. ff. de vi & vi arma. Corset. in fallen. regul. spoliatus. num. 28. Præterea, licet dicta sententia & in possessioné per exequutorem adduci fecerit dictũ Petrum, ita voluit glo. in c. in præsentiarum. 7. q. 1. ita melius quam alibi declaratur per Anto. de Fano in tracta. de pigno. chart. col. ij. in prin. Et hoc in effectu videtur sen-
3 tire cæteri, qui dicunt, ꝙ † spoliatus à iudice pōt agere possessorio recuperandæ, vt latè per Deci. in l. fin. C. de edict. diui Adria. toll. in c. consultationibus. de offi. delega. in c. causam matrimonij. eo. tit. & in ca. referente. de præben. vbi multa cumulantur, & in c. ex ratione de appella. in fin. nam semper loquuntur quando extraiudicialiter proceditur, secus quando iudicialiter, vel quando non præcessit citatio, quæ (vt dixi) in casu isto legitimè facta extitit. Et ita etiam loquitur Bar. in l. iustè possidet. ff. de acquir. possess. quia quæstio sua dependet ab illa, quando fuit data licentia parti ingrediendi propria auctoritate, vt per Anton. in loco præallegato, & satis videtur facere tex. in l. fin. §. fi. ff. quod met. caus.
4 vbi † vis illata à iudice procedente iudicialiter, nō præstat reuocationem, si fuit debito satisfactum. Ita quidem fuit hic debito satisfactũ, quatenus is qui spoliatus fuit restituitur, licet non rite nec iuris ordine seruato processerit, inciuile est reuocari, per illum tex. Et propterea ex hoc resultat aliud, ꝙ petitio pro parte dicti Petri rectè procedit, dum petit, quatenus nulla esset sentētia dicti Clementis Sanchez, quod non creditur, debere tamen illam confirmari, secũdum formā traditam per Ang. de Aret. institu. de actio. in §. quadrupli. iuxta not. per Ang. & Alex. in l. si finita. ff. de damn. infect. cum concordan. Et istud optimè confirmatur per Salyce. in l. fi. C. de edict. Diui Adria. Alex. in l. j. C. de Carbo. edict. & ibi Petr. Philipp. Corne. Et quoniam principaliter fuit per præfatum Demetrium dictum de nullitate dictæ sententię, & per viam nullitatis sit aditum sacrum Consilium, non possunt aliquo pacto defen-
5 siones negari † & nouæ probationes admitti, vt sententia ipsa confirmetur, ita determinat Bar. in l. j. C. quando prouoca. non est necess. & allegat tex. in l. j. §. j. ff. quæ senten. sine appella. vbi hoc satis videtur probari, cum illa xxv. ex alijs speciebus suppleantur ad centum, vt sententia confirmetur, neq; ibi præsupponitur, ꝙ in prima instantia de illis xxv. primo iudici constiterit. Et pro hoc satis faciunt ea, quæ latè dicuntur de confir. vtil. vel inutil. latè per D. Philipp. de Perus. in d. c. dilecto. Et in tenuta ex nouis probationibus cōsuluit Alc. in cons. 51. vol. 7. cuius opinio mihi videtur verior quàm Roma. in consil. 158. Et ita firmat per plura Anto. de Fano vbi supra, & Bertha. in tracta. de Episcop. ij. part. Et per hæc,

hæc, aut est absoluendus à petita restitutione sub prætextu nullitatis dictæ sententiæ, vel in suis defensionibus & probationibus admittendus. Laus Deo.

Io. Thom. Minadous I.V.D.

SVMMARIVM.

1 *Iure datoris resoluto, resoluitur ius acceptoris.*
2 *Mandati fines excedens nulliter agit.*
3 *Gratia facta per delegatum expirat eo mortuo.*
4 *Actus nulli nulla debet fieri mentio.*

CONSILIVM XXXI.

Icolaus Vincentius de Cesareis obtinuit priuilegiũ à Principe Orance, huius Regni Vicerege, de primo officio magistri actorum vacaturo. Post mortẽ Principis vacauit officium, & Cardinalis Columna, absque potestate aliqua concessit & cõfirmauit ac eum in possessionem posuit illius officij tunc vacantis, Imperator alteri concessit illud idẽ. Dixi, ꝙ hic, qui ab Imperatore obtinuit, debet præferri, videlicet Paulus de Riccardis. Primò † quoniam resoluto iure datoris, soluitur ius acceptoris. l. lex vectigali. ff. de pigno. Sed morte Principis fuit resoluta eius potestas concedendi officia, ergo resolutum est ius illius qui habuit ab eo officij vacaturi concessionem, faciunt in simili dicta per Andr. in cap. j. §. quid ergo. de inuestitu. de re alie. fact. & in ca. j. qui successo. tene. & quæ idem Andre. dicit in constitu. Regni siquis post litem. Et in simili consuluit Paul. de Cast. in consi. 2. col. ij. volu. j. nouorum. Secundò, Princeps ex tenore sui priuilegij habebat potestatẽ concedendi officia vacantia, non habebat potestatem cõcedendi vacatura etiam post eius mortem, vnde † excedendo fines mandati, nullum est quod aliter factum reperitur. l. diligenter. ff. manda. Tertiò, hoc videtur apertè ꝓbari per text. iuncta gloss. in c. præsenti. de offic. delega. in 6. vbi † gratia facta per delegatum expirat eo mortuo, & in c. si is cui, de ꝓben. in 6. cum similib. quia est inferior à principe & ibi declaratur. Nam secus videtur esse secundum aliquos in reseruatione Apostolica, & ideo sunt necessariæ reuocationes, quæ fiunt in Cancellaria per nouum Pontificem de reseruatio. vt in regula decima per gloss. ibi.

¶ Nec obstat, ꝙ per dictum Paulũ non fuerit facta mentio de concessione prædicta facta per Principẽ: Nam † actus nulli nulla debet fieri mentio, vt not. in c. super literis. de rescript. & in c. postulasti. eo. ti. Et si fuisset dictum, Imperator eodem modo concessisset, cum per Regiam pragmaticam siue instructiones, omnes concessiones factæ per Principem seu alios Viceregés vltra eorum commissionem, præter ea quæ ex causa rebellionis fuissent fisco deuoluta, sint reuocatæ, propter

propter quod nullo pacto fundari potest subreptio per regulam d. c. super literis. & tex. in l. fi. C. si cōtra ius vel vtilita. publi. in l. si quis obrepserit. C. de falsi. cum similibus.

Ioan. Tho. Minadous.

SVMMARIVM.

1 *Falsum est veritatis immutatio.*

2 *Priuilegium dicitur surreptitium non facta mentione veritatis.*

3 *Gestum absque mandato ratum haberi debet quando est vtiliter gestum.*

4 *Pecunia si ad fiscum perueniat, ratum haberi debet id, ad quod potestas administratoris non se extendit.*

CONSILIVM XXXII.

PEtitur per quendam de Murrono, q mittatur in possessionem officij custodis portus vasti Aymonis ex priuilegio Cesareæ Maiestatis Ioan. Berardinus Bassianus se opposuit, ex quo in possessione officij prædicti reperitur, pretēditq; nullo mō priuilegiū prædictum esse exequen-
1 dum. In primis, qm † expressit Murronensis, q officium erat in posse Regiæ curiæ, quod est falsum. Nā ipse Ioan. Berardinus possidet, de cuius possessione si Imperator sciuisset non concessisset. Quia rebus suis, ac dum ipsi preiudicari tractatur, facilius fuit Principem cōmouere quàm præiudicando alteri. vt not. in c. quamuis. de pact. in 6. in l. fi. C. de senten. passis. l. Gallus. §. & quid si tantum. ff. de liber. & posthum. in c. quæ in ecclesiarum. de cōstit. in l. fi. C. si cōtra ius vel vtili.
2 publ. Præterea †, dictū priuilegiū ē subreptitiè impetratū nō facta mētione, q mediante pretio fuerat alienatum d. Io. Berardino, quod si expressisset non obtinuisset, per id quod dicit Bal. in l. qui se patris. C. vnde liber. per Docto. in d. ca. quæ in ecclesiarū. & in d. l. fi. C. si contra ius, & sic ratione subreptionis annullatur, maximè cū sit gratia, vt in c. super literis. de rescript.

¶ Non obstat, q Cardinalis nō habebat alienādi ptātem seu vēdendi.
3 Nam † attenta Curiæ vtilitate tū in prouidendo dictum officium, quod tūc vacabat, tum ob receptū pretium & in vtilitatem maximā Curiæ conuersum, dico intrepidè, q etiam absq; mandato gestum, ratū haberi debet, tex. est in l. diligēter. §. melior. ff. māda. & in §. is qui exequitur. instit. eo. ti. & in l. si quis mihi bona, §. si pater. ff. de acquir. hære. in l. qui pprio. §. procurator. ff. de pcurato. ibi Bal. & in l. si aūt. §. j. ff. de neg. gest. & facit titulus, de in rē verso. Et in proprijs terminis in administratore rerū fiscaliū, q
4 † si ad fiscum pecunia pueniat, ratū esse debeat id ad qd ptās administratoris nō se extēdit, ē bonus text. in l. j. C. de solu. & liberatio. debit. ciui. lib. 11. & in Vicario Regio, cui esset interdicta ptās vēdēdi, firmat And. in c. Imperialē. in prin. de prohibi. feud. alien. p Fed. Proptereaq; cōcludendū vr, q dictus Io. Berardinus molestari non debeat.

Laus Deo. Se concordarunt & Ioā. Berard. remāsit in possessione.

Ioan. Tho. Minadous.

CONSILIORVM FINIS.

Clarißimi viri
IOAN. THOMAE MINADOI
DECISIONVM
Sacri Consilij Neapolitani Liber.

SVMMARIVM.

1 *Editio de iure fieri debet, vt possit quis deliberare.*
2 *Edenda sunt omnia, quibus quis vsurus est.*
3 *Prædo restituendus.*
4 *Feudalia non põt sine titulo possideri.*
5 *Conclusio libelli attendi debet, & non narratio.nu.6.*
7 *Admitti non debet id, quod non releuat.*
8 *Verba enunciatiua non alterant iudicium.*

DECISIO PRIMA.

ANtonius Pignatellus egit spolio contra Ill. Principem Bisiniani, dicens ꝙ tenens & possidẽs quoddam Castrum iustis & legitimis titulis mediantibus, fuit spoliatus armata manu &c. Fuit petitum per Principem exhiberi titulum saltem ad effectum deliberandi: quia si videbit titulum esse iustum & legitimum, prout ex aduerso fuit mentionatum, forte cedet liti, & aliter
1 non posset deliberare. † quo casu de iure editio fieri debet, vt no. in l. edita. C. de eden. latè per Iaso. & alios in §. curare. institu. de actio. & in cap. primo. de proba.

¶ Præterea, cum non sit deducta simplex possessio sed iustificata ex titulo debet titulus exhiberi: quia
2 † edenda sunt omnia, quibus vsurus est. l. prima. §. edẽda. ff. de eden.
3 cum similib. Et † licet etiam prædo sit restituendus. c. ex literis. & c. conquerenti. de restitu. spoliato. cum simil. tamen, cum deduxit iustitiam possessionis, debet de illius iustitia cognosci, & consequenter debet fieri ẹditio tituli, cum de eo cognoscendum sit.

¶ Præterea, hoc casu tractatur de feudalibus & iurisdictionalibus,
4 † quæ non possunt sine titulo possideri, vt in constitu. Regni, ea quę ad decus. Ideo vt audiatur in restitutione, oportet ipsum deducere titulum, aliàs non restitueretur, ca. ad decimas. de resti. spolia. Et ideo vt pars possit se defendere aduersus titulum, debet fieri exhibitio.

¶In contrarium tamen fuit dictũ,
quòd licet in narratione fiat mention tituli, tamen in conclusione
Actor non se astrinxit nisi ad sim-
5 plex possessorium, vnde † attenta
conclusione quæ attendi debet. l.
certi cōdictio.§.quoniam,ibi Bar.
ff.si cert.pet.l.si duo.ff.vti possid.
non debet haberi aliqua ratio titu-
li mentionati,& ita in proprijs ter-
minis allegabatur decisio Abba.in
capit. ex parte. de foro competen.
6 vbi vult, quòd † narratio petitorij
non sit attendenda, si concluditur
in possessorio tantum.

¶ Præterea, exhibitio petita videbatur calumniosa, cum reus verisimiliter poterat esse certus de titulo, ideo exhibitio fieri non debet per ea quæ dicuntur, in ca. cum dilecti, de dolo & contuma. not. in d.l. edita, & in ca. j. de libelli oblatio. & magis opponebatur ad dilatandum causam.

¶ Præterea, cum non sit habenda
ratio nisi spolij, frustra petitur ex-
7 hibitio tituli, & † sic non debet
admitti ad id quod non releuat.
l.aliquando. in fin. ff. ad Trebellia.
not. in l. trāsigere. C. de transa. per
Fely. in c. cognoscentes. de cōstit.
¶ Nec obstat illa iustificatio posses-
sionis per titulum: quia illa verba
8 sunt enunciatiuè posita † & non al-
terant iudicium possessorium, per
Doctri. Abba. in d.c. ex parte.

¶ Et licèt tres ex Dominis cōsiliarijs, inter quos fuit Viceprothonotarius & Dominus Ant. Capici. tenuissent primam opinionē, tamen fuit decretum secundum hanc vltimam opinionem.

SVMMARIVM.

1 *Socer habet beneficium. l. maritum. sol. matr.*

2 *Beneficio tali renunciari non potest, cum iuramento.*

3 *Periurus non est audiendus.*

4 *Creditor accipit in solutum meliora bona debitoris.*

DECISIO II.

1
Vit præsentatum Instrumentum secundū formam ritus per Magnificam Marellam de Castellis contra Antonium Caracciolum socerū, per quod promiserat sibi soluere antefatum, & cum magna Curia procederet ad liquidationem iuxta formam dicti ritus, fuit appellatum ad sacrum Consilium, & dubitatum, an nurus contra socerum possit criminaliter agere, & an socer contra nurū habeat beneficiū hoc ne carceretur.

¶ Circa prædicta dicebatur, quòd nō possit criminaliter agi ad periuriū ratione reuerentiæ debitæ socero, vt in l. qui accusare. in fin. & in l. hi tamen. ff. de accusa. cum similib. Et ita fuit obseruatum in causa Comitissæ Muri cū filia Ducissæ Grauinæ: quia fuit sublata accusatio criminalis periurij. Sed dicebatur quòd casus erat diuersus de filia ad nurum, maximè soluto matrimonio, sed quia partes in hoc cōcordabāt, quòd non ageretur criminaliter,

ideo

ideo non fuit discussum, sed petebatur carceratio ratione ritus, qui habet locum etiam non apposito iuramento, sed ratione solius pœnæ, vt in alio ritu continetur.

¶ Ideo circa hoc secundum dubiũ
1 dicebatur, ꝙ † socer habet beneficium, vt in l. maritum. ff. sol. matr. & not. in l. alia, in §. elegãter. ff. eo.
2 tit. Et † quòd huic beneficio nec etiam cum iuramento renuntiari possit, vt per Alex. in d. §. elegãter quia debetur ratione reuerentiæ.

¶ Sed ad hoc replicabatur, quòd cõsuetudo Neapolitana tollit hoc remedium, eo maximè quòd ista erat promissio facta post mortem filij ipsius Antonij & consequenter postquam illud remedium cõpetere potuisset, vnde se obligãdo cum iuramento & simpliciter, videtur illi remedio, & si competijsset, renuntiasse, sicuti dicimus in socio, per Ioan. Lup. latè in ca. per vestras. de donatio. inter vi. & vxo.

¶ Sed ad hoc respondebant aliqui ex Dominis, quòd licet nõ habeat beneficium deductionis ne egeat, nõ tamen debebat carcerari, si bõna habeat, & põderabant id quod in his terminis consuluit Albert. Brun. in consil. 49. qui consuluit non esse fiendam deductionem ne egeat, & ideò cum per dictum Antonium offerantur bona non debet propterea carcerari.

¶ Sed aliquando ista consideratio non videbatur habere rationem, cum ideo non daretur potestas carcerandi: quia illud remedium cõpetit, vt non teneatur insolidum, sed si teneretur insolidum est sublatum illud priuilegium, ergo et poterat carcerari.

¶ Ego eram in opinione, quòd cũ ista obligatio fuisset cõtracta post solutum matrimoniũ, & sic postquam potuisset competere hoc priuilegium, & se obligasset præcisè cum iuramento & cum amplissimis renunciationibus, præsertim de dandis bonis in solutum, quòd
3 propterea poterat carcerari, & † ꝙ audiri non debebat in prædictis tamquam periurus, per ea quæ dicũtur in locis prędictis, & in l. nã & postea. de iureiuran. & in cap. primo. de lit. contestatio.

¶ Verum quoniam satis videbatur inhumanum, quòd ille Magnificus, qui filium amiserat, etiam carceres pateretur, & quia interposuit partes suas & mediante Magnifico Berardino Galeota se inuicem cõcordauerunt, quòd reciperet bona
4 in solutum † meliora tamen quæ habebat dictus Antonius, vt in authen. hoc nisi debitor. C. de bon. auctorita. iudi. possiden.

SVMMARIVM.

1 *Vitæ & militiæ quæstio non compromittitur: quia feudalis, nec de rẽ notoria. num. 2.*

DECISIO III.

Vetunt petita alimenta p vxorẽ Octauiani Monachi foriudicati à fratrib.

 viri

viri possidentibus bona, pro se & filia. Fuit oppositũ, quod fiat cõpromissum. Dicebatur quod causa alimentorum erat summaria, & liquida & non debebat compromitti, ex aduerso allegabatur decisio Specul. in ti. de arbitr. in §. restat, quod potest fieri compromissum in causa alimentorum. Refert & sequitur Ias. & alij in l. de alimentis. C. de transactio. l. cum hi. ff. eo. tit. & allegabatur decisio Andre. de Iser. in cõ-
1 stitu. Regni Comitibus, quod † quæstio vitæ & militiæ non compromittitur ea ratione: quia feudalis, non quia quæstio alimentorum. Et ideo circa quantitatem vitæ & militiæ bene fit compromissum secundum Andre. ibi, Licet Magnificus Ioannes Martialis dixerit, quod sibi videbatur, quod de quantitate etiã vitæ & militiæ non debebat compromitti: quia plus & minus est onerare feudum, & cum tractatur de onerando feudum, non debet fieri compromissum sine assensu, licet opinio Andre. fuerit sequuta & semper obseruata.

¶ In contrarium tamen ego dicebam, videlicet quod non debeat fieri cõpromissum, ex quo non erat aliqua quæstio in facto, quod illa vxor non debuisset habere alimenta, sed
2 erat quæstio iuris † quia omnia quæ in facto probari oportuisset acceptabantur, & erant notoria, & sic compromissum fieri non debebat, per ea quæ dicuntur in Regia pragmatica, in capit. primo de lit. contesta. Et ita cõmuni voto fuit decretum, licet partes de communi consensu postea fecerint compromissum.

SVMMARIVM.

1 Clerici releuãtur à satisdatione iudicij.
2 Clericus circa ordinatoria debet obseruare iura iudicij.
3 Dispositio pœnalis non includit clericos.
4 Effectus potius quàm modus attendi debet.

DECISIO IIII.

Qvidam clericus voluit conuenire quendã Laycum in magna Curia, replicabatur quod non debebat admitti, nisi fuisset præstita fideiussio secundum formã Regiæ pragmaticæ. Dicebatur pro parte clerici, quòd non tenebatur per ea quæ dicuntur in c. ecclesia sanctæ Mariæ. de constitu. in c. quod clericis. de foro competen. vbi optimè per Socyn. & allegabatur text. in §. j. in authen. de sanctiss. epi-
1 scop. vbi † clerici releuantur à satisdatione.

¶ Sed in contrarium dicebatur, quod
2 † circa ordinatoria clericus debet obseruare iura fori iuditij. c. ecclesia sanctæ Mariæ, & quòd illa fideiussio concernit ordinatoria.

¶ Ego considerabam in illo casu, quod ille clericus præstiterat fideiussorẽ respectu debiti, & quod respectu pœnæ nõ debebat fideiussionẽ præstare clericus:

3 clericus: quia † illa dispositio tanquam pœnalis non includit clericos, vt in d. c. ecclesia Sanctæ Mariæ. in c. cum non ab homine. de iudi. & illa pœna secundum formã Regiæ pragmaticæ solui debet in fine causæ, quando succumberet in præuentione, & sic respicit condemnationem potiusquam proces-
4 sum, & † potius debet attendi effectus quàm modus. l. in rebus. C. de iur. dot. l. filio, quem pater. ff. de iniust. rup. test.

¶ Dominus Viceprothonotarius noluit, ꝙ aperiretur hæc porta aduersus pragmaticam, propter infinitas fraudes, quæ fieri potuissent, & fecit partes concordari.

SVMMARIVM.

1 *Restitutio est quædam gratia.*
2 *Retrotranslatio locum habere non potest, cum extrema non sunt habilia.*

DECISIO V.

Franciscus Ruta conuenerat Sebastianum Scãnapecum ad restitutionẽ magistri actorũ Magnæ Curiæ Vicariæ cum esset conuentus pro consignatione scripturarum dicti officij. Et cum fuisset processum ad multos actus instantia perijt, ea perempta Franciscus Ruta iterum per viam principalis petitionis petijt sibi restitui dictũ officium, & facta citatione sibi fecit insufflari spiritũ vitæ causæ prędictæ, & opposuit aduersus Franciscum Rutam exceptionem litis pendentiæ ad impediendum litis ingressum.

¶ Ego dixi, quòd ista exceptio nõ militabat: quia tempore litis motæ instantia causæ reconuentionis
1 erat perempta, & † illa restitutio, quæ est quædã gratia, vt dicit Bal. in l. prouidendum. C. de postulan. non intelligitur in præiudiciũ tertij, & sic dicti Frãcisci, qui iam denuo egerat. argu. text. & nota. ibi per Doct. in c. quamuis. de rescrip. in 6. in l. fi. C. de senten. pass. & restitu. in l. Gallus. §. & quid si tantũ,
2 ff. de liber. & posthumi. & † cũ extrema iam non sint habilia, non potest habere locum retrotranslatio, vt in l. bonorum. ff. rem rat. habe. not. in l. si is qui pro emptore. per Bar. ff. de vsucap.

¶ Et ita fuit de communi consensu decretum, & D. Ioan. Martialis dicebat, quòd bis fuerat idem iudicatum.

SVMMARIVM.

1 *Qualitas adiuncta verbo debet intelligi secundum tempus verbi.*
2 *Dos semper debet esse præcipua.*

DECISIO VI.

Petita assistentia in sacro Consilio per quandam de Spinellis vigore instrumẽti dotalis super quibusdã bonis obligatis ꝓ dote, fuit oppositũ, ꝙ instrũm ꝑsentatum non erat in forma, iuxta constitu.

instrumentorum robur, & erant mortui iudex, notarius & testes. Ex aduerso fuit productum testamentum viri, in quo dos legabatur, nõ tamen expressa quantitate. Item fuerunt producta quædam instrumenta, in quibus vir confitebatur fecisse instrumentum dotale vxori suæ, & præsertim instrumentũ antefati, quæ instrumenta erant in forma probante. D. Ioan. Martialis dicebat, ꝙ ipse fecisset reassumi dictum instrumentum, propter cõcomitantiam illarum scripturarũ, & ex illa confessione, per quam releuari videbatur ab onere probandi. ca. j. de confess. not. in rubri. de proba. D. Anto. Capicius dicebat, ꝙ ad euitandum circuitum debebat assistẽtia præstari, per id quod dicit Ioan. And. in addi. Specul. in tit. de solutio. & per Alex. in l. cum fundus. §. seruum tuum imprudens. ff. si cert. peta. cum similib.

¶ Ego de hoc satis dubitaui, quia eramus contra tertios, quibus illæ confessiones non videbantur præiudicare. l. optimam. C. de contrahen. & committ. stipula. toto titulo, res inter alios acta, cum vulga. Et licet dicatur in eis, ꝙ fuisset factum instrumẽtum dotale, tamen non apparet de precario & constituto, per quod fieret impetratio dominij, per nota. in l. vetustissimam, & in l. fi. C. de iur. domi. impetr. neque apparet, ꝙ stylus & cõsuetudo notarij fuisset talis, argu. cor. quæ dicuntur per Bald. in l. nemo est qui nesciat. ff. de duob. reis per Deci. post alios in cap. cum M. Ferra. de constitu. & insuper me satis mouebat, ꝙ consuetudo vult, ꝙ sine instrumento dotali dos peti non possit. Nam † cum qualitas adiuncta verbo debet intelligi secundum tempus verbi. l. insulam. ff. de præscript. verb. sequitur ꝙ eo tempore, quo erat petenda dos, debet exhiberi instrumentum dotale, nec sufficit fuisse nisi appareat, faciunt ea quæ dicuntur in l. fi. C. de fide instrum. 1

¶ In contrarium tamen fuit votatum per omnes Dominos, ꝙ assistentia præstaretur: quia sufficit, ꝙ instrumentum dotale potuisset reassumi ad euitandum circuitũ, maximè stantibus dictis cõfessionibus, & sic non oportebat, ꝙ fuisset reassumptum in forma probante, & licet hæc decisio mihi fuisset visa dura. Maximè: quia in margine prothocolli non apparebat aliquando fuisse reassumptum, & sic nunquam fuit in esse instrumentum dotale in publicam formam. Tamen quia consuetudo est satis
2 contraria fauori dotis † quæ semper debet esse præcipua. l. j. ff. solu. matr. & ad euitandum circuitum. Ideo fuit ita pronuntiatum, & ppterea debet hæc decisio notari.

SVMMARIVM.

1 Commissio fit in causis meri imperij & criminalibus.

2 Audientia committitur senium & valetudinariorum etiã in causis feudalibus

dalibus & criminalibus.

3 *Doctoris dictum intelligi debet secundum legem, quam allegat.*

4 *Facere teneris, quod tibi non nocet & alij prodest.*

DECISIO VII.

Agnificus Berardinus Martiranus secretarius in causa vertente in sacro Regio Consilio cũ hæredibus quon. Antonij Seronij super dicto officio Secretariæ, nominauit testes duos in Hispania, duos in Burgũdia, vnum Mediolani, vnum Tortonæ, duos Mantuæ, vnum Romæ, & petijt cõmitti audientiam ipsorum testium. Ego dixi, ꝙ debebant fieri cõmissiones: quia licet esse stylus sacri Consilij, ꝙ pro duobus locis fieret commissio pro examinandis duobus testibus in loco, tamen hoc casu poterat quò ad omnes fieri cõmissio. Nam illi testes non erant subditi iurisdictioni sacri Consilij & non poterant compelli ad veniẽdum. Quo casu † etiam in causis meri Imperij & criminalib. fit commissio. Ita firmat notabiliter Bald. in authen. apud eloquentissimum. C. de fide instrum. & ponderabam pro hoc constitutionẽ Regni, in pecuniarijs, quæ vult, quòd † etiam in causis feudorum & criminalibus committitur audiẽtia senum, valetudinariorum, & hoc ea ratione: quia non possunt cogi vt veniãt ad Curiam, ergo eadem ratione in forensibus existentibus extra Regnum.

1 (margin, at "Quo casu † etiam")

¶ Et si dicatur, ꝙ licèt debeat committi, tamen debet fieri hæc cõmissio tabellioni Curiæ seu alicui deputando per sacrum Consilium, qui hinc vadat. Respondebam, ꝙ ego non reperio iure cautum, ꝙ eo casu, quo audientia testium cõmitti potest, debeat committi tabellioni potiusquam iudici illius loci, in quo testes degunt, si suspectus non fuerit, Quinimmo tex. in d. authen. Apud eloquentissimũ, expressè loquitur de Iudice alterius prouinciæ, aut saltem istud esset in facultate iudicis, non autem cogeretur, nisi forte esset suspicio testiũ, per id quod dicit Andre. in cap. j. si de beneficio lis oriatur, ibi. vel vadat vel mittat idoneum. Quæ verba similiter non intelligo, vt ponant necessitatem mittendi potiusquam committendi, maximè ꝙ loqui videtur intra locum iurisdictionis: quia non diceret quòd vadat. Et † debet intelligi secundũ legem quã allegat, quę loquitur de mittendo, vel procederet, quando fortasse in loco, in quo testes nominabantur, verisimiliter non erant cogniti, prout fuissent aliquibus de Curia, quia tunc metu suppositionis esset iustum, vt mitteretur. Et quando testes essent val de suspecti ipsi iudici, tunc posset iudex dicere, ꝙ veniant coram se, secundum Ioannẽ de Imol. in l. cũ nuntio, de his quæ in testa. delen. Moder. in tit. de testibus. Iaco. in l. de

de.dic.§.tutor.col.ij. ff.qui satisda. cogan.vbi Iacob. Ioan.And.in ca. præsentiam, de testibus.in 6. Abb. in c.cum causam.de testib. Purpura.in tit. de offic.asseßo.fol.19. Sed tamen isto casu nulla aderat suspicio: quia testes nominati sunt personæ notisimæ & pro maiori parte constituti in dignitate, & qui verisimiliter magis cognoscerentur per iudices illorum locorũ, quàm per aliquem qui mitti potuisset, & sic cessabat timor suppositionis: nec aliqua fraus poterat considerari, quòd fuissent consulto, & data opera ita segregati, vt eorum audientia committeretur: quia satis cõstabat sacro Consilio, quòd quilibet ipsorum iamdiu erant in locis nominatis, & non est suspicio contra dicta, & cõsequenter succedit regula, quod † tibi non nocet,
4 & mihi prodest facere teneris, vt cum dictis hæredibus non obsit, committi possit, & Martirano ob euitandam impensam debeat fieri commissio petita.

¶ Et ita fuit Decretum communi voto, excepto Domino Fonseca, & cum fuisset reclamatum fuit cõfirmatum quinto Septemb. 1533.

SVMMARIVM.

1 Lite pendente nihil est innouandum.

DECISIO VIII.

Ite pendente super hæreditate inter aliquos, vnus ex litigãtibus habuit recursum ad magnam Curiã, & petijt fieri præambulum, & tractabatur de hęreditate sororis, fuit factum præambulũ à quo fuit appellatum ad sacrum Consilium. Dicebat is qui obtinuerat, quòd valebat: quia præiudicialia sunt sublata, vt per Andre. in constitu. si ciuiliter agens. Fuit decretum contra: quia † lite penden-
1 te nil est innouandum. c. cum M. Ferra. in fi. de constitu. toto tit. vt lit. penden. Et aliàs dum essem aduocatus fuit similiter iudicatum in causa Andrianæ & sororis de Puteo, cum Roberto Silano super hęreditate filiorum Ioannis Baptistæ de Puteo fratris dictæ Andrianæ.

SVMMARIVM.

1 Hæres sciens alios creditores non potest soluere primis venientibus.

2 Malæ fidei ratio non militat in hærede soluendo nomen debitoris per adiudicationem.

3 Scientia debet esse legitima.

DECISIO IX.

Aulus Vignes conuentus in Consilio, per Gasparem Cartiglia tamquam super adiudicatione sui nominis debitoris, ex eo quòd dictus Gaspar erat creditor Iacobi Cartigliæ creditoris dicti Pauli; fatebatur se debere duos mille & septingentos ducatos, verum dicebat se nolle soluere nisi citatis omnibus creditoribus dicti Iacobi, ex quo suum debitum

debitum pendebat ex administratione negotiationis per eum facta pro dicto Iacobo, & intererat sua quòd semel esset quietatus de administratione, ne quotidie molestaretur à creditoribus superuenientibus, quos ipse sciebat esse, ꝑpter quam scientiam si soluisset, malè soluisset, & pro hoc allegabat glo. in l. fin. §. & si præfatam, in verbo repellantur. de iur. delib. vbi Pau. de Cast. Ale. Iacobi. & Dominicus de sancto Geminiano & alij in ca.
1 sanè. 24. q. ij. volentes, quòd † si hæres sciuerit alios fore creditores nō potest soluere primis venientibus, aliàs tanquam dolo desiens possidere tenetur.

¶ Pro parte Gasparis dicebat D. Ioan. Baptista Mansus aduocatus ipsius, quòd aliud est in hærede, qui verè est debitor, licèt non teneatur vltra vires hæreditarias, per tex. in d. l. fi. not. in l. quæ dotis. ff.
2 solu. matr. Aliud † est in nomine debitoris, cuius petita est adiudicatio, quia quò ad ipsum non militat ratio malę fidei, ex quo coactus per adiudicationē soluit. l. nomen. in fin. C. quæ res pigno. oblig. pos. l. si cōuenerit. la ij. C. de pignorat. actio. not. in l. iij. C. de nouat. & consequenter cuicunque soluat, rectè soluit, etiam non petita satisdatione, prout in hærede olim statutum erat. l. dolo. ff. ad leg. Falci. l. j. ff. si cui plusquam per leg. Falci. Et licet posset interesse aliquorū, qui citari debuissent, vt illis præiudicaretur, vt in l. de vnoquoq; ff. de re iudi. non tamen per hoc debet impediri processus ad instantiā istius, qui nunc agit, maximè cum offeratur fideiussio, vt no. in l. is à quo de rei vindica. in c. cum super. de re iudi. Sacrum Consilium decreuit, quòd processus non impediatur ob hoc, quòd istud nomē sciat se etiam alijs obligatum: quia non est par ratio, quæ est in hærede, vt supra fuit dictum, tanto fortius
3 † quòd ista scientia non erat legitima: quia aliter illi nō constabat de debito, nisi ex quibusdam assertionibus, quo casu non impeditur solutio fienda alteri, per ea quæ de protestatione prohibitoria dicuntur in l. nunciatio. §. morte. ff. de oper. no. nuntia. in cap. cum M. Ferra. de constitu. & satis grauaretur hic creditor, si vellet perquirere omnes creditores, vt comparerent, cum nec ipsum principalem citare teneatur, secundum Bald. in d. l. nomen. prout etiam aliàs fuit iudicatum & sic fuit processum in causa ad vlteriora. Et quoniam dictus Paulus fatebatur se ī certa parte debitorem, sacrum Consilium coegit ipsum ad faciendum depositum, de ipsa quantitate, iuxta nota. in l. quidam æstimauerunt. ff. si cert. peta. adhoc vt potius ædes sacra vteretur dicta pecunia lite pendente, quàm ipse Paulus, qui videbatur pro retinenda dicta pecunia diferre aliquantulum litis prosequutionem.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Fructuum taxatio vbi facta, illis nõ habitis non debetur.*
2 *Vita & militia est onus feudi.*
3 *Secundogenitus excluditur contemplatione primogeniti.*
4 *Possessor nouus conuenitur pro decima præterita.*
5 *Obligatus occasione rei, re perempta sine culpa obligati non propterea liberatur.*
6 *Illatio non fit ex diuersis.*

DECISIO X.

Marcellus Caracciolus petijt vitam & militiam sibi debitam super castro Vicę in prouincia Apuliæ pro annis 1527. 1528. & 1529. D. Nicolausantonius frater primogenitus replicauit, q̃ pro dictis annis non tenetur, ex quo fructus ex feudo non percepit, ob inuasionem inimicorum factam de anno 1528. in quo anno fructus anni præteriti conseruabantur in castro prædicto inuaso, durauit vsq; ad annum 1529. existente ibidem N. Vincẽtio Bulgarello, qui ex priuilegio Gallorum prætendebat se dominum illius castri, & sic fructus dictorum trium annorũ fuerunt deperditi, & consequenter ad vitam & militiam non tenetur. Et pro hoc allegabantur ea quę dicũtur per Bar. in l. inter stipulantem. §. sacram. ff. de verb. oblig. per Bal.

1 in c. j. de not. feud. q̃ † vbi est facta taxatio ex fructibus, illis non habitis, non debetur. l. cum certus. de vino triti. & oleo lega. l. si debitor. §. verisimile. ff. de contrahen. empt. Sed ista vita & militia videtur taxatę, secundum valorem & fructus feudi, & ratione fructuum ipsius feudi, vt per Andre. in constitu. comitibus. Igitur non perceptis fructibus non debetur.

¶ Præterea, dicebat aduocatus con
2 uẽti, ista † vita & militia est onus feudi, & sequitur possessorem, vt in c. Regni alienationis actus, & consequenter ad illam præstãdam debet conueniri is qui occupauit, & non debet molestari dictus Nicolausantonius qui non possedit.

¶ In contrarium tamen fuit iudicatum: quia (vt dicebat D. Ioan. Martialis) non sumus in terminis de quibus in d. §. sacram. per Bart. quando fructus non fuissent nati, sed sumus in alio casu, in quo fructus sunt nati, sed non sunt percepti per ipsum primogenitum. Et hoc stante ego considerabam, q̃ si tertius possessor, qui nunquam percepisset aliquos fructus, potest conueniri pro vita & militia debita secũdogenito pro tempore præterito, vt patet in d. c. alienationis actus, ibi satisfactus, & ita dicebãt fuisse sæpius iudicatum D. Nicolaus Maiorana & D. Ioannes Martialis, & facit decis. D. Mathe. nu. 162. quanto fortius hic primogenitus, in quo concurrit duplex ratio, & quia possessor, & quia primogenitus

3 mogenitus † cuius cõtemplatione secundogenitus fuit exclusus d. constitu. Comitibus. Et sic ratio, quæ deducebatur pro D. Nicolao-antonio cõtra ipsum retorquetur.

¶ Et pro hoc etiam satis facit quęstio determinata per Docto. in ca. pastoralis. vbi Abb. de decim. ꝙ
4 † pro decima præterita conuenitur nouus possessor.l.Imperatores. de publi.

¶ Nec obstat, ꝙ taxatio fiat respectu fructuum: quia illud est respectu quantitatis, non tamen ꝙ ex inde fructibus non perceptis vita & militia non debeatur, maximè ꝙ (vt prædixi) fructus iam fuerunt percepti ex feudo licet per alium, & sic deperditi, quo casu succedit
5 regula, ꝙ † obligatus occasione rei, re perempta etiam sine culpa obligati, non propterea liberatur. l.cum mulier. ibi omnes. ff.soluto matr. & licet ibi per Alex. distinguatur, an potuit haberi recursus contra alium an non, & si desijt possidere sua culpa vel non, tamen in proposito fuit præsentatũ quod dam instrumentum, per quod dictus D. N. Antonius liberauit vasallos ab eo quod ipse consequi potuisset ratione deprædationis & occupationis prædictæ, cum p ipsos vasallos factũ fuisset vt inuasio fieret & deprædatio, & consequenter facto & culpa sua ipse N. Antonius non potuit habere regressum contra illos. Immo sacrum Consilium habuit pro absoluto, quòd illa liberatio fuisset facta ob certam pecuniæ quantitatem promissam in dicto instrumento, licet ibi diceretur, ꝙ non fiebat ex hac causa, vt fraudaretur intentio D. Marcelli, etiam ꝙ illud instrumentum factum fuisset lite pendente, iuxta nota. in l. j. C. de aliena. iudi. mut. ca. fact. c. duarum. de priuileg. c. ex multiplici. de decim. Et sic debet iudicari vt si fuisset de dictis fructibus à vasallis satisfactus, per tex. in l. solutionis verbum. ff. de solut. quinimmo, quoniam fructus non sunt in obligatione præstandi sed pecunia. d. constitu. Comitibus. propterea non potest aliquo modo prætendi, quòd illis non natis seu non perceptis vita & militia non debeatur. per tex. in l. ex eo. cũ similibus, & ibi fructus erant in obligatione, & in legato. Et conse-
6 quenter † ex diuersis non infertur.

¶ Et hæc fuit aduertentia D. Sigismundi de Loffredo, & ita communi voto fuit iudicatum, ꝙ pro illis annis præstaretur vita & militia. Et ita etiam reperio fuisse aliàs cõsultum in eodem casu per Dominum Diomedem Maricondam inter priorem Barensem & Ducem Martinæ per alia, de quibus per eum.

SVMMARIVM.

1 *Compromissum fieri debet inter affines.*

2 *Antiqua obseruantia attendenda.*

DECI-

DECISIO XI.

Homas de Balso de Capua, petebat dotes sibi promissas ab hæredibus Ludouici de Albenabulo sui soceri, & præsentabat copiam capitulorum reassumptam ex prothocollo notarij mortui, per notarium habentem potestatẽ reassumendi.

¶ Ex aduerso replicabatur, quòd
1 deberet fieri compromissum † ex quo causa erat inter affines, nec erat habenda ratio illius copiæ capitulorum ad impediendum cõpromissum: quia nõ est in forma probante, secundum formam constitutionis Regni instrumentorum robur, sed erat tantummodo cum fide vnius, qui asserebat se notariũ, & non constabat, nec apparebat prothocollum: quia erat in ciuitate Capuæ, & sic non est casus inclusus in exceptione posita in Regia pragmatica, de causis instrumentarijs. Et in proprijs terminis allegabantur ea quæ dicuntur per Alexand. in cons. 165. ij. volu.

¶ Maior pars Dominorum de Cõsilio, inter quos fuit Do. Antonius Capicius & Dominus Nicolaus Maiorana commissarius, dixerũt, q; ad effectum impediendi cõpromissum sufficiebat illa copia; & quòd ita fuerat aliàs obseruatum:
2 quia eramus intra dictam, & † copia ex antiqua obseruantia admittitur. Et licet fuisset sumpta ex prothocollo mortui, tamen sufficit q; sit sumpta ab habente potestatem reassumendi. Et sic dicebant fuisse obseruatum ad effectum impediẽdi compromissum, secundum formã exceptionis dictæ Regiæ pragmaticæ, & ita fuit decretum dissentiente D. Ioanne Martiale.

SVMMARIVM.

1 Instrumenti reassumptio petita quando fieri debeat.

DECISIO XII.

1

Etita † reassumptione instrumenti quietationis, in quo superuiuebat vnus testis, fuit capta informatio, & fuerunt examinati quatuor testes fide digni, qui interfuerunt contractui, licet non fuissent ascripti in prothocollo. Et sic cum videretur sacro Consilio veritatem esse probatam: aliqui dicebant, q; pars deberet petere pronuntiari, quietationem factã, & q; non reassumeretur: alij dixerunt, q; sic ad euitãdum circuitũ, vt aliàs fuit factum, ex quo pars nõ contradicebat circa dictam reassumptionem, & sic fuit decretum, quòd reassumeretur.

SVMMARIVM.

1 Vasallorum diuisio & iurisdictionis generat maximum præiudicium.

2 Arbitriũ regulari & electio restringi.

DECI-

DECISIO XIII.

Omitissa Saponariæ obtinuit assistétiam super Castro Sarraceno & terra Saponariæ pro suis dotibus & antefato, volebat exequi super Castro Sarraceno † & facto
1 apprętio apparebat oportere fieri diuisionem vasallorum & iurisdictionis,& fieri maximum præiudicium pupillæ Comitissæ nepti. Dicta Comitissa auia dicebat sibi cõpetere electionem,& ꝙ ista diuisio non erat prohibita tempore obligationis & assensus. Ideo nõ est de ea curandum, & adducebantur alij casus, in quibus diuisio facta fuerat, videlicet in terra Balneoli, pro Ioanne Andrea Orilia, & Emilio Ianuario contra olim Comité Montellæ.

2 ¶ Ex aduerso dicebatur, ꝙ † illud arbitrium debet regulari,& sic illa electio restringi, vt fiat bona fide, prout dicit glos. in l. quãdiu. C. de distractio. pignor. Angel. in l. j. C. qui potior. in pigno. habe. sed non conuenit fieri dictam diuisionem & segregationem status, cum possit aliunde satisfieri dictæ Comitissæ: quia offerebantur introitus ad decem pro cétenario, cum idonea cautione de soluendo intus ciuitatem Neapolis, ergo debet arbitriũ regulari & restringi. Et sic per sacrum Consilium, excepto D. Antonio Capicio & me, qui nolui võtare, ex quo fueram aduocatus Comitissæ

¶ Fuit Decretum quòd non procederetur ad exequutionem in dicto Castro Sarraceno, ex quo poterat aliunde cõmodè ex dictis introitibus, vel ex baiulatione Saponariæ satisfieri, non obstante iure eligẽdi sibi competenti.

SVMMARIVM.

1 Sententia nulla fundata in venditione nulla ex defectu decreti non interpositi.

2 Instrumentum fit de causæ cognitione interposita.

3 Sententia Regia exequi debet.

4 Intellectus c. suscitata. de rest. i integ.

DECISIO XIIII.

N audientia Regia, referente Magnifico Nicolao Maiorana, fuit lata quædã sententia contra vniuersitatem Sternatiæ, in fauorem hæredum Alfonsi Beltrami, ꝙ dicti hæredes conseruarentur in possessione exigendi gabellam farinæ, venditam per dictam vniuersitaté dicto Alfonso, & cũ esset dictũ de nullitate, fuit commissa causa Magnifico Ioanni Martiali, ꝙ referret in Consilio. Et pro parte vniuersitatis dicebatur, ꝙ † sententia erat
1 nulla: quia venditio dictæ gabellæ erat nulla, cum in venditione nõ interuenerat decretũ. l. j. C. de seruis reipu. manu. not. in l. nulli. ff. quod cuiusq; vniuersit. nomi. & i l. actor. ff. rem

ff. rem rat. habe. Et licet congregatio fuisset facta de mandato superioris, vt in l. obseruari. C. de decurio. lib. 10. tamen nō sufficit ad validitaté alienationis, nisi appareat decretum interpositum causa cognita, vt latè probat & consuluit Corne. in cons. 189. volu. 3. Et dicit Paul. de Cast. in cons. 34. volu. 7. ꝙ
2 requiritur † quòd fiat instrumentum de causæ cognitione interposita, & allegat Specul. in titulo de proba. vt per ipsum.

¶ Sacrum Consilium determinauit, quòd hæc omnia respiciebant iustitiam causæ & merita, non autem nullitatem processus, & propterea sententia debebat mandari exequutioni.

¶ Pro parte tamé uniuersitatis fuit petita restitutio in integrum, ad impediendum exequutionem: ex
3 aduerso dicebatur, quòd † ex quo sententia Regia debet exequi, authen. quę supplicatio. C. de precib. impe. offer. non poterat impediri per restitutionem petitam. c. suscitata. de in integr. restitu. Ego dicé
4 bam, ꝙ † ille tex. in c. suscitata. procedit: quia erat præsumptio cótra petétem se restitui. Ideo fit exequutio, ita declarat glos. ibi, ꝙ aliàs seruaretur ius commune. l. vni. C. de in integr. restitu. pet. nihil no. & ponderabam, ꝙ procedit text. in l. aduersus. C. si aduersus rem iudi. & tex. in l. j. C. vbi & apud qué, in quibus iuribus loquitur de sententia Regia, & tamé postea sequitur simpliciter tex. in d. l. vnica, quasi exequutio in omnibus impediri debeat.

¶ Verum quoniam videbatur in effectu, ꝙ vniuersitas erat debitrix, & ꝙ potius ad differendum petebatur, nec erat verificata læsio. Fuit decretum, ꝙ per restitutionem in integrum, non impediatur exequutio. Et ita dicebat D. Præsidens fuisse aliàs obseruatum. Ego autem dixi, ꝙ pro annis guerrarum & pestis, pro quibus verisimiliter illi introitus non fuerunt exacti, non fieret exequutio: qa cessabat illa præsumptio calumniæ, quæ erat in reliquo contra vniuersitaté, propter quam exequutio non debebat retardari in terminis capituli suscitata.

SVMMARIVM.

1 *Causa relata & introducta non conceditur beneficium.*

DECISIO XV.

Extat Decretum in Consilio, ꝙ † causa relata & introducta, non concedatur beneficiū in causa S. Laurentij de Apadula, in causa Scipionis Brancatij, & in causa D. Antoniæ de Aquauiua, fuit concessum etiam post votatá causam, & hoc quia fuit petitum etiam per viam restitutionis in integrū: quia in nō petédo fuerunt læsi, sicuti arguit And. facta cóclusione, ī cōsti. obscurita-

obscuritatem,& cum D.Præsidens, voluisset facere decretũ, quòd nec etiam per viam restitutionis in integrum, ad euitandum calumnias aduocatorum.D.Anto.Capici.& alij contradixerunt.

SVMMARIVM.

1 *Excussio fit aliquando sumptibus alterius.*

2 *Excussionis beneficium non habent mercatores.*

3 *Mora est quid facti, quæ non præsumitur.*

DECISIO XVI.

IN magna Curia Vicariæ per præceptũ de soluendo, facta recognitione, fuit opposita exceptio discussionis, contra illos de incuria, per Stefanum Vaglies, dicebatur ꝙ saltem fieret discussio sumptib.
1 ipsius, qui pro alio promiserat† per text.in l.vnde quæritur. ff.commoda.qui text.habet locum in omnibus duobus reis, & per gloss. & Docto.ibi.
2 ¶ Ex aduerso replicabatur, ꝙ † ex quo illi conuenti erãt mercatores, sicuti non habent beneficiũ excussionis, per text. in §. fi. in authen. de fideiusso.ita nec haberent beneficium.d.l.vnde quæritur. Et hæc secunda pars est visa verior:quia ratio cõsiderata in vno casu, militat in alio,& ideo idem ius. l.illud. ff. ad l.Aquil.immo quoniã de mente illius qui recepit illos campsores fuit vt haberet paratã & promptã satisfactionem,propterea nõ debet vexari in expectatione temporis, cum iam mora facta sit,& obligatio habet exequutionem paratam, & expectatio istius temporis esset damnosa creditori.Quæ considera tio non videtur esse in terminis.d. l.vnde quæritur, quia ibi non erat in mora restituendi,quia res commodata fuerat furto subtracta, &
3 † mora est quid facti & ibi non præsumitur. Et pro hac parte fuit iudicatum in magna Curia Vicariæ,& fuit factum decretum de exequendo,quod fuit exequutum decreto sacri Regij Consilij data cautione in casu retractationis.

SVMMARIVM.

1 *Interesse an debeatur ex interesse.*

DECISIO XVII.

VNiuersitas Nuceriæ fuit cõuenta ad certam quantitatem promissã, & ad interesse rõne morę.Ex aduerso dicebatur, ꝙ illa quantitas fuit promissa ob interesse alterius quãtitatis debitæ, quæ non fuerat soluta,& consequenter cum dependeat
1 ab interesse † non debet consequi aliud interesse, l.neq;.eorũ.ff.de vsur. l.improbum. ff. ex qb. cau.infam.

irrog. l. si non sortem. in prin. ff. de condi. indeb. sed contra dictam vniuersitatem dicebatur, quòd immo illa quantitas erat sors, seu in sortem redacta, & id interesse debebatur, per id quod dicit glo. in l. fi. C. eod. sacrum Consilium decreuit contrarium: quia illa glos. procedit quando non est factum in fraudem vsurarum.

¶ Sed videbat, ꝙ aliud esset in interesse, aliud in vsuris, quæ sunt prohibitæ. Sed si nõ soluit interesse quod est debitum, & iure licito petitur, cur non debeat præstari interesse.

¶ Et si dicatur, quòd tunc temporis vsuræ erant permissæ, & tamen vsuræ vsurarum non. Respõdetur, ꝙ licet essent licitæ, tamen erant odiosæ. vt in d. l. fin. d. l. improbũ, & in d. l. fin. videbatur dari vt lucrum, quod secus est in interesse, maximè cessante fraude, vt etiam videtur loqui text. in l. fin. C. de vsur. rei iudi.

¶ Et quia cum vniuersitas illa fuerat passa multa damna & erat implicita debitis, taliter quòd satisfacere nequiuerat. Decreuit Consiliũ quòd nõ tenebatur. l. cum quidam. §. si pupillo. vbi tot text. & gloss. ff. de vsur. & sic fuit vniuersitas absoluta.

SVMMARIVM.

1 Iurisdictio si conceditur in vasallos non circunscripto territorio, nulla iurisdictione retenta per concedentem, an si vasallus delinquat extra territorium, fiat remissio, stante præuentione Regiæ Curiæ.

DECISIO XVIII.

1 Vando † conceduntur vasalli & iurisdictio in vasallos nõ circumscripto territorio, & in priuilegio dicatur, nihil, seu nullã iurisdictionem in nobis retinentes, & vasalli delinquant extra territorium, & fuerit præuentum per Regiam Curiam & carcerati, fit remissio, secus vbi iurisdictio fuisset circumscripta territorio: quia nõ est & non fieret remissio. Ita dicebãt obseruatũ, & fuit decisum in mõt. virgin. qui deliquit in Denticane, in casalibus montis fusculi, & fuit remissus, etiam quia concurrebat fauor ecclesiæ, tamen non erat vasallus ecclesiæ etiam quò ad directum dominium, sed quò ad vtile.

SVMMARIVM.

1 Executio non fit laudo nullo stante, quamuis in compromissis soleãt renũciari nullitatibus.

DECISIO XIX.

1 N † compromissis solet renunciari nullitatibus, & lato laudo dicitur de nullitate. Quæsitum fuit, an debeat impediri executio, videbatur ꝙ non, per ea

quæ

quæ dicuntur in c.quintauallis.de iureiuran.in l.si societatem. §.arbi trorum.ff.pro socio.in cõtrarium fuit decisum pro Ioãne Saldagnæ, contra N. de Alexandro, quòd nõ exequatur, per ea quæ latè consuluit Alexan. in consi. 35. volum.2. Specul.in ti.de arbi. §.primo. vers. quidam.

SVMMARIVM.

1 *Hypotecaria an & quando agi possit super fructibus feudi hæreditarij peruenti in posse hæredis.*

2 *Hæres tenetur actione personali.*

3 *Hæres adiens hæreditatem cum beneficio legis & inuentarij, quomodo obligetur.*

DECISIO XX.

1 FVit † actum hypotecaria super fructibus feudi hæreditarij peruenti in posse hęredis, pro debito & obligatione defuncti: qui obligauerat se & bona, præsentia & futura, D. Antonius dicebat, quòd si fuissent obligata bona hæredum, vel si fuisset pactum, quòd licuisset capere tantum de bonis suis vel suorum hæredum &c. quòd tunc procedebat sine dubio, sed quia ita non erat, dicebat D.Præsidens, quòd isti fructus non veniunt in hypotecam: quia nunquam fuerunt defuncti, & modo sunt penes hæredem iure proprio, quia fuerunt nati & collecti post mortem defuncti, & feudum non erat hypotecatum: quia
2 non aderat regius assensus. Et † licet hæres teneatur actione personali, tamen fiet exequutio super illis fructibus, non vt obligatis, sed vt in bonis dicti hæredis, per text. in l.comodissimè.de re iudi. l.si finita.§.si de vectigalibus.ff.de oper.
3 nou. nuntia. Si † tamen hic hæres adijt hæreditatem cum beneficio legis & inuentarij nõ fiet exequutio super his fructibus peruentis ex feudo non obligato.

¶ Aliqui Domini tenuerunt contrarium, maximè quia dicebatur in instrumento se hæredes & successores ac bona eorum omnia, quasi etiam bona hæredum essent obligata. Sed vide Andre. & D.Mathe. in constitu.regni si quis post litem, & D.Sigismundus vult, quòd potest fieri exequutio in fructibus vsque ad valorem feudi hæreditarij etiam si fecisset inuentarium.

SVMMARIVM.

1 *Dos data spuriæ à patre an debeat reuerti ad hæredes dotantis post mortẽ filiæ sine filijs.*

DECISIO XXI.

1 Vit † data dos spuriæ à patre, an debeat reuerti ad hęredes dotãtis post mortẽ spuriç sine filijs: vel possit spuria disponere. Dicebãt Dñi de cõsilio, ꝙ alias in cã Io. Frã. Cayetani fuit iudicatũ, ꝙ ex quo

dos fuit promissa viro, stipulanti ꝑ se & filijs ex dicto matrimonio procreandis, quòd mortua vxore dos debebat remanere penes virũ & filios, sed quia in casu de quo nunc tractabatur, videlicet, in causa Argentini Baroni & Ioannis Cęsarini, cum hæredibus Petri infantis de Nola, non supersunt filij ex dicto Argentino, fuit decretum, ꝙ dos reuertatur ad hæredes dotãtis, non obstante ꝙ dicta spuria dicti Argentini in vita disposuerit de dote prædicta. Et ad hoc nos mouerunt rationes dictę per Abb. in cons.115. & per Bald. Nouell. in tracta. dot. 6. part. priuil. 15. quicqd alias forte sentiat Bulgar. per Imol. in l. j. ff. sol. mat. in repetitione sua, faciunt dicta per Bal. in l. eam quã. C. de fideicommiss. per Abba. & alios in c. cum haberet, de eo, qui du. ea. quã poll. ĩ l. fi. ff. de his quib. vt indign. per Bar. Sed in causa Io. Baptistę Scodalupo fuit habita ratio seruitiorum præstitorum à filio patri, & fuerãt præstita magna seruitia, quæ videbantur excedere 1 paternam pietatem, vt in authen. licet. de natural. lib. C. Et ideo fuit arbitratum ꝙ pro medietate dotiũ potuisset disponere ad hæredes extraneos.

SVMMARIVM.

1 Pactum de non alienando non impedit quin res probibita alienari veniat sub obligatione bonorum præsentium & futurorum.

DECISIO XXII.

IN causa Francisci Mirtei, qui dicitur, il Cauaaliero, contra Corneliã Griffam olim vxorem Ferdinandi Myrtei V. I. D. fuit iu-1 dicatum, quòd † pactum de non alienando, appositum in contractu, non impedit, quin res prohibita alienari veniat sub generali obligatione bonorum præsentiũ & futurorum, quæ præcedit acquisitionem rei cũ illa prohibitione, per ea quæ dicuntur per Ias. in authen. res quæ not. 4. C. commu. de legatis. Et in proprijs terminis cõsuluit Socy. & alij cum eo in consil. 75. in 4. volu.

SVMMARIVM.

1 Lana an veniat appellatione grassiæ.

DECISIO XXIII.

DVit dubitatum, an † lana veniat appellatione grassiæ: vt sicut ex grassia non exigitur gabella, ita nec de lana. Allegabatur consilium Fulgos. 116. quòd sic. Alij distinguebant, ꝙ lana quæ venditur ciuibus non pro mercibus sed pro vsu, vel quæ venditur hic pro arte lanæ, dicatur immunis, secus si ꝑ faciendis pannis extra ciuitatem, vel pro mercantia. Aliqui dicebãt quòd ista distinctio est impossibilis,

lis, quòd practicetur, & propterea videbatur quòd non veniat pro grassia in hac materia, sicuti & panni & serica, quæ sunt pro vsu ciuium, & grassia ciuitatis, & tamé ex eis exigitur gabella, & quòd tũc demum censeri deberet lana de grassia, quoties venderetur minutim & pro modica quantitate in foro magno. Et quia res visa est intricata, fuit dictum quòd caperetur informatio, adhoc vt ex probationibus & vsu res clarior fieret.

SVMMARIVM.

1 *Alienatione facta rei emphyteuticæ, saluo domini assensu, an satis sit in contractu.*

DECISIO XXIIII.

1 FActa † alienatione rei emphyteuticæ, cũ protestatione, quòd non intendunt aliter cõtrahere, nisi saluo assensu directi domini, nec aliter, & quòd dicta protestatio censeretur repetita, etiam in traditione, quòd si postea fuit processum ad traditionem, fuit iudicatum referente Domino Antonio Capicio, quòd non incidat in commissum, licet non appareat alia protestatio tempore traditionis, per ea quæ latè dicuntur in l. non solum. §. morte. ff. de oper. no. nuntia. & in c. cum M. de constitu. declarauimus tamen contractum non tenere, & quòd ipse venditor tenebatur ad censum, & ita limitãda sunt quæ dicuntur per Ias. in l. ij. C. de iur. emphy.

SVMMARIVM.

1 *Hæres conuentus à creditore hereditario sibi coniuncto potest opponere exceptionem compromissi vigore pragmaticæ.*

2 *Compromissum tale an erit voluntarium vel necessarium.*

3 *Compromissum factum de iure tãtum in sententiando, inuentarij ratio habenda.*

4 *Compromissi actus non potest plus operari quàm fuerit intentio compromittentis expressa.*

5 *Iudicari non debet de eo, quod non fuit cognitum.*

6 *Laudum ferendum secundum dispositionem iuris.*

7 *Obligatione in generali non veniunt ea, quæ verisimiliter specialiter quis non obligasset.*

DECISIO XXV.

1 HÆres † conuentus à creditore hæreditario, qui erat sibi coniunctus opposuit exceptionem cõpromissi vigore Regiæ pragmaticæ, & sic compromissum fuit factum cum obligatione in forma, de seruando quicquid fuerit iudicatum, iuxta formam dictæ Regiæ pragmaticæ, per arbitros. Fuit cõdemnatus hæres ad soluendum dicto actori, cum autem actor petiisset

tijsset in Consilio laudum exequi, fuit per hæredem illum opposita exceptio discussionis inuentarij. Actor replicauit ꝙ ex quo in compromisso se obligauerat soluere quicquid fuisset iudicatum per arbitros, cum obligatione bonorum suorum omnium, propterea dicitur couenire ex facto suo proprio, seu ex sua obligatione, nec gaudere potest beneficio inuentarij, vt not. in l. fi. in §. etsi præfatam. C. de iure delibe. & in l. quæ dotis. ff. sol. matr. & ita consuluit in proprijs terminis Angel. in cons. 31. Franc. de Aret. in cons. 31. & Deci. in cons. 300. & Corne. in cons. [illegible] volum. 3.

2 Tanto fortius, ꝙ † ex quo hic conuentus petijt fieri compromissum, non dicetur ex parte ipsius compromissum necessarium, sed voluntarium, vt optimè declarat Tho. Parpal. in l. si quis maior. C. de transactio. Et ideo cum voluntariè compromiserit & se obligauerit, sibi succurri non debet.

¶ In contrarium tamen determinauit sacrum Consilium. Et in primis dicebatur, quòd istud compromissum erat necessarium, licet fuisset petitũ ab ipso reo: quia ex quo cogi poterat ad faciendum dicitur sub illa necessitate fecisse, vt latè deducit Franc. de Aret. in consil. 24. Angel. in consil. 192. & latè per Deci. in c. cum M. Ferra. 7. cart. de constitu. per tex. & ibi glos. & Bal. in l. nouissimè. ff. quod fals. tuto. auct. Si igitur necessitate R[ie] pragmaticæ adductus fecit, nõ potest dici ꝙ voluerit sibi præiudicare, neque deberet præiudicari, per ea quæ dicuntur in l. qui erat. §. j. ff. famil. ercifcun. l. si plures. ff. de pact. & in c. significauerunt. Areti. de testibus. in l. j. §. hoc interdicto. per Bar. ff. quod vi aut clam.

3 ¶ Præterea compromissum † fuit factum de iure tantum in sententiando; sed de iure gaudet beneficio inuentarij. l. fi. C. de iur. delibe. Ergo per sententiam arbitralem non potuit condemnari non habita ratione inuentarij, & condemnatio aliter factã non potest exequi, nisi facta inuentarij discussione, sicuti in sententia. l. rei iudicatæ. & l. ex diuerso. ff. sol. matr.

4 ¶ Præterea, actus † cõpromissi nõ potest plus operari quàm fuerit intentio compromittentis expressa. l. non omnis. ff. si cert. peta. l. si repetendi. C. de condi. ob caus. sed intentio compromittentis fuit expresè relata ad Regiam pragmaticã, per quam non intenditur in plus obligare compromittentem, sed per compromissum citius lites expedire. Ergo per tale compromissum non censebitur in plus obligatus quàm legis beneficio teneretur.

¶ Præterea & postremò, aut volumus dicere, ꝙ istud beneficium excludatur à laudo etiam simpliciter lato, & istud est impossibile. Primò
5 † quia de hoc, an debeat gaudere, vel non gaudere tali beneficio, nõ non fuit cognitum, ergo nec iudicatum. l. de qua re, de iudic. Secun-
6 dò: quia † laudum ferendum est

secundum

secundum dispositionem iuris, & sicuti sententia, eo modo & laudum recipit modificationẽ quantitatis expresse ab inuẽtarij discussione. Aut dicimus, quod istud causetur ex obligatione facta in cõpromisso, prout vult Angel. & alij supra relati, & similiter dico impossibile. Primò quia talis obligatio est relata ad iudicãdum de iure, & sicuti iudicatum recipit dictam modificationem, ita & eodem modo recipere debet illa obligatio. Secun-
7 dò dico, quod † in obligatione generali non veniunt ea, quæ verisimiliter spetialiter quis nõ obligasset. l.in obligatione generali. ff. de regul.iur.c.j.de capita. qui cur. védi. l.j.ff.de offi.eius cui manda. est iurisdict.ita & eodem modo non est verisimile, quod quis litigans de certa quantitate ad quam negat defunctum obligatum, neque se vt hæredem teneri, quod voluerit compromittendo obligari etiam proprio nomine & vltra vires hæreditarias, argu.l.cum de indebito, de proba. Ergo in ea obligatione tale beneficium esse remissum intelligi non debet.

¶ Non obstat, quod obligauerit bona sua propria, & consequenter videtur apparere, quòd voluit teneri vltra vires hæreditarias, aliàs nihil operaretur illa obligatio, quod est absurdum.l.si quando.ff.de lega.j. cum vulga. Quia satis poterit obseruari, vt possit exequi etiã in bonis proprijs ipsius hȩredis, pro quãtitate tamen quæ continetur in viribus hæreditarijs: seu pro quanto est in ipsa hæreditate, sufficit enim quòd aliquid operetur.

¶ Et ista pars sine dubio visa est æquior: quia nullo modo apparuit, quod intentio ipsarum partium fuisset ex hoc compromisso voluisse in aliquo lædi, immo ille qui cõpromisit, post laudum opposuit de discussione inuentarij, & fuit facta discussio parte non opponẽte, & demum viso defectu hæreditatis opposuit. Ideo ex his omnibus fuit declaratum exceptionem inuentarij admittendam.

SVMMARIVM.

1 *Institutio an valeret, per quam excluditur soror vtrinque coniuncta.*

2 *Exclusus per alium sufficit, qui posset succedere, licet cum effectu non succedat.*

3 *Dispositio generalis generaliter debet intelligi.*

DECISIO XXVI.

Ioannes Antonius de Ianuario habẽs auiã paternam & sororẽ vtrinque coniunctã instituit hȩredẽ auiã fideiq; eius commisit, vt hæreditatem restitueret extraneis quibusdã.
1 Fuit magna disceptatio, an † valuisset tali institutio & fideicõmissum, per quod excludebatur soror vtrinque coniuncta à medietate bonorum obuentorum ex linea paterna.

na. Et dicebatur, quòd patre vel alio ascendente existente in medio cessabat consuetudinis dispositio, incip. Si quis vel si qua. Et cõsuetudinis, & si testãr: q̃a seruať ius cõe. in auth. defuncto, vt per Neapoda. in præallega. consuetud. Et quòd istud in tantum procedit, vt isto casu sit data libera potestas ac facultas, quasi cessante consuetudinis vinculo, liberè disponendi, etiã in extraneos excluso patre vel matre. Et pro hoc adducebatur auctoritas Domini Stephani de Cayeta de Neap. qui fuit præsidens Regię Camerę & vir magnę auctoritatis: & sententię: qui in libro suo consuetu. Ita declarauit Neap. per apostillam, quam ego vidi scriptam propria manu illius vt dicebatur. Et ad comprobandum istud adducebatur illud quod ꝓbatur ex tex. l. 2. §. quòd si sit agnatus. ff. ad Tertull. & per Alex. post alios in l.
2 illam. C. de colla. quòd † sufficit, quòd is qui impediebat sit exclusus per alium, qui posset succedere, licet non succedat cum effectu. Latius deducit & consuluit Franc. de Aret. in consil. 24. & 27. Et intentio Neapoda. pro hac parte eliciebatur in multis locis, in quibus videtur sentire hanc opinionem.

¶ Sed his non obstantibus, contraria opinio visa est æquior & verior, ac magis consona consuetudinibus & intentioni Neapoda. Et sic fuit declaratum cum interuentu. D. Sigismundi de Loffredo, Regentis Regiam Cancellariam.

Et hæc opinio præsertim fundabatur, ex quo matrimonium contractum cum dicta Auia & D. Antonio Ianuario olim præsidente Sacri Regij Cõsilij fuit secundum nouum vsum Nidi & Capuanæ, per quem est exclusa & effecta penitus extranea, taliter quòd non potest dici in medio existere: ꝓut declarat idem Neapo. in consuet. Si quis vel si qua: & consequenter consuetudo locum habere debet, vt collaterales non excludantur à matre. Et licet non fuisset exclusa, tamen quia non fuit instituta simpliciter & perpetuò, sed fuit grauata de restituendo extraneis, quo casu adhuc videtur dicendũ, quòd collaterales non excludantur. Nã rationes, ex quibus concluditur per Napoda. quòd existentia parentum excludat proximiores, seu quòd pater non excludatur à collateralibus per consuetudines, sunt fundatæ mero fauore patris, & pro vtilitate ac reuerentia patris, vt latius per Andre. in cap. primo, de natu. succ. feud. & per Luc. de Pen. in l. prima. C. de impo. lucra. describ. lib. 11. Sed isto casu non potest considerari vtilitas ascendentis post mortem, cum ab ea fidei commissum sit, & consequenter cessant illæ rationes, ergo remanet dispositio consuetudinis saltẽ post
3 mortem illius, Quæ † cum sit generalis generaliter debet intelligi cum cesset ratio distinguendi, per ea quæ latè dicuntur per Imol. in l. si verò. §. de viro. ff. sol. matr.

Alex.

Alexan.in authen. ex testamento. C.de colla.Ias.in l.j.§.j. ff. de offic. eius cui manda.est iur.

¶ Præterea, hunc casum expressè decidit consuetudo. Si filiusfamilias, quæ præsupponit patris existẽtiam,& tamen dicit, ꝙ testatur ac si paterfamilias esset, sed paterfamilias non potest de medietate disponere, ergo nec filiusfamilias.

¶ Et si dicatur, quòd illa verba nõ referãtur ad id de quo disponetur seu de quanto possit, sed magis ad facultatem testandi. Nam dico, ꝙ illa verba taliter relata essent superflua: quia eo ipso quòd dicebatur posse testari, sufficiẽs erat, nec oporrebat adijcere, ac si paterfamilias, quasi voluisset, quòd dispositum in eo qui erat sui iuris, haberet locum etiam in filiofamilias, & hoc satis erat conueniens, quando patrem in totum nõn instituisset, vt glo.Neapo.ibi sentit,& ꝙ non solum referatur ad habilitatem testãdi, sed ad id de quo disponere potuisset, apparet ex subsequentibus verbis, ibi, itaq; non tenentur &c. Et quòd hæc opinio sit ex mente Neapo.demõstratur apertè in pluribus locis. Et primò in consuetu. filiusfamilias.in j.glos.in fi.de alia medietate filiusfamilias habet necesse relinquere parentibus bonorum subsidium. vt in consuetu. si filiusfamilias, & non de eo quod datur ex prouidentia consuetudinis alijs proximioribus, & sic prouidentia consuetudinis in fauorẽ proximioris nõn cessat propter existentiam parẽtum, quibus tenetur relinquere bonorum subsidium, & sic loquitur in causa testati, per tex.quem allegat in consuetu. si filiusfamilias, & hoc casu pater habebit bonorum subsidium,& poterit in alia medietate concurrere, cum personis de quibus in authẽ, defuncto.Et ideo Neapoda.dicit, ꝙ seruatur ius commune, idest authen.defuncto:quia non excludũtur omnino proximiores, si sunt tales cum quibus seruetur authen. defuncto,non autem vult Neapoda. quòd seruetur ius commune.s. relinquendi totum extraneis, saluo bonorũ subsidio patri, vt per partem contrariam prætendebatur.

¶ Secundò, hoc idem sentit Neapoda.in d.consue.siquis vel siqua, in gloss.in verbo præterquam. in fin.col.ibi.Ex præmissis quæ dixi, ꝙ pater existẽs in medio, succedat filio in dotibus maternis, videtur ꝙ ius commune quoad patrẽ existentem non sit correctum, quasi ponderet quòd non in alterius beneficium, sed quò ad patrem, cum ergo tractatur de extraneorum beneficio, videtur sine dubio, mentẽ Neapoda. fuisse vt correctio sit forma.

¶ Tertiò idem expressius dicit in d.consuetudine, si filiusfamilias, ver. si nolit, vbi dicit, si filius vult relinquere omnia patri potest, & sic excludere collaterales. Ex quib. verbis demonstratur, quòd nisi pater instituatur, collaterales non excluduntur, & quòd erant vocati

non

non obstante patris existentia, quæ aliàs malè dixisset, & sic excludere, si erant ex sola patris existentia exclusi.

¶ Non obstant ea quæ dicebātur, de text. in §. si sit agnatus, & in l. illam, de colla. quoniam contraria opinio est verior, vt per Socyn. in cons. 150. j. volu. vbi respondet contrarijs. Et licet videatur obstare, ꝙ satis erat fuisse auiam institutam, inspecto tempore testamenti & mortis. l. j. ff. de regul. cato. l. Gallus. in prin. ff. de liber. & posthum. vt si collaterales exclusi, remaneant perpetuò exclusi. Tamen hoc casu nūquam fuerunt exclusi stante pacto noui vsus, & licet prædicaretur de causa intestati, tamen quò ad medietatem consideratur vt intestati causa, prout sæpe fuit iudicatum ex mente Neapo. qui limitat. l. ius nostrum. de regul. iur. Neq; potest dici testatus, in quo non potuit disponere. l. nemo potest. ff. de leg. j. & ideo collaterales nunquam fuerunt exclusi.

¶ Præterea, etiam ꝙ institutio tenuisset, quando pactum non obstaret, tamen quia non fuit perpetua, sed cum onere fideicommissi, idem videtur dicendum, ne detur materia fraudi, & circumueniendi consuetudinem, contra tex. in l. nō dubium. C. de legib. l. cum quid. ff. de regul. iur. Et sic fuit sententiatū dictum Ioannemantonium non potuisse disponere de medietate bonorum obuentorum.

SVMMARIVM.

1 *Ritus Magnæ Curiæ impedit appellationem in causa homicidij.*

2 *Appellationis formalitas licet sit sublata, recursus non intelligitur sublatus.*

DECISIO XXVII.

Xtat ritus Magnę Curiæ, quòd † in causa homicidij nō appellatur, fuit quidam condēnatus ad mortem, conuictus de homicidio, cōmisso in personam patruelis Ioannis Angeli Pisanelli, non tamen confessus, appellauit, & per viam recursus & querelæ ac omni meliori modo in forma. Fiscus & accusator dicebant, ꝙ non debebāt audiri, & habita magna discussione super validitate dicti ritus. Et quòd de iure debet saltem restringi, vt † licet sit sublata formalitas appellationis, quæ est de iure ciuili. Tamen recursus nō intelligitur sublatus, propter defensiones quæ sunt de iure naturali. Et habita informatione ꝙ hic ritus non reperiebatur aliquandò obseruatus, licet nunquam prædicti recordabātur similem casum euenisse, cum voto magnæ Curiæ Vicariæ & Domini de Collæ fuit decretum esse admittendum recursum, & fuit causa commissa D. Nicolao Maioranæ à quo dato breui termino, fuit sententia confirmata per Decretum.

cretum quòd magna Curia exequeretur.

SVMMARIVM.

1 *Commissarius nouus an debeat iterum citare partem absentem & contumacem, stante citatione prius facta ad omnes actus.*

DECISIO XXVIII.

Vit dubitatum, si qñ proceditur in cõtumaciá, quia fuit facta citatio ad oẽs actus in forma sacri Consilij, & existente reo contumace, & propter absentiam, vel mortem, aut impedimentum causæ cõmissarij, subrogatur alius commis-
1 sarius, an † debeat nouus commissarius, iterum monere seu citare partem absentem & cõtumacem. Et licet Specu. & Ioã. And. videantur contrariari, tamen Paul. de Castro. in l. edictum. ff. de iudi. distinguit concordando opinioné, quẽ sequitur ibi Iacobi. Ego allegaui Archi. qui decidit ꝙ debet iterum semel citari, in c. caueant. 3. q. 9. Et hæc opinio visa est æquior, licet alia videatur magis de stricto iure: quia amplius non est citandus, vt per Imol. & Geor. in clem. sæpe, in vers. nam sic, de verbo. signifi. Hoc maximè procedit, quando causa esset in terminis, in quibus posset pars contumax, refectis tamen expensis, admitti ad faciendum defensiones, & ad hoc satis facit ille tex. in d. l. edictum, & ita fuit obser-uatum in pluribus causis, quando D. Bernardus de Sanctis profectus est ad curiam, & processus sui fuerunt commissi mihi & D. Galeotto Fonseiæ.

SVMMARIVM.

1 *Mulier quando per cessionem suorum iurium præiudicet sibi in prælatione.*

DECISIO XXIX.

1 Vædam † mulier vendidit multa bona cũ viro insolidum, & cõfessa est se pretium cũ viro recepisse, & cessit iura: & quantitas bonorum alienatorũ ascendebat ad maiorem summam q̃ erant dotes dictæ mulieris: tandem viro mortuo, cœpit possessionem aliorum bonorũ viri pro dotibus suis, & similiter vendidit: & cum esset mortua: quidam creditor viri petijt assistétiam super bonis vltimo loco alienatis: possessores bonorũ excipiebant, quòd habebant causam ab vxore illius debitoris, quæ habebat anteriora iura: ex aduerso replicabatur, quòd ipsa cesserat iura sua alijs. ... taliter, ꝙ sibi præiudicauerat, per id quod optimè dixit Ange. in l. si cum emptore. ff. de pact. Hic casus visus est mihi difficilis per ea quę dicuntur per Bal. in auth. si qua mulier. C. ad Velleia. ꝑ Imo. in c. cum cõtingat. de iureiur. Tamen, qa illa videnť habere locũ & cõsiderari in ꝑiudiciũ viri, non in præiudicium tertij: quia non est

conueniens, vt priores emptores possint excipere de iuribus sibi cessis, & similiter posteriores taliter ꝙ ab omnibus sit exclusus qui possidet bona valoris multo maioris quàm fuerint dotes. Propterea visum est sacro Cõsilio, ꝙ præstetur assistentia, non obstante ꝙ habeat, cám ab illa vxore debitoris, postq̃ cesserat iura sibi competentia alijs emptoribus, per ea quæ dicit Angel. in d. l. si cum emptore. ff. de pact. quia per cessionem antea factam remanent inania eius iura quò ad tertios. Et ita videtur posse responderi his quæ ponit Abb. in consil. 5.

SVMMARIVM.

1 *Dispositio l. adeo. & l. actionem. §. morte. ff. pro soc. explicatur. nu. 6.*
2 *Lex generaliter loquens generaliter intelligenda.*
3 *Quasi contractus, qui oritur ex aditione hæreditatis non debet plus operari quàm expressa conuentio.*
4 *Dispositio testatoris dubia debet recipere interpretationem à iure. intellige. vt num. 8.*
5 *Societas finitur morte, si non remanet persona æquè idonea. declaratur nu. 7.*

DECISIO XXX.

1 Vit dubitatum in Consilio, an † dispositio l. adeo. & l. actionem. §. morte. ff. pro socio, habeat locum etiã si societas fuerit ordinata à patre inter plures filios, vt vno moriente, alij superstites teneantur prosequi patris ordinationem, & remaneat societas.

2 ¶ Dubium faciebat, quòd † lex loquitur generaliter, nec distinguit cuius ordinatione, vel quomodo

3 societas ordinata sit. Præterea † nõ debet plus operari quasi cõtractus qui oritur ex aditione hæreditatis paternæ quàm expressa conuentio societatis, quæ finitur per mortẽ.

4 Præterea, illa † dispositio testatoris, iubens societatem, debet recipere interpetrationem à lege in casu nõ declarato per testatorem, scilicet quando vnus moreretur, l. cõmodissimè. cum vulga. ff. pro soc. Præterea in casu isto non remanebat persona æquè idonea, sicut mortuus, quo casu etiam in limitatio-

5 ne illius legis finitur † societas, si persona non est æquè idonea, vt per gl. in d. l. adeo. in verbo scripta.

¶ Contrarium fuit decisum à maiori parte, ex coniecturata mente testatoris, qui verisimiliter interrogatus, si vnus ex filijs fuisset mortuus, idem disposuisset, vt societas

6 duraret. Et † sic fuit limitata illa lex, vt non procedat in societate iussa per patrem testatorem.

7 ¶ Nec obstabat ꝙ † superstites nõ essent æquè idonei, sicut mortuus: quia hoc pater non curauit, dum societatem iussit ab initio, interesse çquales, ideo nõ vr̃ mẽtem cessare per mortẽ habilioris: quia mens patris est prouidere minus habilibus ꝑ habiliores, & augere pr̃imoniũ.

¶Non

¶ Non obstat, quòd casus non es-
8 set prouisus: † quia potest proui-
deri per iudicem ex coniecturata
mente. l. hæredes mei. §. cum ita.
Nec est inconueniens vt plus ope-
retur societas ex dispositione testa-
toris, quàm ex contractu: quia in
vno fit interpetratio quæ non fit
in alio.

SVMMARIVM.

1 *Libellus continens duo remedia contraria nō procedit, intellige ut nu. 3. 6.*
2 *Actor parte opponente debet eligere.*
4 *Circuitus euitandus.*
5 *Remedia ad diuersa tendentia cumulantur.*

DECISIO XXXI.

IN causa Domini Nicolai Sanctilli fuit
1 dubitatum, † an hic libellus procederet.
Peto hæreditatē declarato nullo asserto testamento, & siquid est peto legitimam. Dicebatur ꝙ nō pcederet, quia duo sunt remedia contraria, per text. in l. fi.
2 C. de codi. & † parte opponente, actor debet eligere, vt voluit Ang. in l. Papinianus. §. siquis irritum. ff. de inoffi. testa.

¶ Fuit decisum, ꝙ libellus procedebat, & ꝙ aliter eligere actor non
3 tenebatur. Primò † quia duo remedia etiam contraria possunt conditionaliter & subordinatè proponi, vt limitat Ias. q allegat̃ in l. j. C. de furt. in quinta limitatione. Secūdò
4 † quia euitatur circuitus, prout limitat Iacobi. de S. Geor. in d. l. j. in
5 vij. limita. Tertiò † quia ista remedia tendunt ad diuersa ex diuersa causa non ex eadem scriptura: quia legitima non petitur ex ipso testamento, seu ex voluntate testatoris, quo casu non habet locum dispositio. d. l. fin. vt patet ex illo tex. & ibi omnes, & sumus in descendentibus, in quibus similiter admittitur contrarietas, & cessat dispositio d. l. fi. vt in illo tex. & pro hoc casu satis videtur facere tex. in l. hęreditas materteræ. ff. de peti. hæredita.

¶ Nec obstat, ꝙ debeat eligi secundum Angel. in d. §. siquis irritum. quem sequitur Areti. in l. iij. §. nihil commune. ff. de acqui. possess. quia
6 † illud debet intelligi in remedijs contrarijs, in quibus sententia lata in vno pareret exceptionem rei iudicatæ in alio. Nam eo casu quo cumulatio non impeditur, non tenetur eligere, & eo casu impeditur, quādo obstaret litis pendentia in vno, quæ ita demum obstat, si obstat sententia. Ita notabiliter declarat Salyce. in l. eum qui. de inoffi. testa. in fin. Et pro his latè faciunt dicta per Socy. in c. j. de libell. obla. & consuluit Bald.

SVMMARIVM.

1 *Possidere duo insolidum non possunt.*
2 *Qualitas non præsumitur mutata rei inherens.*
3 *Jus affidandi & diffidandi est iurisdictionis.*

DECISIO XXXII.

Er vniuersitatem Castri septem fratrum possidebatur quædã montanea, quæ dicebatur septem fratrũ, in ea etiam exteros affidando, & diffidando, vtilis Dominus illius Castri, qui est Magnus admiratus, prætendit illam ad se spectare & pertinere, & probauit illam esse intra fines territorij seu Castri prædicti, & quòd antecessores sui illam possederunt fidando & diffidãdo; & probabat de annis quinquaginta de visu, & vltra. Pro parte vniuersitatis probabatur quadraginta annorum de visu, & quadragintaquinque, & de auditu de antiquissimis temporibus, non tamen probauit, ꝙ scientibus & videntibus dominis qui pro tempore fuerant. ¶ Fuit dubitatum, an esset fundata intentio Admirati agentis, & fuit conclusum, quòd ex quò probatur de antiquiore possessione ex parte actoris, præsupponitur ꝙ illo tẽpore erat penes Dominum & nõ pe-
1 nes vniuersitatem: quia † duo in solidum possidere non possunt. l. sicut certo. §. duobus vehiculum. ff. comoda. Si igitur erat penes Dominum & intra fines Castri, præsumitur ꝙ sit feudalis, licet aliàs quãdo ab alio possideretur non præsumeretur, vt latè distinguit Socyn. in consil. 181. part. ij. & in cons. 166. qui allegat plura, & est de mente Andr. de Iser. in c. j. de benefi. inter mascul. & fœmi. Et ita videtur expressè tenere & fortius Luc. de Pen. in l. quicunque. C. de fund. limitro. lib. 10. Si igitur est feudalis cõsiderato illo tempore antiquiori, sequi-
2 tur necessariò, ꝙ † illa qualitas non sit mutata. l. semel malus. de regul. iur. Et non apparente legitimo titulo qualiter ad vniuersitatem peruenerit, illa possessio etiam quadraginta annorum nihil releuat, vt dicit glo. in consti. quadam generalem. in gloss. fi. & ibi per Andre. & propterea fuit declaratum, ꝙ Montanea spectabat ad Admiratũ. Tan-
3 to fortius, ꝙ † illud ius affidandi & diffidandi est iurisdictionis, & iurisdictio spectat ad dominum, fuit tamen saluatũ ius ipsi vniuersitati pro vsibus hominum ipsius vniuersitatis.

SVMMARIVM.

1 *Legatum extinguitur, quando ex pecunia legata res emitur, quæ non est in libero commertio.*
2 *Glos. in l. pater. ff. de adim. lega. restituitur.*

DECISIO XXXIII.

Erottus Villaut Magnus mercator Catalanus reliquit quandam quantitatem pecuniæ, quã cõsequi debebat, filiæ suæ secũdogenitæ. Lege adiecta, quòd si debitor pro ea quantitate insolutũ dare voluisset

fuisset annuos introitus feudales, quod recipere debuisset: quia ita illi ipse promiserat, ante obitum Perottus ipse in solutum dationem recepit à debitore: Primogenita filia, quæ succedebat in feudis, negabat de-
1 beri legatum: quia † esset extinctũ, ex quo de pecunia erat effecta res, quæ non est in libero commertio. l. cætera. §. fi. ff. de lega. j. cum concordantibus.

¶ Fuit determinatum cõtrarium, quod cedere debuisset introitus cum assensu impetrando per secundogenitam, aut solueret in pecunia. Pro hoc satis facit tex. in l. pater. ff.
2 de adimen. lega. ibi † gloss. corrigendo, etiam dum dicit nubens, quia vult dicere lubens, volens, seu si vult, secundum antiquos Codices, & faciunt iura ibi allegata per gloss. & facit etiam quia assensus de facili hodie obtinetur in hac re, per ea quæ considerat Iacobi. de S. Geor. in tracta. feudo. in ver. & præcipuè nos mouit: quia appa rebat de enixa voluntate testatoris volentis deberi legatum, siue pecunia exigeretur, siue in solutum da rentur introitus, quo casu æstimatio debetur. l. si quis inquilinos. §. j. ff. de lega. j. vt declarat Alexan. in consil. 9. in prin. in ij. volu.

SVMMARIVM.

1 Legitimatio an dispensatio dicatur, quando quis non est habilitatus ad feuda.

2 Habilitatio non est iuris ad personam, sed personæ ad ius.

3 Clericus beneficiatus absque dispensatione potest matrimonium cõtrahere, licet ipso iure vacent beneficia.

DECISIO XXXIIII.

Vit dubitatum in causa legitimationis Gaspa-
1 ris Contæ, an † illa esset legitimatio vel dispensatio, quia non erat legitimatus ad feudalia, nec ad officia, & quod si extassent legitimi nõ potuissent habere plusquam legitimus. Quin immo præsupponebatur, quod Gaspar fuisset clericus in minoribus beneficiatus, & propterea vitium erat indispensabile per Principem secularem in radice matrimonij. ¶ Et quò ad primum conclusum fuit, quod exceptio illa nõ facit, quòd dicatur dispensatio, ex quo succedit post natalium restitutionẽ atque plenariam personæ habilitationẽ,
2 ita sentitur per Andre. in tit. de suc cessio. ab intesta. §. primo. Alexan. in l. pactum. de colla. & in l. ex facto. ff. de vulga. & pupilla. Capra in consil. 157. Socyn. in consil. 246. colum. iij. in princ. Ludouic. Sard. in tracta. legitima. in tit. de legitimatio. per rescript. quæstio. iij. & de effect. legitimatio. quæstio. prima & secunda, & Nicol. de Vbal. in tracta. successio. ab intesta. in de cima charta, dum respondit ad c. naturales. Deci. in d. l. pactũ. & i cõ sil. 258 & sentit idẽ Deci. in cõs. 51. dum dicit, quod est legitimatio si fiat

 secun-

ſecundum communem modum, & idem ſentit Socy. in l. Gallus. in §. ſi eius. ff. de lib. & poſthu. Franc. Curt. Iunior in l. qui ſe patris. col. antepenul. C. vnde liber. Raphael Cuma. in conſil. 88. cui ſe ſubſcripſit Paul. de Caſtr. & hoc tanto magis procedit, quòd illa reſeruatio eſt de his, quæ tacitè erant iam exceptuata ex iuris diſpoſitione: quo caſu non alteratur nomen, & effectus ipſius legitimationis, per text. in l. iij. ff. de lega. j. & cõſuluit Fran. Curt. in conſilio 74.

¶Nec obſtat, quòd non poteſt diſpẽſari in radice matrimonij: quia dupliciter reſpondetur. Primò, quia licet tunc dicatur pleniſſima lrimatio ſecundum Ioan. Andr. & Butri. in cap. per venerabilem, qui fil. ſint legiti. Capra in conſil. 1. Anchara. conſil. 272. tamen nõ tollitur quin nõ ſit plena legitimatio, prout declarat Socy. in l. ſed ſi hac. §. patronum. il 2. ff. de in ius vocan. Non

2 † enim eſt habilitatio iuris ad perſonam, ſed perſonæ ad ius ſecundum Bald. & Iaco. Butrig. in l. ij. C. de natal. reſtitu. Fortu. in d. l. Gallus. §. & quid ſi tantum, ibi per Crot. not. in c. 1. & 2. de fil. presby. Secundò reſpondetur, quòd nulla erat

3 neceſſaria diſpẽſatio, ex quo † abſque aliqua diſpenſatione clericus etiam beneficiatus poteſt matrimonium contrahere, licet ipſo iure vacent beneficia: vt in cap. conſtitutus. de cler. coniuga. & in cap. 1. & c. de illo 32. diſtinctio. & in cap. 2. & c. conſuluit, qui cler. vel vouen. Quinimmo verior viſa eſt opinio Io. And. in regul. iur. in mercurial.

SVMMARIVM.

1 *Procurator effectus dominus litis mortuo principali, nullo apparente harede, an poſſit in cauſa procedere.*

2 *Sententia debet formari nomine haredis defuncti, cũ in haredem ſit tranſitus à defuncto, intellige vt nu. 3.*

DECISIO XXXV.

Ite vertente inter Regium fiſcum ex vna & Beliſarium Petrarolum ex altera ſuper petita reſtitutione Caſalis Burgarij, ac ipſa lite per procuratorem cõteſtata, mortuus eſt dictus Beliſarius, Procurator qui fuerat effectus Dominus litis, intendebat procedere in cauſa nullo apparente hærede, fuit dubitatũ;

1 an poſſet. Et † videbatur dicẽdum prima facie, quòd ſic, per text. in l. nulla dubitatio. C. de procurato. l. ſi defunctus. ff. eo. & ſolum in beneficialibus de iure canonico videtur ſecus ſtatutum per tex. in clemen. fin. de procurato. ibi glo. in verbo per eccleſiam, & in hoc ius canonicum ſeu cauſæ beneficiales à iure ciuili, ſeu profano diſtant, ſecundum Guid. Papæ. in deciſ. 119.

¶Contrarium tamen dixi de iure verius. Nam cum nullus appareat hæres legitimus, cui aperto iure feudum pertineat, fiſcus habet fundatam

datam intentionem, quòd ei apertum fuerit, vt est text. in cap. Regni ex præsumptuosè. Et ppterea cum ipse fiscus conuentus sit, nō pōt cōtra ipsum iudiciū pcedere: argumēto l. Vranius. ff. de fideiuss.

¶Præterea, ratio quare locum habeat dispositio dictæ clem. fin. est quoniam non potest nec à moriente, nec à successore iudicium 3 substineri, nec mandatum: ita declarat Imo. ibi Quartò not. Et optimè Ægid. Bellamer. in consilio.... Sed sic est isto casu, quoniam nullus apparet successor, ergo idem ius. Et quando hæres non apparet, consuluit etiam Socy. in consi. 49. vol. 3. & sentit Vital. in d. clem. fin. quòd iudicium procurator prosequi non possit.

¶Præterea, nisi hæres appareat sententia super restitutione frustratoriè petitur, cum non sit cui restitutio fieri debeat, & licet in d. l. nulla, aliqui velint, quòd sufficiat nomine cuiuscunque hæredis ad quē pertineat in procuratorē ferri sententiam, tamen præsupponunt hæredem existere aliquem, at hic nullus apparet præter fiscum eundem conuentum, & satisfacit quod Ange. Areti. declarat in l. Paulus respōdit. ff. quæ sentē. sine appella. quod 2 † sententia debet formari nomine hæredis defuncti, cum in hæredē sit transitus à defuncto. l. furti. §. fi. ff. de infamib. Quæ opinio fuit Rapha. vt dicit ibi Ang. & de mente Paul. de Castr. & Salycet. in l. j. C. ne ex delict. defuncto. vbi loquitur ēt in causa criminali. Cum itaq; hoc casu nomine hæredis procurator ipse cōdemnari non posset, vel in eius fauorem iudicatum concipi, cum nullus appareat hęres, meritò dicendum videtur, quòd hic procurarator licet Dominus litis effectus sit non tamen possit amplius litē prosequi.

¶Non obstant contraria: quia † locum habent, quotiescunque ex persona hæredis, vires potest suscipere mandatum post mortem Domini. Et ideo in beneficialibus nō procedit, vt in d. clem. fina. non quòd etiam in prophanis id non procederet, vbi eadem esset ratio, prout Ægid. in præallega. loco declarat. Et sic per Sacrum Regium Consilium fuit dictum, quòd filius dicti Belisarij, qui propter metum rebellionis comparere non poterat, cōparere debuisset, aliàs iudicium nō procederet. Quo comparente fuit opposita exceptio rebellionis, & super hoc lis pendet, fuit decretū quòd procederetur, sufficit apparere qui se prætendat hæredem.

SVMMARIVM.

1 *Soror duplici vinculo coniuncta an cōsanguineo masculo de iure præferatur.*

2 *Fœmina iure feudorum exclusa est à successione.*

3 *Sexus prærogatiua seruanda. nu. 4.*

5 *Constitutio respiciens vtrumque casum debet pariformiter determinare.*

6 *Ordo literæ demonstrat, pro fœmina admittan-*

admittantur ordine successiuo.

7 *Casus omissus remanet in dispositione iuris communis.*

8 *Stare non prohibetur, quod non mutatur.*

9 *Masculus si excludit fœminam vigore statuti cum onere dotandi, procedit etiam in consanguineo.*

10 *Fratris appellatione in his statutis venit consanguineus tantum. Etiam si feudum veniret à linea materna num. 11.*

DECISIO XXXVI.

Vbium fecit in determinanda lite circa hæreditatē filij primogeniti quondam Marci Saxi in Consilio deducta, ꝙ dicto primogenito superstes fuit soror vtrinque cō iuncta, & frater consanguineus tā
1 tum. Num † soror duplici vinculo coniuncta masculo præferatur. Iure enim communi duplici vinculo coniunctus præfertur, authen. itaque. C. commu. de successio. cū vulgar. & in his terminis videtur Andre. determinasse in consti. Regni, vt de successio.

¶ Sed cum diligenter veritas inquireretur, communi consensu ita votatum est, quòd masculus fœminæ præferatur, licet hic cōsanguineus tantum sit, illa vtrinque cōiuncta:
2 fœmina † enim iure feudorum exclusa est à successione. c. j. §. & quia, qui feud. dar. po. & in c. j. de natu. feu. & in c. j. de succes. feud. cum similibus. Per constitutionem autē reperitur admissa, vbi deest mascu
3 lus. Sexus † enim prærogatiua seruanda præcipitur ex dicta constitutione, & consequenter vbi masculus est, non censetur admissa fœmina, cap. j. de his qui sibi & hæred. suis mascul. & fœmi. §. quid etiam, Episcop. vel Abba. masculus autem, qui ad succedendum in collaterali linea vocatur, siue ex vno parente siue ex altero iunctus sit, æquè admittitur. Ergo sequitur per constitutionem prędictā hunc masculum ex vno parente iunctū operari fœminę exclusionem: cum illa non admittatur, vbi masculus est, qui succedere valeat, vt est sensus ac vera dictæ constitutionis interpretatio. Hæc autem interpretatio duplici ratione fundatur. Pri
4 mò † quia illa clausula prærogatiuæ sexus simpliciter est posita in constitutione, non determinando prærogatiuam ad casum duplicis vinculi. Et consequenter debet simpliciter accipi. l. de pretio. de publi.
5 & † cum respiciat vtrumque casum, scilicet quando consanguineus tātum, vel vtrinque coniunctus, debet vtrumque pariter determinare, l. nam hoc iure. ff. de vulga. & pupilla. Nec potest dici diuersam rationem habere propter duplex 6
vinculum in fœmina: quia hæc ratio non est in cōsideratione apud statuentem. Patet, quia siue ex duobus, siue ex altero tantum admittit. Præterea in masculo duplex vinculum consideratur, & fortius quidem

dem sexus masculinus, & consanguinitas est hoc fortius: quia iure feudorum nititur & concordat. Et ita quasi in proprijs terminis cõsuluit & probat Alex. in consil. 29. prim. volu. Et licet illa clausula prærogatiuæ sexus, non sit posita in versiculo, ex collaterali, tamen per
6 gloss. ibi subintelligitur, & † ordo literæ demonstrat, ꝙ ordine successiuo fœminæ admittantur, vt in d. c. j. de his qui sibi, & latè probat Deci. in consi. 139. & in cõs. 193. col. iij. vbi allegat quamplura consilia. Secundò fundatur, ꝙ certum est hunc casum pro fœmina non decidi per cõstitutionem. Non enim dicit, fœminam ex vtroque parente coniunctam masculo præferri,
7 est ergo omissus † si omissus, remanet fœmina iure communi exclusa. l. comodissimè, de liber. & po-
8 sthum. Quod † non mutatur, cur stare prohibetur. l. præcipimus. C. de appella. Necesse est igitur fateri, aut hunc casum pro masculo decidi, vt supra probatum est, aut pro fœmina nihil ad hunc casum esse specialiter dispositum, & consequẽter non posse fœminam admitti existente fratre ex vno latere coniuncto: quia non vocatur. Et hoc etiam satis apertè in his terminis concludit Alex. in consil. 9. volu. 5. circa fin. quem refert & sequitur Cur. in tracta. feudo 3. par. 6. q. princip. volens fœminam admissam deficientibus masculis, non admitti quando masculus ex vno tantũ parente morienti iungeretur, licet ipsa ex vtraque. Hanc quoque sententiam firmant satis ea quæ considerat Ludo. de Ro. in consil. 411.
9 Quod † si vigore statuti masculus excludit fœminam cum onere dotandi, licèt frater consanguineus tantum sit sorori, erit admittẽdus, sorore exclusa, & dotata ex ratione statuti, vt bona in familia seruentur, vti in hac constitutione considerãda est. Et hoc sequitur & cõprobat Ioan. Cãpeg. in tracta. dot. in fin. tracta. q. 47. dicens aliàs Mãtuæ obtentum, & tenet Iaso. in l. tres fratres. ff. de pact. & Albert. Brun. in tracta. statu. exclud. fœm. in 12. arti. q. 18. col. 2. & allegat Consilium Pauli de Castr. nu. 344. & faciunt ad propositum ea quæ dicit Alexan. in consil. 144. in 6. volu. Quòd stante statuto excludente omnes ascendentes, & ex fœmina descendentes fratre superstite, & supersit frater cõsanguineus & soror vtrinque coniuncta, hic fra-
10 ter sororẽ excluder, fratris † enim appellatione, non dubium est in his statutis etiam consanguineum tantum contineri, vt optimè vltra prædictos probat Capr. in consil. 138. licet Fulgo. aliter sentiat in con sil. 85. cuius opinio ad hunc casum non potest adaptari, considerata ratione prædicta huius constitutionis, vt bona in familia conseruentur, quæ pro expressa debet haberi, prout declarat in simili Brun. in d. tracta. in iij. articulo principali, & ista ratio debet haberi pro expressa in hac constitutione. per nota.

ta.in l.quamuis. C.de fideicom. in ca. suggestum.de appella. Et si alia ratio redderetur, non esset alia quã ob fidelitatem,& alia, quæ melius per masculos præstantur domino quàm per fœminas, vt considerat Alex.in consil.30.in 6.& 7.colum. volu.j. & sic militat semper ratio, vt qualitas masculina attendatur, quæ qualitas non minus est in cõsanguineo quàm in vtrinque coniuncto,& sic idem ius statuẽdum, & maximè cum ratio.l.maximum vitium, in feudalibus considerari non possit:quia Princeps à quo feuda habentur, legem rei suæ talem imposuit.l.in re mandata.C.manda. & non recedendo ab auctoritate nostrorum satis hoc videtur sentijsse Andre.in dicta constitu.vers. ex collaterali,ibi,vt donec sit locus alijs, non faciẽdo vim in eo quod exemplificauerat de fęmina, & in d.§.& quia, in c.j.qui feud.nã simpliciter dicit,fęminam admitti,nisi concurrat cum masculo, quare prærogatiua sexus sit tantummodo consideranda, per d. constitu. & constitu.in aliquibus. Et hoc sine dubio videtur admitti debere, cum bona ex illa parte proueniant vnde iungitur. Propter quod fuit allegata quædam apostilla D.Diomedis Maricondæ dicentis, quòd ita fuit iudicatum, quòd consanguineus excludat vtrinque coniunctum à successione feudorum prouenientium ex paterna linea, vnde masculus iungebatur, ex generalitate dictæ constitutionis, & propter illa verba Andre. in d. versic. ex collaterali, & allegat insuper ita reperiri determinatũ in Registris Regis Alfonsi primi chart. 104. & 193.

¶ Ex quibus omnibus fuit communi voto decisum, fratrem legitimũ successorem fratri consanguineo in feudis, quæ à communi patre prouenerunt extitisse, saluo iure cõpetenti sorori pro Paragio.

¶ Quid autem videretur dicendũ
11 † si feuda non ex paterna linea, sed ex materna prouenissent, vnde fratri mortuo masculus non iungebatur sed fęmina. Videtur ꝙ posset ex prædictis idem determinari, vt talis discretio fieri non debeat, & hoc sentit glos. in d. constitu. in verbo succedant, quę vult, pręrogatiuam sexus in collaterali linea seruandam, vt prædixi non facta bonorum differentia. Et licet Andre. in d.constitu. col. iij. videatur admittere in terminis dictæ constitutionis talem bonorum differentiã, per tex. in l.de emancipatis. & in authen.post fratres. C.de legit.hæred. tamen loquitur quando succederent masculi vel fęminę, inter quos non esset habenda sexus prærogatiua: quia tunc debet per ius commune declarari, sed cum per constitutionem illam, & constitu. in aliquibus, aperta sit mens constituentis, stante masculo fęminam non admitti, si admitteretur, contra constitutionem fieret. l.ea lege. ff. de leg. & vocaretur ad feuda à quibus lege feudali excluditur, vt dixi.

dixi. Ideo non debet secundum dispositionem iuris communis declarari, vt notabiliter dicit Anto. de Butri. in c. ex parte. lo ij. in glos. j. de foro competen. c. in memoriam. 19. distinct. Deci. in cons. 33. j. col. Et hoc verius videretur, licet in dicta causa non fuerit discussum.

SVMMARIVM.

1. *Spoliatus ante omnia restituendus.*
2. *Rescriptum Principis est seruãdum.*
3. *Petitorium absorbet possessorium.*
4. *Possidet iustè, qui auctoritate Regia iudicialiter procedente possidet.*
5. *Auctoritas superioris spoliantis non tollit interdictum recuperandæ.*
6. *Considerandum non est, quid fuerit obseruatum, sed quod obseruari debuit.*
7. *Infidelis ex descendentibus primi acquirentis non censetur vocatus ad successionem.*
8. *Fidelitas est causa infeudandi.*
9. *Limitata causa limitatum producit effectum.*
10. *Rebelles illi dicuntur, qui contra honorem & fidelitatem Principis opera rebellionis faciunt.*
11. *Confessio facta parte præsente in actis nullis probat tanquam extraiudicialis.*
12. *Confessio facta in iudicio, licet nullo, nocet.*
13. *Remissio seruitij non inducitur taciturnitate sola cum possessione feudi absq; præstatione seruitij.*
14. *Actio competens Domino contra vasallum ad repetendum feudum apertum ob feloniam non terminatur tempore.*
15. *Anni triginta requiruntur in feudis, vt præscribatur*
16. *Anni viginti verò in rebus fiscalibus de iure communi.*

DECISIO XXXVII.

¶ *Ego cuperem in causa hac esse potius auditor, quàm relator, tum grauitate negotij, tum auctoritate rei iudicatæ, sed postquam ita oportet, dicam quod sentio. In primis dubia tria occurrunt. Primum, vtrum iudicari potuerit in petitorio, illudq; absorbuerit possessoriũ intentatum pro parte quondam Sancij de Hamudio. Secundum, vtrum in petitorio fuerit non rectè iudicatum ratione prætensæ inhabilitatis quondam Domitij Carboni ad succedẽdum Henrico, quæ dicitur consistere in duobus. Primò, quia patruus. Secundò, quia dicitur, illum non fuisse fidelem. Vltimò, vtrum posito quòd ex his sententia sustineri non possit, sustineatur ex renũciatione Dominæ Mariæ facta ratione excambij per eam recepti. Dicam (ut spero) breuibus & per conclusiones.*

Irca primum, videtur mihi sine dubio dictum Sanciũ fuisse grauatum: quia,
1 † spoliatus est ante omnia restituendus: etiam si incõtinenti offeratur probatio dominij. l. si quis emptionis. C. de præscript. 30. vel 40. anno. in c. j. de restitu. spoliato. c. in literis. eo. tit. in, l. si quis

l.si quis à se fundũ.C.vñ vi,cũ simi libus vltra hanc prouisionẽ & iuris dispositionẽ extet aperta prouisio Catho. Regis in processu præsenta ta, quæ fuit habita pro fidem faciẽ
2 te, quæ prouisio † seu rescriptum debuit obseruari.c.cum teneamur. de præben.& in c. si quando.de re script. Neque (meo iudicio) huic conclusioni obstant duo, quæ potuerunt mouere excell. Dominos
3 iudicantes.Primũ videlicet ꝙ † peti torium absorbeat possessoriũ, quæ causa exprimitur in sententia.Secũ dum, quia erat difficilis restitutio ratione Regiæ pragmaticæ, quæ possessores tuetur. Nam ad primũ dico, ꝙ tunc causa possessionis absorbetur à causa proprietatis,quotiescunque ex parte proponentis possessorium,proponitur etiam pe titorium, vel ipse idem consentit de exceptione proprietatis discuti, vel in causa proprietatis ab alia par te propositæ iudicari. Apertè probatur in ca.pastoralis. de cau.poss. & proprie.vbi Abb. post Ioã.And. Inno.& alios. & in c. in literis. & in c.solicitè.de restitu. spoliato.per Docto.in l.naturaliter. §. nihil cõmune.ff.de acqui.poss. Sed in processu clarè constat, numquam dictum Sancium consensisse, quòd de petitorio tractaretur, ergo &c. Ad secundum dico, ꝙ quando esset difficilis, immo impossibilis restitutio, de iure... exceptionem ẽt odiosam,debet tamen in possessorio iudicari,glo. est singularis,quã omnes sequuntur in d. c. pastoralis.in verbo facultatem, quæ loquitur in retentione ex aliqua causa, etiam per l.si quis in tantam.C.vnde vi, cuius legis dispositio est pœnalis & odiosa.Quinimmo dispositio dictæ Regiæ pragmaticæ nõ trahitur ad eos,qui haberẽt dispositiones aliorum Regum cõtrarias dispositioni Regis Ferdinandi, & vt iam fuit aliàs iudicatũ in sacro Consilio in causa cœpta à tempore dictæ pragmaticæ. Neq; (meo iudicio) hanc opinionem subuertit
4 illa ratio, ꝙ † auctoritate Regia fuerit priuatus possessione dictus Sancius, per ea quę dicuntur in l. iustè possidet.ff.de acquir.possessio.quoniam hæc ratio locum habet Rege vel Iudice procedente iuditialiter, etiam quòd iuris ordo seruatus nõ fuerit,secus autem est vbi omnino extraiudicialiter processit,vt in casu isto,ita declarant Docto. in d.l. iustè possidet, & in l.meminerint. C. vnde vi.& Dec. consil. 361. vbi allegat. Quinimmo in hoc casu Rex ad suam vtilitatem hoc fecit propter viginti mille ducatos, quos sibi Iacobus Carbonus promiserat. Et sic ipse Rex non fuit auctor spolij, sed spoliator, vnde succedit dispositio.c.cõquerẽti, de
5 restitu.spoliato, ꝙ † auctoritas superioris spoliantis nõ tollit interdictum recuperandæ possessionis, certũ est, ꝙ Rex ad suas manus redegit, & postea restituit Iacobo, licet in hoc vim aliquam non faciã, cum nulla præcedente cognitione fuerit facta illa restitutio,& sic datur

tur interdictum seu remediũ restitutorium vt supra dixi, etiam quòd Rex aut Princeps fecerit, l. & si non cognitio. C. si contra ius vel vtilit. publi. maximè nulla publica vtilitate subsistente; quia iam Regnum erat diuisum & rex cogitabat de fuga, vnde cessat ratio. l. Item si vulneratus ff. ad leg. aquil. & quæ in l. fi. C. si contra ius vel vtilit. publ. cum similib. in ca. Quæ in ecclesiarũ, de consti. & per hæc circa hoc caput dico bene reclamatum per Ioannẽ de Hamudeo. Verum quia in hoc iudicio consensit, vt etiam de petitorio cognoscatur. Ideo transeo ad aliam dubitationem.

6 ¶ Circa secundum, an fuerit bene iudicatum in petitorio, circa quod sunt discutienda duo. Primum, an obstitisset successioni dicti Dominij, qualitas quia patruus, secũdum an fuerit infidelis. Circa primũ quęstio est satis ardua inspecto iure cõstitutionum Regni licet hodie deci sa per ca. Regis catholici. Tamen quod attinet ad tempus Regis Ferdinandi Primi, quòd tempus inspici debet, quãdo terram Padulæ ad se recepit, vt vr. opinio. gl. in cõsti. de successionibus. in Regno fuisse

7 magis probatam q̃ opinio. Andre. ibi in c. 1. Imperator lotha. & secundum illam opinionẽ fuisse iudicatũ, refert D. Anto. de Alex. in Apostilla, & Luc. de Penna. in l. j. C. de impo. lucrati. descriptio. & D. Mathe. in d. constitut. vt de successio. & in d. cap. 1. Imperat. lothar. Quia immo recolendæ memorię Sigismundus Loffredus. in dicto cap. 1. Imperat. lothar. qui tenet opinionem Andre. pro patruo, etiam inspecto iure constitutionum Regni, dicit tamen, quòd Reges Aragonei in hoc conniuentibus oculis pertransibant, & sic licet non iudicauerint contra patruum, non tamen iudicauerunt pro patruo. Immo Rex Federicus in feudo Trentulæ cum Paulo Brancatio protestatus extitit, quòd volebat iudicare pro patruo. Mihi tamen in proposito hæc ratio non satisfacit, quia verior videtur opinio Andre. per rationes suas, quas breuitatis gratia omitto. Nec † considerandum est, quid fuerit obseruatum, sed quid obseruari debuerit, quia Reges huius Regni iurant obseruare constitutiones Regni, & ideo non possunt illas in pręiudiciũ singulorum & totius Regni mutare, vt in c. cum intellecto, de iureiur. cum similib. & propterea hæc ratio iudicatum infringere non debet.

¶ Circa secundum de ratione prętensæ infidelitatis quæstio est facti magis quàm iuris. Nã clarũ est de iure, quòd † is qui est infidelis ex descendentibus primi acquirentis non censetur vocatus ad successionem, probatur apertè in cap. primo. §. Huius autem generis. in quibus cau. feud. amitta. & dicit Andre. in c. 1. §. porrò. quę sit pri. cau. benefi. amitten. q. Dñs non tenetur inuestire sibi suspectum, allegat tex. in l. ij. C. de postu. Et alia circa

suspicionem vitanda: & dicit idē Andr. in c. Imperialē. in §. insuper. col. 2. de prohib. feud. aliena. quòd Dñs potest dicere petenti inuestitu ram, tu fuisti ingratus, nolo inuestire, & habet rationē euidentem,
8 quia † cū fidelitas sit causa infeudandi, vt dicitur in ca. 1. in fin. per
9 quos fi. inuesti. limitata † causa limitatū producit effectū. l. in agris. ff. de acquir. re. Dom. c. cū cessante. de appell. cū vulga. sed q̄ M^cus Domitius fuerit infidelis & rebellis Regis Ferdināndi primi, videtur (meo iuditio) ex primis & nouis probationibus satis apertè demostrari & probari. Nam vt dicitur in c. 1. qui
10 sint rebell. Illi † nō dñr fideles sed rebelles, qui contra honorē & fideritatem Principis, opera rebellionis faciunt, vt in l. j. cum sequēti. ff. ad legem Iul. maiest. sed per oēs testes numero decē examinatos pro parte magnifici Iacobi Carboni in primo processu. super articulis additis probatur, & sunt testes nobiles de visu, q̄ tempore belli, quod gerebatur per Ducem Ioanē Henricū possidebat terrā Padulę & Cast^ni, fructus percipiendo mediante Domitio, qui erat Balius Henrici & omnia per ipsum gubernabantur, & hoc etiam fatetur ipse Iacobus tanquam principalis examinatus ad instantiam Hamudij: & terra Paduli cum castro fuit rebellis contra Regem Ferdinandum, vt probatur latissimè per testes Hamudij super 64. & 65. & Carbonus non inficiatur: ergo dictus Domitius tenuit castrum rebellatum contra honorem & fidelitatē Regis Ferdinandi Primi, & consequenter fuit rebellis & infidelis. d. c. 1. qui sint rebel. & in d. l. j. ibi, Artem tenuerit. Item probatur per cōfessionem ipsius Iacobi, de qua in supplicatione & articulis factis
11 tempore Regis Caroli. Nam † illa acta licet non habeant vim actorum, propter defectum iurisdictionis, cum dictus Rex Carolus fuerit inuasor, & tyrannus tamen probabit illa confessio tanquam extra iudicialis facta parte presente, quia omnia fuerunt Alfonso intimata & notificata, & fuit geminata, immo sępissime reiterata, maxime in scriptura, quo casu absque oī difficultate plenè probat, vt tenet Bar. in l. cum scimus. C. de Agri. & censit. Paul. in l. publia. ff. depos. Fely. latè in c. si cautio. de fide instru. &
12 † confessio facta in iudicio licet nullo, nocet. Abb. in c. cū dilectus. de ordi. cogni. & tā in primo processu quàm in hoc posttremo nunquam Iacobus docuit de errore, vel probauit cōtrarium, immo non allegauit, quòd Domitius fuerit fidelis, & ista probatio est fundata in hac causa reclamationis, quia non apparebat in primo processu de omnibus supradictis qualitatibus fundantibus dictam confessionem: & licet producantur articuli dicti Hamudij, tamen non apparet de mandato in hoc, neq; quòd ratum habuerit, & eius exceptiones fuerunt reiectæ & non probatę.

probatæ. Quo casu succedunt dicta per Docto. in c. cum venerabilis, de exceptio. in l. alio. ff. de his quib. vt indign. Felyn. in c. capitulum Sanctæ Crucis, de rescript. & sententia inde sequuta comprobauit veritatem rei, ideo ista probatio firma remanet. Tertiò probatur, quòd fuerit infidelis per testes examinatos inter easdem partes. Quartò, per testes examinatos per dictum Iacobum in anno 1504. Quintò per testes examinatos per dictum Hamudium contra Nicolaum Caracciolū. Sextò, per testes in processu antiquo examinatos.

¶ Non obstat his probationibus, quòd Rex Ferdinandus Primus passus fuit, dictum Domitium possidere feudum Padulæ, vt pro parte Carboni asseritur: quoniam omissa responsione quæ in facto consi-
13 stit. Respondeo † q; de iure per taciturnitatem solam cum possessione feudi absque præstatione seruitij & contrario actu, nō inducitur remissio. Ita tenent Andre. & Bald. in d. §. insuper. & in §. præterea si vasallus, & in c. j. col. ij. de feud. sine cul. non amitten. Imol. in ca. ij. de feud. & Præpos. in c. j. colum. iij. quo tempore mil. Et dicit Andre. in c. j. §. porrò. quæ sit prim. cau. be-
14 ne amitten. Quòd † actio competens Domino contra vasallum ad repetendum feudum apertum ob felloniam, non terminatur tempore, nisi vt aliæ actiones, & certè donec vasallus & Dominus viuit, Docto. non dubitant, q; non obstante lapsu temporis possit feudū
15 vindicari à domino. Et † in feudis requiruntur triginta anni cū præstatione seruitij, vt supra dixi, vt præscribatur, c. siquis per triginta, si de feudo. Et de iure constitu. Regni 40. vt in constitu. Quadrage-
16 nalem, & † in rebus fiscalibus de iure communi viginti anni, vt in l. in omnibus. ff. de var. & diuers. nisi in casibus, vt in l. j. §. j. ff. de iur. fisc. per Abba. & alios in c. cum nobis. de præscript.

¶ Non obstat assertum capitulum copiatum à trāsumpto: quia illud minimè probat, vt i authen. siquis in aliquo.

¶ Non obstat Priuilegium confirmationis functionum fiscalium: quia illud non potest applicari dicto Domino Domitio, qui in feudalibus non fuit hæres Iacobi sui patris, ex quo erat secūdogenitus, & non intelligitur de filijs primogeniti. Et propterea dicēdum est, stante huiusmodi inhabilitate, non fuisse admittendum dictum Domitium ad succesionem Henrici & propterea bene reclamatū. Ante publicationem partes se concordauerunt.

SVMMARIVM.

1 *Consuetudo siquis vel siqua, an habeat locum, patre vel matre existente in medio.*

2 *Consuetudo corrigens ius commune debet strictè intelligi.*

3 *Principium numeri non est numerus.*

4 *Verba legis vel consuetudinis cui non conueniunt, nec eius dispositio conuenit.*

5 *Consuetudines cessante habet locum ius commune.*

6 *Statuto stante excludente matrē propter agnatos, si supersint sorores vel fratres, potest mater admitti, cessante statuto.*

DECISIO XXXVIII.

1 AN † consuetudo siq̃s vel siqua, habeat locum, patre vel matre existente in medio; & similiter consuetudo. Et si testator. Neapod. vult ꝙ non habeat locum cõsuetudo, sed remaneat firma dispositio authen. defuncto. C. ad Tertullia. Probatur
2 eius opinio ratione. Quia † consuetudo corrigit ius commune & debet strictè intelligi, & sic ĩ casu simplici, quando quis decedit relictis collateralibus, non autem ascẽdentibus simul cum collateralibus, qui est casus mixtus. Item quia consuetudo loquitur de proximioribus ex parte matris vel patris, non debet includi pater vel mater: quia sunt principia, non principiata, sicuti
3 † principium numeri non est nu-
4 merus, & † cui non conueniunt verba legis vel consuetudinis, non conuenit etiam dispositio.

¶ Istud declara quando pater vel mater aut alius ascendens cõcurrit simul cum fratribus defuncti secũdũ terminos dictæ authen. defuncto, tunc succedunt omnes secundum terminos d. authen. Sed quãdo ascendens concurrit cum alijs remotioribus, qui non comprehẽditur in d. authen. tunc succedit solus ascendens sine illis, quia neque per consuetudinem vocantur stante ascendente per prædicta, neque de iure: quia secunda causa est ascẽdentium & excludit collaterales; pter eos qui in d. authen. defuncto. authen. cessante. C. de legi. hæred. ¶ Hic dubitatur de duobus. Primò, si frater vterinus, q vocatur ad successionem per consuetudinem secundum Neap. concurrit cũ ascendente: quia non est inclusus in d. authen. debeat excludi. Secundò, an possit decedens disponere in quem voluerit in præiudiciũ ascendentis, & aliorum qui simul vocantur. Quò ad primum Neapoda. determinat, ꝙ succedit, quò ad secundum distinguit, aut vult disponere in præiuditium ascendentis, in fauorem extranei, & nõ potest: quia fieret fraus consuetudini, & ita fuit decisum per sacrum Regium Consilium in causa Dominæ Ioannellæ Oriliæ, auiæ Ioannisantonij Ianuarij, aut vult disponere in fauorem ascendentis, & in præiudiciũ eorũ qui pñt cõcurrere cum ascendente per authen. defuncto. Et Neapoda. videtur sentire ꝙ non, in consuetu. Filiusfamilias. in prima gloss. in fin. ibi de alia medietate. Fuit decisum simpliciter in causa Ferdinandi Roberti, quòd postquam consuetudo non habet

locum

locum patre vel matre existente in medio, vel alio ascendente, quòd potest simpliciter & liberè filius disponere: quia † cessante consuetudine habet locum ius commune. Et pro hoc adducebatur auctoritas D. Stephani de Cayeta in apostilla, qui ita decidit, & vltra eum allego Bal. in l. illam. C. de colla. & Mathesillan. in tracta. de successio. ab intesta. q. † stante statuto excludente matrem propter agnatos, si supersint sorores vel fratres, potest mater admitti cessante statuto. Et idem in simili decidit Bal. in l. qui cunque. C. de seruis fugi. & Petr. de Anchara. in c. canonum statuta. versic. item consulo. de constitu. sequuntur Moder. in l. post contractum. ff. de donat.

5

6

SVMMARIVM.

1 *Fiscus an possit accusationem institutam prosequi.*

2 *Laycum nullum admitti ad accusandum de vsuraria prauitate, nisi ordinariè agendo.*

3 *Lex simpliciter loquens à nobis distingui non debet.*

4 *Pœnitentia sola plurima peccata delentur, excepto (et) propter quod extorta restituenda sunt.*

5 *Vsura crimen est, quod natura ipsa atque euangelica lex maximè detesta tur.*

6 *Vsuris quæ diripiuntur uerè miserabiles censendi sunt.*

7 *Vtilitati communi nec incongruum, ac diuinæ legi visum est, vt excrescente impiorum nequitia acrius procedatur.*

8 *Decreta sacri Consilij vicem legis obtinent.*

9 *Doctoris auctoritas probationem desiderat.*

DECISIO XXXIX.

Cvm fœneratorũ abusus adeo frequens esset, vt iam in plurimos huiusmodi criminis notatos animaduerti deberet. Ne amplius in contemptum Diuinæ atque humanæ legis hoc scelus sustineretur. Hæsitatum fuit sæpius, an 1 † desistentibus accusatoribus, qui ad agẽdum ordinariè fuissent admissi, suam suorumque iniuriam prosequentes, possit fiscus accusationem ipsam prosequi, pœnasque ab his sumere quos deliquisse probasset. Et varias fuisse antiquorum sententias, quidam è senioribus affirmabant, cum alij non posse fiscum prosequi ex antiqua sapientum interpetratione dictauerint. Alij verò ex contestatione litis cũ accusatore facta ius fisco oriri cõprobauerint, cum autem hæc questio in causa cuiusdam Pictoris de Calatia, certam determinationem desiderasset in sacro Cõsilio adducta, oĩum consensu & authoritate veluti gñali quadam lege Sanciẽs definita extitit, vt cũ accusator admissus fuisset, tũc fisc⁹ admitti debuisset, ordinarieq; ꝓsequeretur,

 siuo

siue ante contestatã litem, siue qui dem post accusator destitisset: Firmatur id primum ritus autoritate,
2 quo cautum est, nullum † laicum ad accusandum de vsuraria prauitate admitti, nisi ordinariè agẽdo, & tunc eo ipso, quòd admissus fuerit accusator fiscus quoque similiter admittatur, per ea quæ no. glo. in l. lecta. in l. tunc. ff. si cert. peta. & in l. iiij. §. fi. ff. de condit. & demon. in l. Gallus. in princip. ff. de liber. & posthum. Non est igitur ex illis verbis expectandum, an accusator desistat, an prosequatur, cum ea lex,
3 † quæ simpliciter loquitur, distingui à nobis nõ debeat. l. de precio. de publicia. Quod si dicatur lege distinguendũ, l. sed & si posteriores. ff. de legib. l. sciendum. ff. de his qui satisd. cog. iũcta authen. offeratur. C. de lit. contesta. fatendũ quippe est: sed non alia lege quàm Regni constitutione: per quam crimen hoc publicum redditur competitq́ue propterea ius fisco vindicandi, vt si alio ritu corrigatur, ꝙ accusator pro sua suorumue iniuria sit: non erit publici inditij qualitas correcta atque sublata in omnibus: sed quanto minus poterit. l. Præcipimus. C. de appella. l. Sancimus. in fi. C. de test. vt si accusator interueniat, legitimeq; instituta accusatione desistat, posit fiscus prosequi: Nam dum accusatio præcessit, corrigenti ritui satis videtur factum, & dum fisco prosequẽdi potestas sit, id quod expresè à constitutione sublatum atq; abrogatum nòn est, obseruatur, ita quidem in simili voluit tex. in l. vnic. §. his tã-tum, ibi gloss. & Bald. C. de lati. liber. toll. glos. in authen. de hæredi. ab intesta. in verbo vacantib. Bart. in extrauagan. ad reprimẽ. in verb. non obstantibus. Roma. in consil. 57. & 332. Nulla igitur lege distingui debet ritus ille qui fiscum admittit, cum nulla sit, quò ad causæ prosequutionem Regni constitutio, quæ distingui patiatur, immo verũ si quis hoc diceret, correctionem extendi vellet, quæ omnino vitanda, est vbi aliter possit. l. j. C. de inoffic. dot. c. cum expediat. de electio. in vj. ca. Ecclesia vestra, ibi Abba. in 6. not. de electio. Barto. in l. iiij. §. erit. ff. vi bonor. rapto. Alex. in consil. 42. col. j. & sequent. vol. 3. Accessit quoq; huic determinationi, quòd pàrtis loco fiscus àlio ritu vocatus atque admissus videtur, cũ obseruari. l. libellorum, formam à fisci procuratore statuitur: obseruari quidẽ nõ poterit, nisi ad agendũ admittatur, argu. l. edita. C. de eden. c. examinata. de iudi. neque non frustra id requireretur si cum accusatore procedi semper deberet cum illi id onus incumberet d. l. libellorum. & authen. offeratur. c. qualiter & quando, de accus. quinimmo accusatore desistente poterit alius à iudice. accusatoris loco subrogari. l. ij. ff. de dolo. Bal. in l. j. C. qui accusa. non poss. Bart. in l. in eum. ff. de accusa. Specul. in titu. de accusat. §. j. versi. quòd si nullus. cur non ritus autoritate fiscus id poterit,

rit, quòd non minus ad publicam vtilitatem pertinet quàm quòd cętera omnia puniantur crimina?
4 quæ & si plurima † vel sola pęnitentia deleantur: hoc tamen minimè, nisi quod extortum fuerit restituatur. c. quia in omnibus, de
5 vsur. crimen † est quippe, quod natura ipsa atque euangelica lex maximè detestatur & horret. c. super eo. de vsur. c. quoniam mul-
6 ti. 14. q. 4. Nec ab re est † quod qui vsuris diripiuntur verè miserabiles censendi sunt. Sed Regni capitulum Pridem: initio prouideri instituit ex officio iudicantis his qui pro eorum miseria diriperentur, cur nõ igitur accusatione præmissa id possit fiscus? Et hoc etiã communi iure probatum est, vt per Bar. in extrauagan. ad reprimen. in verbo, per denuntiationẽ. Bal. in auth. Ad hæc in fi. C. de vsur. & Iacobin. in Rubri. C. de iudi. qui quæstionẽ pęnè hanc in istam sententiam re-
7 soluunt. Nec † incongruum communi vtilitati ac diuinę legi visum est, vt excrescẽte impiorum nequitia, & debacchante cupiditatis luxuria acrius procedatur. l. aut facta. §. fin. & l. capitalium. §. grassatores. ff. de pœn. not. per Abba. in ca. at si clerici, de iudi. Ias. in §. ex maleficijs, not. 8. institu. de actio. præsertim, in eo qui versari in hoc crimine assuetus esset l. j. C. de superexacto. lib. 10. Ex quibus rectè iudicari debuit, vt etiam, si qua esset contraria lex, Sacri Consilij auctoritate abro-
8 garetur † cuius decreta vicem legis obtinent. l. fi. C. de legib. ne ea amplius præsidio esset fœneratoribus. argu. eorum quę dicuntur per Bar. in l. omnes populi. 6. quæstione. ff. de iusti. & iur. & in l. non dubium. C. de legibus. in l. j. C. de indict. viduita. tollen. & in l. j. in princ. C. de cadu. tollen. & in c. suggestum, ibi Abb. de decim.

¶ Huic sententiæ ità probatæ nequaquã obstat Parid. decis. in suo tracta. syndicat. vt eo casu procedere possit iudex accusatore desistente, cum aliàs ex officio potuisset, quoniam si lege ciuili fortasse constat, refragantur tamen Regni constitutiones & ritus, vel (quod satis probo) & si iudex procedere non possit, non inficiatur tamen fisci procuratorem partis loco subrogatum posse, immo id ex rationibus suis probatur & defenditur, nec sunt accipienda secus verba Iserniæ in constitutione prædicta, quæ habet initium, vsurariorum. Nam etsi neget publicari bona, accusatore desistente, non tamen inficiatur, fiscum ordinariè admitti posse, id enim vtrumque verum est, bona eius non publicari, si accusator desistat, & fiscum admitti debere ad prosequendum vt publicentur. Nam illud primum, ita quidem accipi debet, ex his quæ probauimus, si non ordinariè agendo, atque accusatoris loco accusationem prosequens publicari bona fiscus vellet. Si verò aliter illũ sensisse quisquam putaret non efficiet vt discedendum sit à priore sententia,

9 tia, cum † doctoris auctoritas probationem desideret, non necessitatem inferat.

¶ Ab hoc decreto cum ad Proregē reclamatum esset, iterum votis omnium recensitis iustum omnibus ac expediēs reipublicæ visum extitit.

SVMMARIVM.

1 *Actor si debet exhibere instrumentū, & illud in promptu non habet, procedetur in causa.*

2 *Iuramento alterius statur, dicentis se non habere.*

3 *Intellectus l. fi. C. de fid. instru.*

DECISIO XL.

Vòd is qui debet exhibere aliquam scripturā excusetur, si illam non exhibeat, videtur apertè fundari auctoritate Inno. in c. j.

1 de probat. volentis, q. † licet Actor debeat exhibere instrumentum, tamen si illud in promptu nō habet, procedetur in causa, & illam decisionem Inno. sequuntur Domini de Rota in decis. 34. in nouis, sub titulo de probat. & tradit Specul. in tit. de instrumentō. editio. §. nunc dicamus. versic. quid si in libello. Moder. in d. c. j. Et hoc videtur indubitabile.

¶ Difficultas tamen stat, qualiter debeat verificari istud, quòd non habeat in promptu seu de facili. Et ex verbis Inno. & prædictorum non videtur, q requiratur aliqua probatio nec verificatio. Domini de Rot. Abb. & alij in d. c. j. & Bal. in l. qui stipendia. C. de procurato.

2 tenent simpliciter † q stetur iuramento dicentis se non habere, nec requirunt casus fortuiti probationem vel amissionem, sed tantummodo dicunt, q statur iuramēto, etiam q altera pars dicat partem penes se habere. Et quia Inno. pro sua opinione nihil allegat, Domini de Rota allegant tex. in c. ij. de iutamen. calumniæ. lib. 6. & in ca. cum Ioannes. de fide instrūmēto. & dicūt Domini de Rot. q Ægid. dicebat, hanc esse veram opinionē, & potest satis fundari per text. in l. fin. in fin. ff. de bon. auctorita. iudi. possiden. & ita etiam simpliciter sequitur Angel. in l. j. §. edenda. ff. de edend. & Areti. in d. c. j. col. pen. qui dicunt opinionem Inno. esse communem.

3 ¶ Non † obstat text. in l. fi. C. de fid. instru. quia ille tex. procedit in alijs fortioribus terminis, videlicet quando scriptura fuit producta in iudicio & remāsit exemplum: quia tunc originale exhibendum est, si de falso redarguendum est per partem. Nam apparet euidenter malitia, nisi probetur amissio, & ex quo productio originalis est de actis, in ipso originali est ius quæsitum parti; & consequenter eius reproductio peti potest, non obstante iuramento.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Filia an censeatur praeterita, ex quo titulus institutionis non probatur per septem testes.*
2 *Institutionis titulus est quaedam solennitas.*
3 *Solennitas voluntatis debet probari per tot testes, per quot ipsum testamentum probatur.*

DECISIO XLI.

Dubium est, quod explicandum videtur,
1 An † filia censeatur pterita, ex quo titulus institutionis nõ probatur per septem testes. Nam
2 † vt dicit Iaco. de Aret. in l. illa institutio. ff. de hæred. instituen. titulus institutionis est quædam solennitas, quæ potest probari per duos testes, secundum Glos. in l. ij. C. de bonor. possessio. secun. tabu. quam gl. sequuntur omnes antiqui, & videntur sequi Pau. de Castr. & Alex. & ꝙ sit solennitas, tenet apertè Cardin. Zabarel. in consil. suo 60.

¶ Contraria tamen opinio in hoc casu videtur verior, considerando, ꝙ istud testamentum nõ potest dici inter liberos, quo casu secũdum regulam communem debent septem testes adhiberi. l. hac consultissima. l. si vnus, cum vulga. Quando igitur septem testes requiruntur, communis est opinio, quòd septem testes probare debeãt titulum institutionis. Ita Bal. apertè in d. l. 2. versi. ex prædictis qui di-
3 cit, quòd † hæc est solennitas voluntatis, non solennitas probationis, & debet probari per totidem testes, per quot ipsum testamẽtum probatur: & ita etiam expresse distinguit Paul. de Castr. Philip. Corne. & Moder. & secundum hanc opinionẽ in propriis terminis consuluit Deci. in consil. 105. Et Andr. Sicul. in consil. 29. col. 5. & pro hac opinione adduco doctrinam Bal. in l. non codicillum. C. de testam. qui vult, quòd si filio aliquid relinquatur in testamento & in codicillis, dicitur quòd illud relictum intelligatur titulo institutionis, ꝙ non propterea præteritio excusatur, quia in codicillis & sic p quinque testes titulus institutionis probari non potest: & hoc refert & sequitur Ias. in authen. Nouissima. col. 18. C. de inoffi. testam.

SVMMARIVM.

1 *Princeps potest de plenitudine potestatis tollere rem alterius illi quæsitum per modum iuris naturalis vel gentium.*
2 *Plenitudo potestatis est illa, cuius causa dicitur in Principe non esse rationem exquirendam, cur ita facis.*
3 *Silentium perpetuum illi imponi debet, qui venit ad impugnandum illud, quod ex certa scientia et de potestatis plenitudine Princeps facit.*
4 *Actio licet tollatur per Principem, tamen non tollitur naturalis iustitia.*
5 *Imperator aditus super executiõe obligatio-*

gationis naturalis, peccaret, si iu-
stitiam non ministraret.
6 *Imperator licet solutus legibus obliga*
tione naturali ligatur.
7 *Defensio non potest tolli per Princi-*
pem.
8 *Princeps quòd obligetur ex contractu*
intelligitur sano modo.
9 *Princeps sine causa non potest tollere*
quæsita de iure gentium, sed bene ob-
staculum.

DECISIO XLII.

DVæ conclusiones pro de
terminanda hac con-
trouersia meo sunt iu-
ditio faciendæ. Prima
1 conclusio est, ꝙ † Princeps potest
de plenitudine potestatis tollere
rem alterius illi quæsitam, etiã per
modum iuris naturalis seu gentiũ.
2 Plenitudo † enim potestatis est illa,
cuius causa dicitur, in Principe nõ
esse rationem exquirẽdam, cur ita
facis, prout dicit Bal. in l.ij. C.de
seruitu.& aqua.& in l.Impetrata.
C.senten.rescin.non poss.& dixit
idem Bald.in c.j. §.siquis autem.in
3 tit.de pace Constan. ꝙ † debet im-
poni perpetuum silentium ei, qui
venit ad impugnandũ illud, quod
ex certa scientia & de potestatis ple
nitudine Princeps facit.
4 ¶ Secunda conclusio est, quòd † li-
cet tollatur actio per Principem,
& quis priuetur omni iure sibi cõ-
petenti, tamen non tollitur natu-
ralis iustitia, per quam quis possit
adire eundem superiorem, & per
quam ipse superior debeat sibi iu-
stitiam ministrare saltem in forma
iuris gentium & manũ Regia. Ita
tenet Inno. Anto.de Butr.& Gemi.
in c.quæ in ecclesiarum.de consti-
tu.Io.de Imol.in clem.sæpe.de ver
bor. significa. penul. col. Paul.de
Castr.in rubri. ff.si cert.peta. Et di-
5 cit Innocen. ꝙ † Imperator aditus
super exequutione obligationis na
turalis, pro qua nulla datur actio,
peccaret, si iustitiam non ministra
6 ret. Quia † sicut ipse solutus est le-
gibus, ita obligatione naturali li-
gatur, vt ad iustitiam reddendam
& audiẽdam cogatur ex debito of-
ficij, idem confirmant Cardi. &
Felyn. in clementi. Pastoralis. iij.
not.de re iudi. Et ideo ad proposi-
tum dixit notabiliter Bald.in l.j.ff.
7 de constitu. Princip. quòd † licet
tollat aliquo casu exceptio legis 3.
ff.quod quisque iur.intelligi debet
sublata eius propositio & forma,
non defensio & substantia, idem
Bald.in l.quod Principi. eo.tit. di-
cit, ꝙ licet fiat ampla derogatio iu
rium per Principem, nunquã erit
sublata obligatio proueniens ex na
turali iustitia, & idem firmat in l.
si vnus.§.pactus. versic. quid si in
specie.ff.de pact.conuen. Moder.la
te in §.sed naturalia.institu.de iur.
natural.& Bar.in l.fin. §.fin.ff.rem
rat. habe. Deci. in l.pacta nouissi-
ma. C.de pact. Et ideo sublata ap-
pellatione, censetur sublata forma
litas tantum, Abb.in c.j.de rescrip.
Deci.in rubr.de appella.
8 ¶ Non obstat, quòd † ex contractu
Princeps

Princeps obligetur, vt non possit contrauenire. Nam non disceptando vtrum sit contractus vel concessio, saltem respectu illarum clausularum, quæ non veniunt ex natura contractus neque de consuetudine, si sunt communiter insolitæ. Tamen dato quòd esset contractus, illa regula limitatur per Hostiensem in cap. cum dilecti. de maiorita. & obedien. vt nõ habeat locum, quando contractus noceret & esset in præiudicium tertij, quia non tenet nec propterea ꝙ princeps se obligauit debet persistere in præiudicio subditorum: & illud confirmant Anto. de Butr. & Geminia. in c. Quanto. de iureiur. & Domini de Rota in decisio. 381. incip. Item quòd præpositus, Moder. in c. 1. de probat. & in cap. 1. de pact. Neque sit præiudicium tale, quod princeps facere nequeat. Nã tollitur obstaculum, vt audiatur,
9 & † licet Princeps sine causa non possit tollere quæsita de iure gentium, tamen potest tollendo obstaculum priuare aliquem iure sibi competenti etiam de iure gentium; quia restituitur res in pristinum statum. Gloss. in l. si vnus. §. pactus. ff. de pact. & in c. Ab exordio 15. distinct. Curt. consi. 1.

SVMMARIVM.

1 *Clausulæ quibuscunque, veniunt etiam hi, qui alias non essent successuri.*
2 *Priuilegium probatur ex trasumpto in actis producto.*
3 *Exemplatione quoties quis lædi non potest non est citandus.*
4 *Registris stari debet.*
5 *Exemplum facit semiplenam probationem.*
6 *Testis de visu facit semiplenam probationem.*
7 *Probationes duæ semiplenæ iunguntur ad faciendam plenam probationem.*
8 *Vsusfructus est pars dominij.*
9 *Princeps omnia iura habet in scrinio pectoris.*
10 *Testandi facultas in his, de quibus testari non licet, strictè interpretanda.*
11 *Regula. l. boues. §. hoc sermone. limitatur.*
12 *Clausulæ, omni meliori modo, virtus. & nume. 13.*
14 *Testamentum quoties non valet in primo gradu incipit à secundo.*
15 *Dispositio de primo actu intellecta non consumatur per actum inualidum.*
16 *Princeps de his quæ in facto consistunt verisimilem notitiam non habet.*
17 *Inductum in augmentum non debet operari contrarium.*

DECISIO XLIII.

Titulus Mazei resultans ex inuestitura põt cõsiderari dupliciter, Primò, vt hęreditarius & sibi competens tãquã hęredi, Secundo, vt noua concessio, Alberic. in l. fi. C. de iur. emphi. Io. de Imol. in l. qui Romæ. §. duo fratres. & Ange. ibi. ff. de verb. obl. Alex. in consi. 554. Lud. de Ro. in

in consi.155. in secundo volumi.& in consil.17. vol.3. Quòd teneat vt titulus hęreditarius videtur fundari ex eo, quòd Comes habeat illa feuda pro se & hæredibus quibuscunque, cum potestate disponendi tã inter viuos q̃ in vltima volun-
1 tate &c. Et præsupposito quòd † ex clausula quibuscunq;, veniant etiã hi, qui aliàs non essent successuri, vt videtur omniũ opinio, licet Deciάliter sentiat in ca. in præsentia. de prob. Alexã. in consil.2. col.5. & in consil.x. inter consil. Brun. Ludo. in l. id tempus. §. fina. C. de vsur. & in l. quodcunque, de verbo. oblig. Quòd hanc potestatem atque priuilegium Comes habuisset probatur ex transumpto in actis producto, ad quod transumptum, licet
2 pars citata non reperiatur, † prout de iure requiritur, vt notatur in c. cum olim. de priuileg. & in c. cum dilecta, de cõfirma. vtil. vel inutil. per Docto. in autent. Siquis in aliquo documento. C. edendo & latè deducit Sicul. in consi.194. Tamen in hoc casu minimè videbatur, parte quæ erat Regia curia seu regius
3 fiscus citari debere: quia † quoties cunque per exemplationem quis lædi non potest, non opus est q̃ in exemplatione citetur, ita tenet Bar. in l. quicunque. §. vbi decretum. ff. de offi. proconsul. & lega. Alex. in l. filiusfamilias. in §. Diui. col.3. ff. de leg.1. & ibi etiam Ias. col.8. sed Regia curia habebat pęnes se Registra priuilegiorum, ex quibus poterat veritas exempli cognosci, & ex exẽ-

4 plo minimè fraudari, cum † ipsis registris stari debeat secundum Angel. in §. fin. in auten. de tabellio. & Bal. in l. Imperatores ff. de statu homi. ideo minimè citari debebat. Et dato quòd citari debuisset, & propterea plenam fidem non faciat;
5 Tamen vera est conclusio, q; † tale exemplum facit semiplenam probationem secundum glos. in l.2. ff. de fide instrumento. Bart. in l. Admonendi. in 8. oppositio. de iureiuran. tenent Ange. & Anto. de Alex. in d. autenti. Siquis in aliquo. Cum igitur sit examinatus vnus testis de
6 visu † qui etiam facit semiplenam probationem. l. iusiurandi. C. de te stib. c. à nobis & c. in omni. eo. tit.
7 iunguntur † simul istæ duæ probationes semiplenæ & faciunt plenam probationem, per tex. in l. in bonæfidei. C. de rebus. credit. & per Abb. in c. cum causam. de proba. & Bar. quem omnes sequuntur in d. l. Admonendi. de iureiuran. & huius priuilegij veritatem satis mihi persuadeo ex inuestitura Regis Federici, qui verisimiliter nisi certus fuisset de potestate prædicta, non admisisset Comitissam ad vsumfructum feudorum, quo casu aut scin-
8 ditur feudum: quia † vsusfructus pars dominij est l.4. ff. de vsufruct. aut certè onus imponitur, vt in l. rectè dicimus. ff. de verbo. sign. nec dictum Mazeum de dictis feudis inuestiisset, qui succedere non poterat. Aliàs sequeretur esse de ignorantia iuris redarguendum eum
9 † qui omnia iura habebat in scri-

nio

nio pectoris. Vnde cum talis dispo-
nendi potestas sit cōprobata tran-
sumpto, sit verificata testibus &
demū per Regē ex certa eius scien
tia cōfirmata, sequitur necessariò ꝙ
institutio facta de Mezeo tenuit.
¶ Nec obstant duæ difficultates,
quæ contra hoc opponebantur.
Primò, ꝙ in concessione illius po-
testatis disponendi sit facta reser-
uatio assēsus taliter, ꝙ nulla fuit di
spō nō habito assensu añ mortē ip
sius comitis. Secundò, ꝙ ista pote-
stas sit consumpta per vnicum a-
ctum institutionis factę de vxore,
taliter quòd post mortem vxoris,
Mazeum instituēdo, non valet in-
stitutio, cum talis potestas ad se-
cundum actum non extendatur.
¶ Quò ad primam difficultatem,
ommissis multis responsionibus de
clausula ex certa scientia, apposita
in dicta inuestitura. Dico, quòd il-
la reseruatio assensus tātummodo
intelligitur facta, ad cognoscendū
personam, in quam fit alienatio:
quia aliàs illa ampla facultas dispo
nendi nihil operaretur. l. si quan-
do cum filius. C. de inoffic. testam.
& propterea si alienatio est facta
in fidelem assensus debet haberi
pro præstito, quia præstari debet
secundum ea quæ traduntur in
similibus casibus in constitu. Re-
gni si quis post litem, & hanc opi-
nionem in istis terminis tenuit
Francisc. de Aret. in quodam suo
consilio facto in causa Iulij de
Altauilla de Castro Gambatese, &
consuluerunt Domini Mathe. de
Afflict. & Do. Par. de Put. prout
aliàs didici ab excellente Domino
Sigismundo Loffredo, & mihi sem
per visa est opinio in puncto iuris
verissima.
¶ Quò ad secūdam difficultatem,
quòd vnico actu videatur cōsum-
10 pta illa facultas, & † licet facultas
testandi in his, de quibus testari
non licet, sit strictè interpretanda
secundum Angel. in l. si seruus cō-
munis Meuij. ff. de stipula. seruo. &
& Imol. & Bald. in l. si quando. C.
de inoffic. testamen. & Andr. Sicul.
in tracta. de prȩstan. Cardin. q. 4. in
prima colum. in princ. & in 3. col.
in fin. & propterea in hac faculta-
te disponendi in quemcunque, vi-
deatur dicendum quòd habeat lo-
cum Regula. l. Boues. §. hoc sermo-
ne ff. de verbo. signifi. l. cum pater.
§. Pater certum. ff. de lega. 2. l. fidei-
commissa. §. si decem ff. de lega. 3.
11 cum simil. Tamen † illa regula
communiter intelligitur & limita-
tur vt non procedat, quando effe-
ctus dispositionis minimè consu-
mitur & completur in primo a-
ctu secundum mentem dispo-
nentis, etiam in materia stricta:
Ita declarat Bald. in l. inuitus. in fi.
C. de procurato. & in l. qui per salu-
tem. de iureiurando, & Alexan. in
l. veluti. §. hæc vox. ff. de edendo, &
consuluit Deci. in consilio 77. co-
lumna quarta in meo primo vo-
lumine, & faciunt dicta per Ioan.
Andre. in Mercurial. & Ioan. Mo-
nach. in capitolo innotuit. de ele-
ction. Sed effectus istius dispositio-

nis est secundum mentem concedentis expressam in præfatione intelligendus, iuxta tex. in l. item qa. ff. de pact. vt quicunq; hæredes in perpetuum habeant, ibi, pro se, hæredibus & successoribus in perpetuum &c. Per institutionem autem vxoris in vita, non haberent hæredes Comitis in perpetuum, ergo effectus non consumetur in institutione vxoris: ergo necessariò sequitur quòd porrigatur ad institutionem Mazei. Nec procederet in infinitũ: quia non excederet secundam vicem. vt in d. §. hęc vox. & in l. 3. ©. si pignus pign. per Fel. in c. licet, il 3°. de testib. & in c. 2. de tregua & pac. & consuluit Alex. in cõsil. 15. vol. 2.

¶ Præterea in dicto testamento est apposita clausula, oĩ meliori mo-
12 do † ex qua clausula videtur testatorem voluisse, quòd si Comitissa non posset esse hæres, & Mazeus post mortem illius: quòd Comitissa habeat fructus iure legati, & Matheus intelligeretur solus hæres directò institutus, cum aliàs hæres esse non posset, pro hoc faciunt dicta per Bal. in l. quoties. C. de hæredi. insti-
13 tu. quòd † licet testamentũ non valeat, in quo filio aliqd relinquitur absque titulo institutionis §. aliud quoque capitulũ, tñ ex illa clausula censetur institutus, & sic vnus titulus transmutatur in alium, per quem testamētũ substineatur, vt per multa consuluit in simili Paul. de Cast. in consi. 25. pri. vol. Fulg. in cõs. 90. & Deci. in d. cons. 77. col. 3. & quòd verba obliquentur & improprientur, vt testamentum substineatur, infinita sunt iura allegata per glo. in l. cum pater. §. mãdo. ff. de lega. 2. in l. quoties. C. famil. ercisciun. in l. eas causas. ff. de condit. & demon. cum similibus.

¶ Pręterea pro parte Ducis dicitur, quòd quando in persona eius qui vellet succedere ex clausula quibuscũque, reperiretur duplex improprietas, quòd tunc clausula quibuscunque non operatur, per multa quæ allegantur. Tunc sic, si in vxore reperitur duplex improprietas: quia fœmina, & quia in vltimo gradu successionis etiam in burgensaticis, sequitur quòd Mazeus hæres erit di-
14 rectò & solus. Nam † quoties testamentum nõ valet in primo gradu incipit à secundo tex. est. in l. 3. §. fi. ff. de liber. & posth. l. si à primo. eo. tit. l. ex facto. §. Lucius. ff. de vulg. & pupil. l. non putauit. §. à primo, de bon. poss. contra tab. Sed in primo gradu institutionis factæ de vxore testamentum non tenet; ergo tenebit in institutione Mazei, & non erit fideicõmissarius, sed hæres directò & solus, & sic nõ habet locum dispositio d. §. hoc sermone, quia
15 dispositio † de primo actu intellecta non cõsumatur per actum inualidum. l. hęc conditio, la grande ff. de cõd. & demon. cũ multis quæ allegantur per Roma. in cons. 540. Et per hæc vr, quòd titulus Mathei sit validus & firmus; cui cum magni Capitanei confirmatio accesserit, neque de iure ipsius Mazei atque confirmatione fuerit facta-

mentio

mentio Regi Catholico conceden ti dicta feuda ipsi Magno Capitaneo. Nec † Rex Catholicus verisimi
16 liter de his quæ in facto consistebant notitiam habuit, sequitur euidenter titulum Magni Capitanei in aliquo ipsi Mazeo non obstare, per ea quæ latè dicuntur per Socy. in consi.164.in 2.volum. Post scripta per Doctò. in l.Præscriptione. C.si contra ius vel vtilit.publ. & in c.quæ in ecclesiarum. de constit.& in c.1.de iudi.& in c.Pastoralis de re iudi. Nec me mouet Albaranum, quia videtur non obstare:
17 quia † inductum in augmentum & fauorem dicti Mazei, & propterea non deberet contrariũ operari.l. Quod fauore.ff. de legib. & ex verbis ipsius satis constat. Et sic dictum Ducem condemnandum esse ad restitutionem dictæ terræ, salua meliori deliberatione quò ad fructus propter introitus perceptos.

DECISIONVM FINIS.

Clarissimi viri

BARTHOLOMEI CAMERARII REPETITIO

Cap. primi, An agnatus.

LICET *feudum sit ex pacto & prouidentia non hæreditarium; adhuc filius non faciens inuentarium tanquam filius obligatur ad onera hæreditaria, præterquàm si agnatis consentientibus tanquàm de nouo à Domino inuestiatur. Agnati non nisi de fructibus præmortui. h. d.*

SVMMARIVM.

1 *Patrem non posse filio in aliquo præiudicare in feudis.*
2 *Pater & filius vnum reputatur corpus.*
3 *Honor est cum hærede mori.*
4 *Pater an in ipso feudo filio nocere possit.*
5 *Fidelitas præsumpta patris feudum defert filio.*
6 *Feuda dantur iure iusti sanguinis descendentis.*
7 *Fidelitas ipsi sanguini hæret.*
8 *Feudo priuari, qui familiarem vel conuasallum Domini occiderit.*
9 *Cardinalis pars corporis Papæ censetur.*
10 *Fratrem domini secum habitantem offendens feudo priuatur.*
11 *Pater filium ingratum exhæredat etiam in lucris maritalibus à patre prouenientibus. nu. 12.*
13 *Consuetudines feudales solam præsumptionem infidelitatis strictius quàm leges ciuiles permittant.*
14 *Filius à patre non poterit exhæredari à feudo aui, quod post mortem à patre præmortuo iam non capit.*
15 *Feuda sicut militia à publico originem sumpserunt.*
16 *Pater ea ratione filio nocet, quia tenetur esse hæres ipsius.*
17 *Filius contra factum patris venire non potest.*
18 *Hæres successor vitiorum.*
19 *Agnati factum nullum agnato nocet.*
20 *Delictum patris principaliter in omittendo filijs nocere potest.*
21 *Iura in pœnalibus sunt restringenda.*
22 *Vasallus non petendo inuestituram minimè agnatis nocet, sed filio.*
23 *Agnatorum consensus, ad quos feudum recasurum est, facit actum valere post mortem.*
24 *l. Statius Florus. §. Cornelio. de iu. fisc. declaratio.*

21 *Prælatus in committendo minus nocet Ecclesiæ quàm in omittendo.*

26 *Feudum domino magis aperiri in omittendo quàm in committendo.*

27 *Pater vt noceat filio in feudo, tria requiruntur. & nu. 30.*

28 *Feuda hæreditaria transmissionem habent qualitatis hæreditariæ.*

29 *Ingratitudinis pœnam ipsi patri lex feudi reseruat.*

31 *Facta multa tenet, quæ facienda impediuntur.*

32 *Feudum capiens censetur capere pro se & hæredibus.*

33 *Exemplum quando noceat.*

34 *Feudum antiquum si pater alienat, in vita filius soluto pretio reuocat.*

35 *Feudum siquis capiat, & expressè de hæredibus mentionem non faciat, hæreditarium non est.*

36 *Rem iure hæreditario captam, quando ex aliqua coniectura non hæreditaria non apparet.*

37 *Feudi natura cum hæreditaria non sit, iure hæreditario data non censetur.*

38 *Expressum operatur, quãdo quod inest tacitè aliter operatur in expresso.*

39 *Intentio ab vna parte in mente retenta nihil operetur.*

40 *Feudalis rei natura est hæreditaria & non hæreditaria.*

41 *Hæres qui est primo, est hæres vltimo in vniuersalibus.*

42 *Feudum est quoddam vniuersum.*

43 *Feudum quasi Castrensi peculio comparatur.*

44 *Verbum hæredibus, in feudis intelligitur, idest filijs masculis.*

45 *Fœminæ regulariter in feudo non succedunt.*

46 *Hæredis appellatione venit frater, quando à lege vocatur.*

47 *l. & pacto. §. fi. ad Treb. expositio.*

48 *Accidens potest adesse & abesse præter subiecti corruptionem.*

49 *Feudi naturam immutat qualibet alteratio.*

50 *Fidelitas sola est substantia feudi.*

51 *l. cum à matre. C. de rei. vind. an procedat in feudis. nu. 52.*

53 *Consequentia non tenet de maiori ad minus.*

54 *Exhæredatio causatur à culpa filij.*

55 *Patrem sine domini assensu feudum antiquum non posse obligare.*

56 *Filius vt sit hæres quandoque nocet vita ipsius filij duntaxat durante.*

57 *Alienatio feudi vt irritetur, requiritur, vt dominus offendatur.*

58 *Distinctio quædam not. subijcitur.*

1 OPpono: Imò † videtur patrem non posse filio in aliquo præiudicare ca. 1. de succ. feud. sol. Licet verba contextus illius (nulla ordinatione valente vel manente) plures habeant intellectus: vera tamen solutio hæc est. vt quod ibi dicitur, intelligatur, ne in feudo grauetur. Hic grauatur filius ex qualitate: quia filius:
2 quoniam si habet esse à patre † & vnum reputatur corpus. l. fin. C. de impub. & al. sub. patris item iusto sanguine, quem ei cõseruauit. post patrem feudum capit, recompen-
3 sat in hoc. vti Iser. dicit, vt † pater honoris sui cã cum hærede moriatur.

tur. argu. §.1. institu. quibus ex cau. man. non licet, pro quo verba illa obseruanda sunt. Onera hæreditaria, atq; illa, nullo ei hæreditario onere imminente. Non ergo erat onus in feudo, vt in oppo. 5. dicam.

4 ¶ Oppo. patrem † in ipso feudo filio nocere posse. ca. 1. si vas. feu. pri. c. si vasallus culpam. si de feu. fue. contro. sol. Aut pater directè delinquit in dominum, & culpa patris nocet filio, vt in iur. contrarijs,

5 propter infidelitatē patris; ita † vt quemadmodum præsumpta fidelitas patris feudum defert filio: ita ex diuerso præsumpta infidelitas filij, quæ à patre infideli prouenit, illi feudum auferat. vt dicit Angel.

6 cōsi. 110. vol. 1. col. 2. Dātur † enim feuda iure iusti sanguinis descendentis. vt c. 1. de nat. succ. feu. c. 1. de grad. suc. c. naturales. & c. adoptiui. si de feu. fue. contro. simul iuncta

7 probant. ipsi † certè sanguini fidelitas hæret. c. 1. §. fin. per quos fiat inuest. quoniam in infinitū in ipsa familia Dominus sperat. ca. 1. §. fin. quibus ex cau. feu. amitt. qua cessante contraria infidelitatis præsumptio sanguinis oritur. c. 1. an il. qui inter. frat. dom. sui. sic in simili in l. quisquis. §. filij. C. ad l. Iul maiest. dicimus.

¶ Retuli, culpam directè contra dominum commissam filio nocere, quid in culpa indirectè in dominum commissa? Ista quæstio examinatur in ca. 1. de eo qui inter. fra. dom. sui. vbi concludunt, cum

8 † qui familiarem, vel conuasallum Domini occiderit, feudo priuari per l. omne delictum. §. si quis commilitonem. ff. de re mil. & ca. fœlicis. de pœn. in vi. quod loquitur in delicto commisso contra Cardina-

9 lem † qui pars corporis Papę censetur. l. quisquis. C. ad l. Iul. maiest.

10 Vnde emergit, quòd † tametsi offendendo fratrem domini feudum non perdat; adhuc tamen priuetur, si frater habitat in domo domini, vel ostenderetur ad offendendum dominum in fratrē deliquisse secundum communem omnium doctorum opinionem in d. c. 1. de eo qui interf. fratrem domini sui, & in l. si finita. §. si de vectigalibus. ff. de dam. infect. ita quidem, vt extra hos casus feudo non hæreditario filius nō priuetur. c. deniq; quæ fu. prim. ca. benef. amit.

¶ Oppo. vt etiam si sanguis patris non inficiatur, tamen adhuc in feudo pater filio nocere possit. ca. prædictis. q̄ fue. pri. cau. ben. amit. sol.

11 ea de re lex feudi assistit, vt † pater filium ingratum exhæredet, secundum An. in c. 1. de succ. feu. Quia ij & si feudum omnes beneficio primi acquirentis & dantis habent. vt c. 1. de eo q. sibi & hæredib. su. iuncta l. 3. C. don. quæ sub mod. tamen filius habet esse ab eius patre, & etiam feudum quod à patre in fi-

12 lium descendit: nam † in lucris maritalibus, quæ à patre filij suscipiunt, pater exhæredat filium, licet illa ex necessitate filijs restituat. vt l. fi. l. hac edictali. in princip. l. fœmi-

næ

næ & auth. hæres.C.de sec.nup.so-
la ratione: quia à patre post ipsius
mortem illa recipiunt: tunc enim
licet sanguis patris non inficiatur,
quia tamē filius sanguinis præsum-
ptione inficitur. Lex feudalis assi-
stit, vt pater filium ingratum in re,
quæ sua fuit priuare possit. Eum
enim q naturæ fuit ingratus, mul-
tò facilius præsumitur ingratum
fore domino, præsertim cum con-
13 suetudines † feudales solā præsum-
ptionē infidelitatis strictius quàm
leges ciuiles permittant.ca.1.an ille
qui inter.frat.dom.su. ibi vt in cu-
ria sine dedecore stare non possit.
Nec proinde solus Dominus ingra-
tum filium feudo ea ratione priua-
re poterit: quoniam patri in recom
pensam suæ iniuriæ lex feudalis re-
misit, vt si pater non exhæredan-
do, ei gratiam facit, pariter & Do-
minus de eo non conqueratur. l.
omnimodo. C.de inoff.test. cui in
hoc stamus: non enim contrariā
in feudis legem videmus, arg.c.1.de
feud.cogn.& ita teneas, licet Iser.in
c.præterea.col.5.quę fue.prim.cau.
ben.amitt.contrarium videatur di-
cere, cui in c.1.de succ.feud.respon
demus. Cumq; ea ratione pater in
feudis exhæredet filium: quia co-
pulatiuè concurrunt patria pote-
stas & res, quæ certo modo fuit pa-
14 tris, rectā rōne in feudo aui † quod
post mortem à patre præmortuo
iam non capit, minimè filius à pa-
tre poterit exhæredari. l. dedit do-
tem.de collat. bon. minimè quoq;
pater exhæredat filium, si nomini-
bus proprijs capit illud: quia sua
contemplatione in vita patris ha-
bet id, quod ei nomine proprio da-
tur.l.fina.C.de vsu.sed quid illud?
Non ne Dominus ex omni culpa,
quę esset sufficiens ad reuocandum
vel exhæredandum, solus poterit
filium feudo priuare. ca.prædictis.
quæ fue.pri.cau. bene. amit. Quid
enim patris omissio dño poterat
nocere? Nam id quod vnus Do-
minus omisit: alter perficere pōt
vt Iser.in c.porrò.quę fue.pri cau.
col.4.cum alijs sequētibus probat.
Tu verò dic illa intelligi. Si eadem
commissa essent cōtrà dominum;
non autem quādo commissa sunt
contrà patrem; vt per Iser.in d.cap.
porrò.col.18.

¶ Oppo. vt etiam quando neque
ex parte filij, neque ex parte patris
aliquod delictum adest. Quo casu
cessat infidelitatis præsumptio. ad-
huc pater in feudo hęreditario no-
ceat filio.c.imperialem.de prohib.
feud.al.per Fed.sol. Delinquit pa-
ter: quia dum fidelitatem iurauit,
honestum iurauit.i.circa iustitiam
Domini in his quæ ad ipsum perti
nent, in damno non esse.c.1.de for.
fidel. est autem in damno: quia
15 † feuda sicut militia à publico ori-
ginem sumpserunt, vt in §. opti-
mum.in auth. de exhib.reis.i.à pa-
trimonio ipsius Regis. vti And. de
Iser.in c.1.§. Valuatores. de his qui
feu.dar.poss.declarat. Quo fit, vt
à Dño debeant concedi. qui etiam
confirmando dat.l.lege obuenire.
ff.de verbo.sign. Vnde contrà fi-

deli-

delitatē facit is, qui ex se dare vult. c. illud. quæ fue. pri. cau. ben. amit. maximè post iura recentiora, quia dominum contemnit. d. §. fin. quæ fuit pri. cau. nil mirum igitur si pater priuat, vt eodem modo infidelitas patris noceat filio.

¶ Oppo. nocebit ergo pater ipsi filio alienando feudum ex pacto & prouidentia non hęreditariū, contrà tex. in c. 1. de succ. feud. & c. 1. §. si vasallus culpam. si de feud. fue. cōtro. sol. Vt semel loquendo caput hoc præiudicij, quod patet facit ipsi filio alienando feudum sine assensu, animaduertendum est: quia aut loqueris in feudo hæreditario, aut in non hæreditario. primo casu siue sit nouum, siue antiquum,
16 quoniam hæreditarium est † semper patet ea ratione filio nocet: quia tenetur esse hæres ipsius l. ius sepul-
17 chri. C. de relig. & sumpt. fun. & † contrà factum patris venire non potest. l. cum à matre. C. de rei vind. sicuti And. in c. 1. in prin. de alie. feu.
18 pat. declarat: tunc † enim hæres successor vitiorum erit & culpæ. l. eum qui. §. in hac. ff. de publ. secundo verò casu quando non est hæreditarium, aut est nouum, aut antiquum. Si nouum, quia ex capite occasionis vim hęreditarij habet, quemadmodū paulò post in quæstione prima, quid sit feudum ex pacto & prouidentia dicā. Idem dicas in hoc quod diximus in hæreditario, itaq; intelligo iura quæ dicant, quòd nocet patri, nocet filio: quando scilicet ei nocere potest, secundum Iser. in ca. 1. versi. & olim. de succ. feu. in verb. hodie. dum ait: patrē alienando sibi, & descendentibus nocere posse, idest descendentibus hæredibus in feudo in quo nocere potest; non autem agnatis. in quibus hanc ob causam Iser. variat casum in feudo paterno non hæreditario. quasi de eo non intellexerit, sic oportet doctrinam Iser. quasi in torculari comprimere, vt eam intelligas, ne fortè cum mordace quodam tu quoque me accuses, qui dum ipse nec me, nec Iser. intelligit, plerumq; cōtrarium me ex Iserniæ doctrinis haurire asserit: ab his quæ Iser. dixit: ne aliter intelligendo, dicere compellamur. Andr. placuisse, vt in feudo ex pacto & prouidentia non hæreditario antiquo agnatos quoque priuet, cōtrà tex. in c. 1. si vas. feu. priu. & c. si vasallus culpam. si de feu. fue.
19 contr. nullum † equidem factum agnati agnato nocet, vt in capite agnatorum videbis, inter quos & filius connumeratur. l. filius ff. de suis & leg. hęred. qui licèt sit deterioris conditionis quàm agnatus in delicto patris feudatarij, hoc verum erit in culpa, & sic in principali delicto in faciendo, iuxtà terminos d. c. si vasallus culpam. & c. si vas. feu. priu. non autem alienādo, vt iura feudalia diuersa statuunt, cuius diuersitatis ratio est: quia is qui alienat non aliter culpare in faciendo, sed magis dominum contemnere, & sic in omittendo. Item non principaliter, sed accessoriè:

quia necessitati suę voluit principa
liter prospicere : in istis ergo casi-
bus iura prædicta locum non ha-
bebunt secundum Andr. in cap.1.
§.fi.quæ fue.pri.cau.ben. & c.1.§.&
si libellus. de ali.feu.pat. cum con-
cord. In casu ergo nostro nocebit
filio pater, si feudum esset nouum,
& ita c.imperialem.§.1.de prohib.
feu.al.per Loth.& c.fi.quæ fue. pri.
cau.ben.ami. intelligantur vt d.gl.
in c.1.de succ.feu.in glo. mag.a vel
si esset antiquū hæreditarium, vel
alienando feudum antiquum non
hæreditarium filio non faciente
inuentarium: quia licet non sit hę-
res in feudo, est tamen hęres patri,
vt diximus: ex quibus emergit,
20 vt tametsi † delictum patris princi-
paliter in omittendo filijs nocere
possit, nequaquàm ita sit, qñ omit-
tendo nō principaliter in dñm de-
liquit, vt in casu nostro, vbi prima
intentione voluit sibi prouidere, &
consequenter negligendo domi-
21 num offendit: quia cum † simus in
pœnalibus, iura restringenda sunt.
l.sanctio legum. de pœnis. & cum
non inueniatur iure cautum, vt pa
ter noceat filio, nisi in culpa quan-
do principaliter cogitauit delinque
re: in accessoria omissione aliter
dicemus; & de ea, tanquàm de casu
omisso iudicabimus. Hinc certe c.
imperialem. de proh. feu.alie. per
Loth.& c.fin. quæ fue.pri.cau.ben.
am.nullam mentionem succeden-
tium faciunt: quia in feudo recto
de quo loquuntur, eis talis omissio
non noceret. Ita D.Iser.in c.fi.quę
fue.pri.cau. Quæ verò in feudo hę
reditario considerantur, vt noceāt;
ab argumento iuris ciuilis pro-
ueniunt.

¶ Nec obstat si diceres Iser. in c.im
perialem.in §.firmiter. dixisse, in
principali culpa in omittendo.§. il-
lum non habere locum, vt alijs no
ceat: quia loquitur respectu agna-
torum, quibus non nocet, vt ipse
in d.c.fi.quæ fue.pri.cau.dicit, &
non filio, qui à patre sanguinem &
feudum suscipit, de quo se remit-
tit ad dicta in ca.1.si vas.feu.priue.
22 vbi hoc firmauit, nempe † vt non
petendo inuestiturā minimè agna
tis noceat, sed filio dumtaxat. Id
ipsum in c.1.de cap. Corra.dicit, &
simile de agnato.in c.1.§.fi. in fi.de
pac.iur.fir.etiam confirmat. Et ra-
tio principalis cōclusionis nostræ,
quare magis noceat in hæreditario
antiquo, quàm in non hęreditario,
quod agnatis aperitur non domi-
no, saltem in vita alienantis patet:
quia alienando feudum hæredita-
rium antiquum, quod inuitis filijs
& agnatis potest alienare secundū
And.in c.1.ij.col. de alie.feu.pat. so
lum dominum offendit, si sine as-
sensu alienat, vt in d.cap. imperia-
lem, & ideo ei aperitur, sed quando
non hæreditarium sine assensu
alienat, offenduntur Dominus &
agnati, minus tamen dominus q̃
agnati, quia dominus non validat
actum post mortem. ca.1. de al.fe.
pat. sed illud quod poterat vasallus
facere in vita, vt in cap. Titius. si de
23 feu. fue. contro. Consensus † verò
agna-

agnatorum, ad quos feudum recasurum est, facit etiam actum valere post mortem.d.cap.1. de alie.fe. pat.quo tempore de domini assensu non curabimus, vt ibi: Vnde magis offendit agnatos, quàm dominum: ista ergo in hoc actu mixto prævaleant, arg.l.iij.de test.tut.& l.quæritur.de sta.hom. Conuenit profectò, cùm agnati magis offendantur, vt eis in recompẽsam proprię iniuriæ feudũ aperiatur, argu. l.iure succursum. ff. de iur. dot. ita sentit Iser. implicitè tamen in ca.1. vers.& olim.de succ.feud. colum.1. ibi hodie, &c. vbi dicit, quòd licet dominus contemnatur, tamen agnatis aperitur statim, sicuti à primo acquirente sunt vocati, alio de medio sublato, non expectata mor te alienantis. Vnde & hoc aliud e-
24 mergit, quippe † vt l. Statius Florus. §.Cornelio. de iure fis. locum non habeat in hoc casu, secũdum Iser.in d.versi.& olim. & in ca. Titius.si de feu.fue.contr. cuius veritatem in quæstione 17.videbis.

¶ His quæ scripsi obstare videntur ea quæ traduntur in c.fin.de capit.
25 Cor.vbi † in committendo minus nocet ecclesiæ quàm in omittendo, vt not.ĩ c.ij.de donat.Sol.omittendo consideratur vt administrator ecclesiæ, committendo autem propria ipsius consideratur persona.

¶ Obstat pretereà.c.imperialem.§.
26 illud. vbi † dicit magis aperiri Domino in omittendo quàm in committendo.Sol. semper vasallus punitur, sed omittendo ea ratione feudum aperitur mediato domino, commitendo autem immediato; quia feuda non possunt alienari sine assensu directi domini.c.imperialem.in princ.& ca.1. de proh. feu.al. per Loth.ibi. sine assensu illius domini, ad quem feudum spectare dignoscitur. Quando ergo alienatur, primus, dominus directus offenditur: nil mirum si ei aperitur, arg.c.fin.q̃ fu.pri.cau. ben. amitt. At quando delinquit contrà fidelitatem promissam, aliquid committendo: quia, propter reliqua fidelitas non præstatur maiori domino, sed minori, penes quem reliquiæ fidelitatis manent, secundum Bald.ibi, non quòd in plus se habeat contemptus in omittendo, quàm culpa in faciendo. Imò potius: quia ipse vltimus Dominus offenditur ei apperitur.

¶ Oppo.contra prędicta, vt multò fortius pater non offendit filium in feudo nouo, quàm in paterno, si est datum patri & filio sub nomine proprio, puta Claudio, arg.l.2. §. fratris. ff. si quis aliquem testari prohib. secundum And.hic in c.1. de succ.feu.& in c.1.si vas.feu.priu. & latius in ca.1. §.& si libellum. de al.feu.pat.sol. Quando sic datur filij contemplatio attenditur, quod ĩ dubio pręsumitur.l.f.C.de vsufr. vt per Iser.in c.1. de succ.feu.col.2. & in d.§.& si libellũ.æquè datur filio sicut patri.l.quodcũque.§.si ita. de verb.oblig.l.si ita conuenerit.ff. de pact.dot.l.filio.& l.filius.§. cum quis

quis erit. de leg. 1. quo casu feudum nõ venit ad filium ex præsumptione fidelis sanguinis patris, sed ex præsumpta fidelitate propria, quã principaliter attẽdit dominus: qua cessante non plus est in filio quàm in omni agnato, cui non noceret. l. si partem. §. fi. ff. quemadmodum ser. amit. vt bene Iser. in cap. 1. §. & quia. col. 1. in fi. de his qui feu. dar.
27 pos. declarat. Tria † planè requirũtur, vt pater noceat filio in feudo. Primum esse naturæ, vt dicimus, iure sanguinis feuda dari. Alterũ, vt filius post patrem capiat. Tertiũ vt feudum fuerit patris, secundum Iser. in c. 1. col. 2. si vasallus feu. pri. quorum vno deficiente, reliqua nõ sufficiunt. At hic feudum non est patris, sed proprium: quia licet fuerit patris, tamen non succedit tanquam ad feudum patris, sed tanquàm ad feudũ quod in vita patris fuit suum, ita loquitur Iser. in d. c. 1. si vas. feu. priu. in propriis terminis nostris. Quod alia quoq; ratione probo: quoniam aliter dicendo sequeretur, quòd ex delicto proditorio patris priuaretur filius feudo acquisito per filium, sed sic non intelliguntur iura feudalia, nec intelligi possunt, toto tit. C. ne filius pro patre. quia speciale est in crimine lę sę maiesta. l. quisquis. §. filij. C. ad l. iul. maie. vt feudo acquirendo ab alio quàm à patre priuetur, vt inf. dicam, ergo in contrarium est ius commune l. nam quod liquidè. §. fi. de pe. leg. sed cur aliud statuitur in feudo quod fuit patris, aliud in feudo filij quòd patre medio non habet, cum vtrunq; à domino habeamus, vt in 1. q. probo; non necadem ratio in vtroque, vt secundum Franc. de Aret. in l. item apud Iulianum. §. si quis. de leg. 1. omnino dicendum sit, vt patet delinquẽdo in feudo non hæreditario nunquid noceat filio? Sol. subsististe
28 Lector, & cogita quia sicut † feuda hæreditaria transmissionem habẽt qualitatis hæreditariæ secundum Andr. hic in §. quid ergo, de inuest. de re. al. fac. & in ca. 1. de al. feu. pat. vt in 1. q. inf. latius ostendam. ob quã filijs nocemus. sic feuda ex pacto & prouid. non hæreditaria, si non habent transmissionem qualitatis hæreditariæ de vno ad aliũ, habent tamen trãsmissionem sanguinis fidelis à patre in filium. cui cohærent feuda. c. 1. §. 1. de grad. succes. vt ad illum vadat feudum. ad quem sanguis fidelis descendit à primo in infinitum. vt latius in 1. quęst. inf. videbis. quo fit, vt nõ propria: quia à domino feudum habet, negari possit, quin à patre quoque illud habeat. ca. 1. de feu. Mar. ibi. per inuestituram patris & aui.
¶ Sed tunc iterum oppo. si in hoc feudo, quod filio nomine proprio datur delictum patris ei nõ nocet, noceat ei saltem delictum propriũ, ita vt si fuerit ingratus patri, similiter in hoc feudo exhęredetur, qa suspitio c. 1. an ille interf. fra. do. sui & aliorum iurium ita militant in hoc, sicut in alio, ob quam exhęredationem permittit lex feudalis. c. præ-

prædictis, quæ fuit prima cau.ben. amit. Sol. lex feudalis in c. prædictis assistit legi ciuili, quòd in casibus in §. causas. in auth. vt cum de appell. cogn. enumeratis, permittit patri posse exhęredare filiũ, vt supra dixi: sed scdm ius ciuile pater non exhæredat filium in re filij, sed in eo quod habet à patre sine iudicio suo, siue legis etiam, vt in l. si arrogator. ff. de adopt. l. j. §. si impuberi. ff. de col. bon. iuncta l. omnimodo. C. de inoff. test. & l. dedit dotem. de col. bon. Cumque hoc feudum nominibus proprijs datum, non habeat filius à patre sed sua contemplatione. l. fina. C. de vsufr. minimè eum exhæredabit. Quamquam enim ratio c. 1. an il. qui inter. fratr. doni. fu. militet in isto casu: quia dñs pp futuram suspitionẽ ingratitudinis posset eum priuare: ea tamen ratione non fit: quia non est ingratus, si pater non declarat. d. l.

29 oimodo. C. de inoff. test. hanc † enĩ pœnam ingratitudinis quando patri est ingratus, ipsi patri (vt de iure ciuili est) lex feudi reseruat, vt d. cap. prædictis. & cap. 1. de feu. cogn. iuncta d. l. omnimodò, habetur. Pater autem non potest: quia res à se non descendit post mortem: sed data est filio ante mortẽ. ob quod exhæredatione non tollitur. l. dedit ff. de col. bon. Neque etiam Dominus, quia patri competit: nemo ergo faciet.

¶ Oppo. de l. quisquis. §. filij & §. filias. C. ad l. iul. maiest. quę valde his quæ diximus obstat. Respon. illud

30 † ex atrocitate criminis statuitur, vt filio in re propria futura filij patris delictum noceat, secũdũ Andr. in ca. 1. si vasal. feu. pri. in prin. & in c. 1. §. præterea, quę fue. prim. cau. & vbique, non quidem quærimus tunc, an bona sint patris, sufficit quòd sit filius ex illo sanguine infecto, & bona acquirenda non acquisita, secundum glos. in d. l. quisquis §. filij, in verbo non valeant:

31 nam † multa quæ facta tenent facienda à lege impediuntur. l. patre furioso, de his qui sunt sui vel. al. iur. Qua de re, in capiendis, satis est filium ex patris sanguine descendere, vt in futurum infidelis præsumatur. Itaque talis perpetuatio impeditur & omne futurum ius euanescet, si spe, non autem re ius acquisitum sit. Hanc esse mẽtem Iser. dixerunt patres nostri, moti quia And. in d. §. præterea, ex hoc crimine feudum auitum filium perdere dicit. Vndè fit quòd etiam si propria contemplatione post mortem patris filius esset feudum habiturus, si illud non habuit antè crimen, omnino feudum amitat. ita Iser. in c. 1. §. & si libellum. de al. feu. pat. ita vt nihil in futurum capiant in d. §. filij. & ita intelligo glo. illam vbi dicit, q. pater bona contulit. Quod not. quia alibi non legi. Hactenus de hac prima oppositione.

32 ¶ Oppono secundo: Capiens † feudum censetur capere pro se & hæredibus. c. 1. de duob. fratr. ca. 1. §. cum verò Corradus. de his qui feud. dar. poss. & l. si pactum. ff. de prob.

ergo ſemper nocebit filio, per l. cũ à matre.C.de rei vind.Sol. Capere pro hæredibus, poteſt fieri tacitè & expreſsè, vt declarat Andr. in cap.prim. in quib. cau. feu. amitt. §.huius autem generis.col.ſecunda verſi. ſi ergo non probatur, ita vt ſi dicatur, concedo tibi feudum ſimpliciter nulla hæredum facta mentione, intelligatur de hæredibus, ſed non miniſterio hominis, qui nihil dixit: eſt ergo ab intellectu iuris, ſed quæ ius intelligit tacitè, vt ius vult intelligit.l.ſi cui.ff. de ſeruit. & l.quamquam.ff.de ritu nupt. ideſt in propria rei natura, & non aliter: fateor ergo, vt ſic capiendo cogitauerit de hæredibus, ideſt vt non ſit perſonale, prout in capitul. primo, quib. mod. feu. conſt. poteſt, vti ſemetipſum declarat Iſern.in cap.prim.§.& quia columnn. prima. de his qui feu.dar. poſſ. vbi dicit, quòd capiens feudum cenſetur pro ſe & filijs cœpiſſe, non tamen, vt ſit hæreditarium, hoc eſt, vt vnus in infinitum ſit hæres alterius, ſed tantum hoc hęreditarij qualitatem in perſona ipſius primi acquirentis retinebit ſecundum Andr. hic col. iij. verſic. ſi diceremus datum. in cap. prim.colum.vltim. de alie.feu.pat. & in capit.Titius. in vltim.verbo ſi de feu.fue.contro. itaque intellige tu omnia dicta Andr. quòd capiendo ſimpliciter, intelligatur de hæredibus, ideſt vt non ſit perſonale & filij habeant vt hæredes reſpectu primi, & hoc qa occaſione primi omnes hâbent, quam occaſioné in primo acquirente And. conſiderat, vt vim hęreditarij habeat, & ideò primò hoc modo ſumus hæredes, vt in prima quęſt. videbis. pro quo allego caſum in l. liberti.ff. de aſſig. libert. iuncta.l.j. Dico igitur, ſi quæris, an conſiderauerit habere hæredem, quem ipſe acquirens valeat offendere, & dico quòd ſic: ergo & vnus alteri in infinitum noceat? nego conſequentiam, niſi expreſsè conſtaret hoc ex mente concedentis procedere, vt in cap.pri.§.& ſi libellum. de alie. feu. pat. & in allega. locis Iſern. dicit: & ſi rationem quæris, quare in primo acquirente ita ſtatuatur, dic, ex eo: quia tacitè ineſt conditio inter ipſum dantem, & primum accipientem pro ſequentibus in infinitum, vt in ca. 1. §. hoc quoque de his qui feu. dar. poſſ. vt ita demum ſequentes habeant, niſi ipſe alienauerit in vita, ſecundum And. in cap.1.§.& ſi libellum. de al. feu.pat. col. 3.& 4.per l. 3. & l. quęſitum. ff.de ſer.expor. in l.cum quis. ff.de ſol. & l. qui Romæ. §.Flauius. de.verb.obli. patet quoq; hoc; quia ſi lex feudalis in c.1.de al.feu.pat.& in c.1.§.& ſi res. per quos ſi. inueſt. & hic cũ concordantibus feudi pat. diſpoſitionẽ vetant, apertè demonſtrant in feudo nouo contrarium permitti.l.nam qđ liquidè.§.fi.ff.de pe.leg. hoc arg. vtitur Iſer. in §.& ſi libellum. de al. feu.pat. column.iij. in princ.verſic. item in ſumma, & eadem colum.ver. & cum in feudo paterno.

paterno. & in 4. col. propè med. verſ. & quando eſt paternum. In cęteris ergo ſequentibus ibit feudum vt ius vult. i. iure ſanguinis, & in ſecundo in quo nũcupatur paternum, vt in c. 1. §. 1. de gradu ſucc. in fe. incipiet ſuam naturam operari non in ipſo acquirente, vt dixi, Sed quando capitur expreſsè pro ſe & hæredibus, iſtud expreſſum operatur, vti iura cumulata per Curtium in 3. col. probant. Quo caſu haudquaquã dicetur feudum hæreditarium ſola ſucceſſione, ſed etiam hæreditarium, vt talis ſit eius natura l. ſi quando. ff. de leg. tranſmiſſione ad hæredes, quaſi ſic expreſſe capiendo vnus vt hæres alteri ſuccedat, vt declarat Iſer. in c. 1. de al. fe. pat. in princ. & in §. & ſi libellum. col. 3. in fi. verſ. ſed quid ſi acquiſiuit, vbi quò ad hoc iſta ęquiparauit burgenſaticis, & in c. 1. §. hoc quoq;, de ſucc. feu. in c. 1. §. quid ergo. de inueſtitura de re alien. fac. & hic cum locis concordantibus. quod nota. & ſic dicendo, qui non eſt hæres, feudum non habebit, ſed Andr. in locis, alleg. & in v°. oppo. dicam. ex-
33 preſſa † enim quandoq; nocent. l. nonnunquàm. ff. de cond. & demonſtr. vti perſpicuè vtrunq; in l. eius ſepulchri C. de relig. & ſumpt. fun. patet, hæc enim fuit mens Iſer. in c. 1. §. & ſi libellum. de al. fe. par. col. 3. verſ. ſed nunquid feudum nouum: itaque teneas ſpreta illorum opinione, quos Franciſcus Brunus conſilio 18. 24. & 25. libera-

aceruauit; quibus placuit vt expreſſè capiendo pro ſe & hæredibus, operetur vt primus duntaxat hæres ſit. Dicant, quæſo, quid expreſſum tamen operaretur, ſi in omni feudo hæredes ſumus primo? Sed tunc contrà de l. cum patronus. §. cum libertus. ff. de oper. liber. vbi quando tacitè capit feudũ, filius tenetur eſſe hæres patris, & quando expreſsè capit pro ſe & liberis; non tenetur eſſe hęres patri. Sol. ſtipulatio ſimplex & tacita in d. l. cum patronus. fuit interpoſita ſuper re, quæ ſui natura eſt hæreditaria, vt ibi, & in glo. in l. ſi quis operas eodem tit. prǽſupponendo ꝙ operę fuerint certæ: at feudum rectum de ſui natura non eſt hęreditarium; quandoquidẽ extra hæreditatẽ capitur, vt hic cum concordantibus. Hoc certè Iac. de Ardi. errare fecit, vt diſtingueret inter feudum ſimpliciter captũ vel pro ſe, & liberis, id ipſum planè quantum ad naturam feudi attinet ſunt, cũ aliter dicamus de feudo capto ſimpliciter, vel pro ſucceſſoribus, vel liberis, ſeu filiis, quàm de feudo capto pro ſe & hæredibus, primò tex. aſſero de iur. feud. in c. 1. in fi. qui ſuc. ten. quod loquitur in feudo hæreditario, vt declarat Iſer. ibi in vlt. col. & ita eſt; quia cum miſterio litera illa in prin. loquitur per vocem ſucceſſores, in fi. verò per vocem hæredes, quaſi velit inter hæreditaria & non hæreditaria diſtinguere, vt in alio tit. qui ſuc. ten. ſimiliter facit, nõ cauillãdo literam

literam, prout gl. facit, capiendo vocem (hæredes) pro filijs masculis, quia pro omnibus intellexit quotquot hæredes esse possunt, vti paulò post dicam, cui alterum tex. addo in ca. I. apud quem vel quos ibi (nocebit hæredibus) nã licet sit immutatum, ne alienatio fiat sine assensu domini; non proinde sunt immutata iura illa, vt habito assensu possit alienare in præiudicium hæredum. Quod autem cap. I. apud quem vel quos, intelligatur in feudo hęreditario, ex necessitate est, ne contradicat. §. sed & res. per quos fiat inuestitura, vbi dicit, quòd nec secundum antiquam consuetudinem alienabunt in præiudicium agnatorũ, dic tu in feudo ex pact. & prouid. non hæred. quoniam in hęreditario nocebant, vt patet ibi, si ipse & hæredes sui sine hærede moriantur, nec potest dici vt in c. I. apud quem, vel quos loquatur de filijs, & in §. sed & res. per quos fi. inuest. de agnatis, quasi filius semper sit hęres, vt hic, quia si est hæres honoris causa est hæres, & multò fortius reuocat filius quàm agnatus. cap. Titius, si de feu. fue. contro.

34 Quoniam † si feudum antiquum per patrem alienatur, nedum post mortem, verùm etiam in vita soluto pretio reuocat, vt ibi. hæc ipsa veritas est, cui non obstat, si aliter distinguere voluerimus, vt §. sed & res. intelligatur in feudo antiquo non hęredi. in quo non nocemus. capitulo primò apud quẽ, vel quos, in feudo nouo in quo nocemus: q̃a paterni feudi nõ noui iura feudalia alienationẽ vetant, vt d. Iser. in cap. primo de al. feu. par. Non quidem literę contextuũ illorum hoc aperiunt, & si vis iudicare, non debes. iuxta l. ij. de off. quæst. à communi discedere. Si vis disputare figo pedem, vt illud non sit: quia nouum: sed quia hæredit. vti litera dicit, maximè quia concordat cum omnibus supradictis simpliciter, si quis

35 † enim capiat feudum, & expresse de hæredibus mentionem non faciat, hæreditarium non est, quòd præterea, quæ in medium produxi; patet etiam per not. in l. si tibi. §. si pactus sim. ff. de pact. dum in-

36 quit, tunc † esse rem iure hæreditario captam, quando ex aliqua coniectura non hæreditaria non apparet. Coniectura autem ex ipsius rei natura demonstratur secundum communem disputationem ibi, & in l. quod dicitur. de verbor.

37 obligation. Et † cum feudi natura hæreditaria non sit, vt in prima quæst. demonstro: ergo iure hæreditario datum non censebitur, nisi expresè contrarium appareret, argum. l. in conditionibus. §. primo ff. de condit. & demonstration. aliàs nunquam esset feudum ex pacto & prouid. non hæreditarium: quia semper vnus capit, & sic intelligendo feuda in dubio iure sanguinis non essent, & tota feudalis machina corrueret, & ita teneas: quoniam glosa in lege vt iurisiurandi. §. si liberi.

liberi.in vet.si liberi operariũ ĩ ope ribus incertis, q̃ patrono iure non hæreditario competunt, vt in l. si operarum. eod.titu. æquiparat ista quando simpliciter stipulatur, & quando pro se & liberis; quo casu nulli dubium est ex pact.& prouid. non hæredit.esse,vt in sua quęstione probamus.

¶ Sed tunc forriter obst.l.iij. cum concord.ff. de leg.1.sol. qñ † quod
58 inest tacitè; aliter inest in expresso, expressum operatur. l. si ita legatũ. §.illi si volet.ff. de leg.1. sed vt probaui, aliter est in expresso, quàm in tacito, ergo &c. Vel dic quòd licet sit in tacito,hoc erat à lege præter intentionem recipientis.& tunc si exprimitur, cessat tacitum l. talis scriptura.de leg.primò.

¶ Nec obstat si dicatur, vt verè fuerit in tacita voluntate sua, quo casu cessat expressum l.cum quid.ff.si cert.pet.siquidem non aliter in mẽte sua erat, quàm in mente legis, & domini.d.l.si cui. ff.de ser. Rursus: quia si ipse acquirens hoc cogitauit, in voluntate domini dantis aliter erat.prout ius vult iure sanguinis secundum consuetudines feudales,ratione rei. vt inf.dico.Et
39 † intentio ab vna parte in mente retenta nihil operatur.l.si repetendi C.de condictio.indeb. tum mamaximè; quia in feudis viuimus iure speciali consuetudinario feudorum, & tanquam speciale iudicari debet, ex doctr. Inno. in cap. dilecto.de offi. Archid. in quo expressum fuit, cessare tacitum in expresso.l.fina.C. de pact. conu. & cap.1. de fe. non hab. propter nat. fe.si ergo homo tacuit, non cessat lex, sed suos operatur effectus.d.c. 1.de fe.non hab. prop. nat. feu.sed si loquimur in eo, cessat lex, vt ibi patet. Tolle igitur quam volueris ex istis,& contrarium est solutum.

¶ Sed tunc iterum videtur obstare, quòd etiam quòd expresè capiat pro hęredibus non propriè efficiatur hęreditarium. Dic vt in oppo. quinta.

¶ Sed adhuc obstant omnia dicta per Alexand.in consi.21. in quinto volum. quòd expressio operatur, non tamen contra naturam rei; & si natura rei est non hęreditaria,
40 ergo &c. Sol.natura rei feudalis est hæreditaria, & non hæreditaria,vt pactum sonat: quia vtraque natura à feudo cogitata est, non hæreditaria vt in c.1.de succ.feud.& hæreditaria vt in cap. primo qui succ. tene.in fin.

¶ Oppono tertiò: si sic dicimus, quòd dans, & recipiens consentiunt, vt primo sint hæredes, si hæredes sunt primo ; hæredes erunt vltimo. l.fina. C.de hæredi.
41 institu.sol. Qui † est hæres primò, est hęres vltimo,intelligitur in vniuersalibus si vult,non quòd astringatur secundum And.hic col.3.ver sicul. si diceremus. pro quo allego tex.l.primæ.ff.de castr. pecul. quia
42 † feudum est quoddam vniuersum, secundum Andr. in cap.pri. quid sit inuest. in princip. in fin.
43 verbis. Quare &c. Ac † etiam quasi

si castrensi peculio comparatur, vt dicit gl. in verbo. fructus. de duob. fratribus, quam cõmuniter sequuntur: cuicunque ergo comparetur, sufficit vt capiat illud vniuersaliter, vt Lud. Ro. in sing. 683. tenet, quod omnes approbant, & in suo loco apertius probabo.

¶ Oppono quartò, qui capit feudũ pro hæredibus, non facit feudum
44 hęreditarium: quia † ly hæredibus intelligitur. i. filijs masculis. c. j. §. & si clientulus. de al. fe. Sol. quoniam repetitio l. imperialem. de proh. fe. al. per fed. quę postea à me scripta fuit, ante hanc typis data fuit, ne forte morte præuentus hæc repetitio non imprimeretur, sua dote spoliata fuit, quæ ibi dicta sunt lege, vt rationem videas, cur de primo filio masculo hęrede intelligatur, & de omni alio masculo hærede à primo acquirẽte in infinitum
45 descedente: cum † enim fœminæ regulariter in feudo nõ succedant c. 1. §. hoc autem. de his qui feu. dar. pos. nec pater. ca. 1. de nar. succ. feu. c. 1. de grad. succ. §. 1. & collaterales in feudo nouo excluduntur. ca. 1. §. cum vero Corradus. de his qui feu. dar. poss. c. 1. de duob. frat. cap. 1. de grad. succ. c. 1. quib. mod. feu. amit. necesse est dicere; vt capiendo pro hæredibus feuda vadant ad filios masculos, vt in iuribus cõtrarijs, & sic sine hærede moriatur in feudis nouis, qui filium nõ habet masculum, vt in d. §. & si clientulus, nõ vt alij qui non sunt filij hæredes non sint; etenim ĩ feudo antiquo agnati hæredes sunt, vt declarat Iser. in ca. 1. de al. fe. pat. in 2. col. & melius in c. 1. de alie. feu. pat. in 2. col. & melius in c. 1. vers. fratri. de his qui feu. dar. poss. post glo. ibi dũ verba tex. sine legitimo hærede, exemplificat in omni descendente, qui successurus est ab intestato, vt i c. 1 si vas. feu. pri. in fi. & c. 1. §. hoc quoq;, de succ. feu. & in puris terminis And. in c. 1. §. & si clientulus. de al. feu. verba illa verificat in omni agnato à masculo descendente. Idem in c. 1. §. & filius fratris. in 1. col. in prin. in titu. Imper. Loth. & ideò gl. in verbo patrem, propè prin. in §. hoc quoq;, de succ. feu. dicit, quòd in §. & si clientulus. de al. feu. dum dicit, quòd si sine hærede masculo mortuus est, qui fecit liuellum, feudum deuenit ad dominũ in feudo antiquo, supplet quando scilicet sine filio masculo vel fratre mortuus est; quia existente fratre feudum reuertitur ad fratrem, vt in d. §. hoc quoque;
46 ergo † appellatione hęredis venit frater, quando à lege vocatur, & omnes vocati: quia tunc succedit Dominus quando non sunt agnati vel nolunt: secundum Isern. ibi col. 1. nõ quidem ab re hic dicitur, sine omni prole, ad ostendendum de omnibus qui possunt succedere: patet ergo, quòd si capit feudum pro se & hæredibus, ille est hæres, qui succedere potest, & non filius tantum. Sed ideo de eo tm̃ lex feudalis sentit, quia (vt vides) iure isto solus filius masculus succedit: qui si hæres est successione sub nomi-

nomine filij vt hic; non propterea verè hęres non erit, feudo effecto hæreditario transmissione, vt hic, & cap. I. de capit. qui cur.vend. etiam effecta hæreditaria, vt in sequenti
47 ti oppositione dicam. Non † obst. l.ex facto. §.fin.& ibi glo. communiter approbata, quoniam ex præsumpta mente testatoris illud euenit.

¶ Oppo.quintò. Qui capit rem pro hæredibus, intelligitur iure hæreditario, hoc est, si res est hæreditaria, aliàs non, arg.l.pro hærede.§.si quid tamen. ff.de acquir.hære. sed feuda competunt iure sanguinis, vt dixi: ergo hæreditaria non sunt. l.iij.de interd.& releg.& l.ius sepulchri.de relig.& sumpt.fun. sol. Notula hæres, quandoque est qualitas
48 † accidens, quæ potest adesse & abesse præter subiecti corruptionem, nec subiectum mutat. vt in ca.isto de filio hærede dicimus, qui non propterea feudum hæreditarium efficit, & ideo per inuentarium liberatur secundum Andr.hic & inf.dicam. Quandoque est qualitas cohærens substantiæ, quæ licet sit qualitas, est tamen inseparabilis à substantia; & si separaretur, subiectum mutaret, vt est qualitas hæreditarij in feudo, quæ immutat ipsius feudi naturam, vt in prima quæst. in capite hæreditarium.inf. vides, & latius in Porphyrij isagogicis habetur. Distingue ergo, aut vox(hæres) apponitur super re, cui potest adesse, vt qualitas accidens, & tunc procedit contrarium, quia substantia non mutatur, & ita intellige contrarium & omnia iura ciuilia citata per Iac. de Ardizono in sua summa in tit.de succeess.aut ly. hæres, apponitur in feudis, & hoc casu aliter est dicendum; quia stat, vt qualitas propriæ substantiæ feudi inseparabiliter cohærens, & subiectum in eo mutat, vt in cap. I.de fe.nō hab.prop.nat.fe.reliquit enim tunc primam naturam & secundam capit, vt Iser. in cap.I.in 2.colum.dicit ibi, alia tamen ratione de al. feud. pat. & in d. cap.I.de feu. non hab. prop. nat. fe. patet. Quo casu non filius vt filius, vt in §.si quid tamen. nec vt hæres primo & non morienti. Sed vt hæres etiam morienti feudum capit, vt supra in secunda oppositione demonstraui: Hoc certè Decium errare fecit in consi.181.in 3.& 4.col. vbi dixit, rem non esse hæreditariam licet teneantur esse hęredes,
49 cū † qualibet alteratio immutet naturam feudi.dict.ca.I.de fe.non hab. propr. nat. feu. sed dicent ciuilistæ, si in cap.I. de fe. non hab. prop.nat. feu. id quod exprimitur non est impropriandum, ideò est: quia datur licentia alienandi, ergo non est contra substantiam feudi; nos verò loquimur de hac voce hæredibus, quando apponitur in inuestitura, vt intelligatur secundum substantiam rei. Et per §. si quid tamen improprietur, sed breuiter respondeo ea de re hęc
50 nō obstare; quia † sola fidelitas est substātia feudi, secundū Iser. in c.I.

§.hu-

§. huius autem generis, in quibus cau. feu. ami. Cętera sunt naturalia, contraq; hæc pacta admitebantur, vt in d.c.primo de feu.nō hab. pro.nat.fe.est ergo hæres; quia feudum non habebit, nisi sit hæres, & sic aut vtrunq; debet capere, cum illa qualitate hæredis, aut vtrunq; repudiare ea ratione, quam in prima oppositione dixi, & ita debent doctrinæ Iser. concordari, vt bene distinguit Bal.cons.82. col. prima. in primo vol.dùm dicit, quòd licet filius teneatur esse hæres in feudo; non tamē feudum est hęreditariū, nisi datum esset filiis hæredibus, & ita intelligitur id quod dicunt Iac. de Ardiz.& glo.nempe filium esse hæredem in feudo, hoc est, quia licet propriè hæres esse non possit: quia alter extraneus hæres institutus est in burgensaticis; erit tunc hæres in feudo, itaq; hanc qualitatem implebit: ita Iser.in c.1.§.quid ergo. de inuest. de re alie.fac.post Iac.de Belu.hic & facto inuentario bonorum burgensaticorum feudū quoq; sibi debitum capiet.

51 ¶Oppono sextò: frustra† allegari.l. cū à matre.C.de re.vind.ī feudis, qa quòd filius sit hæres dicitur.hic, & tamen in c.1.de feu.succ.clara est litera ꝗ filius patris factum ratum non habebit, quod nō esset, si l.cū à matre, in hoc sibi locum vindicaret. Sol.lex cum à matre, loquitur in re hæreditaria, & licet filius semper teneatur esse hęres, vt in c.filius de cap. qui cur.vend. non tamen in c.1.de succ.feu. feudum erat hęreditarium, vt in 1.opp.in princ.dixi. Sed tunc obstat: quia secundum Andr.& omnes hic, vt suo loco dicam, si iste filius non faceret inuentarium, obligaretur, & fieret exequutio etiam in feudo, si adest assensus, vel in fructibus, si assensus deest, vt ibidem probo, etiam si capit feudum non hæreditariū. Huic difficultati respondeo, quòd hoc casu exequutio causaretur ex volūtate filij, qui dum non fecit inuentarium hæreditatem soluendo esse dixit, & de proprio soluit, vt l.fi.C. de iure.delib.& l.1.ff.de acquir.hæred.magis ergo obligat ipsum proprium factum quàm natura feudi.

52 ¶Oppono septimò, quòd † adhuc l.cum à matre, in feudis locum nō habeat, probo: nam de feudo hæreditario an possit alienari loquūtur c.1.de fe.non hab.ꝑ. nat.feu.c.feudum ea lege. Si de feu.fue. contro. c.1.de eo qui fi.fe.agn. vbi concedunt alienationem, sed tria concurrunt, primum: quia ei dedit, alterū: quia hæredibus; tertium, vt pro eo cui dederit acceptum sit: altero igitur ex his tribus deficiente, secus erit: Sol.aut quæris si potest aliena re in præiudicium sequentium cū assensu domini, & prima duo sufficiunt, secundum Andr.in c.1.col. 2.de al.fe.pa.& ita intelligamus locum habere l.cum à matre.in actu valido, iux. doct.Iser.in l.imperialem.de prohi. feudal. per Fed. aut quæris si potest alienare in præiudicium Domini & sequentium sine assensu, & omnia illa tria requiruntur

runtur secundum Andre. in locis contrarijs.

¶ Oppo. octauò, vt pater saltẽ possit in præiudicium filij cum assensu domini pro aliqua parte obligare: nã si pater potest quod est plus, ergo poterit quod est minus: auth. multò magis. C. de sac. sanc. eccl. nocet filio exhæredando illum in totũ. ca. prędictis, quę fu. pr. cau. ben. am. nocet filio in feudo nouo, si in contemptum domini alienauit, vt in cap. si vasallus culpam. si de feu. fue. cont. & omnibus alijs modis supra in prima oppositione dictis, ergo facilius valebunt ordinationes in feudo, quod in totum, vel in parte remaneat suum, sol. In omnibus supradictis iusta causa affertur, cur ità fiant, quę in re hac cessant, &

53 † sic de maiori ad minus cõsequentia non tenet. l. quòd si vno. §. fi. de in diem adi. Quod autem ratio cesset, patet: quia exheredationi feudi lex resistit, & assistit in re propria filij, in re itẽm quæ aliorũ cõtemplatione ei debetur, vt supr. in prima oppo. dixi. sed in obligando feudum in cap. 1. de suc. feu. simpliciter, & indistinctè, si est antiquũ resistit: præiudicat ergo optima ratione exhæredando non aũt obli-

54 gando, prę sertim quia † exheredatio causatur à culpa filij, vt §. caus. in auth. vt cũ de appellatione cog. obligatio & alienatio ex nuda patris voluntate, quę filium non inficit, vt in prima opp. dixi. & lex non debet alia via circumueniri. ff. de tuto. & cur. l. scire oportet, secundum Andr. in dicto §. & si libellus.

¶ Oppono ix. de tex. in c. 1. de prohib. feu. al. per Loth. & in l. imperialem. de proh. feu. al. p Fed. vbi aper-

55 tè patet, patrem † sine domini assensu nullo modo posse aut filium aut feudum antiquum obligare, & sic. c. hoc est hodie correctum. Sol. Quinque tempora consideranda sunt. primum consuetudinis antiquissimæ, secundum quam integrum feudum alienare licebat. ca. 1. apud quem vel quos cont. fe. defi. quę fecit postea Mediolanenses errare, vt inquit Obertus, in c. 1. de al. feu. §. Mediolanenses. Secundũ, in quo medietatẽ tantum ex causa, aut in liuellum alienare licebat, & hęc antiqua vocatur. cap. 1. §. 1. de al. feu. c. 1. §. 1. qual. ol. fe. pot. al. secundum quę tempora passim sine assensu domini is qui feudũ tenebat agnatis pręiudicabat, secundum And. in c. 1. de eo qui fi. fe. agn. col. 1. ac etiam Domino agnatorũ durante vita d. c. 1. apud quem. & ca. 1. qual. ol. fe. al. pot. hac tamen lege, vt personarum & rerum cõtrà formam inuestiturę alteratio minimè fieret. ca. 1. §. similiter. de l. Corradi. Tertium tempus fuit Lotharij. c. 1. de proh. fe. al. per Loth. quæ consuetudo noua vocata est, per Ober. in c. 1. qualiter ol. fe. pot. al. quo tempore vasalli potestas obliterata fuit, ne domino ignorante feudum alienare posset. Quartum tempus fuit Federici vt c. imperialem. de proh. fe. ali. per Feder. qui omnem quoq; contractum pręter subiri feudationem

nē prohibuit.§.callidis.eadem l.imperialem, fuere quoque alia tempora, de quibus dixi in d.l.imperialē. Quibus sic præfatis dicam iura cōtraria loqui in obligatione filij, vt pater habeat hæredem. Quod in omni feudo licet, atque hanc potestatem nullo iure esse correctam, imò eam perpetuò durare, vt per legis assensum filius honoris causa teneatur esse hęrès patri, sicut in prima oppositione dixi.

56 ¶ Oppono x.contrà prædicta, vt † quandoque filius vt sit hæres noceat, vita dūtaxat ipsius filij durante.c.1.ap.quem vel quos.ca.1. de al. fe.c.1.§.1.qual.ol.fe.pot.ali. Sol.illo tempore antiquo hunc in modum inter feuda hęreditaria & nō hæreditaria, noua & antiqua distinguebant, perpetuò vetando, ne pater in præiudicium filij de feudo antiquo etiam cum domini assensu disponeret.c.1.de al.fe.pat.c.1.de suc. feu.cum concord.sed iura recentiora aliter statuunt, vt vidisti.

¶ Oppono xi.vt in vita patris & in feudo non hæreditario antiquo pater noceat filio.ca.Titius. si de feu. fue.contr.Sol.sit ità: quid tū deinde? nos loquimur, an ei post mortem noceat: hac enim ratione de fructibus perceptis in vita patris filius tenetur, vt hic: ratio autem diuersitatis, quare in vita valeat, post

57 mortem nō; hæc est, quia † adhoc vt alienatio irritetur, requiritur, vt offendatur dominus, vel lex, aut feudatarius, vel agnati, & illo tempore in vita nemo offendebatur sed post mortem, eo quòd tunc in feudo ius ei competebat, vt in d.c. Titius.& §.sed & res, per quos fiat inuest.& c.1.de al.feu.pat. nil mirū igitur si tunc reuocant. Distingue

58 ergo, si quæris, an † pater possit filio præiudicare, aut sumus in feudo ex pacto & prouid.non hęreditario, aut sumus in hæreditario. Si sumus in non hæreditario; & tunc aut loquimur in delictis, aut in cōtractibus & vltimis voluntatibus, si in delictis, & tunc si ęquè principaliter datur filijs sicut patri, patris delictum filio non nocet. l. id quod nostrum.de reg.iur. iuncta l. quocunque.§.si ita, de verb. oblig. & l. ij.§. fratris. ff. si quis aliq. test. proh. si læsæ maiestatis crimen nō esset, quo casu aliquibus placet, vt filius priuetur, quibusdam verò vt non priuetur, de quo dicā in quæstione propria super intellectu, l. quisquis C.ad l.iul.maiest. aut filio contemplatione primi acquirentis datur, vt regulariter præsumimus, ff.de an.leg.l. an. §. à Titio.ff. de condition.& demonstra.l.filio; & C.de iur. delib.l.cum aliquis, & tunc aut culpat in dominum aut in alium. Si in dominum, & tunc aut offendendo, aut cōtemnendo. primo casu indistinctè priuat, ca.1. si vas.feu.priu.c.1.§. si vas.cul.si de feu.fue.contro.& cā.præterea, quæ fue.pri.cau.ben.amit. Si verò contemnendo, aut est nouum, aut est antiquum; si nouum nocet.c.imperialem.iuncto c.1.de al.feu.pat.si verò antiquum, aut est hęreditariū;

vt

vt in sequenti capite, & nocet: quia vt nouum iudicatur, vt in prima quæstio. dicam, aut non hereditarium, & tunc aut est delictum in omittendo principale, vt puta non petendo inuestituram, & nocet filio, secundum Iser. in ca. 1. colum. 2. de cap. Cor. & c. 1. Quo temp. miles. cum concord. aut est missio in cõsequentiam & nõ nocet, vt in opp. dixi. aut non in dominum sed in alium deliquit, & tunc aut nulla suspitio infidelitatis nascitur Domino, & neque ipsi patri, si aliud inter eos non est conuentum, neque nocet filio. ca. 1. de eo q inter. fr. do. su. aut aliqua susp. infidelitatis nascitur, & patri vt d. c. 1. an il. qui inter. frat. dom. su. & filio in quem infectus sanguis profluit, nocebit, vt suprà in opp. apertissimè demõstraui, aut pater non deliquit, sed filius, & tunc aut filius deliquit in dominum, aut in patrem, aut in alium: si in dominum termini nõ sunt nostri, sed c. imperialem. §. insuper si filius, aut in patrem ingratus existens, & pater filium exhæredat, & in eo quod præ medio filius habet ipsum priuat, vt c. prædictis. quę fue. pr. cau. ben. am. aut in aliũ, & in hoc an futura re priuetur, ad propriam quæst. inf. te remitto. Patre verò filiũ non exhæredante, dominus nihil aget, sicut in oppos. dixi. Aut sumus in contractibus & vltimis voluntatibus, & tunc aut obligat filium, vt ei hæres sit, & tunc filium ut filium grauare potest, ut hic, & c. 1. §. filius d cap. q cur. uéd. licet inuentario liberetur, per l. fin. C. de iur. delib. arg. l. sciendum, iuncta auth. offeratur. C. de litis cõtest. aut non vult obligare filium sed feudum, & tũc aut est nouum, aut antiquum, si nouum, & tunc similiter distingue, aut est æquè datum filio sicut patri, aut non, primo casu non alienabit d. l. id quod nostrum. ff. de reg. iur. iuncta. l. quodcunque. §. si ita, de uerb. oblig. Secundò uerò casu pater disponit cũ sua contemplatione, ipse & sequentes habeant, ut in c. 1. de al. feu. pat. Quòd patet, nam cum paternum obligari uetat, satis nouum obligari permittit, d. c. Titius. & ca. 1. §. sed etiam res, per quos fi. inuest. argu. l. cum prętor. ff. de iud. & pater in l. 3. ff. de interd. & rel. iuncta l. 4. de iure patr. aut erit paternũ vel antiquũ, & tunc aut quæris si i vita filio nocet, & potest d. c. 1. de al. feu. pat. ca. Titius. cum sim. si de feu. fue. contr. aut quæris si post mortem, & tunc neque secundum hodiernam aut antiquam vel antiquissimam consuetudinem nocebit, ca. 1. de succ. feu. c. Titius. si de feu. fue. contr. c. 1. de alie. feu. pat. ca. 1. §. sed etiam res, per quos fi. inuest. & hic nisi consentirent ipsi, quia tunc consentiẽtibus duntaxat nocebit. ca. 1. de al. feu. pat. c. 1. de eo qui fi. feu. agna. & cap. 1. de refu. feu. aut sumus in hæreditario, & tunc siue nouum, siue antiquum sit, passim pater nocet filio. l. 3. ff. de interd. & releg. l. cum à matre. C. de rei vind. & l. ius sepul. C. de reli. & sumpt. fun. quę omnia pri-

primeuo iure militabant, hodie autem ita demum procedent, si domini assensus vel legis, vt dixi in c. imperialem. habeatur; alioqui, id quod nullum pater fecit filius reuocabit, secundum Iser. in d. ca. imperialem. in princip. in add. vbi hoc quoque latè examinaui: aut quęris, an obligentur fructus, & tunc distingue tu, vt in quæstionibus fructuum facio, & semper repete, vt si non in hæreditario nocet, multò fortius in hæreditario præiudicet, & ita qualitas hæreditarij hæredes præmat, sicut onus feudi in nō hæreditario succedentes grauat, secundum Iser. hic addens, vt ea quæ de filijs natis dico, eadem de nascituris perpetuò intelligas, vt in prima quæst. dicam. Itaque tene posthabitis consilijs Alber. Bru. Alex. & Dec. qui in ipsa terminorum intelligentia errant, vt vides. Venio nunc ad caput agnati.

SVMMARIVM.

1 *Hæres successor vitiorum.*
2 *Andreas Isernia Auriga in feudis.*
3 *Agnatus agnato in feudo non hæreditario nocet. nu. 22.*
4 *Feudum non hæreditarium æquiparatur rei ecclesiasticæ.*
5 *Prælatus in præiudicium successoris alteri concedit.*
6 *Perfectum non est, quod reuocari potest.*
7 *Actum valere in vita intelligitur tribus modis, vel duobus. nu. 11.*
8 *Iure datoris resoluto resoluitur ius acceptoris.*
9 *Inuestitura tria tempora habet.*
12 *Feudi alienationem agnati assensus non validat.*
13 *Agnatus ti de feudo disponit cum consensu primogeniti; omnibus præiudicat.*
14 *Recipiens simpliciter pro hæredibus in infinitum recipit.*
15 *Gradus datur in agnatos de iure communi.*
16 *Lex noua ab antiqua interpretationem recipit.*
17 *Filia descendens dicitur.*
18 *Primogenitura non datur in feudo nouo in linea transuersali.*
19 *Testatorem pro parte testatum & pro parte intestatū ex post facto decedere non inconuenit. intellige vt num. 20.*
21 *Feuda, qui ex pacto primi hæredem habet, sine hærede non moritur.*
23 *Dictio si verò, debet aduersari in iure & in facto.*
24 *Gradus non habet locum in linea descendenti.*
25 *Filius proximus agnatus est.*
26 *Lex debet esse de dubitabili.*
27 *Lex quādo vocat agnatos, vocat agnatos susceptibiles.*
28 *Doctores qui interpretandi auctoritatem habent.*
29 *L. Statius. §. Cornelio. de iu. fisc. vt habeat locum in feudis.*
30 *Recedendum non est à cōmuni opinione in iudicando.*
31 *Interpretationem quæ certam habuerunt, minimè mutanda sunt.*
32 *Maior pars quæ vult non attenditur in personis, sed in saniori locutione.*
33 *Communis opinio illa erit, quæ pluribus ratio-*

rationibus est suffulta.

34 *Feudo in hereditario succedimus ex prouidentia primi & dantis.*

35 *Consulentes pecunia obcęcantur.*

36 *Delictum omne an inducat feudi amissionem.*

37 *Distinctio auctoris pro reassumptione materia.*

Oppono primò, negãs Isern. & tuam doctrinam dum vobis placet, propter expressionem vocis hęredibus, agnatum posse grauari in feudo hęreditario, moueor ad hoc dicendũ ratione inconuincibili: quoniam
1 † hęres successor est vitiorũ & culpæ. l. cum hæres, ff. de diuer. & tempo. pręscript. & l. eum qui. §. in hæred. ff. de proba. debentur nobis ex pacto primi & prouidentia dantis sicut non hęreditaria. ca. 1. de eo qđ sibi & hær. su. iuncta. l. iiij. C. de dona. quæ sub mo. ergo vnus alteri nõ pręiudicabit. l. si arrogator. ff. de adoptio. Sol. fateor ꝙ tã in hæreditario, quàm in non hæreditario pactum primi & prouidentiã dantis concurrat, vt in j. q. habes. Atqui in vno differunt: quia nõ hęreditaria in sua sanguinis & propria stant natura. Quo fit, vt in illis si lex, si arrogator. locũ habeat; vt hic c. 1. de alie. feu. pa. & c. Titius. si de feu. fue. contro. Hæreditaria vero in hæreditarię rei naturam sunt conuersa. c. 1. de feu. non hab. pro. na. feu. vt supra in capite filiorum dixi: Vndelicet ex pacto & prouidentia ad nos veniant: fit tamen talis descensus sub natura hęreditaria, quam retinent, secundum Iser. in c. 1. in ij.
2 col. de alie. feu. pat. quem † tãquàm aurigam in feudis ea ratione habemus, quia ipse solus feuda nouit, fatetur nunquàm ipse in ca. 1. de alie. feu. pa. hoc etiam verũ vestigio subiungens, sed alia ratione non reuocabit: qa tenetur esse hæres; ergo quod per auctorem factum est, nõ reuocabit. l. cum à matre. C. de rei vind. itaque Andreæ subscribentes pasim in regno nostro Neapolitano, vbi feuda in torculari ponuntur, iudicamus.
3 ¶ Oppono secundo, ꝙ † etiã in nõ hęreditario agnatus agnato nocet: casus est hic; qa si pro onere hæreditario nõ põt, ergo pro onere feudi, sic arg. l. p^e. §. huius rei. ff. de officius cui mand. est iur. Sol. Andr. hic in c. 1. §. qd ergo. de inue. de re alie. fa. fatetur contrariũ: tu verò considera duo capita: pr. an imbuere feudi sine assensu hoc posit fateri, & de hoc in c. imperialẽ. dico. Secundũ, an in pręiudiciũ agnati, & tunc iterũ considera duo capita. Alterũ, an sit tale onus feudi, quod obliget vasallum, & ipsius feudi corpus saltim in subsidiũ, vt pote maritare sororem, vt in consti. vt de successionibus. vel amitã, vt in cõst. q̃pluriũ, & in const. in aliquibus, fideiubere pro dño, vt in const. si dñs. de fideiusso. & his similibus, & hoc primo casu res cum suo transit onere. l. prima. ff. de actio. empt. Alterum si non obligatur feudũ in ipso cor-

 pore,

pore, an exequutio post morté tenentis feudum fiat in fructibus, & tūc quia fructus ità ex pacto & prouidentia sicut ipsum feudū successori datur, secundum And. hic columna iiij. satis ęquum videtur, vt ei imputetur, qui exequi non fecit: secus aūt quando onus esset feudi, quia pro onere feudi semper & contrà corpus, & in fructibus exequimur, eo quòd pro onere feudi feudū conuenimus, secūdum Iser. in c. imperialem §. firmiter. in vlti. col. pro quo est tex. apertus in cōst. consuetudinem. §. prædicta autem omnia. & l. imperatores. ff. de pu. & vect. qui etiam in vsufructuario loquitur, & in l. fin. ff. de cens. notatur, & satis in l. deniq;. ff. de iur. fisc. patet. Itaq; teneas, licet quidam prædicta non considerantes condictione ex l. feudi agendum esse dixerint, vt ff. de condit. ex l. l. j. & sic personali inst. de act. §. sic itaq; quæ personam tātum sequerentur, Datur enim contra quemcunque ratione rei, vt d. l. denique.

4 Oppono tertiò, feudum † non hæreditarium, vt istud, æquiparatur rei ecclesiasticę, secūdum Isern. in cap. pri. in vltim. col. qui success. tene, sed sic est, q † prælatus in præiudicium successoris alteri concedit. cap. primo. qui succ. & cap. 1. de cler. qui inue. fec. ergo eodem modo vnus feudatarius in præiudiciū sequentis alienare poterit. Solutio. Prædicta intelliguntur de actibus perfectis in vita; quia tunc successores ligant, cleme. fin. de prob. & cap. ex tuarum. de fil. presbit. quo casu idem i feudatario diceremus, vt bene per iura ab eo citata Isern. in cōst. mulier, quæ dotarium. probat, arg. l. fi. C. de sent. pass. & de satisd. l. prima, sed iste actus in vita non perficitur; quia † perfectum non est, quod à domino, vel lege, vel alienante, vel agnatis reuocari potest, vt supra in capite filiorum in vltim. opp. latè dixi; Debet ergo taliter perfectus esse, vt reuocari nequeat. Sed tunc iterum oppono, nam alienatio feudi non hęreditarij perfecta est in vita. c. Titius. si de feu. fue. contro. cap. primo. §. sed & res, per quos fi. inuest. ergo successori nocere deberet, non fit, ergo distinctio antecedēs falsa. Sol. Actū

5 (left margin, at "q † prælatus")

6 (at "non perficitur")

7 † valere in vita intelligitur tribus modis, primò vt de se pfectus principio non fuerit, quando reuocari posset, sed postea in vita ita est perfectus, vt reuocari non possit. Secundò, vt de se actus in vita certo modo perfectus sit, sed resolui posse. Tertio, vt actus initio sit perfectus, & non resoluendus; exemplum primi, quia dedi tibi rem viuentis, postea in vita mea apertum capit. primo, qui succ. ten. & capitu. primo de cler. qui inue. fe. exemplum de perficiendo, puta, quia dedi tibi rem viuentis, quæ me viuo non est aperta, & tunc quia perficitur actus, postquàm ego morior, successorem nequaq obligo d. ca. 1. de cler. qui inuest. fe. exemplum de actu perfecto, & non reuocando; quia excadentias ap-

.tas

tas iam subinfeudaui, vt in 3ª. sua qne. dico: hoc enim casu regula il-
8 la locũ sibi vindicat, resoluto † iure datoris, resoluitur ius accceptoris. c.rursus.qui.mo.feu.amit. & l. peto §.prędium.ff.de leg.2. Solue igitur. Actum in vita perfectum, qui non resoluitur, successoré obligare, post mortem perficiendus aut resoluẽdus minime, & ita Andr.ĩ d.c.1.qui succeſs.te. vt intelligas videbis. sed subsiste paululum: qa φ actum esse perfectum dicimus, licet exequutio actus oĩno perfecti in tempus successoris trahatur. tex. est in ca.1.qui succeſſ. tene. vbi inuestitura, quæ aliàs non ligaret successurum, obligat ipsum, si cõsentiente eo qui tenet feudum est immissus in possessionem. Quę est ratio? dices fortè: quia cõsentiendo is, q tenet feudũ, ius suum transtulit? minimè. Quę igitur? num vt dicas, qa successori non nocet, vti Isern.dicit, nequaq̃.
9 Sed quoniam inuestitura † scdm Din.in c.1.de reg.iur.tria tempora habet, pri. ipsam feudi cõcessionẽ, secundũ, ipsam inuestiturã in scriptis redactã præcedentis concessionis confirmationẽ. Tertium, ipsam inductio.in possessionem: & quia possessio inuestiturę c.1.quib. mo. feu.abusiua, adhuc est consti.poss. Quo fit vt cum quò ad dñm omnia consummata sint, nil obest, si exequutio quæ poterat ipsi tenenti feudum prodesse differatur in tempus successoribus, pro quo est text. in l. quod dicitur ff.de mi. in prin.

¶ Oppono quartò. Feudum non hęreditarium, vt istud, ęquiparatur rei ecclesiasticæ secundum Iser.in c.1.in vlt.col.q succ.ten. Sed sic est,
10 quòd † prælatus in præiudiciũ successoris alteri concedit, c.1.qui succ. ten.& c.1.de clerico, qui inuest.fec. ergo eodẽ modo vnus feudatarius in præiudicium sequentis alienare poterit: Solut. Prædicta intelliguntur de actibus perfectis ĩ vita; quia tũc successores ligant, cle.fi. de pro. & c.ex tuarum.de fil.presbi. quo casu idem in feudatario diceremus, vt bene per sua iura Iser. in constit. mulier quæ dotarium, probat. arg. l.fi.de sent.pass.& de sati.l.j.sed iste actus in vita non perficitur: quia perfectum non est, quod à Dño, lege, alienante, vel agnatis reuocari potest, vt suprà in c.filiorum.in vlt. oppos.latè dixi, debet ergo taliter perfectus esse, qđ reuocari nequeat.

¶ Sed tunc fortiter oppono, nam alienatio feudi non hæreditarij perfecta est in vita. capitu. Titius. si de feu. fue. controuer.& capitulo primo.§.sed & res, per quos fiat inuest. ergo successori nocere deberet; nõ fit ergo distinctio antecedens falsa, Solut. Actum † vale-
11 re in vita intelligitur duobus modis, primo, vt de se sit perfectus, & non resoluendus, exemplum de actu perfecto in vita; quia dedi tibi rem viuentis in vita mea apertam. capit.1. qui successſ.tene.& capitu. primo, de cleri. qui inuest. fe. exemplũ de perficiendo, puta dedi tibi rem viuentis, quę me viuo nõ est aperta, perficitur tũc actus quã-

do ego morior, nec successorem obligo.d.ca.1.de cler. qui inuest.fe. exemplū secundum de actu perfecto & non reuocando: quia excadētias subinfeudaui, vt in tertia sua quæstione dico, & ita contrarium intelligo; exemplū de eo quod est perfectum, sed post mortem reuocandum, si fortè feudum subinfeudaret, secundum Iser.in c.1.§.sed & res. per quos fiat inuest. vel si feudū obligaret, vt ibi, & in c.Titius.si de feu.fuer.contro. Quia datoris iure resoluto, acceptoris ius resoluitur. c.rursus. quib. mo feu.amit. & in l. peto.§.prædium.ff.de leg.2.cū concord. clarè patet. Solue ergo, quòd actus in vita perfectus, qui non resoluitur, successorem obligat post mortem perficiendus, aut resoluendus minimè, & ita And.in d.c.1.qui succes.tene.tu intelligas, ꝙ quando & qualis sit in quęst.an excadentialia subinfeudare liceat videbis.

¶ Oppono quintò, quòd nec in vita alienare liceat, vt in c.imperialē. de proh.feu.alien. per Feder. Solut. Prædicta intellige, si assensus adest, aliàs actus esset nullus, de quo nos non quęrimus.

¶ Oppono sextò, quòd etiam post mortem filio & agnato noceat ca. Titius.si de feu. fuer. contr. Sol. nos loquimur à principio, ibi ex postfacto per viam, de quo ad vtrumque caput inf.in quest. dictum.

¶ Oppono septimò, quòd offendat post mortem, capitu.primo, de eo qui fin.fec.agn. Solut. refutauit ibi & suis hæredibus, & cui ipse dederit. Vnde magis ei suus assensus, q̄ agnati factum nocet, arg.ca. quòd semel.de reg.iur.in sexto.

12 Oppono octauò, ꝙ † agnati assensus feudi alienationem non validet c.1.de alien. feud.pat. Sol.aut quæris, si validat, vt ei noceat, & nocet. c.Titius. si de feu.fuer. contro.aut respectu tertij, & ei non officit.c.1. de alien.fe.pater.

13 ¶ Oppono nonò, ꝙ † si agnatus de feudo cū consensu primogeniti disponit oībus præiudicat, secūdū And.in c.1.§.hoc quoq; in 2.col.de succ.feu. Solu.illa locum hn̄t in feudo, in quo iure Frācorum viuitur, hæc in feudo recto, vt in ca.omnes filij. si de feu.fue.contr. vel de iure longobardo.l.si pater.de succ.in lōbarda.& rō diuersitatis ex quatuor patet; primò, q̄a si in c.1.de alie.feu. pat.reuocāt; ex eo est: quia omnes succedunt, vt in d.cap. oēs filij; ex quo, nō minus vni, q̄ alteri datum censetur.l.liberorum.ff. de verbor. sign.Sed vbi iure Francor. viuitur, solis primogenitis est datum, vt in const.vt de successionibus; nimirū si cæteri non reuocant, arg.l.adige

11 re.§.q̄uis.ff.de iur.patro. Secundò, ius consti.vt de successionibus, dat successionē fratri & nepoti in eo qđ inuenerit in hæreditate fratris, vel patrui, ius reuocādi rē alienatā, non ergo alterū negatur.l. cū Prętor.ff.de iudic. Tertiò lex, vel inuestitura primogenitos vocauit, nihil dedit alijs, & si q̄ succedūt ex p̄sona primogeniti uenirent. Si primogenitus consentit ipsis, quod pri-

primogenitô obstaret, nocet.leg.
quod ipsis.ff.de regul.iur.
¶ Quartò, quia in casu cap.primi.
de alie feu. pater. in quo reuocatio
datur non minus primogenitis q̃
omnibus in infinitum est conces-
sum. Quia † simpliciter recipiens
14 pro omnibus in infinitum recipit.
c.1.§.hoc autem.de his qui feu.dar.
poss.& c.1.si vasall.feu. priu.sed qñ
primogenitis dat, ex quo gradum
restringit, omnibus non dedit l.si
liberorum.§.1.ff.de verb.sign.cessat
ratio, ergo & lex. In hoc duo faciã
capita. Primum, an primogenitus
alteri suo primogenito noceat. Se-
cũdũ, an secundogenitis in infini-
tum officiat. Primo casu dubium
aliquod non video: quia si pater
ei: quia primogenitus, non nocet,
eodem modo ipse suo filio, quia
primogenitus, non nocebit: quia
si ex lege, aut pacto & prouidentia
sic vocantur, tunc omnes primo-
geniti vocãtur.l.liberorũ.ff.de ver-
bor.signifi.eadem ratio in vno, si-
cut in alio, ergo idem ius.vulg.l.il-
lud.ff.ad l.Aquil. Secũdo casu, cum
tanta sit penes me nostri patris
Andr.reuerentia, vix loqui audeo:
Sed quoniam eiusdẽ And.dictis, vt
videbis, contraria confundũtur, cre
do praecedentia argumenta fuisse
modernorum, quos (vti sępissimè
solet) sub silentio transit.
¶ Tolle responsiones, & simul con
trariam partem firma. Non obstat
primum: quia cõstitutio vocat ne-
potes & alios in numero plurali, nõ
primogenitum tantum, sed ætatis
maioritas alios spetialiter excludit.
Ita dicebat Iser.in c.1.§.praeterea. in
pen.col.ver.vnde satis videtur, quae
fuit j.cau.ben.amitt. & patet ex di-
ctis per eundem Andr.in c.1.Impe-
rator Lotharius.in §.& filius fratris
in 2.col.vers.ad alia respondet. vbi
dicit, ꝙ non priuatur, sed impedi-
tur, & res ad ipsum reuertitur, tan-
quàm sua, & quòd defuncto pri-
mogenito secũdogenitus succedẽs,
reuocare possit. Probo quia sicut in
viuentibus iure Francorum cõside-
15 ratur ętas, ita † de iure communi
inter agnatos datur gradus, vt in
c.1.de grad.succ. Pone, quòd vnus
gradus aliũ excludat, nõ propterea
quando vlterior gradus admitti-
tur, non aequè & succedet, & re-
uocabit, vt in capit.primo.de alie.
feu. pat. capitu.primo. §.sed & res
per quos fiat inuest. & cap. Titius.
si de feu. fuer. controu. ita & hoc
casu, ex quo primogenitus repellit
agnatum sola ratione gradus. Fi-
lium autem secundogenitum, qui
in eodem est gradu, vt declarat
Iser. in capit.primo.§.hoc quoque
de his qui feu. dar. poss. sola ratio-
ne ætatis. Idem ergo dicemus in
ætate respectu secũdogeniti, quod
de gradu diximus in agnato. Non
obstat secundum: quia in eo quod
inuenerit, nõ dicit litera. Et si sim-
pliciter dat successiones, & non
ius reuocandi, ex quo, ex pacto pri
mi, & prouidẽtia dantis feudũ hẽt,
si ita succedit. reuocabit.c.1.de alie.
16 feu.pat.& † lex noua ab antiqua in
terpretationẽ accipiet, arg.l.sciẽdũ

ff. qui satisd.cog. iuncta auth. offeratur. C. de litis contest. & satis est de mête And. in cap. 1. §. præterea. quæ fuit pri. cau. ben. amitt. in pen. col. ver. vnde satis: & ibi, nec est verisimile. Tertium minimè erit contra; quia, aut consideras legem, & constitutio omnes vocat, vt in prin. illius constitutionis patet. Aut consideras inuestituram, & tunc, aut omnes vocat, & intentum habes. Si vocat primogenitos, & tunc nô propterea alij sunt exclusi, qui succedunt, vt ius vult, primò ex auctoritate And. in c. 1. in fi. prin. de eo, qui sibi, & hæred. suis. Dum in simili dicit, φ si capitur simpliciter feu. pro masculis, non propterea fœminæ in regno, vbi à constitutione vt de successionibus, vocantur, erunt exclusæ. Secundò: quia si pro primogenitis tantùm recepisset, secundogenitus respectu tertij, & sic de singulis primogenitis in infinitũ, vt iamiam probabo, dicitur. Nec veniunt tunc ex persona primogeniti, sed propria, vt in l. 1. C. de libe. præte. notatur. Quartum, Nequaquàm obstat, quia lex liberorum. §. 1. tunc ità intelligitur, quando certos vocat, vt cæteros excludat, vt ibi patet: quod non est hic, vt dixi, qa impediuntur magis, aliàs vltra primogenitum successio nô daretur, quod est falsum, vt in d. const. vt de succels. & c. regni cõsiderantes, nec morienti tunc succedunt. Sed primò, à quo descendunt, & vt descendentes vocantur, & vt de patruo, idem Andr. dicit in titu. Imperator Lothar. §. fratris, & vt dicimus de sorore, quæ in feudo plano, & de tabula succedit fratri, per constit. in aliquibus, quæ vocat descendentes, 17 & † filia descẽdẽs dicitur. Ex quo, ex sua persona primò patri succedit. c. 1. de eo, q sibi, & hæred. suis. Quinimò vnum, quod est plus, dico; vt iste secundogenitus, verè sit primogenitus à lege, vel inuestitura vocatur: quia respectu tertij erit primus, quod hoc medio probo.

18 Certum est, quòd † in linea transuersali in feudo nouo non datur primogenitura, secundum And. in consti. vt de successionibus. Datur tamen in feudo paterno, vt est tex. in cap. considerantes, & And. in d. const. ergo si moritur primogenitus, qui successit, ius primogenituræ inter alios locum habet, & recta ratione; quia, vt in pr. quæst. declaro morienti non succedimus, sed primo acquirenti. c. 1. de eo, qui sibi & hæred. suis. & isti collaterales magis respectu primi descendentes dicuntur. d. c. 1. de eo qui sibi & hæred. & Andr. in titu. Imperator Lothar. §. fratris, probat. Vocabitur ergo iste secũdus ad hæreditatem primi acquirentis tamquàm primogenitus, qui licet sit secundus, erit tamẽ primus respectu tertij; cùm lex, vel inuestitura primogenitos vocauerit, omnem qui primum locum habet vocarit, non enim primogenitum, sed primogenitos consti. vt de successioni. admittit.

¶ Nec obstat si diceres, ergo omnes venient. dic, quòd omnes veniunt, sed

ſed non ſimul, cum ætatis prærogatiua, vt ſuprà dixi temporaliter excludantur. Iſte ergo de vocatis erit, & ſic alienatam rem, eo non conſentiente reuocabit. ca. 1. de alie. feu. pat. c. Titius. ſi de feu. fuer. contr. & c. 1. §. ſed & res. per quos fiat inueſt. Pro quo ſatis facit, quòd idem And. in c. 1. §. hoc quoque, de ſucc. feu. firmat, quòd naſcituris nunquàm no ceamus. Sufficit, quòd futurus quis ſit primogenitus à primo deſcendẽte; quia vtili ſua rei vindicatione feudũ reuocabit d. l. 3. C. de donat. quę ſub modo, iũcto. ca. 1. de eo qui ſibi & hęre. ſuis, vt in j. quęſt. dico. Et iſta eſt vera mens And. quam in §. præterea, quæ fuit. j. cau. ben. am. firmat, & cum maxima iactantia And. in §. hoc quoque, ad §. præterea ſe remittit.

¶ Oppono decimò, contrà tex. ſi agnatus capit feudum, hæreditatẽ verò non, ſuccedet quòd moriatur teſtator pro parte teſtatus & pro parte inteſtatus. Contrà l. ius noſtrum ff. de reg. iur. Sol. gl. in conſt. vt de ſucceſsionibus. dicit † ꝙ non

19 eſt inconueniens; quia ex poſt facto euenit. l. circa. ff. de inoff. teſt. tu autem dic, quòd inteſtatus nõ moritur in eo, quod nõ eſt ſuum: ſunt enim in feudo nõ hæreditatio tot donationes, quot ſunt perſonæ ad tempus, & poſt tempus factę, & ſua vtili rei vindicatione capit feudum l. iij. C. de don. quæ ſub mo. vt infr. in pr. q. dicam. Quare etiam in feudo hæreditario militant, cũ ęquè ex pacto & prouidentia nobis deferatur, ſecundum Andr. in c. 1. de alie. feu. pa. col. ij. & inf. in d. pr. q. probo. Et caſu quo eundem pro parte inteſtatum mori, tu vis dicere, dic ſecundò ꝙ quis moriatur pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus,

20 † quandoque oriuntur ex eodem fonte, ideſt ex iudicio defuncti; & tunc fieri non poteſt. l. pen. ff. de iniu. rupt. & irr. teſt. aut ex diuerſis fontibus, & tunc ſecus, ita dicit l. circa. ibi diuerſi iuris. Cumque feuda à dante & primo omnia originem habeant, vt in pr. q. vides, bur genſatica à moriente tantùm, meritò l. ius noſtrum. in aliquo non ob

21 ſtabit, nec † ſine hærede moritur, qui ex pacto primi hæredem habet in feudo, ſecundum Andr. in c. 1. §. quid ergo, de inue. de re alie. fac. in fin. & in conſt. ſi quis poſt litem, & ĩ ipſo feudo qualitates hęreditariæ operãtur vires ſuas, ſicut ſi in certa parte hæres eſſet ipſe inſtitutus; videlicet non poſsit capere alia, non ex hoc toleratur; quia non poteſt eſſe hæres alio inſtituto, vt dicit Bald. in c. 1. an agnati, ſed quia in feudo erit hęres ſecũdum And. vbi ſup. & ita teneatis vos: nam ſi ea ratione, quia ſine Domini aſſenſu nõ poſſet ĩ feudo hæreditario hæredẽ facere, vt in c. imperialem; diceremus, quòd pro parte inteſtatus moreretur, nullum teſtimonium valęret, quod ante à noſtris patribus eſt prætermiſſum, aut ita tenendũ eſt, & ſi partes ſunt inequales in hæreditate; ſunt eo inuito æquales in feudo, ſecũdum Iac. de Ardi. in ſua

sua su.an feu. diui.po.& per glo.in c.1.quib.mo. feu.ami. in verbo ad dominum, & glo. in verbo frater in c. primo. §. & quia. de his qui feu.da.po. dùm dant hæredes in feudo, quando alter instituitur in burgensaticis, secundum Iaco. de Belu. & alios hic: pro quo facit doctr.Iser.in cap.1. §.quid ergo. in fin. dum dicit, ipsum hæredem in feudo.

¶Oppono vndecimò, quòd agnatus agnato noceat, vt in cap.imperialem. §.firmiter. & §.callidis. in cap.1. de pace iuramento firman. & in cap.fin. quæ fuit prima causa benefi.amit. Sol.illa iura intelliguntur in feu.nouo, vt suprà in capite filiorum in prima oppo. dixi, in quo non quærimus de agnatis: cap.1.de gra.succ. & cap.1. §.Corradus. de his qui feu.dar.poss. quia
22 † in feudo antiquo non sic agnatus agnato nocet.

Sed tunc contrà de cap.denique quæ fuit prima cau.benefi.amitt. & cap.1.an ille qui inter. fra.domini sui. Sol. & illa etiam intelliguntur in feudo nouo, secundum gl. in cap.1. §.hoc quoque. de success. feud. in verbo partem. & malè, quia glo. in d.§.denique. aliter dicit, quòd ibi loquatur de feud.paterno. & bène, quia licet principium illius tex.posset intelligi in nouo; tamen in fine clarum est, quòd intelligitur de paterno, ibi, si tamen paternum sit; cumque
23 dictio † illa, si verò debeat aduersari in iure & in facto.l.j. C.qui. & aduer.quos restit.in integrum postula. patet quòd in principio loquitur etiam de feud.pat. & rectè; quoniam dubium text. non est, si est paternum, sed si in dominum, vel non, & non posset responderi ad text. in cap.1.an il.qu.int.fratr. dom.su.quin loquatur in antiquo, quia quæstio erat inter fratres: ergo antiquum.cap.1.§.Corradus.de his qui feu.dar.poss. Secundò quia expressè dicit, si paternum fuerit, & tertiò: quoniam loquitur de gra
24 du † qui non habet locum in linea descendenti. §.j. institut.de nupt. vnde alij dicunt, vt fuit glo. ibi, & Iserni. quòd feudum paternum non vadit ad proximos, idest filios, quia ipse proximus est. l. proximus.ff.de verb.sign. qui licet sit
25 filius † proximus agnatus est. l.filius. ff.de su.& le. & loquitur litera in vtroque loco, quòd non vadit ad proximos, quãdo delictum est in dominum, idest ad descendentes, præsupponendo quòd in illo casu nõ affuerint agnati: quoniam si affuissent illi succederent. cap.1. si vasall.feud.priu. & cap. si vasallus culp. si de feud.fuer.controuer. ista positio confunditur, quoniam si ita poneretur, esset dare casum, quòd quando ex culpa non in dominum, sed in alium pater priuatur feudo. non priuaretur filius, contra eundem Andr. de Iser. in dicto cap.1. si vasall.feu. pri. & in cap. si vasallus culpam, ac vbique. Secundò esset diuersificare casus de principio ad finem

illorum

illorum iurium, vt quandoque in nouo, quandoque in antiquo loquerentur, nec esset bona diuisio distinguendo si in dominum vel nõ, consideratis diuersis personis & nõ vna, alternatiua illa, seu disiunctiua debet stare in eadem persona, nec diuinare debemus. l. si putator. ff. ad l. Aquiliam. Ac vltimo, quia frustra diceretur in filio in vtroq; capitulo, si paternum fuerit, cum in nouo & in antiquo pariter succedat. ca. 1. de gra. succ. & c. 1. §. Corradus. & §. hoc autẽ. de his qui feu. dar. poss. & pariter ex culpa patris in delinquendo priuatur. c. si vasallus culpam. si de feu. fuer. contro. & c. 1. si vas. feu. pri. vnde alij, vt fuit gl. in d. §. deniq; an. & Host. in summa de feu. aliter dicunt, quòd rigor vel & vt si delictum est cõmissum in dominum, quod possit dominus aduocare feudum, arg. l. p°. C. de reuo. dona. & l. 2. C. de liber. & eorum lib. tam ratione, vt ibi dictis iuribus, quàm consuetudine, vt in illis capitulis: sed ęquitas non suadet, vt priuetur agnatus qui nec sãguinem, nec feudum ab agnato habet l. sanctio legum, & l. interpretatione ff. de pœnis. Vnde de æquitate aperitur agnato, etiam quòd cõtrà dominum alter agnatus delinquat. dic. c. si vasallus culpam. & cap. 1. si vas. feu. priuetur. Hæc positio stare non potest: quia tex. in c. primo. si vas. feu. priu. dicit, ꝙ quandoque agnatus feudum habet. ergo est dare casum, in quo feudum alteto agnato delinquente nõ habeat: Quod non posset considerari si de æquitate semper succedit. Et si dices, non habebit quando est vltra septimum gradum vel alterius lineæ: tunc respondeo, quòd ibi nõ tractamus de succ. agnat. quia de hoc dixit in c. 1. de gra. success. cum concor. ibi quæritur si in casu in quo ipse succedit, si admittitur agnato delinquẽte. & loquitur per

26 ly quandoque: aliàs † esset c^m. illud super indubitabili, contra l. qđ Labeo ff. de car. edic. & quando

27 † lex vocat agnatos, vocat agnatos successibiles, vt in §. hoc quoque de success. feudo. & ibi Bald. & alij. Secundò; quoniam si vasallo de æquitate competit, concurrente iuris rigore contrà ipsum & ęquitate; pro ipso sententia ferenda erit secundum æquitatem. l. placuit. C. de iudi. & tamen Obertus testatur, & sibi credendũ est, vt firmant Doct. in l. j. ff. de leg. quòd vidit sic iudicatum secundum terminos c. deniq; & nõ secundum capitulum, si vas. culpam. Et tertiò; quoniã si æquitas concurreret pro agnato, etiam & iuris rigor concurreret: nam si sunt plures donationes ad tempus, & post tempus factæ, idest vnicuique ad vitam, vt decla. Iser. in cap. imperialem. §. præterea Ducatus. columñ. 4. & in vnoquoque proposito & non alieno stat iure. l. 3. C. de do. q̃ sub. modo. vt Iser. etiã in c. 1. §. hoc quoque de success. feu. in fin. Quis rigor vult, vt in bonis subiectis restitutioni necessariæ vnius delictum noceat alteri? l. 3. ff. int. & rel.

rel. Vnde alij moderniores dicunt, quòd c.denique, habet locum de iure antiquo, hodie per c.fin.in cap. extraordi. aliter deciditur, quod in domino aperiatur, si in dominum commisit delictum, hoc est, donec viuit agnatus delinquens, & ità intelligatur cap. denique, & c. primum, an ille qui inter.fratr. dom. su.post mortem delinquentis capit agnatus: qui à primo fuit inuestitus post mortem ipsius delinquenquentis; nunc, vt in prima q. declaro, & sic debent intelligi ca. si vasallus culpam.si de feu.fue.cōtro. & c.pr.si vas.feu.priuetur, istud secundum quosdam stare nō potest; qa capitula illa sunt apocrifa, secūdum Bald.in ca.1.de gra.succ. idest non autorizabilia.ca.1. xvj.dist.ita ꝙ nec vt lex scripta, nec vt consuetudo allegari potest, ex quo nescimus &c. sed dic tū ꝙ si cap. illud
28 nunquam extaret, Doctores † qui interpretandi auctoritatem habēt; possunt, & debent sic interpretari, vt facit Iser.in c.denique, quæ fuit pr.cau.ben.ami.in c.si vas.culpam. si de feu.fue.contr. & in ca.1. si vas. feu.pri.& hæc positio dependet ab
29 illa † an l.Statius Florus.§.Cornelio Felici ff.de iur.fi.habeat locum in feudis, vt in xvij.quęst. vbi concludimus quòd sic, per ca.fin.de cap. Corra. quod ipsi non ponderant, & ita intelligūtur iura ista in §. denique, quæ fu.pr.cau.ben.am.& in ca.1.an ille qui inter.fratr.dom.su. quod aperiuntur domino reuocabiliter, idest in vita delinquentis, quando in dominum, & post mortem restituit agnato.c si vasal. culpam, & c.1.si vas.feu.priu.vt patet per c. fin. de cap.Corr. quia Iser.in cap. 1.qui succ.ten. in vlt.col.æquiparat agnatum in feudo non hęreditario ipsi clerico, & hæc est ipsa veritas, in qua Iac.de Ardi.sibi contrarius in rub.vtrū feu.possit compensare, firmat: Alij, vt Iac.de Ardiz.in summa sua quib.mod.feud. ami.cum quo concurrunt omnes isti exemplatores, q. qcquid in buccam venit dicūt, simpliciter distinguunt, ꝙ si culpa est in dominum, domino apetitur.c.denique, q̄ fuit prima cā, & cap.primo, an ille qui inter.auth.in alium, & tūc aperitur agnato, vt ibi, & ita intelligantur iura in cap. si vas.culpam. si de feu. fue.contr.& in cap.primo, si vasal. feu.priu. Quid dicemus nos maximè iudicando, cū pro ista parte videatur esse communis* cōclusio, à
30 qua † in iudicando recedendū nō
31 erit.l.j.ff.de off.quæstor.cū † minimè sint mutanda, q̄ certam habuerūt interpretationem. l.minimè.ff. de ll.sed quoniam memor sum gl. in c.ea noscitur, de his q̄ fuit à præ
32 la. fine con.cap. quę vult † vt maior pars non attendatur in personis, sed in saniori locutione: vnde & rectè moderni Mediolanenses in l.stipulatio ista.§.alteri.ff.de verbo. oblig.col.8.dicūt, ꝙ communis opin.erit glo. & Bar. quando simul concurrūt. Quamobrem & Imol. etiam in cle.ij.de elect. dixit, quòd
33 † communis opinio illa erit, quæ pluri-

pluribus rationibus est suffulta. Vnde si nos dicemus, quòd ne dum gloss. & Andr. tantum sit communis opinio, sed solius Andreæ rectius forte dicemus; in quo si non concurrunt quidam minuti feudistę, qui aptiores ad possidendũ feuda, quàm ad illa interpretandum essent, euenit quoniam an^m: non intelligũt, & dum eorum ignorantiæ illa attribuere nequeũt, dicũt an resupinum obscurum, & quòd ipse ipsiusmet dicta nõ intelligebat, profiteantur, queso, eorũ ignorantiam hac saltem ratione, cùm in hoc regno, & in regno Siciliæ à tempore Bar^ti. cuius tempore fuit ipse, fuerunt ad minus sexcenti peritissimi viri, qui non passi fuissent eundem euangelistam nominari, si talia non mæreretur, nec ipsum aurigam in feudis acutissimi ingenij ille Frãciscus de Aretio appellaret, nec summum feudistam cęteri illũ esse confiterentur: & si fortè vnum dicam, quòd maior sit an quàm Oberti authoritas; errare non putabo, cum Obert. malas, vel bonas consuetudines nobis cumulauit, Iser. ignota iura vel quæstiones à iure ciuili ad feudum transportauit; Concurro igitur cum ipso, quòd §. deniq;, intelligatur, quòd aperitur domino quando in dominum, & in cap. primo. an ille qui inter. frat. dom. su. pariter dicamus, sed aperitur Domino reuocabiliter, scilicet vt post mortem vasalli delinquentis restituat alteri vasallo. c. si vasal. culpam. & si vas. feu. priu. ca. 1. & ly quandoque, dic, idest aliquo tẽpore, quando in dominum scilicet post mortem vel si non in dominum statim, & pro ista distinctione facit tex. in c. fi. de cap. Corra. arguendo de illo clerico ad feudatarium, ex pac. & prouid. non hæreditario antiquo, vt facit ipse Isern. in cap. primo in vlt. col. qui success. tene. & si non es contentus auctoritate omnium tenentium hanc partem, quos cumulo in xvij q. prim. disputemus; tunc dico quòd aliter intelligo iura illa, præsupponen-
34 do, ꝙ † in feudo hæreditario succedimus ex prouidentia primi & dantis, secũdum Iser. in cap. primo. in ij. col. de alie. fe. pa. sed hoc aliud habeo, q̃a propter qualitatem hæreditariam trãsmittitur de illo moriente ad me feudũ, secũdũ ipsum in cap. primo. §. quid ergo. de inue. de re alie. fac. & in prima quæst. prima. & secũda dico. Or modo capio tex. in c. deniq;. ab vna parte vbi ponitur regula generalis, secũdum ꝙ debet intelligi cap. primũ, an ille q̃ inter. fra. dom. su. vbi ponitur casus specialis, & capio ab alia parte tex. in cap. si vasall. culpam, & distinguo sic; si quæris, an agnato culpante & in dominum feudũ reuertatur ad dominũ, & distinguo. Aut loquimur in feudo hæreditario, & aperitur domino, & ita intelligatur c^m. deniq; , vbi litera dicit, ꝙ erat successor vasalli, & sic in feudo hæreditario; q̃a in feudo hæreditario tantùm succedimus morienti & nõ in feudo non hæreditario, vt dixi

Aut

Aut loquimur de feudo non hæreditario, & hoc aperitur agnatis, d. c.si vasallus culpam. Et si tu dicis, ergo agnatus non nocet agnato in feudo hęreditario in delicto in aliũ quàm in dominum, dic disputatiuè quòd non nocet, quando ipse non disponit; quia tex in c.deniq; hoc dicit, quòd capio feudum hæreditarium non obstante delicto: in quo tu non inuenires tex.contrarium in iure feudorum, & fortiter consistam in ista opinione & dabitur conflictus in intelligẽdo, teneo igitur cum And.Sed sic tenendo dico,quòd ista etiam est communis opinio * secundum ipsos: qui dũ nesciunt terminos, fatuè loquũtur. nam omnes indistinctè in d.§. denique,& Cur.in suo tract.in 6.parte.q.j.dicũt, quòd ista eorum conclusio non haberet locum, si inuestitura esset facta de vno in alium; sed sic est, quòd in feudo ex pac.& prouidentia semper inuestitura fit de vno in aliũ,vt in j.q. probo apertissimè,ergo nunquàm iura ista habebunt locum in feudo ex pacto & prouid.non hæreditario: & quando iura per me põderata hoc non dicerent,dicendum est ex necessitate terminorum, & limitationis eorum vt vides.Secundò,non nè Bal. ibi, & cæteri dicunt,quòd fallit, si feudum esset datum generi, sed sic est,quòd feuda nõ hæreditaria semper dantur generi simpliciter,vt in d.prim. quæstione probo; quia in dubio cohærent sanguini, ergo nunquàm in feudo non hæreditario habebunt locum iura ista; Pręterea & tertio, ipsi non dicunt, ꝙ si filius veniret ex stipulatione propria non haberet locum in ipso, certè sic: ergo cùm agnatus nihil commune habeat cum agnato.c.1. an agnatus, nunquàm habebit locum in agnato.Prætereà & quartò, quis reuelauit eis, quòd à principio concessionis feudi videtur actum, quòd vno existente infideli in dominum,debeat reuerti ad dominũ in præiudicium aliorum: nam videmus in vno homine infideli respectu partis feudi, quòd in alia parte ei nõ nocet, vt in c.illud.quæ fuit prima cau.ben.amit.& si dicis, quòd est infidelis, & fidem non seruauit, si in vna persona hoc non consideratur quomodo considerabitur in diuersis personis. Cæterũ si hoc esset verum,quòd vna persona existente infideli omnes priuarentur, qui ab eo feudum non habent,filius priuaretur feudo aui:qñ pater fuit rebellis, quod tamen ipsi negant; & cum Andr.omnino teneas, nec ab eius dictis discedas, tũ maximè cum in effectu idem concludant ipsi omnes in limitationibus eorum, & nesciuerunt per veros terminos loqui, & cum Andr. habes glos.& Hostien.& alios quos in illa quæst.cumulaui.in d.quæst. xvij. nec cures de recitatoribus &
35 consulentibus, quoniam † consulẽtes pecunia obcęcantur. alij ex debilitate stomaci,quæ in feudis sunt non digerunt.

36 ¶ Oppono xii. quòd † omne delictum

ctum inducat feudi amissionem, quando criminaliter cōdemnatur feudatarius; quia consuetudines feudales intelliguntur quando ciuiliter agitur ad feudum, & non quando criminaliter condemnatur, secundum Bal. in cap. 1. an ille qui interf. fratr. dom. su. Sol. secundum quosdam quòd capitulum illud intelligitur indistinctè, postquam generaliter loquitur vulg. l. de pretio. de publi. sed dic tu, quòd aut sumus in feudo ex pacto, & prouidentia antiquo, quod à generatione habemus, vt in prima quęstione dico: & quia nullum delictum agnati agnato nocet, vt supra vidistis, quomodocunq; priuetur. etiam ex delicto ei non nocet. l. iij. ff. de interd. & releg. quia postquàm restitutioni subiacent, secundùm Iser. in cap. 1. de eo qui sibi & hære. suis, & in cap. 1. §. hoc quoq;, de success. feu. in casu restitutionis delictum non nocet, vt in l. Statius Forus. §. Cornelio Felici. ff. de iur. fi. cum concor. vt in præc. oppositione diximus, aut sumus in feudo nouo non hæreditario, vel hæreditario antiquo, & ista quęstio dependet ab illa quæstione, an in publicatione bonorum veniat feudum, & cui aperiatur, de qua in quæstione videas.

37 ¶ Reassume ergo quando quæris, an † agnatus noceat agnato, aut loqueris in delictis, & de hoc dic vt in xj. oppositione dixi, ne longam illam hic recitemus distinctionem, aut in contractibus & vltimis voluntatibus quæris, & tunc aut contrahit sine assensu, aut cum assensu; si sine assensu; & tunc aut alienauit, aut alienationi consensit; Si alienauit, nocet ei, vt in cap. imperialem. Sed non agnatis, vt in cap. primo, si vasallus feu. priu. & cap. si vasal. culpam. Si de feu. fue. contro. aut alienationi consensit, & ista quæstio ab illa dependet, an in consensu requiratur assensus: de qua in d. cap. imperialem, dicam: in regno autem neminí, vt in const. constitutionem diuæ memoriæ: Aut cum assensu contrahit, & tunc aut feudum est hæreditarium, aut non hæreditarium, primo casu agnato quatenus feudum tangit nocet, l. ius sepulchri. C. de reli. & sump. fun. & l. cum à matre. C. de rei vind. Secundo casu, aut quæris an noceat sibi, aut alteri, sibi perpetuò nocet. c. 1. de alie. feu. pat. & cap. 1. de eo qui fin. fec. agn. Aut alteri, & tunc aut quæris, an noceat alteri in vita ipsius alienantis, aut etiam post mortem: in vita nocet. cap. 1. de ali. feu. pa. cap. Titius. Si de feu. fue. contro. & cap. primo. §. sed & res. per quos fi. inuest. Aut post mortem, & tunc aut quæris in fructi-ctus, aut in corpore ipsius feudi. primo casu distingue, vt in sua quæstione inf. Secundo casu, si in corpore quæris, & tunc aut quæris, aut noceat de per se, aut si potest prębere causam nocendi, puta per viam pręscriptionis, de ipsa dic vt in propria quæst. vbi intellectú. c. Titius.

si de feud.fue.contr.disputauimus. Aut si nocet de per se, & tunc distingue: aut qui alienauit hoc, fecit cum consensu primogeniti aut non, secundum quosdam: secundum nos indistinctè non nocet, & tunc si post mortem alteri nocet, iterum distingue: quia aut facit actum perfectum in vita non perficiendum nec resoluendum post mortem, aut facit actum perficiendum vel resoluendum, primo casu potest secundum And.in const. mulier, quæ dotarium: Secundo verò casu non, vt in c.1.de cler. qui inuest. fe. & c.Titius. si de feu. fue. contr. secundum Andr. in c.1. Qui succe. ten. in vlt. col. & hæc tam de natis quàm de nasciturus intellige, secũdum Andr. in c.1.§. hoc quoq; in vlt. col. de succ. feu. & infra dico. præterquàm si esset onus feudi, secũdũ Iser. hic & in §. quid ergo de inue. de realic. fac. vt supra dixi, & hęc si nocet; si autem iuuat, sic, vt per Andr. in c.1.§. è contrario de inue. de re.alic. fac. in c.1.§. præterea. col.2. de cap. Corra. in c. imperialē. col. vij. & in c.1.§. siue vsum. in additione, an ille qui inter. fratr. dom. su. & in const. constitutionem, quę licet loquatur in domino, idem in agnato nos dicamus. Et hæc in feudo nõ hæreditario, in hæreditario secus, vt in prima oppositione.

SVMMARIVM.

1 Feudum ex pacto & prouidentia quod.

2 Prouidentia est duplex. nu. 3.

4 Prouidentia hominis voluntaria & necessaria.

5 Feuda ex prouidentia multiplicia.

6 Principaliter quod operatur attendendum.

7 Feudum est gratia.

8 Lex interpretando, restringendo & ampliando suos operatur effectus.

9 Feuda aut sunt hæreditaria, aut ex pacto & prouidentia.

10 Feuda paterna quædam sunt hęreditaria quædam non.

11 Feuda ex pacto & prouidentia in dubio præsumuntur omnia. nu. 17.

12 Inuestitura omnis regulatur à lege.

13 Filij masculi non succedunt in feudo iure successionis.

14 Causa coniungendorum actuum.

15 Feudum regulariter donatur.

16 Fratri vt stipulemur speciale in feudo.

18 Feudum ex pacto & prouidentia quod.

19 Feuda quædam recta, quædam conditionata. nu. 20.

21 Feuda donata sub qualitate hæreditarij sunt ex pacto & prouidentia.

22 Qualitas hæreditaria non prohibetur, concurrere cum qualitate sanguinis.

23 Feudum numquam habebit, qui non est hæres morienti, quando verbum hæredibus est appositum.

24 Stipulandi modum non personam stipulantis attendimus.

25 Patrem posse praiudicare filio in feudo nouo.

Omnes

26 Omnes in infinitum sequentes contra factum primi venire non possunt.
27 Res omnis per quascunque causas nascitur, per easdem resoluitur.
28 Probationes veræ admittuntur contra præsumptiones.
29 Filius honoris causa tenetur esse hæres patris.
30 Hæredem esse in feudo intelligitur dupliciter.
31 Feudum in dubio vnusquisque, censetur pro se & hæredibus accepisse.
32 Pater quando emit feudum illud erit simpliciter hæreditarium.
33 Pactum legis commissoriæ improbatur in pignore feudi.
34 Feuda pecunia acquiri non debent sed beneuolentia.
35 Feuda venduntur.
36 Donatio onerosa, donatio est.
37 Inuestiri de feudo potest quis tribus modis.
38 Jus patronatus qui acquirit propter naturam rei, iure hæreditario acquisiuisse non censetur.
39 Lex cum non distinguit, nec nos distinguere debemus.
40 Sanguinem, gradum & qualitatem hæreditarij in feudis habemus.
41 Frater fratri in feudo nouo non succedit.
42 Gradus in linea descendenti non datur.
43 Sanguis in feudo successionem causat.
44 Feudum mixtum an detur.
45 Res vna eademq; non debet diuerso iure censeri.
46 Feudum varijs modis in esse deducitur.
47 Consensus præsentium in feudo ex pacto & prouidentia vt possit præiudicare nasciturìs.
48 Filij concepti nati censentur.
49 Posthumus potest intelligi multis modis.
50 Incapaci qui donat, futuro tamen capaci, valet.
51 Liberis qui dat, familiæ & generi dat.
52 Feuda iusti sanguinis descendentis dantur. nu. 88.
53 Feuda ad tempus & post tempus dari.
54 Feudatarius de feudo post mortem disponere non potest.
55 Actus vnus occultari celeritate coniungendorum actuum.
56 Reuocatio facilius conceditur ratione futurorum quàm præsentium.
57 Lex vna per aliam suppletur.
58 Alienatio quando vetatur pacto dominium transfertur, quando lege, nequaquàm.
59 Alienans reuocare nequit.
60 Actione vtili vel directa agatur, parum refert.
61 Pater an præiudicet filio in feudo aui.
62 Priuatio præsupponit habitum.
63 Infidelitas patris nocet omnibus descendentibus.
64 Filius quod patris medio non habet, nunquam ei nocet pater.
65 Feudum verè à patre ad filium veni re debet, vt patris delicto priuetur.
66 Lex quando præsumit contra quosdam eos enumerando non extenditur vltra.

67 *Liberorum appellatione omnes veniunt.*

68 *Interpretationem quę certam habuerunt minimè sunt mutanda.*

69 *Feuda ex præsumpta fidelitate dantur.*

70 *Patris delictum non nocet nepoti in feudo aui.*

71 *Contemplatio omnis an possit causare, vt feudum possit alienari in preiudicium sequentium.*

72 *Contractus ex conuentione legem accipiunt.*

73 *Feudum potest habere respectu diuersarum personarum naturam mistam.*

74 *Assensus præsens ad futura dirigitur.*

75 *Pactum omne & onus apposita per primum obligant successores.*

76 *Contemplatione propria quòd feudum detur, quomodo cognoscitur.*

77 *Filius faciens inuentarium an possit præcipuum detinere feudum patris.*

78 *Filius si simpliciter adit, omnibus hæreditarijs oneribus obligatur.*

79 *Lex feudalis in expressis seruanda est.*

80 *Filius non est hæres in feudo tamquam in re hæreditaria.*

81 *Lex noua recipit interpretationem ab antiqua.*

82 *Lege feudali quod non est prouisum, ciuili sanctione determinetur. nume. 121.*

83 *Feudum est quid vniuersale.*

84 *Feuda hæreditaria veniunt in petitione hæreditatis. nu. 85.*

86 *Priuilegium ad hæredes non transeunt.*

87 *Fœmina si acquirit feudum, non propterea filia fœminæ ex ea poterit succedere.*

89 *Inhabiles in quocunque iudicio etiam summarijssimo repelluntur.*

90 *Feudum in fideicommisso inter extraneos non venit.*

91 *Feudum venire in hæreditate est tanquam qualitas.*

92 *Hæres feudi tenetur esse hæres in ipso feudo.*

93 *Verbum hæredes, omnes comprehendit, nisi certos hæredes lex vocaret.*

94 *Feuda non hæreditaria habemus successione, hæreditaria transmissione.*

95 *Pater an possit præiudicare saltem in fructibus feudi.*

96 *Fructus pendentes pars soli sunt.*

97 *Inuentarium non liberat hæredem à re hæreditaria.*

98 *Feudi dispositionem validam non habemus sine assensu.*

99 *Intellectus. §. his consequenter.*

100 *Fructus pendentes post mensem Martij cuius sint.*

101 *Pater an possit diuidere feudum.*

102 *Feudi natura alterare soli domino permittitur.*

103 *Pater an possit nocere filio per viam subinfeudationis.*

104 *Feuda an præscribantur.*

105 *Alienari prohibita ratione certarum personarum sunt præscriptione longissima præscriptibilia.*

106 *Restitutioni quod subiacet minimè alienari potest.*

107 *Præscriptio est vnus modus litium finiendarum.*

145 *Contractus vtrum præsumatur emphyteuticus vel censualis.*

146 *Feuda in regno omnia sunt hæreditaria.*

147 *Actus à speciali lege interpretationem assumit.*

148 *Successor in feudo, nec ex testamento, nec ab intestato verè illud capit.*

149 *Hæredis appellatione de iure communi intelligitur de filio masculo.*

150 *Inuestitura dat substantiam ipsi feudo.*

151 *Consueta non præsumuntur in substantialibus, nisi ostendantur.*

152 *And. Iser. Nicol. de Nap. Luc. de Pen. in regni iuribus venerantur.*

153 *Veritas præfertur præsumptioni.*

154 *Successor in feudo tenetur pro oneribus feudi.*

155 *Obligatio defuncti ex hæredum persona immmutationem non recipit.*

156 *Feuda militiæ causa constituta sunt.*

157 *Mulieribus in subsidium promissum est, ne remaneant indotatæ.*

158 *Onus feudatarij pro portionibus hereditarijs diuiditur.*

Quæro primò, ne super incognito procedatur, quod † est feu-
1 dum ex pacto & prouidentia: Respon. nisi hæc simplicia, pactum scilicet & prouidentiam cognosces, compositum ignorabis; quæro igitur quid est pactum & quid prouidentia in materia ista? Respon. proui-
2 dentia † est duplex, quia quædam est prouidentia legis, quædam ho-
3 minis, item prouidentia † legis duplex: quia quędam volũtaria, quędam necessaria: prouidentia legis voluntaria est quando lex statuit vnum, si homo vult; puta lex xij. tabularum & inde ciuilis vocant filium. inst. de hæred. quæ ab intest. def. §. primo. intelligitur si homo vult, idest si pater vltrà legitimam non disponit, vt l. parentibus. l. omnimodo, & l. quoniam in prioribus C. de inoff. testa. Prouidentia legis necessaria, aut auth. de nupt. §. soluto, est illa, quæ velit, nolit homo, in eo quod dicit ipsa disponit, vt de legitima quæ ex prouidẽtia diui Pij, vt in l. j. §. si impuberi. ff. de collat. bonor. nobis debetur, velit nolit testator. l. si atrogator. ff. de adop. di-
4 cimus. Prouidentia † hominis similiter voluntaria & necessaria pro vt statutum fuerit esse poterit, vt ex prędictis & sequentibus tu colliges. Et hæc hominis prouidentia stat vt prouidentia & vt pactũ. Vt prouidentia, idest munificentia dantis, qui nedum primo sed omnibus descendentibus donare voluit, vt infra patebit, & si simul ac semel stat vt pactum; quia vasallus recipiens, sic etiam recepit pro omnibus sequentibus in infinitum, vt in ca. 1. de duob. fratr. iuncto c. 1. §. penult. de his qui feu. dar. poss. c. 1. si vasal. feu. priu. & c. 1. §. hoc quoq; de succes. feu. ità quòd licet idem sit prouidentia quod pactum, congruit tamen ly prouidentia ipsi Principi seu alteri danti. Item congruit ly pactum priuato, ita dicit Andr. in cap. 1. §. fratri, de his qui feud. dar.

poss.

poss.dum prouidentiã exemplificat in concedente, & patet in gloss.ibi in verbo frater. quam prouidentiã exemplificat in Principe,& non negat quin etiam ex pacto maiorum habeatur, vt dicit etiam glo. hic in verbo retinere, ex quibus simplicibus fit hoc compositum,& nuncupatur feudũ ex pacto & prouidentia, quod mixtum erat à lege feudi incognitum, sed cum substantia & effectus bene cognoscerētur pro clariori intelligentia magistraliter à Pileo & Bulgaro adinuētum fuit, vt post summam Isern. attestatur hic.

Iterũ ꝑ iunioribus discurramus, 5 quòd † quędam feuda dicuntur ex prouidentia legis tantùm, quędam ex prouidentia hominis tantum, quędam ex pacto tantùm. Exemplum in feudo ex legis prouidẽtia tantùm. Rex concessit feudum primo acquirenti pro se & filijs suis masculis & fęminis. ita quòd masculis extantibus fœminæ non succedant, quo mortuo adest frater consobrinus ex patruo, vt ego fœmina ex parte meo, vult masculus per capitulum primum de eo qui sibi & hæredibus suis me fœminã excludere: ego sum fœmina, cui stante masculo ex primo acquirente dominus non dedit.dic.ca.1.de eo qui sibi & hæred.suis, nec pater me vocauit stãte masculo in linea: excludar ego? certè non, sed masculis non extantibus succedam in regno ex sola prouidentia constitutionis vt de successionibus,& constitutionis in aliquibus, ita notanter probat Andr. in ca.1.primo, de eo qui sibi & hęred.suis, in prin. in 2.col.in fin. nàm prouidentia legis multum operatur secundum Isern. in c.1.de success.feu.col.prima, vbi ipse hanc legis prouidentiam considerat in feudo antiquo, quòd det successionem descendentibus,& pactum primi recipientis reguletur à lege post quàm non aduersatur legi, vt infra dicemus, nam constit. interpretatur ex sua prouidentia, quòd stantibus masculis, fœminæ non succedunt, idest in eodem gradu, dic.constit. vt de succ.lex feudi idest si in familia non sunt masculi.cap.primo, de eo qui sibi & hær. suis,& quia in regno primo attenditur constitutio const.exemplum in prouidentia hominis tantũ, vt vidi.Rex aliàs motu proprio donauit patri & filio feudum aliquod; propterea filij contemplatione nõ minus erit ipsius filij, quàm fuerit patris.l.quodcunque.§.si quis ità.ff. de verbor.obliga.iuncta.l.dedit dotem.ff.de colla.bon.& l.fi. C.de impu.& ali.sub. & tunc non ex pacto & contemplatione patris, sed ex sola prouidentia dantis, vt concludit Iser.in c.1.§.& si liuellus.de alie.feu. pat. in 1.4.5.& 6.col.& cap.primo. §.hoc quoque, col.pen. de succ.feu. & in princ.erit ergo suum ex sola prouidentia dantis, exemplum in pacto tantum dicit Isern.in ca.imperialẽ. §. prætereà ducatus. in iiij. col.de proh.fe.alie.per Fede.vbi loquitur de feudo antiquo empto.&

in c.1.§.quid ergo. in vlt.col.de inue.de re alie.fact.quod respectu dátis tunc consideratur prouidentia quando donat, sed si vendit, vel q͂d simile facit, noluit donare successoribus, vel magis eméti vendere quasi pecunia magis attendatur: Pone ergo fratrem emisse feudum pro se & fratre; quia emit, nulla domini prouidentia ipsum vocat, quia feudum est nouum nulla legis prouidentia ipsum admitteret.c.1.§.Corradus. de his qui feu.dar. poss.c.pr. de duob.fratr. & cap.1.§.1.de grad. success. ex pacto tantùm igitur veniret. Nec proptereà erres, q̃ semper omnia non concurrant; quia si pater non accepisset, lex ipsum non vocaret, si dominus nó dedisset, frater non acquireret; si lex resisteret, omnes priuarentur. Sed sic
6 dico, vt † quod principaliter operatur, attendamus; arg.l.iij. ff.de testa.tu.& l.queritur. ff.de sta.hom.
7 vt dicimus etiam, quòd † feudum est gratia: & tamen si consideraremus seruitium, non deberet simpliciter dici gratia; tamen quia plus habet gratiæ quàm oneris, gratia est, secundum Perusinos in prælúdijs quæst.iij. & i l. Arist.ff.de don. ad cognoscendum contractum dó cto.notant. Ex his simplicibus fit feudum ex pacto & prouidentia, vt in l.ij. ff.de verb.oblig. dicimus, in quo pactum & prouidétia æquè
8 concurrunt. Inter quæ lex † interpretando, restringendo & ampliádo suos operatur effectus, secundú Iser.in c.1.§. hoc quoq;.in pen.col. de succ.feu. in §.prætereà ducatus. in v.col. & in c.1.§.huius auté generis, in quib.ca.feu.amit.dum regulat verba inuestituræ in quantum potest, conseruando, ipsam necessariam legis prouidentiam restringit, donec à pacto expresso reguletur ipsa.c.1.de duob.fratr.& c.1.de feu.fęm.iuncto.c.1.de feu. non ha. propriam naturam feu.

¶ Quæro ergo iterú, quod est feudum ex pacto & prouidentia. Respon. omne feudum, in quo pactum & prouidentia concurrunt: sed tunc contrà, si hoc verum esset, daretur contrariú in obiecto, contrà l.ius nostrú.ff.de reg.iur.ex quo Iser. hic & in c.1.§. hoc quoque, de succ.feu. ac vbique scribétes distin
9 guût, quòd † feuda aut sunt hæreditaria, aut ex pacto & prouidétia: & tamen feuda hæreditaria à prouidentia dantis & pacto primi accipientis nos habemus, vt declarat Iser.in ca.1.in ij.col.de alie.feu.pat. & sic idem essent, & vnica esset definitio vtriusque: ob quod præsens definitio confunderetur. Or attende, vt more Iustiniani in l.cú multæ.C.de donat.ante nupt. hanc barbaricam locutionem corrigamus, q̃ feuda nesciunt ita distinguunt, credentes quòd feuda hæreditaria ex pacto & prouidentia non sint, sed grauiter errant, loquitur sic Iser.vt breuiter inter hæreditarium & non hæreditarium distinguat, & feudum non hæreditarium vocat ex pacto & prouidentia: hæreditarium verò vocat simpliciter hære-

ditarium, non quòd feuda hęreditaria ex pacto & prouidentia non sint; vt in d. c. 1. de alie. feu. pa. ipse dicit. vnde concludamus, quòd quædam feuda sunt ex pacto & ꝓuidentia nõ hæreditaria: quędam verò ex pacto & prouidentia hæreditaria, & duo faciamus capita sicut Iser. dicit in c. 1. qui succ. tene. in fin. in c. 1. de alie. feu. pat. §. & si li
10 uellus. & hic, quòd † quædam feuda paterna sunt hæreditaria. quędã verò nõ hæreditaria, vt clarius etiã in c. Titius. si de feu. fue. contro. dicit feudum ex pacto & prouidẽtia non hæreditariũ. & quò ad primũ caput feudi nõ hæreditarij prǽmittendum est, secundum Ardiz. ĩ sua summa. quem Andr. in c. 1. §. hoc quoque, col. vlt de success. feu. sequitur, quòd feuda dari possunt vsque ad certum tempus, vt in c. 1. de feu. guard. c. 1. de feu. march. c. 1. quib: mo. feu. const. po. & post. certum tẽpus, vt in c. 1. qui success. ten. c. 1. de cler. q. inu. fec. c. moribus. si de feu. fue. contro. & ĩ alio tit. qui success. tene. ità vt nõ sit vna donatio facta primo & sequentibus, sed plures: & quot sunt personæ totidem cẽseantur donationes, secundum And. in 13 §. hoc quoque. de success. feu. col. 3. & §. præterea ducatus. in c. imperialem. col. 4. vni ad vitam feudũ donemus & alteri post primi mortẽ similiter ad vitam concedamus, & vnusquisque ex propria donatione feudũ capiat. arg. l. 2. & C. de don. quæ sub mo. ità vt feuda ipsa de vno ad aliũ, post cuius mortẽ restitutioni subiaceant, secundum Iser. in c. 1. col. 2. de eo qui sibi & hæred. suis, in cap. 2. si vas. feu. priu. & in c. præterea. in pen. col. quæ. fu. prima cau. Nec propterea mirũ erit, si vasallus vita comite de feudo disponit, post mortẽ non. c. Titius, si de feu. fuer. cõtr. c. 1. §. Sed ẽt res, ꝑ quos fiat ĩue. & c. 1. de alie. feu. pa. cũ sim.

Iterũ præmitte aliud, quòd si primus capit, & dominus pro omnibus in infinitum dedit, vt dixi c. 1. §. pen. de his qui feud. dar. poss. c. 1. §. hoc quoq;, de success. feu. & c. 1. si vas. feu. priu. non tamen vna est 1 donatio facta primo, & omnibus sequentibus, sed quot personę erũt, tot donationes dicentur, ita Iser. in c. 1. §. hoc quoq;, de success. feu. col. 3. & §. prętereà ducatus. in c. imperialem. col. 4. ad tempus & post tempus factæ, idest vnicuiq; vsque ad vitam; & alteri post morientis vitam, & in vniuscuiusq; persona non alieno sed proprio stabit iure. arg. l. 2. & 3. C. de don. quę sub mo. 1 quasi restitutioni subiaceãt, vt Iser. in c. 1. col. 2. de eo qui sibi & hær. su. prob. in c. 1. col. 2. si vas. feu. priu. & in §. præterea, in pen. col. quę fuit prima cau. ben. amit. & dic tu restitutioni, i. quando vasallus nõ alienat feudũ, nec delinquit, vel alienat & iustè, vt supra dixi, eo vt tũc restituat post mortem, secundum glo. & Iser. in d. verb. & olim, vel si delinquit in dominum, tunc etiam post mortem aperitur cum effectu ipsi agnato c. denique, quæ fuit prima cau. bene. am. & c. 1. an ille

ille qui inter. fra. dom. su. iuncto
c. si vasallus culpam. si de feu. fue.
contro. & c.1.si vas.feu. priu. quia
in vita agitur domino, vt in xj.op-
po.supra dixi:item subiacent resti-
tutioni in vita quando non con-
tra dominum delinquit, dicit c.de-
nique, quæ fuit prima causa bene.
am.& c.1.an ille qui inter.fra.do.su.
vel si iniustè alienauit secūdū And.
ind.ver. & olim.col.1.& in c.Titius.
si de feu. fue. contr.col.1.quia tūm
etiam statim in vita aperitur.

Quibus sic præfatis respondeo,
11 quòd † feuda ex pacto & prouiden
tia non hæreditaria in dubio præ-
sumuntur omnia, ex quo eorum
natura hæreditaria non est, sed iu-
re iusti sanguinis descendentis ad
nos masculos sic vocatos veniunt,
c. adoptiui : & c. naturales. Si de
feu.fue.contro.c.1. de nat.succ. feu.
& c.1.de gra.success.ex quo necessa-
riæ restitutioni lex feudalis feuda
ipsa supposuit, vt dixi, propter quā
12 legis prouidentiam necessariam †
omnis inuestitura regulatur à lege
secundum Iser.in locis supra alleg.
& melius in c.1.in princ. de success.
feud.col.1. nisi pactum expressum
repugnaret legi, quando natura
de non hæreditaria alteratur, & ef-
ficitur hæreditaria, vt infrà dicam.
quæ & si alterari possent, & quinq;
modis effici hæreditaria secundum
quosdā, vt dicemus infra. nō tamē
in dubio præsumuntur, nisi expres
sè hoc agatur c.1. de feu. non ha.
pro.na. feu. Quinimò primus qui
feudū recepit pro se & filiis liberis
vel primogenitis, omnibusq; etiā
nasciturìs, de per se proprioq; iure
feudum acquisiuisse dicemus d.l.3.
C.de do.quæ sub mo.qui & si tunc
nati non sunt, vnde incapaces di-
ci possent, sufficit postquàm verba
sunt apta illos comprehendere,
quòd suo tempore capaces possint
effici. arg.l. si ita quis. ff. de leg.ij.
Or modo hoc intellecto conside-
ra, quòd si dominus vni ad vitam 1
donasset, & non alteri post mor-
tem suam, vasallo mortuo feu-
dum sua directa vindicatione do-
minus repeteret. l.3.C. de do. quæ
sub mo. in princ. Pone iterum al-
teri post mortem primi feudum
concessisse, certè cum actio directa
à domino remoueri nequeat, l.iij.
ff.pro soc. hæc directa huic sequen
ti modo aliquo cōpetere suo nomi
ne nō posset; sed bene sua vtili rei
vindicatione ageret, d.l.3. C. de
don.quæ sub mo.in 2°. respon. ita
per Andr. in c.1.§. hoc quoque, de
succ. feu.& in §. præterea ducatus.
vt declaro in 4.col. magistraliter
declarata, & hæc in effectu dicere
voluit Soc.in consilio 19. in primo
vol. col.v[a]. dum hæc aurea verba
13 euomuit, videlicet, Quinimò † nec
filij masculi succedunt in feudo iu
re successionis, sed titulo proprio
& singulari donatione seu benefi-
tio domini concedentis, non au-
tem titulo vniuersali, & titulo pro
hærede : quia feudum à cæteris bo-
nis temperatur, & non potest pos-
sideri nisi beneficio domini: quod
quidem si ipse ratione non pro-
bat,

bat, verumtamen est, & hoc cla-
rum iam tu vides. fingit enim lex:
quia tot sunt donationes quot per
sonæ, vt dixi, & dominus dans ab
omni moriente ipse reuocauerit, &
sequenti dederit. d.l.3.C.de do.quæ
sub mo; arg.l.si duobus.§.vendidi.
14 ff.de diuer.& temp.præscr.& † cau-
sa coniungẽdorum actuum, arg.l.
singularia.ff.si cer. pet.& l.3.de do.
inter vir.& vxo. vnus actus occulta
tur, idest vt concessio morientis cõ
iungatur cum donatione facta se-
quenti, cui dominus æquè dedit,
vnus actus occultatur, hoc est, quòd
dominus reuocet, fingitur hoc ita
factum & sequenti datum, vnde
sine alio ministerio sequens sua v-
tili rei vindicatione competente
sibi ob suam propriam donatio-
nem feudum reuocabit. d.l.3.C.de
do.quæ sub mo. ita per Andr. in lo
cis iam dictis declarata.
Itaque tu l. illam intellige, tum
15 propter donationem feudi † quæ
regulariter donatur. c.1. de feud. da.
inuicem. l. commiss. si rationem il-
lam donationis nos attendimus,
vt apertius in quinto cap. demon-
stramus, tum etiam quia in feudi
concessione etiam onerosa est re-
gulare hodie, vt ita l. illa intelliga-
tur secundum Iser. qui, & quod an-
tiquis incognitum fuerat, & Impe-
ratori visum solus nobis hodie de-
clarat, quod ex eo patet: quia Bar.
• & communis * scola in l. quod di-
citur, in fi. ff. de verbor. oblig. non
negant, vt in re futura mea vel du-
ratura mea alteri nos stipulemur,
arg.l. publia. ff.de po. quod melius
per d.l.3. ab Iser. declaratam hodie
tu vides, & certum est, quòd siue
tu attendas stip. patris recipientis
pro omnibus in infinitum; quia
est duratura sua, stipulatur succes-
suris, siue stipulationem domini:
quia & duratura est sua quo ad di-
rectum dominium, & etiam quã-
do (vt dixi) semper text. fingit, q
ad ipsum reuertatur, futura est sua
quo ad vtile consolidandum cum
directo, & clarius in feudis nobis
patet, vt ex prima stipulatione ve-
niat, per tex. in c.1. de feu. fem. c.1.
de duo. fratr. c.1. §. Corradus. de
his qui feud. dar. poss. & melius in
cap.1. de eo qui sibi & hæred. suis
& in cap. similiter. de cap. qui cur.
vend. ex quibus iterum inferas, &
damna illos qui dicebant, quòd
16 † vt fratri stipulemur, speciale esse
in feudis: dic tu quòd omnibus sti
pulamur, siue dominum, siue pri-
mum acquirentem tu considera-
bis: quia domino duratura est sua,
vt dixi, ergo &c. Et hac de causa
Andr. glo. & omnes exclamant, vt
magis beneficio dantis quàm pa-
tris feuda habeamus omnes; quia
si plures sunt donationes ad tem-
pus & post tempus factæ, vnicui-
que dedit dominus. Quod si pa-
tre medio, qui recepit & sua occa-
sione omnes habemus, non in o-
mni parte sed in primo est, vt in
sequenti spetie dicemus. Et ideo
ex pacto & prouidentia vocatur,
ex quo ita primi pactum, vt in ca-
p.1. de eo qui sibi & hæred. suis,

sicut

ſicut dantis prouidentiâ concurrunt.d.leg.3.C.de do.quæ ſub mo. Magis tamen à domino regulariter habere dico, arg. in l.quæritur de ſtat.hom. ff.poſtquàm regulariter donantur.

His ſic dictis, ſi quæris, quod eſt feudum ex pacto & prouidētia; Reſpon. quòd in dubio ſunt omnia: quoniam aut cōſideramus ſanguinē, iuſtum deſcendentem, cui cohērēt c.1.de nat.ſucc.feu.c.adoptiuus.&c.naturales.ſi de feu.fue.contro. quoniam ad ſequentes deuenire neceſſe eſt.l.1.C.de pri.eo.qui ſac.pal. mil.& vnus alterum non offendit l.3.ff.de inter.hereditaria nō ſunt. Aut conſideras feuda tanquā donata: quæ cum ex ſtipulatione primi acquirentis & domini dantis vnicuique acquiratur.dic l.3.C.de do. quæ ſub mo. & reſtitutioni ſubiacent, ſecundum Iſer. in c.1. ſi vaſ. feu. priu. c.1.de eo qui ſibi & hær. ſuis.& c.præterea.col.pen.quæ fuit pr.cau. ben. am. vt per aperta iura ſuperius tibi demonſtraui, nequaquam hæreditaria iudicabuntur, auth. res quæ. C.cōmunia de lega. quæ & ſi alterari poſſent,& quinq; modis ſecundū quoſdam effici hæreditaria, vt infra dicā, non tamen in dubio fit repugnante legis prouidentia neceſſaria, quæ in ſuæ naturæ forma pacta ſemper interpretatur,& reſtrigit, vt dixi c.1.de feu. non ha. propriā naturam feu.quia tunc eſt illud, quando pactum legi eſt contrariū, vt ibi. & nō aliter acquiſiuit, ergo primus ꝑ ſe.d.l.3.C. de do. quæ ſub mo. qui & ſi tunc ſunt incapaces feudi, ſufficit ꝙ ſuo tpe capaces poſſint effici.l.ſi ità qs.

17 ff.de leg.& in dubio † feuda ex pacto & prouidentia nō hæreditaria eſſe affirma, prout And. noſter auriga docet, cū quo teneas: quia omnes aliqua, ipſe ſolus omnia dixit:

18 Quęro qd † eſt feudum ex pacto & ꝓuidētia hęreditarium: Breuiter

19 te abſoluendo dic, ꝙ † quędā ſunt feuda recta, quæ in propria ſtant natura, vt in c. 1.§.fi.quid ſit inuc. nota. & in c. 1.quib.cau.feu am. §. fi.& regulariter non ſunt hęreditaria, vt in præcedenti ſpecie dixi.

20 Quędam † verò dicuntur feuda cōditionata, vt in d.§.fin.quæ ſic glo. fin.in ca.fin. de capit.qui cur.vend. appellat.& feuda non habentia propriam naturam feudi efficiuntur, quæ in tantùm alterantur, in quantum expreſsè dicitur & omnes qualitates recipiunt, etiam contrà feudorum naturam & feuda remanēt, ſi ſub hoc feudi nomine ſunt data, vt in c.1.de feud.non hab. pro.natu. feud.

Videndum eſt ergo quando alterantur, in quibus caſibus hæreditaria efficiantur. Declarabo igitur primò quomodo poſſunt eſſe feuda ex pacto & prouidentia ac hæreditaria, & inde faciam tibi capita quinque ad oſtendendum, quando feuda ſunt hæreditaria.

Quò ad primum reſpondeo

21 quòd ſi quæris an † feuda donata ſub qualitate hæreditarij ſint ex pacto & prouidentia, & dico quod ſic,

sic, ex quo concurrit prouidentia dantis, qui sibi & hæredibus suis dedit d.l.3. C.de do.quæ sub mo. æquè etiã principaliter & recipientis pactum, qui pro hæredibus accepit, erit ergo ex pacto & prouidẽtia, vt suprà declaraui, licetq́ue vtili actione agam, quia pater stipulatus est pro me in re futura sua l. Publia.ff. depo. ita per Bart. in l. quod dicitur.ff.de verb.obli. interpretata, & dans ita dedit in re duratura sua quò ad directum, vt in cap.1.§. fin. in quibus caus. feu. amitt. & futura quò ad vtile, vt in d.l.3.C. de don. quæ sub modo vt supra in præcedenti capite dixi: non propterea non erunt hæreditaria: quia ista stant simul, quòd sint ex pacto & prouidentia, & sint hæreditaria, secundum Andr. in cap.1. de alienatione feu. pat. in secunda colona in cap.1. qui success. tene. col.vlt. & hic, ac aliqualiter in §.& si liuellus.de alie. feu. pa. in secunda & 4.col. nam
22 qualitas † hæreditaria non prohibetur concurrere cum qualitate sanguinis, super quo prouidentia legis necessaria fundabatur, secundum Franc. de Are. Ias. & alios in l.quod dicitur ff. de verborum oblig. vt est tex. in l. cum patronus. §. cum libertus. de ope. liber. & patet in omni filio in feudo nouo, quod ex prouidentia legis verè sanguinis habet, cap.1.§. cum verò Corrad. de his qui feu. dar. poss. in quo filius non venit contrà voluntatem defuncti ratione occasionis, vt infra, ita etiam & ratione qualitatis hæreditariæ, sed sanguis primò regulabat pactum, nũc regulatur à pacto, vt per quinque oppositio. in oppositionib. probaui, & licet Iser. in consti. hac edictali lege in perpetuum, videatur facere differentiam inter feud. ex pac. & prouidentia & hæreditarium, non negabat ipse illud esse ex pacto, sed propter qualitatem hæreditarij debatur dispositio ibi plus in hæreditario, quàm in non hæreditario. Et si quæris de ratione. responsio est in promptu: quia eo ipso quòd de hæredibus mentionem fecit, prima natura non hæreditarij in naturam hæreditarij transfunditur c.1. de feud. non ha. propr. na. feud. & statim quod dixit hæredibus, hæreditariũ est effectum, secundum Andr. in cap.1.de suc.feu. §.hoc quoq;, col. 2.& hic in prima & col.2. & in c.1. §.huius autem generis. in qui. cau. feu.am.& per Bar.in l.vt iurisiurandi.§.si liberi.ff.de ope. liber. & hoc est quod voluit Andreas dicere in cap.1.in secũda col.de alie.feu. par. quòd licet feudum datum pro hæredibus nobis debeatur ex prouidentia dantis, & pacto recipientis, alia tamen ratione non reuocabit; quia tenetur esse hæres quasi prima natura, si naturam habet, in hanc secundam sit transfusa. d.c.1. de feu. non ha. pro. na.feu.vt apertius supra in quinta oppo. in capite filiorum demonstraui, & tunc quando ly hæredibus, est appositũ

23 tum † nunquã feudũ habebit qui non eſt hęres ſecundũ Andr. hic in d. §. hoc quoque. & conſequens cõtra factum ſuum minimè venire poteſt. l. cum à matre. C. de rei vind. Ita declarat ipſe in d. cap. 1. de alie. feu. pa. idem dicebat in c. 1. §. huius autem generis, in quibus cau. feu. am. in 3. col. verſiculo quando verò. dicit, quòd licet feudum datum pro te, & liberis nominibus expreſſis ſit ex pacto & prouidentia non hæreditarium etiam in primo, vt in ſua ſpecie infra videbis. ſi tamen datum eſt pro te & liberis nominibus expreſſis hęredibus, hæredita-
24 rium eſt ſemper; quia † non attendimus perſonam ſtipulantis; ſed modum ſtipulandi l. Seia. ff. de do. præle. hoc idem voluit idem Iſer. in cap. 1. §. quid ergo. in vlt. col. de inue. de re alie. fa. quòd licet feudum datum pro te & filiis ſit non hæreditarium, vt infrà patebit, ſi tamen eſt datum pro te & filiis ſicut hæredibus, ideſt, quia dedit pro filiis hæredibus, hæreditarium efficietur, pro quo addo tex. ſingularem aliàs ad hoc non ponderatum in cap. 1. qui ſucceſſ. tene. ibi hærede eorum, quaſi quòd in feudo, quod capiunt iure hæreditario ſucceſſor teneatur ſtare facto defuncti, quod ſecus eſſet vbi iure proprio venirent, ſecundum Iſer. in vlt. col. & omnes ibi. Ergo in feudo hæreditario minimè contrà prędeceſſoris factum quis venire poteſt, nam cum miniſterio in principio illius capituli loquitur per ly ſucceſſores, quaſi nemo ſit hæres in laycis per ly hæredes eorum, & ita communis eſt* concluſio Andreæ & omnium: nam eo ipſo ꝙ appoſitum eſt ly hæredibus, hæreditarium efficitur tranſmiſſione ad hæredes, & vnus alteri fit hæres, vt ſupra in oppoſi. vſque ad 6. probaui, quaſi quòd licet & à dante & primo acquirente feudum habeãt: non tamen primo ſuccedunt, vt nihil vltrà ſanguinem iuſtum deſcendentem à moriente habeant, vt in non hęreditario dicimus, ſed de vno etiam ad alium ratione qualitatis hæreditariæ, vt infra videbis, feuda tranſmittuntur, & ſanguini hæreditario tunc dantur, vt dixi: Nec oportet dicere hæredibus, ſicut hęredibus, quia aliàs intelligeretur de filiis, vt quidam dicunt, ſed ſufficit dicere hæredibus, vt in iiij. contrario in capite filiorum dixi, & ita Andreæ doctrina in dicto §. quid ergo, eſt intelligenda; & ratio omnium ſupradictorum eſt: quoniam ſic faciendo, prouidentia legis à qua regulabatur pactum prius neceſſaria, efficitur voluntaria, vt ſupra dixi, & à pacto regulatur, vt ſicut in non hæreditario eo inuito ad ſequentes venit, in hæreditario veniat niſi prędeceſſor cum aſſenſu diſpoſuerit, & ſic primum quęſitum ac primum caput declarata habes, quę mille mediis tibi probarem, niſi indubitabilia ipſa reputaſſem; ſuper quibus inſiſtere non conſueui.

Secun-

Secundum caput illorum, quę hæreditaria dicuntur in effectu, nō quòd natura rei sit hęreditaria, vide Spe. in titulo de loca. in §. nunc aliqua. ver. 158. est, si consideras feudum non hæreditarium in persona primi acquirentis, nam in hoc primo vim habet hęreditarij, quia quod operatur ly hęredibus, in pręcedenti capite operatur occasio seu contemplatio in isto, secundum Saly. in l. omnimo. §. imputari. C. de inoff. testa. & Bal. in cap. inter dilectos. col. 3. de fi. instru. ex quo nemo reuocabit quod factum est ab eo, cuius occasione feudum nos habemus, secundum glo. in verbo inuestiture. in cap. 1. §. hoc quoque, de success. feu. in fi. dum † in
25 feudo nouo patrem posse pręiudicare filio dicit, & communiter ibi ab omnibus approbatur, Andr. in cap. 1. §. & si libellus, in vltima col. de alie. feu. pa. hic in 3. col. in cap. Titius. in vltimis verbis, si de feudo fuerit controuersia, in capitolo primo colūnā secunda si vas. feu. priuetur. in cap. 1. §. quid ergo. col. vlt. de in. de re alie. fac. in cap. 1. §. huius autem generis. col. 3. versiculo sed in quæstione, in. quibus cau. feu. amitt. & in constit. cōstitutionē diuę memoriæ in princ. & in c. 1. col. 4. de natura succ. feu. ibi quid ergo. vt in l. sed si plures. §. in arrogato. ff. de vulg. & pup. & l. qui proprio. §. procurator vt in certis. ff. de procur. cui addo, tex. not. in l. 3. ff. de inter. & relegatis, iuncta l. 4. ff. de iurepatr. quasi ideo in l. 3. in libertis noceat, quia & si sub iure hæreditario non veniūt, vt in quinto capite dico; occasione tamen patris filius haberet; propter occasionem ergo nocet eis, quod clarius patet in l. j. iuncta l. liberti. ff. de assi. libertis. sed sic est quòd omnes primi occasione feudum habent cap. 1. de eo qui sibi & hær. suis. & l. 3. C. de dona. quæ sub modo, cum sim. vt hic & in locis allegatis Iser. confirmat, ergo
26 † omnes in infinitum sequentes cōtra factum primi venire non possunt, & occasionis ratione tenentur esse hæredes, tex. est clarus in l. cùm patronus. ff. de ope. liber. §. primo, vbi in operibus promissis, & sic in nouo tenetur filius esse hæres, in antiquis non vt eo. tit. l. si operatum.

Nec obstat intellectus Iacobi de Ardiz. in sua summa. de succ. feu. in duobus locis. ad d. tex. in l. cum patronus l. dùm intelligit, quòd tunc sint hæredes, quando simpliciter datur feudum, secus si expresse dicitur pro se & liberis, dicit, quòd dubium in illa lege non erat istud; sed quoniam appositione hæredis intelligitur in operibus de primo tantùm, vt in lege sciendum, in fi. de verborum significatione, dubitabant, quòd hoc tunc intelligitur, quando est expressum nomen hæredum, quasi secus esset, dicto tex. nihil ibi dicit, quòd non, quod intelligitur de liberis, etiā q nō dicatur, sed quia ipse q̄siuit, liberi erūt heredes. Et

aduerte, ne cum errantibus erres, quòd nedùm primus, qui succedit primo, erit ei hæres, sed omnes in infinitum ei hæredes erunt, idest qualitatem hæredum, vt facta per ipsum non possint reuocare; retinebunt: quia si occasio istud operatur, omnes occasione primi habent, vt dixi. Exemplum: pone enim primum acquirentem seruitutem imposuisse cum assensu in feudo, qui succedit non reuocaret quia eius occasione feudum habet, cæteri minimè; tùm quia omnes primi occasione feudū habent; tùm etiam quia iure factum est, ex quo paterni feudi alienationem non noui vetat capitulum primum de alie.feu.pat.cap. Titius. si de feu.fue.contr. cap.1.§. sed & res per quos fiat inue. & hic ea ratione: quia occasione primi omnes feudum habent, secundum Andr. in cap.1.de alie.feu.pat.§.& si libellus: nulla distinctione habita si simpliciter cępit, vel pro se & liberis, vt considerat Iacobus de Ardiz. quoniam si cessaret qualitas hæreditaria, non cessat occasio, propter quam de feudo disponimus; vt hic dico: inest enim semper illa qualitas, vt ad descendentes vadat, etiam quòd hæreditaria non sit, nisi acquirens vocauerit in vita, secundum Iser. in locis supra allegatis, arg.l. cum quis. ff. de solu.& l.fi.C. si manc. ita alie. fue. vt man. de quo in l. qui Romæ.§.Flauius.ff. de verb. oblig.& nos inf. in decimasexta quæst. dicemus. Quia (vt inquit Bal. in cap. inter dilectos, de fi. instru. col.3.)
27 omnis † res per quascunque causas nascitur, per easdem causas resoluitur, & non per separatas, quia ab eisdem, & per eosdem ortus & occasus, & datur generatio, & corruptio feudorum. Quam obrem respectu filij, vt ei noceat in omni feudo, etiam non hæreditario nouo intelligimus capitulum imperialem, vt supra in prima oppositione dixi. ex quo sequitur, quòd si captum esset feudum pro se & hęredibus ex suo corpore legitimè descendentibus, gradus & sexus prærogatiua seruata, ita quòd masculis non extantibus agnati sibi collaterales admittantur, iste agnatus hæres erit huic primo acquirenti; quia occasione sua omnes habent, sequentibus non: & hoc si propria contemplatione agnati non esset quæsitum; quia tunc nec primo hæres erit, vt Andr. in d.§.& si libellus. per 4. col. declarat, vt infra in propria quæstione occasionis patebit; quia non omnis occasio sufficit vt nocere possit, vt infra in septima quæstione dico, & ideo quando pater stipulatur pro se & filiis, nocemus eis, secundum Iser. in cap.1. de successione feu. quia contemplatione patris habituri sunt, etiam quòd res non sit hęreditaria, sed si stipulatur nomine proprio, quo casu non censetur cōtéplatione filij datū.l.fi.C. de vsufr. secus, & semper aduerte, vt in facto cōside-

tas, cuius contemplatione fiat: quia
28 † contra has præsumptiones admittuntur veræ proba. secundum Iser. in cap. 1. de succ. feu. cap. 1. de alie. feu.

Tertium caput hæreditarij considerarur in filio † qui causa honoris tenetur esse hæres patri, & naturam, ac sanguinem, quem ab eo filius habet, recompensare ei, vt hic & in cap. filius. de cap. qui cur. vend. vt latè nos in prima oppo. in capite filiorum diximus.

Sed tunc contra de eo, quod dicit glo. hic & Iser. & idem Iser. in cap. 1. versi. & filius fratris, in verbo item loquimur, in tit. Imperator Lotharius, in cap. pri. qui success. tene. col. vlt. ac vbique, quòd filius capit feudum ex pacto & prouidentia, etiam quòd patris non sit hæres. Sol. non est hæres patri in feudo non hæreditario, sed in hæreditate burgensatica vt hic, qua nõ existente feudum absque quòd esset hęres caperet, vt in viij. & xiiij. quęst. infr. probo, ob quam, si inuentarium non facit vltra burgensatica, ipse tenetur, vt in sua quęst. inuentarij infr. dico.

Nec obstat, quod dicitur hic per Iser. quòd est hęres in feudo; quia
30 † esse hęredem in feudo intelligitur dupliciter, vt supra in quinta oppo. in capite filiorum dixi. & stant simul, quòd capiat rem vt hęres, & non tamen iure hęreditario, vt in l. pro hærede. §. si quid. ff. de acquir. hær. secundum Bal. in cons. 82. in primo vol. Et posses etiam dicere, quòd est hæres in feudo, idest quia dum feudum cum ista qualitate accidenti habet, vt si hæres nõ faciendo inuentarium, esset hæres in feudo, hoc est quòd obligaretur vti filius, & vti feudatarius omnimodo, quo obligatio super feudo valeret, si ipse vellet, quod vel intelligeretur tacitè, si non facit inuentarium, quod nota, non tamen quòd feudum sit hęreditarium. Vel vltimò, & melius dic, quòd nunquam isti considerant quòd feudũ sit hæreditarium. Sed quòd propter feudum filius est hæres patri, quasi vnum sine alio non capiat.

Quartum caput est, quod alij
31 considerant; quia † in dubio vnusquisq; censetur pro se & hæredibus feudum accepisse, vt in l. si pactum ff. de prob. & cap. 1. de duob. fra. putantes quòd ly hæredibus sic à lege interpretatũ significat, idest iure hæreditario, sed grauiter errant; quia debet intelligi, vt non sit personale, vt in secunda oppo. principali supra in capite filiorum cum duabus sequentibus dixi: quia censetur cæpisse vt ius vult. l. si cui. ff. de serui. & l. quanquam ff. de rit. nupt. vt ibidem probaui.

Quintum caput & vltimum est,
32 quando † pater emit feudum, permutauit, vel quid simile fecit. hoc casu ex prouidentia non erit sed simpliciter hæreditarium, ex quo nulla prouidentia dantis consideratur, cum dominus non donauit, sed vẽdere voluit, & loco ꝓuidẽtiæ consideratur pecunia patris, ob quã

hęreditarium diceretur, secundum And. in c.1.§. præterea ducatus, in 4.col. de proh. feu.alie. per Fed. & in c.1.§.quid ergo, in vlt.col.de inue. de re al. fac. vt declarat ipse in c.1.§.profecto, in tit.quid iur. sit si post alie. in fi.in quo Andr. deceptus est autoritate Odof.in summa sua, quem in 4. & 7. col. Bal. refert in c.1. de his qui feu. dar. poss.§. & quia, & non approbat, & nos in c.1.in §.hoc quoq;. in nostra repetitione successionum reprobauimus; quia adhuc ex gratia habetur in feudo, quod emitur, vt est tex. in const. vt de success.§. in omnibus. sed quo ad punctum, de quo quærimus quid dicemus? Certè Andr. bene dixit, quòd ista feuda non sint ex illa prouidentia dantis, prout est quando simpliciter donat, vt dixi, sed magis erit tunc ex pecunia ementis, & sic videtur mihi vt Lucas etiam in l.1. C. de impo. lucr.descr.col.x.in fi.lib.x.ibi, quid enim si feudum, attestatur, non tamen per hoc minus prouidentia dantis consideratur de secundaria saltem intentione; quia Rex non vendidisset ei à quo fidelitatem nō sperasset, & propter pecuniam & ob fidelitatem dedit simul. Quia pecunia sola non fuit in causa, vt dicit Hosti.in titulo de feudis. versiculo quis possit constitu.feudum. in fi. & vt patet etiam in cap.1. de feu.dat.in vicem l.commiss. patet,
33 quòd † tanto magis in pignore feudi pactum legis commissoriæ improbatur, quàto quòd fœneratores considerant lucrum tantùm, & nō honorem domini, quasi quòd vtrũque considerari debeat, vt est in venditione, quæ permittitur. Sed quòd propterea dicantur hæreditaria (cum reuerentia patris nostri Andr.) satis videtur absurdum;
34 quia † licet feuda pecunia acquiri non debeant sed magis beneuolentia, c.1.de feu.dat. in uicem l.commiss.fateor, ergo, si est emptum sub nomine feudi, non est feudum:
35 nego consequentiam: quia † feuda venduntur. in cap. Titius. si de feu. fue.contro.cap.1.§. sed & res, per quos fiat inue. cap.1.§. porrò. qual.ol. feu.alie. po.cap.1. quemad. feu. ad fil. pri. c.1.de inue. in mari. fact. cap.1. de ben. fra.cap.1.§. primo, de nat. feu. licetque in prima feu.natura non stet; quia emptum & non simpliciter donatum, cap.1. §. fi. in quib. cau. feu. amit. & d. c.1.de feu. da. in vicem l.commiss. non propterea si datur in feudum, desinet esse feudum, vt in cap.1. de feu. non hab. prop.nat. feu.& Andr. in cap.1. de nat. feu. firmat.Est ergo feudum non habens in hoc naturam feudi, si in hoc alteratur eius natura; in cæteris eadem natura firma manet, d.cap.1. de feu. non hab. prop.na.feu.vt supra declarauimus pluries, & expresse firmat Iser. met in cap.1. de feu.da. in vi.l.com. vnde licet ex capite prouidentiæ primariæ intentionis dici posset, quòd non efficiatur non hæreditarium, cum non ęquè principaliter concurrant, vt dixi, efficitur

citur tamē nō hæreditariū de secundaria intentione, quæ sufficit, arg. l.si absentis. C.si cert.pet.cum alias videmus in l.qui Romæ.§. Flauius.
36 ff.de verbor. obli. quòd † donatio onerosa tamen donatio est, vt ibi not. Bar.& patet toto titulo. C.de dona. quæ sub mo. Considerauit enim qui vendidit de primaria intentione habere pecuniam & secundariò habere fidelitatem, & ab omnibus sequentibus, quibus ęquè donauit, considerauit habere fidelitatem, & ideo pro eisdem donauit, donauit ergo illis de secunda-
37 ria intentione. Nam † tribus modis potuit inuestiri, quia aut emit pro se & filiis hæredibus, & in hoc non esset dubium, ex quo expressit hęredibus, vt supra dixi. Aut & secundo modo emit simpliciter, aut & tertio modo emit pro se & liberis: si simpliciter cōsiderauit quod ius vult, vt paulò ante declaraui, secundum quod non hæreditariū esse conclusimus, si pro se & liberis, tunc arguo sic. Qui sic feudum emit, voluit generi suo prouidere in infinitum. l. liberorum. ff.de verborum signi. & in simili arguit Andr.in cap.primo §.hoc quoque. in 3. col. de success. feu. ergo vnus alteri in illis non præiudicabit.l.3.ff.de interd.& releg. iūcta.l.4.ff.de iur.pat.& l.liberti.ff.de assign.lib. erit ergo hoc casu non hæreditarium, non principaliter ex prouidentia dantis, sed ex prouisione sua in re futura sua.d.l. publia. ff.depo. ac secundariò ex prouidentia dantis; Quæ prouidentia non propterea minus attenditur, quia pecuniam recipit; quoniam aliàs ex quo seruitia recipit, feudū non esset gratia, & tamen gratia est secundum Perusinos in præludijs quæst. 3. vt dixi, & vt in simili adducit quāmplura Alex. consi. 9. in quinto volu.quæ per vos videre poteritis. & à natura etiam ipsius
38 rei, quod patet; nàm † qui ius patronatus acquirit propter naturā rei iure hæreditario acquisiuisse nō censetur, vt l.pro hærede.§.si quid tamen. ff.de acquir.hær. & ideo ad extraneos non vadit, vt l.si non sortem. §.libertus. ff. de cond. indeb. & melius in l.si operarum iudicio, & ibi glo. ff.de ope.lib. nec distinguit lex emptum sit vel donatum ius patronatus, seu an liberti
39 sint † nec & nos distinguere debemus, vulgata.l.de pretio.ff.de publi. vt in simili arguit Andr. hic. col.3.versi.vnde si hanc.Ita & similiter qui emit feudum propter naturam rei feudalis, quę à natura sua hęreditaria non est, vt in pręcedenti capite probaui, alio in contrarium non apparente, quod expresse naturam alteret, vt dixi, iure non hæreditario emisse censeantur & vt ius vult, vt supra in 2. vsque ad 6. apertissimè probaui; præsertim cum hęc natura domui suæ prosit, ex quo ipse acquirens, vt dixi, alienat, & sequentibus ita capiēdo interdiceretur: ob quod in familia perpetuò perdurabit.

Nec obstat, quòd quidam dicunt,

cunt, Andream excusantes, quòd Andr. intellexit in primo emēte: nā licet 1. §. quid ergo, de inue. de re al. fac. posset de hoc dubitari, tamen in. §. prætereà. in c. imperialem. satis apertè loquitur in feudo antiquo ibi, & descendentes vixerunt vt Franci. Conclude ergo, vt dixi, pro quo est tex. clarus in l. filius. ff. de obsc. præsta. quem reputo ad hoc singularem. & in l. 1. C. de bo. liber. & l. etiam. C. de obsc. præsta.

¶ Quæro secundò, quid est hoc dicere, quod in feudo hæreditario capimus feudum à moriente, in non hæraditario succedimus primo.

40 Hor adeste, nos habemus tria † sāguinem, gradum & qualitatem hæreditarij: si consideras sanguinem iustum descendentem. c. adoptiui. & c. naturales. si de feu. fue. contr. c. 1. de gra. cog. & c. 1. de nat. succ. feu. hunc capimus à primo acquirente & non à collaterali moriente. c. 1. de eo qui sibi & hær. suis. & c. 1. de feu. marchiæ. ibi. per inuen. aui. Patet

41 quia † frater fratri in feudo nouo non succedit. c. 1. §. Corradus. de his qui feu. dar. poss. c. 1. de duo. fratr. & tamen succedit fratri in feudo antiquo. cap. 1. §. primo, de grad. succ. inter quæ, nulla ratio reddi potest; nisi quia in feudo nouo de sanguine fratris non est; in feudo antiquo, si non est de sanguine, sufficit quòd sit de sanguine primi acquirentis, vt in cap. 1. de eo qui sibi & hæredibus suis, & in d. c. 1. de gra. succ. sanguinem ergo capimus à primo, & hoc si consideramus acquisitionem feudi; si verò consideramus amissionem ipsius feudi, tunc consideratur sanguis tenentis feudum, & non primi, nisi esset feudum nouum, puta filius à patre, vt hic, & in cap. filius, de cap. qui cur. vend. vt clarius in prima oppo. in capite filiorum dixi, dum sanguinem infectum amissionem feudi causare conclusimus. In quo aduertendum est: quia iste sanguis hoc modo consideratus, vt supra dixi, in acquirendo feudum ità habet locum in hæreditario, sicut in non hæreditario; quia in non hæreditario sanguis est solus, in hæreditario adest sanguis, & qualitas hæreditaria, ex quo ista simul stare non prohibentur, secundum Franc. de Aret. & Ias. in l. quod dicitur. ff. de verbo. oblig. sed plus operatur qualitas hæreditaria, ex quo causat feudi amissionem in filio & in omni agnato, vt supra in quinta oppos. probaui, ex quo prima natura trasfunditur in secundam, vt ibi dixi.

Vnde si tu diceres, quòd in feudo hæreditario capimus sanguinem à moriente, dum agnatus nocet agnato, vt supra diximus in oppositionibus agnatorum: Respon. quòd quæ dicimus propriè stant in feudo nō hæreditario, & etiam starent in hæreditario; sed alia ratione postea repellitur, & nō reuocabit feudū, scilicet quia tenetur esse hæres, Ità Iser. in c. 1. col. 2. de ali. feu. pat. ibi. alia tamen ratione non reuocabit, vnde vides quòd non est

sanguis

sanguis tenentis feudum, qui causat amissionem feudi: quia de sanguine suo nō est, sed qualitas ipsa hæreditaria, quam nos nunquam negamus; si consideras gradum
41 † quia in linea descendenti non datur. §. j. institu. de nupt. in infinitum descendens à primo succedit. cap. 1. §. hoc quoque. de his qui feud. dar. poss. cap. 1. §. hoc quoque. de success. feud. & cap. 1. si vasal. feu. priua. quia considerando sanguinem solum; excedit limitationis gradum, etiam si essemus in millesimo gradu, dum tamen constet, quòd à primo descendat, secundum qnòd de Regibus succedentibus in Regno in constitu. vt de success. notatur. Considerabitur ergo in linea collaterali de iure antiquo vsque ad quartum, cap. 1. §. j. de success. feud. cum concord. hodie vsque ad septimum, vt in cap. 1. §. hoc quoque. de his qui feu. dar. poss. in Regno vsq; ad tertium inclusiuè, vt in constitutione vt de successionibus in feudis quaternatis, in planis, & de tabula, vt ius istud vult. Capimus ergo gradum à moriente, & hoc voluit dicere Isern. in cap. 1. §. & filius fratris. in quarta colum. in tit. Imperator Lotharius. ibi. eo non existente, vel mortuo veniat ad descendentes eius, cui facta fuit concessio, & proximior est in gradu licito, scilicet septimo eius cui succeditur, quasi à moriente gradū capiat, & in hoc ei succedere d r̄ i ꝑ quo vt ab vltimo capiatur iste gradus, & proximitas, est tex. sing. in cap. 1. §. fi. de natura successi. feu. ad omnes qui ex illa linea sunt, ex qua iste fuit, qui iam mortuus erat, vt supra in præceden. versiculo dixerat: si verò consideras qualitatem hæreditarij, aut consideras primum acquirentem, qui sua occasione feudum habet, & ei tam in hæreditario quàm in non hæreditario semper hæredes sumus, vt in capite hæreditarij in prima quæstione supra dixi, aut consideras alios descendentes & in feudo non hæreditario à solo patre, vt hic, in feudo autem hæreditario hanc qualitatem ab omni moriente capimus; quia qui hæres non est, feudum non habebit, l. ius sepulchri. C. de relig. & sump. fun. Con-
43 clude igitur † quia sanguis in feudo successionem causat. arg. c. adoptiuus. si de feu. fue. contro. quod tam in hæreditario, quàm in non hæreditario in acquirendo feudū sanguinem capimus à primo. sed in ipso omittendo à tenente feudum tantum, in quo differt ab hæreditario, cum in illo in acquirendo, & omittendo qualitatem hæreditariam capimus ab vtroq;, quæ qualitas in plus se habet respectu amissionis & nocumenti in feudo quàm ipse sanguis, in quo memor esto eorum quæ in prima quæstione dixi, vt hæreditaria cognoscas, & ab omni moriente gradum, quæ ita demùm vera esse dicas, nisi pro se & descendētibus feudum captum esset: quia tunc ab vtroque

vtroque sanguinem caperet, & ab vtroque descendere deberet ratione pacti, secundum Andr. in cap. 1. §. quin etiam. in prima col. Episc. vel Abb. de cuius veritate, quia longa discussione egent, ad ea quę ibidem dico me remitto. Et adde hæc procedere de iure communi, in regno in feudo nouo quaternato solam familiam attendimus sine sanguine, vt in consti. vt de success. vbi frater in feudo nouo succedit ei, quando simpliciter est datum.

44 ¶ Quęro tertiò, an † detur feudum mixtum partim hęreditarium, partim verò ex pacto, & prouidentia non hæreditarium. Respon. Aut quæris si hoc mixtum sit considerandum respectu eiusdem inuestituræ, aut eiusdem rei, aut respectu diuersarum personarum. Quò ad prima duo capita non conuenit disputare: quia esse hæreditarium & non esse hæreditarium implicat contraria, & sic simul non stabunt. l. si per errorem. ff. de iurisdi om. iud. & l. 1. ff. manda. nec † de-
45 bet vna eademque res diuerso iure censeri, l. eum qui. ff. de vsuca. maximè cum mixtum vnam teneatur in eodem subiecto assumere naturam, vt communiter scribentes in l. quęritur ff. de stat. hominum concludunt, & hæc vera in feudis rectis: feuda autem conditionata in eadem re diuersam habent naturam, licet non in eodem indiuiduo & obiecto. tex. est clarus in ca. 1. de feu. non ha. propr. natu. feu. Respectu autem diuersarum personarum idem feudum eademque inuestitura esse poterit naturę mixtæ, ita sentit Andr. in. cap. 1. de eo qui fi. fec. agn. col. 2. versi. Secundus casus est. dùm determinat inconueniens non esse, vt idem feudum respectu vnius sit nouum, respectu alterius antiquum. Idem Andr. in cap. 1. col. 3. versi. & hoc videtur verius, si vas. feud. priu. dùm feudum nouũ respectu feudatarij ex vi pacti facit antiquum in agnato, & nouissimè hunc tex. pondero dùm filio dat qualitatem hæreditarij, &c. in eodem feudo, agnato non.

Nec obstat quòd ratione adiuncti, idest allodialium procedat: quia sufficit quoquomodo mixtam habeat naturam in effectu, vt nos quærimus, & huius opinionis fuit Petrus magnus feudista Siculus consilio suo non tamen per hæc quæ diximus. Vnde concludo, quòd si Rex hodie in isto regno concederet feudum sub communi inuestitura pro te & hæredibus tuis ex tuo corpore legitimè descendentibus &c. & adderet ita quòd masculis deficientibus talis agnatus & descendentes sui succedant, in illis esset feudum non hæreditarium, & in capiente, & heredibus suis esset verè hereditariũ, quod nota.

¶ Quæro quartò vltra theoricam positam in prima q̃o. quia Andr. varijs modis loquutus est, quando
46 † feudum pro se & filijs, vel pro se & liberis est captum, & quando-

que

que hęreditarium, quandoque non hæreditarium ipsum appellat, si est hæreditarium vel non. Hor nota, quia nolo te iuolere; distinctas species ferè quadraginta, super hoc posui in meis præludijs, ibi videas, sed prò nunc vnicam difficultatem soluam. Andr. in cap. quid ergo, de inue. de re alie. fac. & in c. imperialem. in §. prętereà ducatus. in 4. col. de proh. feud. alie. per Fede. dixit, quòd est hæreditarium: sed aduerte: quia non ideo dixit esse hæreditarium: quia pro filijs captum erat, sed quia emptum, considerans quòd omne feudum emptum sit hæreditarium, & in hoc (iudicio meo) errauit, vt in prima quæstione principali in secundo capite declaraui. Idem Andr. in c. 1. an agnatus. in prima col. dixit, quòd si est datum feudum tibi & liberis, est ex pacto & prouidentia non hęreditarium, in capi. 1. §. & si liuellus. de alie. feud. pat. per tres col. quandoque dixit, ꝙ est hęreditarium quandoque non, vnde videtur, quòd sit sibi contrarius. Hor attende: Andr. considerat filios primi acquirentis, & alios filios sequentes. Respectu filiorum primi acquirentis dixit, quòd feudum ē hęreditarium. i. quòd habet vim hæreditarij, ex quo contemplatione patris primi acquirentis habent, vt in 1ª. quęst. in secundo capite principali hæreditarij. declaraui in secunda specie, & in hoc multum Andr. in d. §. & si liuellus. laborauit, vt si filijs sua cōtéplatione an patris datum esset filij cognoscerent, & ita intellige quæ dixit in c. 1. §. huius autē generis. col. 3. versi. quando vero dixit, quasi parificet ly hæredes & liberos: in primo, respectu verò aliorum filiorū vltra filios primi, & inter ipsos filios dum fratrum successio tractaretur, nunquàm non hæreditarium esse Andr. negauit, vt per tot oppositiones in primo capite filiorum nos probauimus, & in quæstione 6. apertius probabo, & si in cap. 1. de succ. feu. col. 2. dicat ꝙ est hæreditarium, non sunt verba sua sed modernorum.

47 ¶Quæro quintò, an † in feudo ex pacto & prouidentia non hæreditario consensus vel alienatio præsentium possit pręiudicare nascituris? Respon. ista quæstio habet quatuor capita. Primum, an sint concepti tempore alienationis, & nati post alienationem. Secūdum, an sint concepti post alienationem, sed nati in vita. Tertium, an sint concepti in vita, sed nati post mortem. Quartum, an sint concepti & nati post mortem, hæc quatuor capita examinauit Andr. in c. 1. §. hoc quoque, de success. fe. in fi. pen. & vlt. col. ita confuse, quòd noluit intelligi. sed videamus si poterimus eundem intelligere. Quò ad primum de conceptis tempore alienationis, & nati, post alienationem in vita alienantis, aliquod nōn est dubium: quia si in præiudicium natorum non potest fieri, ca. 1. de alie. feu. pat. & cap. 1. de success. feud. minimè fiet in præiudicium conce-

48 conceptorum † qui nati censentur l.qui in vtero.ff. de stat. hom. Circà secundum magnum est dubiũ, ex quo & tertium determinatur; quia si sufficit esse natos in vita, sufficit esse conceptos.d.l.qui in vtero. De quarto dicam per separatam quæstionem, ad hoc vt corruptum & intelligibilem intelligas Andream: Venio igitur ad secundum, & quòd nascituris præiudicemus arguo primò de tex. in l.2. C.de lib.& eo. li. secundò de tex.in l. ex facto. ad trebell. Tertiò, quia si in præiudicium agnatorum alienatio non valet cap.1. de alie. feud. pat. debet intelligi de præsentibus. l.cui liberorum. §. affinitatis.ff. de po. Quartò vltra Andr.obs.tex. in cap.1. de alie. feu. pa. dum dicit, quòd cum consensu omniũ agnatorum valet alienatio, & certè nascituri in infinitum non possent tunc assensum præstare, intelligitur ergo de præsentibus. Quintò & vltimò de tex. in cap. Titius. si de feu. fue. contro. ibi. filios non habens: considerauit ergo tempus præsens, quare &c.

Quòd non noceamus, probatur primò per tex. in l. si cognatis. ff.de reb. duob. quæ de futuris intelligit: secundò facit ineuitabile fundamẽtum Andreæ, quòd dùm moderni Neapolitani non intellexerunt falsa referunt, & tenent. ly

49 posthumus † potest intelligi posthumus, idest post mortem. vt communiter interpretatur: Item potest largè intelligi de omni nascituro vel concipiendo post actum, qui fit tunc. l.placet, cum l.sequenti.ff. de lib. & posth. & l.3.ff. de iniust. rupt. test. His sic parificatis, consequentia tenet, quòd futuris nos non noceamus: quia qui non nocet natis, minimè posthumis nocet, l.ij. in fin. primi resp.ff.de iniust. rupt. test. nascituri dicuntur posthumi, vt d.l. placet, ergo si non nocemus posthumis, minimè ipsis nascituris nocebimus, quodque ità Andr.hanc consequentiam intellexerit, pondera verba sua in d.§.hoc quoque, ibi multò fortius si tempore alienationis erat conceptus: dubium ergo erat de concipiendo post, & clarius patet ibi, dic (vt mihi videtur) idem de nascituris, quod hoc modo ipse probat, & quod dicit propè finem ibi posthuma aliqua. Tertiò facit, quia

50 † qui donat incapaci tunc, futuro tamen capaci, valet, cum erit capax.l.si ita quod.ff.de leg. secundò ergo futuris in feudo non hæreditario non nocebimus. Consequentia patet; quia, vt declaro infra, ista non est vna donatio primi & sequentium, sed tot sunt donationes, quot sunt personæ, vt in prima quæstione dixi, ergo primus & dans donauit vltimo nascituro.c.1. de eo qui sibi & hær. su. & l.3.C. de don. quæ sub mo. licet ergo futurus non sit capax tunc, quando erit capax, donatio valebit, & per consequens in eius præiudicium non alienabit; quia liberis dando, omnibus dedit, l.liberorum.ff. de verbo-

verb. signif. & sic vnus alteri non
præiudicabit l. 3. ff. de inte. & releg.
51 Quartò qui † dat liberis, familiæ
& generi dat. l. liberorum. ff. de ver
borum significatione, & si omni-
bus dedit, non tamen ita vt om-
nes veniant, sed prout quisque in
gradu erit, capitulo primo de gra.
suc. l. cum ita. §. fideicommisso. ff.
de leg. ij. l. hæredes. §. fin. ad trebell.
l. cum pater. §. à te. & l. peto. §. fra-
tre. ff. de lega. ij. ergo vnus gradus
alteri quando ei debebitur, non
nocebit, l. 3. ff. de interd. & releg.
iuncta l. iiij. ff. de iur. patro. Quin-
52 tò, quòd † feuda iure iusti sangui-
nis descendentis dantur cap. 1. de
grad. succ. cap. adoptiui & cap. na-
turales. si de feu. fue. contro. iun-
cto cap. 1. de alie. feu. pat. ergo ad
alios deuenire est necesse l. j. C. de
priu. eo. qui in sacr. pal. mil. Sex-
tò, quia Iacob. de Ardiz. in sua
summa in titulo. vtrùm feuda ad
certum tempus dari possint. Ad
53 † tempus & post tempus feuda da-
ri posse determinat, vt in cap. 1.
qui success. ten. & l. 3. C. de don.
quæ sub mo. iuncto etiam cap. 1.
de feu. guar. cum concor. si post
54 mortem feudatarius † de feudo di
sponere non potest. vt in cap. Ti
tius. si de feu. fue. contro. & c. 1. de
alie. feu. pat. ergo vnicuique feuda
non hæreditaria ad vitam data
censentur, ergo quod feudum ha-
bebit dantis beneficio habebit, l.
si arrogator. ff. de adopt. & l. cum
patronus. ff. de lega. ij. & patet in ca
pitulo 1. de eo qui sibi & hær. suis
capitulo primo. si vasall. feu. pri. &
capitulo primo. ibi; per inuestitu-
ram patris. de feud. march. & sic
finita prima donatione, cense-
bitur iterum apertum Domino
lege si duobus. §. vendidi. ff. de
diuers. & tempor. præscri. & à Do-
mino datum iterum ordine suo,
secundum Andr. in capitulo im-
perialem. §. præterea ducatus. in
quarta columna. de prohib. feud.
alie. per Fed. & clarius per dict. l. iij.
C. de don. quæ sub mo. demonstra
55 tur, sed † celeritate coniungendo-
rum actuum, vnus actus, idest qui
ad dominum vadit, occultatur l.
singularia. ff. si cert. pet. & l. 3. §. fi. ff.
de don. inter vir. & vxor. tenetur er
go ex voluntate domini vnus alteri
post mortem restituere, & sic vtili
vindicatione aget. d. l. iij. C. de don.
quę sub mo. Quæ sic nũcupatur di
recta ab Andr. in d. versic. & olim;
ideò dicitur directa, vt dignoscatur
quòd est illa, quæ directò compe-
tit sibi ex persona sua, & non ex per
sona defuncti, non autem quòd sit
illa directa, quę competit domino,
quia omnes vasalli semper agunt
vtili rei vindicatione, quæ dicitur
directa quò ad hoc, vt directò &
principaliter competat vnicuique
eorum. Clarissimè ergo patet,
quòd si hæc procedunt, præsen-
tes in futurorum præiudicium
non alienabunt, authent. res quæ.
C. commun. de leg. & ità teneas tu
quicquid grossi moderni dixerunt,
56 tũ maximè cũ facilius † reuocatio
rõne futurorũ q̃. præsentiũ conce-

datur; præsertim si ex causa lucratiua esset l. si vnquàm C. de reuo. don. & cogita vltra alios, quòd de hoc est casus formalis in cap. 1. de aliena. feu. pat. ibi, ad quos beneficium quandoque sit recasurum: non dicit natis, vel non natis, sed non natis: simpliciter ergo intelligatur l. de pretio. ff. de publi. quia certum est ad hos futuros feudum recasurum esse.

Nec obstat. l. secunda, quia sumus in libertis, qui statum capiunt à patre. l. diuo Marco. ff. de quæst. licet quando alter parentum est liber, capiat à matre. l. fin. C. de libe. cau. At hoc feudum non habet à moriente, & lex illa argueret à patre ad filium tantum, non etiam contra agnatum, qui nihil ab eo habet. Nec obstat. §. affinitatis, quia priuilegium illud postulandi non erat in fauorem affinium, sed ipsius postulare volentis, cui erat interdictum, ob quod salarium petere posset, vt l. 1. §. in honorariis. ff. de var. & extra. cognit. & ideò sic strictè interpretatur, quod non est hic. Et similiter ad. §. ex facto, respond. quia loquitur de peruenientibus à patre, quod non est in quæstione nostra, & tex. in capitulo primo de alienatione feu. pa. facit pro ista opinione, vt dixi. Nec obstat capitulum Titius, quod & si dicit, filios non habens, sic erat de facto, ex quo ad agnatos deuoluitur successio, nec propterea contra nascituros determinat, &
17 vna † lex per aliam suppletur, vt in l. prima C. de Sacr. sanc. eccle. notatur.

Quero de quarto capite, an concipiendi & nascituri post mortem reuocare possunt; quia futuri sunt agnati? Hor aduerte: quia antiqui dubitabant, vt istud quartum caput non haberet dubium, ex quo est impossibile, vt casus occurrat, & arguebant sic: si ego alieno, aut habeo alium agnatum viuum, aut non: si viuum habeo, non est quæstio nostra: quia in vita viuit; si non, quomodo in feudis dabitur mihi agnatus, qui à primo acquirente non descendat, capitulo primo. §. primo de grad. success. & quis fiat mihi agnatus tempore mortis meæ l. prima §. si quis proximior. ff. de gra. affi. Nam hoc casu, vel dominus succederet, si sine assensu alienassem, cap. imperialem, de proh. feu. alie. per Fed. vel Domino consentiente perpetuò penes emptorem staret secundum Iser. in cap. 1. col. 4. qui succe. tene. & in d. versiculo & olim. dicit Iser. quòd iste casus duobus modis considerari potest. Primo modo, quòd agnatus meus, qui consensit alienationi meæ, vel etiam non consensit, vixit me viuo. Moritur post me relicta vxore grauida ante mortem meam saltem vnius diei. Certè fit mihi iste agnatus post mortem meam extra vterum, qui fuit agnatus antè mortem in vtero, cui patre non reuocante, reuocatio competebat, capitulo primo de alie.

feu.

feu. pat. cap. Titius. si de feu. fue. controuersia & cap. 1. §. sed & res. per quos fiat inuest. nam sufficit in quæst. proposita quòd quandocúque sit mihi agnatus, sufficitque si eo viuente per vnum diem conceptus sit, quia si non homo, animal tamen est, l. diuus. ff. de var. & extraord. cogn. quia sufficit quòd animal sit; ex quo, pro eius commodo pro nato habetur, d. l. qui in vtero, nec oportet quòd sit homo, vt in l. in lege. ff. ad. l. falc. quæ in suo casu intelligitur, vt per iura allegata patet, vel & secundò potest poni casus, quòd agnatus meus, qui non consensit post mortem meam, genuit filium, qui per omnia dicebatur futurus nasciturus, qui suo tempore reuocare potest, non obstante l. prima §. si quis proximior. ff. vnde cogn. cui respondeo duobus modis, primo modo, videlicet, quia loquitur in hæreditate, quæ simpliciter erat morientis. At feudum non hæreditarium, ex pacto & prouid. ita non iudicatur, vt toties in hac & prima quæstione diximus. Sunt enim istæ donationes plures, ad tempus, & post tempus factæ, & sua vtili rei vindicatione nasciturus iste, & non patris, iure feudum reuocabit, vt in prima quæstione & supra declaraui, & infra videbis. Et secundò non obstat, quia si etiam iure nouissimo posthumus alienus institui potest, vt insti. de lega. §. posthumus. quòd de omni nato post mortem verificari potest; vt non supra dixi, nam habuit agnatum viuentem tempore alienationis; quia facere potuit primò conseruare iura sua, secundò generare filium in vita agnati saltem quòd esset animal, qui etiam reuocaret, & tertiò post mortem alienantis generare filium, cui tantum sanguinem dedit, & cætera iure proprio capit, & succedit & reuocat, vt in prima quæst. dixi. ita vt non minus filius genitus post mortem alienantis ab agnato qui consensit similiter reuocare possit, quàm genitus ab agnato qui nõ cõsensit per prædicta: quia suo iure & non patris reuocat, secundum Iser. in d. vers. & olim. Quamobrem, nulla distinctione habita reuocare poterunt; quia sufficit, quòd eo tempore capaces possint effici, l. si ita quis ff. de lega. secundo, & postquã primo succedimus, vt in cap. 1. de eo qui sibi & hæredibus suis, & genericè capitulum primum de succ. feu. alienationem & capitulũ primum de alie. feu. vetant. quid vltra quærendum?

Sed tunc incidenter quæro, vt per difficillimum intelligamus Andr. qua actione, qui potest reuocare, reuocabit? Respon. secundũ
58 Andr. in d. §. hoc quoque, aut † alienatio vetatur pacto, aut lege, dominium non transfertur. l. dubium. C. de legi. si verò ab homine, dominium transfertur; l. ea lege. C. de cond. ob cau. & ibi glo. Hoc modo dic, quòd aut quæris, quæ actio competit huic ex persona

alienantis, aut patris sui, vel quæ actio competit ex propria persona. Si patris, vel alienantis personam consideras; illorum ei competit actio, ex quo à iure est vetita & non per pactum, vt in d. l. ea lege. & per consequens nullo dominio translato directo iure reuocaret. Si consideras actionem competentem ei ex propria persona pariformiter & sua vtili rei vindicatione agere posset, l. 2. & 3. C. de don. quæ sub mod.

Sed his videtur obstare: quia alienatio respectu alienantis non fuit nulla. cap. Titius. si de feu. fuer. contro. & cap. 1. de alie. feu. pat. Respon. fit nulla hodie per capitulũ imperialem de proh. feu. alie. per Fed. sed pone interuenisse assensum; tunc dic, quòd ex proprio iu

59 re veniet; quia † alienans reuocare nequit, vt in d. cap. Titius. iuncto cap. imperialem. idemq; si sine assensu venderet: quia reuocandi ius non ei sed agnato vel domino competit, vt in d. cap. imperialem. latè dicimus, bene quod Andr. dicit, in regno locum habere poterit, vbi per const. constitutionem diuæ memoriæ, ipse idem reuocat, & iura adducta per Andr, in feudis non militant, ex quo si ei dem reuocatio de iure ciuili conceditur in feudis ad alios transfertur, vnde feudorum iuribus stamus, arg. cap. 1. de feu. cogn. Aget ergo sua vtili, quę proprio iure sibi competit, vt in prima quæstione latius

60 declaraui, & † postquàm reuocat, vtili vel directa hoc faciat, parum refert, argumento legis actio. ff. de neg. gest.

61 Quæro sextò in casu † in quo pater prçiudicat filio in feudo suo, an præiudicet ei in feudo aui? Distingue; aut sumus in contractibus & vltimis voluntatibus, aut in delictis; primo casu dico, quòd aut est hæreditarium aut non hæreditarium, si non hæreditarium, & tunc nulli dubium quòd non. sicut nec in feudo proprio ipsius filij, vt toties in oppositionibus filiorum diximus, cap. 1. de success. si verò est hæreditarium, & tunc aut pater est mortuus ante auum, aut post, si ante nulli etiam dubium est, quòd nepoti non noceat, qui ex propria persona venit, vt in l. 2. C. de lib. pręt. & principali prouidentia, vt in prima quæst. declarauimus, qui vt hęreditarij qualitatem adimpleat, erit tunc auo hæres, aut premoritur auus, & tunc iterum distingue: quia aut pater est in tali statu, quòd hæredem habere nequit, & dubium non est quòd auo patris hæreditate repudiata succedat; quia quòd sim hæres, intelligitur si possum, secundum Iac. de Belu. & omnes hic & in sua quæst. clarè hoc probamus, aut potest hæredem habere, & tunc aut erat patri feudum hoc quæsitum, & dubium nequaquam est, vt patri succedat. l. fin. C. de hæred. inst. & ei noceat tanquã in feudo ipsius patris, vt pluries in oppositionibus pbauimus, aut

non

non erat quæsitum, & tunc aut iste pater filius aui non repudiauit feudum, aut repudiauit, si non repudiauit, obstat huic nepoti: quia pater est ante ipsum. vt C. de inofficio. testamento l. si quis filium. & vnam sine alia non capiet, arg.l. sed si plures.§. filio.ff. de vulg.& pup. secundum Iser. hic col.3. aut repudiauit, vel renuntiauit, & tunc dic vt infra in decimasexta quæstione, vbi quærimus, an filius capiat feudum renuntiatum per patrem. & ità distingue tu, quicquid Perusini in l.qui se patris. C.vnde liber. dicant. Aut sumus in delictis, & tunc distinguũt quidam, si fuerit natus, vel conceptus saltem antè delictum, vt facit glo. in l.non quæritur. ff. de senat. Quod non placet Iser. quia non refert quòd nascatur antè vel post, vt infra dicam: Quia ponendo quòd succedat auo filius iste qui dicitur nepos, vtili sua rei vindicatione aget. l.3. C. de don. quæ sub mod. vt in prima quæstione dixi; Quamobrem, distinctionem hanc si nascatur ante vel post; in meis oppositionibus omisi. Quidam verò, an patri quæratur, distinguunt: quia si de iure antiquo, vt in l.placet, ff. de acquir. hær. vel hodie, vt in l.fi.C.de bon. quæ lib. aliquo modo acquireretur patri vsufructus, & tunc quia lex non debet alia via circumueniri.ff. de tut. & cur. da. ab his l. scire oportet. patri non quæritur, quò ad illud, aliàs sic, & ista distinctio est etiam vana respectu corporis feudi, solum quò ad fructus esset hesitandum; de quo in cap.1. §.hoc quoque. de his qui feu. dar. poss. dixi. Alij, & verius, aliter dicunt, quòd si feudum est aui, ergo feudum est antiquum, cap.1.§. primo de grad. success. in quo pater non nocet filio.l.3.ff. de interd. & releg. sed bene in nouo: ita And. in cap.1.§.præterea, quæ fuit prima cau. bene amitt. col.3. versiculo per quę feudum nouum &c. Vnde feudum antiquum aui per delictum patris nepos non amitteret Quæ doctrina videbitur tibi prima fronte contra ea quæ conclusimus in nostris oppositionibus, dùm patrem filio nocere posse etiam in feudo antiquo diximus. Sed considera, quòd vnum ibi ponderauimus, quòd in eo quod fuit patris veniebat, hic in eo quod fuit aui, & ita Andreæ dicta distingui debent. Sed tunc huic distinctioni obstat, quòd semper saltem spe, hoc feudum aui fuit patris. l. in suis. ff. de lib. & posth. spes ergo sit in consideratione. Qua de causa dicebat Andr. quòd melius & æquius statuerunt leges feudales, quòd iste filius & omnes descendentes ab eo repellantur, capitolo si vasal. culp. si de feu. fue. contro. capitolo primo si vasallus feu. pri. & c.denique. quæ fuit prima cau. ben. am. nullo modo distinguentes in feudo proprio vel aui. Item nec si nepos erat natus tempore delicti nec ne, sufficit quòd sit

de sanguine illo infecto, & post-quàm à patre iste filius nepos aui habet esse, & vnnm reputatur corpus.l.fi.C.de imp.& alijs subst.noceat eis patris macula, quasi quòd vult arguere à terminis.l.Quisquis. §.filij C.ad.l.Iul. maie.in feudis,in felonia, extra illos terminos,vt facit glo.in verbo ad proximos.in d. §.denique, postquàm dicit text. in cap. si vasallus culpam,quòd filius & omnes descendentes eius perdunt feudum, quasi macula patris noceat filio, per.l.diuo Marco. C. de quæstio. Mihi autem cum reuerentia patris nostri Andreæ videtur,quòd opinio illa,quam æquam ipse appellat, sit iniqua, & quòd verior opinio sit illa præcedens, cum leges istę feudales satis distinguant;Quia si vellent loqui indistinctè (vt ipse dicit) diceret in habilitamus hunc deliquentem & descendentes:sed sic non dicunt:Capiamus ergo singula iura, & ponderemus illa: text.in cap.si vasallus culpam, si de feu.fue.contro.dicit quòd feudum, quod amittere debet,non habent filij neque descen-
62 dentes;ergo erat suum;quia † priuatio præsupponit habitum, & sic tollitur ponderatio,an quòd ipse& descendentes priuētur feudo quod
63 habebat, & † infidelitas patris noceat omnibus descendētib. dic tu, in feudo videlicet,quod erat suum, & non in acquirendo, in ca.1.si vasallus feud. priu. dicitur quòd feudum erat ipsius delinquentis, in §. denique.quæ fuit pr.cau.ben.ami. loquitur etiam in feudo delinquentis, ibi à feudo cadente. Plus dico, quòd text.qui vltrà ius ciuile punit feudatarios propter solam pręsumptionem infidelitatis, loquitur in feudo proprio & non alieno, vt in cap.1.an ille qui interf.fratr. dom. su.ibi,beneficium amittit; & ibi,si paternum fuerit,erat ergo in persona sua; quoniam si in persona aui stabat; frustrà dubitasset si paternum etat,hæ enim leges sunt pœnales,& vltrà casum suum nō egrediuntur. leg. interpretatione. ff.de pœ.quia si speciale est in terminis l. quisquis. ergo in contrarium est ius commune.l.nam quod liquide. §.fi.ff.de pen.leg.& debet in specie demonstrari hoc idem esse in acquirenda, quę nūquàm fuit sua;Quod quidem in iure feudorum demonstrabitur nunquàm. Et Iser.non respondet ad argumentum cauilantium,quod erat hoc.Nam quando iste filius offendit dominum,non erat eius vasallus : quia non habebat feudum,quod post mortem patris ad ipsū ire debebat ; sed sic est, quòd tex.in cap.1.si vas.feud.pri.& cap. si vasallus culpam. si de feud. fue.contro.& in §.denique.quę fu. pr.cau.benef.am.loquuntur in vasallo: ergo in eo qui non est vasallus locum non habebunt,& tex.in l.3.ff.de interd.& releg.malè per ipsum soluitur.

Nec obstat si diceres, ergo nunquàm filius priuaretur ; quia semper iura illa loquuntur in vasallo, & viuo patre delinquente,per quòd filius

filius priuatur feudo, filius non est vasallus. Respon. quòd lex exprimit tunc de filio etiam quòd non sit vasallus, & non punit filium in feudo alterius, sed statuit hoc ĩ feudo patris, & nunquàm in feudo aui satisque refert capere feudum, quod re ipsa fuit patris vt infra dico.

Nec obstat glo. in §. denique. dùm arguit à terminis. l. quisquis. quia allegat simile in illo tantùm de præsumpta infidelitate transferenda, & non in alijs, quod sufficit esse simile in illo, & non per omnia, vt not. in. l. fi. C. de colla. & Andreas est sibi contrarius, quoniam in ca. 1. si vas. feu. priue. in 2. col. in

64 princ. dicit quòd † in eo, quod filius patre medio non habet, nunquàm ei nocet, sed in eo quod post mortem patris, & à patre habiturus est, pro quo facit. l. dedit dotem. ff. de coll. bon. sed hoc, auo medio habet, ergo nec consideratur illud esse naturæ & sanguinis; quoniã, vt in prima oppositione dixi, sola natura & sanguis non ostendũtur in feudo, quod filius non habet à patre, nec etiam cõsideranda est spes, vt ipse dicit: quoniam spes patris non est spes filij, quæ venit ex propria spe sua, vt in. l. 2. de lib. præte. C. & cap. 1. de succ. sic considerata à primo dante per. l. 3. C. de do. quę sub mo. vt in prima quęst. declara-

65 ui: debet † ergo feudum verè à patre ad filium venire; vt patris delicto priuetur, & non in eo quod re ipsa non est suum, secundum Andr. ibi, & bene: quoniam si spes patris attenderetur in terminis. l. quisquis. illi qui admittuntur, vt infra dico reiicerentur, ex quo bona illa spe fuissẽt patris, quod patet esse falsum: quantò fortius in terminis nostris, in quibus crimen itã enorme non iudicatur, per quæ soluitur motiuum Andr. super spe ipsa; quinimò dico vobis, quòd differt l. feudi à l. quisque C. ad. l. iul. ma. quia ibi inhabilitatur in omni re futura, hic in l. feudi. si nolumus iura cauillare in simplici felonia transmittit hanc præsumptionem infidelitatis in filium, & descendentes, & facit ipsum incapacem feudo, quod fuit patris, & non in eo quod competit filio ex successione aui ex propria ipsius nepotis persona, cum non inuenitur iure cautum, quòd filius priuetur feudo à patre non proueniẽte, aliàs feudo proprio filium priuarer contrà communem intellectum ibi. vt supra in prima oppositione in capite filiorum conclusimus. Et si rationes Andr. attẽderemus, de odio domini in filio, vt ibi ipse dicit, pariter filius feudo proprio, si illud ab eodem Rege haberet, priuandus esset, & tamen nec in terminis l. quisquis. hoc admittitur, secundum glo. ibi. stent ergo leges pęnales vt sonant, & non extendantur. l. cum quidam ff. de lib. & posth. Non priuabitur ergo nepos feudo aui, si auo succedit, patre de medio sublato. Quoniam capitulum primum, an ille qui inter. fra.

dom.

dom. su. cum concordantibus in feudo aui non loquitur. & est pęnale arg. d.l. interpretatione ff. de pęn. spetialeque est in terminis l. quisquis.§.filij.C. ad.l.iul. maie. vt feudo auito priuetur: in contrarium est ergo ius commune.l. nam quod liquidè.§.fin.ff. de pen. lega. & tunc vt re propria acquirenda vt dixi; à qua opinione tanto minus recedendum puto, quanto quòd Iac. de.Ardiz.in summa sua in tit.quib. mo.feu. amitt. hoc idē concludit Iac.de Beluis.& cęteri in cap.1.§.hoc quoque. de succ. feud. Bart.& cæteri in l.3.ff.de interd. & releg.& idem Iser. sibi cōtrarius in cap.1.in 2.col.si vas.feu. priu.ibi in eo &c. vbi vult, ꝙ in eo quod debet habere filius post patrem, & à patre ei noceat, & non aliter, ergo copulatiuè requiruntur.

Et si tu subtilis iterùm diceres, quòd si verba iurium feudorum non priuant nepotem sed filium; & deinceps descendentes in infinitum, ratio autem priuat illos: quia si ex præsumpta infidelitate priuatur : iam effectus est infidelis præsumptione, postquàm pater fuit infidelis: dico tibi vnum, quo cum si-
66 lere debes, quòd † quando lex præsumit contrà quosdam enumerando personas & res, non extenditur vltrà, vt patet in consti. Federici de qua per §.pen. in d.l.quisquis.quæ restringit.l. illam in certis personis: cumque lex feudalis præsumat contrà filium in feudo patris, vltrà non egredietur, & hæc est ipsa veritas, vt in simili dicimus de nepte in terminis d. l. quisquis. Nec natus sit ante vel post distinguamus, vt quidam faciunt: quia sola præsumptione causatur illud, vt in d.§.filij. quasi proditio insit à natura, quæ eadem præsumitur anteà, postquàm eadem præsumitur posteà in eodem & descendentibus, & patet ibi: quia lex non distinguit inter natos & nascituros, & in hoc bene dicit Iser. in. §. prætereà. col. 3. & dùm de filijs mentionem facit, eos natos magis quàm nasciAturos præsuponit. Patet etiam: quia quando ex suspitione futuræ proditionis vasallus feudo priuat. l.feudalis cap.1. an ille qui inter. fratr. dom. su. priuat filium etiam viuentem, & agnato illud concedit. Et hęc clara sunt in felonia, quòd non priuetur; item & clarum est, quòd propter crimen lesæ maiestatis priuentur, in quo aliqui decipiuntur per extrauagantē Federici, quam Cyn. in d.§.filij recitat, dùm in liberis lo-
67 quitur † quorum appellatione omnes veniunt. l.liberorum.ff.de verborum sign.

Dubium remanet in filia rebelli, & nepote ex ea in hęreditate aui, in quo attende, quia licet velint omnes, quòd nepos ex filia non repellatur. argu.cap. statutum. de hære.lib.6. arguendo de hæresi ad ad hoc crimen. item licet quidam velint, vt in filia nequaquā sibi vindicet locum, ex quo sumus in pœnalibus.d.l.interpretatione. ff.de pœn. & quia minor debet esse sen-

ſe ſententia ſua, ac poſtremò quia à paternis priuatur, & à maternis certo modo in cæteris fœminis eſt permiſſum l. cum prætor. ff. de iudi. Videndum eſt ergo, an in feudalibus ità hæc iura interpretanda veniant? loquar igitur de filia delinquentis, & poſt modum de nepte in hæreditate aui vel proaui, & certè legendo (vt facimus) audacter tenerem contrarium, quia omnes pœnas enumerauit, vnum caſum ſcilicet falcidiæ per ly tantum excipit, quo caſu. l. cum prætor. cōtra ſic interpretantes retorquetur, & eiſdem pœnis mulier puniretur;
68 tamen † quia quæ certam interpretationem habuerunt, minimè ſunt mutanda l. minimè. ff. de leg. & à communi iuxta l. primam. de offi. quæſt. nunquam recedere intendo, vt in feudis vigeat fortius re-
69 ſtringo. Nam † feuda ex præſumpta fidelitate dantur. c. 1. §. fi. per quos fi. inue. & cap. 1. §. fi. in quibus cau. feu. amitt. & ex præſumpta in fidelitate tolluntur. c. 1. an ille qui interf. fratr. dom. ſui. ſi minus præſumit contra fœminam Imperator in d. §. ad filias, condecens eſt, vt mitius puniatur, & auitum feudum habeat. Præterea videmus, quòd in vno gradu plus præſumitur quàm in alio, patet, quia per conſtit. Federici, quam Cyn. in d. §. filij. recitat vſque ad ſecundam generationem prædicta lex ſibi locum vindicat. item minimè in materna in nepote maſculo. §. ille locum habet cap. ſtatutum, de hæret. in ſexto, non eſt ergo inconueniens, vt iſta præſumptio certo tempore, & in certis perſonis limitetur, cumque non idem dixerit contra fœminas, quàm contra maſculos, æqua interpretatione vtimur, ſi in filia, & ex ea nepote maſculo, aliter iudicamus.

Nec obſtat, quòd quidam dicunt, quòd infamis eſt filia vel neptis, quo caſu in curia ſine dedecore ſtare non poterit. cap. 1. an ille qui interf. fratr. dom. ſui, quia ſi concludimus, quòd pœnæ enumeratæ contra maſculos non ſunt numeratæ contra fœminas in §. ad filias. nullam inuenimus infamiæ notam, ſed patris, & matris certo modo eandem hæreditate priuatam. Ceſſat ergo infamia. Nec inuenio in iure feudorum
70 cautum, vt † delictum patris noceat nepoti in feudo aui ſed in feudo quod ipſe tenet, itaque priuant etiam nepotem in feudo delinquẽtis; vt in cap. 1. ſi vaſ. feu. priu. ca. ſi vaſal. culpam. ſi de feu. fue. contro, & in ca. 1. an ille qui int. fratr. dom. ſu. Condecens ergo eſt, vt in cæteris ſeruemus ius commune ſic interpretatum etiam in feudis, cap. 1. de feu. cog. vt vltrà terminos. l. quiſquis. nepotes non priuentur ex præſumpta infidelitate, eo quòd non fuit patris, poſtquàm ſic leges non dicunt, cum ipſum aliàs ſequeretur abſurdum, quòd ſi hanc infamiã perpetuò ſanguini coherere dicemus, in perpetuum eſſent infames, hoc eſt falſum, quia etiam in termi

nis

nis.l.quisquis. vsque ad secundam generationem, vt dixi, ergo & antecedens falsum. Durabit ergo (vt prędiximus) & prędictam conclusionem.l. Quisquis. in hæreditate auita in ipsa matre filia rebellis, & in eius filia sine filio limitabimus. In cęteris verò criminibus vltra termi nos.l.quisquis. nunquàm nepos ex filio ab hæreditate aui excludatur, ex quo in eo extēdetur successio & restringitur præsumptio vitij; quia si in casu.l. quisquis, est speciale, in contrarium est ius commune d. l. nam quod liquidè.§.ff.de pen. leg.

¶Quæro septimò; Quia diximus in prima quæstione, quòd sua contemplatione habet feudum illud cum assensu domini etiam quòd non hæreditarium sit in pręiudicium sequentium alienare potest. 71 quæro † an omnis contemplatio possit hoc causare? Respon. Aut quis habet feudum propria contēplatione, & ipse est primus, nec secundus futurus successor propria contemplatione habiturus est, & de hoc intellige, quę diximus in prima quęst.& Andr. in c. Titius, si de feu. fue. contro. Aut non est primus sed secundus, qui propria contemplatione habet, sed est restiturus tertio etiam sua propria contemplatione, & tunc secundus non alienabit in præiudicium tertij, nec primus in præiudicium secundi, qui propria contemplatione, feudum habebit, & ita intelligo Andr. in cap.1.§. & si liuellus. si de feud. fue. contro. in vltima col. Aut est secundus vel tertius qui propria contemplatione habent, & dubitatur an in præiudicium aliorum, qui propria contemplatione habituri non sunt feudum, alienare possint; & dicendum etiam quòd sic, & ita intellige dicta Andr. in d.§.& si liuellus. in vltima col. Sed pone tertiò, esse datum propria contemplatione, ità tamen quòd primus possit de feudo disponere, an cum consensu Domini ille primus vel secundus possint sine assensu tertij disponere? Distingue, aut expresse est dictum, quòd possit sine assen-
72 su tertij hoc facere, & nulli dubiū † cùm ex conuentione contractus legem accipiunt.l.prima.§.si conueniat. ff. depo. Aut est dictum tantùm vt possit disponere, & tūc quidam videntur sentire quòd non? quia semper natura eadem videtur durare, nisi expresse innouetur. ca. 1. de feu. non hab. prop. nat. feu. ibi Iser. sed cōtrarium est verum, quia
73 vt in tertia quęst. dixi, feudum † potest habere respectu diuersarū personarum naturam mixtam; & sic non est incōueniens, vt vna persona possit ex pacto feudum alienare, alter non. Præterea satis habemus sequentis consensum, qui sic
74 accepit, vt alienaretur, quia † præsens assensus ad futura dirigitur, secundum Andr. in ca. imperialem. col. pen. & l. si consensu.§. fin. qui pot. in pign. ha. Ac postremò quia
75 † omne pactum & onus apposita per primum obligant successores, vt prima quæstione dixi. & pacta

alie-

alienandi, si cum assensu sequentis intelligeretur, nihil operaretur. l.si quādo.ff.de leg.1.sed quoniam tu posses dubitare & quærere; scio theoricam, vellem nunc scire pra-
76 cticam, quomodo † cognoscitur quòd propria contemplatione detur? Vide quæ per quatuor colū. Iser. dixit in cap.1.§.& si liuellus.de alie feud.pat.ibi recurre.
77 ¶Quero octauò, An † filius faciens inuentarium possit præcipuum detinere feudumpatris? Dic quòd aut sumus in feudo ex pacto & prouidentia non hæreditario, aut in hereditario: primo casu videtur prima fronte, quòd frustra disputemus; quia & si inuentarium non faceret, feudum haberet præcipuum: per tex.in c.1.de succe.feud. sed respon.quòd per istum tex. corrigitur; quia feudum non habebit patris burgensatica hæreditate repudiata. Vel melius sol.si pater disponeret de feudo, nulla esset eius ordinatio.d.cap.1.de feu.succ. sed quia filius per hoc capitulum compelli-
78 tur esse hæres, si † simpliciter adit ipse omnibus hæreditarijs oneribus obligatur, in quo concordat cum.l.fin.§.1.C.de iur.del. sine inuentario ergo non liberatur. Videamus ergo si cum inuentario liberatur: Et oppono quòd non, ex quo
79 † lex feudalis in expressis seruanda est, etiā si legi ciuili sit contraria, c. 1.de feu.cog. sed in cap.isto grauat feudatarium, si vult feudum, vt sit hæres, ac vt onera hæreditaria sentiat, ibi in text. nullo hæreditario onere imminente agnato, ergo filio: sic ergo concludendum est, quòd feudum nō habeat, si aliqua via hæreditaria onera non sentit. Preterea videmus (vt toties in oppositionibus probauimus, & patet hic & in cap.1.§.prætereà.quæ fuit pri. cau.ben.amit.) filium peioris conditionis esse quàm agnatum, nimirum si text. iste verè grauat filium quòd sit hæres in feudo, quo existente hærede per inuentarium nō liberabitur. Prætereà & tertiò capitulū hoc fuit per Obertum de Orto cōpilatum post.l.fin. C.de iure deli.vt And.arguit hic, potuit de facili illud considerare; non fecit, ergo censetur omissum.arg.leg.vnicę.§. sin verò non omnes C.de cad. toll. cūq; simpliciter loquitur, simpliciter intelligatur.vulg.l.de pretio. ff. de publ. Prætereà & quartò, qui capit feudum, in dubio censetur capere pro hæredibus in ipso feudo. cap.1.de duo.fratr. cap. 1.§.Corradus.de his qui feud.dar. poss.& l.si pactum.ff.de prob. & si primo tantùm tenerentur esse hęredes, nunquàm ei hæredes erunt, quin & vltimo essent hęredes.l.fin.C.de hęr. inst. Erit ergo feudum in hæreditate, & per inuentarium precipuum non habebitur, vt infra dicam.

Hor attende: quia hæc argumenta quandoque & peritissimos fallunt. Solue tu & dic, quòd non obstat primum argumntum quia
80 † filius non est heres in feudo tanquàm in re hęreditaria, nec grauatur

tur, vti hæres & feudatarius, sed vti
filius honoris causa, ne pater sine
hærede moriatur, inst. quib. ex cau.
man. non lic. §. primo iuncta. l. pri
ma. §. quoties. ff. de iniur. secundũ
Andr. hic, & supra in oppositio-
nibus diximus, sed clarius solue tu,
præsupponendo, quòd contraria
non dantur in iure, quæ simul vi-
geant. l. ij. C. de vet. iu. enu. Nam qđ
cap. prim. de feu. succ. nullam ordi-
nationem patris in feudo admittat
& quòd in isto capitulo grauet fi-
lium vt hæredem in feudo, stâte,
hæc non possunt. vnde sic nõ sunt
interpretanda. Et si tu subtilis dice-
res, in c. illo in genere prohibet gra
uamen, hic in specie permittit, hoc
est si ei burgensatica relinquit, &
hoc casu bene stabunt: quia in spe-
cie corrigitur & nõ per omnia, sta-
bit ergo vtrumque. ff. de pœn. l. san
ctio legum. Quod etiã patet, quia
quando burgẽsatica habere nequit,
hoc capitulum sibi locum non vin
dicat, secundũ Iac. de Belu. hic arg.
l. si quis priore. ff. ad trebel. vbi no-
tatur & l. quoties. C. de hær. instit. &
l. prima. §. si ex fundo. ff. eod. Tunc
vnde tu intelligas medullam istius
tex. Dico quòd iste text. non dicit,
quòd filius sit hæres in feudo tam-
quam in re hæreditaria. item neq;
tex. iste, neque cap. filius, si de feud.
fue. contr. dicunt, quòd soluit one-
ra feudi ordinata per patrem, iste
probat onus esse in hæreditate bur
gẽsatica. dum dicit, ibi, nullo ei hæ-
reditario onere imminente. Cumq;
hæc iura feudalia nil aliud inducãt,
præterquàm quòd grauant filium,
vt non repudiet hæreditatem bur-
gẽsaticam patris, satis ista simul stâ
re possunt, quòd adeat hæreditatẽ,
& nihilominus non priuetur be-
neficio l. fina. C. de iur. delib. quia
81 † lex noua recipit interpretationẽ à
l. antiqua. l. sciendum. ff. qui satisd.
cog. iuncta authent. offeratur. de li-
tis cont. Cumque feudum facto in-
uentario in hæreditate non reperia-
tur, præcipuum illud retinebit, & sic
non obstat tertium argu. quia satis
cogitauit hoc Obertus, si in l. erat
scriptum, ex quo in capitu. primo,
de feu. cogn. genericè dicit, quòd
82 † etiam illud quod feudali lege nõ
est prouisum, ciuili sanctione deter
minetur, & sic patet etiam respon-
sio ad secundum argumentũ. Non
obstat quartum fundamentum:
quia tunc erit hæres vltimo, qui
vult esse hæres primo, quando su-
mus in successione rerum particu-
larium, sed si sumus in vniuersali-
bus, sat est quòd capiat rem illam à
primo acquisitam, tex. est in l. pri
ma. ff. de castr. pecu. Cumque feu-
83 † dũ sit quid vniuersale, vt declarat
Iser. in c. pri. in principio in vltim.
verbis, in tit. qđ sit inuest. ergo &c.
Non erit ergo hæres patri morien-
ti, nisi velit in ipso feudo, secundũ
Iser. hic col. 3. sed tantum in burgẽ-
saticis, bene tamen erit in feudo hę
res primo, de quo cogitauit pri-
mus scilicet, Iser. hic, nisi probetur
q; de omnibus cogitauerit. Quod
tamen non præsumitur secundum
Andr. in ca. 1. §. & si libellus, de alie.
feu.

feu. pat. in vlteol. & sic non obstat hoc quartum fundamentum.

¶ Pro qua conclusione faciũt, quæ latius diximus supra in capite filiorum, secũda & tertia opposit. & de opin. Iac. de Beluis. videbis. Moderni Patauini aliter sentiunt hic post Bald. quod tres fiant casus, quia aut feudum est simpliciter captum, aut pro se & hæred. expresse, & in istis duobus casibus intelligitur hoc capitulum, aut est datum pro se & liberis, & tunc etiam quod non sit hæres, filius capit feudum. argumen. l. si operarum. ff. de oper. liber. & ff. de verborum obligation. l. quodcunque. §. si ita, & allegant ita Iaco. tenentem in capitulo primo. de eo qui sibi & hæred. suis, & Andr. hic, & in capitulo primo. de succ. feud. post Iacob. de Ardiz. Dic tu quod ipsorum doctrina est falsa, primo quia parificant, quando simpliciter est datum feudum & quando expresse pro se, & hæredibus, vt probaui in secunda oppositione principali, in capite filiorum supra. Item ipsi non intelligunt Andr. ex quo Andr. in princip. dum dicit verba, quæ ipsi ponderant, non intendit declarare text. sed magis naturam feud. hæreditarij, & feudi ex pacto & prouidentia. Quinimo Andr. quando vult declarare tex. in principio, quo intelligatur, posuit exemplum in feudo non hæreditario pro se & liberis, & dicit ipsum hæredem patris, & quod dicit de agnato dicendum in casu filij, vt eadem sit qualitas feudi, postquam facit differentiam inter agnatum & filium vt bona sit differentia inter ipsum agnatum & filium, in quo agnato clarum est quod loquitur de feudo non hæreditario. Item confunditur eorum doctrina ex dictis Iacob. de Belui. in dict. capitulo primo, de eo qui sibi, & hæred. suis, & Bal. ibi vbi facit differentiam, quod concedatur feudum tanquam rectum, & sub propria natura, vt hic, vel q dicatur pro se & hæredibus, quasi q hic non sit ita datum. Tene ergo, q in feudo non hæreditario filius non potest hæreditatem burgensaticam repudiare, sed tenetur esse hæres patris, non in feudo secundum Andr. in constitu. si quis post litem, vbi expresse hoc dicit, & quia faciendo inuentarium, feudum non inuenitur in hæreditate, habebit illud præcipuum, in quo, quoniam dubitari poterit, quando feudum in sua specie non sit hæreditarium, vide supra in prima quæst. & latius in præludijs meis.

¶ Veniamus modo ad feudum hæreditarium, in quo aduerte, quia siue simus in feudo hæreditario in omnibus siue in non hæreditario in primo acquirente, quia vt hæreditaria iudicantur, vt in j. q. prin. in secundo capite plenè declaraui: in vtroq; distingue; qa, aut pr cũ assensu regio i vita apposuit onus

in feudo & tunc nulli dubiũ est, q̃ per inuentarium nullo mõ liberatur; quia potuit pater in præiudicium filij hoc facere, per l. cum à matre. C. de rei vindi. & supra in capite filiorum in secũda oppositione principali dixi, & inuentarium non liberat ipsum, vt hic per Iser. & in cap. imperialem. in prin. in vltim. colum. & vbique. Aut sine assensu, & tunc clarum etiam est, quòd non obligat corpus feudi deficiente assensu, vt in c. imperialem. de proh. fe. al. ali. per Fede. &c. tunc dubium stat, an noceat in fructibus, qui burgensatici sunt cap. isto, & ex re quæ à patre deuenit, percipiuntur, de quo distingue & dic vt i sua propria quæst. infra an pater noceat in fructibus? aut non contraxit in vita, sed in vltima voluntate, & tunc aut cum assensu,

84 & in hoc † cum ista feuda hæreditaria veniant in petitione hæreditatis, secundum gl. in l. item videndum. ff. de pet. hær. vt in sua quæst. infra concludimus, vt ceteræ res burgensaticę iudicantur, postquã Dominus consentit, & successores non possunt reuocare, vt supra in secunda oppositione. Cumque inuentarium res hæreditarias, & in hæreditate existentes non liberet. l. fin. C. de iur. delib. minimè ergò feudum liberabitur, vt ibi latius dico, & ideo in hoc operatur inuentarium in feudo hæreditario, vt non teneatur vltra quàm sit in feudo. Aut sine assensu, & tunc corpus non obligatur, vt in cap. imperialem, sed bene fructus in casu, & eo modo vt in sua quæstione fructuum dicemus, & hoc causat inuentarium, quod si non fieret, tam filius quàm agnatus actione personali tenerentur, ex quo tenentur in feudo hæreditario hæredes esse, vt in secunda oppositione probaui, & non faciendo inuentarium, per omnia tenerentur. l. fin. C. de iur. delib. & omnia quæ habent locum in inuentario repete hic. Et aduerte quia Doctores limitant multis modis, quòd filius non teneatur esse hæres, vide infra in proprijs quæstionibus; quia hæc quæstio deseruit nobis in casu, in quo tenetur esse hæres, ideò hic non pono.

85 Quæro VIIII. an † feuda veniant in petitione hæreditatis? Dic vt dixi in capitulo primo. de succes. feud. super. text. videtur primò

86 quòd non, quia † priuilegia ad hæredes non transeunt. l. prima. §. fina. ff. de const. princ. sed sic est quòd feuda dicuntur priuilegia, vt in capitulo primo. §. final. in quibus cau. feud. amittan. & melius declarat Isern. in capitulo imperialem. §. præterea ducatus. de prohibi. feud. alien. per Fed. col. 2. ergo &c. Sol. si feudum simpliciter diceretur priuilegium, quod in capitulo imperialem, negauimus, tunc dic aut priuilegium cohæret personæ, vt fauor, tunc habet locum contrarium, aut stat vt alicuius rei donatio, & tunc nisi natura rei repugnet, semper

transit ad hæredes, l. si pactum. ff. de probat. Cumque feuda stent secundo modo cap. primo. §. fin. in quib. cau. fe. amittan. bene ad hæredes ibũt feuda cap. primo. de duob. fratr. vbi expressè patet, argum. etiam l. pr. in fin. ff. de iure immu. Dixi nisi natura rei repugnet, vt dicimus de feudo guardiæ & similibus. capitulo primo. de feu. guar. & hæc sanè intelligas, vt sint transitoria ad hæredem, idest si hæres est habilis, argumen. l. pr. C. de sacrosan. eccle. ob quod certè dicebat Isern. in capitulo primo. §. & quia. in secunda colum. de his qui feud. dar. poss. quòd † si fœmina acquirit feudum, non propterea filia fœmina ex ea poterit succedere, cum sit incapax capitu. primo §. ad filias. de grad. succ. & cap. 1. §. primo. de succ. fe. quasi cogitauerit, quod ius vult. l. si cui. ff. de seru. & l. quanquam. ff. de ritu nupt.

87

88 Ex quo inferas tu, quòd † cum feuda dentur iure sanguinis descendentis, vt in cap. primo. de gra. succ. iũcto cap. primo. de nat. succ. feu. iũcto etiam capitulo. ado priui. si de feud. fuer. controuer. ac etiam sanguinis iusti, vt in cap. naturales. eod. tit. omnes extranei hæredes instituti. quamuis sint de sanguine non descendentes à primo inhabiles iudicantur, & eos lex feudalis non vocat d. c. 1. de grad. succ. & cap. 1. §. Corradus, de his qui fe. dar. poss. vt bene declarat gloss. in verbo frater. in cap. 1. §. & quia. de his qui feud. dar. poss. quoniam restringitur ly hæres, vt in §. emphiteusi. in auth. de non alie. nisi pacto, & inuestitura in specie illos vocet, dict. §. cum verò Corradus. c. 1. de fe. fœm. & capitulo primo. §. filia, de succ. fe. cum concor. Quamobrem conclude, quòd si quærimus, an feuda veniant in petitione hæreditatis, dic, quòd inter extraneos & incapaces hæc quæstio est indubitabilis; quia quantumcunque sint heredes vniuersales, siue à lege, siue instituti, in tali petitione hæreditatis non veniunt feuda: quia eo ipso quòd

89 constat hos esse inhabiles † in quocũq; iudicio etiam summarissimo repellentur, vt ff. de car. edic. l. 3. §. causæ, & §. sequen. ex quo rectè dixerũt Din. & Bart. in l. si pa-

90 tri, quòd † in fideicommisso inter extraneos non venit feudũ, & edictum diui Hadriani habere locum inter personas, quæ aliàs succederent secundum annulatos in quæstione hac edictali. In proposita igitur quæstione Respon. quæ aut sumus in feudo ex pacto & prouidentia non hæreditario, aut in feudo hæreditario. Primo casu, aut loquimur in petitorio, aut in possessorio; in petitorio nulli dubium est, quòd hæres non habebit feudum, vt patet in cap. isto de agnato, & si de feu. fuer. contr. §. inter filiam. & est glo. in verbo ad dominum, quib. cau. feu. amitt. & cum ista opin. transit Gui. de Suzaria & Albe. in l. item videndum. §. & non tantum. ff. de

petitione hær. per iura sua, quoniã Si vt communiter concludunt in cap. 1. de succes. feud. hæc feuda nec ex testamento, nec ab intestato nobis debentur, nulla est hæreditatis petitio in illis secũdũ Goffr. in tit. de pet. hær. etiam rogo consentiẽtes capitulo primo. de alien. feud. pat. & ideo agnatus capit illud sine hæreditate in titulo isto.

¶ In possessorio verò tã in vniuersalibus iudicijs, vt declarat Iser. in c. 1. si de feu. fue. contr. q̃ in particularibus, in casu. §. 1. si de feud. fue. contr. bene venire possunt, vt in d. §. inter filiam, nisi in promptu ostenderetur inuestitura repugnans, secundum Andr. in d. §. inter filiam. arg. l. si is. §. 1. vt in poss. leg. & d. l. 3. §. causam, cur §. sequen. ff. de car. ed. quia hæc priuilegia primò attenderentur, secundum Abb. in capitulo primo. de confirm. vtili vel inutili. Et hoc considerando ipsum iudicium possessoriũ, in quantum à præmoriente fuit possessum corpus illud nulla discussione iuris habita, secundum Iacob. Butr. & Guli. Aut loquimur in feudo hæreditario, & antequàm respondeam, ad vnum attende, quod nolui tibi in præcedenti quæstione dicere; ex quo magis congruenter cadit hic.

91 Dubitant plerique, quod † venire in hæreditate est tanquam qualitas, non q feudum sit de per se, & in propria substantia hæreditarium quo casu adimplendo illam qualitatem, quòd sit hęres per inuentarium, liberabitur: quia capiet feudum, quod non est sui substantia hæreditarium, sicut diximus in filio in feudo ex pacto & prouidentia in cap. isto, & capitulo filius. de cap. q cur. vend. Dic tu quòd verè feudum capit hanc qualitatem hęreditarij, vt probaui in secũda & quinta oppo. supra in capite filiorum, & in prima quæstione in secundo membro principali. ibi quęro quòd est feudum ex pacto & prouidentia hæreditarium. quamobrem conclude, q ipsum feudum est hæreditarium, & in ipso feudo est hęres, ita notanter concludit Iser. in ca. primo. §. quid ergo, in vltimis verbis de inue. de re al. fa. Pro quo faciunt dicta Andr. in capitulo imperialem. §. preterea ducatus, dum dicit, secũdogenitum non esse hæredẽ in feudo, quasi primogenit⁹ sit hęres in feudo, & satis apertè sentit ipse hic, pro quo facit glo. in verbo ad dñm. in c. 1. quib. mo. fe. am. glo. in c. 1. in verbo frater. de his q fe. dar. poss. dum dicit, q si alter instituitur ĩ hęreditate, frater erit hęres in feudo, quod clarè fatetur And. hic in 3. col. & satis sentit Bal. in c. 1. de his qui feud. dar. poss. §. & quia, in secunda colum. versi. nota, satisq; fuit etiam de mente Bald. ĩ consil. lxxxij. incip. Proponitur, quòd inuestitura. in primo volumine,

92 vbi dicit, quòd † hæres feudi tenetur esse hæres in ipso feudo, vt clarè etiam probat Alexand. in consi. vigesimooctauo. in v. volu. col.

col.pen. Nec aliter esse posset, vt in secunda & quinta Oppo.proba ui in capite filiorum, & in pr.qu. in 2.membro principali. Erit ergo hæres in feudo, si feudum est hæreditarium, & ita intellige omnes istas doctrinas, & cātent quicquid velint Curt. in suo primo consilio. columna sexta, & cęteri, qui hæc non penetrāt. Est enim in hoc rei feudalis natura alterata, & transmutata, feudi naturam retinens in ceteris.cap.primo. de feu. non ha. propr. na. feu. Pro quo est casus in l. ius sepulchri. C.de religi.& sump.fun. Et ideo in feudo dicebat And.quòd est hæres in regno, vbi communis inuestitura facit ipsum feud. hæreditarium, ita dicit ipse in capit.primo.in fi. verb. de inue.de re alien.fa.quoniam ex illa inuestitura feudum est effectum hæreditarium. Hæc ergo feuda veniunt in petitione hæreditatis, dicit Isern. & non alia, in capitulo pri.§.& olim.in col.secunda versicu.si feudum datum. de succ. feu.& in constit.hac edictali. & ita est intelligenda gloss. in l.item videndum. §. nunc veniamus. ff. de peti. hæredit. tam in filio quàm in agnato, quicquid ibi dixerit Raynaldus de Forliuio, quòd intelligatur in filio: Quoniam licet attentari, & malè possit in feudo non hæreditario, vt supra dixi, in feudo hæreditario filius & agnatus in nullo differunt, vt supra in oppositionibus tu colliges. Quem sequitur idem An-dr. hic & in cap. primo. in vltima col.qui succes.tene. de aliena. feu. pa.cap.primo. col.secunda. & in ca.1.§.donare. qual.ol.feu. alie.po. in vj.col.in c.1. §.huius autem generis in quib.cau.feu.ami.in 3.col. & vbique, & totus mundus, vt latius cæteros Cur.in suo primo cōsilio cumulauit, dictorum tantum cumulator, & non terminorum fidelis ponderator. Et damna illos, qui tenebant, quòd glo.in l. item videndum. §. nunc videamus, sicut illam intellexerunt Iacobus Buttrig. & Guil. non dicit, quòd feuda veniunt in petit.hæreditatis, sed quòd filius succedit in illo ex conditione capitulorū feudalium, nam gloss. illa præsupponit, quòd filius capiat hæreditatem, & quærit, an in ea veniat feudum, in quo respondet quòd sic.

¶ Et si tu subtilis diceres, si in hoc ꝙ sint hæreditaria, assumit naturā hæreditarij, quare ad extraneos nō

93 ibunt? Respon. ly † hęredes, omnes comprehenderet, nisi certos hæredes lex vocaret, vt in authen. de non alie. §. emphiteusi. Cumq; lex feudalis certos vocet, c.primo. §.& si liuellus. de alie. feu. pa.capitulo 1. de gra. succ.feu.per totum & capitulo primo.§. & quia, cum sequenti. de his qui feud. dare poss. quantumcunque capiat pro hæredibus, de illis hæredibus videtur sensisse. dict. §. emphiteusi. oportet in hoc capere pro hæredibus quibuscunque secundum

 quos-

quosdam, de quo in suo loco suc-
cessionum dicam.
¶ Et si vlterius quæreres, quare hoc
feudum, quod habemus ex pro-
uidentia dantis, & à primo etiam
quòd sit hæreditarium secundum
Andr. in cap. primo de alie. feu. pa.
venit in petitione hæreditatis, &
feudum non hæreditarium non
venit in petitione hereditatis, eo
quia à primo dante habemus, vt
latè in prima quæstione declarauis-
mus: Respon. quòd omnia feuda
à primo acquirente & prouidentia
dantis habemus, secundum Andr.
in capitulo primo de alie. feu. pate.
& in prima quæstione probaui,
94 Sed † feuda non hæreditaria habe-
mus successione, quo casu primò
succedo, feuda autem hæreditaria
habemus transmissione, idest q
licet beneficio primi, & dantis ha-
bemus; inest tamen qualitas, vt à
moriente in nos transferatur tam-
quàm res sua hæreditaria non ra-
tione rei sed ratione illius qualita-
tis hæreditariæ, istis terminis vti-
tur Iser. in cap. 1. §. huius autem ge-
neris, in quibus cau. feu. am. in ca-
pitulo primo colum. secunda de
alie. feu. pat. in cap. primo. §. prim.
de refut. feu. & in cap. primo de eo
qui finem fe. agn. & hic magis de-
clarat, colum. iij. nimirum si aliter
statuitur in vno quàm in alio. Et
hæc tibi sufficiant pro huius quæ-
stionis dote.
95 ¶ Quæro x. an † possit præiudica-
re saltem in fructibus feudi? & in
hac quæstione quicquid dixerint
Pau. & cæteri in l. pro hærede. §. si
quid tamen. ff. de acquir. hære. vbi
veris feudorum terminis non vtũ-
tur: tu secundum Isern. nostrum
dic, quòd aut loqueris contrà eun-
dem, aut contra dominum, aut
contra tertium, aut contra hære-
dem, vel filium. Respectu ipsius,
& tunc aut loqueris si sine assensu
celebratur actus; aut si cum assen-
su: Primo modo, aut quæris quò
ad ipsos fructus, an denegari pos-
sit ipsorum perceptio feudario, vt
tedio affectus soluat, & hoc casu
dic, vt latè dixi in l. si finita. §. si de
vectigalibus. ff. de dam. infec. con-
currendo cum Dino, Bar. Imo. &
Ludo. in d. l. si finita §. si quę sint.
Aut quæris si res ipsa, & sic fru-
ctus, & commoditates possint ca-
pi per tertium, cui sine assensu nõ
conceditur, & sic habere ius perci-
piendi illos fructus, & dic quòd
non, capitulo imperialem, & cõst.
constitutionem diuæ memoriæ;
vt declarat Bald. in l. is quem. C. de
præd. mino. & in capitu. primo de
vas. decre. æta. & melius per Mar.
& Bald. in §. donare. qual. ol. feud.
alie. pot. nisi infra quinquennium
fructus locarentur, vt in d. constit.
habetur, & non vltra, secundum
glo. & Iser. ibi. & nos in cap. impe-
rialem in illa quæstione, an fructus
feudi locari possint, latius demon-
stramus, vel ad vitam indefinitè,
vt ibi dico: Aut quæris an eo con-
demnato personali actione, vtrum
possit fieri exequutio in fructibus;
& tunc aut quæris si potest exequi,
vt

vt illud ius pcipiēdi fructus possit exequi, aut si ipsi fructus cohærentes solo possunt exequi, aut & tertiò si separatis fructibus à solo super illis fiat exequutio. Primo casu dic vt in præcedenti capite dixi, se-
96 cundo casu dic idem; quia † fructus pendētes pars soli sunt. l. fructus pendentes. ff. de rei vind. sed tunc contra, quia si aliud non habet feudatarius, bene in fructibus exequitur, argu. l. commodis. ff. de re iud. & l. stipendia. C. de except. rei iud. vt dicimus in fructibus ecclesiæ. c. peruenit. extra de fid. Sol. aut consideras illos fructus vt partem soli, quòd tunc transferantur in creditorē, & hoc fieri non posset, & ità intellige quod dico, aut consideras illos fructus vt percipiēdos, & bene conceditur exequutio in ipsis, quasi quod ius, quod competit feudatario super fructibus separandis transferatur in creditorem, tex. est singularis ad hoc non ponderatus in cap. primo. §. consequenter. hic finitur lex. si considerās fructus cohærentes solo, & qā transiuerat mēsis Martij, ob quod ius percipiendi competeret ipsi feudatario & suis hæredibus, iudicatur de ipsis fructibus ac si nō essent pars feudi, quod in dominū transit, & sic fructus etiam transirent. Aliud est ergo si consideras ipsos fructus vt partem rei, aliud si vt separandos, quod nota, & ità exequere, obtinendo mandatum contra colonos, & detentores, vt minimè de illis fructibus separandis alteri respondeant. Et aduertas semper, quod hæc ita demum vera sunt, si feudatarius nihil aliud haberet, secundum Iser. in const. si quis post litem; & doct. in §. si de vectigal. l. si finita. ff. de dam. infec. vide cumulata per Alber. Bru. in consi. xviij. in vicol. aut cum maxima difficultate in alijs posset exequi, vt bene declarat Bald. in l. fin. ff. si cert. pet. & Bart. in l. iij. ff. de app. recipi. & moderniores in allegatis locis etiā confirmant. Aut & tertiò quæris, an super fructibus separatis à solo possit exequi, & tunc dic q̄ principaliter in illis possit exequi, ex quo dicuntur burgensatici cap. isto, & const. si quando. §. fructus, de pen. iudi. & Iser. in c. i. in fin. de duo. frat. de nou. bene. inuest. Hic oriderent tres difficultates, prima, si alter percipit fructus, an vasallus teneatur seruire; & hanc quæstionē latissimè in l. si finita. §. si de vectigalib. ff. de dam. infec. disputaui. ij. an saltem sit tantum relinquendū huic, vt possit militare, sicut dicit de clerico Gemi. in cap. si Papa. de rescrip. in sexto. de quo in quæstione illa, an patri competat vsusfructus in feudo dixi: & bene ex præcedenti quæstione patet, hic non repeto. Item, & tertiò considera si ea ratione, quia vasallus non seruiuit, Dominus feudum vindicat, vt declarat Isch. in cap. primo. §. præterea. de cap. Corra. & in c. imperialē. §. illud. de proh. feu. alie. per Fed. an iste creditor priuetur hac commoditate percipiendi fructus: & dic,

vt

vt dicam infra in domino. Aut loquimur in casu, in quo feudum a-
95 petitur domino, & † quia resoluto iure datoris, resoluitur ius acceptoris. cap. primo. §. rursus. quibus mod. feu. amit. distingue semper vt in cap. primo. §. consequenter, hic finitur lex. si ante Martium, vel post, ex quo feudum sub certa lege datum ab initio concessionis eadem lege aperitur Domino, etiã quòd facta esset exequutio, secundum Andr. in cap. primo. §. quid ergo. de inue. de re alien. fac. col. j. Aut & tertio casu quæris respectu tertij, puta agnati, & tunc distingue; quia aut sumus in feudo non hæreditario, & quę diximus de domino repete in agnato; quia dominus & agnatus quò ad hoc, parificantur, vt in cap. isto. Aut sumus in feudo hæreditario, & dic vt dico in filio in feudo hæreditario, aut consideras tertium, qui forte emit feudum; & quia resolutum est ius vendentis, minimè durabit res sua, dict. cap. rursus. quib. mo. feu. am. Aut & quartò quæris, si in præiudicium filij, & tunc distingue: quia aut sumus in feudo non hæreditario, aut in hæreditario. Primo casu, aut est nouum, aut antiquum, si antiquum, aut filius fecit inuentarium, vt in sua quæstione inuentarij, & iudicatur tanquam agnatus, vt ibi probauimus, & dic, vt de agnato & domino dixi. Aut non fecit inuentariũ, & sumus in casu, in quo in allodialibus tenetur esse hæres, & tunc q̃a simpliciter adeundo quasi contrahit cum hæreditarijs creditoribus, l. item apud Iulianum. §. fina. ff. ex quib. cau. in poss. eat. Quo casu, in omnib. tenetur l. fi. C. de iur. delib. & tũc omnia quæ diximus in principali, repete in filio, & tanquàm in feudo filij. Aut sumus in nouo, q̃d filius contemplatione patris habet, vide in lec. x. Aut loquimur in feudo hæreditario, & breuiter me expediendo dico, quòd aut non fecit inuentarium, & rationib. antedictis tanquàm in suo feudo, idem multò fortius dicendum. Aut fecit inuentariũ, & tũc idem etiam dic in hærede, sicut in ipso etiam principali, q̃ eius factum impugnare nequit. l. cũ à matre. C. de rei vindi. secũdum. Isern. in cap. 1. §. q̃d ergo in quæst. sed an iudiciale pignus vers. alioquin missio. in j. col. de inue. de re. alie. fac. & illa actio personalis bene descendit in hæredem, secũdum Andr. ĩ c. Imperialem. in princ. ĩ pen. col. de proh. fe. alie. per Fede. & ĩ const. si q̃s post litẽ. post dic. §. q̃d ergo. Et ratio prædictorum est: quia † inuentarium non
96 liberat hęredem à re hæreditaria, vel in eo, quod ex re hæreditaria venit, vt in d. l. fi. C. de iur. deli. communiter concludũt. Cumque fructus isti perueniant ex re hęreditaria, licet dispositionem validam omni tempore feudi sine assensu non habeamus. ca. imperialem. de proh. feu. alic. per Fed. fructuum separandorum, qui burgensatici dicuntur, vt hic in cap. isto, commer-

mercium bene habemus, & tamquam ex re hæreditaria bene exequuntur. Sed tunc contra; quia nõ veniunt fructus mortuo patre ex feudo patris, sed ex feudo filij. l. fi. C. de inoff. testa. cum concor. Sol. si feudum est filij, non tamen haberet illud nisi hæres esset. l. ius sepulchri. C. de reli. & sump. fun. & supra toties declaraui. Cumq; fructus hos habeat vt hæres, meritò igitur illos precipuos non habebit. d. l. fin. C. de iur. delib. Secundo verò casu principali quãdo adest assensus regius, aut sumus in feudo non hæreditario; aut hæreditario; primo casu distingue in primo anno, vt in §. consequenter, etiam quòd adsit assensus domini: quia in cæteris idem esset de fructibus, quod de corpore feudi, in quo assensus non nocet cap. pr. de alie. fe. pat. & ita distingue in istis fructibus, sicut fecimus supra in oppositionibus de corpore ipsius feudi; aut sumus in hæreditario & in corpore feudi, etiam exequeretur cõtra omnes, etiam contra fiscum, vt in cap. pr. qui succe. tene. declarat Andr. & ibi dixi. Ex quo sequitur
98 correlariè, quòd † cum sine assensu feudi dispositionem validã non habeamus c. imperialem. de proh. feu. alie. per Fed. & const. Constitutionem diuæ memoriæ, ius quod habet creditor in fructibus non est considerand. illos vt feudales, sed vt burgensaticos, vel futuros burgensaticos donec feudum est suum vel hæredis, & ita intelligi debet illud quod spirituale non potest vendi cap. querela, & capit. consulere. de simo. & tamen fructus venduntur, vt in c. vestra. extr. locati, cum sim. & adde quòd illud quod dicimus de fructibus feudi, idem esset dicendum de animalib. & mobilibus existentibus in feudo secundum Bald. in consi. 33. & consi. 422. in primo vol. Quod verum est, nisi feudum illis esset instructum, arg. l. ij. C. de verb. obli. vt Iser. in cap. 1. §. & plaustrorum, quæ sint regã. dicit; quia tunc vim feudalium haberent respectu collectarum.

¶ In hac materia fructuum est exa
99 minandus † intellectus. §. his consequenter, & quare ita statutum sit vide Alex. in l. diuortio, col. 2. & distingue vt ibi fit, & quid in pascuis, vt in consi. Ancharani.

¶ Incidenter inde quærendum est
100 hic, an † fructus pendentes post mensem Martij, quo tempore moritur pater, sint filiorum, vel fratris primogeniti heredis in feudo, quidam dicunt quòd sunt burgensatici per §. his consequenter. hic finitur lex, & cap. pr. an agnatus, sed tu distingue aliter: quia aut quæris si illo tempore fructus sunt hæreditarij vel nõ. & dico quòd sunt hereditarij, vt in d. §. his cõsequenter, aut quæris si ex hoc quia hæreditarij habeant qualitatem burgẽsaticam, & dico q non: quia habent qualitatem rei, vt in l. fructus pendentes. ff. de rei vin. nec tenet consequentia: sunt hereditarij, ergo

go sunt omnium? quia sunt hæredes feudi: quia & feudum etiam est hæreditarium, & tamen non debetur nisi primogenito, vt in const. vt de success. item si attento quòd sunt separandi; iudicarentur vt burgensatici, & omnium, non solius hæredis feudatarij, vel successoris in feudo non est hæreditario, sicut creditores exequuntur, vt supra dixi in omnibus fructibus futuris, exequerentur etiam & filij, quia burgensatica communia sunt, quod est absurdum. Sunt enim burgensatici in bonis solius feudatarij, inquantum iudicantur vt separandi & feudales, vt coherentes solo, quę si inde separantur, soli feudatario spectant; ad quod vltimò aduco: quoniam si isti fructus non iudicarentur vt feudatarij, quomodo dominus in omni parte anni caperet medietatem illorum pro releuio, vt in c. primo §. similiter. de ca. qui cur. vend. vbi Isern. & tamen non petitur in burgensaticis releuium, oportet ergo vt tempore mortis patris sint separati, & per omnia iuxta terminos d. l. fructus pendentes. iudicentur, & ita intellige glo. & dicta in l. defuncta. in glo. magna. ff. de vsufru. quòd transmittit ad hæredes supple secundum qualitatem suam, & si in §. consequéter, transmittit ius, quod ipse habet in illis fructibus, ei q non habet ius in feudo, transmittit ius suum quod habet contra dominum causatum in persona sua, & quod ab ipso acquiritur, transmittitur ad quos vult, suo tempore quando sunt capaces, in recompensam ammissi feudi, sed rectius dicemus, vt isti fructus diuidantur cum fisco propter releuium, & reliqua pars sit communis inter omnes filios; quia licet. §. consequenter, loquatur inter hæredem feudi, & dominium. cap. pr. an agnatus, loquitur cum hærede feudi agnato, & dicit, q fructus post mensem Martij non sunt sui, sed sunt hæreditatis burgensaticæ, de quibus disponit moriens. Et ratio est: quia iudicantur post illud tempus vt temperandi, & ideò burgensatici sunt, facit const. si quando aliquem foriudicamus. in §. fi. & tex. in l. defuncta, intelligit Iser. in fructibus separatis à solo. in const. post mortem, & dicit, q vadunt ad extraneos hæredes.

101 ¶ Quæro XI. an † pater possit diuidere feudum, ita quòd eius diuisioni stetur post mortem in præiudicium succedentium, & quoniam vnicus casus est dubius, cætera bene studentibus satis sunt clara. Distingue, q aut sumus in feudo sui natura indiuiduo, aut in feudo diuiduo, quæ qualia sint in c. imper. §. præterea ducatus. habes, Primo casu dic, q aut diuisio fit cum assensu, aut sine assensu, si sine assensu, & tūc aut sibi datur licentia alienandi sine assensu, vt in cap. pr. de fe. non hab. propr. nat. feu. vt in const. 14. Alber. Bru. aut sibi non est data talis potestas, & distingue, si pater vult dare feudū

nouum

nouum vni ex filijs, vel antiquum hæreditarium, tamen sine assensu secundum Iser. in cap. pr. de natu. succ. feu. in v. col. ibi. quis ergo, de quo vide addit. meam in cap. pr. de alie. fe. pat. in princ. Alber. Bru. in consil. 18. in vj. col. voluit, q in feudo hæreditario non obligentur fructus, quando simpliciter pro hæredib. datur, & error est à primo fundamento, in quo ipse ibi errat in quinta col. in fin. & limitat ibi in fine illius col. hoc esse in feudo, quando debitum est ex onere patris & creditoris; secus si lucratiuũ, & male, & an facta exequutione in feudo contra patrem pro fructibus, duret contra filiũ. Alber. consilio 37. nulli dubium est, quòd talis diuisio numquàm nocet, quoniam sine assensu fieret dominus qui non est, secundum gl. & And. in constit. constitutionem. in cap. imperialem. §. præterea ducatus. & in cap. omnes. si de feu. fue. contr.
102 cum concor. esset † enim alterare naturam feudi, quod soli domino permittitur. vt in cap. pr. de feud. non hab. propr. nat. fe. habetur, & nocere futuris, quibus nec dominus posset, nisi consentirent, vt supra in v. quæstione dixi. Aut diuisit cum assensu, & tunc aut est indiuiduum non hæreditarium, aut hæreditarium. primo casu, aut est nouum, aut antiquũ, si nouũ, idem dic de nouo, sicut de hæreditario antiquo; quoniam ex quo occasione sua habet; vim hæreditarij censetur habere, vt ff. de assi. lib. l. pr. & per tot. & inst. eo. iuncta l. 3. ff. de interd. & releg. vt in puris terminis concludit Isern. in const. constitutionem, in princ. & nos in prima quæst. in sua specie propria clarius demonstrauimus. Si verò est antiquũ, vana est quæstio: quoniam nec cũ assensu potest nocere non consentientibus. ca. pr. de suc. fe. iũcto cap. pr. de alie. fe. pat. vbi etiam Iser. hoc idem dicit, & in v. quæstione supra patet, & fatuus est intellectus illorũ, q dicebant, q cap. pr. de succ. fe. intelligitur ibi. nulla ordinatione valente, vel manente respectu extraneorum, non inter filios; quia, vt litera sonat, de succedentibus loquebatur, aut est indiuiduũ hæreditariũ & sine assensu, dic idem, si verò cũ assensu diuidit, & potest tam nouum, quàm antiquũ, ex quo tam filius quàm agnatus tenentur esse hæredes. l. ius sepulchri. C. de relig. & sump. fun. & toties in oppositionibus probauimus. Quamobrem factũ ipsius impugnare nequibũt. d. l. cũ à matre. C. de rei vind. Aut & secũdo casu principali sumus in feudo sui natura diuiduo & tũc, aut est ex pacto & prouidentia nõ hæreditariũ, aut hæreditariũ, si nõ est hæreditariũ, nedũ si sine assensu diuideret, sed si cũ assensu idem dic in isto diuiduo, sicut dixi in indiuiduo, per tex. in cap. primo. de succ. fe. iũcto cap. pr. de alie. feu. pa. & bene etiam probatur in l. liberi. ff. de assi. libe. & l. vt iuris. in fin. ff. de oper. liber. & l. 3. §. si plures.

res.ff.ne quid in frau.patro.aut sumus in feudo diuiduo, & hæreditario, & tunc similiter distingue; quòd aut fecit cum assensu, vel sine eo; si cum assensu, sic diuisionem valere: quoniam si valet in indiuiduo, ergo multo fortius in hoc diuiduo: & si posset alienare in extraneos; multo fortius inter suos, secundum Alber.Bru.cōsi.14. Aut diuisit sine assensu, & in hoc eligimus dubium, de quo intendimus disputare, & quoniam si diuideret in extraneos nihil faceret, vt in cap. imperialem, restringamus quæstionem in patre diuidente inter filios, si plus vni, quàm alteri dedit, & primò quòd possit patet: quia filij erant immediatè successuri, cum quibus poterat de feudo ad libitum disponere. cap. primo. de alie.feu.pat. & cap.1. §.sed & res, per quos fiat inue. per quę inter ipsos filios sic limitatur supradicta. Secundò patet ex authoritate Andr. sic determinantis in cap. omnes filij.col.2. versic.item si vasallus assignat. si de feu. fue.contr. Tertiò patet, ex d.c.omnes filij, pōderando quòd fratres in præiudicium filiorum suorum faciebant diuisionem, ergo pater diuidendo filio nocere potest, & facere quòd diuisione feudum ad vnum vadat, arg.§.cum pater.l.filius.ff.de leg.1. l.pater filium ff.ad l.Falc.l. vnum ex familia, in princ.in §.si duos. & in §.rogo.ff.de leg.secundò.& l.cū quidam, eod.tit.

¶ Contrarium est verum; oportet respondere argumentis limitantibus conclusionem nostram. Non obstat quòd in cap.1. de alie.feu. pa. permittatur alienatio per liuellum in §.sed & res, permittitur vēditio: quoniam tu non negas, ꝙ inter immediatè successuros illud fit, & tunc cuiuscunq; contractus nomine fiat, semper refutatio dicetur. text.ergo singularis in d.c.1. de alie.feu.pat.in §.& liuellum, vt latius in cap.imperialem.in prima oppositione probo, & si refutatio est, non transfert ius de nouo nō cogitatū à primo, & domino dante, operabitur ergo refutatio ista, vt loco tantum cessisse videatur, in quo alter subingreditur, ca.primo de eo qui fi.fec.agna.& ibi Iser. Nimirum si immediate successurus capit illud, eodemque modo si pater refutaret feudum, omnes filij caperent, & si diuideret per æquales partes sub nomine diuisionis fieret vt tāquam refutatū caperent. At si pater vellet inæquales partes facere, contraheret cū non immediatè successuro, qui sic, & in tanta portione non erat successurus, & esset aliter ordinare quàm lex statuit; & ideo non valet.d.c.1. de succ.feu.& ita intellige iura prędicta, vt liceat tenenti feudum cū immediate successuris contrahere, in eo scilicet quòd post mortem eius habituri essent, & non aliter. Non obstat doctrina Andreæ, qa aut intellexit cum assensu in feudo hæreditario antiquo, vel non hæreditario nouo, vt in l.3. ff.de in-

ferd. & releg. & l. assignare ff. de assig. lib. aut malè loquitur per l. quartam. ff. de iure patron. iuncta l. liberi. ff. de assig. liber. ac iuncto etiam capitulo imperialem, & sic intelligendo non contradicit, supradictis, aliàs, cum ipse legem non adducat, & capitulum omnes filij (vt patebit) non obstat, nullo modo euaderet, quin sibi ipsi contrarius non esset; quoniam in capitulo omnes filij, diuisionem permitteret, & in locis superius allegatis, ne fiat dominus, qui non est, semper exclamat, & contra ipsum tenuit Iacob. de Ardiz. in sua summa in titulo vtrum Rex possit vni ex filijs feudum assignare, & Bald. in capitulo imperialem, columna quarta ac omnes. Nec obstat si diceres tu, quòd illud quod dicit Ysern. debet intelligi in feudo indiuiduo, & non in feudo diuiduo; quoniam in feudo indiuiduo fieret Dominus, qui nullo modo est dominus: At in feudo diuiduo fit dominus qui aliqua ex parte est dominus; Certè hæc ponderatio pluries turbauit spiritum meum, sed nunc realiter respondeo, quòd Andr. non loquitur in patre diuidente inter filios, vt quærimus nos, sed inter ipsos filios, (quod nos non negamus) Quinimò sentiens Andre. quòd diuisio permissa in capitulo omnes filij, esset hodie correcta per capitulum imperialem, quoniam vnusquisque filiorum in vnaquaque parte glebæ partem habet, vt ff. qui potio. in pigno. hab. l. tertia. §. post diuisionem. Quamobrem vnus alteri partem propriam tradendo magis vendere aut permutare diceretur, vt ff. de rer. per. l. prima. iuncta l. prima. C. commu. vtriu. iudi. quod per capitulum imperialem, est inhibitum, in dict. §. præterea, euomuit hoc notabile verbum, quòd ideo permittatur; quoniam diuisio fit ex necessitate, & capitulum imperialem, non habet locum in actu necessario, supple, qui fit inter vocatos à domino. Vnde responde, quòd aut capitulum omnes filij est correctum, aut necessitas hoc permittit, quæ non est considerabilis in patre. Nec obstat tertium fundamentum, & cogita tria, quòd primum dubium fuit in feudis non hæreditarijs, an liceret in præiudicium sui ipsius vita durante feudum alienare, & conclusum est quòd sic, vt in capitulo Titius, si de feud. fuer. controuer. Secundò, an in præiudicium sequentium posset alienare, & dictum est quòd non, vt ibi, & in §. sed & res, per quos fiat inuestitu. hæreditaria. sic, vt in oppositionibus declarauimus. Tertiò, si in præiudicium domini, duobus modis; vno modo quoniam contigerit aperiri, vt in capitulo primo, apud quem vel

quos, & alio sic eo inscio alienare-tur, vt in dict. capitulo imperialem, & capitulo primo. de proh. feud. alien. per Lothar. & in vtroque loco concludunt quòd non. His ergo sic præfatis, dico, quòd diuisio capitul. omnes filij permittitur inter eos, non tamen futuris nocet, reuocabunt ergo filij futuri, ad quos quandoque recasurum est feudum, sicut in refutatione permissa à lege conceditur successuris ius reuocandi, capitulo primo. de alien. feud. pater. non ergo nocent ibi futuris: quoniam reuocabunt. Nec obstat doctr. Isern. in dict. §. præterea, vbi dicit, quòd fraudulenta diuisio reuocatur, verè non, quoniam loquitur respectu Domini, vbi intendebant in feudo aperiendo præiudicare ei, quòd non possunt, vt dixi. Nec obstant iura ciuilia. l. pater filium. cum concordan. quoniam in casu illarum legum sufficiebat rem stare in familia, nec referrt ad vnum vel ad plures vadat. At hic loquimur in re, quæ ad omnes pro partibus, quia sic data est, deuenire habet, quoniam vltimo in infinitum dedit dominus. capitulo primo. §. hoc quoque, de his qui feud. dar. poss. iuncta. l. tertia. C. de donatio. quæ sub mod. sicque lex duodecim tabularum interpretatur, vt in l. prima. C. si cert. petat. & lege teos. §. cum in tabulis. ff. de duob. re. ob quod patri inhibitum est contrarium in capitulo primo. de feud. success. maximè post tempus Federici in dict. capitulo imperialem, & Lothar. vt in dict. capitulo. de prohiben. feud. alien. per Lothar. vbi omne commercium est inhibitum. Cumque vt ius vult, recepisse censeatur l. quanquàm ff. de ritu nuptiar. & l. si, cui. ff. de seruitut. sic accepisse dicendum erit, & post mortem eodem modo illud relinquere tenetur, vt in dict. l. liberi. ff. de assign. lib. & l. tertia. ff. de interd. & releg. in quo caderet pulchrum dubium.

¶ Quid si cęteri filij consentirent? Quoniam in refutatione iuris quęrendi assensus non requiritur, sed dic vt in capitulo imperialem, dixi. Concludc igitur, quòd pater sine assensu nullum feudum diuidit, licet fratres inter se diuidere possint, & nec pater filijs, nec fratres descendentibus per diuisionem in feudo ex pacto & prouidentia non hęreditario nocent. Item: pater nec in hęreditario, fratres aũt sic: quia pater dũ ex necessitate nõ facit, minimè põt diuidere, fratres verò, q ex necessitate faciunt, & actus valet, operatur qualitas illa hęreditaria, vt minimè quod rite factũ est per successorẽ impugnetur, postquàm tenentur esse hęredes, & ita intellige c. omnes filij, distinguendo, an sit feudum hæreditarium, vel non, ad quod pauci aduertunt, & hoc si illã opinionẽ tenes, q. c.

omnes filij, non sit hodie correctum, licet contrarium dicere non esset os in cœlum ponere; quoniam per And. non probatur, disparem diuisionem ex necessitate fieri, sed magis ex voluntate, quod per capitulum imperialem, sine assensu inhibetur. Quicquid tñ sit, sufficit tibi ꝙ in patre sponte diuidēte text. ille locū habebit, & de huius vltimæ cōclusionis veritate in d. §. præterea. per extēsum dicimus.

103 ¶ Quæro xii. an † saltem per viam subinfeudationis possit pater nocere filio, aut agnatus agnato? Et videtur quòd indistinctè de iure communi sit dicendum, quòd sic, vt in capitulo imperialem. §. calidis. de prohib. feud. alien. per Fede. ac etiam in regno in casu constitutionis, constitutionem diuæ memoriæ: sed tu latius distingue, quòd aut sumus in corpore ipsius feudi, considerando totum feudum, aut partem tanquàm rem, quæ in demanio tenetur per subinfeudantem, & dico quòd non, vt in quarta oppositione in capite agnati dixi, & nullatenus in hoc est dubitandum; quia ad hæredes obligationes talium feudorum minimè transeunt, vt Hern. in capitulo primo, qui successori tene. in fin. hic in capitulo Titius. si de feud. fuer. controuer. & in capitulo primo. §. sed & res. per quos fiat inue. apertè declarat, tum maximè cum restitutioni subiaceant, & vnicuique ad vitam censantur data, vt in prima quæstione declaraui. Nec obstant capitulum imperialem, & constitut. constitutionem diuæ memoriæ; quia aut consideras si in præiudicium domini sine assensu sit licita subinfeudatio, & dico quòd sic, per illa iura, aut consideras an in preiudicium sequentium, etiam si cum assensu in feudo non hæreditario hoc possit facere? Et tunc dico quòd hoc non statuit capitulum imperialem, sed iura per me allegata illud determinant. Conclude ergo quòd non. Aut consideras non feudum totum, non partem, vt demanialem, sed vt excadentialem, vel vt solitam infeudari, & in istis dico quòd subinfeudatio bene permittitur. Ad quod primò moueor ex authoritate Andr. in constitut. mulier, quæ dotarium. dum per iura sua concludit, quòd mulier, quæ pro dotario tenet feudum, & est administratrix, tantum potest excadentialia subinfeudare. Secundò, quia hoc feudum & ecclesiasticum per Andr. in capitulo primo, qui successo. tene. æquiparantur quò ad alienationem in vltima columna, & administrator ecclesiæ illa facit, capitulo primo, de his qui feud. dar. possu. vbi latè hæc diximus, & successor minimè illud reuocabit; argument. capitul. fina. extr. de solu. ergo &c. Nec obstat, quòd resoluto iure datoris, resoluitur ius acceptoris.

capitulo rursus. quibus mod. feu. amitt. quia dans non dat ei ius quod ipse habet, sed dum administratoris iure fungitur, rem sibi apertam, aut aliter permissam subinfeudat, quod cum iure fiat, vt Andr. in dict. constit. mulier, quæ dotarium probat, minimè successor reuocabit, dict. capitulo final. de solu. & satis in capitulo primo, qui successo. tene. & in capitulo primo. de cler. qui inue. fe. demonstratur.

104 ¶Quarto XIII. an † hęc feuda pręscribantur ita quòd vnius præscriptio noceat alteri? Ista materia est multum ampla; quia distinguendum est de pręscriptione cum titulo, vel sine, & de titulo putatiuo, item an pręscribatur feudum vel inuestitura, item an totum, vel pars, item an vt feudum, vel vt res burgensatica. item an corpus, vel seruitus, quę oĩa pono in c.1.§.si qs per xxx. si de fe. fue. cõtr. nolo transplantare materias; hic tãtũ pono, an in casu, in quo præscriptio nocet vni, ex illo inferatur præiudiciũ sequentibus, & tunc distingue; qa aut q̃ris, si nocet sibi, aut si nocet dño, aut si nocet filio, aut si nocet agnatis. Quòd sibi noceat non est dubiũ, vt in c.1.§.qd ergo. de inue. de re alie. fac. & ibi Andr. & in cap. imperialẽ. §. præterea. in 3. & 4. col. & ita intellige Andr. in ca.1. §. hoc quoq;, de succ. feu. in fi. 3. colum. ibi. non tamen quòd esset præscriptum, scilicet in præiudicium tenentis feudũ alienantis vel negligentis, ex quo Andr. ibi considerat, an filius natus post possit reuocare, & concludit, quòd si alienauit, consensit, vel non reuocauit tanto tempore, quòd contra ipsum sit pręscriptum, sua vtili actione feudum reuocaret filius, per quæ tacitè respondet, quòd illa præscriptio non nocet filio; quia si est præscriptum contra vnam actionem; non extenditur ad aliam separatam existentem in persona alterius. Secundò verò casu, si quæris an noceat domino, dic vt in d. §. quid ergo, & in c. si vasallus. si de feu. fue. contr. Tertio verò casu đ filio distingue, quòd aut non fecit inuentarium, & respectu ipsius feudum hoc iudicatur vt hæreditarium, secundum Andr. in capitulo primo. §. quid ergo, de. inue. de re ali. fa. in vltim. column. versiculo item & quando filius, aut fecit inuentarium, & tunc ęquiparatur agnato. vt in capitulo isto, & supra in sua quæstione firmauimus; ita quòd omnia quæ diximus in agnato in feudo hæreditario, repete in filio non faciente inuentarium, & quæ dicimus in feudo non hæreditario ex pacto & prouidentia, repete in filio faciente inuentarium. Quarto verò casu, si quærimus an noceat agnato, & tunc distingue, quia aut feudum est hæreditarium, aut non hæreditarium. Primo casu dicit Iser. in d. §. quid ergo, pręscriptionem nocere; hoc idem firmat in

ca.

ca.imperialem. §.prætereà ducatus in 4.col.quod intellige tu in casu, in quo currit præscriptio, & semper hoc subaudi, vt in d.ca.si quis per triginta.si de feu.fue.contr.dixi, & in hoc non est dubium; quia si pręscriptio est alienatio.l.alienationis.ff.de verbo.sign.certum est, quòd omnis alienatio cum assensu regio nocet sequentibus, vt supra in prima quęstione & in capite filiorum in secunda opp. principali probaui, & quod operatur in illo assensus Regis; operatur in hoc assensus legis const.consuetudinem. §.si quis per xxx.& §. prætereà.de cap.Corrad.argum.cap.1.de alien.feu.pat.& hæc est communis opinio summarum & omnium. Aut sumus in feudo non hæreditario ex pacto & prouidentia, & tunc distingue; quia aut sumus in pręscriptione, per quam acquiritur aliquid feudo, & de hac non loquimur nos, vide Andr. & quæ ibi diximus in capitulo imperialem.§.pręterea.in quarta col.& in §. è contrario. de inue. de re al.facta, quę amplissimè per me discutiuntur in c. imperialem, super tex. Aut sumus in præscriptione, per quam aliquid amittimus, & de ista loquimur nos, & tunc distingue, quia aut sumus in feudo nouo, aut in antiquo, si in nouo, & dic idem quod diximus in feudo hęreditario, secundum Andr.in d.§.quid ergo. nam dum antiqui alienatio vetatur, in capitulo 1. de alien.feu. pa. noui permittitur, vt latè supra in prima quæstione probauimus. Si verò sumus in feudo antiquo, & tūc quia in hoc antiquiores nostri periti variarūt, ad partes quæstionem hanc examinabo. Et quòd præscriptio noceat sequentibus patet. Primò per constit. consuetudinem, per quam in regno satis videtur clarum, primò quia generaliter præscribentem tutum reddit, generaliter ergo intelligatur, vulgata l. de pretio.ff.de publi.Secūdò, quia constitutio in fine §. præcipimus. dicit, & exceptionem contra petētem quemlibet indulgemus.Considerauit ergo lex illa, quòd iste possederit tanto tempore cū qualitatibus illis, nec curauit cui ius inde ex titulo competeret. Secundò certum est, quòd ista præscriptio currit contra dominum, vt in d. constit. consuetudinem, si de vtili dominio vasalli agitur, vt in cap.si vasallus de feudo suo, & ibi Isern. supra si de feu.fue.contro. ergo sicut obstat domino, sic obstabit causam habentibus à domino, vt l.quod ipsis.ff.de reg.iur.& l.in his §. non debeo. ff. ad vell.l.fina. §.si creditor, sed sic est, quòd vnusquisque dicitur habere à domino, vt supra in prima quęst.declaraui, ergo quod obstat domino, obstat eis. Tertiò, certum est, ꝙ Dominus vteretur accessione vasalli, arg. l.Pomponius. §.prætereà. ff.de acquir.poss. ergo domino obstaret exceptio rei iudicatæ contra vasallum.l.si à te.§.Iulianus.ff.de exc. rei

 iud.

iud. secundum Io. & Azo. sic è contrà quòd obstat domino, debet obstare vasallo sequenti, arg. l. in causæ. ff. de proc. Quartò, & fortius, in prima quæst. conclusum est & rectè, quòd quot sunt personæ, tot donationes censentur ad tempus & post tempus factę, & quòd semper censetur apertum domino, & ab eo datum sequenti, & causa coniungendorum actuum vnus actus occultatur, idest quod reuertatur ad dominum & sua vtili rei vindicatione feudum habeat, vt in prima quæstione declaraui: si ergo hoc feudum vnusquisque nūc censetur capere à domini manu, ergo quod obstat domino obstabit ei, arg. d. l. quod ipsis, sed domino obstat vt d. const. consuetudinem, & c. si vasallus de feudo suo, ergo &c. Quintò certum est, quòd à patre ad filium datur accessio. l. vnica. §. pro secūdo. C. de cad. toll. sic ergo è contra d. l. in causæ. ff. de proc. factum ergo vnius obstabit alteri. argu. d. l. si à te §. Iulianus ff. de excep. rei iudi. Sextò videmus, nedū per dic. constitutionem, sed de iure communi feudorum certas dari præscriptiones in feudo ex pacto & prouidentia contra sequentem, vt patet in cap. Titius. si de feu. fue. contro. quomodo ergo dicemus in feudo ex pacto & prouidentia præscriptionem nō nocere sequēti? Septimò nos in secunda oppo. principali in capite filiorum latè conclusimus, feuda in dubio non esse hæreditaria, ergo in dubio dicentur ex pacto & prouidentia, ergo iura in c. si quis per xxx. in §. prę terea. de cap. Corra. militabunt in feudo ex pacto & prouidentia, & sic omnibus nocebit præscriptio.

105 Octauò, nam † prohibita alienari ratione certarum personarum, sunt præscriptione longissima prę scriptibilia, vt in l. filiusfamilias. §. diui. ff. de leg. pr. & in l. fina. C. in quib. cau. rest. & doctores apertè probant. Sed ideò feuda sunt prohibita alienari respectu sequentiū, ne sequentibus noceat. cap. primo. de alie. feu. pater. ergo bene erunt præscriptibilia, vt in specie tenuit Iser. in hoc feudo ex pacto & prouidentia. in cap. primo versic. & olim, de succ. feu. in fin. ibi. nisi sit præscriptum. Per quæ clarè prima fronte videtur liquere hanc præscriptionem sequentibus nocere. ¶ In contrarium adducitur quòd non, & primò, quia si nulla expressa ordinatio valet in hoc feudo cap. primo, de feu. suc. nec ergo & tacita, argum. l. cum quid. ff. si cer. pet. Secundò ad hoc facit ca. 1. §. quid ergo, de inue. de re alie. fac. sic inducendo, quòd dominus, filius faciens inuētarium & agnatus in isto tex. æquiperantur: non nocet domino etiam per longissimā prę scriptionem, sic etiam nec & filio facienti inuentariū aut agna-

109 to. Tertiò, qđ † subiacet restitutioni minimè alienari potest, auth. res quę, commu. de leg. C. sed feuda data pro se & filijs intelliguntur, vt vnus post alium feudum habeat.

beat.l.fina.C.de verbor.sign.ff.de leg.2.l. cum ita.§.in fideicom.& l. cum pater.§.a te.& ff. ad Trebell.l. hęres.§.fi. vt melius in prima quęstione declaraui, ergo minimè alienabunt, nec per consequens præscribentur, arg.l.alienationis.ff.de verbor. obligat. Quartò ad idem, pater ita demum præiudicat filio, vel agnatis, si expressè cōsentiunt cap.1.de alic.feu.pat.& si vnus consentit sibi; non alteri præiudicat, vt ibi, & in cap.primo.§.hoc quoque, de succ.feu.Iser.declarat. Quomodo ergo tenens feudum futuris, qui nec tacitè nec expressè consenserūt, pręiudicabitur, sic etiam vnius negligentia alteri minimè obest, d.§.quid ergo.ibi.pretio, dolo, vel iniuria. Quintò, pone enim hunc alienasse cum assensu Regis, certè talis alienatio post mortem non valeret, vt in cap. Titius.si de feu.fue.contro.& toties in oppositionibus supra probauimus. Qua ergo via post mortem præscriptio valebit? certè nulla, arg.l.lex vectigali. ff. de pigno. Sextò † pręscriptio est vnus modus litium finiendarum contra negligentes & eorū hæredes.l.fina. C.de anna.exc. sed nemo istorum est hæres, vt in prima oppositione in capite filiorum & in prima quæstione probaui. Item nemo negligens; quia nemo ante alterius mortem feudum habere potest, secundum Iser. in c.1. §. hoc quoque, de succ.feud.& supra in prima quæstione dixi: ergo nemini præscriptio obstabit.

107

Septimò, secundum quosdam modderniores in d.§.quid ergo.arguēdo de delictis ad contractus, vel
108 pręscriptionem; quia † delictum patris non nocet nepoti in feudo aui, ita nec etiam pręscriptio in feudo, quod à patre non habet, alleg.Bart. in l. emancipatam. §.si quis.ff.de sent.de quo dixi in sexta quæstione, & illi termini non sunt isti; quia si feudum esset apertum patri, quantumcunque fuisset aui, noceret nepoti, vt diximus in oppositionibus in capite filiorum in prima oppo. & sic esset contra.

¶ Quid tenendum? teneo cum Andr.quòd præscriptio vnius minimè alteri noceat, per supradicta argumenta, & per ordinem ad obiecta respondeo. Non obstat primum argumentum const. consuetudin. secundum Andr. primò,
109 quia † illa generalitas non debet corrigere spetialiter prouisa, vt in authen. quib.mo.nat.eff.sui. §.tribus, & constitutio illa debet intelligi in feudo hæreditario, vel si intelligitur in feudo ex pacto & prouidentia, debet intelligi in feudo nouo quod sine cōsensu filiorum alienari potest. cap.1. de alie.feud. pa. vel si intelligi posset in feudo antiquo, esset in filio non faciente inuentarium, vt supra diximus, alias non. Præterea constitutio se dirigit contra negligentes, ibi.sine interruptione, sed huic non potest imputari neglig?tia, arg.l.pe.C.de anna.excepr. ex quo non est suum in vita alterius, ergo de illo nō videtur

detur

detur loqui, cum de eo non cogitauit. argum. l. qui cum tutoribus, ff. de transa. & ff. de exception. rei iudi. l. si ex testamento. Certè
110 † auctoritas Iser. est tanta in feudis, quòd ab eo nedum in claris, sed in dubijs minimè est recedendum, sed turbant viscera mea illa vltima verba, & exceptionem contra petentem quemlibet; Vnde ego aliter respondeo, quòd constitutio illa facta est ad corrigendam prauam consuetudinem, quæ erat consuetudo? nil aliud erat nisi ꝙ vbi non apparebat titulus, nemo sua possessione erat tutus; corrigit hoc constitutio. Quid est hoc dicere? Hor attende: quandoque præscribitur ipsum feudum principaliter, quandoque verò præscribitur inuestitura præsumpta, vt præsumatur inuestitura, vt in c. 1. §. si quis per xxx. si de feu. fue. cõtr. & ibi Iser. & in d. §. quid ergo. in vltim. colum. ac vbique inducitur per illam constitutionem, quòd præsumitur titulus, quo se defendit contra quoscunq; & agit; non tamen dicit illa constitutio, quòd alienatio feudi ex pacto & prouidentia non hæreditarij possit hodie fieri, vel quòd contra iura præscribatur, quòd non est præscripti-
111 le. Cumque talis † correctio euitari possit; euitetur, argum. l. præcipimus. C. de appell. & l. vnica. C. de inoff. don. & ista est vera respõsio vltra illam, quam Isern. dicit, quòd illa verba debent intelligi secundũ terminos. l. si qs emptionis. C. de præs. xxx. vel 40. annorum & alias responsiones Andr. subpradictas. Non obstat secundum motiuum, quòd illud quod obstat domino, obstat vasallo; quia verum est si post præscriptionem vasallus haberet causam à domino; sed hoc non est, quia à principio vnicuique dominus dedit, per ordinem l. fin. C. de verb. signifi. & supra in prima quæstione probauimus, non ergo habet causam vt ex nunc, sed vt ex tunc, dicit Iser. in d. §. quid ergo, sed huic responsioni obstat, quod dicimus in quarto argumento, quia semper vt ex nunc censetur apertum domino. Hor nota: licet feudum censeatur apertum, simul & semel censetur etiam alteri concessum à principio concessionis, vt vnus post mortem alterius habeat, vt in prima quæstione declaraui. Cumque talis subinfeudatio valeat, vt l. 3. C. de don. quę sub mo. minimè hoc medio tempore concedens reuocabit, vt Iser. optimè probat. in ca. 1. qui succ. ten. nequaquàm ergo factum domini huic obstabit, & hoc voluit dicere Iser. in d. §. quid ergo, in pen. col. versiculo hoc videtur verum, ibi, sed non potest, quia alij cõcesserat antè præscriptionẽ per ordinem scilicet, vt dictum est, & sic non reperuenit; quia si reperuenisset & sibi obstaret, & si postea concessisset, obstaret concessionario, & hoc tendit ad solutionem argum. 2. postea volens soluere quartum, dicit, quòd concedenti

denti domino non possit aperiri; sit aliquis de agnatis, patet in c.1. in fine princ. qual. olim feu. alien. pot. & sic agnatus licet habeat causam à domino; quia ei censetur apertum & ipsi datum; non tamẽ vt ex nunc, sed vt ex tunc à principio concessionis. Nec obstat tertiũ

112 arg. quia † accessiones dantur, qñ vnus habet causam ab alio, vt in d.l. Pomponius. de acqui. poss. notatur, sed isti vnus ab alio causam non habent; quinimò omnes à primo & cõcedente ius habent in d. §. quid ergo, dicit Iser. & nos latè in prima quæstione probauimus. Nec obstat quartum, vt dixi in secundo. Nec obstat quintum vt dixi in tertio. Nec obstat sextum de cap. Titius, quia propria præscriptio ei nocet, causata ex negligentia sua, vt in d. ca. Titius. patet; quę præscriptio non noceret alijs non negligentibus, & ita est quęstio nostra. Non obstat septimum, quia nos non negamus, quòd ista feuda sui natura sint præscriptibilia, sed bene negamus, quòd

113 † vnius negligentia noceat alteri; procedant ergo illa iura contra illum, contra quem est præscriptum & sic non obstat octauum fundamentum; quia quatenus de iure procederet, de quo ad ibi dicta me remitto, nolo ciuilia hic tractare nocebit illis, contra quos est præscriptum, & non alijs. Concludo ergo, quòd ista feuda præscribuntur, sed in vnoquoque pręscriptio est attendenda, & si Iser. in versi. & olim, euomuit illud verbum (dum tamen non sit præscriptum) potuit ibi errare; sed credo quòd nõ errauit; quia in fine dicit, quòd vnusquisque proprio iure aget, & se remittit ad dicta per eum alibi, prout fuit in §. quid ergo. & in §. præterea. in c. imperialem.

¶ Quæro xiiii. quia qui habet feudum, est necesse quòd sit hæres, vt in prima quæstione conclusimus,

114 item filius est hæres, quid † si aliũ instituit hęredem in burgensaticis an in ipso feudo tãtum hæres erit? vel si non est hæres in alijs, priuetur feudo? Et videtur quòd non, ex quo feudum habere nõ potest, qui non est hæres, secundum Iser. hic & in capitulo primo, de succe. feu. & supra in secunda & quinta oppo. hoc conclusimus, pro quo facit l. quicquid astringendę. & l. si ita stipulatus. §. Crisogonus. ff. de verb. oblig. in fin. Pręterea conclusimus etiam in prima oppositione principali, quòd filius exhęredatus feudum non habebit: ergo qui non est hæres minimè feudum habebit.

¶ Contrarium tamen est verum. Et primò patet; quia quòd sit hæres in feudo hæreditario, non est qualitas accidẽs extra feudum, sed inest ipsi feudo, vt in quinta oppositione, in capite filiorum supra dixi. Sufficit ergo tunc quòd sit hæres in feudo, vt Iser. in cap. primo. §. quid ergo. in vltima colum. in fi. de inuest. de re alien. fa. & hic affirmat, quem relati per me in 9. quęst.

sequũtur, nec debet lex alia via circũueniri. ff. de adm. tut. l. scire oportet, vt sine assensu pater priuet filium suo feudo, & si in alijs teneretur esse hæres; intelligitur si potest, sed si non potest, quia alter est institutus secus, arg. eorum quæ habentur. ff. ad Trebell. l. si quis priore. C. de hære. insti. l. quoties. & ff. eod. l. prima. §. si ex fundo. l. vt iusiurandi. §. si liberi. ff. de oper. libe. ff. de ope. lib. & C. eo. l. si liberti. erit tunc hæres in ipso feudo, maximè cũ sit quoddam vniuersum, in quo de per se qualitas hæc hæreditaria esse potest, vt supra in capite filiorũ opp. 3. & vt non disputemus, tolle hoc vltimum motiuũ vltra iura iam adducta. Filius si vellet adimplere, & etiam esse hæres, nullum esset dubium, non potest facto patris qui alium instituit: ergo quo ad patrem, censetur hoc adimpleuisse: etiam quòd non adimpleat, arg. l. in exequutione. §. fin. ff. de verb. oblig. Capiet ergo hoc feudum, ac si fuisset hęres; & dic in isto sicut in alijs. Ex quo infero, quòd cum filius alia ratione etiam in feudo nõ hæreditario teneatur esse hæres, quòd si non faciat inuentarium: licet in alijs non sit hæres, tenebitur ita in hoc feudo non hæreditario, & suo, sicut in hæreditario, postquàm debet esse hęres, secundum quosdam, moti; quoniam qui debet esse hæres in allodialibus, satis dicitur esse hæres in ipso feudo, secundum Iser. hic col. 3. versiculo item hæc repudiatio: quod est falsum: quia Isern. voluit dicere, quòd qui vult capere feudum, non oportet quòd capiat feudum tantum, sed simul cum hæreditate allodij. Vtitur ly hæres, idest successor, non quòd voluerit Iser. determinare, quòd in feudo sit hęres, aliàs malè loqueretur, quia semper dicit ipsum non hæreditarium, dum dicit in secunda colum. quòd in cã. isto non est qualitas, quòd insit feudo, sed magis filius: quia filius, vt in prima oppositione in capite filiorum dixi, item non grauatur filius vt hæres in feudo, sed bene quòd non capiat feudum nisi sit hæres in allodialibus, vt pater in cap. isto, & supra in octaua quęstione latius disputaui, & hoc onus non erit regulare, quia postquàm iure hæreditario feudum non capit, sed magis p primam inuestituram, vt in capitulo primo, de eo qui sib. & hær. suis, posset repudiata hereditate feudum retinere, vt C. de don. inter vir. & vxor. l. prima. & C. de inoff. test. auth. vnde, & C. de don. l. qui patri suo, pro quo facit. C. de leg. l. cum responso similia, sed est irregulare appositum filio, vt non capiat feudum, si non vult burgensatica capere; sicut in simili dicimus in l. hæredes. C. de omni agr. des. in l. quidam elogio. C. de iur. del. & in auth. quib. mo. na. eff. sui §. & casu. Tunc ergo dicemus filium nolle, quando si vellet, posset, non potest quia alter institutus, ergo non dicitur nolle heius. ff. de reg.

reg.iur. Intelligitur hoc si potest per iura supradicta, & non facto inuentario non teneretur, quando allodialia habere nequit, argu.l. si operarum iudicio.ff.de oper.lib. ex quo sequitur, quòd si nil aliud habet feudatarius, vel alium instituit hæredem; quòd non proptereà filius feudo suo priuandus venit, secundum Iacob.de Beluis.hic & omnes; ex quo etiam sequitur, quòd si in certa re filius est institutus, non propterea feudo priuabitur, post quàm in totum non potest esse hæres, nec propterea feudi portio diminuetur.l.vt iusiurandi.§.si liberti.ff.de op.lib.& ff.de bon.lib. l.si ex modica. Ex quo etiam infertur, quòd † si in vita filius cum

115 iuramento renuntiauit hæreditati paternæ, quòd potest arg.ca.licet, de iureiur.lib.vj.& l.si pactum.C. de colla.& l.fi.C.de pact.vbi notatur., quòd licet hæreditatem non habeat; non propterea feudo priuabitur, & ex hoc patet, quòd qui statuto ab allodialibus excluditur, non propterea à feudo excluditur, arg.l.pater filium,& l.si is qui.ff.de inoff.testa. ex quo rectè illud dicimus, quòd filius præteritus, absque quòd sit hæres, feudum habere possit; ex quib.fauore suo posset testamentum annullare: non est ergo compellendus, arg.l.si iudex.ff. de mino.l.non tantum.§.planè.ff. de contrah.& C. de contrah.l. posthumo, ex quo sequitur, falsam esse opinionem quorundam malè sentientium, quòd etiam quòd

alter esset hæres, filius debita saltem patris facta sine hæreditate acceptare non cogitur, tum maximè quòd feudum sine bonis burgensaticis non habebit, dicit text. illis submotis, cessat omnis textus dispositio; præsertim cum ratio, ob quam filius tenetur esse hæres, quam in prima oppositione diximus, in casu nostro cesset, quia hæredem habet, quare &c. Nec obstat illud argumentum, de exhæredatione; quoniam inter non instituere & exheredare longè interest, vt dicit tex.in l.si operarum iudicio.ff.de oper.lib.

¶ Quæro xv. in casu in quo pater

116 nocet filio in feudo suo, an † noceat eo mortuo, si filius vult succedere agnato? In hac distingue, & dic vt diximus in vj.q.supra, & quoniam Andreæ verba in §.præterea, quæ fuit prima cau.ben.am. in illa opin.quam tenemus, nō declaraui, dic in versi.& hoc, de his quæ à patre, & dū loquitur de feudo nouo, dic patris, dum loquitur de antiquo, dic non existente in persona patris, prout format quæstionem, dum loquitur in crimine lesæ maiestatis; dic de vtroque: sed quid patre viuente? Recurre ad dicta Andr.in d.§.preterea.in 3.columna.ibi quantum ad primam quęstionem, non pono hic, quia dependet ab illa, an patri detur vsusfructus in feudo; nolo materias transplantare.

117 Quæro xvi. an † filius capiat feudum renuntiatum per patrem?

 Distin-

Distingue; aut feudum est nouū, aut antiquum: si nouum: quoniam ciuilistæ parum ad feuda animaduertentes in nouo non distinguunt, an propria vel patris contemplatione habeant, volo tibi hodie omnes ipsorum varias doctrinas cum feudis concordare: quoniam ipsi non distingnendo passim illis in vtroq; casu vtuntur. Nam pleriq; dubitauerunt, quòd pater in feudo nouo semper possit prçiudicare filio, quoniam donatio in vita non est: quia fieri non potest, per l. filiæ C. fam. ercis. & si mortis causa est, satis reuocari potest, vt in l. mortis causa donationem, & l. qui mortis causa donauit. ff. de don. cau. mor. ergo &c. Quamobrem vt hoc obiectum soluant, dicunt quidam autoritate Bar. in l. mortis causa capitur: Dic tu, quòd Andr. de Isern. solus hoc intellexit: nam cum feuda ad vitam & post vitam dentur, vt in prima quæstione declaraui, à dante habeo, vt ibi dixi, sed mediante stipulatione patris, per l. 3. C. de don. quç sub mo. & l. Publia vbi Bar. ff. depo. & tunc aut dominus principaliter dedit filijs, aut filijs contemplatione patris: primo modo nihil habét à parte prçter actum stipulandi, sed magis à domino, & ita intelligatur tex. in l. quodcunque. §. si ita. ff. de verbor. oblig. cum sim. secundo modo, idem est habere à parte post mortem, sicut cætera bona patris; quia contemplatio idem operatur, vt dixi & probaui in prima quæstione in 2. membro principali, ibi, quçro quod est feudum ex pacto & prouidentia hæreditarium in 2. capite principali, ibi. secundum caput illorum, quæ hæreditaria dicuntur supra, & hæc multò fortius si captum est feudum pro se & hçredibus, vt ibidem in primo capite dixi, non repeto. Non præiudicabit ergo in eo quòd propria contemplatione filij haberent. licet per stipulationē patris, secūdū Iser. in cap. primo. §. & liuellum, de alie. feu. pa. cum concord. & ex hac theorica confunditur etiam aliud motiuum ipsorum, dum considerant, quòd per patris stipulationē filio saltem acquiritur, (vt fatemur) ob quod contraria pçnitentia tolli potuisset. arg. l. 3. ff. de ser. expor. vbi notatur, ac etiam notatur in l. prima C. si manc. ita fuer. alie. & considerant ipsi, an sit acquisitum ius re, vel spe, si re, non reuocat, si spe, rçuocare potest. Dic tu, quòd illa habent locum in his, quæ stipulatis occasione habemus & sic fundatē theoricā nostram. & ita intellige tex. in l. qui Romæ in §. Flauius. ff. dç verb. obli. & per hçc etiam resoluuntur notata Bar. in l. vt iusiurandi §. si liberi. ff. de oper. liber. & in l. 3. de interd. & rel. leg. & in l. Gallus. §. primo. ff. de lib. & posth. cum sim. quia distinguendum est inter antiqua & noua, vt in oppositionibus in capite filiorum ego feci: item in nouo, an propria patris contēplatione, vel

vel propria filiorum filij habeant, vt in prima quæstione latissimè disputaui, & pariformiter confunduntur doctrinæ dicentium, quòd quando pater recepit pro se & filijs; domino minus ita dedit filijs sicut patri, vt fatemur. Cumque filij consensu vtriusque & patris, & domini feudum habeant: ergo in dissoluendo vterque debet consentire, per l. sicut. C. de oblig. & act. l. in diem. & l. seq. ff. de aqua plu. arce. quoniã si consideramus dissolutionẽ contractus inter dominum & recipiẽtem vera est opinio; si gratia vtriusque feudum est concessum, vt in capitulo primo. de vasal. qui contra const. Loth. sed habito respectu ad illud quod à patre ex voluntaria prouidentia filij habituri sunt, vt in prima quæstione declaraui; quia verè à patre habent, quod eius occasione acquirunt, probat Isern. in capitulo primo. §. & liuellum. de alien. feud. pat. per infinita iura: frustra in hoc voluntatem domini requirunt, nisi in quantum feudum sine assensu ipsius alienari non potest, vt in capitulo imperialem. de prohib. feud. al. per Fede. & ex his

118 damnantur, quòd † pater vbi præstat ministerium suum nudũ, & aliquid acquirit filio ex beneficio concedentis, nullo pacto nocebit filio, per l. si post mortem. §. fina. ff. de contratab. hæc enim intelligenda sunt, vbi nullum factum patris consideratur, non vbi sua contemplatio principaliter attenditur, & per hæc falsa etiam esse patent argumenta illorum, qui dicebant, quòd in iure patronatu vni ex filijs pater assignat libertos. l. prima. ff. de assi. liber. est enim in suis libertis nouis, non antiquis. l. liberti. ff. eodem vt pater etiam ex distinctione l. 3. iuncta l. iiij. ff. de iure patr. Hac ratione errant allegantes text. in l. vnum ex familia. ff. de lega. primò cum concord. nam in iuribus illis non omnibus ordine successiuo, vt in prima quæstione declaraui; sed ad vnum res peruentura erat, per hæc etiam patet responsio ad considerata per Ciuilistas, quòd

119 † pater recipiens emphiteusim pro se & filiis, vt consuluit Pau. de Castr. consilio 161. non soluendo potest in præiudicium filiorum amittere rem emphiteuticam. Sũt enim dicta illa intelligenda, quando patris contemplatione filij habent, quod pater in lege si cum dotem. §. si pater. ff. solu. matr. vbi in acquisitis filiæ propria contemplatione aliter iudicamus. Et per hæc etiam grauiter errare iudicabis; dicentes, quòd pater diuidendo feuda potest vni in præiudicium aliorum totum feudum assignare. Dic tu, quòd distinguendum est inter feuda noua, & antiqua, cuiusue occasione acquirantur, vt ego supra in vndecima quæstione feci: Quibus sic præfatis, ad propositam quæstionem me conuerto, & Ciuilistæ distinguunt in lege qui se pa-

tris. Præsertim Perusini colum. vij. quòd aut pater voluit præiudicare sibi, aut sibi & filio, primo casu, puta simpliciter consentiendo; filio non nocet. ff. quor. leg. col. prima. §. quod ait, vel si renunciat, vt not. glo. in l. fin. ff. de bon. liber. etiam quòd promitteret non contrauenire; quia de se tantum intelligeretur. ff. de leg. secundò. l. cum pater. §. hæreditatem. & ff. de leg. 3. l. paulo. §. primo. Secundo verò casu quando voluit nocere filijs, distinguendum est, vt in l. fina. §. in computatione. C. de iure delib. & l. cum à matre. C. de rei vindi. ista distinctio non valet; quoniam vera est in feudo non hæreditario tantum: in feudo verò hæreditario confunditur, per ea quæ diximus in secunda oppositione principali, & in viij. quæstione supra, & in hæreditarijs indistinctè actiuè & passiuè de filijs cogitamus, l. si pactum. ff. de prob. & capitu. primo. de duo. fra. Alij distinguunt in l. prima. C. de reuo. dona. quòd aut sumus in feudo nouo, & repudiatio patris nocet filio, aut sumus in antiquo, & tunc aut filius adit hæreditatem patris, aut repudiat illam: primo casu nocet ei per l. quæ à patre. C. de test. mil. & C. de reb. alien. non alien. l. venditrici: quæ iura non probant nisi iuncto capitulo hoc. Secundo verò casu: quia repudiare ei non licet, vt in capitulo isto passim ei nocebit. Dic quòd ista distinctio peccat in capite feudi noui, quoniam distinguendum est, an propria contemplatione filij, vel tantum respectu patris filij habeant, vt ego supra premisi; & in locis per me allegatis. Primo casu pater non præiudicabit filijs, etiam in feudo nouo, & ita intelligantur omnia iura & dicta Ciuilistarum. in l. idem Iulianus, aliàs l. cum seruus. §. si quis alicui. ff. de leg. primò. ac etiam Canonistarum in capitulo potuit. loca. ex quibus fundantur omnes consulentes pro hac parte: pro quo faciunt omnia dicta per me in oppositio. supr. in capite filiorum. Secundo verò casu bene loquitur, sic distinguens, quando contemplatione patris filij haberent, vt in locis superius allegatis patet: Quo verò ad secundum membrum principale de feudo antiquo nequaquam distinctio sic indefinitè est vera; quoniam si esset hereditarium, etiam cum inuentario noceret ei, vt supra in viij. quæstione firmaui, & satis in secunda opposi. in capite filiorum probaui, est ergo distinguendum proutego facio, quòd aut est feudum nouum, aut antiquum: si nouum, aut filij habent contemplatione patris, & pater nocere potest, aut propria contemplatione filij habent, & tunc dic vt diximus supra in oppositionibus in prima oppositione. versiculo. Oppono contra prædicta, ꝙ multo fortius pater: Secúdo verò

verò casu distingue inter hæreditarium, & non hæreditarium, vt in hæreditario noceat; in non hæreditario non, vt in capitulo isto; & semper repete, vt quando non nocet filio, sit distinguendum cum inuentario, per ea quæ in viij.quęstione supra dixi, & cogita, vt in d.l. qui se patris. faciunt. si casus occurreret, quòd filio præiudicare nollet; quoniam in tali casu cessat distinctio nostra.

120 ¶ Quæro xvii. An † lex Statius Florus. §.Cornelio Felici. ff.de iur. fisc.locum habeat in feudis? Cui quæsito, prima (vt aiunt) fronte respondendo fatendum esset, vt ea ratione in feudis seruari deberet;

121 quoniam † iure ciuili in omnibus stare debemus, quæ aliter de iure feudorum determinata non sunt, capitulo primo. de fe.cog. Tu verò dic ex diametro iuri feudorum hunc.§.aduersari; quandoquidem in dic.§.Cornelio Felici, duæ assignantur rationes; Altera, quia ille, ad quem res peruentura erat, poterat præmori; itaque in re illa non succederet; Altera, quia ille qui condemnatus fuerat, capax fructuum acquirendorum erat. Quæ ambæ in feudo ex pacto & prouidentia non hæreditario cessant. Prima, quia iura feudalia, Isern.& omnes Docto. in capitulo primo, si vas.feud.priu.c. si vasall. culpam. si de feud.fue.contro.& in capitulo denique, quę fu.prima cau.ben.am.clara ratione concludunt, vt vasallo delinquente in dominũ, in præiudicium filiorum feu.aperiatur domino.non autem in præiudicium agnatorum; quibus statim patrato delicto feu.aperitur: inde emergit, prout ita in feudis, sicut in burgensaticis, vt in d.§.Cornelio Felici mors expe-

122 ctanda sit. Duplici † enim modo lex feudalis successuris feudum defert; Altero rebus existentibus in eodem statu, hoc est vnoquoque existente fideli, vt vnus post mortem alterius feudum capiat, quemadmodum in prima quæstione supra post Isern.in cap.preterea.quæ fue.prima ca.ben.am.dixi. Altero, vt feudum quod ob fidelitatē datur, quæ substantia feudi est, vt dicit Isern.in cap.porrò. quæ fuit prima ca.col.4.& 8.& in c.primo. §.hujus autem generis, in quib.ca. feud.amitt. eatenus in persona tenentis feudum duret, quatenus ipsa fidelitas conseruatur. cap.primo de for. fid. cap.primo. in quib.ca. feud.ami.& capitulo primo, quid præcedere deb.fid.an.inue. ita vt fidelitate cessante feudum statim aperiatur agnato, vt dixi; hoc possit vita delinquentis durante à domino possideri. Nec obseruanda Iser.doctrina est, quam in c.Titius, col.prima. si de feu.fuer. contr. scriptam nobis reliquit, nō obstante. §. Cornelio Felici. idque ipsum in cap.1.de succ.feud.§.hoc quoque. versicu.& olim. in prima col.confirmauit, & hoc quidem rectè alia euidenti ratione; quia inquit lex feudalis, quum oportuit

dicere vt in vita delinquentis à Domino, non autem à successore feudum capiatur: quando scilicet clericus feudo ecclesiæ priuatur in vita, non autem beneficio, vt in capitulo fina. de cap. Corrad. Quibus perspicuè patet primam rationem. §. Cornelio Felici, omnino esse exclusam. Cessat quoque & secunda, nimirum: quia vasallus delinquens poterat in vita fructus feudi acquirere, hæresis certè damnata in feudis hæc esset, vt in fellonia cum infidelitate commissa infidelis vasallus fructus feudi post delictum retineat, rem planè ob infidelitatem perdit, capitulo primo. si vasall. culp. cum concord. paulo ante citatis, ergo & fructus, ne dicamus fructus fideli paratos, infideli deberi; qui cum sine dedecore in cur^a stare non possit, omnibus priuatur, vt nil vita comite consequatur, capitulo primo, an ille qui inter. fra. dom. su. & hoc tanto magis, quando crimen læsæ maiestatis esset: propter quod omnium incapax redditur. l. quisquis. C. ad l. Iul. maiest. Mors certè ciuilis hæc est, quæ ea de re in casu isto debet morti
123 naturali æquiparari, quia † & si mors ciuilis regulariter non æquiperetur morti naturali secundum cumulata in l. Gallus. §. & quid si tantum. ff. de lib. & posth. tamen cum mors ciuilis eundem producit effectum: vt mors naturalis; mors ciuilis morti naturali æquiperatur, vt tenuit Imo. in l. si cum dotem. ff. sol. matr. colum. 3. post. glos. ibi & in leg. in sulam. ff. eo. quibus hæret Neapodanus in consuetudine viro mortuo. ver. sed quid de deportato: quibus text. satis apertum in sui ratione addo, in leg. si quis posthac. C. de bon. dam. Nemo quidem inficiare poterit, quin mors ciuilis, quæ ostendit propter fidem non seruatam tenentem feudum eo priuari, vt sequenti agnato statim aperiatur, dic. capitulo primo. si vasall. feud. priu. idem quo ad hoc operetur, quòd mors naturalis, in quo Isern. Iacob. de Ardi. hæret, qui in summa quib. mod. feu. am. sub parua rubrica, quando feud. reuer. ad agna. huius opin. fuit. & vtrique Iaco. de Are. & Bal. in d. c. si vasallus culpam. Alua. in cap. Titius. quæ fue. prima cau. in 11. & 25. conclusio. spretis illis qui contrarium tenuerunt. & ante eum Iac. de Belu. Bald. & Mar. vbi Alua. & Alexan. idem tenent in d. capitulo primo. §. hoc quoque, de success. feud. p° q° contemptum afferunt in capitulis extraordinarijs, vbi nos quoque multa addidimus lec. septima, hoc idem multis rationibus confirmauit Paul. Castr. in l. insulam. ff. solut. matr. & doctores alij communi sententia in l. si finita. §. si de vectigalibus. ff. de damn.
124 inf. dum inquiunt, feuda † inalienabilia, prout sunt ista, public. non posse, quicquid Specul. & sequaces dixerint; contra quos hanc opin. tenet Iser. in c. primo. si vas.

vasal.feu.priu. colum.3. vbi alij.& idem Iser.in capitulo denique.quę fuit prima cau.licet in capitu.prætereæ.eo.tit. col.prima, nihil ausus sit statuere; quibus adde & illa quæ excludendo Speculatoris opinionem cumulauit Afflic.in decis. 282.prope finem.

Quæro xviii esto quòd conclusum sit, quòd in feudo hæreditario noceamus filijs & agnatis cũ assensu secundum Isern.in capitulo primo.col.secunda. de alie. feu. pat.& supra in oppositionibus di
126 ximus; quid † si fieret fideicommissum cum assensu de restituendo illud; poterit ne nocere cum assensu huic futuro successuro? Hoc aduertatis; nos non habemus text. de feudo hæreditario, in quo valeamus nocere successuris, nisi in capitulo primo, qui suc. ten.in fin.& doctrinas Isern.sic loquentis cum secta sua, sed, si bene consideras, loquuntur, quando habemus solam inuestituram sub natura hæreditaria & vnicam, sed quando vltra primam inuestituram datur fideicommissum, & in præiudicium fideicommissi cum assensu noceamus sequentibus; hoc non reperitur in corpore iuris feudorum, nec Andre. dixit: remanet ergo in dispositione iuris communis. capitulo primo.de feud. cogni. secundum quod nec per contractum, vt in authent.res, quæ C.communia de lega. nec per delictum, vt in l. Statius Florus. §. Cornelio Felici cum concord. res subiectę restitutioni amittũtur, quòd patet; quoniam videmus in primo acquirente, cuius omnes tenẽtur esse hæredes, vt hic per Isern. quòd ratione occasionis suæ nocet omnibus sequentibus, vt hic, & in capitulo Titius.si de feu.fuer.contro.in fin. sed si successuri sunt habituri propria contemplatione, nec primus nocet sequentibus secundum Iser. in capitulo primo.§.& si liuellum. de alie.feu.pa. in vltima columna. in fin. per quæ clarè patet, quòd cum restitutio fiat fauore nominati, cui restituitur, quòd propria nominati occasione censetur facta, l.secunda.§.fina.ff.si quis aliquem test. prohib. & latius per Isern. in dict. §. & si liuellum. per quatuor colum. Quamobrem dixit semper Isern. in capitulo primo, de eo qui sibi & hæred.suis, in capitulo primo. si vasal.feud.priu. colum.secunda, & in capitulo præterea.quæ fuit prima cau.ben.am. ac vbique, quòd in istis feudis subiectis restitutioni alter alteri non nocebit; quæ si vera sunt in restitutione facienda futuris, de quibus non ità in specie considerarunt, quanto fortius hoc verum erit in illa restitutione facienda illis, de quibus in specie est cogitatum.authen. multo magis.C.de sacros.eccles. per quę concludamus, ꝙ prouidentia illa hæreditaria sit trãsfusa de voluntaria restitutione in necessariã, si dictum esset, natura feudi in aliquo non

mutata intelligeretur, preterquam in expressis capitulo primo de feu. non ha.pro. na. feud. & feudo remanente in sua natura; dispositio tantum interdiceretur huic tenenti feudum; postquam necessariæ restitutioni est subiectum, quod nota, quia pauci super hoc animaduertunt.

¶ Quarto xix. Nos ponimus, quod feuda debentur sequentibus, & infidelitas vnius alteri non nocet; per capitulum si vasallus culpam, si de feud.fue.controu. & capitulo
126 primo si vasal. feu. priu. quid † si dominus concessit, saluis iuribus nostris & fidelitate nostra semper reseruata, an stante tali clausula ex vnius infidelitate aperiatur domino? & sic in tali casu vnus noceat alteri? Et pro ista parte, quod non valeat in præiudicium domini, facit: quia ista sunt duo separata; quod succedat, & quod non obstante infidelitate succedat, si vnum concessit & aliud reseruauit: quod est reseruatum, non censebitur con-
127 cessum: quia † concensus qui potest se extendere ad duo, si exprimitur in vno, non extenditur ad aliud, capitulo cum inter, extr.de elec.§.fina. & capitulo cum inter. cod.titul.l.de pupillo. ff. de oper. no.nunc.§.si in pluribus, & ff. ad turpill.l.prima. §. si plura. Secun-
128 dò, in tantū † quis in alium transmittit feudum, in quantum ipse habet, capitulo primo.§. profectò de leg. Corrad. sed commissa culpa, statim ipse perdit feudum capitulo si vasallus culpam. si de feud.fuer.contr.& capitulo primo si vasal. feud. priu. ergo post infidelitatem suam in aliud feudum non transmittet, argumen.l. traditio.ff.de acquir. rerum dom. & prima quæst. vij.capitulo Dai-
129 bertum. Tertiò quia † ablatiuus absolutus resoluitur in conditionem l.à testatore ff. de condit. & demō. ergo vr̄ concessum, donec durant in fidelitate, & sic data vnius infidelitate sub contraria conditione censetur ademptum. Quartò arguo ex authoritate glo. in l. si à substituto. ff. de leg. pri-
130 mò, vbi † consensus rei mihi debitæ sub conditione non impedit, si consensi vt alienaretur, eueniente conditione, quin efficiatur mea, vt Bart. & cæteri in l. qui Romæ. §. duo fratres, quæstione duodecima concludunt: ergo Rex concedendo, quod res vadat de vno ad alium, quæ sub conditione est efficienda domini, non præiudicat ei conditione adueniente, vt in capitulo denique, quæ fuit prima cau. ben. amitt. & capitulo primo, an ille qui interf. frat. domin. sui. Quintò & vltimò
131 clarum est, quod † semper quando concessio est dubia; censetur concessum, quod est minus damnosum. l. si cui. ff. de ser. ergo sequitur, quod cum ista clausula possit interpretari, quod ex infidelitate vnius reuertatur ad dominum,

minum, in quo minus læditur Dominus, vt ita interpretari debeat.

¶ Contrarium tamen est verum. Et præsupposito quòd hæc feuda sine ista clausula sunt naturæ,
132 quòd,† ex delicto agnati in dominum aperitur agnatis, & non domino, vt supra in vndecima opposit.in capite agnatorum dixi. Quare dico quòd hæc reseruatio, fidelitate tamen nostra reseruata, intelligetur ciuili modo l.si cui. ff.de ser.& l. quamquàm. ff. de ritu nupt. idest vt vnicuique noceat, sed quòd infidelitas vnius noceat vnicuique in feudo hæreditario fateor; ergo quòd noceat filio in re non hæreditaria ratione sanguinis fateor: ergo quòd noceat agnato non hæredi, nego consequentiam; quia l.feudalis in dict.capitulo primo.si vasall.feud. priu.& c. si vasallus culpam.si de feu.fue.contr. non sic intelligunt, licet de essentia ipsius feudi sit ipsa fidelitas.cap.primò.quid præcedere debeat fid.an.inue. ca.primo de for.fid. & cap.1.§.fin. in quibus cau.feu.am.& ita iudicamus ex authore Andr. in omnibus supradictis locis, præsertim in cap.primo si vas.feud.priu.quæ post.gloss.ibi ita intellexit tex.illum. Vnde,cum ista fidelitas non aliter exprimatur, quàm erat in tacito, satis dicemus nihil operari, argum. l.3. ff. de leg. primo, & per hęc patet responsio ad primum argumentum, cui fortius respondeo, quòd
133 † regula illa dét intelligi in separatis, sed in connexis, vel habentibus cõsequentiam inter se, quod fit in vno, extenditur ad aliud l.etiam.C.de iur. dot. sed sic est, quòd in casu nostro, siue exprimatur, siue taceatur, capiens cœpit pro omnibus in infinitum.capitulo primo. di duob. fratr. à cap.inue.iuncto capitulo primo. §. hoc quoque, de his qui feud.dar.poss. cui primo capienti succedunt omnes,capitulo primo,de eo qui sibi, & hæred. suis: ergo sequitur,quòd donatio erit facta omnibus.l.3.C. de do. quæ sub mo. & vnicuique de per se; in quibus sicut donatio vnius non est alterius, secundum Iser.in cap.primo. §.hoc quoque. de succ.feu. & in §.præterea ducatus.ca.imperialem.sic etiam reseruatio contra vnum non extendetur contra alium, argum.l.3.ff.de
134 interd.& rele.cum † separatorum separata debet esse ratio.l.inter stipulantem. §.sacram. ff. de verbor. obligation. Præterea, si concludimus in crimine læsæ maiestatis in terminis l.quisquis. C.ad l.Iul.ma. §.filij, agnatum agnato non nocere: qua rõne nocebit in feudis? Et si diceretur,i feudis est aliter decisum; homne & in feudis conclu-
135 dimus, quòd † patris delictum & agnati non nocet filio, & agnato, quando rem non habent à patre? Certè sic in prima oppositio.supra, & in vndecima in capite agnatorũ:Diabolicũ ergo esset dicere, q agnatus, qui nedũ feudũ,

sed

sed nec etiam sanguinem habet à moriente, quòd ex ipsius delicto perdat feudum ex reseruatione ista, quæ vt ius vult, interpretari debet; Et sic non obstat secundum argumentum; quoniam intelligitur de his, quæ à feudatario ad alium perueniunt; nos loquimur de his quæ à domino ex propria concessione ad alium veniunt. l. tertia. C. de donatio. quæ sub mod. & per Isern. in §. hoc quoque. de success. feud. in fin. penultim. column. & similiter est resolutum tertium argumentum de ablatiuo absoluto, vt dixi; quia apponitur ratione tenentis feudum, & non alterius. Nequaquam obstat quartum, quia fateor, quòd conditio, quòd reuertatur ad ipsum, purificatur, sed non propterea absoluitur dominus dare sequenti, cui promisit & dedit à principio, l. tertia. C. de donatio. quę sub mod. quoniam fingitur ita reuocatum, & sequenti datum, secundum Iser. in capitulo imperialem. §. pręterea ducatus. columna quarta, ratione coniungendorum actuum, vt vnus actus occultetur; quoniam, si ex eo quòd domino aperitur, non debetur, sequenti nunquàm deberetur; quoniam per mortem etiam aperitur domino, secundum Isern. in dict. §. pręterea, & in capitulo primo. §. hoc quoque, de success. feu. & tamen tenetur sequenti dare, vt in dict. §. hoc quoq; per l. tertiam. C. de donatio. quæ sub mo. Non obstat vltimum argumentum, qa videtur dedisse, vt minus lędat in vnoquoque, cui dedit, sed non propterea reuocat ab illis, quibus dedit, vt supra in vndecima opposione probo; quæ tanto fortius locum haberent; quando prop. & contemplatione capientis feudum daretur; puta per fideicommissum, vt supra quæstione xviij. secundum communem conclusionem in §. denique. & per moderniores tractatur.

136 Quæro xx. an † mater rebellis noceat filiæ suę in dote de paragio vsque ad legitimam, quam reseruauit sibi. §. ad filias. l. Quisquis. C. ad l. Iul. maiest. Et videtur primo dicendum quòd sic: quoniam si indefinitè in crimine lęsę maiestatis filiæ reseruat legitimam. *

137 Quæro xxi. an † feuda in dubio sint naturę hæreditarię vel ex pacto & prouidentia non hæreditaria? Distingue, aut sumus extrà regnum, vbi attenditur ius commune feudorum, aut sumus in regno; Si sumus extra regnum, considerate, quòd feuda dantur iure sanguinis iusti descendentis; nam eo quia filius adoptiuus non est de sanguine, non succedit, capitulo adoptiuus, si de feud. fuer. contr. quia sanguis non est iustus, naturales non succedunt, capitulo naturalis. eodem titu. & quia frater non est de sanguine fratris, in

Defunc aliqua

in feudo nouo non succedit capitulo primo. §. Corradus. de his qui feu. dar. poss. Nepos qui non est de sanguine patrui: & è contra adinuicem non succedunt, capitulo primo. de grad. succ. & capitulo primo in titulo Imperat.
138 Loth. Pater † qui non est de sanguine filij, non succedit filio, sed bene filius succedit patri, qui est de sanguine suo capitulo primo. de nat. succ. feud. Ex his ergo dicere cogimur, quòd feuda dantur nobis iure sanguinis iusti descendentis. Qua propositione verificata: iterum considerate, quod supra in secunda opposit. & in prima quæstione conclusimus, quòd feudum esse hæreditarium causatur expressione hominis, qui voluit hanc naturam dare feudo, secundum Isern. in capitulo primo. §. huius autem generis. in quib. cau. feud. amitt. Iterum & tertiò considerate, quòd quot sunt personæ; totidem censentur esse donationes ad tempus & post tempus factæ, & quòd vnicuique dominus dedit ad vitam, vt dicit Isern. in capitulo primo. §. & olim. de succ. feud. per rex. in l. tertia. C. de dona. quæ sub mod. etiam authoritate Iacob. de Ardiz. vt latius supra in prima quæstione demonstrauimus. Itaque vnicuiq; ex propria stipulatione feudum acquisitum esse censetur, argum. l. quodcunque. §. si ita. ff. de verborum obligation. Et ex his concludetis,
139 quòd † feuda à natura propria non sunt hęreditaria: quia in dubio præsumitur propria natura, nisi probetur esse alteratam, secundum Bald. in capitulo primo. §. præterea. in titulo quid sit inue. Quamobrem nulla defuncti ordinatio in eis valet, vt in capitulo primo. de suc. feud. & hoc etiam si dominus assentiret, vt toties supra diximus; quia feudum in eo, in quo non alteratur, semper in sua prima natura residet, capit. 1. de feud. non hab. propri. na. feu. & hoc est, quod Iser. dixit in capitulo primo. column. prima. de suc. feud. quòd natura feudi regulatur à lege, nisi ex pacto altera-
140 tur, quasi quòd † in dubio feuda præsumātur ex pacto & prouidentia nō hæreditaria. Patet etiam quia omnes feudistæ attestantur, ꝙ text. in capitulo primo, de alie. feu. pater. in capitulo isto, & in §. sed & res, per quos fiat inuest. loquuntur in feudo ex pacto & prouidentia, & quòd loquantur in feudo ex pacto & prouidentia iuribus istis nil aliud habemus, nisi quòd feudum erat paternum, cuius alienatio erat inhibita, postquàm in nouo tantum dabatur potestas alienandi, vt in primà quæstione conclusimus: vnde feudum ex pacto & prouidentia ipsum nominant, non quòd omnia feuda etiam hæreditaria non sint ex pacto & prouidentia, vt in prima quęstione demonstraui; sed quia non possum illa alienare, vt ibidem diximus: & si ea ratione

dicuntur

dicuntur feuda ex pacto & prouidentia: quia non possunt alienari, vidistis etiam supra, quòd feuda dantur iure sanguinis, vt etiam dicit Iacob. de Ardiz. in tit. de succ. feud ca. primo. §. item quæritur. & si dantur iure sanguinis, nullum potest in eis in dubio inferri præiudicium l. 3. ff. de interd. & releg. ergo in dubio ex hac causa omnia sunt ex pacto & prouidentia. Cui non aduersatur doct. Iser. in cap. 1. §. & si liuellum. de alien. feud. pat. quòd in dubio non præsumatur datum pro liberis; dic tu scilicet, propter liberorum contemplationem, prout præmiserat in antecedentibus verbis suis, quasi quòd in dubio præsumatur datum contemplatione primi acquirentis, quamobrem filium exhæredare
141 potest, sed † quia feuda recipiunt pacta contra naturam suam. ca. 1. de feu. non hab. prop. na. feud. hac de causa euenit, vt de non hæreditarijs efficiantur hereditaria illis modis, quos supra in prima quæstione vobis demonstraui. Et ita intelligatis hunc passum: quia si vnusquisque censetur capere pro se & heredibus. ca. primo. de duo. fra. & l. si pactum. ff. de proba. hoc argumentum soluitur ab Isern. in capitulo primo. §. huius autem generis, in quibus cau. feud. amitt. vt aliter dicamus in tacita receptio-
142 ne † quæ regulatur à iure quàm in expressa quæ regulatur à pacto hominis, vt supra in secunda opposit. vobis declaraui. Nam si aliter interpretaremur, hi venirent,
143 quos lex non vocauit; & † quia familiæ dantur feuda, vt in cap. 1. §. 1. de his qui feud. dar. poss. cap. 1. de grad. succ. & cap. 1. de nat. succ. feu. capiendo tacitè pro illis cœpisse intelligitur & cum propria natura arg. l. pro hærede. §. si quid tamen. ff. de pet. hær. quod si expressit de alijs personis vel cum natura hæreditaria ex ea ratione, quam supra aduximus, quòd feuda sunt naturæ, quod admittunt pacta contra propriam naturam; dicemus tunc q in personis, & in qualitate hæreditaria alterentur, non à na-
144 tura rei sed ex pacto: quia † in expresso non regulabitur pactũ à natura, sed natura à pacto; vt d oĩbus est tex. in cap. primo. de feud. non ha. pro. na. fe. cum concord. Videtur ergo in dubio, quando quis capit feudum, cœpisse pro se & hæredibus, scilicet vt non sit personale, sed non cum natura hæreditaria, nisi illam exprimant; sed si
145 non est feudum, an † præsumatur contractus emphiteuticus, vel censualis, vel qd præsumatur, vide cumulata in dec. 129. Dec. cõsi. 138. & in consi. 164. & aliqua per Bald, in l. iudicia. C. de rei vind. Aut sumus in regno & in feudis regni, inter me & alios Moderniores magna insurrexit super hoc dissensio,
146 Dicebant ipsi, quòd † in regno omnia feuda sunt hæreditaria, & sic in dubio præsumi debent, ad quod probandum ponderabant, quòd in regno habemus ius di-

stin-

ſtinctum & ſpeciale conſtitutionum in aliquibus. & conſti. vt de ſucceſſionibus, vt Iſer. in d. conſti. vt de ſucceſſionibus, & in capit. 1. de eo qui ſib. & hæred. ſuis. in fin. prin. & in §. 1. atteſtatur. Ergo ſecundum illud in dubio inueſtituræ ſunt interpretandæ, vt dicit Hoſti. in titulo de teſta. §. qualiter conſtituatur, verſiculo verum ſuper hac materia, Bal. in ca. primo verſiculo ſi qua controuerſia. de pac. Conſt. in cap. primo. de feud. da. in vicem. l. commiſ. & in c. cum veniſſent. de eo. qui mi. in po. & per Bar. & alios in l. ſi tibi decem. §. ſi pactus. ff. de pact. verſicu. quomodo autem. cum alijs infinitis,
147 quæ adduci poſſent, quòd † actus ab hac ſpeciali lege interpretationem aſſumat; ſed ſic eſt, quòd per conſtitutionem, vt de ſucceſſionibus, quæ in Regno dat formam ſuccedendi in feudis, omne feudum eſt naturæ hæreditariæ, vt dicit Iſern. & periti interpretantur d. conſt. quia conſtitutio dicit, quòd in feudo ſuccedunt, ergo in vniuerſum ius l. quædam. §. nihil. ff. de eden. l. hæredis appellatio. ff. de verbor. ſign. & l. nihil aliud. ff. eod. titu. & ſic iure hęreditario, ergo ſequitur, quòd in dubio omne feudum in Regno pręſumitur hęreditarium, quod ſtrictius quàm ipſi dicant ponderare potes, dum tex. dicit, quòd ſuccedunt fratri, & ſic ei hæredes erunt, quaſi quòd in Regno ſuccedamus morienti & non primo acquirenti, ſed quia prædictis obſtabat concluſio, quã firmauimus ſuprà, & extra Regnũ omnia feuda non præſumantur hęreditaria: Reſpondebant ibi, ꝙ extra Regnũ habemus leges, quæ vocant ſucceſſores ſine qualitate hæreditaria, vt eſt in §. cum verò Corrad. & in §. & quia vidimus, & in §. hoc quoque. de his qui feud. dar. poſſ. vbi patet, quòd lex ſine qualitate hæreditaria ad deſcendentes tranſmittit, ſed in Regno nullam aliam habemus legem, quæ feudatariũ ad feudi ſucceſſionem admittat, niſi hanc conſtitutionem. per quam, & frater, & ſoror admittuntur ad ſucceſſionẽ feudi noui per verbum ſuccedant, & ſic vt hæredes.

¶ Quid dicemus nos in hoc ſecundo capite? Dico quòd ſua conſideratio per omnia corruit, ex quo maximum fundamentum, quod pro parte ſua adducitur, eſt; quoniam conſtitutio vocat fratrem & ſororem per verbum ſuccedant, à quo verbo feuda in Regno hæreditaria iudicantur, arg. l. quędã. §. nihil, cũ concor. Quæ conſequentia falſa eſt: quia in cap. 1. de ſucc. feu. in cap. 1. §. Corradus. de his qui feud. dar. poſſ. & in cap. 1. de natu. ſucc. feu. quæ intelliguntur in feudo ex pacto & prouidentia, vt ipſe in eodem loco fatetur, loquuntur per ly ſuccedat, & tamen non ſunt hæreditaria: Quinimò in cap. primo. de gra. ſucc. per totum cap. ſemper loquitur de ſucceſſione, & tamen non ſunt hęreditaria;

ria; quia ly succedere, non capitur in sua propria significatione in feudis, vt dixit Andr. in cap. 1. §. & quia. col. 2. supra de his qui fe. da. poss. in princ. & quòd consti. vt de success. intelligatur in feudo tantũ sine illa qualitate vniuersali hæreditaria, & in feud. ex pacto & prouid. tenuit in specie Iser. in capitulo præterea, quæ fuit prima cau. col. pen. ibi, vel quod melius videtur, per tex. in l. etiam si in rem. ff. de iureiur. vbi ipse hoc idem notat. Vnde non est ponderandum illud ly succedere fratri; quia dum succedimus, nisi esset occasio primi acquirentis, considerando solam naturam rei, succederemus fratri, & primo acquirenti etiam sine qualitate hæreditaria, vt in prima quæstione dixi, Quia aliter dicendo, & Prælatus, qui successor vocatur in capitulo primo qui success. tene. esset hæ-
148 res, quod est falsum, ex quo † qui succedit in feudo, ex testamento, nec ab intestato verè illud capit, sed iure successor feudorum, vt dicit Bal. in capitulo primo col. 2. de succ. feud. & sic frustrà ponderamus hoc verbum succedant, quia succedimus primo, & succedimus morienti secundum naturam rei, à qua regulatur illud verbum, non autem, quòd natura reguletur à verbo; sicut & verbum relinquo, impropriatur quandoque vt probat Iser. in capitulo primo §. donare, qualiter olim feud. alie. po. col. 2. tertia & quarta. Ex quibus vides, quàm vanũ sit dicere, quòd ex hoc feuda dicantur hæreditaria; quin potius contra: quia feuda iure successorio capimus, & si non sumus hæredes, vt ibi patet. Item confunditur doctrina sua; quia ipse allegat Iser. & peritos, qui talia non dixerunt, neque hos peritos videmus, & si periti, quos refert ibi Iser. super hoc suam interpretationem posuerunt in d. const. non fuit super hoc, sed quia duo erant dubia. Primum, quid si inuestitura diceret, concedo tibi feudum, & hæredibus tuis, an veniant frater & soror, & videbatur quòd non; quia appellatione
149 † hæredis de iure communi intelligebatur de filio masculo, & non de fratre, & sorore, vt in cap. & si clientulus. de alie. feud. Secundum erat dubium & maius, quid si simpliciter esset datum fratri, nihil dicto de hæredibus, an tunc succederet frater, vel soror, qui de iure antiquo in feudo nouo repellebantur, vt in capitulo primo §. Corradus. de his qui feu. da. poss. Et periti regni, & Iser. rectè interpretantur, quòd vtroque casu veniant & frater & soror, quia postquàm constitutio voluit dilucidare materiam successionis, & simpliciter voluit fratrem, & sororem, & non distinguit inter feudum nouum & antiquum, sic indefinitè intelligi debet; arg. l. de pretio. ff. de public. vt intelligatur in omni feudo & nouo & antiquo quia postquam simpliciter vocantur,

tur, appellatione hæredis ipsi comprehenduntur, & si nihil diceretur adhuc ipsi à constitutione illa vocarentur, nisi pactum repugnaret, alterando legis prouisionem, vt dixi supra arg. capituli primi de feu. non hab. prop. na. feud. puta si datum esset feudum pro se, & hæredibus ex suo corpore: quia filij tantum vocarentur, & non frater: & soror in feudo nouo secundum Iser. & peritos ibi. vana quoque fuit distinctio inter ius Regni, & extra Regnum, quia per §. Corradus, & alia iura superius adducta non determinant, quòd feuda sint ex pacto, & prouidentia vel hæreditaria, vt ipse ponderauit, sed magis declarant feuda non esse personalia, vt in primo capite diximus; Et vltimò, quia si constitutiones nihil ante constitutionem, vt de successionibus, prouidissent, vt ipse prætendit, quod est falsum, vt patet in const. foriudicatorum bona. in const. si quando, & in const. ob filiorum culpas, & in aliis constitutionibus, quæ super successione feudi ab eodem Federico promulgantur: satis erat, quòd de iure communi feudorum erat prouisum; quia si ius feudorum capit interpretationem à iure ciuili, vt in capitulo primo de feud. cògn. ius Regni in feudis capit interpretationem à iure generali feudorum, vt ibidem diximus, quo iure, vt videtis, ex pacto & prouidentia præsumerentur.

bantur. Tertij dicebant, quòd si nulla inuestitura appareret in Regno, quòd tunc licet Iser. dicat in const. illa & in capitulo primo §. huius autem generis, in quib. cau. feud. am. quòd nisi ostendatur inuestitura non præsumitur pro se & hæredibus ex suo corpore, & rectè, per ea quæ ipse examinauit in d. capitulo primo, §. huius autem generis: tamen benè præsumeretur data pro se, & hæredibus simpliciter, pro quo dicebant esse tex. in cap. considerantes. in ca. Regni: quia in illo capitulo non tractatur vnum tantum de clausula illa ex tuo corpore &c. sed tractantur duo scilicet, an in dubio feuda debeant esse hæreditaria, & dicit quòd sic, vt patet in text. ibi. pro se, ac suis hæredibus, & in tex. ibi. & in perpetuum similiter concedentur, ac hæredibus eorum, & nunquàm dicit litera aliquid de illa clausula ex tuo corpore &c. per quæ in dubio feuda censentur data pro se, & hæredibus: & secundò, quia multoties in inuestitura apponi etiã cõsueuerat clausula illa ex suo corpore, per quam dubitabatur si is, qui succedebat, debebat esse de corpore morientis tunc, an verò si sufficiebat esse de corpore primi acquirentis, & hoc etiam resoluit ca. illud, per quod dicebãt ipsi probari opinionem Iser. esse veram, vt illa inuestitura ex tuo corpore, nõ præsumatur, & simul etiã probari, ꝙ in dubio p̃sumitur in Regno feudũ esse

 datum

datum pro se & hæredibus postquam litera vult, quòd præsumatur alia scilicet pro se & hæredibus, quamobrem Neapolitanus in consuet. & si testator. in titulo. de success. mor. sine filijs, auctoritate illius capituli expresse firmauit, quòd in dubio in regno feuda præsumuntur hæreditaria, quem minuti feudistæ Regni huius sequuntur, per auctoritatem Isern. in capitulo primo. § nec alia quæ fuit prima causa ben. amitt. columna quarta, & in capitulo primo. §. quid ergo. de inuest. de re alien. fac. cum dixit, quòd præsumitur dedisse pro hęredibus. Sed vos tenete contrarium; quia Iser. hoc non dixit, quòd illud sit ex expressione hominis, vt supra declarauimus, sed bene dixit, quòd illud est ex interpretatione iuris, vt per Isern. in dict. §. huius autem generis, scilicet quòd non sit personale; & cum reuerentia tantorum patrum capit. considerantes neutrum ex supradictis dicit, sed dicit, quòd in feudo antiquo paria sunt feudum esse datum pro se & hæredibus, vel pro hæredibus ex suo corpore; quia sufficit, quòd sit de corpore primi acquirentis, licet non sit de corpore illius qui moritur tunc; vt in capitulo primo de eo qui sibi & hæredib. suis, & non dicit, quòd in dubio feuda præsumantur hæreditaria, vt bene notauit ibidem vir ille acutissimi ingenij Nicolaus de Neapoli, vt patet in additione ibi posita; vt in specie declarat etiam Isern. in consti. vt de successio. in verbo filij autem fratrum. colum. penul. ibi, simile quæritur, per quæ vides, quòd magis est expressum in Regno, quòd succedamus primo, quàm fuerat prouisum de iure communi feudorum, & sic ponderatio nostra pro illa parte adducta minimè obstare potest; & ita teneamus, illa præsertim ratione, quia in hoc concurrit natura ipsius rei, quæ de iure cōmuni non erat hæreditaria, & per iura Regni nequaquàm vidimus quòd sit effecta hæreditaria, & si non ad minus, cōcurreret natura frequentioris inuestituræ, qua vtimur in regno, vt ipsi volunt, & propterea considerant, quòd in dubio feuda sint hæreditaria; dic, quòd in hoc concursu præsumptionis naturæ ipsius rei & pręsumptionis naturę causatæ à solita inuestitura, dicit Iser. in d. §. huius aūt generis, & in d. const. vt de successionibus, quòd non præsumitur natura frequentiæ inuestituræ sed præsumitur natura rei, quocirca meritò dicemus, vt hęc frequentia inuestituræ non attendatur. per ea quę per Iser. ibi adducuntur, & alijs ineuitabilibus duabus rationib. Pri-
150 ma † quia inuestitura dat substantiam ipsi feudo, vt in capitulo primo. de feud. non hab. prop. nat. feud. & secunda; quia est meræ facultatis ipsius domini, vt per Iser. in const. si quis post litem, &c.

in

in versiculo nec dominus.in capi-
151 tulo imperialem. & † in substan-
tialibus & his, quæ sunt meræ fa-
cultatis non præsumuntur consue
ta, nisi ostendantur, vt latè ex quo-
tis adductis per Fel.in cap.cum M.
colum.tertia & quarta.ex.de cõsti.
videre poteritis. Ex quibus reassu-
mendo me concludo, quòd si nõ
appareret inuestitura, feuda non
præsumuntur hæreditaria, & ita
vltra Andr. de Iser. in locis allega-
tis & Nicol.de Neap.vbi supra te-
nuit vir ille maximæ auctoritatis
Lucas de Pen.in l prima.colum.xi.
& xiii. C. de impo. lucra. descri.
152 quam † horum humanam trini-
tatem i iuribus Regni veneramur,
sed non credamus in hoc eorum
auctoritatibus; credamus rationi-
bus, quas omnino sequi cogimur,
vt vidistis. Quodque ex omni ca-
pite imaginatio eorum confundatur;
hoc euidentissimo argumen-
to demonstratur; nam posito ꝙ
eorum opinio esset vera (quod
negamus) & quòd præsumeretur
feudum datum pro se & hæredi-
bus, vel pro se & hæredibus ex
suo corpore, contra ea quæ fir-
mauit Isern. ex hoc illud tantum
resultat, quòd inuestitura sic fa-
cta præsumatur, atque ex inue-
stitura quæ non apparet, & si ap-
pareret induceret feudum esse hæ-
reditarium, & quòd in dubio feu-
dum præsumatur hæreditarium,
non autem quòd naturam ipsius
feudi sine hac inuestitura hære-
ditariam dicamus, vt clarè supra
declarauimus. Vnde si constaret,
vt ponimus casum, quòd Rex in
vestiuit Titium, & nil aliud dixit
de hęredibus: quia veritas pręfer-
tur præsumptioni.cap.fi.extra de
præsump.dico quòd tunc feudum
non præsumitur naturæ hæredita
riæ, & frater qui succedit in feu-
do per constitu. vt de successioni-
bus.capit.feudum secundum na-
turam propriam, & si fratri est
hæres, non erit à natura rei; sed
quia fratris occasione feudum no-
uum habet, vt in prima quæstio-
ne.in capite occasionis ostẽdimus.
Et hæc est ipsa veritas; quia si Iser.
noster Auriga talem habuisset sen
sum, dum tantum laborauit,
ostenderet nobis, quòd datur feu-
dum hęreditarium, & vt videtis
in secunda oppositio. & in sequen
tibus ea tantum ratione hoc pro-
bat, quia homo ille verbum ly
hæredibus expressit, sciuisset vtiq;
sine tanto labore distinguere inter
feuda Regni & extra Regnum in
tanta & tali re maximæ impor-
tantię à qua tota machina feudalis
destruitur, & cùm de hoc toties
loquatur, nec ita distinguit, vt
per constitu. vt de successionibus.
in Regno omnia feuda sint
hæreditaria, vt ipse nouissimè
nullius auctoritate conatur con-
stitutionem illam interpretari, a-
perta rationę patet, quòd talem
non habuit intellectum. Qua e-
quidem consideratione si nil a-
liud pro hac parte adduceretur
ad sic dicendum impellor, ne

tris.Præsertim Perusini colum.vij. quòd aut pater voluit præiudicare sibi, aut sibi & filio, primo casu, puta simpliciter consentiendo; filio non nocet. ff. quor.leg. col.prima.§.quod ait, vel si renunciat, vt not.glo.in l.fin.ff.de bon. liber.etiam quòd promitteret non contrauenire; quia de se tantum intelligetetur. ff.de leg.secundò.l. cum pater. §.hæreditatem. & ff.de leg.3. l. paulo. §. primo. Secundo verò casu quando voluit nocere filijs, distinguendum est, vt in l.fina.§.in computatione.C.de iure delib.& l.cum à matre.C.de rei vindi.ista distinctio non valet; quoniam vera est in feudo non hæreditario tantum: in feudo verò hæreditario confunditur, per ea quæ diximus in secunda oppositione principali, & in viij. quæstione supra, & in hæreditarijs indistinctè actiuè & passiuè de filijs cogitamus. l.si pactum.ff. de prob. & capitu.primo. de duo. fra. Alij distinguunt in l. prima. C.de reuo. dona. quòd aut sumus in feudo nouo, & repudiatio patris nocet filio, aut sumus in antiquo, & tunc aut filius adit hæreditatem patris, aut repudiat illam: primo casu nocet ei per l. quæ à patre. C. de test.mil. & C. de reb. alien. non alien.l. venditrici: quæ iura non probant nisi iuncto capitulo hoc. Secundo verò casu: quia repudiare ei non licet, vt in capitulo isto passim ei nocebit. Dic quòd ista distinctio peccat in capite feudi noui, quoniam distinguendum est, an propria contemplatione filij, vel tantum respectu patris filij habeant, vt ego supra præmisi; & in locis per me allegatis. Primo casu pater non præiudicabit filijs, etiam in feudo nouo, & ita intelligantur omnia iura & dicta Ciuilistarum. in l. idem Iulianus, aliàs l. cum seruus. §.si quis alicui.ff. de leg.primò.ac etiam Canonistarum in capitulo potuit. loca. ex quibus fundantur omnes consulentes pro hac parte: pro quo faciunt omnia dicta per me in oppositio.supr. in capite filiorum. Secundo verò casu bene loquitur, sic distinguens, quando contemplatione patris filij haberent, vt in locis superius allegatis patet: Quo verò ad secundum membrum principale de feudo antiquo nequaquam distinctio sic indefinitè est vera; quoniam si esset hereditarium, etiam cum inuentario noceret ei, vt supra in viij.quæstione firmaui, & satis in secunda opposi. in capite filiorum probaui, est ergo distinguendum proutego facio, quòd aut est feudum nouum, aut antiquum: si nouum, aut filij habent contemplatione patris, & pater nocere potest, aut propria contemplatione filij habent, & tunc dic vt diximus supra in oppositionibus in prima oppositione. versiculo. Oppono contra prædicta, quod multo fortius pater: Secúdo

verò

verò casu distingue inter hæreditarium, & non hæreditarium, vt in hæreditario noceat; in non hæreditario non, vt in capitulo isto; & semper repete, vt quando non nocet filio, sit distinguendum cum inuentario, per ea quæ in viij. quęstione supra dixi, & cogita, vt in d.l. qui se patris. faciunt. si casus occurreret, quòd filio præiudicare nollet; quoniam in tali casu cessat distinctio nostra.

120 ¶ Quæro xvii. An † lex Statius Florus. §. Cornelio Felici. ff. de iur. fisc. locum habeat in feudis? Cui quæsito, prima (vt aiunt) fronte respondendo fatendum esset, vt ea ratione in feudis seruari deberet;

121 quoniam † iure ciuili in omnibus state debemus, quæ aliter de iure feudorum determinata non sunt, capitulo primo. de fe. cog. Tu verò dic ex diametro iuri feudorum hunc. §. aduersari; quandoquidem in dic. §. Cornelio Felici, duæ assignantur rationes; Altera, quia ille, ad quem res peruentura erat, poterat præmori; itaque in re illa non succederet; Altera, quia ille, qui condemnatus fuerat; capax fructuum acquirendorum erat. Quæ ambæ in feudo ex pacto & prouidentia non hæreditario cessant. Prima, quia iura feudalia, Isern. & omnes Docto. in capitulo primo, si vas. feud. priu. c. si vasall. culpam. si de feud. fue. contro. & in capitulo denique, quę fu. prima cau. ben. am. clara ratione concludunt, vt vasallo delinquente in dominũ, in præiudicium filiorum feu. aperiatur domino. non autem in præiudicium agnatorum; quibus statim patrato delicto feu. aperitur: inde emergit, prout ita in feudis, sicut in burgensaticis, vt in d. §. Cornelio Felici mors expe-

122 ctanda sit. Duplici † enim modo lex feudalis successuris feudum defert; Altero rebus existentibus in eodem statu, hoc est vnoquoque existente fideli, vt vnus post mortem alterius feudum capiat, quemadmodum in prima quæstione supra post Isern. in cap. preterea. quæ fue. prima ca. ben. am. dixi. Altero, vt feudum quod ob fidelitatẽ datur, quæ substantia feudi est, vt dicit Isern. in cap. porrò. quæ fuit prima ca. col. 4. & 8. & in c. primo. §. hujus autem generis, in quib. ca. feud. amitt. eatenus in persona tenentis feudum duret, quatenus ipsa fidelitas conseruatur. cap. primo de for. fid. cap. primo. in quib. ca. feud. ami. & capitulo primo, quid. præcedere deb. fid. an. inue. ita vt fidelitate cessante feudum statim aperiatur agnato, vt dixi; nec possit vita delinquentis durante à domino possideri. Nec obseruanda Iser. doctrina est, quam in c. Titius, col. prima. si de feu. fuer. contr. scriptam nobis reliquit, nõ obstante. §. Cornelio Felici. idque ipsum in cap. 1. de succ. feud. §. hoc quoque. versicu. & olim. in prima col. confirmauit, & hoc quidem rectè alia euidenti ratione; quia nouit lex feudalis, quum oportuit

dicere vt in vita delinquentis à Domino, non autem à successore feudum capiatur: quando scilicet clericus feudo ecclesiæ priuatur in vita, non autem beneficio, vt in capitulo fina. de cap. Corrad. Quibus perspicuè patet primam rationem. §. Cornelio Felici, omnino esse exclusam. Cessat quoque & secunda, nimirum: quia vasallus delinquens poterat in vita fructus feudi acquirere, hæresis certè damnata in feudis hæc esset, vt in fellonia cum infidelitate commissa infidelis vasallus fructus feudi post delictum retineat, rem planè ob infidelitatem perdit, capitulo primo. si vasall. culp. cum concord. paulo ante citatis, ergo & fructus, ne dicamus fructus fideli paratos, infideli deberi; qui cum sine dedecore in cur^a stare non possit, omnibus priuatur, vt nil vita comite consequatur, capitulo primo, an ille qui inter. fra. dom. su. & hoc tanto magis, quando crimen læsæ maiestatis esset: propter quod omnium incapax redditur. l. quisquis. C. ad l. Iul. maiest. Mors certè ciuilis hæc est, quæ ea de re in casu isto debet morti
123 naturali æquiparari, quia † & si mors ciuilis regulariter non æquiperetur morti naturali secundum cumulata in l. Gallus. §. & quid si tantum. ff. de lib. & posth. tamen cum mors ciuilis eundem producit effectum: vt mors naturalis; mors ciuilis morti naturali æquiperatur, vt tenuit Imo. in l. si cum dotem. ff. sol. matr. colum. 3. post. glos. ibi & in leg. insulam. ff. eo. quibus hæret Neapodanus in consuetudine viro mortuo. ver. sed quid de deportato; quibus text. satis apertum in sui ratione addo, in leg. si quis posthac. C. de bon. dam. Nemo quidem inficiare poterit, quin mors ciuilis, quæ ostendit propter fidem non seruatam tenentem feudum eo priuari, vt sequenti agnato statim aperiatur, dic. capitulo primo. si vasall. feud. priu. idem quo ad hoc operetur, quòd mors naturalis, in quo Isern. Iacob. de Ardi. hæret, qui in summa quib. mod. feu. am. sub parua rubrica, quando feud. reuer. ad agna. huius opin. fuit. & vtrique Iaco. de Are. & Bal. in d. c. si vasallus culpam. Alua. in cap. Titius. quæ fue. prima cau. in 11. & 25. conclusio. spretis illis qui contrarium tenuerunt. & ante eum Iac. de Belu. Bald. & Mar. vbi Alua. & Alexan. idem tenent in d. capitulo primo. §. hoc quoque, de success. feud. p° q° contemptum afferunt in capitulis extraordinarijs, vbi nos quoque multa addidimus lec. septima, hoc idem multis rationibus confirmauit Paul. Castr. in l. insulam. ff. solut. matr. & doctores alij communi sententia in l. si finita. §. si de vectigalibus. ff. de damn.
124 inf. dum inquiunt, feuda † inalienabilia, prout sunt ista, public. non posse, quicquid Specul. & sequaces dixerint; contra quos hanc opin. tenet Iser. in c. primo. si vas.

vasal.feu.priu. colum.3. vbi alij.& idem Iser.in capitulo denique.quę fuit prima cau.licet in capitu.præterea.eo.tit.col.prima, nihil ausus sit statuere; quibus adde & illa quæ excludendo Speculatoris opinionem cumulauit Afflic.in decis. 282.prope finem.

Quæro XVIII esto quòd conclusum sit, quòd in feudo hæreditario noceamus filijs & agnatis cũ assensu secundum Isern.in capitulo primo.col.secunda. de alie. feu. pat.& supra in oppositionibus di

126 ximus; quid † si fieret fideicommissum cum assensu de restituendo illud; poterit ne nocere cum assensu huic futuro successuro? Hor aduertatis; nos non habemus text. de feudo hæreditario, in quo valeamus nocere successuris, nisi in capitulo primo, qui suc. ten.in fin.& doctrinas Isern.sic loquentis cum secta sua, sed, si bene consideras, loquuntur, quando habemus solam inuestituram sub natura hæreditaria & vnicam, sed quando vltra primam inuestituram datur fideicommissum, & in præiudicium fideicommissi cum assensu noceamus sequentibus; hoc non reperitur in corpore iuris feudorum, nec Andre. dixit: remanet ergo in dispositione iuris communis. capitulo primo.de feud. cogni. secundum quod nec per contractum, vt in authent.res, quæ C.communia de lega. nec per delictum, vt in l. Statius Florus. §. Cornelio Felici cum concord. res subiectę restitutioni amittũtur, quòd patet; quoniam videmus in primo acquirente, cuius omnes tenẽtur esse hæredes, vt hic per Isern. quòd ratione occasionis suæ nocet omnibus sequentibus, vt hic, & in capitulo Titius.si de feu.fuer.contro.in fin. sed si successuri sunt habituri propria contemplatione, nec primus nocet sequentibus secundum Iser. in capitulo primo.§.& si liuellum. de alie.feu.pa. in vltima columna. in fin. per quæ clarè patet, quòd cum restitutio fiat fauore nominati, cui restituitur, quòd propria nominati occasione censetur facta, l.secunda.§.fina.ff.si quis aliquem test. prohib. & latius per Isern. in dict. §. & si liuellum. per quatuor colum. Quamobrem dixit semper Isern. in capitulo primo, de eo qui sibi & hæred.suis, in capitulo primo. si vasal.feud.priu., colum.secunda, & in capitulo præterea.quæ fuit prima cau.ben.am. ac vbique, quòd in istis feudis subiectis restitutioni alter alteri non nocebit; quæ si vera sunt in restitutione facienda futuris, de quibus non ità in specie considerarunt, quanto fortius hoc verum erit in illa restitutione facienda illis, de quibus in specie est cogitatum.authen. multo magis.C.de sacrosanct.eccles. per quę concludamus, ꝙ prouidentia illa hæreditaria sit trasfusa de voluntaria restitutione in necessariá, si dictum esset, natura feudi in aliquo non

mutata intelligeretur, prçterquam in expressis capitulo primo de feu. non ha. pro. na. feud. & feudo remanente in sua natura; dispositio tantum interdiceretur huic tenenti feudum, postquam necessariæ restitutioni est subiectum, quod nota, quia pauci super hoc animaduertunt.

¶ Quarto xix. Nos ponimus, quod feuda debentur sequentibus, & infidelitas vnius alteri non nocet, per capitulum si vasallus culpam, si de feud. fue. controu. & capitulo
126 primo si vasal. feu. priu. quid † si dominus concessit, saluis iuribus nostris & fidelitate nostra semper reseruata, an stante tali clausula ex vnius infidelitate aperiatur domino? & sic in tali casu vnus noceat alteri? Et pro ista parte, quòd non valeat in præiudicium domini, facit: quia ista sunt duo separata, quòd succedat, & quòd non obstante infidelitate succedat, si vnum concessit & aliud reseruauit: quod est reseruatum, non censebitur con-
127 cessum: quia † concensus qui potest se extendere ad duo, si exprimitur in vno, non extenditur ad aliud, capitulo cum inter, extr. de elec. §. fina. & capitulo cum inter. eod. titul. l. de pupillo. ff. de oper. no. nunc. §. si in pluribus, & ff. ad turpill. l. prima. §. si plura. Secun-
128 dò, in tantũ † quis in alium transmittit feudum, in quantum ipse habet, capitulo primo. §. profectò de leg. Corrad. sed commissa culpa, statim ipse perdit feudum capitulo si vasallus culpam. si de feud. fuer. contr. & capitulo primo si vasal. feud. priu. ergo post infidelitatem suam in aliud feudum non transmittet, argumen. l. traditio. ff. de acquir. rerum dom. & prima quæst. vij. capitulo Dai-
129 bertum. Tertiò quia † ablatiuus absolutus resoluitur in conditionem l. à testatore ff. de condit. & demõ. ergo vr̃ concessum, donec durant in fidelitate, & sic data vnius infidelitate sub contraria conditione censetur ademptum. Quartò arguo ex authoritate glo. in l. si à substituto. ff. de leg. pri-
130 mò, vbi † consensus rei mihi debitæ sub conditione non impedit, si consensi vt alienaretur, eueniente conditione, quin efficiatur mea, vt Bart. & cæteri in l. qui Romæ. §. duo fratres, quæstione duodecima concludunt: ergo Rex concedendo, quòd res vadat de vno ad alium, quæ sub conditione est efficienda domini, non præiudicat ei conditione adueniente, vt in capitulo denique, quæ fuit prima cau. ben. amitt. & capitulo primo, an ille qui interf. frat. domin. sui. Quintò & vltimò
131 clarum est, quòd † semper quando concessio est dubia; censetur concessum, quod est minus damnosum. l. si cui. ff. de ser. ergo sequitur, quòd cum ista clausula possit interpretari, quòd ex infidelitate vnius reuertatur ad dominum,

minum, in quo minus læditur Dominus, vt ita interpretari debeat.

¶ Contrarium tamen est verum. Et præsuppositо quòd, hæc feuda sine ista clausula sunt naturæ,
132 quòd,† ex delicto agnati in dominium aperitur agnatis, & non domino, vt supra in vndecima opposit.in capite agnatorum dixi. Quare dico quòd hæc reseruatio, fidelitate tamen nostra reseruata, intelligetur ciuili modo l.si cui. ff.de ser.& l. quamquàm. ff. de ritu nupt. idest vt vnicuique noceat, sed quòd infidelitas vnius noceat vnicuique in feudo hæreditario fateor; ergo quòd noceat filio in re non hæreditaria ratione sanguinis fateor: ergo quòd noceat agnato non hæredi, nego consequentiam; quia l.feudalis in dict.capitulo primo.si vasall.feud. priu.& c. si vasallus culpam.si de feu.fue.contr. non sic intelligunt, licet de essentia ipsius feudi sit ipsa fidelitas.cap.primo.quid præcedere debeat fid.an.inue. ca.primo de for.fid. & cap.1.§.fin. in quibus cau.feu.am.& ita iudicamus ex authoг. Andr. in omnibus supradictis locis, præsertim in cap.primo si vas.feud.priu.quæ post.gloss.ibi ita intellexit tex.illum. Vnde,cum ista fidelitas non aliter exprimatur, quàm erat in tacito, satis dicemus nihil operari, argum. l.3. ff. de leg. primo, & per hęc patet responsio ad primum argumentum, cui fortius respondeo, quòd
133 † regula illa dēt intelligi in separatis, sed in connexis, vel habentibus cōsequentiam inter se, quod fit in vno, extenditur ad aliud l.etiam.C.de iur. dot. sed sic est, quòd in casu nostro, siue exprimatur, siue taceatur, capiens cœpit pro omnibus in infinitum.capitulo primo. di duob. fratr. à cap.inue.iuncto capitulo primo. §. hoc quoque, de his qui feud.dar.poss. cui primo capienti succedunt omnes,capitulo primo,de eo qui sibi, & hæred. suis: ergo sequitur,quòd donatio erit facta omnibus.l.3.C. de do. quæ sub mo. & vnicuique de per se; in quibus sicut donatio vnius non est alterius, secundum Iser.in cap.primo. §.hoc quoque. de succ.feu. & in §.præterea ducatus.ca.imperialem.sic etiam reseruatio contra vnum non extendetur contra alium, argum.l.3.ff.de
134 interd.& rele.cum† separatorum separata debet esse ratio.l.inter stipulantem. §.sacram. ff. de verbor. obligation. Præterea, si concludimus in crimine læsæ maiestatis in terminis l.quisquis. C.ad l.Iul.ma. §.filij, agnatum agnato non nocere: qua rōne nocebit in feudis? Et si diceretur,i feudis est aliter decisum; homne & in feudis conclu-
135 dimus, quòd † patris delictum & agnati non nocet filio, & agnato, quando rem non habent à patre? Certè sic in prima opposit io.supra, & in vndecima in capite agnatorū: Diabolicū ergo esset dicere, q̄ agnatus, qui nedū feudū;

sed

sed nec etiam sanguinem habet à moriente, quòd ex ipsius delicto perdat feudum ex reseruatione ista, quæ vt ius vult, interpretari debet; Et sic non obstat secundum argumentum; quoniam intelligitur de his, quæ à feudatario ad alium perueniunt; nos loquimur de his quæ à domino ex propria concessione ad alium veniunt. l. tertia. C. de donatio. quæ sub mod. & per Isern. in §. hoc quoque. de success. feud. in fin. penultim. column. & similiter est resolutum tertium argumentum de ablatiuo absoluto, vt dixi; quia apponitur ratione tenentis feudum, & non alterius. Nequaquam obstat quartum, quia fateor, quòd conditio, quòd reuertatur ad ipsum, purificatur, sed non propterea absoluitur dominus dare sequenti, cui promisit & dedit à principio, l. tertia. C. de donatio. quę sub mod. quoniam fingitur ita reuocatum, & sequenti datum, secundum Iser. in capitulo imperialem. §. prętererea ducatus. columna quarta, ratione coniungendorum actuum, vt vnus actus occultetur; quoniam, si ex eo quòd domino aperitur, non debetur, sequenti nunquàm deberetur; quoniam per mortem etiam aperitur domino, secundum Isern. in dict. §. pręterea, & in capitulo primo. §. hoc quoque, de success. feu. & tamen tenetur sequenti dare, vt in dict. §. hoc quoq;. per l. tertiam. C. de donatio. quæ sub mo. Non obstat vltimum argumentum, q̄a videtur dedisse, vt minus lędat in vnoquoque, cui dedit, sed non propterea reuocat ab illis, quibus dedit, vt supra in vndecima opposione probo; quæ tanto fortius locum haberent; quando prop. & contemplatione capientis feudum daretur; puta, per fideicommissum, vt supra quæstione xviij. secundum communem conclusionem in §. denique. & per moderniores tractatur.

136 Quæro xx. an † mater rebellis noceat filiæ suę in dote de paragio vsque ad legitimam, quam reseruauit sibi. §. ad filias. l. Quisquis. C. ad l. Iul. maiest. Et videtur primo dicendum quòd sic: quoniam si indefinitè in crimine lęsę maiestatis filiæ reseruat legitimam. * Desunt aliqua

137 Quæro xxi. an † feuda in dubio sint naturę hæreditarię vel ex pacto & prouidentia non hæreditaria? Distingue, aut sumus extrà regnum, vbi attenditur ius commune feudorum, aut sumus in regno; Si sumus extra regnum, considerate, quòd feuda dantur iure sanguinis iusti descendentis; nam eo quia filius adoptiuus non est de sanguine, non succedit, capitulo adoptiuus, si de feud. fuer. contr. quia sanguis non est iustus, naturales non succedunt, capitulo naturalis. eodem titu. & quia frater non est de sanguine fratris,

in

in feudo nouo non succedit capitulo primo. §. Corradus. de his qui feu. dar. poss. Nepos qui non est de sanguine patrui: & è contra adinuicem non succedunt, capitulo primo. de grad. succ. & capitulo primo in titulo Imperat.
138 Loth. Pater † qui non est de sanguine filij, non succedit filio, sed bene filius succedit patri, qui est de sanguine suo capitulo primo. de nat. succ. feud. Ex his ergo dicere cogimur, quòd feuda dantur nobis iure sanguinis iusti descendentis. Qua propositione verificata: iterum considerate, quod supra in secunda opposit. & in prima quæstione conclusimus, quòd feudum esse hæreditarium causatur expressione hominis, qui voluit hanc naturam dare feudo, secundum Isern. in capitulo primo. §. huius autem generis. in quib. cau. feud. amitt. Iterum & tertiò considerate, quòd quot sunt personæ; totidem censentur esse donationes ad tempus & post tempus factæ, & quòd vnicuique dominus dedit ad vitam, vt dicit Isern. in capitulo primo. §. & olim. de succ. feud. per tex. in l. tertia. C. de dona. quæ sub mod. etiam authoritate Iacob. de Ardiz. vt latius supra in prima quæstione demonstrauimus. Itaque vnicuiq; ex propria stipulatione feudum acquisitum esse censetur, argum. l. quodcunque. §. si ita. ff. de verborum obligation. Et ex his concludetis,
139 quòd † feuda à natura propria non sunt hęreditaria: quia in dubio præsumitur propria natura, nisi probetur esse alteratam, secundum Bald. in capitulo primo. §. præterea. in titulo quid sit inue. Quamobrem nulla defuncti ordinatio in eis valet, vt in capitulo primo. de suc. feud. & hoc etiam si dominus assentiret, vt toties supra diximus; quia feudum in eo, in quo non alteratur, semper in sua prima natura residet, capit. 1. de feud. non hab. propri. na. feu. & hoc est, quod Iser. dixit in capitulo primo. column. prima. de suc. feud. quòd natura feudi regulatur à lege, nisi ex pacto altera-
140 tur, quasi quòd † in dubio feuda præsumatur ex pacto & prouidentia nō hæreditaria. Patet etiam quia omnes feudistæ attestantur, ꝙ text. in capitulo primo, de alie. feu. pater. in capitulo isto, & in §. sed & res, per quos fiat inuest. loquuntur in feudo ex pacto & prouidentia, & quòd loquantur in feudo ex pacto & prouidentia iuribus istis nil aliud habemus, nisi quòd feudum erat paternum, cuius alienatio erat inhibita, postquàm in nouo tantum dabatur potestas alienandi, vt in prima quæstione conclusimus: vnde feudum ex pacto & prouidentia ipsum nominant, non quòd omnia feuda etiam hæreditaria non sint ex pacto & prouidentia, vt in prima quęstione demonstraui; sed quia non possum illa alienare, vt ibidem diximus: & si ea ratione

dicuntur

dicuntur feuda ex pacto & proui
dentia: quia non possunt aliena-
ri, vidistis etiam supra, quòd feu-
da dantur iure sanguinis, vt etiam
dicit Iacob. de Ardiz. in tit. de succ.
feud ca. primo. §. item quæritur. &
si dantur iure sanguinis, nullum
potest in eis in dubio inferri præ-
iudicium l. 3. ff. de interd. & releg.
ergo in dubio ex hac causa omnia
sunt ex pacto & prouidentia. Cui
non aduersatur doct. Iser. in cap. 1.
§. & si liuellum. de alien. feud. pat.
quòd in dubio non præsumatur
datum pro liberis; dic tu scilicet,
propter liberorum contemplatio-
nem, prout præmiserat in antece-
dentibus verbis suis, quasi quòd
in dubio præsumatur datum con-
templatione primi acquirentis,
quamobrem filium exhæredare
141 potest, sed † quia feuda recipiunt
pacta contra naturam suam. ca. 1.
de feu. non hab. prop. na. feud. hac
de causa euenit, vt de non hæredi
tarijs efficiantur hereditaria illis
modis, quos supra in prima quæ-
stione vobis demonstraui. Et ita
intelligatis hunc passum: quia si
vnusquisque censetur capere pro
se & heredibus. ca. primo. de duo.
fra. & l. si pactum. ff. de proba. hoc
argumentum soluitur ab Isern. in
capitulo primo. §. huius autem ge-
neris, in quibus cau. feud. amitt. vt
aliter dicamus in tacita receptio-
142 ne † quæ regulatur à iure quàm
in expressa quæ regulatur à pacto
hominis, vt supra in secunda op-
posit. vobis declaraui. Nam si ali-
ter interpretaremur, hi venirent,
143 quos lex non vocauit; & † quia
familiæ dantur feuda, vt in cap. 1.
§. 1. de his qui feud. dar. poss. cap. 1.
de grad. succ. & cap. 1. de nat. succ.
feu. capiendo tacitè pro illis cœpisse
intelligitur & cum propria natura
arg. l. pro hærede. §. si quid tamen.
ff. de pet. hær. quod si expressit de
alijs personis vel cum natura hæ-
reditaria ex ea ratione, quam su-
pra aduximus, quòd feuda sunt na
turæ, quod admittunt pacta con-
tra propriam naturam; dicemus
tunc ꝙ in personis, & in qualitate
hæreditaria alterentur, non à na-
144 tura rei sed ex pacto: quia † in ex-
presso non regulabitur pactũ à na
tura, sed natura à pacto; vt d oĩbus
est tex. in cap. primo. de feud. non
ha. pro. na. fe. cum concord. Vide-
tur ergo in dubio, quando quis ca
pit feudum, cœpisse pro se & hære
dibus, scilicet vt non sit persona-
le, sed non cum natura hæredita-
ria, nisi illam exprimant; sed si
145 non est feudum, an † præsumatur
contractus emphiteuticus, vel cen
sualis, vel qd præsumatur, vide
cumulata in dec. 129. Dec. cõsi. 138.
& in consi. 164. & aliqua per Bald.
in l. iudicia. C. de rei vind. Aut su-
mus in regno & in feudis regni,
inter me & alios Moderniores ma
gna insurrexit super hoc dissensio,
146 Dicebant ipsi, quòd † in regno
omnia feuda sunt hæreditaria, &
sic in dubio præsumi debent, ad
quod probandum ponderabant,
quòd in regno habemus ius di-

stin-

ſtinctum & ſpeciale conſtitutionum in aliquibus. & conſti. vt de ſucceſſionibus, vt Iſer. in d. conſti. vt de ſucceſſionibus, & in capit. 1. de eo qui ſib. & hæred. ſuis. in fin. prin. & in §. 1. atteſtatur. Ergo ſecundum illud in dubio inueſtituræ ſunt interprætandæ, vt dicit Hoſti. in titulo de teſta. §. qualiter conſtituatur, verſiculo verum ſuper hac materia, Bal. in ca. primo verſiculo ſi qua controuerſia. de pac. Conſt. in cap. primo. de feud. da. in vicem. l. commiſ. & in c. cum veniſſent. de eo. qui mi. in po. & per Bar. & alios in l. ſi tibi decem. §. ſi pactus. ff. de pact. verſicu. quomodo autem. cum alijs infinitis,
147 quæ adduci poſſent, quòd † actus ab hac ſpeciali lege interpretationem aſſumat; ſed ſic eſt, quòd per conſtitutionem, vt de ſucceſſionibus, quæ in Regno dat formam ſuccedendi in feudis, omne feudum eſt naturæ hæreditariæ, vt dicit Iſern. & periti interpretantur d. conſt. quia conſtitutio dicit, quòd in feudo ſuccedunt, ergo in vniuerſum ius l. quædam. §. nihil. ff. de eden. l. hæredis appellatio. ff. de verbor. ſign. & l. nihil aliud. ff. eod. titu. & ſic iure hęreditario, ergo ſequitur, quòd in dubio omne feudum in Regno pręſumitur hęreditarium, quod ſtrictius quàm ipſi dicant ponderare potes, dum tex. dicit, quòd ſuccedunt fratri, & ſic ei hæredes erunt, quaſi quòd in Regno ſuccedamus morienti & non primo acquirenti, ſed quia prædictis obſtabat concluſio, quã firmauimus ſuprà, & extra Regnũ omnia feuda non præſumantur hęreditaria: Reſpondebant ibi, ꝙ extra Regnũ habemus leges, quæ vocant ſucceſſores ſine qualitate hæreditaria, vt eſt in §. cum verò Corrad. & in §. & quia vidimus, & in §. hoc quoque. de his qui feud. dar. poſſ. vbi patet, quòd lex ſine qualitate hæreditaria ad deſcendentes tranſmittit, ſed in Regno nullam aliam habemus legem, quæ feudatariũ ad feudi ſucceſſionem admittat, niſi hanc conſtitutionem. per quam, & frater, & ſoror admittuntur ad ſucceſſionẽ feudi noui per verbum ſuccedant, & ſic vt hæredes.

¶ Quid dicemus nos in hoc ſecundo capite? Dico quòd ſua conſideratio per omnia corruit, ex quo maximum fundamentum, quod pro parte ſua adducitur, eſt; quoniam conſtitutio vocat fratrem & ſororem per verbum ſuccedant, à quo verbo feuda in Regno hæreditaria iudicantur, arg. l. quędã. §. nihil, cũ concor. Quæ conſequentia falſa eſt: quia in cap. 1. de ſucc. feu. in cap. 1. §. Corradus. de his qui feud. dar. poſſ. & in cap. 1. de natu. ſucc. feu. quæ intelliguntur in feudo ex pacto & prouidentia, vt ipſe in eodem loco fatetur, loquuntur per ly ſuccedat, & tamen non ſunt hæreditaria: Quinimò in cap. primo. de gra. ſucc. per totum cap. ſemper loquitur de ſucceſſione, & tamen non ſunt hęreditaria;

ria; quia ly succedere, non capitur in sua propria significatione in feudis, vt dixit Andr. in cap. 1. §. & quia. col. 2. supra de his qui fe. da. poss. in princ. & quòd consti. vt de success. intelligatur in feudo tantũ sine illa qualitate vniuersali hæreditaria, & in feud. ex pacto & prouid. tenuit in specie Iser. in capitulo præterea, quæ fuit prima cau. col. pen. ibi, vel quod melius videtur, per tex. in l. etiam si in rem. ff. de iureiur. vbi ipse hoc idem notat. Vnde non est ponderandum illud ly succedere fratri; quia dum succedimus, nisi esset occasio primi acquirentis, considerando solam naturam rei, succederemus fratri, & primo acquirenti etiam sine qualitate hæreditaria, vt in prima quæstione dixi, Quia aliter dicendo, & Prælatus, qui successor vocatur in capitulo primo qui success. tene. esset hæres, quod est falsum, ex quo
148 † qui succedit in feudo, ex testamento, nec ab intestato verè illud capit, sed iure successor feudorum, vt dicit Bal. in capitulo primo col. 2. de succ. feud. & sic frustrà ponderamus hoc verbum succedant, quia succedimus primo, & succedimus morienti secundum naturam rei, à qua regulatur illud verbum, non autem, quòd natura reguletur à verbo; sicut & verbum relinquo, impropriatur quandoque vt probat Iser. in capitulo primo §. donare, qualiter olim feud. alie. po. col. 2. tertia & quarta. Ex quibus vides, quàm vanũ sit dicere, quòd ex hoc feuda dicantur hæreditaria; quin potius contra: quia feuda iure successorio capimus, & si non sumus hæredes, vt ibi patet. Item confunditur doctrina sua; quia ipse allegat Iser. & peritos, qui talia non dixerunt, neque hos peritos videmus, & si periti, quos refert ibi Iser. super hoc suam interpretationem posuerunt in d. const. non fuit super hoc, sed quia duo erant dubia. Primum, quid si inuestitura diceret, concedo tibi feudum, & hæredibus tuis, an veniant frater & soror, & videbatur quòd non; quia appellatione
149 † hæredis de iure communi intelligebatur de filio masculo, & non de fratre, & sorore, vt in cap. & si clientulus. de alie. feud. Secundum erat dubium & maius, quid si simpliciter esset datum fratri, nihil dicto de hæredibus, an tunc succederet frater, vel soror, qui de iure antiquo in feudo nouo repellebantur, vt in capitulo primo §. Corradus. de his qui feu. da. poss. Et periti regni, & Iser. rectè interpretantur, quòd vtroque casu veniant & frater & soror, quia postquàm constitutio voluit dilucidare materiam successionis, & simpliciter voluit fratrem, & sororem, & non distinguit inter feudum nouum & antiquum, sic indefinitè intelligi debet; arg. l. de pretio. ff. de public. vt intelligatur in omni feudo & nouo & antiquo quia postquam simpliciter vocantur,

tur, appellatione hæredis ipsi com prehenduntur, & si nihil diceretur adhuc ipsi à constitutione illa vocarentur, nisi pactum repugnaret, alterando legis prouisionem, vt dixi supra arg. capituli primi de feu. non hab. prop. na. feud. puta si datum esset feudum pro se, & hæredibus ex suo corpore: quia filij tantum vocarentur, & non frater: & soror in feudo nouo secundum Iser. & peritos ibi: vana quoque fuit distinctio inter ius Regni, & extra Regnum, quia per §. Corradus. & alia iura superius adducta non determinant, quòd feuda sint ex pacto & prouidentia vel hæreditaria, vt ipse ponderauit, sed magis declarant feuda non esse personalia, vt in primo capite diximus; Et vltimò, quia si constitutiones nihil ante constitutionem, vt de successionibus, prouidissent, vt ipse prætendit, quod est falsum, vt patet in const. foriudicatorum bona. in const. si quando, & in const. ob filiorum culpas, & in aliis constitutionibus, quæ super successione feudi ab eodem Federico promulgantur: satis erat, quòd de iure communi feudorum erat prouisum; quia si ius feudorum capit interpretationem à iure ciuili, vt in capitulo primo de feud. cogn. ius Regni in feudis capit interpretationem à iure generali feudorum, vt ibidem diximus, quo iure, vt videtis, ex pacto & prouidentia præsume-

bantur. Tertij dicebant, quòd si nulla inuestitura appareret in Regno, quòd tunc licet Iser. dicat in const. illa & in capitulo primo §. huius autem generis, in quib. cau. feud. am. quòd nisi ostendatur inuestitura non præsumitur pro se & hæredibus ex suo corpore, & rectè, per ea quæ ipse examinauit in d. capitulo primo §. huius autem generis: tamen benè præsumeretur data pro se, & hæredibus simpliciter, pro quo dicebant esse tex. in cap. considerantes. in ca. Regni: quia in illo capitulo non tractatur vnum tantùm de clausula illa ex tuo corpore &c. sed tractantur duo scilicet, an in dubio feuda debeant esse hæreditaria, & dicit quòd sic, vt patet in text. ibi. pro se, ac suis hæredibus, & in tex. ibi. & in perpetuum similiter concedentur: ac hæredibus eorum, & nunquàm dicit litera aliquid de illa clausula ex tuo corpore &c. per quæ in dubio feuda censentur data pro se, & hæredibus: & secundò, quia multoties in inuestitura apponi etiã cõsueuerat clausula illa ex suo corpore, per quam dubitabatur si is, qui succedebat, debebat esse de corpore morientis tunc, an verò si sufficiebat esse de corpore primi acquirentis, & hoc etiam resoluit ca. illud, per quod dicebãt ipsi probari opinionem Iser. esse veram, vt illa inuestitura ex tuo corpore, nõ præsumatur, & simul etiã probari, ꝙ in dubio ꝑsumitur in Regno feudũ esse

in versiculo nec dominus.in capi-
151 tulo imperialem. & † in substan-
tialibus & his, quæ sunt meræ fa-
cultatis non præsumuntur consue
ta, nisi ostendantur, vt latè ex quo-
tis adductis per Fel. in cap. cum M.
colum. tertia & quarta. ex. de cõsti.
videre poteritis. Ex quibus reassu-
mendo me concludo, quòd si nõ
appareret inuestitura, feuda non
præsumuntur hæreditaria, & ita
vltra Andr. de Iser. in locis allega-
tis & Nicol. de Neap. vbi supra te-
nuit vir ille maximæ auctoritatis
Lucas de Pen. in l prima. colum. xi.
& xiii. C. de impo. lucra. descri.
152 quam † horum humanam trini-
tatem i iuribus Regni veneramur,
sed non credamus in hoc eorum
auctoritatibus; credamus rationi-
bus, quas omnino sequi cogimur,
vt vidistis. Quodque ex omni ca-
pite imaginatio eorum confunda-
tur, hoc euidentissimo argumen-
to demonstratur; nam posito ꝙ
eorum opinio esset vera (quod
negamus) & quòd præsumeretur
feudum datum pro se & hæredi-
bus, vel pro se & hæredibus ex
suo corpore, contra ea quæ fir-
mauit Isern. ex hoc illud tantum
resultat, quòd inuestitura sic fa-
cta præsumatur, atque ex inue-
stitura quæ non apparet, & si ap-
pareret induceret feudum esse hæ-
reditarium, & quòd in dubio feu-
dum præsumatur hæreditarium,
non autem quòd naturam ipsius
feudi sine hac inuestitura hære-
ditariam dicamus, vt clarè supra
declarauimus. Vnde si constaret,
vt ponimus casum, quòd Rex in
uestiuit Titium, & nil aliud dixit
de hęredibus: quia veritas pręfer-
tur præsumptioni. cap. si. extra de
præsump. dico quòd tunc feudum
non præsumitur naturæ hæredita
riæ, & frater qui succedit in feu-
do per constitu. vt de successioni-
bus. capit feudum secundum na-
turam propriam, & si fratri est
hæres, non erit à natura rei; sed
quia fratris occasione feudum no-
uum habet, vt in prima quæstio-
ne. in capite occasionis ostẽdimus.
Et hæc est ipsa veritas; quia si Iser.
noster Auriga talem habuisset sen
sum, dum tantum laborauit,
ostenderet nobis, quòd datur feu-
dum hęreditarium, & vt videtis
in secunda oppositio. & in sequen
tibus ea tantum ratione hoc pro-
bat; quia homo ille verbum ly
hæredibus expressit, sciuisset vtiq;
sine tanto labore distinguere inter
feuda Regni & extra Regnum in
tanta & tali re maximæ impor-
tantię à qua tota machina feudalis
destruitur; & cùm de hoc toties
loquatur, nec ita distinguit, vt
per constitu. vt de successionibus.
in Regno omnia feuda sint
hæreditaria, vt ipse nouissimè
nullius auctoritate conatur con-
stitutionem illam interpretari, a-
perta ratione patet, quòd talem
non habuit intellectum. Qua e-
quidem consideratione si nil a-
liud pro hac parte adduceretur
ad sic dicendum impellor, ne

confiteri compellamur, quòd aut hoc Isern. ignorauerit, aut illud nobis dolosè occultare voluerit, postquàm nullibi nisi in loco prętenso illud reuelauit: nec velitis Gramaticorum more verba Iserniæ per partes ponderare, sed ipsum legatis totum, maximè ibi in versiculo. Vnde si esset datum feudum per Imperatorem fratri &c. vbi clarè ea quæ nos dicimus ipse firmat: & ita teneatis tam in Regno, quàm extra Regnũ, quicquid dixerit Alex. consi. xviij. in quinto volum. & consi. xix. in prin. secundæ colum. eod. vol. Et videte pro hac nostra conclusione Ias. in l. quod dicitur. la secunda. ff. de verbor. oblig. Nec auctoritate Neapolitani in d. consue. ceteris, quia eodem in loco & eisdem verbis aliam dixit hæresim, scilicet quòd paria sunt, dare feudum pro se & successoribus, & pro se & hæredibus, quòd hæreticum esse in prima quæstione demonstrauimus. His ergo dimissis Isern. nostrum vti solemus nunc sequamur.

¶ Quæro xxii. Quidam ære alieno oneratus, creditoribus personaliter se obligauit, & in testamento feudum primogenito, si viuebatur iure Francorum, vel alteri ex filijs, si feudum erat hæreditarium cum assensu dereliquit, quosdam verò ex eis in burgensaticis hæredes instituit; eo mortuo creditoribus inde agentibus, quomodo fiet exequutio contra hos filios, & videtur primò dicendum, vt distinguamus inter onera feudi & feu-

154 datarij; quia † pro oneribus feudi tenetur successor i feudo, etiam in feudo ex pacto & prouidentia, secundum Iser. in c. isto. Pro oneribus verò feudatarij tenentur filij, qui possident burgensatica, arg. l. si certarum. ff. de test. mil. & l. hinc quæritur. §. potest. ff. de pecul. & ita tanquàm de casu indubitabili consuluit Alber. Bru. consilio. 104. Cui addo, quòd idem tenuit Paul. de Castr. in d. §. potest, & pro eo adduci etiam potest; quia si in patre diceremus, quòd non fiat exequutio contra ipsum in feudo nisi in subsidium, vt dicunt Docto. in l. commodis. ff. de re iudi. & nos supra in decima quæstione firmauimus, ergo idem dicamus in plu-

155 ribus hæredibus; quoniam † ex hæredum persona immutationem non recipit. l. secunda. §. ex his. ff. de verborum obligation. & sic dicamus, vt donec adsunt burgensatica, minimè contra feudum fiat exequutio, vt d. l. si certarum, & alia iura concordantia declarant, dum Iureconsultus vult, quòd licet respectu testatoris vtrumque patrimonium sit obligatum, tamen cum hæredibus exequutio permissa contra vnum patrimonium non fit in alio, nisi in subsidium, vt in dict. l. si certarum, & l. cum filius. eodem titulo. ff. de militar. testam. cum concordan. Quòdque feudum sit distinctum patrimonium à burgensaticis, patet in feudo

ex

ex pacto & prouidentia in ca. isto, & patet in feudo hæreditario: quia etiam in feudo hæreditario instituti ex inequalibus partibus in burgensaticis æqualiter succedunt in feudis, secundum Iacob. de Ardiz. in sua summa, in titulo vtrum feud. diuid. pot. & Alexan. consilio xxij. in quinto volumine, ac cæteros, vt in articulo de diuisione feudi per capitul. omnes filij. si de feud. fuer. controuer. latius diximus. Quid dicemus? Dico quòd tota vis quæstionis huius ab illo dependet, si feudum est separatum patrimonium à burgensaticis. In quo distinguamus inter feuda hæreditaria & non hæreditaria, quæ ex pacto & prouidentia nuncupantur; quia si in feudo ex pacto & prouidentia hæc quæstio ita determinari potest, ex quo tale feudum non est in hæreditate, tanquàm corpus hæreditarium sed tamquàm patrimonium distinctum, vt in capit. isto, & nulla exequutio fit contra eum, vt supra toties diximus, in quo casu indubitabili haberent locum recitata per Albert. Bru. præterquàm filio non faciente inuentarium, vt supra in propria quęstione diximus: Quo casu in fructibus feudi tanquàm in re propria exequeretur: in quo non connumeratur feudum, vbi viuitur iure Francorum, quòd dicatur ex pacto & prouidentia, vt moderni Neapolitani tenent in const. in aliquibus, & in terminis huius quæstionis in cap. imperialem. de prohi. feu. alie. per Fede. in §. præterea ducatus. colum. fi. quia hoc hæreticum est, vt supra in propria quęst. vidisti. Feudum tamen hæreditarium licet habeat qualitatem feudalem separatam à qualitate burgensaticorum, est in hęreditate tanquàm corpus hęreditarium; cuius dispositionem cum assensu domini tanquàm de re burgensatica habemus, vt supra in octaua quæstione firmauimus, & sic falsa est propositio illa, quòd feudum hæreditarium & burgensatica stet in persona patris; quando viuebat, tanquam duo patrimonia diuersa, cum (vt vides) idem sint. Quia & si per testatorem non potuerunt inæquales partes fieri in feudo hæreditario, vt supra in contrarium adducitur; non est à natura rei, sed ex deficientia assensus domini, vt in capit. imperialem. de proh. feu. alie. per Fede. probamus, Quo taliter præmisso, non obstant iura contraria. l. si certarum, & §. potest. cum concordan. quia loquuntur in patrimonijs diuersę naturæ, quę vt diuersa stabant in persona patris tempore quo contraxit; non autem in his quę sub eadem natura retinebantur per patrem dum contraxit, & post mortem sunt distincta inter filios; quia tunc non curamus quòd tempore exequutionis stent distincta, sed quòd tempore obligationis fuerint vnita, & iuxta valorem vniuscuiusque fiat

ęstimatio, & cõtribuāt in onerib⁹ creditorum, l. ex facto. §.1.ff.de hær.inst.per quē tex.ita dixit Bart. in d.l.si certarum.Guli.de Cun. Alber.& Fulg. in d.§. potest Ioan.de Imol.in d.l.ex facto.col.penul.& Alex.consi.xxxi. in primo volum. Quibus, ita vt nos facimus declarando, nequaquam aduersatur doctrina Pau.in d.§.potest,ex quo Paulus considerauit illa bona capi posse sine qualitate hæreditaria, quod nos in feudo hęreditario negamus: Itaque concludamus, vt diuisio oneris ipsius feudatarij; pro portionibus hæreditarijs trāsmittatur in hos filios hæredes,iux. l.eos. §.cum in tabulis.ff.de duob. reis, pōstquàm illum tex. in feudis allegauit Iser.in cap.imperialem.§. præterea Ducatus. col.ij.de prohi. feu.alie. per Fede. & Soci.in consi. 165.col.8.versiculo quintò respondetur. in secundo vol. in quo non obstat contrarium formatum supra, quòd in subsidium semper exequutio fiat in feudo; quia illud est intelligendum cõtra eundem, qui tenet feudum & burgensatica, non autem respectu diuersarum personarū,prout etiam nō immutatur hæc qualitas contra eundem filium succedentem in feudo,quin prius exequatur contra ipsum in alijs bonis,& postea in feudo. Et ratio patet: quia quòd exequatur in subsidium contra feudum,non est natura obligationis quę ita reguletur,vt primò censeantur obligata burgensatica, & postea obligentur feudalia, ex quo, (vt vides) nullo modo res est obligata; sed fit exequutio virtute obligationis defuncti, quæ transit contra eos, & in consequentiam contra bona l.prima.C.de hære.act. Nec etiam est hoc inductum fauore personæ ipsius feudatarij, ergo magis erit fauore ipsius rei & domini, vt fructus stent parati pro militia,
156 † cuius causa feuda constituta sunt,vt in d.l.commodis.notatur. Et si res est in causa, recta ratione nunquàm capitur res feudalis,quæ tenetur ab vno filio,si alię burgensaticæ adsunt eiusdem filij, sed tunc demum quando nihil adest in burgensaticis illius, fit exequutio in feudo: ex quibus vides, ꝙ ita hoc obseruatur in persona hæredum, sicut in autore obseruaretur, in his quæ vnusquisque hæredum tenet. Sed si ex hoc vellemus etiam dicere, quòd antequam capiatur feudum vnius; fiat exequutio in omnibus alijs bonis burgensaticis cohęredum,& quòd hoc extendatur etiam ad bona cohæredum,respectu obligationis personalis, quæ inter hæredes iam diuisa est, istud non conceditur, postquàm nulla obligatio realis consideratur principaliter, sed tantum in subsidium exequitur in bonis, quando hæredes soluere recusant, vt in l. à diuo Pio.§.sic quoque.ff. de re iudi. & sic nullo modo burgensatica cohæredum, nisi pro vnius cuiusque parte, vti obligatio personalis defuncti diuisa est

in beneficium alterius cohæredis capi potuerunt, ex quo si talia con cederemus, esset plus exequi; &c. sic plus soluere quàm à lege obligentur. Quod absurdum reputamus, quoniam si tale priuilegium huic agenti competere dicemus; oporteret tunc considerare ipsam obligationem realem cum assensu respectu feudi, vel etiam sine assensu respectu burgensaticorum, ob quam hypothecam creditor in solidum (nulla facta discussione bonorum burgensaticorum & feudalium) ageret suo arbitrio vbi vellet, in quibuscunque bonis obligatis, vt in l.creditoris arbitrio, & l.quamdiu.ff.de distrah.pign.l.distractis, & l. vlt. C. de act. & obl. & ibi per Docto. & in l. Moschis. post Bar.ff.de iure fisc. nec eadem consideraremus in ipsa hypotheca, quę considerauimus in actione personali; quia licet habeat locum beneficium diuisionis in pluribus possidentibus bona qui conueniuntur virtute obligationis personalis, vt fiat diuisio pro æquis portionibus, vt in l.apud eos.§.& quia C.de debit.ciui.lib.xi.& l.j.C.quo ordi.quis conuen.eo.lib. Cessat tamen hoc beneficium in actione hypotecaria, secundum glo. Bart. & Ioan.de Plat.in d.§.& quia,& in hoc non recederemus etiam in feudis, quando adest assensus ab hac iuris ciuilis decisione, postquam contrarium in feudis non determinatur, argumen.cap.primo.de feud.cognit. Cumque in casu nostro de hac hypotheca non tractamus, meritò concludamus, quòd diuidatur obligatio personalis inter cohæredes, vt in d.§.cum in tabulis,& prius exequutio fiat in burgensaticis proprijs pro rata sua quàm in feudo; non autem in burgensaticis alterius cohæredis quàm in feudo proprio: nec vteremur pietate fiscalium nostri temporis, qui per l.si ego.ff. de iure dot. &c. per ea quæ moderniores Neapolitani adducunt in consti. si quis in posterum. in quinto not. Semper creditoribus, & mulieribus agentibus curabant in subsidium super feudis assistentias pręstare, vel ita mulieres fatigare, vt contra alios se dirigerent pro dote; quia hoc bene verum esset in capitulis Neapolitanorum,& in casu dictę legis,

157 si ego, vbi † in subsidium mulieribus: ne remaneant indotatæ est prouisum, quia si aliunde dotantur, cessat ratio, & per consequens lex.argu.l.adigere.§.quamuis.ff.de iure patr.sed vbi in specie habet assensum Regis; non video hanc æquitatem non scriptam, quæ sit similis illi; de qua in l.placuit.C.de iudic. & l.secunda.C.de pigno.quæ ibidem pro tali æquitate allegatur per Affl.loquitur quãdo primus creditor simul habebat generalem & specialem hypothecam, vt sit contentus illa speciali, per quam sibi prouidere studuit, non autem loquitur quando habebat generalem tantum: quia sine distinctione caperet rem specia-

liter

liter alteri posteriori hypothecatam, vt dicunt Bar. Bald. & Saly. in d.l.secunda. per l.qui generaliter. in fi.ff.qui potio.in pigno.ha. sicut esset in casu quando vnus haberet generalem, alter verò haberet aliam generaliorem anteriorem, quia tunc prima generalior præferretur, ex quo æquitas quæ idem suaderet scripta non reperitur, vt dicit Cor.consil.247.incip. licet in præsenti. colum.penult.in primo volumine,& rigor prælatio nis reperitur scriptus in d.l.qui generaliter: est enim dict.l.secunda, tanquàm exorbitans intelligenda in casu suo, secundum Soc.in con silio 198. & per consequens illa lex nullo modo in casu nostro attendi potest; quia non loquitur nisi quando concurrunt duo habentes hypothecam: non autem si concurrunt habens hypothecam, & possessor rei sine hypotheca, dum fortè iure hæreditario illam possidebat, secundum Soci. in loco allegato. Conuenienter, & melius potuisset Affli.allegare: quia etiam vbi de rigore hypothecaria sequitur quascunq; res, tamen de æquitate non capiuntur possessa per tertium, donec alia adsunt bona prin cipalis, de quo in auth. hoc si debitor. C.de pigno.& ibi per Doct. & in locis concordant. sed quia clarum est, quòd hoc beneficium non habet locum in hærede, secun dum gloss.in l.mulier.ff.qui potio. in pign.hab.& ibi per Docto. & in l.prima. C. si vnus ex plur. ne etiam ciuilia contra morem recitare cogar, illa omittamus: pariterque cætera ab eodem Afflic.ibidem adducta omittam, cum non loquantur in hypoteca, quæ rem sequitur. Diuiditur ergo hoc onus

158 † feudatarij actionis personalis ipsius auctoris in feudo hæreditario pro portionibus hæreditarijs iuxta.l.reos.§.cum in tabulis.ff.de duo.re.& l.prima. C.de hær.act.& fiet æstimatio rerum tam feudalium quàm burgensaticarum, secūdum Gulie.in d.§.potest, etiam exequutio quæ fit in fructibus feudi, erit in subsidium secundum Isern.in capitulo primo.§.quid ergo.de inue.de re alie.fac. Quod si nulla alia ratione tibi persuadere potes; hac saltem ratione illud teneas; quoniam in paragio, quod debetur filiæ exclusæ per consti.in aliquibus, pro quo datur actio per sonalis, hoc modo exequitur, vt æstimatis feudalibus & burgensati cis, ab vtrisque bonis integrum paragium pro portione earum mulier exclusa habeat, secundum Doc.ibi,& hæc notate nedum pro exequutione, quę fit in feudo, sed etiam in casu consuetudinis Neapolitanæ incip. si quis, vel si qua, vbi in bonis maternis succedunt coniuncti ex parte matris,& in bo nis paternis coniuncti ex parte patris: Quia hoc casu ex debitis soluendis, ad quæ actione personali compelluntur, non fiet diuisio pro numero hęredum, puta si duo essent, quòd vnusquisque teneatur

tur pro medietate, sed pro quantitate bonorum, quę secundum Gulie. in d. §. potest, æstimari debent, & multò fortius in casu dictę consuetudinis, vbi nulli dubium est, quòd tempore contractæ obligationis vnicum fuit patrimonium in persona morientis. l. sed & si plures. §. filio. ff. de vulga. & pupill. Quòd si post eius mortem tempore solutionis diuisum reperitur à Iureconsulto in l. ex facto. §. 1. ff. de hęr. instit. non consideratur, & sic l. si certarum. in eo casu locum non habebit. Quæ sufficiant vobis quò ad hanc actionem personalem.

¶ Quid autem in reali, si contra vnum exequitur, an inter cohæredes habeat locum exceptio cedendarum & beneficium diuisionis? Quia punctus est per omnia ciuilis, Ciuilistis me remitto. Et ab hac iuris ciuilis determinatione illud etiam determinabimus; quid si pater vendidit annua centum super feudo, & pro tertijs ad quas obligabatur, hypothecauit bona burgensatica. Postmodum patre mortuo creditor egit contra burgensatica pro tertijs debitis post mortem patris: nam hoc tempore feudum non est amplius patris, sed dicitur feudum filij, secundum Isern. in cap. imperialem. in addi. arg. l. fin. C. de inoffi. testam. & l. per procuratorem. ff. de acqui. hæred. & sic termini non sunt pares pro tertijs post mortem debitis, sicut pro tertijs ante mortem decursis, quia post mortem patris ita dicemus in hoc casu sicut si pro debito fratris feudatarij exigeretur alter frater possidens burgensatica in proprijs debitis eorum, pro quo vide cotas in locis cumulatis per Doc. in l. ij. §. item si in facto. ff. de verbor. oblig. præsertim per Papien. col. pen. & fin. cum alijs à Ciuilistis super hoc ponderatis, ne ciuilia contra morem recitemus.

FINIS.

Venetiis, Excudebat Petrus Dehuchinus.

Series chartarum,

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Nn

Oo Pp Qq Rr.

Omnes Terniones, præter Cc, duernionem.

VENETIIS, ANNO DOMINI 1576.

Expensis IACOBI ANIELLI Bibliopolæ Neapolitani.

